

מכירה 59 Auction

ספרי קודש, כתבי יד, מכתבי רבנים, חפצים

Judaica - Books, Manuscripts, Rabbinical Letters, Ceremonial Art

כתיבה

אוריאל ליבזון, יוסף לידר, שי מנדלוביץ, אלי שטרן, נתן ששון

עריכה

מרים קורנפלד, אלי שטרן

צילום

יגאל פרדו

עיצוב

אתי נפתלי

אדמיניסטרציה

מרים צוקר, אסתר שטראוס

לוגיסטיקה

אורי מור

לוחות והדפסה

מפעלי דפוס כתר, ירושלים

ינואר 2018

Writing

Oriel Leibzon, Joseph Lieder, Shay Mendelovich, Nathan Sassoon, Eli Stern

Editing

Miriam Kornfeld, Eli Stern

Photography

Yigal Pardo

Design

Ettie Naftaly

Administration

Esther Strauss, Miryam Tzoker

Logistics

Ori Mor

Prepress and Print

Keterpress Enterprises, Jerusalem

January 2018

הקטלוג טעון גניזה This catalog requires Genizah

Front cover: Item 377 פריט כריכה קדמית:

Back cover: Item 358 פריט כריכה אחורית:

Page 1: עמ' 1: פרט מפריט 228 Detail from item

ספרי קודש, כתבי יד, מכתבי רבנים, חפצים
Judaica - Books, Manuscripts, Rabbinical Letters, Ceremonial Art

מכירה 59 Auction

The preview and the auction will be held at our offices:
8 Ramban St. Jerusalem

Tuesday, February 13, 2018 at 17:00

התצוגה והמכירה תתקיימנה במשרדנו, רחוב רמב"ן 8
מתחם טחנת הרוח ברחביה, ירושלים

יום שלישי, כ"ח שבט תשע"ח, 13 בפברואר 2018, 17:00

	Auction Preview on			ימי תצוגה			
Thursday	08.02.18	12:00 - 20:00		12:00 - 20:00	כ"ג שבט	08.02.18	יום ה'
Sunday	11.02.18	12:00 - 20:00		12:00 - 20:00	כ"ו שבט	11.02.18	יום א'
Monday	12.02.18	12:00 - 20:00		12:00 - 20:00	כ"ז שבט	12.02.18	יום ב'
Day of Auction - Tuesday	13.02.18	12:00 - 13:00		12:00 - 13:00	כ"ח שבט	13.02.18	יום המכירה - יום ג'

Phone during preview
972-77-5140223

טלפון בזמן התצוגה
077-5140223

ניתן להשתתף במכירה בזמן-אמת באמצעות האינטרנט (בהרשמה מראש) באתרים:
www.invaluable.com | www.liveauctioneers.com
ובאתר האינטרנט של קדם, ללא עמלה נוספת: www.kedem-auctions.com
and on Kedem website, without extra fee:

קדם Kedem

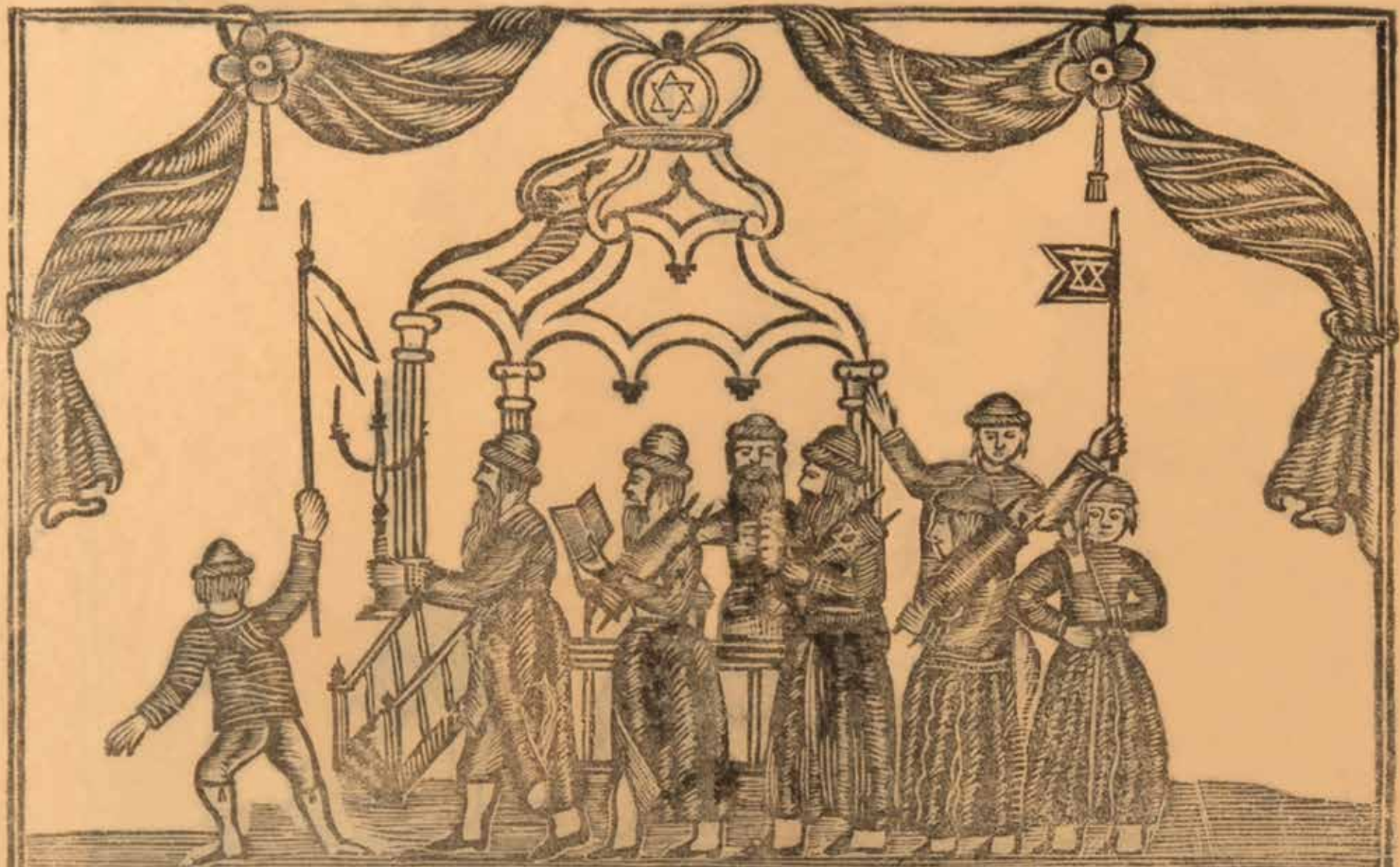
טלפון: 077-5140223 | פקס: 02-9932048 | office@kedemltd.com | www.kedem-auctions.com

ספרים שונים - ספרי פולמוס וביוגרפיה, רפואה ושוונות Various Books - Polemic, Biographies and More	114	ספרי תורה ומגילות Torah Scrolls and Esther Scrolls	8
הגר"א מווילנא ותלמידיו The Vilna Gaon and his Disciples	122	תנ"ך ותהלים Bibles and Tehillim	16
ספרים עם חתימות והקדשות Books with Signatures and Dedications	126	סידורים וספרי תפילה Siddurim and Prayer Books	25
ספרים עם הגהות בכתב יד Books with Handwritten Glosses	142	תלמוד ומשניות Talmud and Mishnayot	43
כתבי יד - חכמי אשכנז Manuscripts - Ashkenazi Sages	149	ספרים עתיקים - דפוסי שנות הר' והש' Early Printed Books	49
יהדות איטליה - כתבי יד ומכתבים, דפי דפוס וספרים מודפסים Italian Jewry - Manuscripts, Letters and Printed Items	162	דפוסי המזרח Books Printed in the East	63
כתבי יד עתיקים - לפני תקופת הדפוס Manuscripts - Before the Printing Era	172	ספרי יסוד - הלכה ושו"ת Basic Books - Halacha and Responsa	71
יהדות תימן - כתבי יד Yemenite Jewry - Manuscripts	175	קבלה - ספרים וכתבי יד Kabbalah - Books and Manuscripts	73
יהדות מרוקו וצפון אפריקה - כתבי יד ופסקי דין Morrocan and North-African Jewry - Manuscripts	189	דפוסי סלאוויטא וזיטומיר Books Printed in Slavita and Zhitomir	79
יהדות המזרח - כתבי יד ומכתבים Eastern Jewry - Manuscripts and Letters	203	ספרי חסידות Chassidic Books	82
ירושלים וארץ ישראל - מכתבים ומסמכים Jerusalem and Eretz Israel - Letters and Documents	210	חסידות חב"ד - ספרים, כתבי יד ומכתבים Chabad Chassidism - Books, Manuscripts and Letters	91
יהדות הונגריה - מכתבים וכתבי יד Hungarian Jewry - Letters and Manuscripts	233	ספרים מיוחסים - אדמו"רי החסידות Books that Belonged to Chassidic Rebbes	103

מכתבים	Letters	242
הרב קוק - מכתבים אליו ואודותיו	Letters Sent to Rabbi Kook and Letters Regarding Him	273
מכתבים - חסידות	Letters - Chassidism	275
שואה ושארית הפליטה	The Holocaust and She'erit Ha-Pletah	288
ארה"ב ואנגליה	US and England	292
דפים בודדים	Single Leaves	302
כתובות ונישואין	Ketubot and Marriage Documents	305
קמיעות	Amulets	312
חפצים	Jewish Ceremonial Objects	316
תצלומים, דיוקנאות וציורים	Photographs, Portraits and Paintings	332
פקסימיליות	Facsimiles	336

<<< פרט מפריט 339

שֵׁשֶׁת וְשֵׁשֶׁת בְּשִׁמְתַת תּוֹרָה

1. Torah Scroll - "Chatam Sofer" Scribal Writing - Hungary, Early 20th Century

Torah scroll. [Hungary?, ca. first half of 20th century].
 Ink on parchment. Neat Ashkenazi writing. 42 lines per column.
 The letters are formed conforming with the approach adopted by the Chatam Sofer, which he learned from his teacher R. Natan Adler of Frankfurt am Main (see Chatam Sofer responsa, Yoreh De'ah, Siman 266).
 Height of parchment: approx. 58 cm. Fair condition. Thick parchment. Stains. Age-damages to letters in many places. Detached membranes in Parshat No'ach and in Parshat Balak. The scroll does not have atzei chaim nor a mantle.
 Enclosed is a report by an expert on ancient Torah scrolls regarding the place and date of writing. The scroll was written with "vavei ha'amudim" [each column opens with the letter vav], in line with a Tikun Sofrim printed in the first half of the 20th century.
 Opening price: \$1000

1

2. ספר תורה קטן, עם ידיות פליז - כתיבה אשכנזית חסידית - דרום פולין, המאה ה-19

ספר תורה, בכתיבת סת"ם אשכנזית חסידית. [דרום פולין, מפנה שנות הת"ק והת"ר, אמצע המאה ה-19 בקירוב].
 דיו על קלף, 42 שורות בעמוד. גלול על עצי חיים עשויים פליז.
 שני מופעי קישוט: עיטור בראש שירת הים מעל הפתיחה "או ישיר", ואות ח"ת בפסוק "ויחל משה" מעוקמת ירכות. המסעות בפרשת מסעי כתובות בצורה ייחודית בה רוב השורות פותחות בתיבת "ויסעו".
 מצורפת חוות דעת מומחה לספרי תורה עתיקים, הקובע את מקום ותיארוך הכתיבה, והוא כותב כי "הכתיבה היא כשיטת גדולי החסידות בדעת הארז"ל, וגם שם הוי"ה נכתב כשיטת המשנת חסידים והאשל אברהם מבוטשאטש". בתוך דבריו הוא מציין כי תפירת היריעות נעשתה בתכים רצופים.
 גובה הקלף: 32-30 ס"מ בקירוב. גודל מירבי כולל עצי החיים: 49 ס"מ בקירוב. מצב טוב-בינוני. כתמים. דיו דהוייה הנוטה מעט לצבע חום. חורים עם תיקוני טלאים עשויים עפי"י ההלכה. בתחילת פרשת פנחס יריעה אחת חדשה בת 3 עמודות [ראשית המאה ה-20 בקירוב]. גלול על זוג עצי חיים מפליז יצוק וחרוט, ידיות עליונות שבורות ופגומות. נתון במעיל לא מקורי, עשוי בד קטיפה אדום, עם רקמת חוטי כסף (על בטנת קרטון). המעיל גדול מן הספר.
 פתיחה: \$1800

1. ספר תורה - כתב "חתם סופר" - הונגריה, ראשית המאה ה-20

ספר תורה. [הונגריה?, המחצית הראשונה של המאה ה-20 בקירוב].
 דיו על קלף. כתיבה אשכנזית נאה ומסודרת. 42 שורות בעמוד.
 צורת האותיות היא כשיטת בעל ה"חתם סופר", כפי שקיבל מרבו רבי נתן אדלר מפרנקפורט דמיין (ראה שו"ת חתם סופר, חלק יורה דעה, סי' רסו).
 גובה הקלף: 58 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. קלף עבה. כתמים. במקומות רבים ניזוקו האותיות כתוצאה מהתיישנות. יריעות מנותקות בפרשת נח ובפרשת בלק. ללא "עצי חיים" וללא מעיל.
 מצורפת חוות דעת מומחה לספרי תורה עתיקים, על מקום ותיארוך הכתיבה. הספר נכתב עם "ווי העמודים" [כל עמודה פותחת בתיבה המתחילה באות ו'], בהתאמה לאחד מתיקוני הסופרים שנדפסו במחצית הראשונה של המאה ה-20.
 פתיחה: \$1000

3

3. ספר תורה - ארצות הברית, אמצע המאה ה-20

ספר תורה. [ארצות הברית, אמצע המאה ה-20 בקירוב].
 דיו על קלף. כתיבה אשכנזית נאה, בסגנון של מרכז ומזרח אירופה במאה ה-20. הספר נכתב עם "ווי העמודים" [כל עמודה פותחת בתיבה המתחילה באות ו], על פי אחד מתיקוני הסופרים שנדפסו במחצית הראשונה של המאה ה-20.
 גובה הקלף: 53 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. קלף עבה, מבריק מציודו האחורי. כתמים. במקומות רבים ניזוק האותיות בתצאה מהתיישנות. מספר יריעות בתחילת הספר מנותקות. ללא "עצי היים" וללא מעיל. מצורפת חוות דעת מומחה לספרי תורה עתיקים, על מקום ותיארוך הכתיבה.
 פתיחה: \$1000

3. Torah Scroll - US, Mid-20th Century

Torah scroll. [US?, ca. mid-20th century].
 Ink on parchment. Neat Ashkenazi writing, Central and Eastern European style during the 20th century. The scroll was written with vavei ha'amudim [each column opens with the letter vav], in line with a Tikun Sofrim printed in the first half of the 20th century.
 Height of parchment: approx. 53 cm. Fair condition. Thick parchment, glossy verso. Stains. Age-damages to letters in many places. Several membranes at the beginning of the scroll are detached. The scroll does not have atzei chaim nor a mantle.
 Enclosed is a report by an expert on ancient Torah scrolls regarding the place and date of writing.
 Opening price: \$1000

2

2. Small Torah Scroll, with Brass Handles - Ashkenazi-Chassidic Script - Southern Poland, 19th Century

Torah scroll, Ashkenazi-Chassidic scribal writing. [Southern Poland, ca. mid-19th century].
 Ink on parchment, 42 lines per column. Rolled on brass Atzei Chaim.
 Two ornamentations: One appears at the beginning of Shirat HaYam above the opening words: Az Yashir, and the second is a slanting of the letter "chet" of "VaYachel Moshe". The travels in Parshat Mas'ei are written in a unique manner: most of the lines begin with the word "VaYis'u".
 Enclosed is a report by an expert on ancient Torah scrolls who determined the place and date of writing: "The script follows the method of Chassidic leaders who followed the tradition of the Arizal. The name Havaya is also written according to Chassidic teachings and according to the Eshel Avraham of Buczacz (Buchach)". The expert also notes that the membranes were sewn with consecutive stitches.
 Height of parchment: approx. 30-32 cm. Maximum height including atzei chaim: approx. 49 cm. Good-fair condition. Stains. Faded ink, slightly browning. Holes with halachically valid patches. Parshat Pinchas opens with a new 3-column membrane [ca. beginning of 20th century]. The scroll is rolled on a pair of cast and engraved brass atzei chaim, upper handles broken and damaged. Non-original mantle, red velvet with silver embroidery (on a cardboard lining). The mantle is larger than the book.
 Opening price: \$1800

4. ספר תורה קטן - פולין, המאה ה-19 / תיק כסף משובץ אבני חן

ספר תורה קטן. [פולין, שנות הת"ר, המחצית השנייה של המאה ה-19]. נתון בתיק עשוי עץ וכסף. [מוצא לא ידוע, המאה ה-20].

תיק מתומן בסגנון אוזבקי-בוכרי, עשוי עץ ומחופה כסף. חלקו החיצוני של התיק מעוטר במגני דוד, לוחות הברית ומנורות, עיטורי גרנולציה ושיבוץ אבני חן רבות. לתיק ידיות נשיאה מסוגנות וברייח עשוי שרשרת כסף. בראשו שני רימונים (נשלפים) המעוצבים ככתרים, משובצים אף הם אבני חן ומעוטרים בגרנולציה ובפיליגרין.

גובה הקלף: 23 ס"מ בקירוב. מצב טוב-בינוני. כתמים כהים. דיו דהוייה והתפשטות דיו במספר מקומות. תיקונים מאוחרים. יריעה בכתיבה אחרת. יריעות מופרדות ויריעות רופפות. הספר עבר "התאמה" לשילובו בתיק העץ [תיק ספרי תורה כמנהג הספרדים], תוך חיתוך שוליים עליונים ותחתונים. יתכן והקלף עבר טיפול בחומר כימי שגרם לו להיות חום-בהיר.

גובה התיק: 31 ס"מ. קוטר התיק: 18 ס"מ. גובה הרימונים: 27 ס"מ. מצב טוב. אבני חן חסרות. כיפופים. כתמים.

פתיחה: \$4000

4. Small Torah Scroll - Poland, 19th Century / Silver Case Embedded with Gemstones

Small Torah scroll. [Poland, second half of 19th century]. Housed in a wooden and silver case. [Unknown country of origin, 20th century].

Octagonal case, in Uzbek-Bukharin style, made of silver-plated wood. The exterior of the case is decorated with Stars of David, Two Tablets of Law and lamps, many granulation ornamentation and embedded gemstones. The case has stylized handles and a silver-chain bolt. The case is crowned by two (removable) finials designed like crowns, also embedded with gemstones and decorated with granulation and filigree.

Height of parchment: approx. 23 cm. Good-fair condition. Dark stains. Faded ink and ink spreads in several places. Late corrections. One membrane was written by another scribe. Some membranes are detached and some loose. The upper and lower margins of the scroll have been trimmed to fit into the wooden case [made according to Sephardic custom]. Perhaps the parchment was chemically treated imbuing the current light-brown color.

Height of case: 31 cm. Diameter: 18 cm. Height of finials: 27 cm. Good condition. Missing gemstones. Bends. Stains.

Opening price: \$4000

5. Torah Scroll in a Tunisian Style Wooden Case - Dedications in Memory of R. Faraji Alush Rabbi of Gabès and Members of his Family - Israel, Mid-20th Century

Torah scroll, Sephardi scribal writing, housed in a Tunisian-style wooden case wrapped in drapery. [Israel, ca. 1960s].

Ink on processed parchment. Writing characteristic to Oriental Jewry in Eretz Israel in the 60s.

The scroll is housed in a 13-sided wooden case draped in fabric in Tunisian style, topped with a sawn crown. Attached to the case are dedication plates shaped like the Two Tablets with the names of: "R. Faraji Alush and his son Susu Alush and his wife Felila"; and the inscription: "Donation of the girls Kadara and Zahiya Alush for the life of the family of the holy rabbi...". Hooks are attached all around the case for hanging the crimson velvet drapery machine-embroidered with silver threads, decorated with a braided ribbon and straps. A Torah crown and Tablets of Law are embroidered in the center, flanked by verses, Stars of David surrounded by flowers, lamps and dedications: "Kadara daughter of Felila Alush, Zahiya daughter of Felila Damara and Simcha daughter of Tita Bochovze"; "Felya daughter of Aziza, Aziza daughter of Esther, and Oreda daughter of Rivka, R. Parazi son of Oreda and Pinchas son of Mas'uda Alush".

R. Faraji Alush (1854-1921), Rabbi of Gabès (Tunisia) was a revered sage in Tunis. Author of the Ohev Mishpat responsa. In the 1970s, his remains were brought to Israel and interred in the Be'er Sheva cemetery in which his disciple R. Chaim Chori was buried.

Height of parchment: approx. 50 cm. Light-colored white parchment. Good condition.

Height of case: 74 cm. Diameter: approx. 34.5 cm. Good-fair condition. Breaks. Open break on one side of the crown.

Drapery: 57X113 cm. Good condition. Unraveling fabric and stitches and torn loops.

Opening price: \$1500

5b

5a

5. ספר תורה בתיק עץ בסגנון תוניסאי - הקדשות לזכר רבי פראגי' עלוש אב"ד גאבס, ובני משפחתו - ישראל, אמצע המאה ה-20

ספר תורה, בכתיבת סת"ם ספרדית, נתון בתיק עץ בסגנון תוניסאי, עם מעטפת-בד. [ישראל, שנות התש"כ בקירוב]. דיו על קלף בעיבוד סיד מקומי. כתיבה אופיינית לעדות המזרח בארץ ישראל בשנות השישים.

הספר נתון בתיק עץ בעל 13 צלעות וכתר מנוסר בראשו, עטוף במעטפת-בד, בסגנון שרווח בתוניסיה. על התיק לוחיות הקדשה בצורת לוחות הברית: "למנוחת נר"ן הרב פראגי' עלוש ובנו סוסו עלוש ז"ל ואשתו פלילה ת.נ.צ.ב.ה."; "תרומת הבנות כדרה זהיה עלוש לחיי כל משפחת הרב הקדוש בכלל, ברוכים יהיו". סביב התיק ויום לתליית המעטפת, העשויה קטיפה ארגמנית ורקמה מכנית בחוט כסוף ומעוטרת בסרט קלוע ובסרט שניצים. במרכזו רקומים כתר תורה ולוחות הברית, ומשני צדיהם פסוקים, מגני דוד חסומים בפרחים, מנורות והקדשות: "כדרה בת פלילה עלוש, זהיה בת פלילה דמרי ושמחה בת טיטה בוכובה הי"ו"; "פלילה בת עזיה, עזיה בת אסתר, ואורידה בת רבקה, ר' פרוי בר אורידה ופנחס בר מסעודה עלוש תניצי'ביה'".

רבי פראגי' עלוש (תרי"ד-תרפ"א), אב"ד גאבס (טוניסיה). דמות נערצת מחכמי טוניס. מחבר ספר השו"ת אוהב משפט. עצמותיו הועלו בשנות ה-70 לבית העלמין באר שבע, בה נטמן ע"י קבר תלמידו רבי חיים חורי.

גובה הקלף: 50 ס"מ בקירוב. קלף לבן בהיר. מצב טוב.

גובה התיק: 74 ס"מ. קוטר: 34.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב-בינוני. שברים. שבר חסר באחת מצלעות הכתר. גודל המעטפת: 57x113 ס"מ. מצב טוב. פרימות. לולאות קרועות.

פתיחה: \$1500

7a

7. ספר תורה על גוויל - "עצי חיים" מקוריים ומעוטרים - מרוקו, המאה ה-19

ספר תורה. [מרוקו, המאה ה-19].
 דיו על גוויל (מרקם רך, בגוון חום), בכתיבת סת"ם ספרדית. גלול על "עצי חיים" מקוריים. 48 שורות בעמוד.

הספר גלול על זוג "עצי חיים" עשויים עץ, המגולפים בדגם גיאומטרי ומעוטרים בצבעי ירוק ואדום. על חלקם העליון מהודקים חישובי כסף, חקוקים אף הם בדגמים גיאומטריים. בקצהו התחתון של אחד מ"עצי החיים" מופיעה כתובת בעלות בדיו: "זה הספר שלר [של רבי] יצחק גבאי".

גובה יריעות הגוויל: 53 ס"מ בקירוב. גודל מירבי כולל "עצי החיים": 96 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. כתמים כהים. קרעים ביריעה. במספר מקומות קרעים עם פגיעה בטקסט. תיקונים מאוחרים בטקסט. שתי יריעות השלמות מאוחרות [המאה ה-20].

מצורפת חוות דעת מומחה לספרי תורה עתיקים, על מקום ותיארוך הכתיבה.

פתיחה: \$2000

6

6. ספר תורה על גוויל - מרוקו, המאה ה-18/19

ספר תורה, דיו על גוויל, בכתיבת סת"ם ספרדית. [מרוקו, שנות הת"ק, המאה ה-18/19 בקירוב].
 דיו על גוויל במרקם רך. גוון חום-בהיר. 52 שורות בעמוד.

גובה יריעות הגוויל: 51 ס"מ בקירוב. מצב טוב-בינוני. מעט כתמים. אחת היריעות מעט מנותקת. נתון בתיק חדש, 85 ס"מ, עשוי עץ ומחופה פורמייקה מודפסת בהדפס מאויר וצבעוני, מעוטר במסגרת עיטורי כתרים מפח.

מצורפת חוות דעת מומחה לספרי תורה עתיקים, על מקום ותיארוך הכתיבה.

פתיחה: \$1500

6. Torah Scroll on Gevil - Morocco, 18th/19th Century

Torah scroll, ink on gevil, in Sephardi scribal writing. [Morocco, ca. 18th/19th century].

Ink on soft, light-brown gevil. 52 lines per column.

Height of membranes: approx. 51 cm. Good-fair condition. Few stains. One membrane slightly detached. Housed in a new case, 85 cm, made of Formica-covered wood with a colorful print, framed with tin crown ornaments.

Enclosed is a report by an expert on ancient Torah scrolls regarding the place and date of writing.

Opening price: \$1500

8a

8. Esther Scroll, with Blessings and Kabbalistic Kavanot - Italy, Early 17th Century

Esther scroll on parchment. [Italy, ca. first half of 17th century].

Faded light-brown ink, on light-brown parchment. Sephardi scribal writing (16 lines per column). Several letters in the column listing the names of the ten sons of Haman are embellished with adornments characteristic to Italy in the 16th-17th centuries.

Written on the last membrane at the end of the scroll [in a later writing; ca. first half of the 18th century] is the blessing "HaRav et Riveinu" and the text of "Arur Haman...", with Kabbalistic kavanot (according to the book Chemdat Yamim).

Height of parchment: approx. 23 cm. Fair condition. Stains. Tears, some damaging text. Some tears were sewn together (with thread made of animal veins) and one was glued on the verso with a strip of paper. Folds affecting text. Hole in one place affecting text. Many letters are blurred and faded due to aging.

Enclosed is an expert's report.

Opening price: \$1000

8b

7. Torah Scroll on Gevil - Original Ornate Atzei Chaim - Morocco, 19th Century

Torah scroll. [Morocco, 19th century].

Ink on Gevil (soft texture, brown-hue), Sephardi scribal writing. Rolled on the original atzei chaim. 48 lines per column.

The scroll is rolled on a pair of wooden atzei chaim, carved with a geometric pattern and decorated in green and red. Silver rings, also etched with geometric patterns are attached to the top of the atzei chaim.

At the bottom edge of one of the atzei chaim is an ownership inscription in ink: "This is the scroll of [Rabbi] Yitzchak Gabai".

Height of membranes: approx. 53 cm. Maximum height including the atzei chaim: approx. 96 cm. Fair condition. Dark stains. Tears to membrane. Tears affecting text in several places. Late corrections to text. Two late replaced membranes [20th century?].

Enclosed is a report by an expert on ancient Torah scrolls regarding the place and date of writing.

Opening price: \$2000

7b

8. מגילת אסתר, עם ברכת המגילה וכוונות קבליות - איטליה, ראשית המאה ה-17

מגילת אסתר על קלף. [איטליה, המחצית הראשונה של המאה ה-17 בקירוב]. דיו בצבע חום בהיר דהוי, על קלף בגוון חום בהיר. כתיבת סת"ם ספרדית (16 שורות בעמודה). בעמודת עשרת בני המן עוטרו כמה אותיות בעיטורים האופייניים לאיטליה במאות ה-17-16.

בסוף המגילה, על גבי היריעה האחרונה, נכתבה [בכתיבה מאוחרת יותר: המחצית הראשונה של המאה ה-18 בקירוב] ברכת "הרב את ריבנו" ונוסח "ארור המן...", עם כוונות קבליות (עפ"י ספר חמדת ימים).

גובה הקלף: 23 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. כתמים. קרעים, חלקם עם פגיעה בטקסט. חלק מן הקרעים נתפרו בגידים, ואחד מהם הודבק מאחור בפיסת נייר. קיפולים עם פגיעה בטקסט. במקום אחד חור עם פגיעה בטקסט. במקומות רבים טשטוש ודהיית אותיות כתוצאה מהתיישנות. מצורפת חוות דעת מומחה.

פתיחה: \$1000

10

10. מגילת אסתר - כתב ספרדי

מגלת אסתר. [המזרח הקרוב (כנראה, ארץ ישראל), המחצית הראשונה של המאה ה-20].

דיו על קלף.

כתב סת"ם ספרדי מעטור בתגים. מגילת "המלך" (רוב העמודות פותחות בתיבת "המלך"), 20 שורות בעמודה.

בצדה האחורי של היריעה הראשונה מופיע כיתוב בכתיבה מזרחית: "זה המגלה היה... בחשבון העזובן של המנוח הצדיק הרב... נ"ע". גלולה על ידי עץ. סרט קלף לקשירה (מנותק).

מצורפת חוות דעת מומחה. גובה הקלף: 32.5 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים וקמטים. מעט קרעים. חיזוקי דיו במספר מקומות.

פתיחה: \$300

10. Esther Scroll - Sephardi Script

Esther scroll. [Near East (most probably Eretz Israel), first half of 20th century]. Ink on parchment.

Sephardi scribal script decorated with serifs (tagim). "Hamelech" scroll (most columns open with the word "Hamelech"), 20 lines per column.

On the reverse of the first membrane appears an inscription in oriental script: "This scroll was... the estate of the deceased rabbi...". Rolled on a wooden roller. Parchment strip for binding (detached).

Enclosed is an expert's report. Height of parchment: 32.5 cm. Fair-good condition. Stains and creases. Some tears. Correction of ink in some places.

Opening price: \$300

9

9. מגילת אסתר מיניאטורית - איטליה, מפנה המאות ה-17-18

מגילת אסתר על קלף. [איטליה, סוף המאה ה-17 או המחצית הראשונה של המאה ה-18]. פורמט מיניאטורי.

דיו על קלף דק. כתיבת סת"ם איטלקית (14 שורות בעמודה). תיבת הפתיחה מוגדלת, בעיצוב עימוד הדומה לתחילת המגילה שנדפסה בסוף חומש ונציה ש"א. העימוד ברוב המגילה מקביל לעימוד מגילת אסתר כפי שנדפסה בסוף חומש פיררה שט"ו.

גובה הקלף: 9 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. בתחילת המגילה חורים עם פגיעה בטקסט. במעט מקומות דהייית דיו והתפשטות דיו. מצורפת חוות דעת מומחה.

פתיחה: \$400

9. Miniature Esther Scroll - Italy, Turn of the 18th Century

Esther scroll on parchment. [Italy, end of 17th century or first half of 18th century].

Miniature format.

Ink on thin parchment. Italian scribal script (14 lines per column). Enlarged initial, style of layout similar to the scroll printed at the end of the 1551 Venice Chumash. The layout of most of the megillah conforms with the layout of the scroll which was printed at the end of the 1555 Ferrara Chumash.

Height of parchment: 9 cm. Good-fair condition. Stains. Holes in the beginning of the scroll, affecting text. Faded ink and ink spreading in several places.

Enclosed in an expert's report.

Opening price: \$400

12

12. מגילת אסתר בכתב זעיר - פולין-ליטא, שנות הת"ר

מגילת אסתר על קלף. [פולין-ליטא, שנות הת"ר, המאה ה-19/20, בקירוב].
 דיו על קלף. כתב סת"ם אמנותי זעיר. כתיבת סת"ם אשכנזית. 42 שורות
 בעמודה.

גובה הקלף: 19.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. מעט חורים וקרעים בקלף.
 במספר מקומות שטטוש ודהייט אותיות כתוצאה מהתיישנות.

פתיחה: \$400

12. Esther Scroll in Small Writing - Poland-Lithuania, 19th/20th Century

Esther Scroll on parchment. [Poland-Lithuania, ca. 19th/20th century].

Ink on parchment. Small artistic Ashkenazi scribal writing. 42 lines per column.

Height of parchment: 19.5 cm. Good-fair condition. Stains. Few holes and tears to parchment. Blurred, faded letters in some places due to aging.

Opening price: \$400

11

11. Large Chassidic Esther Scroll - Enlarged Holy Names - Poland

Parchment Esther scroll, large format. [Poland, 19th/20th century].

Ink on parchment. Neat scribal writing, HaAri Ashkenazi-Chassidic. 42 lines per column.

In seven places in the scroll, letters alluding to Holy Names at the beginning and end of words are enlarged [The Name of G-d is not mentioned throughout the Esther scroll, but allusions can be found to His Names. A common Chassidic-Kabbalistic practice is to stress the Names in the scroll, however, according to the opinion of the Vilna Gaon, only letters enlarged by the Mesorah (tradition) are permitted to be enlarged].

Height of parchment: 54 cm. Good-fair condition. Stains and dark discoloration. Few holes and tears to parchment. Creases. Blurred and faded letters in some places.

Opening price: \$700

11. מגילת אסתר גדולה חסידית - הדגשת שמות הקודש - פולין

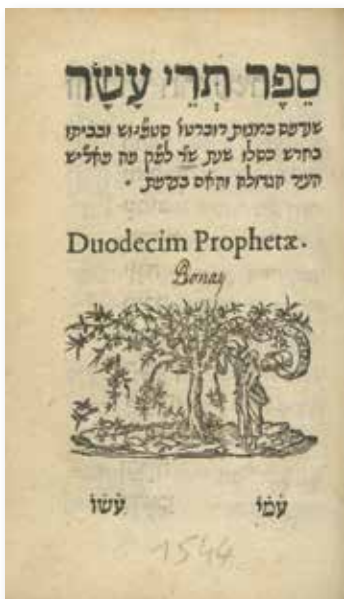
מגילת אסתר על קלף, בפורמט גדול. [פולין, המאה ה-19/20].

דיו על קלף. כתיבת סת"ם נאה, כתב האר"י אשכנזי-חסידי. 42 שורות בעמודה.

בשבעה מקומות, אותיות מוגדלות עם רמזי שמות הקודש בראשי תיבות וסופי תיבות. [כידוע שם ה' לא נזכר בכל מגילת אסתר, אבל דורשי רמזים מצאו בראשי תיבות ונטריקון את ה"שמות" במגילה, הוא מנהג קבלי-חסידי נפוץ, ואילו לדעת הגר"א אין להגדיל אותיות שאינן מוגדלות עפ"י ה"מסורה"].

גובה הקלף: 54 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים וכתמים כהים. מעט חורים וקרעים בקלף. קמטים. במספר מקומות שטטוש ודהייט אותיות.

פתיחה: \$700

14

14. Trei Asar and Five Megillot - Paris, 1543 - The Miniature Edition

Two volumes - Trei Asar and the Five Megillot. Paris, 1543. Part of the miniature edition of the Bible printed by Robertus Stephanus (Robert Estienne) in 1543-1546.

Two volumes. Trei Asar: [117] leaves. 10 cm. Good condition. Worming to some leaves. Stains. Several inscriptions. Five Megillot: [80] leaves. 10 cm. Good condition. Stains. The last two leaves were replaced with leaves from another copy. Contemporary bindings.

Opening price: \$500

13. Tehillim - Venice, 1521

Tehillim. Venice: Daniel Bomberg, 1521. On the first leaf is a partial title page, titled Ketuvim. Part of a volume of the Bible printed in Venice in 1521. The 1521 edition was identical to the first Bomberg edition of the Bible printed in Venice in 1518, with the exception of the book of Tehillim which in this (1521) edition is printed in short lines, four columns per leaf.

Long Latin inscriptions throughout the book. 399-434 leaves (a photocopy of the general title page of the Bible was added to the beginning of the volume). 20 cm. Good condition. Stains. New binding.

Opening price: \$400

13

13. ספר תהלים - ונציה, רפ"א

ספר תהלים. ונציה, רפ"א [1521]. דפוס דניאל בומברג. בדף הראשון, שער חלקי, עם הכותר: "כתובים". חלק מכרך תנ"ך שנדפס בוונציה רפ"א. מהדורת רפ"א נדפסה בצורה זהה למהדורת התנ"ך הראשונה של בומברג שנדפסה בוונציה רע"ח, למעט ספר תהלים שנדפס כאן בשורות קצרות, ארבע עמודות בכל דף. לאורך כל הספר רישומים ארוכים בלטינית.

שצט-תלד דף (בראש הכרך נוסף צילום של השער הכללי של מהדורת התנ"ך). 20 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכה חדשה.

פתיחה: \$400

14. תרי עשר וחמש מגילות - פריז, ש"ד - המהדורה המיניאטורית

שני כרכי נ"ך - תרי עשר וחמש מגילות. פריז, ש"ד [1543]. מתוך מהדורת התנ"ך המיניאטורית של המדפיס רוברטוס סטפנוש שנדפסה בשנים ש"ד-ש"ו [1543-1546].

שני כרכים. תרי עשר: [117] דף. 10 ס"מ. מצב טוב. נקבי עש בחלק מהדפים. כתמים. מספר רישומים. חמש מגילות: [80] דף. 10 ס"מ. מצב טוב. כתמים. שני הדפים האחרונים מושלמים מעותק אחר. כריכות עתיקות.

פתיחה: \$500

16

16. Bible - Torah, Neviim and Ketuvim - Antwerp, 1573-1574

Bible - Torah, Neviim and Ketuvim. Antwerp: Christopher Plantin, 1573-1574.

This edition was printed without vowelization or cantillation marks.

[1], 3-389 pages. 16.5 cm. Fair condition. Stains and dampstains. Dark and stained pages. Wear and creases. Several pages have severe staining and dampstains. The margins of the title page are cut flush with the border, without damage to the border or text. Minor damage to the title page. Old leather binding, without spine; damaged.

Opening price: \$400

15. Five Books of the Torah - Sabbioneta, 1554 - Pocket Edition with Contemporary Leather Binding

Five Books of the Torah. Sabbioneta: Tobias Foa, "by Cornelio Edelkind", [1554].

Pocket edition. Handsome volume with contemporary leather binding.

Printed on the title page: "Open parshiot according to the Rambam... similar to a copy of a Torah scroll as much as possible, therefore the vowels and te'amim were omitted. A chart was added at the end which shows the source of the Torah readings for the entire year and for Shabbat and Festivals...". On the verso of the title page: "All need this, because all are obligated [to hear] the reading... Therefore, we have agreed to print this Chumash...to accompany a person at all times...".

223, [3] leaves. 9 cm. Good-fair condition. Stains to title page and to other pages. The text on one leaf is slightly flawed. Contemporary leather binding, with minor damages.

The date of printed was determined by Avraham Ya'ari, Mehkerei Sefer, Jerusalem 1958, p. 361 no. 15 and p. 348.

Opening price: \$1000

15

15. חמשה חומשי תורה - סביוניטה, שי"ד 1554 - מהדורת כיס עם כריכת עור מקורית

חמשה חומשי תורה. סביוניטה, [שי"ד 1554]. דפוס טוביה פואה, "על יד קורניליו אדיל קינד".

מהדורת כיס. כרך נאה עם כריכת עור מקורית. בשער נדפס: "פרשיותיו פתוחות ע"פ הרמב"ם ז"ל... ודומה להעתק ס"ת, כפי האפשר, כי ע"כ לא בא בתוכו הנקודות והטעמים. ולוח בסופו מודיע ומראה מקום הקריאות מכל ימות השנה ושבתות ומועדים...". מעבר לשער נדפס: "הכל צריכין לזה, כי הכל חייבין בקריאה... לכן הסכמנו להדפיס החומש הלז... למען יהיה עם האדם תמיד...".

רכג, [3] דף. 9 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים בדף השער ובדפים נוספים. באחד הדפים פגיעה קלה בטקסט. כריכת עור מקורית, עם פגמים קלים.

שנת הדפוס על-פי אברהם יערי, מחקרי ספר, ירושלים תשי"ח, עמ' 361 מס' 15, ועמ' 348.

פתיחה: \$1000

16. חמשה חומשי תורה, נביאים וכתובים - אנטוורפן, של"ג-של"ד

חמשה חומשי תורה, נביאים וכתובים. אנוירשה (אנטוורפן), של"ג-של"ד [1573-1574]. דפוס כרישטופורוס פלנטין. מהדורה זו נדפסה ללא ניקוד וטעמים.

[1], 389-3 עמ'. 16.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ועקבות רטיבות. דפים כהים ומוכתמים. בלאי וקמטים. במספר דפים עקבות רטיבות וכתמים קשים. שולי השער חתוכים על גבול מסגרת השער, ללא פגיעה במסגרת. פגמים קלים בשער. כריכת עור ישנה, ללא שדרה. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$400

18

18. Nevi'im and Ketuvim - Antwerp, 1573-1574 - Three Volumes, Pocket Edition - Ancient Manuscript Fragments Incorporated Into Binding

Nevi'im and Ketuvim. Antwerp: Christophe Plantin, [1573-1574].

Three volumes in pocket editions: Nevi'im Rishonim, Nevi'im Achronim and Ketuvim. Part of a four-volume edition of the Bible.

Leaves from a manuscript of Ibn Sina's Canon of Medicine (Hebrew translation), in Sephardi script [15th/16th century], were used in making the bindings of all three volumes.

Volume of Nevi'im Rishonim: 271, [1] pages. Lacking title page. Volume of Nevi'im Achronim: 287, [1] pages. Volume of Ketuvim: 352 pages. 9.5 cm. Good condition. Stains. Contemporary leather bindings with minor damages.

Opening price: \$400

17. Five Books of the Torah and Neviim - Antwerp, 1573-1574 - Pocket Edition

Five Books of the Torah, and Nevi'im Rishonim and Achronim. Antwerp: Christopher Plantin, 1573-1574. Pocket edition, volume with three parts (of four, without Ketuvim). Contemporary ancient leather binding, with gilt decorations on the spine and with a metal clasp.

Three parts in one volume. Torah: 318 pages, [6] blank pages. Nevi'im Rishonim: 271 pages, [5] blank pages. Nevi'im Achronim: 287 pages. 10.5 cm. Good condition. Stains. Both front and back boards are detached.

Opening price: \$500

17

17. חמשה חומשי תורה ונביאים - אנטוורפן, של"ג-של"ד - מהדורת כיס

חמישה חומשי תורה, ונביאים ראשונים ואחרונים. אנוירשה (אנטוורפן), של"ג-של"ד [1573-1574]. דפוס כריסטופר פלנטיין. כרך בפורמט כיס, בו נכרכו שלושה חלקים (מתוך ארבעה). ללא חלק כתובים). כריכת עור מקורית עתיקה, עם עיטורים מוזהבים בשדרה ואבום מתכת.

שלושה חלקים בכרך אחד. תורה: שיח עמ', [6] עמ' ריקים. נביאים ראשונים: רעא עמ', [5] עמ' ריקים. נביאים אחרונים: רפז עמ'. 10.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכה מנותקת בצדה הקדמי ובצדה האחורי.

פתיחה: \$500

18. נביאים וכתובים - אנטוורפן, של"ג-של"ד - שלושה כרכים, מהדורת כיס - שרידי כתבי-יד עתיקים בכריכה

נביאים וכתובים. אנטוורפן, [של"ג-של"ד 1573-1574]. דפוס כריסטופר פלנטיין.

שלושה כרכים בפורמט כיס: נביאים ראשונים, נביאים אחרונים וכתובים. מתוך מהדורת התנ"ך שנדפסה או בארבעה כרכים. בשלושת הכרכים נעשה שימוש משני לדפי הכריכה בדפים מתוך שני כתבי-יד של ספר הקאנון לאבן סינא (בתרגום לעברית), בכתיבה ספרדית [המאה ה-15/16].

כרך נביאים ראשונים: רעא, [1] עמ'. דף השער חסר. כרך נביאים אחרונים: רפז, [1] עמ'. כרך כתובים: 352 עמ'. 9.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכות עור מקוריות עם פגמים קלים.

פתיחה: \$400

20

20. Mikraot Gedolot - Venice, 1617

Mikraot Gedolot, Nevi'im Achronim and Ketuvim, with Targum, Rashi, Ibn Ezra, Radak and Ralbag commentaries and the Mesorah. Venice: Bragadin, [1617-1619].

Two volumes containing Nevi'im Achronim and Ketuvim [from a complete four-volume edition of the Bible]. The books were printed and sold in weekly pamphlets, during 1617-1619, to finance the printing costs [see the Ketuvim volume, at the end of p. [8b]]. Volume of Nevi'im Achronim: [1], 442-668. 40 cm. Volume of Ketuvim: [1], 672-908; 8; [25] leaves (lacking a leaf from the appendices. Originally: [26] leaves). 39 cm. Condition varies, good-fair. Stains and wear. Several leaves bound out of order. Damages to the title page of Nevi'im Achronim. Volume of Ketuvim: Several slightly damaged leaves repaired with glued paper. Ancient leather binding. The volume of Ketuvim has laces for fastening.

Opening price: \$400

19. Bible - Leiden, 1610 - Original Binding

Five Books of the Torah, Neviim Rishonim, Neviim Acharonim and Ketuvim. Leiden: sons of Franciscus Raphelengius, [1610]. Pocket edition, with original leather binding. Separate title pages for Neviim Rishonim, Neviim Acharonim and Ketuvim. Unvowelized.

Incomplete copy - four leaves missing. 32, 37-44, 45-264, 227; 238 leaves; [1] blank leaf, 287 leaves. Pages 33-36 and 45-48 are missing and have been replaced with handwritten pages. 10.5 cm. Good condition. Stains. The title page is mostly detached. Erased inscription on the title page. Original leather binding with gilt ornamentation. The letters "M.E.S.L.V.S." are embossed on the front and back covers. Wear and minor damage to the binding.

Opening price: \$500

19b

19a

20. מקראות גדולות - ונציה, שע"ז - שנת "שנה טובה"

מקראות גדולות, ספר נביאים אחרונים וספר כתובים, עם תרגום, פירושי רש"י ואבן עזרא, רד"ק ורלב"ג והמסורה. ונציה, שנת "שנה טובה" לפ"ק [שע"ז-שע"ט 1617-1619]. דפוס בראגאדין. שני כרכים הכוללים את ספרי נביאים אחרונים וכתובים [מתוך המהדורה השלמה של תורה ונביאים וכתובים, שנדפסה בארבעה כרכים]. הספרים נדפסו ונמכרו בקונטרסים שבועיים, בין השנים שע"ז-שע"ט, בכדי לממן את עלות ההדפסה [ראה בכרך כתובים, דף [8/ב] בסופו].

כרך נביאים אחרונים: [1], תמב-תרסח. 40 ס"מ. כרך כתובים: [1], תרעב-תתקח; ה; [25] דף (חסר דף באמצע ההוספות שבסוף במקור: [26] דף). 39 ס"מ. מצב משתנה, טוב עד בינוני. כתמים ובלאי. מספר דפים כרוכים שלא במקומם. פגמים בשער נביאים אחרונים. בכרך כתובים: מספר דפים פגומים מעט ומשוקמים בהדבקות נייר. כריכות עור עתיקות. בכרך כתובים - שרוכי קשירה.

פתיחה: \$400

19. תורה, נביאים וכתובים - לידה, ש"ע - כריכה מקורית

תנ"ך - חמשה חומשי תורה, נביאים ראשונים, נביאים אחרונים וכתובים. לידה (ליידן, Leiden), [ש"ע 1610]. דפוס בני פרנקישקוש רפלנגיוש. פורמט כיס, עם כריכת עור מקורית. שערים מיוחדים לנביאים ראשונים, לנביאים אחרונים ולכתובים. לא מנוקד. עותק חסר ארבעה דפים. 32, 37-44, 45-264, 227; רלח עמ'; [1] דף ריק, רפו עמ'. עמודים 33-36 ו-45-48 חסרים והושלמו בכתב-יד (סה"כ ארבעה דפים חסרים). 10.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. דף השער מנותק ברובו. רישום מחוק בדף השער. כריכת עור מקורית עם עיטורים מוזהבים והטבעה על צדה הקדמי והאחורי: "M.E.S.L.V.S.". בלאי ופגמים קלים בכריכה.

פתיחה: \$500

22

22. Tehillim and Seder Ma'amadot - Venice, 1623 - Miniature Edition - Bibliographically Unknown

Sefer Tehillim (Psalms), with Seder Ma'amadot. [Venice, 1623]. Unknown printer.

Miniature volume with original leather binding. Title page of Sefer Tehillim is missing. Separate title page for Seder Ma'amadot containing the printing date and location.

[94], [1] blank leaf; [71] leaves. Approx. 7 cm. Missing title page of Sefer Tehillim. Condition varies; good-fair. Stains. The second part has several open tears to the margins, affecting text in several places. Dark stains. Original leather binding; with defects and worming. This edition is not listed in the Bibliography of the Hebrew Book and does not appear in the catalogue of the National Library of Israel.

Opening price: \$300

21. Bible - Geneva, 1618

Five Books of the Torah, Nevi'im and Ketuvim. Geneva: Caffa Ilan, 1618.

Vowelized Bible, with two columns on each page. Separate title pages for Nevi'im Rishonim, Nevi'im Achronim and Ketuvim (the five Megillot are printed after the Chumash without separate title pages). The Ketuvim title page contains the (incorrect) date of printing: 1614.

369, [1]; 124 leaves. The blank page [1] is not listed in the Bibliography of the Hebrew Book. 22 cm. Good condition. Light colored high quality paper. Stains. Leaves 30-32 are partially detached with minor tears to the margins. Original leather binding; damaged.

Opening price: \$600

21

22. ספר תהלים וסדר מעמדות - ונציה, שפ"ג - מהדורה מיניאטורית - אינה ידועה ביבליוגרפית

ספר תהלים, עם סדר המעמדות. [ונציה, שפ"ג 1623]. מדפיס לא ידוע.

כרך מיניאטורי, עם כריכת עור מקורית. ללא דף השער של ספר תהלים. שער מיוחד לסדר מעמדות, בו מופיעים שם מקום הדפוס והשנה.

[94], [1] דף ריק; [71] דף. כ-7 ס"מ. דף השער של ספר תהלים חסר. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. כתמים. בחלק השני קרעים חסרים בשולי דפים, עם פגיעה קלה בטקסט במספר מקומות. כתמים כהים. כריכת עור מקורית, עם פגמים וסימני עש.

מהדורה זו לא נרשמה במפעל הביבליוגרפיה ואינה מופיעה בקטלוג הספרייה הלאומית.

פתיחה: \$300

21. תנ"ך - זינווה, שע"ח

חמשה חומשי תורה, נביאים וכתובים. גנווא (זינווה), שע"ח [1618]. דפוס כאפא אילן.

תנ"ך מנוקד. שתי עמודות בכל עמוד. שער נפרדים לנביאים ראשונים, נביאים אחרונים וכתובים (חמש המגילות נדפסו אחרי החומש ללא שער מיוחד). בשער "כתובים" מופיע פרט השנה (בטעות): שע"ד.

שסט, [1]; קכד דף. הדף הריק [1] לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה. 22 ס"מ. מצב טוב. נייר בהיר ואיכותי. כתמים. דפים ל-לב מנותקים בחלקם עם קרעים קלים בשולי הדפים. כריכת עור מקורית, עם פגמים.

פתיחה: \$600

24

24. תורה, נביאים וכתובים - אמשטרדם, תי"ט-תכ"א

תנ"ך - חמשה חומשי תורה, נביאים ראשונים, נביאים אחרונים וכתובים. אמשטרדם, [תי"ט-תכ"א 1659-1661]. דפוס יוסף עטיאש. מהדורתו הראשונה של התנ"ך בעריכתו של יהאנס לוטרן, שכתב גם את ההקדמה הלטינית, המופיעה לאחר ההקדמה העברית מאת המגיהים. מהדורה זו הוגהה על פי דפוסים קודמים, ונחשבה במשך שנים רבות למהדורה המדויקת ביותר של התנ"ך. ארבעה חלקים בשני כרכים. שער כללי מאויר עם תחריט נחושת נאה, בו מופיעות סצנות תנ"כיות, וכן שער לעזוי כללי. שער נפרד מאויר לכל חלק משלושת החלקים האחרים. שני כרכים. כרך א': תורה, חמש מגילות ונביאים ראשונים: [9], רלד; קף דף. כרך ב': נביאים אחרונים וכתובים: קעה, קף-ק"ץ; קצח דף. באמצע כרך ב' לאחר דף השער של חלק הכתובים, נכרכו בשנית דפים רט-רלד של חמש המגילות, הנמצאים בכרך א'. 17-18 ס"מ. מצב טוב. נייר בהיר. כתמים. רישומים ומספר גהות (בלטינית). כריכת עור חדשות.

פתיחה: \$800

23

23. Tehillim - Kodesh Hillulim - With Spanish Translation and Commentary - Amsterdam, 1671

Sefer Kodesh Hillulim, Las Alabancas de Santidad, traducion de los Psalmos de David, por la misma Phrasis y palabras del Hebrayco. Tehillim in Hebrew, with Spanish translation and commentary by R. Ya'akov Yehuda Leon Templo. Amsterdam, [1671]. R. Ya'akov Yehuda Leon Templo (1603-after 1675), a Jewish scholar in 17th-century Amsterdam, was born in Portugal to a family of Jews expelled from Spain and studied in Amsterdam with the rabbi of the Neve Shalom community, R. Yitzhak Uziel. Famous for his books on the structure of the temple, he later created a model of Solomon's Temple and its holy vessels on an equivalent scale. This renowned

23. ספר תהלים - קדש הלולים - עם תרגום ופירוש בספרדית - אמשטרדם, תל"א

Las Alabancas de Santidad, traducion, ספר קדש הלולים, ספר de los Psalmos de David, por la misma Phrasis y palabras del Hebrayco. ספר תהלים בעברית, עם תרגום ופירוש בספרדית מאת רבי יעקב יהודה ליאון טמפלו. אמשטרדם, [תל"א 1671].

רבי יעקב יהודה לאון טמפלו (שס"ג 1603 - אחרי תל"ה 1675) היה מחכמי יהדות אמשטרדם במאה ה-17. נולד בפורטוגל למשפחה ממגורשי ספרד. למד באמשטרדם אצל רבה של קהילת "נוה שלום", הרב יצחק עזויאל. התפרסם מאד בשל ספריו שעסקו במבנה בית המקדש. לאור הצלחת הספרים, יצר דגם של מקדש שלמה עם כלי המקדש בקנה מידה תואם. הדגם התפרסם מאד והקנה לו בעולם המדעי האירופי של זמנו את הכינוי "טמפלו". לפנינו תרגום עם פירוש בספרדית לספר תהלים, אותו חיבר במשך שבעה חודשים, ואשר זכה אף הוא לשבחים מצד חכמים, משכילים, חוקרים ומשוררים.

נדפס משמאל לימין. [16] דף; 458, [6] עמ'. 18 ס"מ. מצב טוב. נייר בהיר. כתמים. חותמות בדף השער. כריכת עור מקורית עם עיטורים והטבעות מזהבות. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$400

creation earned him the appellation of "Templo" in the European world of science in those days. This is a Spanish translation with a commentary which he authored during the course of seven months, which reaped lavish praise of sages, scholars, researchers and poets.

Printed from left to right. [16] leaves; 458, [6] pages. 18 cm. Good condition. Light-colored paper. Stains. Stamps on title page. Contemporary leather binding with ornamentation and gilt embossments. Damaged binding.

Opening price: \$400

25. Five Books of the Torah - Amsterdam, 1679-1680 - Original Leather Binding

Five Books of the Torah, with Five Megillot and Haftarot. Amsterdam: Uri ben Aaron Ha-Levi [1679-1680].

Pocket-size format, with original leather binding.

The last [4] leaves, with an "original poem for Rosh Chodesh" by R. Shlomo de Oliveyra, are not listed in the Bibliography of the Hebrew Book and do not appear in the copy of the National Library of Israel.

120, 120-131, 133-149, 160-258 [i.e. 250], 239-372, [4] leaves. 10.5 cm. Good condition. Stains. The margins of the title page are trimmed with slight damage to border. Gilt-edged pages. Original green leather binding, with gilt ornamentation. Worming and slight damage to binding.

Opening price: \$400

25b

25a

25. חמשה חומשי תורה - אמשטרדם, תל"ט-ת"מ - כריכת עור מקורית

חמשה חומשי תורה, עם חמש מגילות והפטרות לכל השנה. אמשטרדם, [תל"ט-ת"מ 1679-1680].

דפוס אורי ב"ר אהרן הלוי.

כרך בפורמט כיס, עם כריכת עור מקורית.

[4] דף האחרונים עם "שיר חדש מחודש לראשי חדשים" מאת רבי שלמה די אוליוירה, לא נרשמו במפעל הביבליוגרפיה ולא נמצאים בעותק שבספרייה הלאומית.

קך, קך-קלא, קלג-קמט, קס-רנח [צ"ל: רן], רלט-שעב, [4] דף. 10.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. שולי השער חתוכים עם פגיעה קלה במסגרת השער. חיתוך דפים מוזהב. כריכת עור מקורית, בצבע ירוק, עם עיטורים מוזהבים. סימני עש ופגמים קלים בכריכה.

פתיחה: \$400

24. Bible - Amsterdam, 1659-1661

Bible - Five Books of the Torah, Nevi'im Rishonim and Achronim and Ketuvim. Amsterdam: Yosef Athias, [1659-1661].

First edition of the Bible edited by Johannes Leusden who also wrote the Latin introduction which appears after the proofreaders' Hebrew introduction. This edition was proofread in line with earlier printings and for many years was deemed the most accurate edition of the Bible.

Four parts in two volumes. General title page illustrated with a lovely copper-engraved frontispiece with vignettes from the Bible and a general title page in Latin. Each of the other three parts of the Bible have separate title pages.

Two volumes. Vol. 1: Torah, Five Megillot and Nevi'im Rishonim: [9], 234; 180 leaves. Vol. 2: Nevi'im Achronim and Ketuvim: 175, 180-190; 198 leaves. Leaves 209-234 containing the Five Megillot found in Vol. 1 were reprinted in the middle of Vol. 2 after the title page of Ketuvim. 17-18 cm. Good condition. Light-toned paper. Stains. Inscriptions and several notations (in Latin). New leather bindings.

Opening price: \$800

27

27. Bible - Amsterdam, 1700-1705

Bible - Five Books of the Torah, Five Megillot, Nevi'im Rishonim and Achronim, Ketuvim. Amsterdam: Immanuel Athias, [1700-1705].

Separate title pages for Nevi'im Rishonim and Achronim and for Ketuvim.

[1], 2-181; 142-286, [1]; 152, [1] leaves. Lacking leaf of approbations and illustrated frontispiece. 13 cm. Good condition. Gilt edges. Many Latin inscriptions on flyleaves. Restored leather binding.

Opening price: \$500

27. תורה נביאים וכתובים - אמשטרדם, ת"ס-תס"ה

תנ"ך - חמשה חומשי תורה, חמש מגילות, נביאים ראשונים, נביאים אחרונים וכתובים. אמשטרדם, [ת"ס-תס"ה 1700-1705]. דפוס עמנואל עטיאש. שערים נפרדים לנביאים ראשונים ואחרונים וכן לכתובים. [1], ב-קפא; קמב-רפו, [1]; [קנב, 1] דף. חסרים דף הסכמות וקדם-שער מאויר. 13 ס"מ. מצב טוב. שוליים מוזהבים. רישומים רבים בלטינית בדפי הפורוץ. כריכת עור משוקמת.

פתיחה: \$500

26

26. חמשה חומשי תורה - אמשטרדם, ת"ס-תס"א - כריכת עור מפוארת

חמשה חומשי תורה, עם מגילות והפטרות. אמשטרדם, [ת"ס-תס"א 1699-1701]. דפוס עמנואל עטיאש.

פורמט כיס. כריכת עור עתיקה מפוארת, עם אבזמי מתכת (אבזם אחד שבור וחסר). תב; סג דף (ללא קדם-שער ראשון, וללא שער חלקי של חלק ההפטרות). 13.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. קרע עם חסרון בדף רעא.

פתיחה: \$800

26. Five Books of the Torah - Amsterdam, 1699-1701 - Ornate Leather Binding

Five Books of the Torah, with Megillot and Haftarat. Amsterdam: Immanuel Athias, [1699-1701].

Pocket edition. Ornate ancient leather binding, with metal clasps (one clasp is broken; part of it is missing). 402; 63 leaves (first half title page and half title page of Haftarat missing). 13.5 cm. Good-fair condition. Stains. Open tear on leaf 271.

Opening price: \$800

29. Five Books of the Torah - Dyhernfurth, 1793-1794 - Original Handsome Leather Binding

Five Books of the Torah and Five Megillot with Targum Onkelos, Rashi commentary and Haftarat. Dyhernfurth, [1793-1794].

Miniature format. Original handsome leather red binding, with gilt decorations. The front cover is embossed with the letters S.U.

494; 26, [1], 42-49; [1], 21 leaves. 13 cm. Good condition. Stains. Original handsome leather binding.

Opening price: \$300

29a

29b

29. חמשה חומשי תורה - דיהרנפורט, תקנ"ג-תקנ"ד - כריכת עור מקורית נאה

חמשה חומשי תורה וחמש מגלות עם תרגום אונקלוס, פירוש רש"י והפטרות לכל השנה. דיהרנפורט, [תקנ"ג-תקנ"ד 1793-1794].

פורמט קטן. כריכת עור מקורית נאה, בצבע אדום, עם עטורים מוזהבים. בקדמת הכריכה הטבעה של האותיות: S.U.

תצד; כו, [1], מב-מט; [1], כא דף. 13 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכת עור מקורית נאה.

פתיחה: \$300

28. תורה, נביאים וכתובים - ברלין, ת"ע-תע"א - ארבעה כרכים בפורמט כיס

תורה, נביאים וכתובים. ברלין, ת"ע-תע"א [1710-1711].

ארבעה כרכים בפורמט כיס (צר ומוארך).

חלק א': [4], 220 עמ'. חלק ב': [1], 187 עמ'. חלק ג': [1], 194 עמ'. חלק ד': [1], 231 עמ'. בחלק א' חסרים קדם-שער ושער לוועזי. 11 ס"מ. מצב טוב. כתמים ופגמים קלים. כריכות ישנות עם שדרות עור, נתונות בקופסה תואמת (פגומה).

פתיחה: \$700

28

28. Bible - Berlin, 1710-1711 - Four Pocket-Edition Volumes

Torah, Neviim and Ketuvim. Berlin, 1710-1711.

Four pocket-edition volumes (tall and narrow).

Part 1: [4], 220 pages. Part 2: [1], 187 pages. Part 3: [1], 194 pages. Part 4: [1], 231 pages. Part 1 lacks the first Hebrew title page and the Latin title page. 11 cm. Good condition. Stains and minor damages. Old bindings with leather spines, placed in slipcase (damaged).

Opening price: \$700

31a

31. מחזור לימים נוראים ולימים טובים - שני כרכים - אמשטרדם, תמו"ט

שני כרכי מחזור - "מחזור ספרדים לימים נוראים", ו"סדר תפלות למועדים טובים כמנהג ק"ק ספרדים". אמשטרדם, [תמו"ט 1689]. דפוס יוסף עטיאש.
 כרך א' - סליחות לילי אשמורת ותפלות ראש השנה ויום כפור. כרך ב' - תפלות לטובות פסח ושבעות, עם פירוש מהרשב"ץ על ההושענות.
 כרך א': תב (צ"ל שיב) דף. ללא דף התהריט שלפני השער. הכריכה הקדמית עם דפים א-סה מנותקים מחלקו השני של המחזור. כרך ב': רנה דף. דף לה קרוע בחלקו עם פגיעה בטקסט. כריכה קדמית מנותקת. 14 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. דפים רופפים או מנותקים. כריכות פגומות.

פתיחה: \$500

30a

30. סדר מאה ברכות כמנהג ק"ק ספרד - ונציה, שצ"ו - מהדורה לא ידועה ביבליוגרפית - כריכת עור מקורית נאה

סדר מאה ברכות, "כמנהג ק"ק ספרד יצ"ו", כולל ברכת המזון, הגדה של פסח, תפילת הדרך ו"תפלת הים", וברכות לזמנים שונים. ונציה, שצ"ו [1636]. דפוס ייואני מרטינילי, "במצות הקומיסריאה של השר וינדראמין".
 כרך בפורמט כיס. כריכת עור מקורית נאה, עם הטבעות עיטורים מוזהבים עשירים ונאים, במרכז הכריכה מופיעות האותיות: GT.
 מהדורה זו לא נרשמה במפעל הביבליוגרפיה ואינה מופיעה ב-OCLC ובקטלוג הספרייה הלאומית.
 בדף הפורוץ האחורי רישום בעלות: "זה הספר של אלישע עמרן יצ"ו" [מליוורנו, מוזכר באגרת של החיד"א, ראה חומר מצורף].
 סג דף. 9.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. פגמים קלים ובלאי בדף השער ובדפים בוודים נוספים. קרע בדף נד עם פגיעה קלה בטקסט. חיתוך דפים על גבול הטקסט בשוליים העליונים, בחלק מהדפים. כריכת עור מקורית נאה ומעוטרת בהטבעה מוזהבת. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$500

30. Seder Me'ah Brachot According to the Sephardic Rite - Venice, 1636 - Unknown Edition - Original Handsome Leather Binding

Seder Me'ah Brachot (Hundred Blessings), "According to the Sephardic rite", including Bircat Hamazon (Grace after Meals), Passover Haggadah, Tefillat Haderech (travellers' prayer), and "prayer at sea", as well as blessings for different occasions. Venice: Giovanni Martinelli, "commissioned by Sir Vendramini", 1636. Pocket-size edition. Original handsome leather binding, with elaborate gilt embossing and decorations. The letters GT are embossed in the center of the binding.

The edition is not registered in the catalogue of the Bibliography of the Hebrew Book, and appears in neither OCLC nor the catalogue of the National Library of Israel.

Ownership inscription the back flyleaf: "This volume belongs to Elisha Emron" [of Livorno. He is mentioned in the Chida's letter; see enclosed material].

63 leaves. 9.5 cm. Good-fair condition. Stains. Stains, wear and minor damage to the title page and several other pages. Tear to page 54, slightly affecting text. Several upper margins are trimmed bordering text. Original leather binding with gilt embossing; damaged.

Opening price: \$500

30b

32b

32a

31b

32. סדר תפילות לימות השנה - ונציה, תס"ב-תס"ג - פורמט כיס - דפי תפילות בכתב-יד

בתפילה האחרונה שולבו שמות האחים "משה חיים ואהרן חי, אחים כהנים בני שושאנה, הם ונשיהם ובניהם וכל משפחתם...". [לא ברור מי הוא הכותב או עבור מי נכתבו דפים אלה, אך יש לשער כי מדובר ברב שתפקידו "לדרוש ברבים"].

נה, נז-רכ דף (חסר דף נו) + [12] דפים כתובים בכתב-יד. דף פח נכרך בין הדפים פ-פא. 10 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. מעט קרעים והדבקה עם פגיעה בטקסט. כריכה מקורית עם שדרת קלף, פגומה.

לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה. פרט השנה בשער הוא תס"ב ובקולופון - תס"ג.

פתיחה: \$300

"סדר תפילות מעולות" - סידור לכל ימות השנה כמנהג הספרדים. ונציה, [תס"ב-תס"ג 1702-1703]. פורמט כיס.

כולל "תקון חצות שהביא הרב הכולל כמוהר"ר משה זכות זצוק"ל, עם קצת דינים וחידושים". בדף ריג/ו בפתחה לתקון חצות: "סדר תקון חצו' מתוקן ומקובל מהרב הישיש החסיד והעניו כמוהר"ר בנימין לוי זצו"ל[!] אשר מסרו פה אל פה הרב הכולל כמוהר"ר משה זכות זצו"ל[!] כאשר הוא קבלו במסור' ברית ואמת מתלמי' האר"י ז"ל אשר יצק מו' על ידיה".

בסוף הסידור כרוכים 12 דפים עם תפילות בכתב-יד: שני דפים בכתובה איטלקית בינונית, עם נוסח "מי שברך" לנישואין ולברית מילה; ועשרה דפים בכתובה מרובעת נאה (מנוקדת), עם תפילות שונות: תפילות קבילות להוספה בתפילת שחרית, תפילה לאומרה "קורם הדרוש מי שירצה לדרוש ברבים", ברכת אורה, ועוד.

31. Machzor for the High Holidays and for Festivals - Two Volumes - Amsterdam, 1689

Two volumes of a machzor - "Machzor of Sephardim for the High Holidays", and "Prayers for Festivals Sephardic rites". Amsterdam: Yosef Athias, [1689].

Vol. 1 - Selichot, and prayers for Rosh Hashanah and Yom Kippur. Vol. 2 - Prayers for Sukkot, Pesach and Shavu'ot, with commentary by the Rashbetz on Hosha'anut.

Vol. 1: 402 (i.e. 312) leaves. Without engraved frontispiece. The front binding with leaves 1-65 are detached from the rest of the machzor. Vol. 2: 255 leaves. Leaf 35 is partially torn, affecting text. Detached front binding. 14 cm. Good-fair condition. Stains. Loose and detached leaves. Damaged bindings.

Opening price: \$500

33

33. Year-Round Siddur, Ashkenazi Rite - Amsterdam, 1704 - Tortoiseshell Book Binding with Silver Clasps

Year-Round siddur, Ashkenazi rite, with Tehillim and Ma'amadot. Amsterdam: Shlomo Proops, [1704]. Separate title pages for Tehillim and for Ma'amadot. Fine tortoiseshell binding with ornate silver clasps. Ornate silver plates are embedded in the binding, on both sides. Two of the plates are etched with the initials "S.L." and "D.L." (apparently, the initials of members of the Levi family).

270; 42; 65, [1] leaves. 16 cm. Good condition. Gilt edges. Light stains. Small tears to first title page, almost without loss. Detached endpapers (front endpaper is torn and partially missing). Handwritten family inscription (Hebrew and English) on back endpaper. Pasted on the front endpaper is a strip of paper with an English dedication. Minor damages and breaks to binding.

Opening price: \$2500

33. סדר תפלות לכל השנה כמנהג האשכנזים - אמשטרדם, תס"ד - כריכת שריון צב עם אבזמי כסף

סדר תפלות מכל השנה כמנהג האשכנזים, עם תהלים ומעמדות. אמשטרדם, [תס"ד 1704]. דפוס שלמה פרופס. שערם נפרדים לתהלים ולמעמדות.

כרוך בכריכת שריון צב מפוארת, עם אבזמי כסף מעוטרים. בשני צדי הכריכה משובצות לוחיות כסף מעוטרות. על שתיים מהלוחיות חרוטים ראשי התיבות "S.L." ו-"D.L." (כנראה, בני משפחת לוי).

רע; מב; סה, [1] דף. 16 ס"מ. מצב טוב. חיתוך דפים מוזהב. כתמים קלים. קרעים קטנים בדף השער הראשון, כמעט ללא חסרון. דפי בטנה מנותקים (דף הבטנה הקדמי קרוע וחסר בחלקו). רישומים משפחתיים בכתב-יד (בעברית ובאנגלית) בדף הבטנה האחורי. בדף הבטנה הקדמי מודבקת פיסת נייר עם הקדשה באנגלית. פגמים ושברים קלים בכריכה.

פתיחה: \$2500

32. Year-Round Siddur - Venice, 1702-1703 - Pocket Edition - Leaves with Handwritten Prayers

Seder Tefillot Me'ulot - year-round siddur according to the Sephardi rite. Venice, [1702-1703]. Pocket edition. Includes "Tikum Chatzot cited by R. Moshe Zacuto, with a few laws and novellae". An introduction to Tikun Chatzot appears on p. 213a: "The version of Tikun Chatzot was fixed and received from the elder pious and self-effacing R. Binyamin Levi who transmitted it 'mouth to mouth' to R. Moshe Zacuto who by faithful tradition received it from the disciples of the Ari...".

12 leaves of handwritten prayers were bound at the end of the siddur: Two in semi-cursive Italian script with the version of Mi SheBerach for marriages and for circumcisions, and ten leaves in neat (vowelized) square script containing various prayers: Kabblistic prayers to add to the Shacharit prayer, a prayer to recite "before delivering a sermon in public", blessing for a guest, etc. The last prayer incorporates the names of the brothers "Moshe Chaim and Aharon Chai, Cohanim, sons of Shoshana, they and their wives and children and their entire families..." [The identity of the writer and for whom these leaves were written remains obscure, however, we assume that he was a rabbi who delivered public sermons].

55, 57-220 leaves (lacking leaf 56) + [12] handwritten leaves. Leaf 88 is bound between leaves 80 and 81. 10 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Few tears affecting text (with gluing). Contemporary binding with vellum spine, damages.

Not recorded in the Bibliography of the Hebrew Book. The year on the title page is 1702 and in the colophon - 1703.

Opening price: \$300

34b

34a

34. Siddur and Chumash with Spanish Translation - Amsterdam, 1717/1718 - Tortoiseshell Book Binding with Silver Clasps

Orden de las Oraciones cotidianas por estilo seguido [Daily prayers], Amsterdam, [1717]. Bound with: Los cinco libros de la ley divina [Five Books of the Torah]. Amsterdam, [1718]. Both printed by Shlomo Proops. Spanish.

Siddur and Chumash translated into Spanish. Title pages of both books are engraved. On the title page of the Siddur are Biblical scenes, and on the title page of the Chumash are illustrations of Moshe and Aharon, the giving of the Torah on Mount Sinai and the Beit HaMikdash. The calendar "Calendario de Ros-Hodes Fiestas y Ayunos" (1717-1733, also printed by Shlomo Proops) is bound between the two books.

Fine tortoiseshell binding, with silver clasps (marked). Silver plates are embedded in the binding, on both sides.

Siddur: [8] leaves, 535, [3] pages. Calendar: [5] leaves. Chumash: [1] leaf, pp. 411-412 (belong to the Haftarot), 528 pages. Separate title page for the Haftarot at the end of the Chumash. 17 cm. Good condition. Gilt edges. Stains and dampness traces. Ex-libris on the inner side of the back binding. Minor damages to binding. One broken clasp.

Opening price: \$2500

34. סידור וחומש מתורגמים לספרדית - אמשטרדם, תע"ז/תע"ח - כריכת שריון צב עם אבזמי כסף

Orden de las Oraciones cotidianas por estilo seguido [סדר תפילות לימות השנה]. אמשטרדם, [תע"ז 1717]. כרוך עם: Los cinco libros de la ley divina [חמשה חומשי תורה]. אמשטרדם, [תע"ח 1718]. דפוס שלמה פרופס. ספרדית.

סידור וחומש בתרגום לספרדית. בשניהם שערים עם תחריטים נאים. בשער הסידור נראות סצנות תנ"כיות שונות, ובשער החומש איורי משה ואהרן, מעמד מתן תורה ובית המקדש. בין שני הספרים כרוך הלוח "Calendario de Ros-Hodes Fiestas y Ayunos" (לוח שנה לשנים 1717-1733, גם הוא בדפוס שלמה פרופס).

כרוכים בכריכת שריון צב נאה, עם אבזמי כסף (חתומים). בשני צדי הכריכה משובצות לוחיות כסף. סידור: [8] דף, 535, [3] עמ'. לוח: [5] דף. חומש: [1] דף, עמ' 411-412 (שייכים לחלק ההפטרות), 528 עמ'. שער נפרד להפטרות בסוף החומש. 17 ס"מ. מצב טוב. חיתוך דפים מזהב. כתמים ועקבות רטיבות. תו-ספר בצדה הפנימי של הכריכה האחורית. פגמים קלים בכריכה. אחד האבזמים שבור.

פתיחה: \$2500

36a

36. סדר תפלות כמנהג בני רומא - ונציה, תע"ח - כריכת עור מקורית

סדר תפלות, כמנהג ק"ק בני רומא, סידור תפילה לכל ימות השנה והמועדים, עם תהלים ומעמדות. ונציה, [תע"ח 1718].

פורמט כיס, עם כריכת עור מקורית. כרך עבה במיוחד הכולל תפילות לכל ימות השנה, לימים נוראים ושלושה רגלים, ספר תהלים, קריאות התורה, תפילות שונות ומעמדות.

שס; שלו דף. 11 ס"מ. מצב טוב. כתמים. חיתוך דפים מוזהב. כריכת עור מקורית עם אבזם פגום לסגירה (האבזם השני חסר). פגמים וסימני עש בכריכה.

פתיחה: \$800

35a

35. מחזור כמנהג הספרדים לימים נוראים - אמשטרדם, תע"ב - פורמט כיס, כריכת עור מקורית

"מחזור ספרדים לימים נוראים". אמשטרדם, [תע"ב 1712]. דפוס שלמה פרופט.

פורמט כיס, כריכת עור מקורית נאה עם עיטורים מוזהבים. שני חלקים. שער נפרד לכל חלק. בחלק הראשון - תפלות לימות השנה, בחלק השני - תפלות לראש השנה וליום הכפורים. בראש המחזור נדפסו הסכמות של רב הקהילה הספרדית באמשטרדם רבי שלמה אאיליון ושל רב הקהילה האשכנזית בעל ה"חכם צבי".

מד; שיא-תסח. שני שערים. 10 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. חיתוך שוליים מוזהב. כריכת עור מקורית נאה. פגמים קלים בכריכה.

פתיחה: \$300

36. Siddur According to the Roman Rite - Venice, 1718 - Original Leather Binding

Prayerbook according to the Roman rite, including prayers for the entire year, Tehillim (Psalms) and Ma'amadot. Venice, [1718].

Pocket edition, with original leather binding. Particularly thick volume including all prayers for the entire year: High Holidays, Pesach, Shavuot, Sukkot, Tehillim, Torah readings, various prayers and Ma'amadot.

360, 336 leaves. 11 cm. Good condition. Stains. Gilt-edged pages. Original leather binding with damaged clasp (second clasp missing). Damage and worming to the binding.

Opening price: \$800

36b

35. Machzor for High Holidays, Sephardi Rites - Amsterdam, 1712 - Pocket Edition, Contemporary Leather Binding

"Sephardi Machzor for the High Holidays". Amsterdam: Shlomo Proops, [1712].

Pocket edition, contemporary handsome leather binding with gilt ornamentation.

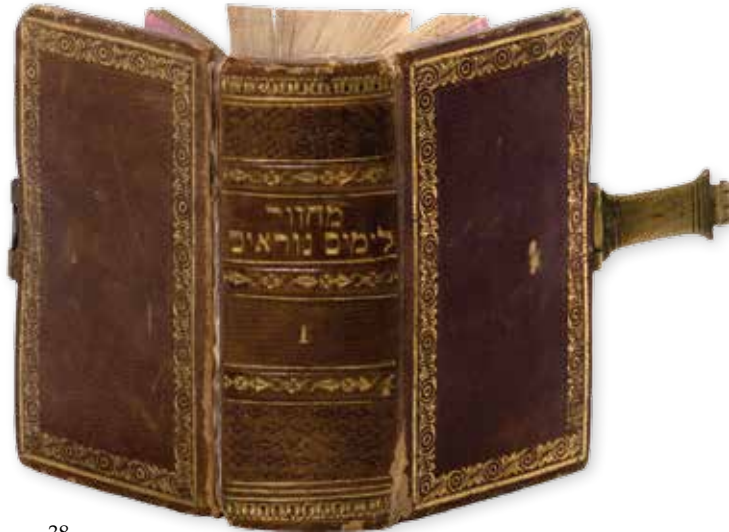
Two parts. Separate title page for each part. Part 1 is composed of daily prayers. Part 2 contains prayers for Rosh Hashanah and for Yom Kippur. Approbations of the Rabbi of the Amsterdam Sephardi community R. Shlomo Ayllón (Aelion) and of the Rabbi of the Ashkenazi community, author of the Chacham Zvi, appear at the beginning of the machzor.

44; 311-468. Two title pages. 10 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Gilt edges. Fine contemporary leather binding. Minor damages to binding.

Opening price: \$300

35b

38

38. מחזור מיניאטורי, לימים נוראים - אמשטרדם, ת"ק

"מחזור ספרדים לימים נוראים", "מתוקן בכרך קטן ובסדר נאה ויפה". אמשטרדם, [ת"ק 1740]. דפוס אברהם בן רפאל חזקיהו עטיאש.

מחזור בפורמט מיניאטורי, כולל סדר סליחות ותפילות ראש השנה ויום הכיפורים.

כרך מיניאטורי. שס דף. 8.5 ס"מ. מצב טוב. חיתוך דפים מוזהב ומעוט. כריכת עור מקורית מפוארת, עם עיטורים מוזהבים ואבום לסגירה. שדרה מנותקת. פגמים קלים בכריכה.

פתיחה: \$500

38. Miniature Prayer Book for the High Holy Days - Amsterdam, 1740

"Sephardic Machzor for the High Holy Days", "redacted in a small volume in an aesthetic and comfortable arrangement". Amsterdam: Abraham ben Raphael Hezekiah Athias, [1740].

Prayer book in miniature form, including Selichot and prayers for Rosh Hashanah and Yom Kippur.

Miniature volume. 360 leaves. 8.5 cm. Good condition. Gilt edges (decorated). Original ornate leather binding, with gilt ornaments and clasp for fastening. Detached spine. Minor damage to binding.

Opening price: \$500

37

37. Siddur - Florence, 1736 - Two Copies

Siddur for Rosh Chodesh and Festivals, Sephardi rites. Florence, [1736]. Pocket edition.

Prayers for Shabbat and Rosh Chodesh, the Three Festivals, High Holidays, Chanuka and Purim and fast days. Contains Pirkei Avot (with Italian translation), Passover Haggadah, Azharot for the Festival of Shavuot, Selichot and Hosha'anut, etc. Ends with "Seder Zemanim - composed by... David Mildola of Livorno...", [songs and prayers for various occasions].

Two complementary copies: Copy 1 lacks the last leaf. Copy 2 lacks Leaves 227-231, 350-351 (total of 7 leaves). Originally: [1], 351 leaves. 12 cm. Overall good condition. Stains. Copy 1: The margins of some leaves are trimmed, slightly affecting text. New binding. Copy 2: paper gluing to margins of title page. Contemporary damaged leather binding.

Opening price: \$300

37. סידור תפילה - פירנצה, תצ"ו - שני עותקים

סדר תפלות לחדשים ולמועדים, כמנהג ק"ק ספרדים. פירנצה, [תצ"ו 1736]. פורמט כיס.

תפלות לשבת וראש חודש, שלושת הרגלים, ימים נוראים, חנוכה ופורים ותעניות. כולל פרקי אבות (עם תרגום לאיטלקית), הגדה של פסח, אזהרות לחג השבועות, סליחות והושענות, ועוד. בסופו: "סדר זמנים - אשר חיבר... דוד מילדולה ש"ץ בק"ק ליוורנו..." [פזמונים ותפילות למועדי השנה].

שני עותקים המשלימים זה את זה: בעותק א' חסר הדף האחרון. בעותק ב' חסרים דפים רכו-רלא, שנ-שנא (סה"כ 7 דפים). במקור: [1], שנא דף. 12 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. עותק א': חלק מן הדפים קצוצים בשוליים עם פגיעה קלה בטקסט. כריכה חדשה. עותק ב': הדבקת נייר בשולי דף השער. כריכת עור מקורית, עם פגמים.

פתיחה: \$300

40

40. Machzor - Two Volumes - Venice, 1742

Year-round machzor, weekdays, Shabbat and Festivals, Italian rite. Venice, [1742]. Two parts in two volumes.

"Year round machzor according to the rites of the holy communities of Italian Jews".

Engraved frontispiece in all volumes.

Part 1: Prayers for weekdays and Shabbat, Pesach and Shavuot, public fasts and the four parshiot. Part 2: Selichot and prayers for Rosh Hashanah and for Yom Kippur, Sukkot and Simchat Torah.

Part 2 contains glosses in Italian script in several places with explanations of words, text variations and errata. A handwritten index of piyyutim appears on a front endpaper.

Vol. 1: [2], 264 leaves. 18 cm. Vol. 2: [2], 274 leaves. 19.5 cm. Overall good-fair condition.

Stains and wear. Gilt edges. Some of the letters on the title pages are printed in red ink.

Binding and several leaves of Part 1 are detached. Contemporary bindings, damaged.

Opening price: \$300

40. מחזור - שני כרכים - ונציה, תק"ב

מחזור לכל ימות השנה, חול שבת ומועדים, כמנהג איטליה. ונציה, [תק"ב 1742]. שני חלקים בשני כרכים. "מחזור של כל השנה כפי מנהג קהלות קדושות של בני איטאליא יע"א". שער נוסף ("קדם-שער") עם תחריטי נחושת בכל אחד מהכרכים.

חלק ראשון: תפילות לימי חול ושבט, פסח ושבועות, תעניות צבור וד' פרשיות. חלק שני: סליחות ותפילות לראש השנה ויום הכפורים, סוכות ושמחת תורה.

בחלק שני - הגהות בכתיבה איטלקית במספר מקומות, עם ביאורי מלים, שינויי נוסחאות, ותיקוני טעויות דפוס. באחד מדפי המגן הקדמיים ישנו מפתח לפיוטים בכתב-יד.

כרך א: [2], רסד דף. 18 ס"מ. כרך ב: [2], רעד דף. 19.5 ס"מ. מצב כללי טוב-בינוני. כתמים ובלאי. חיתוך דפים מוזהב. חלק מאותיות השערים בדיו אדומה. בכרך הראשון - כריכה ומספר דפים מנותקים. כריכות מקוריות, פגמים בכריכות.

פתיחה: \$300

39

39. סדר חמשה תעניות - אמשטרדם, ת"ק - מהדורה מיניאטורית בכריכת עור מקורית

סדר חמשה תעניות, כמנהג ק"ק ספרדים. אמשטרדם, [ת"ק 1740]. דפוס אברהם בן רפאל חוקידו עטיאש.

מהדורה מיניאטורית, עם כריכת עור מקורית. תפילות וקריאות לצום גדליה, עשרה בטבת, תענית אסתר, י"ז בתמוז ותשעה באב.

קצט, [1] דף. כ-8 ס"מ. מצב טוב. כתמים. בחלק מהדפים חיתוך דפים על גבול הטקסט, עם מעט חיסרון. כריכת עור מקורית נאה, עם עטורים מוזהבים. פגמים קלים בכריכה. נתון בקופסה מקורית.

פתיחה: \$300

39. Seder Chamisha Ta'aniyot - Amsterdam, 1740 - Miniature Edition with Original Leather Binding

Seder Chamisha Ta'aniyot, according to the Sephardic rite. Amsterdam: Abraham ben Raphael Hezekiah Athias, [1740].

Miniature edition with original leather binding.

Prayers and Torah readings for the Fast of Gedalya, the 10th of Tevet, Ta'anit Esther, the 17th of Tamuz and for Tisha B'Av.

199, [1] leaves. approx. 8 cm. Good condition. Stains. Several margins are trimmed on text border, with slight textual damage. Original handsome leather binding, with gilt ornamentation. Minor damage to binding. In original case.

Opening price: \$300

42a

42. מחזור ליום הכפורים - ונציה, תקנ"ב / עם דף מודפס "תפילה לועבור" מאת בעל "אור החיים" הקדוש - אוניקום

סדר תפלות יום הכפורים, כמנהג ק"ק ספרדים יצ"ו, עם תפילות מכתבי האר"י ומספר חמדת ימים. ונציה, [תקנ"ב 1792].

עוֹתֵק נָאָה עִם כְּרִיכַת עוֹר מְקוֹרִית. לְדָף הַמְגוֹן הַקִּדְמִי הוֹצַמְד (עִם סִיכַת מִתְכַת) דָּף מוֹדֵפֵס שְׁכוּתֵרְתוֹ "תְּפִילָה לְוַעֲבֹר", וְבוֹ תְּפִילָה מֵאֵת רַבֵּינוּ חַיִּים בֶּן עֶטֶר בַּעַל "אוֹר הַחַיִּים" הַקִּדוֹשׁ, "לְ[א]וֹמְרָה בְּיוֹם כְּפוּר בַּעוֹד שֶׁהִשְׁלִיחַ צְבוּר אוֹמֵר וַיַּעֲבֹר" [תְּפִילָה עַל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה, נִדְפְּסָה בִּשְׁנַת תְּקנ"ז בְּמַחְזוֹר לְיוֹם כְּפוּר שֶׁנִּדְפְּסָה בְּלִיּוּרְנוֹ (רֵאשֶׁה פְּרִישׁ הַבַּא), וְלֹאֲחֵר מִכֵּן בְּמַחְזוֹרִים נוֹסְפִים].

הַדָּף שֶׁלְפָנֵינוּ נִדְפֵס בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, כִּכֵּל הַנְּרָאָה בְּלִיּוּרְנוֹ, סְמוּךְ לַהֲדַפְּסַת הַמַּחְזוֹר שֶׁלְפָנֵינוּ. הַדָּף לֹא נִרְשַׁם בְּמַפְעַל הַבִּיבְלִיּוֹגְרַפִּיָּה וְאֵינוֹ מוֹפִיעַ בְּקַטְלוֹג הַסִּפְרִיָּה הַלְאוּמִית. כִּכֵּל הַיְדוּעַ לְנוֹ, זֶהוּ עוֹתֵק יַחִיד בְּעוֹלָם שֶׁל דָּף זֶה.

[1], קְמוּ-רוֹ, קֶצֶג-שֶׁנֵּב, ב דָּף + [1] דָּף מוֹדֵפֵס. 18.5 ס"מ. מִצַּב טוֹב. כְּתָמִים. כְּרִיכַת עוֹר מְקוֹרִית עִם עֲטוּרִים מוֹהֲבִים, עִם פִּגְמִים. בְּלֵאֵי וְקִרְעִים קְלִים בְּדָף הַמְצוּרָף.

פתיחה: \$400

41. Sephardic Siddur - Venice, 1796 / Sefer Tikkunei Shabbat - Venice, 1793 - Miniature

Prayerbook according to the Sephardic rite. Venice, [1796]. Bound with: Sefer Tikkunei Shabbat by the Ari. Venice, [1793].

Miniature volume with original leather binding.

The title page of "Tikkunei Shabbat" states, "Printed as a merit for the child Na'im Gad ben Yitzchak Foa of Constantinople" (grandson of the printer, Gad Foa).

224, 128 leaves. Approximately 9 cm. Good condition. Stains. Gilt edged pages. Original leather binding with gilt ornamentation; damaged. Tears to the spine. Includes original matching case, missing a part.

Opening price: \$500

41a

41c

41b

41. סדר תפלה כמנהג ספרדים - ונציה, תקנ"ז / ספר תקוני שבת - ונציה, תקנ"ג - כרך בפורמט מיניאטורי

סדר תפלה, כמנהג קהל קדוש ספרדים. ונציה, [תקנ"ז 1796]. כרוך עם: ספר תקוני שבת מהאר"י. ונציה, [תקנ"ג 1793].

כרך בפורמט מיניאטורי, עם כריכת עור מקורית. בשער "תקוני שבת" נכתב "נדפס לזכות הילד נעים גד בכ"ר יצחק פואה יצ"ו היושב בעיר קושטנאדינא" [נכדו של המדפיס גד בן יצחק פואה, שהדפיס את סדר התפלות שלפנינו].

רכד; קכח דף. כ-9 ס"מ. מצב טוב. כתמים. חיתוך דפים מוזהב. כריכת עור מקורית עם עטורים מוזהבים. קרעים בשדרה. פגמים בכריכה. עם קופסה מקורית תואמת (חסרה בחלקה).

פתיחה: \$500

43a

43. מחזור ליום כיפור בארבעה כרכים - ליורנו, תקנ"ז - כריכות מקוריות נאות

מחזור ליום כיפור. ליורנו, [תקנ"ז 1797]. דפוס אליעזר סעדון. עברית ולאדינו. חמשה חלקים בארבעה כרכים. לכל חלק שער נפרד ושם-כותר בפני עצמו. מהדורה מיוחדת בגודל בינוני, לנוחות השימוש בזמן התפילה. במחזורים אלה נדפסה לראשונה "תפלה לויעבור" [הנאמרת בעת שהשליח צבור אומר "ויעבור"] מאת רבינו חיים בן עטר בעל ה"אור החיים". התפילה מופיעה בכל החלקים.

1. חלק ראשון: "כליל תפארת" - מנחה לערב יום כפור. כרוך עם: חלק שני - "מעריב ערבים" - תפלת "כל נדרי" ותפילת ערבית. לאחר כל נדרי תפלת 'הנותן תשועה למלכים' לכבוד הדוכס פירנאנדו טירסרו, עם טקסט בלאדינו. הקדמת המדפיס רבי דוד חיים מילול (בלאדינו).
2. חלק שלישי: "תפלת השחר ליום הנורא" - תפלת שחרית וקריאת התורה. תפלת 'הנותן תשועה למלכים' לכבוד הדוכס פירנאנדו טירסרו, עם טקסט בלאדינו.
3. חלק רביעי: "עבודת מקדש" - תפלת מוסף.
4. חלק חמישי: "מנחת ערב ונעילת שערים" - תפלת מנחה ותפילת נעילה, ותפלת ערבית למוצאי יום כפור. חמשה חלקים בארבעה כרכים: טז דף; [4], מו, יז-לו דף; קה דף; ע דף; עב, לז-נדף. 15.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. נקבי עש מעטים. כריכות מקוריות עם הטבעה "Salamone Cammeo".

פתיחה: \$400

42b

42. Machzor for Yom Kippur - Venice, 1792 / With Printed Leaf "Tefilla L'Va'Ya'avor" by the Author of Or HaChaim HaKadosh - Unicum

Yom Kippur prayers, Sephardi rites, with prayers from the writings of the Ari and from the book Chemdat Yamim. Venice, [1792].

Fine copy with contemporary leather binding.

A printed leaf titled "Tefilla L'Va'Ya'avor" is attached to the front flyleaf (with a metal pin), containing a prayer by R. Chaim ibn Attar, author of Or HaChaim, "to say on Yom Kippur while the cantor is saying Va'Ya'avor" [prayer regarding the exile of the Shechina, printed in Livorno in 1797 in the machzor for Yom Kippur (see next item) and later in additional machzorim]. This leaf was printed on its own, apparently in Livorno, soon after the printing of this machzor. The leaf is not listed in the Bibliography of the Hebrew Book nor does it appear in the NLI catalog. As far as we know, this is the only existing copy.

[1], 146-206, 193-352, 2 leaves + [1] printed leaf. 18.5 cm. Good condition. Stains. Contemporary leather binding with gilt adornments, with damages. Wear and light tears to attached leaf.

Opening price: \$400

44. סט מחזורים כמנהג אשכנז - רעדלהיים, תק"ס- תקס"ה - מהדורה ראשונה

סט מחזורים כמנהג אשכנז, בהוצאת רבי וולף ב"ר שמשון היינדהיים. רעדלהיים, תק"ס-תקס"ה 1805-1806. תשעה כרכים, כולם מהדורה ראשונה. שני שערים בכל כרך. סט נאה עם כריכות עור מקוריות.

המהדורה הראשונה של מחזורי הרו"ה - רבי זאב וולף היינדהיים, נדפסה החל משנת תק"ס, ונשלמה בשנת תקס"ה עם הדפסת המחזור לחג השבועות (שם נכתב: "ותשלם מלאכת החלק הזה ועמו ס' קרובות כולו לתשעת מחלקותיו"). במהלך שנים אלו חזרו ונדפסו הכרכים הראשונים בהדפסות חחרות. המחזורים זכו להסכמות נלהבות מגולי ישראל ובהם בעל ה"הפלאה". רבינו ה"חתם סופר" הסכים על ספריו ושבחם. במקומות רבים בדרשותיו והיביריו מביא החת"ס את פירושו והגהותיו של "החכם השלם מו"ה וואלף היינדהיים". גם האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי - "בעל התניא" סמך את ידו על סידוריו, וכשמסר את סידורו שלו לדפוס "ציווה אותו להגיהו מסידורו של החכם הנודע ר' וולף היינדהיים שנדפס ברדלהיים, לפי שהוא מדויק יפה", ו"מוגה ביותר". במחזורי תרם רבות לחקר ושימור פיוטי קהילות אשכנז, והם חזרו ונדפסו במאות מהדורות עד השואה.

רבי זאב וואלף היינדהיים - הרו"ה (תקי"ז-תקצ"ב), פרשן, מדקדק וחוקר מסורה נודע. בבית דפוסו ברדלהיים הדפיס את חיבוריו בנושאי דקדוק, חומשי המדויקים על פי המסורה, ואת מחזוריו המפורסמים "ספר קרובות".

תשעה כרכים. כרך א (יום ראשון של ראש השנה; תק"ס; מהדורה ראשונה); [2]; קג; יב דף. • כרך ב (יום שני של ראש השנה; תק"ס; מהדורה ראשונה); [2]; צט; יב דף. • כרך ג (ליל יום כיפור; תק"ס; מהדורה ראשונה); [1]; נו; טז דף + [3], סח, יב, כב דף השייכים לתחילת לכרך ד'. • כרך ד (יום כיפור; תקס"ג; מהדורה ראשונה); מא; יב; כח; יב; לג; [1] דף. חלקו הראשון של כרך זה [3]; סח; יב; כב דף) כרוך בסוף כרך ג. • כרך ה (יום ראשון ושני של פסח; תק"ס; מהדורה ראשונה); [6]; קד; יב דף. • כרך ו (שביעי ושמיני של פסח; תק"ס; מהדורה ראשונה); [2]; יד; קטז; יב דף. • כרך ז (שבועות; תקס"ה; מהדורה ראשונה); [8]; י; יב; קכד; יב דף. • כרך ח (יום ראשון ושני של סוכות; תק"ס; מהדורה ראשונה); [2]; יב; סג; י; יב דף. • כרך ט (שמיני עצרת ושמחת תורה; תקס"ג; מהדורה ראשונה); ז [צ"ל: ד]; קטז; יב דף.

18 סימ. נייר ירקרק ולבן. חיתוך דפים מוזהב. מצב כללי טוב. כתמים. במספר מקומות הדבקות נייר. סט תואם. כריכות עור מקוריות, עם שדרות עור חדשות. בכל הכרכים תוי-ספר של פרופסור ישראל תא שמע (1936-2004). הערות במספר מקומות, וכן רישומים והעתקות שונות בדפי הכריכה, בכתב-ידו.

פתיחה: \$500

43e

43d

43c

43b

43. Four-Volume Yom Kippur Machzor - Livorno, 1797 - Handsome Contemporary Bindings

Yom Kippur Machzor. Livorno, [1797]. Printed by Eliezer Sa'adon. Hebrew and Ladino.

Five parts in four volumes. Each part has a separate title page and title. Special medium-sized edition, for convenient use.

The prayer "Tefillah L'VaYa'avor" was first printed in these machzorim [to be said at the time the cantor recites "Va'Ya'avor"] by R. Chaim ibn Attar, author of Or HaChaim. This prayer appears in all five parts. 1. Part 1: "K'lil Tiferet - Minchah prayer for Erev Yom Kippur. Bound with: Part 2 - "Ma'ariv Aravim" - the Kol Nidrei prayer and Arvit. Kol Nidrei is followed by a prayer for Grand Duke Ferdinand III, with a Ladino text. Introduction by the printer R. David Chaim Milul (in Ladino).

2. Part 3: "Morning Prayer for the Day of Awe" - Shacharit and the Torah reading. Prayer for Grand Duke Ferdinand III, with Ladino text.

3. Part 4: "Avodat Mikdash" - Musaf prayer.

4. Part 5: "Minchah for the late afternoon and the locking of the gates" - Minchah and Ne'ila, and Arvit for Motza'ei Yom Kippur.

Five parts in four volumes: 16 leaves; [4], 46, 17-36 leaves; 105 leaves; 70 leaves; 72, 37-50 leaves. 15.5 cm. Good condition. Stains. Some worming. Contemporary binding embossed with the name Salamone Cammeo.

Opening price: \$400

44. Set of Machzorim, Ashkenazi Rites - Rödelheim, 1800-1805 - First Edition

Set of machzorim, Ashkenazi rites, published by R. Wolf son of R. Shimshon of Heidenheim. Rödelheim, 1800-1805. Nine volumes, all first editions. Two title pages per volume. Attractive set with original leather bindings.

The printing of the first edition of these machzorim, by R. Ze'ev Wolf Heidenheim, began in 1800 and ended in 1805 with the printing of the machzor for Shavu'ot (in which he writes: "The work on this part has been completed together with the Kerovot for all nine parts). During these years, the first volumes were reprinted several times. These machzorim merited enthused approbations by leading Torah figures including the Ba'al Hafla'ah. The Chatam Sofer too, wrote an approbation praising these machzorim. Often, in his sermons and in his compositions, the Chatam Sofer cites the commentaries and notations of "the accomplished sage R. Wolf Heidenheim". The Admor HaZaken, R. Shneur Zalman of Liadi, the Ba'al HaTanya, endorsed the Heidenheim siddur and upon printing his own siddur, he "instructed to proofread it from the siddur of the well-known sage R. Wolf Heidenheim printed in Rödelheim, because it is accurate [and] proofread very well". His machzorim made a great contribution to the research and preservation of the piyyutim of Ashkenazi communities, and numerous editions were reprinted up until the Holocaust.

Rabbi Ze'ev Wolf Heidenheim - the Rava (1757-1832) - was an exegete, grammarian and renowned mesorah researcher. In his printing press in Rödelheim, he printed his grammatical works, his Chumashim accurately adhering to the mesorah, and his celebrated machzorim "Sefer Kerovot."

Nine volumes. Vol. 1 (First Day of Rosh Hashanah; 1800; first edition): [2], 103; 12 leaves. • Vol. 2 (Second Day of Rosh Hashanah; 1800; first edition): [2], 99, 12 leaves. • Vol. 3 (Eve of Yom Kippur; 1800; first edition): [1], 56, 16 leaves + [3], 68; 12; 22 leaves from volume 4. • Vol. 4 (Yom Kippur; 1803; first edition): 41; 12; 28; 12; 33; [1] leaves. The first part of this volume ([3], 68; 12; 22 leaves) is bound at the end of Vol. 3. • Vol. 5 (First and Second day of Pesach; 1800; first edition): [6], 104; 12 leaves. • Vol. 6 (Seventh and Eighth day of Pesach; 1800; first edition): [2], 14; 116; 12 leaves. • Vol. 7 (Shavu'ot; 1805; first edition): [8] 10; 12; 124; 12 leaves. • Vol. 8 (First and Second day

of Sukkot; 1800; first edition): [2], 12; 63; 10; 12 leaves. • Vol. 9 (Shemini Atzeret and Simchat Torah; 1803; first edition): 7 [actually: 4], 115; 12 leaves. 18 cm. White and greenish paper. Gilt edges. Overall very good condition. Scattered stains. Paper restorations in some places. Matching set. Original leather bindings, with new leather spines. All nine volumes contain the bookplate of Professor Yisrael Ta-Shema (1936-2004). His handwritten notations and inscriptions appear in several places and on the flyleaves.

Opening price: \$500

46a

46. Seder Ma'ariv BiZmana V'Sefirat HaOmer - Mantova, 1740 - Miniature Edition

Seder Ma'ariv BiZmana V'Seder Sefirot HaOmer. Mantova, [ca. 1740]. Miniature volume, bound in original leather binding with gilt embossments and original leather case. A printed blessing for protection appears on the title page. Arvit prayer conforming with Italian rites. With laws of Sefirat HaOmer, and a separate page for each day of the Sefirah, containing Kabbalistic kavanot.

[1], 2-28, 28, 22-27, [1], 28-42, 52 leaves. Mispagination. Total of 52 leaves (complete). 8.5 cm. Good condition. Stains and minor wear. Open tear to one of the last leaves (slightly affecting text). Green fabric bookmark. Contemporary leather binding in very good condition. Housed in its original leather case.

Opening price: \$600

46. סדר מעריב בזמנה וספירת העומר - מנטובה, ת"ק - מהדורה מיניאטורית

ספר "סדר מעריב בזמנה וסדר ספירות[!]" העומר". מנטובה, [ת"ק 1740 בערך]. כרך מיניאטורי, עם כריכת עור מקורית, מעוטרת בעיטורים מזהיבים, ועם נרתיק עור מקורי. בשער נדפסה ברכה לשמירה: "ישמרך האל השומר [מ]גזירות קל וחומר". תפילת ערבית, כמנהג איטליאני. עם דיני ספירת העומר, ועם עמוד לכל יום מימי הספירה, הכולל כוונות קבליות.

[1], ב-כה, כח, כב-כו, [1], כח-מב, נב דף. ספירת דפים משובשת. סה"כ 52 דף (שלם). 8.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים ובלאי קל. קרע עם חסרון באחד הדפים האחרונים (עם פגיעה קלה בטקסט). סימנית בד ירוקה. כריכת עור מקורית במצב טוב מאד. נתון בנרתיק עור מקורי.

פתיחה: \$600

45

45. בית תפלה - פיסא, תקע"ו - סידור מיניאטורי

סידור בית תפילה, תפילות לכל ימות השנה, כמנהג ק"ק איטליאני, "באותיות קטנות ובהגהה רבה". פיסא, [תקע"ו 1816]. כרך בפורמט מיניאטורי. כריכת עור מקורית.

סידור מיניאטורי, כולל את תפילות כל השנה, ברכת המזון, סדר תפילת הדרך, "תפלה יפה... מסדור החסיד רבי שמואל לטיף" ועוד. סד, מט-רכד דף. 7.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קמטים בשולי חלק מהדפים. כריכת עור מקורית, מנותקת חלקית. פגמים קלים בכריכה.

פתיחה: \$300

45. Beit Tefilla - Pisa, 1816 - Miniature Siddur

Siddur Beit Tefilla, containing prayers for the entire year according to the Italian rite, "with small letters that have been carefully proofread". Pisa, [1816].

Miniature siddur containing year round prayers, birkat hamazon, traveler's prayer, "beautiful prayer... from the siddur of Rabbi Shmuel Latif", and many other prayers. 64, 49-224 leaves. 7.5 cm. Good condition. Stains. Creases to the margins of several pages. Original leather binding, partially detached. Minor damage to binding.

Opening price: \$300

46b

48b

48a

48. סדר ספירת העומר וברכת הלבנה בנוסח הספרדים - אמשטרדם, תרכ"ב - בפורמט זעיר - נוסח מיוחד ליום האחרון של הספירה

ספר "סדר ספירת העומר", עם "ברכת הלבנה", בנוסח הספרדים. [אמשטרדם, תרכ"ב] 1862. דפוס J. B. de Mesquita. פורמט זעיר (5.8 ס"מ).

בראש הספר ברכת ספירת העומר והתפילות הנאמרות לאחר הספירה. לאחר מכן מופיע נוסח מפורט לימי הספירה, עמוד נפרד לכל יום, כשלמעלה הטקסט העברי, ולמטה מספרי הימים והשבועות באותיות לטיניות. צורת הרישום באותיות לטיניות (בספרדית או בפורטוגזית): H [=Hoy/Hoje], ספירת היום], S [=Semana, שבוע], D [=Día/Dia, יום]. לאחר מכן נדפס נוסח ברכת הלבנה והאמירות הנלוות אליה.

בעמ' 54, נוסח מיוחד לספירת היום האחרון: "היום תשעה וארבעים יום לעומר שהם שבע שבתות תמימות" (במקום "שהם שבעה שבועות"). נוסח מיוחד זה מופיע במחזור כמנהג ארם צובה, ונציה רפ"ו, ודומה לנוסח תימן ונוסח הגאונים [ראה: ספר מקורי התפילה, ר"א זלוטניק, ירושלים תשע"ה, ח"ב עמ' 169].

65 עמ' (ועוד 12 דפים ריקים בתחילת וסוף הספר). גובה העמודים: כ-5.8 ס"מ, רוחב העמודים: כ-2.6 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. בעמ' 55 קרע עם פגיעה בטקסט. מספר דפים קצוצים על גבול הטקסט. חיתוך דפים מזהב. כריכה מקורית, מנותקת חלקית ופגומה מעט, עם הטבעה מזהבת: "ספירת העומר". נתון בתוך נרתיק קרטון תואם.

נדיר. אינו מופיע במפעל הביבליוגרפיה ואינו מופיע בקטלוג הספרייה הלאומית. ב-OCLC רשומים רק שני עותקים, שניהם בספריות ציבוריות בהולנד.

פתיחה: \$300

47

47. שני ספרים בפורמט מיניאטורי - סדר ספירת העומר - פיסא, תקנ"ד / תקנ"ו

שני ספרי "סדר ספירת העומר", בפורמט מיניאטורי, שנדפסו בדפוסו של גד פואה בפיסא (איטליה):

- סדר ספירת העומר, עם כוונות מספר חמדת ימים. פיסא, תקנ"ד [1794].

[36] דף. 8.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים בשולי מספר דפים, ללא פגיעה בטקסט. קמטים בקצות הדפים. מעטפת נייר קדמית. ללא כריכה.

- סדר ספירת העומר, עם כוונות מספר חמדת ימים. פיסא, תקנ"ו [1796].

[40] דף. 9 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים בשולי מספר דפים, ללא פגיעה בטקסט. קמטים בקצות הדפים. מעטפת נייר קדמית, מנותקת בחלקה. ללא כריכה.

פתיחה: \$300

47. Two Miniature Books - Seder Sefirat HaOmer - Pisa, 1794 / 1796

Two volumes of "Seder Sefirat HaOmer" in miniature format, printed by Gad Foa in Pisa, Italy.

- Seder Sefirat HaOmer, with kavanot (intentions) from Sefer Chemdat Yamim. Pisa, 1794.

[36] leaves. 8.5 cm. Good condition. Stains. Tears to margins of several leaves, not affecting text. Creases to the corners of several pages. Front wrapper. Without binding.

- Seder Sefirat HaOmer, with kavanot (intentions) from Sefer Chemdat Yamim. Pisa, 1796.

[40] leaves. 9 cm. Good condition. Stains. Tears to margins of several leaves, not affecting text. Creases to the corners of several pages. Front wrapper, partially detached. Without binding.

Opening price: \$300

49. Three Siddurim - Livorno - Sephardi and Italian Rites

Three siddurim printed in Livorno:

1. "Prayers according to the rite of the holy Sephardi community". Livorno, [1808 or 1829]. Not recorded in the Bibliography of the Hebrew Book. Original leather spine with gilt decorations.
2. Siddur "Beit Tefillah according to the rites of the Italian community". Livorno, [1862]. Contemporary binding, leather spine with gilt decorations.
3. Siddur "Beit Tefillah according to Sephardi rites for every Rosh Chodesh and every Shabbat". Livorno, [1892]. Original binding, floral fabric.

3 books. Size and condition vary.

Opening price: \$300

49. שלשה סידורים - ליורנו - נוסח ספרדי ונוסח איטלקי

שלשה סידורים מדפוסי ליורנו:

1. "סדר תפלות כמנהג קהל קדוש ספרדים". ליורנו, [תקס"ח או תקפ"ט]. לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה העברית. שדרת עור מקורית עם עיטורים מזהבים.
2. סידור "בית תפלה כמנהג ק"ק איטאליאני". ליורנו, [תרכ"ב 1862]. כריכה מקורית, שדרת עור עם עיטורים מזהבים.
3. סידור "בית תפלה כמנהג ק"ק ספרדים מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו". ליורנו, [תרנ"ב 1892]. כריכה מקורית, בד פרחוני. 3 ספרים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

48. Seder Sefirat HaOmer and Birkat HaLevana, Sephardi Rite - Amsterdam, 1862 - Small Format - Unusual Text for Last Day of Sefirah

Seder Sefirat HaOmer, with Birkat HaLevana, Sephardi rite. [Amsterdam]: J. B. de Mesquita, 1862. Small format (5.8 cm).

The book opens with the blessing for counting the Omer and with the prayer recited after the counting. This is followed by the full text for each day's counting, a separate page for each day, with the Hebrew text above and the numbers of the days and weeks in Latin script below. The latter is written in the following manner (in Spanish or Portuguese): H [=Hoy/Hoje, today], S [=Semana, week], D [=Día/Dia, day]. Afterward, the Birkat HaLevana and the subsequent prayers are printed.

On p. 54 is an unusual text for the counting of the last day of the Omer: "Today is forty-nine days of the Omer which are seven complete weeks" (instead of "seven weeks"). This text appears in the machzor of the Aleppo rite, Venice 1527, and is similar to the Yemenite text and the text of the Geonim [see: Mekorei HaTefillah, R. A. Zlotnik, Jerusalem 2015, Part 2, p. 169].

65 pages (and another 12 blank leaves at the beginning and end of the book). Height of pages: approx. 5.8 cm, width: approx. 2.6 cm. Overall good condition. Stains. Tear affecting text to p. 55. Several leaves trimmed on text border. Gilt edges. Original binding, partially detached and slightly damaged, with gold blocking: "Sefirat HaOmer". Placed in a cardboard sleeve.

Rare. Not listed in the Bibliography of the Hebrew Book, nor in the NLI catalog. Only two copies are listed in the OCLC, both in Dutch public libraries.

Opening price: \$300

50d

50c

50b

50a

50. Four Siddurim and Machzorim - Fine Unique Bindings

Four siddurim and machzorim with fine bindings:

1. "Year-round machzor, according to the Italian rite", Part 2. Venice, [1772]. Leather binding with gilt adornments and embossment: "S.U". Printed leaves with Italian songs are bound at the beginning and end of the machzor.
2. Machzor for the High Holidays and for the Festivals of the month of Tishrei. [Italy, 18th century?]. Lacking title page and several concluding leaves. Leather binding with gilt ornamentation and embossment: "S.U".
3. Siddur Imrei Lev, Prières d'un coeur israélite, livre d'offices et recueil de prières et de meditations pour toutes les circonstances de la vie. Paris, [1860?]. French. Binding covered with embroidered fabric. Detached binding. Tears and damages to fabric cover.
4. Siddur Imrei Lev, Preghiere D'un Cuore Israelita, Raccolta Di Preghiere E Di Meditazioni. Trieste (Italy), 1864. Italian. Leather binding with an embroidered fabric cover with floral ornamentation.

4 books. Size and condition vary.

Opening price: \$300

50. ארבעה סידורים ומחזורים - כריכות נאות ומיוחדות

ארבעה סידורים ומחזורים עם כריכות נאות:

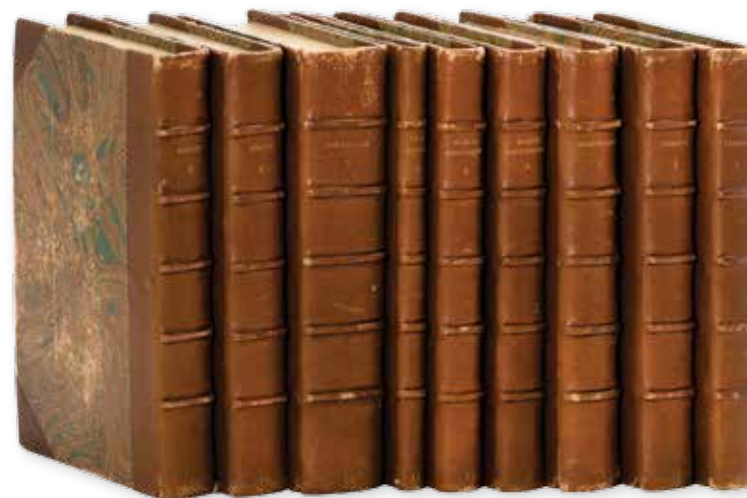
1. "מחזור של כל השנה, כפי מנהג ק"ק איטאליאני", חלק שני. ונציה, [תקל"ב 1772]. כריכת עור עם עיטורים מוזהבים והטבעה: "S.U". בתחילת המחזור ובסופו נכרכו דפים מודפסים עם שירים באיטלקית.
2. מחזור לימים נוראים וחגי תשרי. [איטליה, שנות הת"ק?]. חסר דף שער ומספר דפים בסוף. כריכת עור עם עיטורים מוזהבים והטבעה: "S.U".
3. Prières d'un coeur israélite, livre d'offices et recueil de prières et de meditations pour toutes les circonstances de la vie, סידור אמרי לב, פריס, [תר"ך 1860?]. צרפתית. כריכה עם כיסוי בד רקום. כריכה מנותקת. קרעים ופגמים בכיסוי.
4. Preghiere D'un Cuore Israelita, Raccolta Di Preghiere E Di Meditazioni. טריאסט (איטליה), [תרכ"ד 1864]. איטלקית. כריכת עור עם עטיפת בד רקום ועיטורים פרחוניים.

4 סידורים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

51b

51a

51. Elaborate Set of Machzorim, with French Translation - Nine Volumes - Paris, 1865-1868

Erech Hatephiloth, Rituel de Toutes les Grandes Fêtes a l'usage des Israélites du Rite Allemand. Set of machzorim - prayers for all the festivals of the year, German rite, "arranged and accurate, translated into French" by R. Elchanan Durlacher. Paris, 1865-1868. Hebrew and French translation on facing pages. Complete set, ten parts in nine volumes, with elegant bindings. At the beginning of each volume, a leaf precedes the title page with a charming lithograph (each lithograph depicts a different Biblical scene). Several leaves with names of subscribers (who

advanced funds for printing) in French, were added at the ends of the second volume for Sukkot and the second volume for Pesach. These leaves are not recorded in the Bibliography of the Hebrew Book and do not exist in the copies in the NLI.

9 volumes. 20 cm. Good condition. Stains. Gilt upper edges. Bindings with leather spine. Colored endpapers. Minor wear to bindings.

Opening price: \$500

51. סט מחזורים מפואר, עם תרגום לצרפתית - תשעה כרכים - פריז, תרכ"ה-תרכ"ח

סט מחזורים - ערך התפלות, לכל מועדי השנה, כמנהג אשכנז, "מסודר ומדויק ונעתק ללשון צרפת" מאת רבי אלחנן ב"ר נתנאל דורלאבר. פריז, תרכ"ה-תרכ"ח [1865-1868].

מקור ותרגום לצרפתית עמוד מול עמוד.

סט שלם, עשרת החלקים בתשעה כרכים, עם כריכות מפוארות. בראש כל כרך, לפני השער, דף עם איור ליטוגרפי נאה (בכל אחד מהכרכים איור של אפיזודה אחרת מהתנ"ך).

בכרך השני לחג הסוכות ובכרך השני לחג הפסח נוספו בסוף מספר דפים עם שמות המנויים בצרפתית. דפים אלה לא נרשמו במפעל הביבליוגרפיה ולא נמצאים בעותקים שבספרייה הלאומית.

9 כרכים. 20 ס"מ. מצב טוב. כתמים. חיתוך דפים עליון מוזהב. כריכות עם שדרת עור. דפי בטנה צבעוניים. בלאי קל בכריכות.

פתיחה: \$500

53. ספר תפילות בדנית - קופנהגן, תרכ"ב - כריכה מקורית עם תצלום המחבר, רבה של קופנהגן ודנמרק

Psalmer til brug ved gudstjenesten i Synagogen [קטעי תפילה לבית הכנסת], מתורגמים לדנית וערוכים בידי S. Triers [רבי אברהם אלכסנדר וולף]. הוצאת A. A. Wolff Forlag og Tryk, קופנהגן (דנמרק), [תרכ"ב] 1862. דנית. בחזית הכריכה הקדמית משולב תצלום של עורך הקובץ, הרב ד"ר אברהם אלכסנדר וולף (1801-1891, אוצר הרבנים 1044), רבה הראשי של העיר קופנהגן ושל יהדות דנמרק במאה ה-19. מחבר פורה אשר כתב במשך שנות רבנותו אלפי דרשות, מהן התפרסמו כמה מאות בדנית ועשרות בודדות בגרמנית.

בעמ' 22, תיקון שורה בכתב-יד.
64, [3] עמ'. 15.5 ס"מ. מצב טוב. מעט כתמים. רישום בצדה הפנימי של הכריכה הקדמית. כריכה מקורית, עם עיטורים מוזהבים. חיתוך דפים מוזהב. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$400

53

53. Book of Prayers in Danish - Copenhagen, 1862 - Original Binding with Portrait of the Author, Chief Rabbi of Denmark

Psalmer til brug ved gudstjenesten i Synagogen [liturgical hymns for the synagogue], translated into Danish and edited by A. A. Wolff [R. Avraham Alexander Wolff]. Copenhagen (Denmark): S. Triers Forlag og Tryk, 1862. Danish.

On the front binding is a portrait photograph of the editor, Dr. Avraham Alexander Wolff (1801-1891, Otzar HaRabbanim 1044), Chief Rabbi of Copenhagen and of Danish Jewry in the 19th century. Prolific author, he wrote thousands of sermons during his tenure, hundreds were published in Danish and a selection in German.

Handwritten revision on p. 22.

64, [3] pages. 15.5 cm. Good condition. Few stains. Inscription on inner side of front binding. Original binding, with gilt ornamentation. Gilt edges. Damage to binding.

Opening price: \$400

52

52. Brit Yitzchak - Amsterdam, 1852

Brit Yitzchak, arrangement of chapters of the Bible, Mishnayot and Zohar to recite on the eve preceding a Brit Milah (circumcision), Ashkenazi rite. Amsterdam, [1852].

At the end of the introduction (p. 7) are handwritten signatures of the publishers: "Shimon Heigmans" and "David Shelihass". [R. Shimon Heigmans wrote a grammar book titled Safah Achat, Amsterdam, 1835].

8, 90 pages. Good condition. Clean leaves. Stamps on title page. New leather binding.

Opening price: \$300

52. ספר ברית יצחק - אמשטרדם, תרי"ב

ספר ברית יצחק, סדר קריאת פרקי תנ"ך משניות וזוהר בלילה שלפני ברית מילה, כמנהג האשכנזים. אמשטרדם, שנת "הבריית" [תרי"ב 1852].

בעמ' ז' בסוף ההקדמה חתומים בכתב ידם המוציאים לאור "הק' שמעון הייגמאנס" ו"הק' דוד שליהס" [רבי שמעון הייגמאנס חיבר ספר בדקדוק בשם "שפה אחת", אמשטרדם, תקצ"ה].

ח, צ עמ'. 18.5 ס"מ. מצב טוב. דפים נקיים. חותמות בשער. כריכת עור חדשה.

פתיחה: \$300

54. ספר כתר כהונה - המבורג, תרמ"א - ספר כיס לכהנים, עם שער צבעוני

ספר כתר כהונה - ברכת כהנים, סדר פדיון הבן וברכת המזון. המבורג, תרמ"א 1881.
ספר פפורמט כיס המיועד לכהנים, וכולל שני עניינים הקשורים אליהם: סדר ברכת כהנים וסדר פדיון הבן. עם הוראות וקטעים נוספים ביידיש. שער צבעוני נאה (הדפס צבוע ביד), במרכזו איור ידי הכהנים. כריכה מקורית בצבע אדום, עם הטבעה מוזהבת של צורת שער, כתר, ושם הספר.

ברך הבטנה הקדמי הקדשה בכתב-יד, בגרמנית, משנת 1912.
[1], 32 עמ'. 11 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. קרע קטן בשולים התחתונים של דף השער, ללא חסרון. כריכה מקורית, סימני בלאי קלים בכריכה.

פתיחה: \$400

54. Keter Kehuna - Hamburg, 1881 - Pocket Edition for Cohanim, with Colorful Title Page

Keter Kehuna – Birkat Cohanim, Pidyon HaBen and Birkat HaMazon. Hamburg, 1881.

Pocket edition intended for cohanim, containing two relevant topics: Birkat Cohanim and Seder Pidyon HaBen. With instructions and other sections in Yiddish. Charming colorful title page (hand-colored print), with an illustration of the raised hands of cohanim in the center. Contemporary red binding, with gilt embossment of a gate, crown and the name of the book.

German dedication on front endpaper, dated 1912.

[1], 32 pages. 11 cm. Good-fair condition. Stains. Small tear to bottom margins of title page, without loss. Contemporary binding, slightly worn.

Opening price: \$400

54

55. Hilchot Rav Alfaz - Krakow, 1597-1598 - Three Parts

Hilchot Rav Alfaz (Rif), with commentaries. Krakow: Yitzchak ben Aharon Prostitz, 1597-1598. Three parts in three volumes.

Many ownership inscriptions and pen scribbles in Ashkenazic handwriting on the title pages and endpapers, as well as on pages 48b and 192b of volume I. Among them are ownership inscriptions of R. Alexander Sender Katz, dayan in Metz (mentioned in the introduction to Yam Yissachar, Metz, 1769), and his son R. Avraham Mordechai Katz.

Three parts in three volumes. **Volume I:** [288] leaves. The final [14] leaves of Tractate Avoda Zara, followed by [8] leaves of "Esrin Sha'arei Shevuot", which belong to volume III, are included also at the end of this volume. Leaves [284] and [285] from Tractate Moed Katan are bound incorrectly between the leaves of Tractate Avoda Zara. **Volume II:** 268 leaves. **Volume III:** 302, [8] leaves. Without leaves 853-872 of Halachot Ketanot.

35-36 cm. Condition varies; good-fair. Many pages in good condition. Stains and wear. Worming, partially repaired. Tear to the title page of volume I, repaired with photocopy. Repaired tears to the other two title pages and other pages with several instances of damage to text. Original bindings - wood covered with leather, damaged, with traces of clasps.

Opening price: \$2000

55

55. הלכות רב אלפס - קראקא, שנ"ז-שנ"ח - שלושה חלקים

הלכות רב אלפס (הרי"ף), עם המפרשים. קראקא, שנ"ז-שנ"ח [1597-1598]. דפוס יצחק בן אהרן מפרוסטיץ. שלושה חלקים בשלושה כרכים.

רישומי בעלות ונסיונות קולמוס רבים בכתב אשכנזי בדפי הפרוץ ודפי השער, ובדף מח/2 ודף קצב/2 של חלק א'. ביניהם רישומי בעלות של רבי אלכסנדר טענדר כ"ץ, דיין בק"ק מיץ [נזכר בסוף ההקדמה לספרים יששכר, מיץ, תקכ"ט], ובנו רבי אברהם מרדכי כ"ץ.

שלושה חלקים בשלושה כרכים. חלק א': [288] דף. בסוף הכרך נכרכו בשנית [14] הדפים האחרונים של מסכת עבודה זרה ולאחריהם [8] דפים של "עשרים שערי שבועות", השייכים במקור לכרך השלישי של סדר נזיקין. דפים [284] ו-[285] ממסכת מועד קטן נכרכו שלא כסדרם בין הדפים ממסכת עבודה זרה. חלק ב': רסח דף. חלק ג': שב, [8]. ללא דפים תתג-תתעב של הלכות קטנות.

35-36 ס"מ. מצב משתנה בין הכרכים, טוב-בינוני. דפים רבים במצב טוב. כתמים ובלאי. פגעי עש, חלקם משוקמים. קרע משוקם בדף השער של הכרך הראשון, מושלם בצילום. קרעים משוקמים בשולי שני השערים הנתורים ובדפים נוספים, עם פגיעה בטקסט במספר מקומות. כריכות מקוריות - עץ מחופה עור, פגומות, עם שרידי אבזמים.

פתיחה: \$2000

56. Talmud Yerushalmi - Krakow, 1609 - Signature of "HaAviv" Rabbi Eliezer Bergman

Talmud Yerushalmi. Krakow: Yitzchak ben Aharon Prostitz, 1609. Four parts in four volumes.

Second edition of the Talmud Yerushalmi, based on the Venice edition (1523-1524). A short commentary was added in the margins by R. David son of R. Menashe of Krakow, known as Rabbi David HaDarshan.

At the beginning of Zera'im is a general title page of the Talmud Yerushalmi, each of the other parts (Mo'ed, Nashim and Nezikin) have their own title page.

On the title page of Vol. 1 is a signature of "Eliezer son of R. [?] Yosef Binyamin Heidenheim" - signature of R. Eliezer Bergman (1799-1852), born in Heidenheim. One of the heads of the Jerusalem settlement of German immigrants, rabbi and friend of R. Yehosef Schwartz, author of Tevu'ot HaAretz. Disciple of German yeshiva deans R. Wolf Hamburg and R. Avraham Bing. He customarily signed his name with the acronym of his name "HaAviv" [Eliezer son of Yosef Binyamin]. A small part of his novellae and compositions were printed in the books Sha'arei Aviv (Bnei Brak, 1969) and B'Har Yera'eh (Jerusalem, 1975).

Several glosses. Long ancient [trimmed] gloss on p. 2a of Vol. 2 (Seder Mo'ed).

Ownership inscriptions and scribbles on last leaf of Vol. 4 (Nezikim). Among them is the inscription: "This book belongs to the orphans of the late... R. Yissachar Ber who was Rabbi of the Schwerin community, today Thursday, Rosh Chodesh Elul...", and the signature of "Shimshon son of R. Yissachar Ber Rabbi of the Schwerin community", etc.

56

Four volumes. 65; 83; 66; 51 leaves. 33.5 cm. Overall good-fair condition. High-quality paper. Stains and wear. Dampness traces. Restored tears, in some places affecting text. Worming, restored in some places. Restored tears and worming to first title page. New bindings.

Opening price: \$3000

56. תלמוד ירושלמי - קראקא, ש"ט 1609 - חתימת "האביב" רבי אליעזר ברגמן

תלמוד ירושלמי. קראקא, ש"ט 1609. דפוס יצחק בן אהרן מפרוסיץ. ארבעה חלקים בארבעה כרכים.

המהדורה השנייה של התלמוד הירושלמי, שנדפסה על פי מהדורת ונציה (רפ"ג-רפ"ד). במהדורה זו נוסף פירוש קצר בשולי הדפים מאת רבי דוד ב"ר מנשה מקראקא, המכונה רבי דוד הדרשן. בראש חלק זרעים שער כללי לתלמוד הירושלמי, לכל אחד מהחלקים האחרים (מועד, נשים וניקין) שער מיוחד.

בדף השער של הכרך חתימת "אליעזר בכ"רן? יוסף בנימין ז"ל היידנהיים" - חתימתו של הגאון רבי אליעזר ברגמן (תקנ"ט-תרי"ב), יליד היידנהיים. מראשי הישוב של עולי גרמניה בירושלים, רבו וק"עו של רבי יהוסף שווארץ בעל "תבואות הארץ".

תלמידם של ראשי ישיבות גרמניה - רבי וולף המבורג ורבי אברהם בינג. היה חותם גם בראשי החיבות "האביב" [אליעזר בן יוסף בנימין]. מקצת מחידושיו ומאמריו נדפסו בספרים "שערי אביב" (בני ברק, תשכ"ט), "בהר ייראה" (ירושלים, תשל"ה). הגהות במספר מקומות. בשולי דף ב/ו של הכרך השני (סדר מועד), הגהה עתיקה ארוכה [קצוצה].

רישומי בעלות ונסיגות קולמוס בדף האחרון של הכרך הרביעי (סדר נויקין), ביניהם הרישום: "זה הספר שייך ליתומי[ם] בני הרב המנוח המאור הגדול המופלג מהור"ר יששכר בער זצ"ל שהיה אב"ד ור"מ דק"ק שווערין היום יו"ם ה' דר"ח אלול...". וחתימת "הק' שמשון בלא"א מהור"ר יששכר בער זצ"ל שהיה אב"ד ור"מ דק"ק שווערין", ועוד.

ארבעה כרכים. סה; פג; סו; נא דף. 33.5 ס"מ. מצב כללי טוב-בינוני. נייר איכותי. כתמים ובלאי. עקבות רטיבות. קרעים משוקמים, לעיתים עם פגיעה בטקסט. נזקי עש, חלקם משוקמים. קרעים ופגעי עש משוקמים בדף השער הראשון. כריכות חדשות.

פתיחה: \$3000

58a

58. ששה סדרי משנה בכרך אחד - אמשטרדם, תע"ג - מהדורת כיס - כריכת עור מקורית

ששה סדרי משנה בכרך אחד, עם פירוש קב ונקי, חלק א' - זרעים מועד נשים, וחלק ב' - נזיקין קדשים טהרות. אמשטרדם, [תע"ג 1713]. דפוס שלמה כ"ץ פרופס.

פורמט כיס "ולחלק על הקורא הדפסנוהו בכרך קטן בקומתו, להיותו אתו בבואו ובצאתו...". שער נפרד לחלק שני. בסופו נדפס "תיקון הלימוד אנ"ך משנה וטור" - סדר לימוד יומי.

כריכת עור מקורית עם אבזם לסגירה.

רישומים. בדפי המגן הקדמיים תפילה קבלית ל"שבת בשעת מנחה", בכתובה איטלקית, וכן סגולה "לבטול המחשבה רעה בשעת התפילה". באחד מדפי המגן האחוריים העתקה של קטע מספר יצירה, בכתובה ספרדית.

קלד; [1], קלד-שכה, [4] דף. 11.5 ס"מ. מצב בינוני. דפים רבים מוכתמים. מספר דפים מנותקים. כריכת עור מקורית עם אבזם. פגעי עש בכריכה, עם פגיעה בטקסט שבכתב-היד בדף הכריכה הקדמית.

פתיחה: \$400

57a

57. משניות - סדר נזיקין, קדשים וטהרות - אמשטרדם, תנ"ז - כריכת עור מקורית

משניות, עם פירוש קב ונקי, חלק ב' - נזיקין, קדשים וטהרות. אמשטרדם, [תנ"ז 1697]. מהדורה ראשונה של פירוש קב ונקי. כרך בפורמט כיס.

הגהות קצרות, ציונים ומחיקות במספר מקומות. יט, כא-ק, ק-קט, קן-רמו, רמו-רעו, רעה-רפב דף. 11 ס"מ. מצב טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמיים. פגעי עש. בחלק מהדפים פגעי עש עם פגיעה בטקסט. כריכת עור מקורית נאה, עם עטורים מזהבים. פגמים וסימני עש בכריכה.

פתיחה: \$300

58. Six Sidrei Mishnah in One Volume - Amsterdam, 1713 - Pocket Edition - Contemporary Leather Binding

Six Sidrei Mishnah in one volume, with the Kav V'Naki commentary, Part 1 - Zera'im, Moed and Nashim, Part 2 - Nezikin, Kodshin and Taharot. Amsterdam: Shlomo Katz Proops, [1713].

Pocket edition ["We have printed it in a small volume so the reader will be able to carry it with him..."]. Separate title page for Part 2. Printed at the end of the volume is a "tikun for study of the Bible Mishnah and Tur" - a daily study plan.

Contemporary leather binding with clasp.

Inscriptions. On the front endpapers are a kabbalistic prayer written in Italian script for Shabbat at Mincha time and a segula "for eliminating bad thoughts while praying". One of the back endpapers bears a copy of a passage from Sefer Yetzira in Sefhardic script.

134; [1], 136-325, [4] leaves. 11.5 cm. Fair condition. Many stained leaves. Several detached leaves. Contemporary leather binding with clasp. Worming to binding, affecting handwritten text on front endpaper.

Opening price: \$400

58b

57. Mishnayot - Seder Nezikin, Kodshim and Taharot - Amsterdam, 1697 - Contemporary Leather Binding

Mishnayot, with Kav V'Naki commentary, Part 2 - Nezikin, Kodshim and Taharot. Amsterdam, [1697]. First edition of the Kav V'Naki commentary.

Pocket edition.

Short glosses, references and erasures in several places.

19, 21-[100], 100-119, 150-247, 247-276, 278-282 leaves. 11 cm. Good-fair condition. Most leaves in good condition. Stains. Worming. Worming to some leaves affecting text. Nice-looking contemporary leather binding, with gilt ornamentation. Damages and worming to binding.

Opening price: \$300

57b

60. משניות "תפארת ישראל" - מהדורה ראשונה שנדפסה בהנובר, דנציג וקניגסברג - חמשה חלקים - מעטפות מודפסות על נייר צבעוני

משניות, עם פירוש תפארת ישראל, מאת רבי ישראל ליפשיץ. חמשה חלקים מתוך ששה סדרי משנה: סדר מועד, דאנציג, [תר"ה 1844]; סדר נשים, דאנציג, [תר"ג 1843]; סדר נויקין, דאנציג, [תר"ו 1845]; סדר קדשים, קניגסברג, [תר"י 1850]. סדר טהרות, הנובר, [תק"ץ 1830]. מהדורה ראשונה של החיבור "תפארת ישראל" על ששה סדרי משנה, שהתקבל בכל תפוצות ישראל ונדפס במאות מהדורות עד ימינו.

חמשה סדרים בששה כרכים. חלק ה"פתיחה" לסדר מועד (המכונה "קופת הרוכלים"), מופיע ככרך נפרד, ללא כריכה. בחמשת הכרכים האחרים נכרכו המעטפות המודפסות על ניירות צבעוניים (כחול, צהוב ואדום). בצדן האחורי של המעטפות איור נבל עם הכיתוב "זמירות היו לי חקיך בבית מגורי".

בכרך סדר נשים צורף (בהדפסה) החיבור "אבי עזר" על שו"ע אבן העזר, מאביו של המחבר - רבי גדליה ליפשיץ.

רישום בעלות בכרך סדר טהרות: "יראת ד' טהורה זה הלומד בטהרה... אורי פייבל במו"ה מאיר פאלק נ"י, בערסלויא תרמ"ב". חלק ב - מועד: [2], רכט דף; כולל (בכרך נפרד) "פתיחה... קופת הרוכלים": [2], 148 עמ'. חלק ג - נשים: [7], קסב, [1]; [1], כה דף; חלק ד - נויקין: [4], 6 עמ', רפא דף. חלק ה - קדשים: [5] דף, 71, [1] עמ', רלד, רכד-שיט, שיט-שלו דף. ללא [1] דף מקופל של צורת בית המקדש. חלק ו - טהרות: [4], גיח; נד, [1] דף מקופל, נה-קעט, [4] דף.

5 חלקים ב-6 כרכים. 15.5-16 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. דפים כהים. חותמות בעלים. כריכות מקוריות עם שדרות עור, מלבד כרך אחד (ה"פתיחה" לסדר מועד) ללא כריכה. בלאי ופגמים בכריכות. כרך חלק ה' מנותק לשניים בין הדפים פא-פב.

פתיחה: \$400

59a

ששה כרכים. כרך א' (ורעים): [1], ח, צח דף. כרך ב' (מועד): [1], ח, קלו דף. כרך ג' (נשים): [1], קך דף. כרך ד' (נויקין): [1], קס דף. שער כרך זה הושלם מעותק אחר. כרך ה' (קדשים): [1], קלו, קלט-קן דף. כרך ו' (טהרות): ה, קצו, רא-רו דף. חסרים דפים קצו-ר (סה"כ 4 דפים). 17 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים בודדים במספר דפים. בכרך ה' סימני עש בדפים האחרונים. כריכות עור מקוריות, עם עיטורים מזהבים.

פתיחה: \$600

59. Six Sidrei Mishnah - Berlin, 1716-1717 - Fine Set in Six Volumes - With Etz Chaim Commentary by R. Ya'akov Chagiz

Six Sidrei Mishnah, with Rashi commentary and Etz Chaim commentary by R. Ya'akov Chagiz. Berlin, [1716-1717]. Second edition.

Fine six-volume set, with contemporary leather bindings, adorned with gilt embossments.

Signatures and stamps to title pages: "Avraham Yekutiel Zaks" of Lissa (son of R. Dov Yo'el Rabbi of Lovshin); "Mordechai son of R. A. of Hall"; "Chaim Tuvia Fligelto son of R. Moshe Naftali of Warsaw" (father-in-law of R. Shmuel Tanchum, commentator of Rambam La'Am), etc.

Six volumes. Vol. 1 (Zera'im): [1], 8, 98 leaves. Vol. 2 (Mo'ed): [1], 8, 136 leaves. Vol. 3 (Nashim): [1], 120 leaves. Vol. 4 (Nezikin): [1], 160 leaves. The title page of this volume was replaced from a different copy. Vol. 5 (Kodshim): [1], 136, 139-150 leaves. Vol. 6 (Taharot): 5, 196, 201-206 leaves. Lacking leaves 197-200 (total of 4 leaves). 17 cm. Good condition. Stains. Few tears to several leaves. Worming to last leaves of Vol. 5. Contemporary leather bindings, with gilt ornamentation.

Opening price: \$600

59. ששה סדרי משנה - ברלין, תע"ו-תע"ז - סט נאה בששה כרכים - עם פירוש "עץ החיים" לרבי יעקב חאגיז

ששה סדרי משנה, עם פירוש רש"י ופירוש "עץ החיים" מאת הגאון רבי יעקב חאגיז. ברלין, [תע"ו-תע"ז 1716-1717]. מהדורה שניה.

סט נאה בששה כרכים, עם כריכות עור מקוריות, מעוטרות בהטבעות זהב.

בשערי הכרכים חתימות וחותמות בעלים: "אברהם יקותיאל זאקס" מליסא [בן רבי דוב יואל אב"ד לאבשיץ]; "הק' מרדכי ברי"א ז"ל מהאל"; "חיים טובי פליגעלטאב בן ר' משה נפתלי מווארשא" [חמיו של רבי שמואל תנחום מפרש "רמב"ם לעם"], ועוד.

ששה כרכים. כרך א' (ורעים): [1], ח, צח דף. כרך ב' (מועד): [1], ח, קלו דף. כרך ג' (נשים): [1], קך דף. כרך ד' (נויקין): [1], קס דף. שער כרך זה הושלם מעותק אחר. כרך ה' (קדשים): [1], קלו, קלט-קן דף. כרך ו' (טהרות): ה, קצו, רא-רו דף. חסרים דפים קצו-ר (סה"כ 4 דפים). 17 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים בודדים במספר דפים. בכרך ה' סימני עש בדפים האחרונים. כריכות עור מקוריות, עם עיטורים מזהבים.

פתיחה: \$600

59b

61. ש"ס ווילנא - סט נאה בשלושים וארבעה כרכים

תלמוד בבלי. ווילנא, [תרמ"א-תרע"ב 1881-1912]. דפוס האלמנה והאחים ראם. 34 כרכים.

סט ש"ס ווילנא, בכריכות מקוריות, עם שדרת עור.

הסט הורכב מכרכים שנדפסו בין השנים תרמ"א-תרע"ב.

- ברכות, משנה סדר זרעים. תרמ"ו 1886. • רי"ף ברכות, שבת, עירובין ופסחים. תרמ"א 1881. • שבת. תרמ"ד 1883. • עירובין. תרמ"ז 1887. • פסחים. [תרמ"ו] 1886. • יומא, ירושלמי שקלים. תרמ"ו 1886. • סוכה, ראש השנה. תרע"ב 1912. • ביצה, תענית. תרמ"ו 1886. • מגילה, מועד קטן, חגיגה. תרמ"ו 1886. • רי"ף יומא - חגיגה. תרמ"ב 1881. • יבמות. תר"נ 1889. • כתובות. תרמ"ז 1887. • רי"ף יבמות, כתובות. תרמ"ד 1883. • נדרים. תרנ"ז 1897. • עב: נזיר. תרמ"ד 1884. • גיטין. תרמ"ו 1886. • קדושין, סוטה. 1884. • רי"ף קידושין וגיטין. תרמ"ד 1884. • בבא קמא. תרמ"ו 1886. • בבא מציעא. תרמ"ו 1886. • רי"ף בבא קמא, בבא מציעא. תרמ"ב 1882. • בבא בתרא. תרמ"ו 1886. • סנהדרין. תרנ"ב 1892. • מכות, שבועות. תרנ"א 1891. • עבודה זרה. תרנ"ז 1897. • עב: הוריות ומסכתות קטנות. תר"נ 1889. • רי"ף בבא בתרא, מכות ושבועות. ללא שער ושנה. • רי"ף סנהדרין, עבודה זרה. ללא שער ושנה. • עב: הלכות בכורות וחלה לרמב"ן. תרמ"ה 1885. • זבחים. [תרמ"ה] 1884. • מנחות. תרמ"ז 1887. • חולין. תרנ"ב 1892. • רי"ף חולין. תרמ"ו 1886. • בכורות. תרנ"ב 1892. • עב: ערכין. [תרמ"ה] 1885. • תמורה, כריתות, מעילה, תמיד, ומשנה מדות. תרמ"ה 1885. • נדה. תרמ"ו 1886. • משנה, סדר טהרות. תרמ"ו 1886.

34 כרכים. כ-43 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. כריכות מקוריות אחידות. בלאי, קרעים ופגמים בכריכות ובשדרות.

פתיחה: \$1000

60. Mishnayot Tiferet Yisrael - First Edition Printed in Hanover, Danzig (Gdańsk) and Königsberg - Five Parts - Wrappers Printed on Colored Paper

Mishnayot, with Tiferet Yisrael commentary, by R. Yisrael Lifshitz. Five parts out of the Six Sidrei Mishnah: Seder Mo'ed, Danzig, [1844]; Seder Nashim, Danzig, [1843]; Seder Nezikin, Danzig, [1845]; Seder Kodashim, Königsberg, [1850]. Seder Taharot, Hanover, [1830]. First edition of the Tiferet Yisrael commentary to Mishnah, which later was embraced by the entire Jewish world and has been printed in hundreds of editions.

Five sedarim in six volumes. The "Peticha" (introduction) of Seder Mo'ed (called Kupat HaRochlim) is an a separate volume, without binding. The other five volumes include the wrappers printed on colored paper (blue, yellow and red). On the back of the wrappers is an illustration of a harp, with the caption, "Thy statutes have been my songs in the house of my pilgrimage".

The composition Avi Ezer on the Shulchan Aruch Even HaEzer, by the author's father R. Gedalia Lifshitz, is included (as of printing) in the volume of Seder Nashim.

Ownership inscription in the volume of Seder Taharot: "...Uri Feivel son of R. Meir Falk Breslau 1882".

Part 2 - Mo'ed: [2], 229 leaves; including (in a separate volume) "Peticha... Kupat HaRochlim": [2], 148 pages. Part 3 - Nashim: [7], 162, [1]; [1], 25 leaves; Part 4 - Nezikin: [4], 6 pages, 281 leaves. Part 5 - Kodashim: [5] leaves, 71, [1] pages, 234, 224-319, 319-336 leaves. Without [1] folded plate with the layout

60

of the Beit HaMikdash. Part 6 - Taharot: [4], 3-18; 54, [1] folded plate, 55-179, [4] leaves.

5 parts in 6 volumes. 15.5-16 cm. Overall good condition. Stains. Dark leaves. Ownership stamps. Original bindings with leather spines, besides one volume (the introduction to Seder Mo'ed) which has no binding. Wear and damages to bindings. Volume of Part 5 is detached into two parts between leaves 81 and 82.

Opening price: \$400

62

62. תלמוד בבלי - לזרוס גולדשמידט - ברלין-וינה, 1925 - עברית וגרמנית

Der Babylonische Talmud, תלמוד בבלי, עם תרגום לגרמנית, "נדפס על פי ההוצאה הראשונה של דניאל בומברג בוויניציאה עם חלופי גרסאות ושנויי נוסחאות של ספרי התלמוד", מאת אליעזר (לזרוס) גולדשמידט. הוצאת בנימין הרץ (Benjamin Harz), ברלין-וינה, 1925. גרמנית ועברית. שמונה כרכים מתוך תשעה.

תרגום התלמוד לגרמנית, מפעלו הגדול של החוקר לזרוס גולדשמידט, עליו עמל במשך שנים. התרגום נעשה על פי גרסת השי"ס הבלתי מצונזרת שנדפסה על ידי דניאל בומברג בשנות העשרים של המאה ה-16. גולדשמידט החל את עבודתו על התרגום בשנת 1896 ועד לשנת 1909 ראו אור לראשונה כל הכרכים. שמונה כרכים, ללא הכרך התשיעי. 31 ס"מ. מצב כללי טוב. פגמים בכריכות.

פתיחה: \$500

62. Babylonian Talmud - Lazarus Goldschmidt - Berlin-Vienna, 1925 - Hebrew and German

Der Babylonische Talmud, Babylonian Talmud with German translation, "printed according to the first edition of Daniel Bomberg's Talmud, Venice, with textual variations", by Eliezer (Lazarus) Goldschmidt. Berlin-Vienna: Benjamin Harz, 1925. German and Hebrew. Eight out of nine volumes.

The translation of the Talmud into German was a monumental project undertaken by Lazarus Goldschmidt in 1896. His translation was based on the uncensored edition of the Talmud first printed by Daniel Bomberg in Venice in the early 16th century. Goldschmidt's work was completed in 1909.

Eight volumes, without the last (ninth) volume. 31 cm. Overall good condition. Damages to bindings.

Opening price: \$500

61

61. Vilna Talmud - Handsome Set of Thirty Four Volumes

Babylonian Talmud. Vilna: the Widow and Brothers Romm, [1881-1912]. 34 volumes.

Set of Vilna Talmud, bound in contemporary bindings, with leather spines.

The volumes of this set were printed from 1881-1912.

- Berachot, Mishnah Seder Zera'im. 1886. • Rif Berachot, Shabbat, Eruvin and Pesachim. 1881. • Shabbat. 1883. • Eruvin. 1887. • Pesachim. 1886. • Yoma, Yerushalmi Shekalim. 1886. • Sukkah, Rosh Hashanah. 1912. • Beitzah, Ta'anit. 1886. • Megillah, Mo'ed Katan, Chagiga. 1886. • Rif Yoma-Chagiga. 1881. • Yevamot. 1889. • Ketubot. 1887. • Rif Yevamot, Ketubot. 1883. • Nedarim. 1897. With: Nazir. 1884. • Gittin. 1886. • Kedushin, Sota, 1884. • Rif Kiddushin and Gittin. 1884. • Bava Kama. 1886. • Bava Metzia. 1886. • Rif Bava Kama, Bava Metzia. 1882. • Bava Batra. 1886. • Sanhedrin. 1892. • Makot, Shevu'ot. 1891. • Avodah Zara. 1897. With Horayot and Masechtot Ketanot. 1889. • Rif Bava Batra, Makot and Shevu'ot. Without title page and year. • Rif Sanhedrin, Avodah Zara. Without title page and year. With Hilchot Bechorot and Challah by the Ramban. 1885. • Zevachim. 1884. • Menachot. 1887. • Chulin. 1892. • Rif Chulin. 1886. • Bechorot. 1892. With Arachin. 1885. • Temurah, Keritot, Me'ila, Tamid, and Mishnah Midot. 1885. • Nidah. 1886. • Mishnah, Seder Taharot. 1886.

34 volumes. Approx. 43 cm. Overall good condition. Stains. Uniform contemporary bindings. Wear, tears and damages to bindings and spines.

Opening price: \$1000

ראה עוד בפרקים: תנ"ך ותהילים, תלמוד ומשניות, סידורים ותפילות, ספרי יסוד, ספרי קבלה, דפוסי המזרח, יהדות איטליה, חתימות והקדשות

63. Collection of Ancient Printed Leaves - Incunabula

Collection of ancient printed leaves, including many incunabula:

- Leaf fragment from the Ralbag commentary on the Book of Iyov. [Naples, 1487].
- Leaf fragments from the Ramban commentary on the Torah (six leaves from the weekly Torah portions of Acharei Mot-Kedoshim). [Lisbon, 1489].
- Leaves from Sefer Kol Bo (6 leaves). [Naples, ca. 1490. First edition].
- Two leaves from Sefer HaShorashim by the Radak. [Naples, 1490].
- Leaf from Sefer HaShorashim by the Radak. [Naples, 1491].
- Leaf from the Ramban commentary on the Torah (end of Parshat Vayikra and beginning of Tzav). [Naples, 1490].
- Two half leaves from Perush HaMishnayot L'HaRambam. [Naples, 1492. First edition].
- Leaf from Halichot Olam, by R. Yeshua son of R. Yosef HaLevi. [Constantinople, 1510].
- Leaf from Yalkut Shimoni, on Tehillim. [Salonika, 1521. First edition].
- Approximately 20 leaf fragments from the book Tola'at Ya'akov, by R. Meir ibn Gabai. [Constantinople, 1560].
- Six leaves from the Mahari ben Lev responsa, Part 3. [Constantinople, 1573. First edition].

Dozens of leaves and leaf fragments. Size and condition vary.

Opening price: \$300

63

63. אוסף דפים מדפוסים עתיקים - דפוסי ערש (אינקובולה)

- ראשונה]. • דף מספר הליכות עולם, לרבי ישועה ב"ר יוסף הלוי. [קושטא, ר"ע 1510]. • דף מילקוט שמעוני, על ספר תהלים. [שאלוניקי, רפ"א 1521. מהדורה ראשונה]. • כ-20 קטעי דפים מספר תולעת יעקב, לרבי מאיר ן' גבאי. [קושטא, ש"כ 1560]. • ששה דפים משו"ת מהרי" בן לב, חלק ג'. [קושטא, שלי"ג 1573. מהדורה ראשונה].

עשרות דפים וקטעי דפים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

- אוסף דפי דפוס עתיקים, כולל דפים רבים מדפוסי ערש (אינקובולה):
- קטע דף מפירוש רלב"ג לספר איוב. [נאפולי, רמ"ז 1487].
- קטעי דפים מפירוש הרמב"ן על התורה (כששה דפים, מפרשיות אחרי מות-קדושים). [ליסבון, רמ"ט 1489]. • דפים מספר כל בו (6 דפים). [נאפולי, ר"ב 1490 בערך. מהדורה ראשונה]. • שני דפים מספר השרשים לרד"ק. [נאפולי, ר"ב 1490]. • דף מספר השרשים לרד"ק. [נאפולי, ר"ב 1491]. • דף מפירוש התורה לרמב"ן (סוף פרשת ויקרא ותחלת פרשת צו). [נאפולי, ר"ב 1490]. • שני חצאי דפים מפירוש המשניות להרמב"ם. [נאפולי, רנ"ב 1492. מהדורה

65

64

64. ספר שו"ת מהרי"ק - ונציה, רע"ט - מהדורה ראשונה

ספר שו"ת מהרי"ק, מאת רבי יוסף קולון. [ונציה, רע"ט 1519. דפוס דניאל בומברג]. מהדורה ראשונה. קולופון בעמוד האחרון: "והיתה השלמת הספר יום ד כב אדר רע"ט על ידי האחים מזרע ישראל בני ברוך אדיל קני"ד במצות ובבי'ת]... דניאל בומברג מאנווירשה". במספר מקומות ציונים ומראי מקומות בכתביה ספרדית. [9], רלג דף. ללא דף השער (במקור: [10], רלג דף). 24 ס"מ. מצב טוב. שוליים רחבים. כתמים ובלאי. ללא כריכה.

פתיחה: \$500

64. Maharik Responsa - Venice, 1519 - First Edition

Maharik responsa, by R. Yosef Kolon. [Venice: Daniel Bomberg, 1519]. First edition.

Colophon on last page: "This book was completed on Wednesday the 22nd of Adar 1519 by the Jewish brothers, sons of Baruch Edelkind... Daniel Bomberg from Anversa [Antwerp]".

Sources and references in Sephardi script appear in a few places.

[9], 233 leaves. Without title page (originally: [10], 233 leaves). 24 cm. Good condition. Wide margins. Stains and wear. Without binding.

Opening price: \$500

65. ספר תרומת הדשן - מהדורה ראשונה - ונציה, רע"ט - הגהות והשלמות בכתב-יד - חתימות רבי שמואל העליר

אחיו של רבי משה דייטש, חתן בנו של רבי שמואל העליר. הגאון רבי שמואל העליר (תקמ"ו-תרמ"ד), גאון בתורה, בקי בחכמות ורופא, נתגדל בבית "החווה מלובלין" ועלה בעצתו לארץ ישראל. כיהן כרבה של צפת במשך ששים שנה (לתולדותיו ולתולדות הישוב בצפת ראה "הרב המנהיג והרופא" - צפת, תשמ"ט).

הגאון רבי דוד ירוחם, מראשי כולל "ק"ק פרושים" של תלמידי הגר"א בצפת. חתום על אגרת שליחות משנת תקפ"ח, יחד עם רבי ישראל משקלוב ורבי חיים כהן הרב מפינסק (ראה חומר מצורף).

[12] דף; [4] דף השלמה בכתב יד; [116] דף (במקור: [132] דף). 24.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. בדפים הראשונים כתמי עובש. מעט פגעי עש בשוליים ללא פגיעה בטקסט. חלק ניכר מההגהות בדיו חומה ודהויה. כריכה ישנה עם שדרת עור.

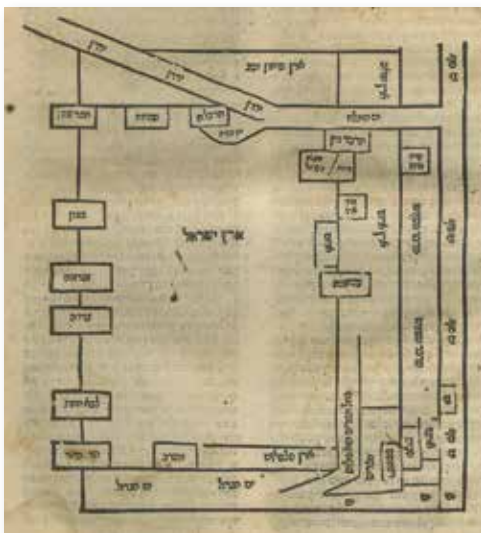
פתיחה: \$500

ספר תרומת הדשן, חלק השו"ת, מאת רבינו ישראל איסרלין. ונציה, [רע"ט 1519]. דפוס דניאל בומברג. מהדורה ראשונה. בגליונות הספר קרוב למאה הגהות מכותבים שונים. רוב ההגהות הינן משני כותבים בכתב יד אשכנזי-איטלקי עתיק [המאה ה-16-17 בקירוב]. ההגהות העתיקות כוללות ציונים והערות למדניות (הפותרות במילים: "מכאן נראה...", "מכאן ראה...", "מכאן משמע..."). מספר הערות בכתב ידו של רבי שמואל העליר רבה של צפת, והערות וציונים מכותבים נוספים. מספר מחיקות צנוורה. מסימן י"ז עד אמצע סימן ל"ה חסרים ארבעה דפים שהושלמו בכתב יד (בעיצוב המותאם לטיפוגרפיה של הדפוס).

חתימות רבות של הגאון רבי שמואל העליר. חתימות ורישומי בעלות נוספים: רבי "דוד ירוחם ס"ט". רישום בעלות: "זה הספר שייך להאברך המופלג בתורה ויראת שמים בנן של קדושים מוריני הרב יצחק אייזיק דייטש בהרב מקרעטשניץ", וחותרת של: "יצחק אייזיק דייטש בעיה"ק טבריא ת"ו" [נפטר תשרי תרס"ט (1908)].

66a

66b

66. ספר מזרחי על התורה - ונציה, רפ"ז - מהדורה ראשונה - חתימות והגהות

פירוש רש"י מהגאון מאור הגולה הרב הגדול מהר"ר אליא מזרחי זלה"ה. ונציה, רפ"ז [1527]. דפוס דניאל בומברג. מהדורה ראשונה.

מהדורה ראשונה של פירוש "המזרחי", הפירוש החשוב והמרכזי שנכתב על פירוש רש"י לתורה, ע"י רבי אליהו מזרחי (הרא"ם). בפרשת מסעי נדפסה מפת ארץ ישראל, כשצד מזרח פונה בה למעלה. מפה זו, המצוירת בעיקר בקוים ישרים ובצורת ריבועים ומלבנים, היא המפה העברית הראשונה שנדפסה אי-פעם. חתימות ורישומי בעלות, כשלושים הגהות עתיקות בכתב ספרדי מכמה כותבים, חלקן ארוכות [רובן קצוצות]. הגהה בפרשת לך לך: "מכתיבת ידו של הרב מצאתי כתוב...". בפרשת בא: "משמו... כמהר"ר לוי'ן... זק"ל פה הרגשו...".

בדף השער ובפנים הספר חתימות רבות (מסולסלות) של "יאודה לוי גואל" [מחכמי ירושלים, ראה אודותיו חומר מצורף]. בפרשת בהעלותך הגהה חתומה: "די"ג" [אולי: "דברי יאודה גואל"]. בראש דף [2], חתימת בעלים: "הצעיר נסים חיים מודעי ס"ט" [תקס"ו-תרנ"א, מרבני אומיר, בעל "דרישה מחיים" ועוד]. כפי הנראה, חלק מההגהות בספר הן בכתב-ידו.

שתי הגהות חתומות "מח"ר" (פרשת נח) או "הצעיר מח"ר" (פרשת בחוקותי). ניתן והוא רבי משה חיים רימיני, מרבני פירנצה, שחיבורו "מחר חדש" נדפס כחלק ב' של הספר "מתנת יד" לרבי דניאל טירני, פירנצה תקנ"ד].

[332] דף. במקור: [338] דף. חסרים ששת הדפים האחרונים. 26.5 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמים ועקבות רטיבות בחלק מהדפים. קרעים ופגמים בדף השער (משוקם חלקית בהדבקת נייר). סימני עש, עם פגיעה בטקסט במספר דפים. כריכה ישנה.

פתחיה: \$600

65. Terumat HaDeshen - First Edition - Venice, 1519 - Handwritten Glosses and Supplements - Signatures of Rabbi Shmuel Heller

Terumat HaDeshen, responsa, by R. Israel Isserlin. Venice: Daniel Bomberg, [1519]. First edition.

The sheets of the book have close to one hundred glosses by various writers, most of them by two writers in ancient Ashkenazi-Italian script [ca. 16th-17th centuries]. The ancient glosses contain references and scholarly notes (which open with the words: "From here it seems...", "From here is proof...", "Implied from here..."). Several glosses in the handwriting of R. Shmuel Heller Rabbi of Safed, and glosses and references by more writers.

Several censorship erasures. Four leaves are lacking, from Siman 17 until the middle of Siman 35, and were replaced by hand (the handwriting resembles the typography of the book).

Many signatures of R. "Shmuel Heller". Signatures and additional ownership inscriptions: R. "David Yerucham". Ownership inscription: "This book belongs to the young man outstanding in Torah knowledge and fear of Heaven, son of the holy R. Yitzchak Isaac Deutsch son of the Rabbi of Kretshnif", and stamp of "Yitzchak Isaac Deutsch of Tiberias" [died in Tishrei 1908. Brother of R. Moshe Deutsch, son-in-law of the son of R. Shmuel Heller].

R. Shmuel Heller (1786-1884), Torah scholar and physician, was raised in the home of the Chozev of Lublin and following his advice, immigrated to Eretz Israel. Served as Rabbi of Safed for sixty years (for his biography and the history of settlement in Safed see "HaRav HaManhig V'Harofeh - Safed, 1989).

R. David Yerucham, one of the heads of Kollel Perushim of the Vilna Gaon's disciples in Safed. His signature appears on an emissary letter from 1828, together with the signatures of R. Yisrael of Shklow and of R. Chaim Cohen Rabbi of Pinsk (see enclosed material).

[12] leaves; [4] leaves replaced in handwriting; [116] leaves (originally: [132] leaves). 24.5 cm. Good-fair condition. Stains. Mildew stains to first leaves. Minor worming to margins, not affecting text. Many glosses are in faded brown ink. Old binding with leather spine.

Opening price: \$500

**67. סדר התפלות למנהג קהל הקראים - ונציה, רפ"ח-
רפ"ט - רישומים מבני קהילות הקראים בערי ליטא,
שנות הת"ת-ת"ק**

סידור תפלות לכל השנה כמנהג הקראים, מאת אהרן בן יוסף. חלקים ד-ה (מתוך חמשה). [ונציה, רפ"ח-רפ"ט 1528-1529. דפוס קרניאלי אדיל קינד בבית דניאל בומברג]. מהדורה ראשונה. מחזור קראי. בחלקים שלפניו נמצאים תפילות לראש השנה, "סדר עשרת ימי החמשים", תפילות ליום הכפורים, סוכות, צום שביעי (כ"ג בתשרי) וצום עשירי (י' בטבת), פורים (עם מגילת אסתר), "ברכת המילה", "ברכת חתנים", "תפלת שבת שיקרה בתוך ימי השמחה", זמירות וצידוק הדין. בדרך ריג/2, בסיום חלק התפילות ליעשרת ימי הרחמים, רישום ארוך בכתב-יד עתיק, המעיד על מכירת המחזור בקרב בני קהילת הקראים בעיר טרקאי [Trakai, Troki] הסמוכה לוויילנא, בשנת ת"ח [1647]: "אני הח"מ מודה ומודיע בחתימת ידי דלמטה איך שמכרתי החלק השני מהמחזור מכירה גמורה לצמימות עד עולם לכו' נחמו ב"כ צפניא, וכי יהיה רשאי למשול על המחזור הזה ולהתועל ממנו בכל מיני תועלות... ולי אני הח"מ לא נשאר שום ערעור ותביעה ופקפק... תחת עונש חרם וקנס שלשה זהובים הגרירים לצדקה ולשופט הקהל ב' זהובים הגרירים... ולחוק הודאתי זאתי בקשתי ג"כ מאנשים הגונים שיחתמו לעדות הודאתי וכי' [בודם] עשו לבקשתי. נכתב פה ק"ק טרוקי שלש' לתשרי ת"ח לפ"ק נאם מיכאל בלא"כ צדוק ז"ל... נאם נחמו הצעיר בא"א כ"מ שמעון ז"ל עד למכירה הזאת... נאם יהודא בן לא"א כ"מ אהרן ז"ל ש"ץ לק"ק". מאוחר יותר, הקדיש נחמו הנזכר את המחזור לבית הכנסת הקראי של קהילת בירז' [Biržai] שבצפון ליטא, ובדרך ק/2 נכתב על כך: "אני נחמו במא"כ [בן מורי אבי כבוד] צפניא הזקן ז"ל, מודה אני נחמו הנ"ל עלי כמאה עדים כשרים שאני נחמו הנ"ל ברצוני ובגומר דעתי על רפאות אשתי וילדי הקדשתי זאת המחזור שני... לבית כנסת דק"ק בירז' יצ"ו לדורי דורים... פה בק"ק בירז' ב' ר"ח תשרי בשנת ת"י [?] לפ"ק". בדרך הריק שאחר דף ריג, רישומי לידות משנות הת"ק. בדפי המחזור הגהות רבות עם תיקונים וצינונים והוספות בכתב-יד. בדפים נה-נו, הגהות בשפה זרה באותיות עבריות, אולי בשפה קראימית (השפה המדוברת של הקראים). בסוף המחזור חמשה דפים בכתב-יד, עם השלמת נוסח "צידוק הדין".

66. Mizrachi on the Torah - Venice, 1527 - First Edition - Signatures and Glosses

Commentary on Rashi by the renowned Torah scholar R. Elya Mizrachi. Venice: Daniel Bomberg, 1527. First edition. First edition of the Mizrachi commentary, the foremost super-commentary to Rashi's commentary on the Torah, by R. Elyahu Mizrachi (the Re'em). Printed in his commentary on Parshat Masei is a map of Eretz Israel with east facing upward. This map, drawn primarily with straight lines in square and rectangular shapes, is the first Hebrew map ever printed. Signatures and ownership inscriptions, as well as thirty old glosses in Sephardic handwriting from several authors. Several long glosses, (mostly trimmed). A gloss in Parashat Lech-Lecha reads: "I found written in the rabbi's manuscript...". In Parashat Bo, "R. Levi ben N... explained here...". The title page and other pages contain many elaborate signatures of "Yehuda Levi Gazal" (Jerusalemite scholar; see enclosed material). A gloss in Parashat Beha'alotcha is signed, with the Hebrew letters D.I.G. (possibly, "the words of Yehuda Gazal"). The top of page [2] contains the ownership inscription of "the young Nissim Chaim Moda'I Set" (1806-1891, rabbi of Izmir, author of "Drisha MeChaim" and other works). Several of the glosses are in his hand. Two glosses are signed "M.C.R." (Parashat Noach) or "the young M.C.R." (Parashat Bechukotai). [Possibly the signature of R. Moshe Chaim Rimini, rabbi of Firenze, whose work "Machar Chodesh" was printed as a second volume to Sefer Matnat Yad by R. Daniel Trani, Firenze, 1794].

66c

[332] leaves. Originally [338] leaves. The last six leaves are missing. 26.5 cm. Condition varies; good-fair. Most leaves are in good condition. Stains and dampstains on several leaves. Tears and damages to the title page (partially repaired with paper). Worming, affecting text in several places. Old binding.

Opening price: \$600

67. Prayers for the Karaite Community - Venice, 1528-1529 - Inscriptions of Members of Karaite Communities in Lithuanian Cities, 16th Century

"Siddur" of year-round prayers, Karaite rite, by Aharon ben Yosef. Parts 4-5 (of five parts). [Venice, 1528-1529. Printed by Cornelio Adel-Kind in the printing press of Daniel Bomberg]. First edition.

Karaite machzor. These parts contain prayers for Rosh Hashanah, "Order (of prayers) for the Ten Days of Mercy", prayers for Yom Kippur, Sukkot, Fast of the Seventh (month - 23rd of Tishrei), Fast of the Tenth (10th of Tevet), Purim (with Megillat Esther), "Blessings for circumcision", "Birkat Chatanim (for weddings)", "Prayers for Shabbat during days of rejoicing", songs and Tzidduk HaDin.

On p. 213b, at the end of the prayers for the "Ten Days of Mercy", is a long inscription in ancient handwriting attesting to the sale of the machzor to members of the Karaite community in the city of Trakai [Troki], adjacent to Vilna in 1647: **"I, the undersigned, notify with my signature below that I sold the second part of the machzor eternally to Nachamu son of Tzefanya and he is entitled to take possession of this machzor... Written here in Trakai on the 30th of Tishrei 1647, Michael son of Tzadok... Nachamu son of Shimon... Yehuda son of Aharon"**. Later, the aforementioned Nachamu donated the machzor to the Karaite synagogue of the Biržai community in Northern Lithuania, as he writes on p. 120b: **"I, Nachamu son of the elder Tzefanya, attest like one hundred valid witnesses that I, Nachamu, have readily decided for the sake of a cure for my wife and children to donate this second machzor... to the synagogue of the Biržai community... here in Biržai on Monday Rosh Chodesh Tishrei in 1649 [?]"**. 18th century births are recorded on the blank leaf following leaf 213.

Many glosses with handwritten revisions, sources and supplements are added to the leaves of the machzor. Leaves 55-56 bear glosses in a foreign language in Hebrew letters, possibly in Karaim (spoken by some sects of Karaites). At the end of the machzor are five

67b

67a

handwritten leaves, with replacements of the text of Tzidduk HaDin.

Lacking copy. Parts 4-5. 75-213, [1]; [1]-49, 50-105, 105-129, 133-152, 154-219 leaves. Originally: 57-213; 49, [6], 50-105, 105-133, 133-224 leaves. Lacking 34 leaves. 19 cm. Condition of leaves varies, fair-poor. Stains and wear. Open tears to several leaves. Leaf edges are notably browned (apparently due to dampness). Warped spine, the book is detached into two parts. Unbound.

Apparently, a complete set (five parts) of this siddur did not survive. In 2007, a facsimile of the Yom Kippur and Sukkot prayers in this siddur was published in Jerusalem.

Opening price: \$1000

עותק חסר. חלקים ד-ה. עה-ריג, [1]; [א]-מט, נ-קה, קה-קכט, קלג-קנב, קנד-ריט דף. במקור: נז-ריג; מט, [6], נ-קה, קה-קלג, קלג-רכד דף. חסרים 34 דפים. 19 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, בינוני-גרוע. כתמים ובמיוחד (בנראה כתוצאה מרטיבות). שדרה שולי הדפים כהים במיוחד (ללא כריכה). מעוותת, הספר ניתק לשני חלקים. ללא כריכה. כפי הנראה לא שרד מן הסדור עותק שלם על חמשת חלקיו. בשנת תשס"ז ראתה אור בירושלים מהדורת פקסימיליה של תפילות יום הכפורים וסוכות מתוך סידור זה.

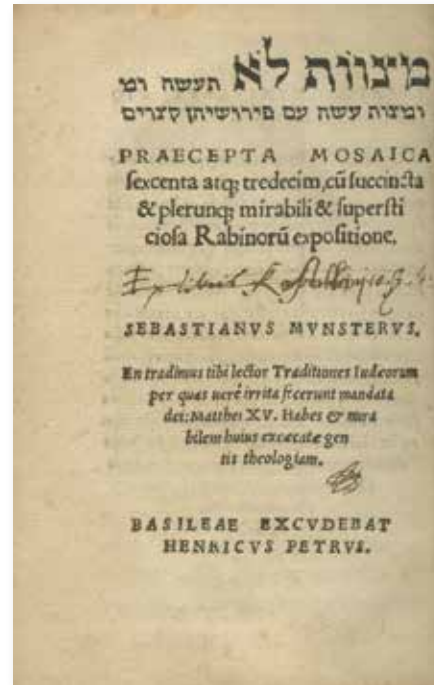
פתיחה: \$1000

68. Kitzur Sefer Mitzvot Gadol, with Latin Translation - Basel, 1533 - First Edition - Polemic

Sefer Mitzvot, Negative and Positive Commandments - Praecepta mosaica sexcenta atque tredecim - Kitzur S'mag (Abridgement of Sefer Mitzvot Gadol) by Moshe miKotsi [Moïse de Coucy], by an anonymous author, with Latin translation and supplements by Sebastian Münster. Basel: Henricus Petrus, [1533]. Hebrew and Latin.

This is the first edition of Kitzur S'mag. A polemic arose regarding the identity of its author. No manuscripts of this composition were known and it was discovered for the first time in this edition [followed by repeated editions, some include commentaries by various rabbis]. Some thought that R. Moïse de Coucy, author of the S'mag, abridged the book himself (as the Chida wrote). However, others claimed that Sebastian Münster wrote the book to scoff the Jews, since he wrote in the introduction to the Latin part of the book that he printed it "to show how the eyes of the Jews are blind and their hearts are closed to understanding, in that they follow the Oral Law". Some assert that the book should be destroyed and that it was put on the "Jewish bookshelves" by an unfortunate mistake. At the end of the Hebrew part, Münster added two pages containing basic Christian doctrines. In his article "Kitzur HaS'mag L'Mi" (Moriah, Year 16, Tamuz 1988, p. 34 and on), R. Avraham Chavatzetel claims that the author was apparently expelled from Portugal in 1497. See enclosed material.

The two leaves with Christian doctrine were destroyed or torn out of many copies (by Jews who owned the book). They are complete in this copy.

68

Handwritten Latin inscription on the title page of the Latin part.

[245] leaves. 14.5 cm. Good condition. Few stains. Light-colored high-quality paper. Adorned contemporary leather binding, worn and damaged.

Opening price: \$500

68. קיצור סמ"ג, עם תרגום לטיני - באזל, רצ"ג - מהדורה ראשונה - חיבור שעורר פולמוס

ספר מצוות לא תעשה ומצוות עשה - Praecepta mosaica - sexcenta atque tredecim - קיצור ספר מצוות גדול (סמ"ג) לרבי משה מקוצי, מאת מחבר לא ידוע, עם תרגום והוספות בלטינית, מאת סבסטיאן מינסטר. באזל, [רצ"ג 1533]. דפוס Henricus Petrus. עברית ולטינית.

לפנינו המהדורה הראשונה של החיבור "קיצור סמ"ג". זהות מחברו עוררה פולמוס. לחיבור זה לא ידועים כלל כתבי-יד, ולראשונה נודע לעולם במהדורה שלפנינו [ובעקבותיה זכה למהדורות חוזרות, כשעל חלקן נוספו פירושים מרבנים שונים]. היו שסברו כי רבי משה מקוצי [בעל הסמ"ג] קיצר את ספרו בעצמו (כך כתב למשל החיד"א). מאידך, יש שטענו כי הכומר סבסטיאן מינסטר כתב את הספר בכדי לנגח בו את היהודים, שכן בהקדמתו לחלק הלטיני כותב מינסטר כי הדפיס את הספר "כדי להראות איך טחו עיני בני ישראל מראות ומלהשכיל לבותם לילך בעקבות תורה שבעל פה". היו שטענו כי יש להשמיד את הספר וכי חלה טעות מצערת שנכנס ל"ארון הספרים היהודי". מינסטר אף הוסיף בסופו של החלק העברי שני עמודים ובהם עיקרי האמונה הנוצרית. הרב אברהם חבצלת במאמרו 'קיצור הסמ"ג למי' (מוריה, שנה שש עשרה, תמוז תשמ"ח, עמ' לד ואילך) טוען כי המחבר היה כנראה ממגורשי פורטוגל בשנת רנ"ז. ראה חומר מצורף.

בעותקים רבים נתלשו או הושחתו שני הדפים עם עיקרי הדת הנוצרית (ע"י יהודים שהחזיקו את הספר). בעותק שלפנינו הם נמצאים במלואם.

רישומים לטיניים בכתב-יד בשער החלק הלטיני.

[245] דף. 14.5 ס"מ. מצב טוב. מעט כתמים. נייר בהיר ואיכותי. כריכת עור מקורית מעוטרת. בלאי ופגמים בכריכה.

פתיחה: \$500

70

70. Iggeret Shamayim Larom - Mantova, 1556

Iggeret Shamayim Larom, "known as Bechinat Olam"; ethical philosophic letter by R. Jedaiah Hapenini Bedersi. Mantova: Yaakov ben Naftali Hakohen of Gazzuolo, [1556].

Leaves [42-44] contains "a poem... written... by R. Jedaiah... in which each word contains the letter Lamed, and the entire poem utilizes only the first half of the Hebrew alphabet (until the letter Lamed)". This poem is known as "Batei Hanefesh" or "Beit El", and is also called "Bakashat HaLamedin". In actuality, it was composed by R. Jedaiah's father, R. Avraham Profiat Bedersi. See Y.A. Ben-Yaakov, Otzar HaSefarim, p. 71, no. 280; Otzar HaShira VehaPiyut, III, p. 37, no. 800.

Rabbi Jedaiah HaPenini Bedersi (ca. 1270-1340) was a poet, doctor and philosopher from Beziers, France.

70. ספר אגרת שמים לרום - מנטובה, שט"ז

ספר אגרת שמים לרום, "הנקראת בחינת עולם", אגרת מוסר פילוסופית מאת רבי ידעיה הפניני בן אברהם הברדשי. מנטובה, [שט"ז 1556]. [דפוס יעקב בן נפתלי הכהן מגאזולו].

בדף [42-44]: "שיר... חברו... ר' ידעיה הפניני... ובכל תיבה ממנו אות למד ואין בו אות מהאלפא ביתא וזלתי עד הלמד". השיר נקרא גם "בתי הנפש" או "בית אל", ונודע גם בשם "בקשת הלמדן". מחברו של השיר אינו רבי ידעיה אלא אביו ר' אברהם הברדשי. ראה י"א בן-יעקב, אוצר הספרים, עמ' 71, מס' 280; אוצר השירה והפיוט, ג, עמ' 37, מס' 800.

רבי ידעיה הפניני הברדשי, משורר, רופא ופילוסוף, מהעיר ברדש בפרובינציה צרפת (1270-1340 בערך). ראה עצמו כתלמידו של הרמב"ם וכתב דברים נלהבים בזכותו בעת היוכוה הגדול על לימוד הפילוסופיה (תשובותיו נדפסו בשו"ת הרשב"א סימן תי"ח "אשר שלח החכם אנבונט אברם"). ספר מוסר בלשון מליצית על ענייני העולם הזה ועל העניינים המביאים את האדם לחיי העולם הבא.

חתימות צנזורים בדף האחרון. רשימת ספרים בכתובה איטלקית בדף המגן האחורי.

[44] דף. 14.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. שער ודפים ראשונים רופפים. קמטים בשולי השער. רישומים מחוקים בדף השער. כריכת קלף מקורית. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$400

69

69. ספרא - ונציה, ש"ה

"זה הספר ספרא", מדרש הלכה לספר ויקרא. ונציה, ש"ה [1545]. דפוס דניאל בומברג. מהדורה שנייה.

חתימת בעלים במרכז השער: "שלמה ש[ע]אר".
נט דף, 28 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני עש. כריכה חדשה.

פתיחה: \$400

69. Sifra - Venice, 1545

"This book Sifra", Midrash Halacha on Vayikra. Venice: Daniel Bomberg, 1545. Second edition.

Ownership inscription in the center of the title page: "Shlomo Schorr".

59 leaves. 28 cm. Good condition. Stains. Worming. New binding.

Opening price: \$400

71b

71. Tur Choshen Mishpat - First Edition with Beit Yosef - Glosses from the Time of Printing

Tur Choshen Mishpat, with Beit Yosef. Sabbioneta: Tobias Foa, [1559]. First edition with commentary of Beit Yosef by R. Yosef Karo (author of the Shulchan Aruch). Two volumes.

The beginning of the first volume (Hilchot Dayanim) contains dozens of handwritten glosses in Italian script, some lengthy (some partially trimmed). The (unknown) author is evidently an Italian scholar who lived during the time period of the printing. He quotes Sefer Kessef Mishna by R. Yosef Karo, and refers to him as the author of the Shulchan Aruch. He also quotes the Rama, who he refers to as "the editor", and R. Ovadia of Bartenura (Bertinoro), whom he quotes as criticizing

71. טור חושן משפט - מהדורה ראשונה עם בית יוסף - הגהות איטלקיות מתקופת ההדפסה

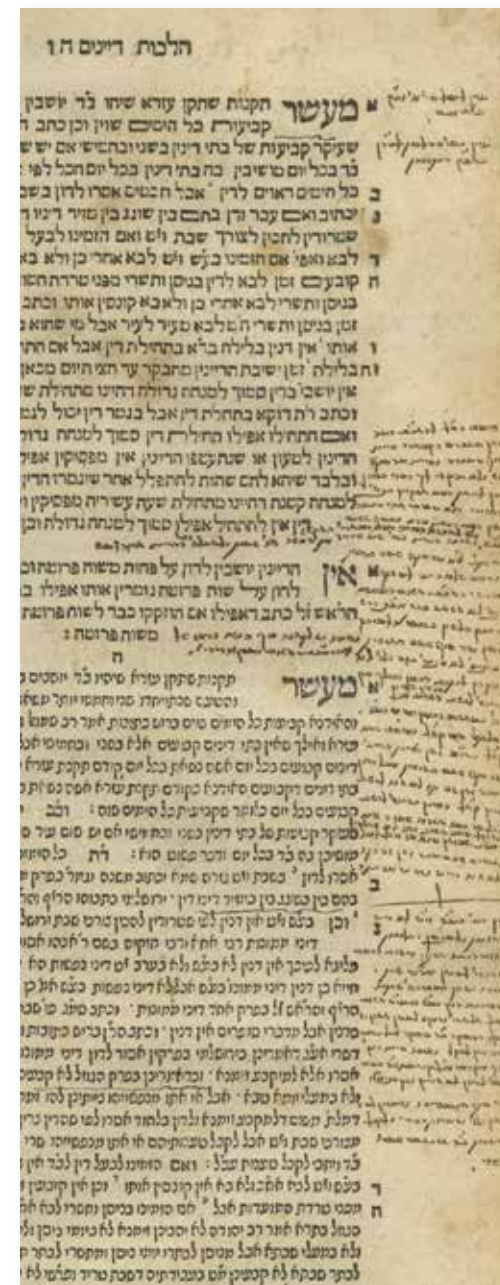
טור חושן משפט, עם בית יוסף. סבינוטה, שי"ט [1559]. דפוס טוביה בן אליעזר פואה. מהדורה ראשונה עם פירוש "בית יוסף" למרן רבי יוסף קארו בעל "שולחן ערוך". שני כרכים.

בתחילת הכרך הראשון, בהלכות דיינים, עשרות הגהות בכתובה איטלקית, חלקן ארוכות נוחלקן קצוצות מעט בשוליהן, מכותב לא מוזהה - חכם איטלקי שחי סמוך לתקופת ההדפסה. באחת מהגהותיו כותב: "וכן כתב רבינו הרב בכסף משנה... ומיהו רבינו בס' שע"שיסד לנו כתב...". בין היתר הוא מצטט את דברי הרמ"א, בהגהותיו לשו"ע, בכינוי "המגיה" "ח"ל המגיה...", "וכתב המגיה...", ומביא את דברי רבי עובדיה מברטנורא בפירושו על כבורות ש"קרא תגר על רבני אשכנז שנוטלין שכר מרובה..."

בחלק מהדפים מחיקות צנורה ולצדן השלמת הטקסט שנמחק בכתב יד איטלקי (מכותב אחר).

ירשומי בעלות. חתימות צנורים בשער ובעמוד האחרון. שני כרכים. שלב דף. 38 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני, מרבית הדפים במצב טוב. נייר עבה ואיכותי. כתמים. סימני עש, עם פגיעה בטקסט במספר מקומות. פגיעות קלות במספר דפים עם השלמת טקסט בכתב יד. כריכות חדשות. בשדרות משולבות פיסות משוחזרות מכריכות העור המקוריות.

פתיחה: \$1200

71a

Ashkenazic rabbis for their high fees.

One of the pages contains censors' erasures, with the text rewritten by hand (by a different writer).

Ownership inscriptions. Censors' signatures on the title page and final page.

Two volumes. 332 leaves. 38 cm. Condition varies; good-fair (most leaves are in good condition). Thick, high-quality paper. Stains. Worming, affecting text in several places. Slight damage to text in several places, repaired with handwritten text. New bindings. Spines created using parts from the original leather bindings.

Opening price: \$1200

73. ספר שאלות ותשובות מהרלב"ח - ונציה, שכ"ה - מהדורה ראשונה - העותק של האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא ונכדו האדמו"ר רבי יוסף צבי קאליש מסקרנביץ

ספר שו"ת מהרלב"ח - שאלות ותשובות מאת מורנו הרב רבי לוי ן' חביב. ונציה, שכ"ה [1565]. מהדורה ראשונה. בדף השער חתימות עתיקות: "פייבש המבורגר" [ניתכן והוא רבי אורי פייבש המבורגר (ת"ל בערך-תקט"ז) רב קהילת אשכנזים בלונדון, ראה אודותיו חומר מצורף]. חתימה נוספת: "אליעזר לנדא...".

חותמות בדף השער של האדמו"ר רבי יהושע בהרב המנוח מהרש"ל זצ"ל זיע"א - מסאסנאוויטץ וכעת באסטראווי. בדף ל ובדף נד חותמות של נכדו (חתן נכדתו) האדמו"ר רבי יוסף צבי קאליש מסקרנביץ. יתכן ועותק זה היה גם של אצל האדמו"ר רבי יצחק יעקב מביאלא, חתנו של רבי יהושע וחותנו של רבי יוסף צבי. האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא (נפטר תרל"ג, אנצ' לחסידות ב', עמ' נב-נג), מצדיקי פולין, בנו של רבי שלמה ליב מלענטשנא. הנהיג אחרי אביו עדה גדולה של אלפי חסידים ונודע בגדולתו וקדושתו. רבי צדוק הכהן מלובלין אמר עליו שהוא "נוטר ברית קודש". מחבר הספר "תולדת אדם" (יופוב תרל"ה) שזכה לכינוי "נועם אלימלך הקטן". חתנו היה האדמו"ר רבי יצחק יעקב רבינוביץ מביאלא - הראשון לשושלת חסידות ביאלא.

האדמו"ר רבי יוסף צבי קאליש מסקרנביץ (תרמ"ו-תשי"ז), משושלת ורקא, חתנו של האדמו"ר רבי יצחק יעקב מביאלא. כיהן כאב"ד בעיר קארטשוב, ומשם נקרא לכהן כרבה הראשון של בני ברק ע"י חסידי סקרנביץ ובראשם רבי יצחק גרשטנקורן, מייסד העיר.

[6], רו [צ"ל: רי], ריו-שכח דף. דף [3] מדפי המפתחות חסר (הושלם בצילום). 29 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, מרבית הדפים במצב טוב. נייר איכותי. דף שער עם פגעים רבים, שוקם בהדבקה על נייר. קרעים משוקמים בהדבקה נייר דבק גס בדף השני. כתמים ובלאי בשני הדפים הראשונים ובדפים בוודדים נוספים. סימני עש קלים. כריכה ישנה.

בספר זה נדפסו הגהות רבות ממגיה אנונימי. כפי הנראה, בתחילה נדפס הספר עם הגהותיו של מגיה זה ולאחר מכן הודפסו מחדש דפים רבים, בהם שינו או השמיטו את ההגהות הללו. מסיבה זו, קיימים הבדלים רבים בין טפסים שונים של הספר, השונים זה מזה במספר הדפים החדשים שצורפו אליהם, ועוד. על שינויים בין הטפסים השונים, ראה: י' ריבקינד, דקדוקי ספרים, קריית ספר, י', תרצ"ג-תרצ"ד, עמ' 492-493, מס' 8; י' יודלוב, גנוי ישראל, ירושלים תשמ"ה, עמ' 119-120, מס' 715.

פתיחה: \$600

72. משנה תורה להרמב"ם - מהדורה ראשונה של "כסף משנה" - כרך א' - ונציה, של"ד - חתימות והגהות

משנה תורה להרמב"ם, עם השגות הראב"ד ומגיד משנה, ועם פירוש "כסף משנה" לרבי יוסף קארו. כרך ראשון (מתוך ארבעה), חלקים מדע-זמנים. [ונציה, של"ד 1575. דפוס בראגאדין]. מהדורה ראשונה של ה"כסף משנה". חתימות בעלות של "יוסף בכ"ר מרדכי הכהן", בראש הדף הראשון ובדף רע"א/ו. בעמוד האחרי המפתחות רישום ארוך בכתיבה תימנית (בערבית-יהודית), עם שלש חתימות מסולסלות [לא פוענחו], משנת ב'קל"ט לשטרות [תקפ"ח]. עם כעשרים הגהות עתיקות, ממספר כותבים, בכתיבה ספרדית ואיטלקית, חלקן קצוצות. בהגהה בדף רע"ז, נכתב בתוך הדברים: "וכן ראיתי מכתב הקדש של הרב הגדול כמארי"ם גאלנטי ז"ל זז"ל...". מספר הגהות בכתיבה תימנית. [20], שיו דף. במקור: [22], שיו דף. חסר: דף השער ודף [6]. 29 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. כתמים ובלאי. עקבות רטיבות. פגעי עש קשים, בעיקר בשוליים הפנימיים של דפי הספר. דפים וקונטרסים מנותקים. קרעים עם פגיעה בטקסט בדפים הראשונים והאחרונים. כריכת עור ישנה, מנותקת ופגומה.

פתיחה: \$300

72. Mishneh Torah L'HaRambam - First Edition of Kesef Mishneh - Volume 1 - Venice, 1575 - Signatures and Glosses

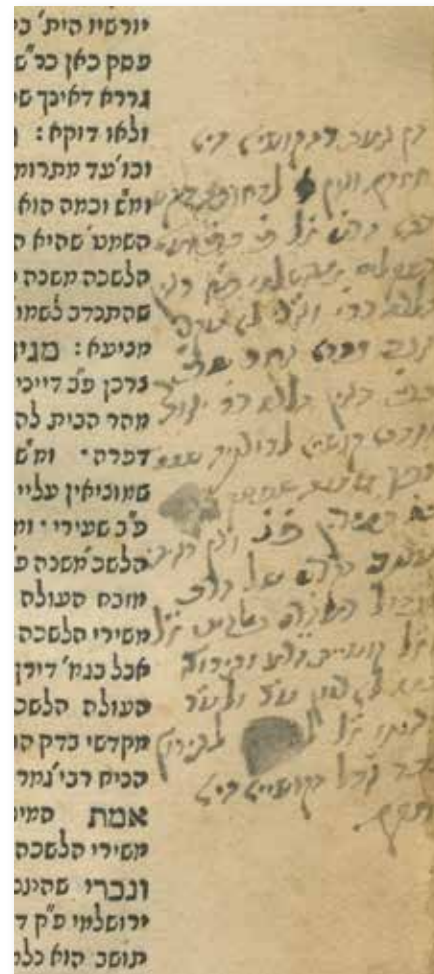
Mishneh Torah L'HaRambam, with Hasagot HaRa'avad and the Magid Mishneh, and with the Kesef Mishneh commentary by Yosef Karo. First volume (of four), Parts Mada-Zemanim. [Venice: Bragadin, 1575]. First edition of the Kesef Mishneh.

Ownership inscription of "Yosef son of Mordechai HaCohen" at the top of the first leaf and on p. 271a. A long inscription in Yemenite script (Judeo-Arabic) appears on the page following the index signed with three curly [obscure] signatures, from 1828.

Approximately twenty ancient glosses by several writers in Sephardi and Italian script, some trimmed. Written in a gloss on p. 270b: "So I have seen in the holy writings of the great Rabbi Maharam Galante...". Several glosses in Yemenite script.

[20], 316 leaves. Originally: [22], 316 leaves. Lacking: title page and leaf [6]. 29 cm. Fair-poor condition. Stains and wear. Dampness traces. Heavy worming, especially to inner margins. Detached leaves and gatherings. Tears affecting text of first and last leaves. Old, detached and damaged leather binding.

Opening price: \$300

72

73. Responsa by the Ralbach - Venice, 1565 - First Edition - Copy of Rebbe Yehoshua of Ostrova and of his Grandson Rebbe Yosef Zvi Kalisch of Skierniewice

Responsa by the Ralbach, Levi ibn Habib. Venice, 1565. First edition.

Ancient signatures on title page: "Feivish Hamburg[er]" [perhaps R. Uri Feivish Hamburger (ca. 1670-1757), Rabbi of the Ashkenazi community of London. See enclosed material). Another signature: "Eliezer Landau...".

Stamps of R. "Yehoshua son of the late Moharshal of Osnovice and now of Ostrova" on title page. On leaf 30 and on leaf 54 are stamps of his grandson (son-in-law of his granddaughter) R. Yosef Zvi Kalisch of Skierniewice. Possibly, this copy also belonged to R. Yitzhak Ya'akov of Biala, son-in-law of R. Yehoshua and father-in-law of R. Yosef Zvi.

R. Yehoshua of Ostrova (died in 1873, Encyclopedia L'Chassidut, Vol. 2, pp. 52-53), was a Polish tsaddik, son of R. Shlomo Leib of Łęczna. He succeeded his father in leading a large following of thousands of Chassidim and was renowned for his greatness and holiness. Author of the book Toldot Adam (Józefów 1875) which earned the cognomen No'am Elimelech HaKatan. His son-in-law R. Yitzhak Ya'akov Rabinowitz of Biala was the predecessor of the Biala Chassidism.

R. Yosef Zvi Kalisch of Skierniewice (1886-1957), scion of the Warka Chassidism, son-in-law of R. Yitzhak Ya'akov of Biala, served as Rabbi of Kartashov, and was later summoned by Skierniewice Chassidim led by R. Yitzhak Gershonkorn, founder of the city, to fill the position of first Rabbi of Bnei Brak.

[6], 206 [i.e. 210], 217-328 leaves. Lacking leaf [3] of the index (replaced with a photocopy). 29 cm.

73b

73a

Condition varies among the leaves, most in good condition. High-quality paper. Title page with many damages, mounted on paper for restoration. Tears on second leaf repaired with coarse adhesive tape. Stains and wear to first two leaves and to several other leaves. Slight worming. Old binding.

The book contains many printed glosses by an anonymous proofreader. Apparently, the book was first printed with the glosses of this proofreader

and later many leaves were reprinted with these glosses revised or entirely omitted. Therefore, many differences exist between various copies of the book. For further information regarding the variations between the copies, see: Y. Rivkind, Dikdukei Sefarim, Kiryat Sefer, 10, 1933-1934, pp. 492-493, no. 8; Y. Yudlov, Ginzei Yisrael, Jerusalem 1885, pp. 119-120, no. 715.

Opening price: \$600

74. Sefer Yuchasin - Krakow, 1580-1581 - Including the Rare Leaf Glued-in after Printing

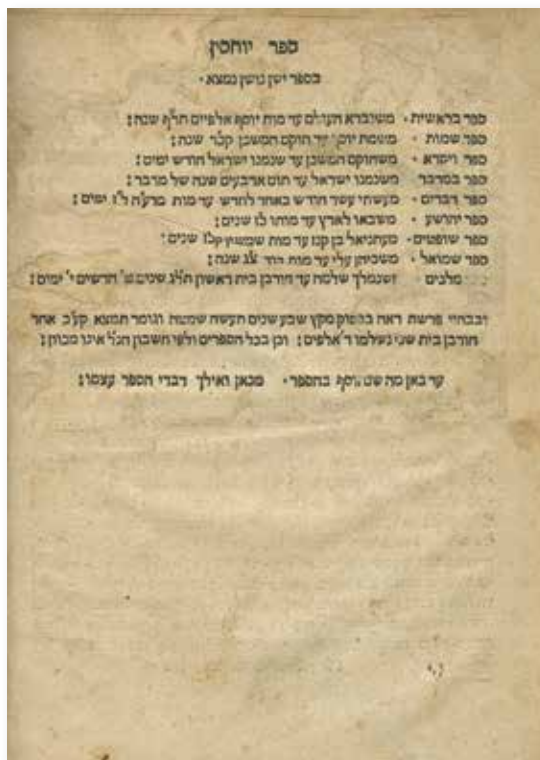
Sefer Yuchasin, history from Adam HaRishon and the chain of the transmission of the Torah, by R. Abraham Zacuto, with additions: Igeret Rav Sherira Gaon; the fourth Ma'amar of the book Yesod Olam by R. Yitzchak HaYisraeli; glosses of R. Moshe Isserles [the Rama]; Seder Olam Zuta. Krakow: [Yitzchak ben Aharon Prostitz], 1580-1581.

Second edition. Leaves 5-7 [genealogy from Adam to Avraham] were added to this edition. Leaves 155-156: Anthologies from Orchos Olam by R. Avraham Pritzol. On p. 156b: "These are the words of R. Moshe Isserles: the order of the transmission of the Torah which I have copied from the book Yesod Olam... and at each place which I added something, I wrote 'Hagah'...". Most of the following editions of this book were based on this edition.

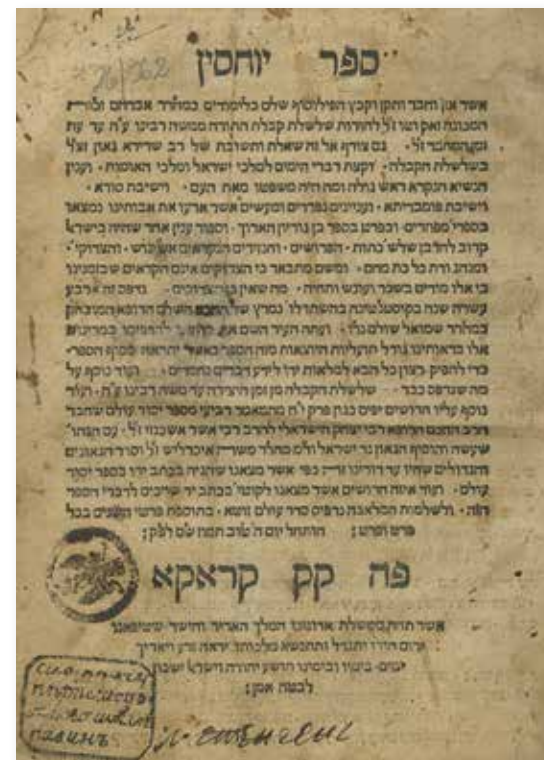
Glued on the verso of leaf 7 of this copy (which is blank in other copies) is a section of a printed leaf, added by the printers after printing: "Found in an ancient book: The Book of Bereshit from the creation of the world until the death of Yosef, 2680 years. The Book of Shemot, from the death of Yosef until the building of the Tabernacle, 124 years... [and more calculations of years]". This section ends with: "Until here, are things which were added to the book, the continuation is the content of the book itself". This leaf was glued to only some copies.

Slightly trimmed gloss in Ashkenazi script on p. 47a. Copy lacking end. 165 leaves (originally: 168 leaves. Lacking three last leaves). Leaf [40] was bound between leaves 37-[38]. 18 cm. Good-fair condition. Stains. Dampness traces. Wear and tear to title page. Worming to some leaves. Handsome leather binding, with worming.

Opening price: \$400

74b

74a

74. ספר יוחסין - קראקא, ש"מ-שמ"א - עם הדף הנדיר שהודבק לאחר ההדפסה

ההדפסה: "בספר ישן נושן נמצא. ספר בראשית, משנברא העולם עד מות יוסף, אלפיים תר"ף שנה. ספר שמות, משמת יוסף עד הוקם המשכן, קכ"ד שנה... [וחישובי תאריכים נוספים]". קטע זה מסתיים במילים: "עד כאן מה שנתוסף בהספר, מאן ואילך דברי הספר עצמו". קטע דף זה הודבק רק בחלק מהטפסים. בדף מ/ו הגהה בכתב אשכנזי, מעט קצוצה. עותק חסר בסופו. קסה דף (במקור: קסה דף. חסרים שלושת הדפים האחרונים). שיבוש בסדר הדפים: דף [מ] נכרך בין דפים לז-[לח]. 18 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. עקבות רטיבות. קרע ובלאי בדף השער. סימני עש בחלק מן הדפים. כריכת עור נאה, עם פגעי עש.

פתיחה: \$400

ספר יוחסין, דברי הימים מאדם הראשון ושלשלת קבלת התורה, מאת רבי אברהם זכות, עם הוספות: אגרת רב שרירא גאון; מאמר רביעי מספר יסוד עולם לרבי יצחק הישראלי; הגהות רבי משה איסרליש [הרמ"א]; סדר עולם זוטא. קראקא, ש"מ-שמ"א [1580-1581]. [דפוס יצחק בן אהרן מפרוסטיץ]. מהדורה שניה. דפים ה-ז [סדר הדורות מאדם עד אברהם] נוספו בהוצאה הנוכחית. בדף קנה-קנו: "ליקוטים מספר אורחות עולם לר' אברהם פריצול". בדף קנו/ב: "אלה דברי הגאון מהר"ר משה איסרליש ז"ל: סדר הקבלה שהעתיקתי מספר יסוד עולם... וכל מקום שחדשתי בו דבר אצלו כתבתי הגי'...". רוב המהדורות הבאות מבוססות על מהדורה זו.

בטופס שלפנינו, בצדו השני של דף ז (אשר נשאר ריק בטפסים אחרים), הודבק קטע דף מודפס, שנוסף על ידי המדפיסים לאחר

75. ספר אמרי שפר - קראקא ולובלין, שנ"א-שנ"ז

ספר אמרי שפר, ביאור על פירוש רש"י ופירוש רבי אליהו מזרחי על התורה, מאת רבי נתן שפירא מהורודנא. [קראקא ולובלין, שנ"א-שנ"ז 1597-1591. דפוס קלונימוס בן מרדכי יפה].

מחבר הספר - המהרנ"ש - רבי נתן ב"ר שמשון שפירא (ר"נ בערך-של"ז), בעל 'מבוא שערים' על שערי דורא. מגדולי ומאורי דור דעה - חכמי פולין הראשונים, חברו ובן דורו של רבי שכנא מלובלין רבם של הרמ"א והמהרש"ל [נכדו, הקרוי על שמו, הוא רבי נתן שפירא בעל "מגלה עמוקות"].

חלקו הראשון (בראשית-שמות, דפים א-קג) של הספר נדפס בקראקא, וחלקו השני (ויקרא-במדבר-דברים, דפים קנא-רט) נדפס בלובלין. בן המחבר, רבי יצחק, שהביא את הספר לדפוס, החל להדפיסו בקראקא, אולם באמצע ההדפסה נקרא לשמש כדיין וראש ישיבה בלובלין והמשיך להדפיס את חלקו השני של הספר בלובלין (ההבדל בין שני החלקים ניכר בצורת האותיות ובטיפוגרפיה של העמוד). בשנת שנ"ג, בין ההדפסה בקראקא להמשך ההדפסה בלובלין, נדפס בוונציה ספר בשם "ביאורים" על פירוש רש"י לתורה, שכביכול נתחבר ע"י רבי נתן שפירא.

כשנודע הזיוף הוחרם הספר "ביאורים" בפולין. רישומי בעלות בדף המגן הקדמי: "זה הספר שייך להאלוף והקצין היקר והנעלה בכל מעלה כמ"ר בצלאל בהאלוף והקצין המנוח כמר אהרן ש"ץ כאן בעיר יעמגען[?]. זה שמי וזכרי אליקים בהר"ר יצחק אייזק מלמד פה ביעמגען[?] אצל כלם". התימה [קצוצה מעט] בדף הראשון: נא[ם] הק' וצעיר אני החוטר מגוע [-] משל שלי"ט ממשפחת טנקלסן[---]".

רנט, [1] דף. חסר דף השער. 30.5 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, חלק מהדפים במצב בינוני-גרוע וחלקם במצב בינוני-טוב. כתמים, פגעי עש בדרגות שונות. מספר דפים עם פגעי עש קשים עם פגיעה בטקסט. רוב הפגעים בשוליים הפנימיים של הספר. כריכה עתיקה, עץ מחופה קלף, עם אבזמים (אחד חסר בחלקו). קרעים ופגעי עש בכריכה.

פתיחה: \$800

75

damage to text. Most of the worming damage is to the inner margins. Old binding; vellum coated wood, with clasps (one partially missing). Tears and worming to cover.

Opening price: \$800

75. Imrei Shefer - Krakow and Lublin - 1591-1597

Imrei Shefer, supercommentary on the commentaries of Rashi and R. Elya Mizrach on the Torah, by R. Nathan Shapira of Grodno. [Krakow and Lublin: Kalonymus ben Mordechai Jaffe, 1591-1597].

R. Nathan ben Shimshon Shapira (ca. 1490-1577), author of "Mevo She'arim", was renowned for his genius by the scholars of his time. He was a contemporary and colleague of R. Shalom Shachna of Lublin, teacher of the Rema and the Maharshal (his grandson, who bore his name, was R. Nathan Shapira, the "Megale Amukot").

The first part of the book (Bereshit-Shemot, pp. 1-150) was printed in Krakow, while the second part (Vayikra-Bamidbar-Devarim, pp. 151-260) was printed in Lublin. The author's son and publisher, R. Yitzchak, began printing the work in Krakow, but was then appointed dayan and rosh yeshiva in Lublin, where he completed the printing of his father's work (the typography and fonts of the two printings are different). In 1593, between the Krakow and Lublin printings, the book "Biurim", a commentary on Rashi, was printed in Venice. The book was a forgery attributed to R. Nathan Shapira, and was banned in Poland.

Ownership inscriptions on the front flyleaf: "This book belongs to the distinguished Bezalel son of the distinguished Aharon, cantor at Jemgen [?]. Inscribed by Elyakim son of R. Yitzchak Isak, teacher here in Jemgen [?]". The first page contains a slightly trimmed signature: "The young... Moshe Tenkels---". 259, [1] leaves. Title page missing. 30.5 cm. Condition varies; some pages in good-fair condition, and some in fair-poor condition. Stains and various degrees of worming. Several pages with severe worming with

76. Sefer HaAruch - Basel, 1559 - Ancient Signatures of Alsatian Jews, 17th Century

Sefer HaAruch, glossary of difficult Talmudic vocabulary, in alphabetical order, by R. Natan son of Yechiel of Rome. Basel: Conrad Waldkirch, 1559. Ancient ownership inscriptions on title page and front flyleaf, with names of Alsatian Jews originating from Ribeauvillé, Colmar and Breisach. Long (obscure) ownership inscription on vellum binding recording the purchase of the book from

Shmuel of Hagenau [Alsace]. The name of R. Naftali Katz, author of Semichat Chachamim, is mentioned in this inscription. Signature on p. 97a: "Ya'akov son of Chaim... of Venice". 166 leaves. 29 cm. Good-fair condition. Stains. Worming. Worn, detached ancient vellum binding. Opening price: \$500

76a

76b

76. ספר הערוך - בזל, שנ"ט - חתימות עתיקות של יהודים מאלזס במאה ה-17

השוק ויאמר שלי הוא... בן לא"א כהר"ר יצחק יצ"ו מן אסטרעבץ [=אוסטרובצה] סמוך ל... חתן [?] מהור"ר נפתלי [כהן] יצ"ו דיין דק"ק אסטרע גדולה הוא... דק"ק לייפ... דמדינת פהים ט' פרסאות מן פראג... מלמד פה אלשוילר [Allschwiler, שווייץ], נכתב ביום א' לסדר משפטים לסדר אלהים לא תקלל ונשיא ב'עמך לא ת'אר [=תל"ב] לפ"ק"; "זה ספר קנתיני!] מן האלוף הר"ר מאיר וואהל בעד כסף ה' פראנק...".

רבי נפתלי הכהן "דיין דק"ק אסטרע גדולה" המוכר ברישום זה הוא רבי נפתלי כ"ץ בעל "סמיכת חכמים", יליד אוסטרעא, ומאוחר יותר חתנו של רבי שמואל שמעלקא אב"ד אוסטרעא, וכיהן שם כראש ישיבה וכתב.

חתימה בדף צו/1: "יעקב בר חיים... מווינציה".

קסו דף. 29 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. סימני עש. כריכת קלף עתיקה בלידה ומנותקת.

פתיחה: \$500

ספר הערוך, ביאורי מילים קשות שבתלמוד, על פי סדר א-ב, לרבינו נתן בן יחיאל מרומא. בסיליאה (בזל), שנ"ט [1559]. דפוס קונרד וואלדקירך.

רישומי בעלות עתיקים בדף השער ובדף הפורוז הקדמי: "דו ספר איז פון דו איצקלה מראפשוויאר זיינא גוועזן", "דו ספר איז פון מחותני איצק רפשוויאר זיינא גוועזן, טדרוס ברייזן בקולמר" [ראפשוויאר (ריבוילה) Ribeauvillé], קולמר (Colmar) וברייזן (Breisach) הן ערים באזור חבל אלזס בצרפת; "הנה הנחתו זה הספר לפיקדון בבית האלוף כמר זלמן סג"ל הדר לע"ע פה פפשטיץ, נאם קלונימוס המכונה קלמן בר הילל זצ"ל נכתב היור"ם יום ד' י"ט אדר תמ"ג לפ"ק".

על כריכת הקלף העתיקה, רישומים עתיקים בכתב-יד אשכנזי על קניית הספר (דהויים בחלקם וקשים לקריאה):

"זה ספר קנתיני!] מן האלוף כמר שמואל מן העגינא [Hagenau, אלזס] בעד כ"ף ה' מטבעות בגין [?] חתמתי שמי שלא יבא אחד מן

77. ספר ערוגת הבשם - ונציה, שס"ב-שס"ג

ספר ערוגת הבשם, ספר דקדוק עברי, מאת רבי שמואל ארקולטי. ונציה, שס"ב-שס"ג) [1602]. דפוס זואן דגארה.
התאריך בשער: "אלול שס"ב"; בקולופון: "ותהי השלמת הדפסתו... כסלו שס"ג".
חתימה בשער: "הק' מאיר וואלש[?] נ"י". מספר הגהות בכתיבה אשכנזית.
ק"ט, [2] דף נ נכרך בטעות לפני דף מט, ודף נב נכרך בטעות לפני דף נא). 19.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. שיקום קל בשולי דף השער. כתמים. עקבות רטיבות. כתמי דיו כהים בשוליים העליונים של חלק מהדפים. כריכה ישנה, עם שדרת עור.
פתיחה: \$300

77. Arugat HaBosem - Venice, 1602

Arugat HaBosem, Hebrew grammar, by R. Shmuel Archevolti. Venice: Zuan (Giovanni) di Gara, 1602.
Date on title page: Elul 1602. Colophon: "Printing was concluded... Kislev 1602".
Signature on title page: "Meir Walsh [?]". Several glosses in Ashkenazi script.
119, [2] leaves (leaf 50 was erroneously bound before leaf 49 and leaf 52 before 51). 19.5 cm. Good-fair condition. Minor repairs to title page margins. Stains. Dampness traces. Dark ink stains to upper margins of some leaves. Old binding, with leather spine.
Opening price: \$300

77

78. Masoret HaTalmud - Salonika, 1523 - the First Talmudic Index

Masoret HaTalmud, Talmudic tractate index by topic. [Salonika]: Judah Gedalia, [1523].

Only edition of the first printed index to Talmudic tractates. The title page includes a listing of the twenty-nine tractates in the index, without the tractates from Seder Kodashim and Taharot. Published anonymously.

This index was published before the establishment of the standardized Talmudic page format ("tzurat hadaf") by Daniel Bomberg, and therefore references chapters rather than pages.

The word "Talmud" on the title page is erased and replaced with the word "Gemara", evidently due to censorship (the word "Talmud" was written in the margin in pencil during a later time period).

Handwritten ownership inscriptions on the title page in Italian script: "I bought this volume from R. Yitzchak... the young Yitzchak Shabtai of Ovadia"; "I bought this volume, Daniel ben Uziel..."

54 leaves. 24 cm. Poor condition. Stains. Extensive worming to most leaves. Old binding with worming; front board detached.

Opening price: \$500

78

78. ספר מסורת התלמוד - שאלוניקי, רפ"ג - המפתח הראשון לתלמוד הבבלי

ספר מסורת התלמוד, מפתח על פי סוגיות, למסכתות התלמוד הבבלי. [שאלוניקי, רפ"ג 1523]. דפוס יהודה לבית גדליה. מהדורה יחידה של המפתח הראשון שנדפס למסכתות התלמוד. בשער הספר הודפסו שמות עשרים ותשע המסכתות שנכללו בו, ללא המסכתות מסדר קדשים וטהרות. החיבור נדפס ללא שם המחבר.

ספר זה נתחבר עוד קודם להדפסת מהדורת התלמוד של דניאל בומברג, שבה נקבעה "צורת הדף". מסיבה זו מופיעים הציונים לפי פרקים ולא לפי דפים.

בשער הספר נמחקה המילה "התלמוד" ולצדה נכתב: "הגמרא", כפי הנראה בשל הצנזורה (לצד זה נוסף תיקון, ברישום מאוחר יותר, בעפרון: "התלמוד").

רישומי בעלות בשער, בכתובה איטלקית: "קנין כספי מהיקר ונעלה מ' החבר כה"ר יצחק מזהוקנים, הצעיר יצחק שבתי מעובדיה"; "קנין כספי דניאל בכ"ר עוזיאל יצ'ו מ...".

נד דף, 24 ס"מ. מצב גרוע. כתמים. פגעי עש קשים ברוב הדפים. כריכה ישנה עם פגעי עש, צדה הקדמי מנותק.

פתיחה: \$500

79. ספר איוב עם פירוש - קושטא, ש"ה - דפוס אליעזר שונצינו

ספר איוב, עם פירוש רבי יצחק ב"ר שלמה הכהן. קושטא, [ש"ה 1545]. דפוס אליעזר בן גרשם שונצינו. חתימה בעמוד השער: "נסים עני יצ"ו - החכם רבי נסים עיני (נפטר תר"ט), מגדולי החכמים והמקובלים בירושלים, מחכמי ומקובלי בבל שעלו לארץ ישראל (עלה בשנת תרי"ז לירושלים), ידידו ורעו של רבי אליהו מני, ושותפו בהגהת כתבי-יד וספרי דפוס בקבלת האר"י. היה רגיל לחתום בעווה "עני" בהשמטת יו"ד אחת משם משפחתו ("עיני"). על מצבתו נכתב "המקובל אלוקי שלא עבר עליו חצות" (ראה אודותיו: קובץ 'מן הגונים', הוצאת אהבת שלום, כרך ז', עמ' רלב-רלה).

חתימה נוספת בכתובה-אשכנזית: "מגן הוא לכל החותם בו הקטן טעבלי הלוי". רישום נוסף באותיות לטיניות בשער.

בטופס זה נדפסו בעמוד האחרון יט שורות של טעויות-דפוס שנמצאו בסיום ההדפסה (הוספה זו מופיעה רק בחלק מהטפסים). ראה: יצחק ריבקינד, דקדוקי-ספרים, קרית ספר, ב, תרפ"ה-תרפ"ו, עמ' 61, מס' 16; אברהם יערי, הדפוס העברי בקושטא, ירושלים תשכ"ז, עמ' 101-100, מס' 139.

[146] דף. 20 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ועקבות רטיבות. סימני עש משוקמים. דף השער ודפים רבים פגועים בשוליים (לעתים עם פגיעה בטקסט) ומשוקמים באורח מקצועי. שער משוקם. כריכה חדשה.

פתיחה: \$4000

79. The Book of Iyov (Job) with Commentary - Constantinople, 1545 - Printed by Eliezer Soncino

Iyov (Job), with the commentary of R. Yitzchak son of R. Shlomo HaCohen. Constantinople: Eliezer son of Gershom Soncino, [1545].

Signature on title page: "Nissim Ani" - The sage R. Nissim Eini (d. 1899), a Torah scholar and kabbalist from Babylonia who immigrated to Eretz Israel and was renowned as a leading Torah sage and Kabbalist in Jerusalem. Friend and companion of R. Eliyahu Meni as well as his partner in proofreading manuscripts and printed books containing kabbalistic teachings of the Ari (see: Min HaGenazim anthology, published by Ahavat Shalom, Vol. 7, pp. 132-135). He was accustomed to signing his name "Ani [omitting one Hebrew letter changing the meaning to 'the poor']".

Another signature in Ashkenazi writing: "...Tevli HaLevi". Another inscription in Latin letters on the title page.

19 lines of errata were printed on the last page of this copy (added to only some copies). See: Yitzchak Rivkind, Dikdukei Sefarim, Kiryat Sefer, 2, 1921-1926, p. 61, no. 16; Avraham Ya'ari, Hebrew Press of Constantinople, Jerusalem 1967, pp. 100-101, no. 139.

[146] leaves. 20 cm. Fair condition. Stains and dampstain traces. Repaired worming. Margins of title page and of many other leaves are damaged (some damages affecting text) and professionally repaired. Repaired title page. New binding.

Opening price: \$4000

81. אוסף ספרים מדפוס שאלוניקי - שנות הת' והת"ק - חתימות והגהות

חמישה עשר ספרים מדפוס שאלוניקי, בחלקם חתימות והגהות:

1. ספר מעיל שמואל, שאלות ותשובות, מאת רבי חיים שמואל פלורנטיין. שאלוניקי, [תפ"ה 1724]. רישום בעלות: "זה הספר ח"ר [חכם רבין] ש"ט [שם טוב] מורינו הלוי הי"ו".
2. ספר הלכה למשה, חלק ראשון, על משנה תורה לרמב"ם, מאת רבי חיים משה אמארייליוו. שאלוניקי, [תק"ב 1752]. חתימות בשער: "מקנת כספי שלמה יצחק בכמהו"ר בנימין ס"ט"; "ח' שמואל טורטונא". בדף השער ובדף ג' חותמות המקובל רבי רפאל ידידיה אבולעפיה [היר"א]. במרכז החותמת אזור מבנה של ישיבת "מגן אברהם" בירושלים ופרט השנה תר"ח.
3. ספר שער המים, חיבור על הלכות טרפות, מסכת חולין ושו"ת, מאת רבי מרדכי יוסף מיוחס. שאלוניקי, [תקכ"ח 1768]. קרע בדף האחרון עם פגיעה בטקסט. חתימות בדף השער: "ח"ר אליהו פאניזיל יצ"ו" [כנראה, רבי אליהו משה פאניזיל - "הראשון לציון"]; "שמואל בנימין ס"ט". הגהות בודדות בכתביה מורחית.
4. ספר משפט צדק, חלק שני, מאת רבי מאיר מלמד. שאלוניקי, [תקנ"ט 1798]. חתימות בשער: "הצעיר אברהם יחזקאל [-] יחיה גבאי"; "לי למקנה גואל האחרון הצעיר יצחק בכ"ה משה בוסנ[?]; "ואני גואל אחרון הצעיר נסים שלום ח"ר נסים חוצין".
5. ספר נשמת חיים, שאלות ותשובות, חידושים על הסמ"ג ודרשות לשבתות, מאת רבי חיים אבולעפיה. שאלוניקי, [תקס"ו 1806]. הקדשה בדף השער: "מאת הגביר החכם המעולה [-?] שם טוב הלוי ס"ט בכמהו"ר רפאל הלוי נר"ו".
6. ספר פני אהרן, על ארבעה טורים, מאת רבי אהרן אמארייליוו. שאלוניקי, [תקנ"ו 1796]. פגעי עש.
7. ספר דין אמת, על חושן משפט, הרמב"ם ומפרשיו, מאת רבי יצחק נבון. שאלוניקי, [תקס"ג 1803]. חותמת ורישומים בשער.
8. ספר שבט בנימין, על דיני שטרות, מאת רבי בנימין פונטרימולי. שאלוניקי, [תקפ"ח 1828]. חתימה בשער: "נסים אשכנזי".
9. ספר כרם שלמה, תשובות מאת רבי שלמה אמארייליוו. שאלוניקי, [תע"ט 1719]. חסר דף אחד באמצע. רישומי בעלות בדף השער ["יהודה ן' פוראדו נר"ו", ועוד].
10. ספר אהל יצחק, על ארבעה טורים, מאת רבי חיים יצחק חסיד. שאלוניקי, [תקס"א 1800]. חסרים 2 דפים באמצע. פגעי עש קשים בחלק מהדפים. חתימה בשער: "אברהם פיפאנו" [מרבני שאלוניקי]. הגהה בכתביה מורחית בדף קלד"ו.
- 11-12. ספר אהל יוסף, תשובות על פי סדר ארבעת הטורים, מאת רבי יוסף מולכו. שאלוניקי, [תקט"ז 1756]. חסרים 4 דפים באמצע ו-6 דפים בסוף. כרוך עם: ספר שלחן גבוה, על שולחן ערוך אורח חיים, מאת רבי יוסף מולכו. שאלוניקי, [תקט"ז 1756]. חסרים 5 דפים באמצע ו-15 דפים בסוף. קרע גס עם חסרון בדף השער. בדף קה"ו הגהה בכתביה מורחית.
13. ספר עדות ביעקב, שאלות ותשובות, מאת רבי יעקב די בוטון. שאלוניקי, [ת"פ 1720]. 2 דפים באמצע נדפסו פעמיים במקום הדפים המקוריים. חסרים 4 דפים בסוף. חתימה בשער: "הא"ח ס"ט" [כמה מחכמי המורה היו חותמים בראשי התיבות הא"ח = "הצעיר אליהו חזן" / "הצעיר אברהם חמויי" / "הצעיר אליהו חיון", ועוד].
14. ספר פרי הארץ, חלק שני, שאלות ותשובות מאת רבי ישראל מאיר מורחי. שאלוניקי, [תקט"ו 1756]. חסרים 6 דפים באמצע.
15. ספר סם חיי, שו"ת על שו"ע, לקוטים ודרשות על התורה, מאת רבי חיים עשאל. שאלוניקי, [תק"ו 1746]. חסרים 7 דפים באמצע. במהלך ההדפסה הוצאו מספר דפים והוחלפו באחרים. ישנם עותקים בהם נמצאים עשרה דפים אלו בסוף. בעותק זה הם חסרים. פגעי עש. חתימה בשער: "אליהו הכהן ס"ט", חתימה מסולסלת בדף שאחרי השער: "הצעיר שמואל עובדיה הדס".

פתיחה: \$800

80

מספר דפים רופפים. כריכת עור מקורית בלוייה ופגומה, מנותקת בחלקה.

פתיחה: \$800

80. ספר שרש ישי - מרבי שלמה אלקבץ בעל "לכה דודי" - קושטא, שב"א, מהדורה ראשונה - הגהות

ספר שרש ישי, פירוש על מגילת רות, מאת רבי שלמה הלוי אלקבץ - בעל "לכה דודי". קושטא, [שכ"א 1561]. דפוס שלמה ן' אושק. מהדורה ראשונה, נדפסה בחיי המחבר. חתימה בדף השער: "אשר חנן אלקים את עבדו, ישראל לאטאש יצ"ו". חתימה נוספת על דף מנותק מן הכריכה: "...ישראל לאטסי". חתימה נוספת בשער: "יעקב כרמי". למעלה מ-15 הגהות בכתביה איטלקית עתיקה. רובן מתחילות בביטויים: "נראה לי", "יש לי לומר", "ולי אפשר לומר", וכדומה.

צו דף. 20 ס"מ. מצב טוב-בינוני. נייר עבה ואיכותי. כתמים. עקבות רטיבות. לאורך כ-40 מהדפים הראשונים פגע עש בשוליים התחתונים. מתוך דפים אלו בכ-15 דפים ישנה פגיעה קלה בטקסט.

80. Shoresh Yishai - By Rabbi Shlomo Alkabetz, Author of Lecha Dodi - Constantinople, 1561, First Edition - Glosses

Shoresh Yishai, commentary on Megillat Ruth, by R. Shlomo Alkabetz, author of Lecha Dodi. Constantinople: Shlomo ibn Oshki, 1561. First edition, printed in the author's lifetime.

Signature on title page: "...Yisrael Lattes". Another signature on a leaf detached from the binding: "...Yisrael Lattes". Another signature on title page: "Ya'akov Karmi".

More than 15 glosses in ancient Italian script. Most begin with the words: "It seems to me", "I can say", and similar introductory words.

96 leaves. 20 cm. Good-fair condition. Thick and high-quality paper. Stains. Dampness traces. Worming to the bottom margins of the first forty leaves. Of these, the text of 15 leaves is slightly damaged. Several loose leaves. Contemporary worn damaged leather binding, partially detached.

Opening price: \$800

82

in Arba'a Turim, by R. David HaCohen Rappaport. Livorno, [1809]. Missing 6 middle leaves. Dedication on title page, apparently by the publisher R. Ya'akov David Yekutiel HaCohen, a descendant of the author and Jerusalem emissary, to R. Avraham ben Atar: "A gift from a cohen to... R. Avraham ben Atar...". Seven books in five volumes. Size and condition vary. The books have been disinfected from worming. Opening price: \$300

82. אוסף ספרים - דפוסי ליוורנו - הקדשות והגהות

שבעה ספרים מדפוסי ליוורנו, עם הקדשות והגהות:
 1-2. ספר שני אליהו, דרשות לשבתות מיוחדות, מאת רבי אליהו ישראל. ליוורנו, [תקס"ו 1806]. נדפס עם: ספר ארעא דישראל, מאת רבי אליהו ישראל. ליוורנו, [תקס"ו 1806]. בדף השער הראשון - הקדשה מרבי יוסף מצליח שד"ר צפת לרבי אברהם שלום. רישומי בעלות נוספים: "שאל הוא מאת ידין סי' נסים סבאח היי"; "גואל אחרון למדרש מע' הגביר סי' חלפון עטייא נר"ו". שתי הגהות בפנים הספר.

3. ספר פני הבית, חידושים על חושן משפט, עם קונטרס בית אב על משנה תורה לרמב"ם, מאת רבי אברהם ענתבי. ליוורנו, [תר"ט 1849]. בדף השער הקדשה בכתב-יד המחבר אל "סי' אברהם סלבינא[?]" רישום בעלות נוסף: "גואל האחרון... עזרא חייא ידידיה לחמי ס"ט" [מחכמי מצרים בשנות הת"ר]. בדף מא/1 הגהה קצוצה.

4-5. ספר תקפו של יוסף, חלק ראשון, מאת רבי יוסף אלמאליח. ליוורנו, [תרט"ו 1855]. כרוך עם: ספר עוז והדר, חלק ראשון, חידושים על מסכתות שבועות, עבודה זרה והוריות, מאת רבי שמואל די אבילה. ליוורנו, [תרט"ו 1855]. בדף השער של הספר הראשון - הקדשה מרבי יוסף אלמאליח נכד המחבר, אל רבי יעקב אבטאן, מו"ץ במראקש: "מנחה היא שלוה למע' החכם השלם הכולל הדיין המצויין כמוה"ר יעקב בטאן נר"ו יאיר אביר, מאתי הצעיר נכדו של הרב המחבר, שמו כשם רבו...". שלוש הגהות חתומות "יעקב", כפי הנראה מאת רבי יעקב אבטאן.

6. ספר כרם חמר, חלק ראשון, מאת רבי אברהם אנקאווא. ליוורנו, [תרכ"ט 1869]. הקדשה בכתב-יד המחבר בדף השער: "מתנה ממני לידיון המו"ן סי' משה גארשין הי"ו מאתי הצב"י אברהם אנקאווא יס"ט". הגהה ארוכה בדף הפורוץ, בעיפרון. הגהה נוספת בדף פד/2 (אף היא בעיפרון), חתומה: "מאין יבר"א [יתכן שהוא רבי מכלוף אביחצירא, בעל ספר מאין יבר"א].

7. ספר דעת קדושים, מפתח להלכות בארבעת הטורים על פי סדר האלף-בית, מאת רבי דוד הכהן רפאפורט. ליוורנו, [תקס"ט 1809]. חסרים 6 דפים באמצע הספר. הקדשה בדף השער, כפי הנראה מאת המו"ל רבי יעקב דוד יקותיאל הכהן, מצאצאי המחבר ושד"ר ירושלים, לרבי אברהם בן עטר: "מנחת כהן ליד השם הטוב היקר הנכבד הגביר המרומם לשם טוב ולתהלה רודף צדקה וחסד כמוהו"ר אברהם בן עטר נרו יאיר ויהי נס"ו כיר"א".

7 ספרים ב-5 כרכים. גודל ומצב משתנים. הספרים עברו חיטוי עש.

פתיחה: \$300

81

81. Collection of Books Printed in Salonika - 18th and 19th Centuries - Signatures and Glosses

Collection of 15 books of responsa and halacha printed in Salonika from 1719-1806. Some bear signatures and stamps of important rabbis and handwritten glosses.

For a complete list, please see Hebrew description. 15 books in 14 volumes. Size and condition vary. The books have been disinfected from worming. Some lack leaves (see Hebrew description).

Opening price: \$800

83b

83a

82. Collection of Books Printed in Livorno - Dedications and Glosses

Seven books printed in Livorno, with dedications and glosses:

1-2. Shnei Eliyahu, homilies for special Shabbatot, by R. Eliyahu Yisrael. Livorno, [1806]. Printed with: Ar'a D'Yisrael, by R. Eliyahu Yisrael. Livorno, [1806].

On the first title page is a dedication by R. Yosef Matzliach a Safed emissary written for R. Avraham Shalom. Ownership inscriptions: "Borrowed from... Nissim Sabach"; "...Chalfon Attie". Two glosses inside the book.

3. P'nei HaBayit, novellae on Choshen Mishpat, with the Beit Av treatise on Mishne Torah LaRambam, by R. Avraham Entebbe. Livorno, [1849]. Author's handwritten dedication on title page to "Avraham Selvina[?]". Another ownership inscription: "...Ezra Chiya Yedidya Lachmi" [an 18th century sage in Egypt]. Trimmed gloss on p. 41a.

4-5. Tokfo shel Yosef, Part 1, by R. Yosef Almaliach. Livorno, [1855]. Bound with: Oz V'Hadar. Part 1. Novellae on Tractates Shevu'ot, Avodah Zara and Horayot by R. Shmuel di Avila. Livorno, [1855]. Title page of the first book is inscribed by R. Yosef Almaliach grandson of the author, to R. Ya'akov Abatan, Marrakesh posek: "This is a gift sent to the sage and dayan R. Ya'akov Batan from the grandson of the author, whose name is like the name of his teacher...". Three glosses signed "Ya'akov", apparently by R. Ya'akov Abatan.

6. Kerem Chemar, Part 1, by R. Avraham Ankava. Livorno, [1869]. Handwritten dedication by the author on title page: "Gift from me to R. Moshe Garshin... Avraham Ankava". Long penciled gloss on flyleaf. Another gloss appears on p. 84b (in pencil), signed "Me'AYin YAVO (initials)" [possibly, the signature of R. Machluf Abuchatzira, author of the book Me'AYin Yavo].

7. Da'at Kedoshim, alphabetical index for the laws

83. אוסף "עלי הגהה" שהוצאו מ"גניזת כריכות" - מדפוסי שאלוניקי וליורנו, עם תקונים והגהות בכתב יד

ועוד. בהשוואה לנדפס, מצאנו כי כל התיקונים וההוספות תוקנו ונוספו במהדורות הסופיות. חלק מהדפים לא זהו (ביניהם דפים מספר הזוהר, מהדורה לא מזוהה). כ-30 דפים, ושרידי דפים. גודל ומצב משתנים. כתמים, בלאי ופגעי עש קשים.

פתיחה: \$500

אוסף "עלי הגהה" מדפוסי שאלוניקי וליורנו, שהוצאו מ"גניזת כריכות", רובם עם תיקונים והגהות בכתב-יד. [שאלוניקי וליורנו, שנות הת"ק-הת"ר].

בין הדפים: דף עם תיקונים בכתב-יד מהדפסת הספר "חקקי לב" לרבי חיים פאלאגי, בשאלוניקי ת"ר. דפים עם תיקונים מהספרים: משפט צדק לרבי מאיר בן שם טוב (נדפס שאלוניקי תקני"ה), כתם פז לרבי שמעון לביא (נדפס ליורנו תקני"ה), שו"ת מחזה אברהם לרבי אברהם די בוטון (נדפס שאלוניקי תקני"ה).

84. אוסף ענק של דפי דפוס - דפי שער, דפים מתוך ספרים ודפים שהוצאו מ"גניזת כריכות"

אוסף ענק של מאות דפי דפוס: דפי שער, דפים וקונטרסים מתוך ספרים; ביניהם דפים שהוצאו מ"גניזת כריכות". [מקומות שונים, שנות ה'ר - שנות הת"ר].

האוסף כולל עשרות דפי שער מדפוס ליוורנו, שאלוניקי ואזמיר, ודפוסים שונים באירופה כגון נאוו-דוואר, טרנוביץ, פרנקפורט דמיין ועוד, בשנות הת"ק. מאות דפים ולעיתים קונטרסים מדפוסים שונים, החל מדפוס איטליה בשנות ה'ר והש' ועד לדפוס אירופה בשנות הת"ר. בין היתר, כולל האוסף עשרות דפים מדפוסים שונים שהוצאו מ"גניזת כריכות".

מאות דפים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$500

84. Large Collection of Galley Proofs - Title Pages, Book Pages and Pages Removed from "Bindings Geniza"

Large collection of hundreds of galley proofs: title pages, pages and gatherings from books, including pages removed from "bindings geniza". [Various locations, 16th-19th centuries].

The collection includes dozens of title pages from the Livorno, Salonika and Izmir printing presses, as well as various other European presses: Frankfurt-am-Main, Chernivtzi, Nowy Dwór, and others from the 19th century. Also included are hundreds of leaves and gatherings from various printing presses, from the Italian presses in the 16th and 17th centuries to the European presses in the 19th century. The collection also includes dozens of leaves removed from "bindings geniza".

Hundreds of pages. Size and condition vary.

Opening price: \$500

83c

83. Collection of Galley Proofs from a "Bindings Geniza" - From Salonika and Livorno Printing Presses, with Handwritten Corrections and Glosses

Collection of galley proofs from Salonika and Livorno printing presses taken from a "bindings geniza". Most contain handwritten emendations and glosses. [Salonika and Livorno, 18th-19th century].

The proofs include: leaf with handwritten corrections from the proof of Sefer Chikekei Lev by R. Chaim Palagi, Salonika 1840, as well as leaves with corrections from Sefer Mishpat Tzedek by R. Meir ben Shem Tov (Salonika, 1795), Sefer Ketem Paz by R. Shimon Lavi (Livorno, 1795), Responsa Machazeh

Avraham by R. Avraham de Boton (Salonika, 1795), and others. When compared with the printed editions, it was found that all the glosses and emendations on these leaves were included in the final text. Several of the leaves are unidentified, including leaves from an unidentified edition of the Zohar.

Approximately 30 leaves and leaf fragments. Size and condition vary. Stains, wear and extensive worming.

Opening price: \$500

כריתת הקרבת
בשנת ה'תקצ"א
לפי רישיון ממשלתי
משרד המדפיסה
של
הממשלה
ב
ירושלים

בשנת ה'תקצ"א
לפי רישיון ממשלתי
משרד המדפיסה
של
הממשלה
ב
ירושלים

יפה הוא

על ידי קדמונה תורה כהנים

בשנת ה'תקצ"א
לפי רישיון ממשלתי
משרד המדפיסה
של
הממשלה
ב
ירושלים

רבי שמואל
השולח
המכתוב
ב
ירושלים

In VENEZIA,
Nella Stamp Vendra
Con Licenza del Superiori.

ספר

פני הארץ חד
וספר עמוד הכתובים
וספר פני הארץ

כסף	1.00	1.50
כסף	2.00	3.00
כסף	3.00	4.50
כסף	4.00	6.00
כסף	5.00	7.50
כסף	6.00	9.00
כסף	7.00	10.50
כסף	8.00	12.00
כסף	9.00	13.50
כסף	10.00	15.00
כסף	11.00	16.50
כסף	12.00	18.00
כסף	13.00	19.50
כסף	14.00	21.00
כסף	15.00	22.50
כסף	16.00	24.00
כסף	17.00	25.50
כסף	18.00	27.00
כסף	19.00	28.50
כסף	20.00	30.00

ספר

פתיחה לי בני
פתיחה ענינים

ספר

פתיחה לי בני
פתיחה ענינים

ספר

פתיחה לי בני
פתיחה ענינים

כריתת הקרבת
בשנת ה'תקצ"א
לפי רישיון ממשלתי
משרד המדפיסה
של
הממשלה
ב
ירושלים

כריתת הקרבת
בשנת ה'תקצ"א
לפי רישיון ממשלתי
משרד המדפיסה
של
הממשלה
ב
ירושלים

85b

85. Passover Haggadah - With Marathi Translation - Poona, 1874

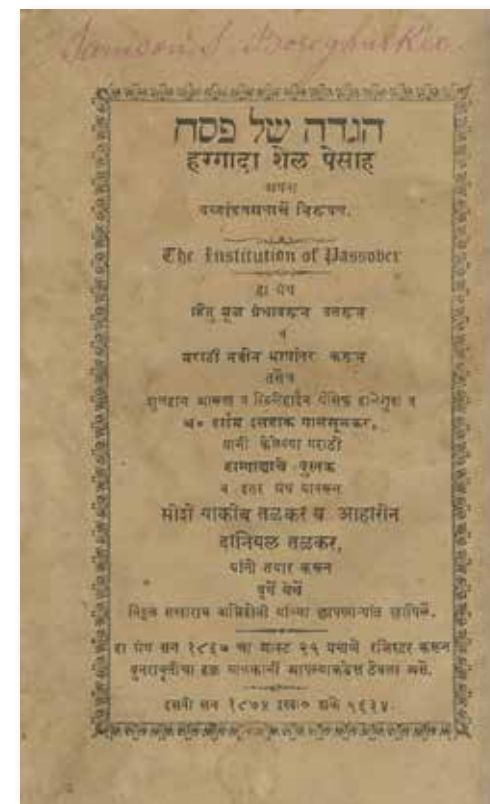
Passover Haggadah, with translation and halachot in Marathi, and with illustrations, edited by Moshe Yaakov Telker and Aharon Daniel Telker. Poona (Pune, India): [Vitthal Sakharam Agnihotri, 1874]. Lithograph.

2, [9] leaves, [1], 5-50, 5-44, 5 pages. 21 cm. Condition

varies, good-fair. Most leaves in good condition. Stains. Coarse and open tears (primarily to inner margins), professionally repaired, affecting text in several places. New binding.

Yaari 1077; Otzar HaHaggadot 1437.

Opening price: \$3000

85a

85. הגדה של פסח - עם תרגום מאראטי - פונה, תרל"ד

הגדה של פסח, עם תרגום והלכות בשפת המאראטי, ועם איורים, בעריכת משה יעקב טלקר ואהרן דניאל טלקר. פונה (הודו), [תרל"ד 1874]. דפוס ויטאל סכאראם אנגיהוטרי. דפוס-אבן. ויטהאל סחאראם אנגיהוטרי

2, [9] דף, [1], ה-ג, 5-44 עמ'. 21 ס"מ. מצב משתנה, טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמים. קרעים גסים וקרעים עם חסרון (בעיקר בשוליים הפנימיים), משוקמים באופן מקצועי. פגיעה בטקסט במספר מקומות. כריכה חדשה.

יערי 1077; אוצר ההגדות 1437.

פתיחה: \$3000

87

86

87. ספר משנה תורה להרמב"ם - יעסניץ, תצ"ט-תק"א - סט שלם בארבעה כרכים - כריכות קלף עתיקות

כרך ד': [3], קלה, קלה-קנד; קנו, [1] דף. 35 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים, בלאי וקמטים במספר דפים. קרעים בודדים במספר דפים. קרעים עם חסרון בדפים האחרונים של הכרך הרביעי. הדף האחרון בכרך זה מנותק. חתימות מחוקות בשערים. כריכות קלף מקוריות, עם פגמים (חלקן מנותקות במקצת).

פתיחה: \$400

ספר משנה תורה להרמב"ם. יעסניץ, [תצ"ט-תק"א 1741-1739]. סט שלם. ארבעה חלקים בארבעה כרכים. לאחר דף השער של החלק הרביעי, נכרכו שני דפים ובהם שרטוטים גאומטריים הקשורים להלכות קידוש החודש, שבת וסוכה. דפים אלה שייכים לכרך הראשון. ארבעה כרכים. כרך א': [9], רלד, קב, [3] דף (שני דפי תרשימים נכרכו בראש כרך ד'). כרך ב': [1], קמח; קיב, [2] דף. כרך ג': [1], רכא; קסט דף (דפים צט-ק בספירה השנייה נכרכו פעמיים).

86. טור יורה דעה "בית ישראל" - לובלין, שצ"ה - מהדורה ראשונה של הדרשה ופרישה

טור חלק יורה דעה, עם ביאור בית ישראל (דרישה ופרישה), מרבי ישע פלק (וואלק) כ"ץ. לובלין, [שצ"ה 1635]. מהדורה ראשונה. [דפוס קלונימוס קלמן יפה].

חתימות בשער: "מק"כ לע"ק [מקנת כספי לעבודת קונין מהגביר וחכם... רפאל יצחק אמאדו], "לחזקיה רפאל חי אלפאנדרי". בין הדפים נמצא דף בכתב-יד (כתיבה ספרדית) עם דרושים בענייני אגדה.

שנו דף. (בסוף הספר נכרכו שני דפים מספר לחם אבירים, ונציה שס"ה). 30 ס"מ. מצב בינוני. דפים כהים. כתמים וסימני עש. כריכה מקורית עם שדרת עור, פגומה.

פתיחה: \$500

86. Tur Yoreh De'ah Beit Yisrael - Lublin, 1635 - First Edition of the Derisha and the Perisha

Tur Yoreh De'ah, with the Beit Yisrael commentary (Derisha and the Perisha), by R. Joshua Falk Katz. Lublin, [1635]. First edition. [Printed by Klonimus Kalman Yaffe].

Signatures on title page: "...Refael Yitzchak Amado", "For Chizkiya Refael Chai Alfandri". Among the leaves is a handwritten leaf (Sephardi script) with Aggadic homilies.

356 leaves. (Bound at the end of the book are two leaves of the book Lechem Abirim, Venice 1605). 30 cm. Fair condition. Dark leaves. Stains and worming. Damaged contemporary binding with leather spine.

Opening price: \$500

88b

88a

88. Tashbetz Responsa - First Edition - Amsterdam, 1738 - Fish-Leather Binding - Variant with Eight Title Pages

Tashbetz, all four parts, responsa and Chut HaMeshulash. Amsterdam, 1738. First edition, with eight title pages.

Reputedly, R. Shimon son of Tzemaḥ Duran, author of Tashbetz, deeply respected his holy books and would clean them daily. He therefore merited that no worming or mildew blemish his book (see: Naftali ben Menachem, Gevilei Sefarim, p. 11). His care for his books gave rise to the legend that in virtue of this practice, his book was bound in beautiful elegant fish-leather bindings.

[12], 91; [1], 69, [1]; [2], 68, [1]; [1], 101, [1] leaves. With an additional title page to Part 3, not recorded in the

Bibliography of the Hebrew Book. 31.5 cm. Good condition. Stains. Original wooden binding covered with fish-leather, with gilt ornamentation.

This edition has several variants, which can be differentiated by the number of title pages. Some copies are known to have 7 title pages, and some were printed with only four title pages (see Bibliography of the Hebrew Book, and see the article by Dan and Gita Yardeni, Alei Sefer, 10, pp. 119-132). This copy has eight title pages, with an additional title page to Part 3.

Opening price: \$400

87. Mishne Torah L'HaRambam - Jessnitz, 1739-1741 - Complete 4-Volume Set - Ancient Vellum Bindings

Mishne Torah L'HaRambam. Jessnitz, [1739-1741]. Complete set. Four parts in four volumes.

Two leaves with geometric sketches related to the laws of Kiddush HaChodesh, Shabbat and Sukkah are bound after the title page of Part 4. These leaves belong to Vol. 1.

Four volumes. Vol. 1: [9], 234, 102, [3] leaves (two leaves with diagrams are bound at the beginning of Vol. 4). Vol. 2: [1], 148; 112, [2] leaves. Vol 3: [1], 221; 169 leaves (leaves 99-100 of the second pagination were bound twice). Vol. 4: [3], 135, 138-154; 157, [1] leaves. 35 cm. Overall good condition. Stains, wear and creases to several leaves. Few tears to several leaves. Open tears to last leaves of Vol. 4. The last leaf of this volume is detached. Crossed out signatures on title pages. Original vellum bindings, with damages (some partially detached).

Opening price: \$400

88. שו"ת תשבץ - מהדורה ראשונה - אמשטרדם, תצ"ח - כריכת "עור דג" - וואריאנט עם 8 שערים

ספר התשבץ, ארבעת החלקים, שו"ת וספר חוט המשולש. אמשטרדם, תצ"ח 1738. מהדורה ראשונה, עם שמונה שערים. על רבי שמעון בן צמח דוראן, מחבר התשבץ, מסופר שהיה מכבד מאוד את ספריו ומנקה אותם בכל יום ובשכר זאת זכה שהעש והריקבון אינם שולטים בספרו (ראה: נפתלי בן מנחם, גיילי ספרים, עמ' יא). האגדה מספרת שבשכר שמירת ספריו אף זכה שספרו נכרך בכריכות "עור דג" יפות ומהודרות.

[12], 91; [1], 69, [1]; [2], 68, [1]; [1], 101, [1] שערי נוסף לחלק השלישי שלא נרשם במפעל הביבליוגרפיה. 31.5 ס"מ. מצב טוב. כריכת עץ מקורית מחופה עור "עור דג", עם עיטורים מוזהבים.

למהדורה זו ידועים מספר וואריאנטים, הנבדלים זה מזה במספר דפי השער. ידועים עותקים עם 7 דפי-שער, וישנם עותקים ובהם מופיעים במקור רק 4 דפי-שער (ראה מפעל הביבליוגרפיה, וראה מאמר דן וגיטה ירדני, עלי ספר, י, עמ' 119-132). בעותק שלפנינו נמצאים 8 דפי שער, הכוללים שער נוסף לחלק השלישי.

פתיחה: \$400

89. Mekor Chochmah, by Kabbalist Rabbi Yissachar Ber of Kremenets - Prague, 1610 - First Edition

Mekor Chochmah, "to comprehend and know pure sayings... from the Zohar... on the entire Torah", by Kabbalist R. Yissachar Ber of Kremenets. Prague: Moshe Katz, 1610. First edition.

Hebrew translation of short sections of the Zohar, according to the order of the weekly Torah portions. Important approbations by leading Torah scholars of his days [printed at the end of the book]: the Rama of Fano, R. Mordechai Yaffe author of the Levushim, R. Yeshaya HaLevi Horowitz author of the Shla, R. Gedalia Cordovero [son of the Ramak], etc.

The author, R. Yissachar Ber son of R. Petachya of Kremenets, was an Ashkenazi kabbalist in Poland who lived in the days of the Arizal's disciples. He authored Yesh Sachar - a "Shulchan Aruch" of Jewish law according to the Zohar (Prague, 1609), Pitchei Y-a - indexes of Kabbalistic concepts (Prague 1609), Imrei Binah - glossary according to the Zohar (Prague, 1611) and this composition. Traditionally, his soul was a spark of the soul of the Arizal, as cited in the book Shivchei HaAri, in a letter written to him by R. Shlomo Shlomil of Strážnice (Dreznitz, son-in-law of R. Yisrael Saruk). R. Shlomo Shlomil addresses R. Yissachar with remarkable words: "Who can be compared to your greatness among the entire Jewish People who live in Ashkenazi countries... my heart tells me that very definitely you are the sage about whom R. Chaim [Vital] said that he is a reincarnation of the Arizal...".

Early signatures on title page of "Itzik Ashkenazi Segal" and erased signatures. Signature on p. 6a: "Natan Eicheles".

89

[40] leaves (mispagination). 19 cm. Condition varies, good-fair. Most leaves are in good condition. Stains and wear to title page and to first leaves. Minor tears and creases to title page margins. Worming. New leather binding.

Opening price: \$1000

89. ספר מקור חכמה, מאת המקובל רבי יששכר בער מקרעמניץ - פראג, ש"א - מהדורה ראשונה

ספר מקור חכמה, "להבין ולדעת אמרות טהורות... מפשטי הזוהר... על כל התורה", מאת המקובל רבי יששכר בער מקרעמניץ. פראג, ש"א [1610]. דפוס משה כ"ץ. מהדורה ראשונה.

תרגום עברי של קטעים ומאמרים קצרים מספר הזוהר, לפי סדר הפרשיות. הסכמות חשובות מגדולי דורו [נדפסו בסוף הספר]: הרמ"ע מפאנו, רבי מרדכי יפה בעל הלבושים, רבי ישעיה הלוי הורוויץ בעל השל"ה, רבי גדליה קורדובירו [בן הרמ"ק] ועוד.

המחבר, רבי יששכר בער ב"ר פתחיה מקרעמניץ, ממקובלי פולין ואשכנז בדור תלמידי האר"י. מחבר הספרים "יש שכר" - שולחן ערוך של הדיינים על פי הזוהר (פראג ש"ט), "פתחי יה" - מפתחות לחכמת הקבלה (פראג ש"ט), "אמרי בינה" - ביאור מילים עפ"י הזוהר (פראג ש"א), והחיבור שלפנינו. לפי המסורת, היה ניצוץ מנשמת האר"י, כפי שמובא בספר "שבחי האר"י", במכתב ששלח אליו רבי שלמה שלומיל מדרזניץ (חתנו של רבי ישראל סרוק). רבי שלמה שלומיל מתבטא על רבי יששכר בער במילים מופלאות: "מי ידמה לך אביר בכל המון ישראל הנמצא בגלילות אשכנז... לבי אומר לי בוודאי ודאית כי מכת [מעלת כבוד תורתו] הוא אותו החכם שאמר מהור"ר חיים [ויטאל] שהוא גלגול של האר"י ז"ל...".

חתימות עתיקות בשער של "איצק אשכנזי סג"ל" וחתימות מחוקות. בדף 1/ו חתימה: "נתן אייכלש".

[מ] דף (ספירת דפים משובשת). 19 ס"מ. מצב משתנה, טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמים ובלאי בשער ובדפים הראשונים. קרעים קלים וקמטים בשולי השער. סימני עש. כריכת עור חדשה.

פתחה: \$1000

91

91. ספר חמדת ימים - חלקים א' וד' - ונציה, תקב"ג - חתימות המקובל רבי שלום הראיה

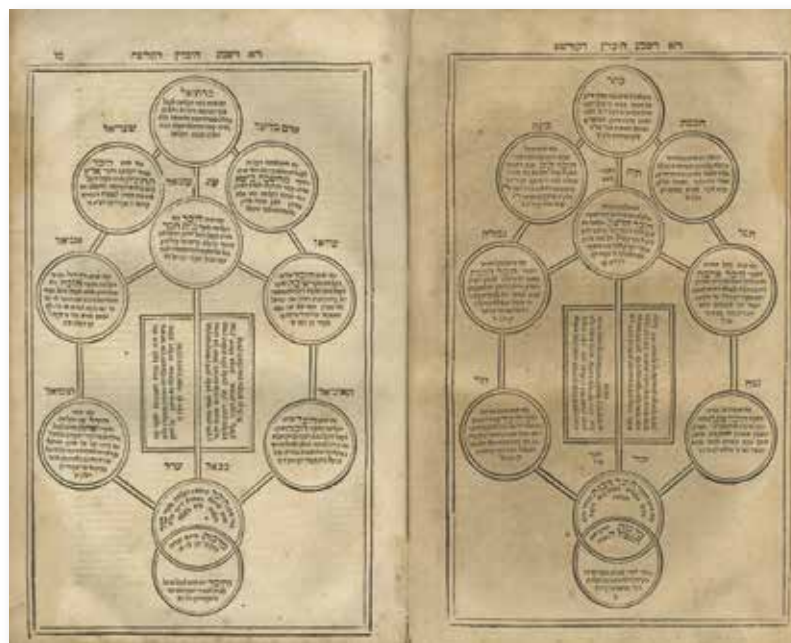
ספר חמדת ימים, מוסר והנהגות על פי הקבלה ותורת האר"י. חלק א' לשבת קודש, וחלק ד' לחודש אלול ולימים נוראים. [ונציה, תקב"ג 1763]. שערים וכותרות בדיו אדומה. שני כרכים.

מספר חתימות, ביניהן "שלמה הררי" [כנראה רבי שלמה הררי, מחכמי ורבי דמשק], ועוד. בשני הכרכים - חתימות של "גואל אחרון הצעיר שלום הראיה".

הגאון המקובל רבי שלום הראיה (תרכ"ב-תש"ה, אוצר הרבנים 1815), מחכמי ארם-צובא ו"זקן המקובלים" בירושלים, משנת תרפ"ז ראש ישיבת המקובלים "בית אל" ומשנת תר"ץ אב"ד ירושלים. חיבוריו: שה לבית אבות, שלום לעם, ודובר שלום.

חלק א': סה, סה-קט דף. חסרים דפים סו-סז. חלק ד': קג דף. גודל משתנה, כ-25 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. פגעי עש. עקבות רטיבות ועובש. דפים וקונטרסים מנותקים. כריכות ישנות ופגומות.

פתיחה: \$300

90b

90. Eshel Avraham - Furth, 1701 - Ilan Sefirot

Eshel Avraham, Kabbalistic matters and commentary on the Zohar by R. Mordechai Ashkenazi. Furth, 1701.

Title page illustrated with figures of Moshe and Aharon and the battle of David and Goliath. The book contains Kabbalistic diagrams. In the middle of the book (leaves 45-46) are two pages with Ilanot. One page bears "Sheva Hechalim D'Kudsha" and the facing page "Sheva Hechalim D'Klipa".

186 leaves. 32.5 cm. Good-fair condition. Stains and minor wear. Dampstains. Light worming to several leaves. Some leaves are dark. Pencil and pen marks on text. Contemporary worn and damaged binding.

Opening price: \$300

90a

90. ספר אשל אברהם - פיורדא, תס"א - אילן ספירות

ספר אשל אברהם, עניני קבלה ופירוש מאמרי הוזהר הקדוש, מאת רבי מרדכי אשכנזי. פיורדא, תס"א (1701).

שער מאויר בדמויות משה ואהרן, ומלחמת דוד וגלית. במספר מקומות טבלאות קבליות. באמצע הספר (דפים מה-מו) שני עמודים עם "אילנות". בעמוד אחד - "שבע היכלין דקודשא" ובעמוד מולו - "שבע היכלין דקליפה".

קפו דף. 32.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ומעט בלאי. עקבות רטיבות. סימני עש קלים במספר דפים. חלק מן הדפים כהים. סימוני עפרון ועט בגוף הטקסט. כריכה מקורית, בלויה ופגומה.

פתיחה: \$300

93. אוסף ספרים מדפוסי רוסיה-פולין - כרך אחד עם ששה ספרים - חלקם לא ידועים ביבליוגרפיה

ששה ספרים, מרביתם מדפוסי רוסיה-פולין, כרוכים בכרך אחד. חלק מן הספרים ממהדורות לא ידועות ביבליוגרפיה. חלקם חסרים וחלקם שלמים:

1. ספר עשרה היוללים, מאת השל"ה. [נסלפקוביץ, תקס"ד 1804 - חסרים דף השער ושלושה דפים אחרונים]. בעיר זו נדפסו כותרים עבריים בוודים.
2. ספר הלכות דרך ארץ, מאת רבי מאיר פופרש, עם תרגום לידיש. [רוסיה-פולין, תקפ"ב 1822]. לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה ולא מופיע בקטלוג הספרייה הלאומית.
3. ספר אורחות חיים, מאת הרא"ש, עם תרגום לידיש. [רוסיה-פולין, תק"ס-ת"ר]. בשער מוזכרת חלוקת הספר לכל ימות השבוע, כמנהג העיר וינה עפ"י תקנת רבם בעל התוספות-יום-טוב "לחלקו לשבעה חלקים... וצוה לאמרו חלק א' דבר יום ביומו בקהילתו... קודם ברוך שאמר אחרי שהעם מעוטפים בטלית ומעוטרים בתפילין, שיעמוד אז החזן ויאמר בקול רם ואתו עמו כל העדה...". חסרים שני דפים באמצע. לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה ולא מופיע בקטלוג הספרייה הלאומית.
4. ספר מחברת פורים, מליצה לחג הפורים, מאת עמנואל הרומי וינה, תקע"ד [1814]. חסרים 3 דפים באמצע הספר. לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה ולא מופיע בקטלוג הספרייה הלאומית.
5. ספר תומר דבורה, מאת רבי משה קורדובירו. שקלוב, [תקנ"ה 1795].
6. ספר עבודת הקודש, מאת החיד"א. [פולנאה, תקע"ז 1816]. בשער: "כמו בוין".

6 ספרים בכרך אחד. עשרה היוללים: [16] דף. חסרים [4] דפים. הלכות דרך ארץ: [13] דף. אורחות חיים: [16] דף. חסרים 2 דפים. מחברת פורים: א, ד-ה, [1] דף. חסרים 3 דפים. תומר דבורה: טו דף. עבודת הקודש: [37] דף. ספירות דפים משתנות. 16.5 ס"מ. רבים מן הדפים על נייר כחלחל. מצב בינוני-טוב. כתמים ובלאי. קרעים, עם פגיעות קלות. סימני עש. במספר מקומות נזקי עש עם פגיעה בטקסט. חיתוך דפים עם פגיעה קלה בטקסט במספר מקומות. כריכת עור עתיקה, עם פגמים. רישומי בעלות בכתב-יד מזרחי. דף נוסף בכת"י עם פיוט באקרוסטיכון "יהודה".

פתיחה: \$400

92

92. Reshit Chochma - Amsterdam, 1776 - Glosses

Reshit Chochma, by R. Eliyahu de Vidas. With the LaDa'at Chochma commentary by R. Menachem son of Shlomo HaLevi. Amsterdam, [1776].

Glosses in Italian-Sephardi script on most pages: textual variations, supplements from Chazal and the Zohar, errata, sources. A handwritten leaf was added to the end of the book with a text of "Hadran" upon concluding the book (Italian inscriptions on the verso). Censor erasures in several places (references to reincarnation and to non-Jews were deleted).

[1], 275 leaves; 12 leaves. 20 cm. Good condition. Restorations to title page and to other pages. Stains and wear. New binding, with vellum spine.

Opening price: \$300

91. Chemdat Yamim - Parts 1 and 4 - Venice 1763 - Signatures of Kabbalist Rabbi Shalom Hedaya

Chemdat Yamim, mussar and conduct, according to Kabbalah and the teachings of the Arizal. Part 1 for Shabbat and Part 4 for the month of Elul, Rosh Hashana and Yom Kippur. [Venice, 1793]. Title pages and titles in red ink. Two volumes.

Several signatures. Among them: "Shlomo Harari" [apparently, R. Shlomo Harari, a sage from Damascus], etc. Both volumes bear the signatures of "...Shalom Hedaya".

The kabbalist and Torah scholar R. Shalom Hedaya (1862-1945, Otzar HaRabbanim 18135), Aleppo sage and elder kabbalist in Jerusalem, from 1927 headed the Beit El kabbalist yeshiva, and from 1930, served as Av Beit Din in Jerusalem. He wrote Se L'Veit Avot, Shalom LaAm and Dover Shalom.

Part 1: 65, 68-109 leaves. Lacking leaves 66-67. Part 4: 103 leaves. Size varies, approximately 25 cm. Fair condition. Stains and wear. Worming. Dampstains and signs of mildew. Detached leaves and gatherings. Old damaged bindings.

Opening price: \$300

92. ספר ראשית חכמה - אמשטרדם, תקל"ו - הגהות

ספר ראשית חכמה, מאת רבי אליהו די וידאש. עם פירוש לדעת חכמה, מאת רבי מנחם בן שלמה הלוי. אמשטרדם, [תקל"ו 1776]. ברוב דפי הספר הגהות בכתובה ספרדית-איטלקית, הכוללים: שינויי נוסחאות, השלמות מאמרי חז"ל ומאמרי זהר, תיקוני טעויות דפוס, ומראי מקומות. בסוף הספר נוסף דף בכתב יד עם נוסח הדרן לסיום הספר (מעבר לדף זה רישומים באיטלקית). במספר מקומות מחיקות צנזורה (נמחקו התייחסויות לעניין ה"גלגול" ולאומות העולם).

[1], רעה דף; יב דף. 20 ס"מ. מצב טוב. דף השער ודפים נוספים משוקמים. כתמים ובלאי. כריכה חדשה, עם שדרת קלף.

פתיחה: \$300

93b

93a

93. Collection of Books Printed in Russia-Poland - Six Books Bound Together - Some Bibliographically Unknown

Six books, most printed in Russia and Poland, bound in one volume. Some are bibliographically unknown editions. Some are lacking and some are complete:

1. Asarah Hilulim, by the Shla. [Selfkovitz, 1804 - lacking title page and three last leaves]. Only few Hebrew books were printed in this city.
2. Hilchot Derech Eretz, by R. Meir Poppers, with Yiddish translation. [Russia-Poland?, 1822]. Not listed in the Bibliography of the Hebrew Book nor in the NLI.
3. Orchot Chaim, by the Rosh, with Yiddish translation. [Russia-Poland?, 1800-1840?]. The division of the book into days of the week is mentioned on the title page, as was practiced in the city of Vienna according to the regulation of the Tosfot Yom Tov "to divide it into seven parts... and he commanded to recite one part daily in his community... before Baruch She'amar after the congregation is wrapped in their tallit and donnig their tefillin, the leader of the prayers should then recite it out loud and all the congregation should join him...". Lacking two middle leaves. Not listed in the Bibliography of the Hebrew Book nor in the NLI.
4. Machberet Purim, a parody for Purim, by Emanuel HaRomi. Vienna, 1814.

Lacking 3 middle leaves. Not listed in the Bibliography of the Hebrew Book nor in the NLI.

5. Tomer Devorah, by R. Moshe Cordovero. Shklow, [1795].
6. Avodat HaKodesh, by the Chida. [Polonne 1816].

Six books in one volume. Asara Hillulim: [16] leaves. Lacking [4] leaves. Hilchot Derech Eretz: [13] leaves. Orchot Chaim: [16] leaves. Lacking 2 leaves. Machberet Purim: 1, 4-5, [1] leaves. Lacking 3 leaves. Tomer Devora: 16 leaves. Avodat HaKodesh: [37] leaves.

Varying paginations. 16.5 cm. Many bluish leaves. Fair-good condition. Stains and wear. Tears with minor damage. Worming. In several places the worming affects the text. Some leaves are trimmed slightly affecting the text. Ancient damaged leather binding. Ownership inscriptions in Oriental script. Enclosed is a handwritten leaf with a piyyut forming the acrostic "Yehuda".

Opening price: \$400

94. Shaar HaKavanot - Jerusalem, 1873 - Signatures and Glosses of Rabbi Avraham Salim

Shaar HaKavanot by R. Chaim Vital. Jerusalem: Yoel Moshe Salomon, 1873. The title page contains the signatures of the Kabbalist R. Avraham Salim: "I bought this book from Chacham Refael Tabush... May I and my descendants merit studying from it... the young Avraham ben Nathan Salim Se"t". The book contains Kabbalistic glosses and Torah novellae in his handwriting.

The Kabbalist R. Avraham ben Nathan Selim (1868-1938), was a scholar from Aleppo and Jerusalem, and father-in-law and teacher of R. Ezra Attiya, rosh yeshiva of Yeshivat Porat Yosef. He was a teacher of Torah in Aleppo before moving to Jerusalem in 1898, where he joined the Kabbalistic Yeshiva "Rechovot Hanahar", led by R. Chaim Shaul Dweck. After some time he returned to Aleppo, where he remained until the close of WWI. Upon his return to Jerusalem, he was acclaimed as a master Kabbalist and Torah scholar. Some of his Kabbalistic Torah novellae are printed in "Chayei Avraham", in the book "MeChelev Ha'aretz" (Jerusalem, 1966).

[1], 116 leaves. 34.5 cm. Fair condition. Brittle, fragile paper. Many tears and paper gluing to the margins. Stains and wear. Worming. Old leather binding, slightly damaged.

Opening price: \$300

94b

94a

95. כתבי-יד בקבלה - סדר קבלת שבת וקונטרס כוונות המזוזה

שני קונטרסי כתב-יד, בכתובה קליגרפית, מרובעת-מזרחית. כפי הנראה, נכתבו ע"י אחד מחכמי ישיבות המקובלים ה"מכוונים" בירושלים. [ראשית המאה ה-20]. עם הוספות ומחיקות מאוחרות בדיו כחול [ירושלים, שנות ה-40 בקירוב].

• קונטרס "כוונות שבת" - סדר תפילת קבלת שבת עם כוונות האר"י והרש"ש [עריכה וקיצור של כוונות קבלת שבת על פי כתבי האר"י ותורת הרש"ש, בתוספת ציוני מקורות].

13 עמודים כתובים. 17 ס"מ. מצב טוב. כתמים. דפים מנותקים.

• קונטרס "יחוד המזוזה" - כוונות המזוזה על פי כתבי האר"י ותורת הרש"ש [עריכה ועיבוד של כוונות המזוזה שנדפסו בסידור רבי שבת]. בקונטרס מועתקות [בסוגריים וב"חלונות"] הגהות המתחילות במילים "נלענ"ד משה".

7 עמודים כתובים. 16 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$300

94. ספר שער הכוונות - ירושלים, תרל"ג - חתימות והגהות רבי אברהם סאלים

ספר שער הכוונות, מאת רבי חיים ויטאל. ירושלים, תרל"ג [1873]. דפוס רבי יואל משה סלומון. בשער חתימות המקובל רבי אברהם סלים: "קניתי א[נ]ו מ[א]ת ח' רפאל טבוש... יזכני ללמוד בו אני זורעי זרעי זרעי... הצעיר אברהם ר' נתן סאלים ס"ט". הגהות קבליות ורישומים רבים של דברי תורה בכתב-ידו.

המקובל רבי אברהם בן רבי נתן סאלים (תרכ"ד-תרצ"ח), מחכמי ארם-צובה וירושלים. חמיו ורבו של רבי עזרא עטיה ראש ישיבת "פורת יוסף". שימש כמרבץ תורה לתלמידים בארם צובה, בשנת תרנ"ט עלה לירושלים והצטרף ללומדי ישיבת המקובלים "רחובות הנהר" של הרב השד"ה (רבי חיים שאול דוויץ). לאחר תקופה חזר לארם צובה ובתום מלחמת העולם הראשונה עלה שוב לירושלים ונודע בה בין גדולי המקובלים. מעט מחידושו ודרושו עפ"י תורת הקבלה, נדפסו בקונטרס "חיי אברהם" שבספר "מחלב הארץ" (ירושלים, תשכ"ו).

[1], קטן דף. 34.5 ס"מ. מצב בינוני. נייר יבש ושביר. קרעים רבים והדבקות נייר בשולי הדפים. כתמים ובלאי. סימני עש. כריכת עור ישנה, מעט פגומה.

פתיחה: \$300

96

96. כתבי-יד בקבלה - טבלאות "פרצופי האצילות"

דפי טבלאות בכתב-יד, בכתובה קליגרפית, מרובעת-מזרחית. טבלאות של פרטי "פרצופי האצילות", עפ"י תורת האר"י והרש"ש. כפי הנראה, נכתבו ע"י אחד מחכמי ישיבות המקובלים ה"מכוונים" בירושלים. [ראשית המאה ה-20]. עם הוספות מאוחרות בדיו כחול (ירושלים, שנות ה-40 בקירוב).

טבלאות סיכומים של פרטי "פרצופי האצילות", על פי תורת הרש"ש, לפי שמות פרקים בספר "עץ חיים" של רבינו חיים ויטאל.

2 דפים, 3 עמודים כתובים. 31.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני קיפול.

פתיחה: \$300

96. Kabbalistic Manuscript - Tables of "Partzufei HaAtzilut"

Manuscript - tables of "Partzufei HaAtzilut" according to the teachings of the Ari and the Rashash, in calligraphic Oriental square handwriting. The manuscript was evidently written by a scholar in a Kabbalistic Yeshiva in Jerusalem. [Early 20th century]. The manuscripts contain additions in blue ink from a later time period. [Jerusalem, ca. 1940s].

Tables summarizing the details of "Partzufei HaAtzilut", based on the teachings of the Rashash according to the chapter titles in Sefer Etz Chaim by R. Chaim Vital.

2 leaves, 3 written pages. 31.5 cm. Good condition. Stains. Folding marks.

Opening price: \$300

95b

95a

95. Kabbalistic Manuscripts - Kabbalat Shabbat and Kavanot Hamezuza

Two manuscripts, written in calligraphic Oriental square handwriting, evidently by a scholar in a Kabbalistic Yeshiva in Jerusalem. [Early 20th century]. The manuscripts contain additions and erasures in blue ink from a later time period. [Jerusalem, ca. 1940s].

- "Kavanat Shabbat" - prayers for the commencement of Shabbat (Kabbalat Shabbat) with the intentions of the Ari and the Rashash (edited and abridged versions of the prayers according to the writings of the Ari and the Rashash, with sources). 13 written pages. 17 cm. Good condition. Stains. Detached leaves.

- "Yichud HaMezuza" - intentions for affixing a mezuzah according to the writings of the Ari and the Rashash (edited intentions as printed in the siddur of R. Shabtai). The pamphlet includes glosses beginning with the words "It seems to me, Moshe...".

7 written pages. 16 cm. Good condition.

Opening price: \$300

97. Chesed L'Avraham - Slavita, 1794

Chesed L'Avraham, by Kabbalist R. Avraham Azulai. Slavita, [1794]. One of the first books printed by Rebbe Moshe Shapira the Slavita Rabbi. Approbations by prominent Chassidic rebbes: R. Ya'akov Shimshon of Shepetivka and R. Aryeh Leib of Volochysk.

This kabbalistic book was lauded highly by Chassidic leaders and is often cited in early Chassidic literature. "I have heard from those who speak the truth that the elder Rebbe, author of Shulchan Aruch (HaRav) and of the Tanya, instructed to read his precious compositions" (from the approbation by R. Shimon Menashe Chaikin on the author's commentary to Tractate Avot printed in 1910).

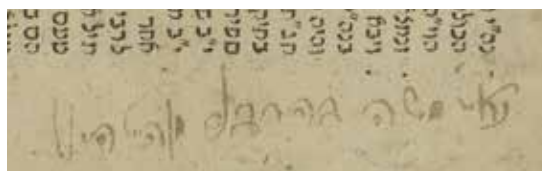
On the last page is a signature: "Moshe son of R. Hillel". On the title page is a signature and stamp of R. "Aryeh Leib son of R. Elimelech Dov" - R. Aryeh Leib Hershler (died in 1917), eminent Jerusalem dayan known as "R. Leib Dayan", one of the founders of the Beit Yisrael and Givat Shaul neighborhoods. Member of the government court of law which was composed of the Turkish Paşa (Pasha), the Moslem Kadi, the Greek Patriarch and R. Leib the Jew, who with great wisdom and cleverness represented the interests of the Jewish community of the city.

On p. 31b is a signed notation (in Oriental script) about the Messiah, signed by "Moshe grandson of the great luminary Shinan".

The author, R. Avraham Azulai (1570-1644) was born in Fez, Morocco. Immigrated to Eretz Israel and resided in Hebron. In 1619, upon the outbreak of an epidemic, he fled to Gaza and there completed this book within five weeks. Most of the book is a compilation and arrangement of the teachings of the Ramak which were at that time still in manuscript form and a small part contains the Arizal's writings. The book was first printed in 1685 in two simultaneous printings in Amsterdam and in Sulzbach, and later reprinted in Slavita in 1794.

97a

97b

[6], 87; 1-34, [1] leaves. 20 cm. Good condition. Stains. Restorations to the corner of the title page and to last leaf (slightly affecting text of last leaf). New leather binding.

Opening price: \$500

97. ספר חסד לאברהם - סלאוויטא, תקנ"ד

ספר חסד לאברהם, מאת המקובל רבי אברהם אזולאי. סלאוויטא, [תקנ"ד 1794]. מהספרים הראשונים שנדפסו ע"י האדמו"ר רבי משה שפירא רבה של סלאוויטא. הסכמות גדולי החסידות רבי יעקב שמשון משפיטובקה ורבי אריה ליב מוואלטשיסק.

ספר קבלה זה נחשב מאד אצל גדולי החסידות ומובא רבות בספרי ראשוני החסידות. "ושמעתי מפי מגידי אמת אשר כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"ם בעל המחבר שו"ע וספר התניא ציוה לקרות בחיבוריו היקרים" (מהסכמת רבי שמעון מנשה חייקין לפירושו של המחבר למסכת אבות שנדפס בתר"ע).

בעמוד האחרון, חתימה בכתב יד: "נא' משה בהרבנו מוה' הילל". בשער הספר חתימה וחותמת של רבי "ארי' ליב בהרב ר' אלימלך דוב" - רבי אריה ליב הרשלה (נפטר תרע"ז), מחשובי הדיינים בירושלים ונודע בשם "רבי לייב דייך". ממייסדי השכונות "בית ישראל" ו"גבעת שאול". חבר בית המשפט הממשלתי שהיה מורכב מהפחה הטורקי, מהקאדי המוסלמי, מהפטריארך היווני ומרבי ליב היהודי, שייצג בחכמה ובפקחות רבה את עניני הציבור היהודי בעיר.

בדף לא/2 הגהה חתומה (בכתיבה מורחית) בעניני מלך המשיח: "וכ"ה בתשובת הנשר הגדול הגאון חיד"א רמו בביאת המשיח בהאי פטוקא הרימותי בחור מע"ם נו"ט מלך עבדל מגיד ואחריו כתני מצאתי דוד עבדי שיי... דאתי מגויית האר"י. משה נכד להמאור גדול שנאן הי"ו".

המחבר: רבי אברהם אזולאי (ש"ל-ת"ד) נולד בפאס שבמרוקו. עלה לארץ ישראל ודר בחברון. בשנת ש"ט נמלט לעזה מחמת מגיפה, שם חיבר את ספרו זה בחמשה שבועות בלבד. הספר ברובו הוא ליקוט ועריכה של תורת הרמ"ק שבאותם ימים היתה עדיין בכתב-יד, ומיעוטו מכתבי האר"י. הספר נדפס לראשונה בשנת תמ"ה בשני דפוסים במקביל, באמשטרדם ובולצבאך, ובשנית בסלאוויטא בשנת תקנ"ד.

[6], פז; א-לד, [1] דף. 20 ס"מ. מצב טוב. כתמים. שיקומיים בפניות דף השער ובדף האחרון (עם פגיעה קלה בטקסט הדף האחרון). כריכת עור חדשה.

פתיחה: \$500

99. ספר חיי אדם - זיטומיר, תר"ט

ספר חיי אדם, עם נשמת אדם - הלכות אורח חיים. חלק ראשון וחלק שני, מאת רבי אברהם דאנציג. זיטומיר, תר"ט 1849. דפוס רבי חנינא ליפא, רבי אריה ליב ורבי יהושע העשיל שפירא, נכדי הרב מסלאוויטא.

חלק מאותיות השער נדפסו בדיו אדומה.

חלק ראשון: ה, ט-רעב דף; חלק שני: ג, ג-צג דף. פגינציה משובשת. 22 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי בדף השער ובדפים נוספים. נוקי עש בחלק מהדפים (ובשער). חלק מהדפים כהים. כריכה לא מקורית.

במפעל הביבליוגרפיה נרשם עותק החסר מאמצע חלק א' (ה, ט-קכה דף). גם בעותק שבקטלוג הספרייה הלאומית לא נמצא חלק ב'.

פתיחה: \$300

99. Chayei Adam - Zhitomir, 1849

Chayei Adam, with Nishmat Adam - Hilchot Orach Chaim. Parts 1-2, by R. Avraham Danzig, Zhitomir: R. Chanina Lipa, R. Aryeh Leib and R. Yehoshua Heshel Shapira, grandsons of the Slavita Rabbi, 1849. Some of the letters on the title page are printed in red ink.

Part 1: 5, 9-272 leaves; Part 2: 3, 3-93 leaves. Mispagination. 22 cm. Good-fair condition. Stains and wear to title page and other leaves. Worming to some leaves (and to title page). Some dark leaves. Non-contemporary binding.

Listed in the Bibliography of the Hebrew Book is a copy lacking the middle of Part 1 (4, 9-125 leaves). The copy listed in the NLI is lacking as well - Part 2 is missing.

Opening price: \$300

99

98. Book of Testaments by Rabbi Naftali HaCohen and Rabbi Shabtai Sheftel Horowitz - Zhitomir, 1847

Book "Testaments by the famous Torah scholar R. Naftali HaCohen", author of Semichat Chachamim, with the testament of R. Shabtai Sheftel HaLevi Horowitz. Zhitomir, 1847. Printed by R. Chanina Lipa and his partners, the grandsons of the Slavita Rabbi. Ownership inscription of "Chaim Shalom son of R. Yitzchak Isaac Shastakovsky".

[2], 34 pages. 15 cm. Fair condition. Stains and wear. Worming affecting text of the first part of the book. Detached gatherings. Unbound.

Rare. To the best of our knowledge, this book was never sold at an auction.

Opening price: \$500

98

98. ספר זוואות מרבי נפתלי הכהן ורבי שבתי שעפטיל הורוויץ - זיטומיר, תר"ז

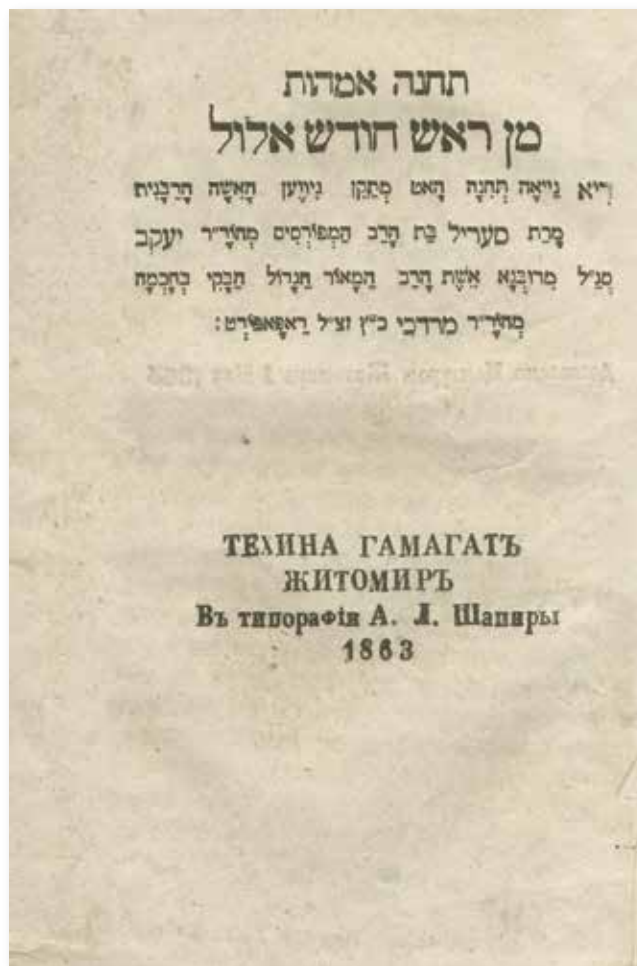
ספר "זוואות מהרב הגאון המפורסם רבי נפתלי הכהן זצ"ל", זוואת רבי נפתלי הכהן בעל "סמיכת חכמים", עם זוואת רבי שבתי שעפטיל הלוי הורוויץ. זיטומיר, תר"ז 1847. דפוס רבי חנינא ליפא ושותפיו, נכדי הרב מסלאוויטא.

רישומי בעלות של "חיים שלום בלא"א יצחק אייזיק זל"ה שאסטאקאווסקי".

[2], 34 עמ'. 15 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. פגעי עש עם פגיעה בטקסט בחציו הראשון של הספר. קונטרסים מנותקים. ללא כריכה.

נדיר. למיטב ידיעתנו, לא נמכר מעולם במכירות פומביות.

פתיחה: \$500

100

100. קונטרס "תחנה אמהות" - זיטומיר, תרכ"ג - לא ידוע ביבליוגרפית - גליונות שלא נחתכו בדפוס

תחנה אמהות, תפילות לחודש אלול, מאת מרת סעריל רפפורט. זיטומיר, [תרכ"ג] 1863. דפוס שפירא [נכדי הרב מסלאוויטא]. גליונות שלא נחתכו בדפוס.

תחנה זו נתחברה ע"י סעריל, בתו של "המגיד מדובנא". נדפסה לראשונה בלעמברג תקמ"ד, ומאז הופיעה במספר מהדורות. מהדורה זו לא נרשמה ביבליוגרפית.

28 עמ'. 15 ס"מ. מצב טוב. דפים בהירים. ללא כריכה. לא נרשם במפעל הביבליוגרפיה ואיננו מופיע בקטלוג הספרייה הלאומית.

פתיחה: \$1000

100. Techina Imahot - Zhitomir, 1863 - Bibliographically Unknown - Uncut Sheets at Printing

Techina Imahot, prayers for the month of Elul, by Ms. Seril Rappaport. Zhitomir: Shapira [grandsons of the Slavita Rabbi], 1863.

Uncut sheets.

This plea was composed by Seril, the daughter of the Dubno Magid. It was first printed in Lemberg, 1784, and thereafter appeared in several editions. This edition is bibliographically unknown.

28 pages. 15 cm. Good condition. Light-toned pages. Unbound.

Not listed in the Bibliography of the Hebrew Book nor in the NLI catalog.

Opening price: \$1000

102. ישמח לב (מאור עינים) - מהדורה שניה - זולקווא, תק"ס

ספר ישמח לב, דרושי חסידות על אגדות הש"ס, מאת האדמו"ר רבי מנחם נחום מטשרנוביל. [זולקווא, תק"ס 1800]. מהדורה שניה. נדפסה כשנתיים לאחר הדפסת המהדורה הראשונה בסלאוויטא, בשנת תקנ"ח.

רישומים מטושטשים בשער. בעמוד האחרון רישום בעלות. בדף שלפני השער: חתימת רבי "שמאל במהרי"ל דייטש שליט"א [נפטר תש"ד. גאון ומקובל, מנקיי הדעת שבירושלים. רבו של רבי עמרם בלוי, מייסד "נטורי קרתא" בירושלים].

כרוך עם: ספר חידושי הר"ן על מסכת ראש השנה. ירושלים, תרל"א [1871]. דפוס רבי אליעזר דן רלב"ג, רבי בנימין ביניש סלטנ ורבי יואל משה סלומון. מהדורה ראשונה מכתב-יד. בדף האחרון רשימת כתבי יד הניתנים להשגה בירושלים, ואיור הכותל המערבי.

כח דף; [2], כג, [1] דף. 19 ס"מ. ספר ישמח לב במצב בינוני-גרוע. חיתוך דפים עם פגיעות בקצה הטקסט. בשנים מהדפים (ב, יח) קרעים עם חסרון משמעותי בטקסט. ספר חידושי הר"ן במצב טוב מאד. כריכה ישנה.

סטפנסקי חסידות, מס' 238.

פתיחה: \$300

101

101. Sefer Meor Einayim - Polonne, 1816

Sefer Meor Einayim, two parts, Chassidic homilies on the Torah and Aggadot, by R. Menachem Mendel of Chernobyl. [Polonne, 1816]. Third edition.

On the margins of leaves 3-17 is an extended signature (one word on each page) in old handwriting: "this belongs to R. Aharon Halevi, son-in-law of the scribe R. Zalman Yekutiel".

114 leaves, 22 leaves. 20.5 cm. Greenish paper. Condition varies; most leaves in good condition. Stains. Slight worming to the inner margins, with minor damage to text. The margins of the title page

101. ספר מאור עינים - פולנאה, תקע"ו

ספר מאור עינים - ב' חלקים, דרושי חסידות על התורה ועל אגדות הש"ס. מאת האדמו"ר רבי מנחם נחום מטשרנוביל. [פולנאה, תקע"ו 1816]. מהדורה שלישית.

בשולי הדפים ג-ז חתימה מתמשכת בכתב-יד עתיק: "זה שייך להרב ר' אהרן הלוי חתן הרב הצדיק הסופר זלמן יקותיאל והדר". קיד דף; כב דף. 20.5 ס"מ. נייר ירקרק. מצב משתנה, רוב הדפים במצב טוב. כתמים. מעט פגעי עש בשוליים הפנימיים, עם פגיעות קלות בטקסט. בשולי דף השער: פגעי בלאי והדבקות נייר. כריכה ישנה, עם שדרת עור, מעט פגומה.

סטפנסקי חסידות, מס' 310. במהדורה הראשונה נדפס חלק ב' על אגדות הש"ס, בשם בפני עצמו "ישמח לב". הספר "ישמח לב" נדפס בשנית בזולקווא תק"ס (ראה בפריט הבא). החל ממהדורות פולנאה תק"ע ותקע"ו בוטל השם הנפרד, ושני החלקים נדפסו תחת השם "מאור עינים".

פתיחה: \$300

are worn, with damage repaired with paper. Old binding with leather spine; slightly damaged.

Stefansky Chassidut, no. 310. In the first edition, the second section on homilies on Tamudic aggadot was printed as a separate book under the title "Yismach Lev", which was republished in Zhovkva in 1800 (see next item). Beginning with the Polonne editions in 1810 and 1816, the title "Yismach Lev" was deleted, and both parts were printed under the title "Meor Einayim".

Opening price: \$300

103a

103b

103. ליקוטי מהרי"ן ותולדות יצחק בן לוי - לרבי ישראל בן לוי יצחק מברדיטשוב - מהדורה יחידה - ברדיטשוב, תקע"א - העותק של האדמו"ר רבי שרגא פייביש האגר מויזניץ-זאלישטשיק

ספר ליקוטי מהרי"ן ותולדות יצחק בן לוי, דרושי חסידות וקבלה, על התורה ומגילות, מאת רבי ישראל אב"ד פיקוב בנו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב. ברדיטשוב, תקע"א [1811]. מהדורה יחידה בהוצאת המחבר, הכותב על עצמו בשער: "ישראל הרב מק"ק פיקאב בן הרב הגאון הקדוש איש אלקי טהור וקדוש קש"ת מוהר"ר לוי יצחק נבגע"ע א"ב דק"ק ברדיטשוב". בדף האחרון חותמת נאה של רבי שרגא פייביש בהה"צ מו"ה ברוך זצלה"ה, ומספר חותמות (באותיות לטיניות) של האדמו"ר רבי פייביש האגר, רב בזאלישטשיק, גליציה". האדמו"ר רבי שרגא פייביש האגר (תרל"ה בערך-טבת תרצ"ז), בנו השביעי של האדמו"ר בעל "אמרי ברוך" מויזניץ ואחיהם של האדמו"רים רבי ישראל מויזניץ ורבי חיים מאטיניע. חתן האדמו"ר רבי חיים מנחם מויזנקוב-אפטא, וביווגו השני חתן-קרובו האדמו"ר רבי משה מקוסוב. משנת תרנ"ז כיהן כאדמו"ר בזאלישטשיק, רבים נהרו אליו להפקד בישועות, ומאות יהודים התפללו בחגים בבית מדרשו. במלחמת העולם הראשונה היגר לעיר טשרנוביץ והקים בה את בית מדרשו. בנו הוא האדמו"ר מקוסוב-ארה"ב רבי אברהם יהושע העשיל האגר, שהגיע לארה"ב לאחר שניצל מן השואה, והקים את בית מדרשו בבורו-פארק, ניו יורק.

המחבר: האדמו"ר רבי ישראל (דברמדיגר) אב"ד פיקוב וברדיטשוב (נפטר תקע"ח), בנו וממלא מקומו של האדמו"ר רבי לוי יצחק אב"ד ברדיטשוב, בעל "קדושת לוי". בספר זה שנדפס בשנת תקע"א, כשנה לאחר פטירת אביו, הוא כותב על עצמו בשער שהוא הרב מפיקוב, ואינו מציין שכבר נתקבל בשנת תק"ע למלא מקום אביו ברבנות ברדיטשוב. בספר זה מוזכרים דברים מתורת אביו הגדול "אאמו"ר הגאון הקדוש".

[1], א-פג דף דף א' כרוך שלא במקומו - לאחר דף יח). 20 ס"מ. נייר כחול וירקרק, מצב טוב. כתמים ובלאי. דף השער פגום מעט בשולי הנייר. כריכה חדשה מהדורת. סטפנסקי חסידות, מס' 283.

פתיחה: \$3000

102

102. Yismach Lev (Meor Einayim) - Second Edition - Zhovkva, 1800

Yismach Lev, Chassidic homilies on Talmudic aggadot, by R. Menachem Mendel of Chernobyl. [Zhovkva, 1800]. Second edition. Printed approximately two years after the first edition in Slavita (1798).

Indistinct inscriptions on the title page. Ownership inscriptions on the last page. The leaf before the title page contains the signature of R. "Shmuel ben R. Y.L. Deutch" (died 1944. He was a scholar and Kabbalist and was counted among the great men of Jerusalem. His disciple was R. Amram Blau, founder of Neturei Karta in Jerusalem).

Bound with: Chiddushei HaRan on Tractate Rosh Hashanah. Jerusalem, 1871. Printed by R. Eliezer Dan Ralbag, R. Binyamin Beinish Salant and R. Yoel

104

104. Ohr HaMeir - Korets, 1810

Ohr HaMeir, Chassidic and Kabbalistic allegories and interpretations on the Bible, the Megillot and the Festivals by Rebbe Ze'ev Wolf of Zhitomir. [Korets, ca. 1810]. Second edition. 260 leaves (title page and approbations are missing. Originally: [2], 260 leaves). 21 cm. Blueish paper. Condition varies; good-fair. Most of the pages are in good condition. Stains. Slight worming. Extensive wear and tears to the first and last pages, with minor damage to the text on

104. ספר אור המאיר - קוריץ, תק"ע

ספר אור המאיר, דרושים ורמזים על התורה, המגילות ומועדי השנה בדרך החסידות והקבלה, מאת האדמו"ר רבי זאב וולף מיטומיר. [קוריץ, תק"ע 1810 בערך]. מהדורה שנייה.

רס דף (חסר דף השער ודף ההסכמות. במקור: [2], רס דף). 21 ס"מ. נייר כחלחל. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמים. סימני עש קלים. בלאי רב וקרעים בדפים הראשונים והאחרונים, עם פגיעה קטנה בטקסט בדרך הראשון. קונטרסים מנותקים. חותמות. כריכה ישנה ופגומה, מנותקת.

בשנים תקנ"ח-תק"ע נדפס הספר במספר מהדורות דומות זו לזו, ולעיתים עם וואריאנטים שונים. עוד על מהדורות אלו וההבדלים ביניהן, ראה א' טויבר, מחקרים ביבליוגרפיים, עמ' 36-39, וכן י' יודלוב, גנוי ישראל, מס' 1140. סטפנסקי חסידות, מס' 25/26.

פתיחה: \$300

the first page. Detached gatherings. Stamps. Old binding, damaged and detached. This book was printed during 1798-1810 in several similar editions, occasionally with variants. See: A. Tauber, Bibliographic Studies, pp. 36-39, and Y. Yudlov, Ginzei Israel, no. 1140. Stefansky Chassidut, nos. 25/26.

Opening price: \$300

103. Likutei Maharin and Toldot Yitzchak ben Levi - by Rabbi Yisrael, son of Levi Yitzchak of Berdychiv - Only Edition - Berdychiv, 1811 - Copy of Rebbe Shraga Feivish Hager of Vizhnitz-Zalishchyky

Likutei Maharin and Toldot Yitzchak ben Levi, Chassidic and Kabbalistic homilies on the Torah and the Megillot, by R. Yisrael, rabbi of Pikov, son of R. Levi Yitzchak of Berdychiv. Berdychiv, 1811. Only edition published by the author, who signs on the title page: "Yisrael, rabbi of Pikov, son of the holy Torah scholar and G-dly man... R. Levi Yitzchak, rabbi of Berdychiv".

On the last leaf is the stamp of Rabbi "Shraga Feivish son of R. Baruch". Several stamps (Latin letters) of Rebbe "Feibish Hager, Rabbiner Zaleszczyki, Galizien".

Rebbe Shraga Feivish Hager (ca. 1875-1936) was the seventh son of the Rebbe, author of Imrei Baruch of Vizhnitz and brother of Rebbe Yisrael of Vizhnitz and of Rebbe Chaim of Otyniya. He was the son-in-law of Rebbe Chaim Menachem of Zinkov-Apta, and after the death of his first wife, he remarried the daughter of his relative Rebbe Moshe of Kosov. From 1897, he served as Rebbe in Zalishchyky. Many flocked to him for deliverance and hundreds of Jews filled his Beit Medrash during the festivals. During WWI, he immigrated to the city of Chernivtsi and established his court there. His son is the Kosov-USA Rebbe Avraham Yehoshua Heshel Hager who arrived in the US following the Holocaust and established his Beit Medrash in Boro Park, NY.

The author Rebbe Yisrael (Devremdiger), rabbi of Pikov and Berdychiv (died in 1818), son and successor of R. Levi Yitzchak of Berdychiv, author of Kedushat Levi. In this book printed in 1811, a year after his father's death, he writes on the title page that he is rabbi of Pikov, without noting that he was already appointed (in 1810) as his father's successor in the Berdychiv rabbinate. In this book, he quotes the teachings of his illustrious father.

[1], 1-83 leaves (leaf 1 is bound out of order and appears after leaf 18). 20 cm. Blue and greenish paper, good condition. Stains and wear. Margins of title page slightly damaged. New elegant binding. Stefansky Chassidut, no. 283.

Opening price: \$3000

106

106. ספר ארבעה חרשים - מהדורה ראשונה של ה"צעטיל קטן" מבעל "נועם אלימלך" - לבוב, תר"ט

ספר ארבעה חרשים, דרושים בחסידות [על ארבע פרשיות, הגדה של פסח ועוד], מאת רבי אריה ליב מלאנצהוט, עם "הנהגות קדושות" לרבי אלימלך מליזענסק "אשר קראם בשם צעטיל קטן". [לבוב], שנת נוכח כלנו לישיעה [תר"ט 1849].

זו המהדורה הראשונה של ה"צעטיל קטן" לרבי אלימלך מליזענסק בעל "נועם אלימלך". בסופו נדפס: "כ"ז [כל זה] מצאתי בכ"י. מאז וכה חיבור זה לאין ספור מהדורות.

בראש הספר נדפסו גם "מאמר שבתות ה'" (החלק השני) להרמ"ע מפאנו, ו"תפלת השב לרבינו יונה".

[4], כ דף. 18.5 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמים ובלאי. קרעים קלים בשולי הדפים הראשונים. סימני עש, כמעט ללא פגיעה בטקסט. כריכה ישנה.

סטפנסקי חסידות, מס' 64.

פתיחה: \$500

105. ספר מעגלי צדק, לרבי נחמן מברסלב - יוזפוב, תר"ז, דפוס שפירא - מהדורה ראשונה

ספר מעגלי צדק, הנהגות ועצות מאת רבי נחמן מברסלב. יחעפף (יוזפוב) "בדפוס שהיה לפנים בסלאוויטא", תר"ז 1846. נדפס "בהוצאות ובהשגחת... רבי חנינא ליפא שפירא, נכד הרב מסלאוויטא". מהדורה ראשונה. המילה "סלאוויטא" מודגשת בשער בגדול.

הספר כולל שיחות, הנהגות ועצות ששמע מוהרנ"ת מרבו רבי נחמן מברסלב. לפנינו המהדורה הראשונה של החיבור. לאחר מכן, נדפסו הדברים במהדורות נוספות, חלקן תחת שמות הכותרים "מגיד שיחות" ו"שיחות הר"ן".

חתימה מעבר לשער: "יעקב מרדכי בן יוסף".

28 עמ' 16 ס"מ. מצב טוב. כתמים, מעט בלאי. כריכה חדשה.

סטפנסקי חסידות, מס' 353.

פתיחה: \$4000

105. Ma'agalei Tzedek, by Rabbi Nachman of Breslov - Józefów, 1846, Shapira Printing - First Edition

Ma'agalei Tzedek, practices and advice by R. Nachman of Breslov. Józefów "In the printing press formerly located in Slavita", 1846. "Published and supervised by... R. Chanina Lipa Shapira, grandson of the Slavita Rabbi". First edition. The word "Slavita" is enlarged on the title page.

The book contains discussions, practices and advice which R. Natan Sternhartz of Nemirov heard from his teacher R. Nachman of Breslov. This is a first edition of the composition. Later, other editions were printed, some titled Magid Sichot and others Sichot HaRan.

Signature on verso of title page: "Ya'akov Mordechai son of Yosef".

105

28 pages. 16 cm. Good condition. Stains, slight wear. New binding. Stefansky Chassidut, no. 353.

Opening price: \$4000

107. Sifsei Tzaddikim by R. Pinchas of Dinovitz, Disciple of the Rebbe of Apta - First Edition - Lviv, 1863 - Signatures of Rabbi Shmuel Heller

Sifsei Tzaddikim, Chassidic work by R. Pinchas Lerner, Rabbi of Dinovitz (Dunayivtsi, Ukraine). Lviv, 1863. First edition.

The book cites many Torah novellae that the author heard from his teacher, Rebbe Avraham Yehoshua Heshel of Apta (Opatów), author of "Ohev Yisrael". He also cites many sayings from the Baal Shem Tov and the Maggid of Mezritch (Mezhrichi), the founders of Chassidut. The publisher notes in his introduction that Rebbe David Moshe of Chortkiv wished to be the first to purchase the book due to its great value.

Inscriptions and glosses. The title page and other pages contain the signature of R. Shmuel Heller of Safed, and the stamps of R. "Yitzchak Isaac Deutsch of Tiberias". P. 52b contains a handwritten gloss with an addition to the printed text.

R. Shmuel Heller (1786-1884) was a Torah scholar and doctor who was raised in the home of the Chozeh (Seer) of Lublin. Upon the Seer's advice, R. Shmuel moved to Israel, where he officiated as rabbi of Safed for sixty years (see: "HaRav HaManhig VeHaRofeh", Safed, 1989). R. Yitzchak Isaac Deutsch of Tiberias (died 1908), was the brother of R. Moshe Deutsch (son-in-law of R. Shmuel Heller's son).

[8], 5-52, 51-73, [1] leaves. 25.5 cm. A tear affecting text on the last leaf. Overall good condition. Wear and stains. Original binding, torn and detached. Stefansky Chassidut, no. 592.

The Bibliography of the Hebrew Book and the National Library of Israel list only damaged copies of this work. Leaves 51-52 of the first pagination are pages of omissions, which do not appear in some copies.

Opening price: \$300

107

107. ספר שפתי צדיקים - לרבי פנחס מדינוביץ, תלמידו של הרב מאפטא - מהדורה ראשונה - לבוב, תרכ"ד - חתימות רבי שמואל העליר

ולתולדות הישוב בצפת, יצא הספר "הרב המנהיג והרופא" - צפת, תשמ"ט). רבי יצחק אייזיק דייטש מטבריה" (נפטר תשרי תרס"ט 1908), אחיו של רבי משה דייטש (חתן בנו של רבי שמואל העליר).

[8], ה-נב, נא-עג, [1] דף. 25.5 ס"מ. בדף האחרון קרע עם פגיעה בטקסט. מצב כללי טוב. בלאי וכתמים. כריכה מקורית, קרועה ומנותקת.

סטפנסקי חסידות, מס' 592.

במפעל הביבליוגרפיה העברית וכן בספרייה הלאומית רשומים עותקים פגומים בלבד של ספר זה. הדפים (נא)-(נב) שבספירה הראשונה הינם דפי השמטות, שאינן מופיעות בחלק מהעותקים.

פתיחה: \$300

106. Arba'a Charashim - First Edition of the Tzetzet Katan by the Author of Noam Elimelech - Lviv, 1849

Arba'a Harashim, Chassidic homilies [on the four parshiot, Passover Haggadah etc.], by R. Aryeh Leib of Lańcut, with "holy practices" by R. Elimelech of Lizhensk "which he called Tzetzet Katan". [Lviv, 1849]. This is the first edition of Tzetzet Katan by R. Elimelech of Lizhensk author of Noam Elimelech. Printed at the end: "All this I found in a manuscript". Since then, this work has seen innumerable editions.

"Ma'amar Shabtot Hashem" (Part 2) by the Rama of Fano, and "Tefillat HaShav by Rabbeinu Yonah" appear at the beginning of the book.

[4], 20 leaves. 18.5 cm. Condition varies, good-fair. Most leaves are in good condition. Stains and wear. Minor tears to margins of first leaves. Worming, with minimal damage to text. Old binding.

Stefansky Chassidut, no. 64.

Opening price: \$500

ספר שפתי צדיקים, חסידות, מאת רבי פנחס לרנר אב"ד דינאוויץ. לבוב, [תרכ"ד] 1863. מהדורה ראשונה.

בספר מובאים דברי תורה רבים ששמע המחבר מפי רבו המובהק ה"אזהב ישראל" הרב מאפטא, וכן אמרות רבות מאבות החסידות תלמידי הבעש"ט והמגיד ממעורישט. בהקדמת הספר מביא המו"ל ציטוט מפי האדמו"ר רבי דוד משה מטשורטקוב: "כשיצא הספר שפתי צדיקים אי"ה לאור מבית הדפוס אזי יהיה הוא הראשון לקבלו במחיר, עבור שספר יקר ונכבד הוא מאד. עכ"ל הקדוש".

רישומים והגהות. בשער ובפנים הספר חתימות של רבי שמואל העליר" מצפת, וחותרות של רבי "יצחק אייזיק דייטש בעיה"ק טבריא ת"ו". בדף נב/2 הגהה בכתב יד, עם השלמה על הנדפס.

הגאון רבי שמואל העליר (תקמ"ו-תרמ"ד), גאון בתורה, בקי בחכמות ורופא, נתגדל בבית "החווה מלובלין" ועלה בעצתו לארץ ישראל. כיהן כרבה של צפת במשך ששים שנה (לתולדותיו

109

109. Three Chassidic Books - First Editions

Three Chassidic books, two from the Dinov dynasty:

1. Sefer Kli Haro'im, commentary on Sefer Ovadia, with compilations and ethical instructions, by Rebbe Tzvi Elimelech of Dinov. [Lemberg (Lviv), 1848]. First edition. Stefansky Chassidut, no. 242. Variant; the words "Kli Haro'im" on the title page are printed in red ink. [The end of the volume contains a note in the handwriting of R. Menachem Mendel Pinchas, rabbi of Tyrawa Wołoska, grandson of the publisher].
2. Sefer Rav Tuv LeBeis Yisrael by R. Yekutiel Yehuda Teitelbaum. Lviv, 1889. First edition.
3. Sefer Ohr LaMeir, commentary on the Torah by Rebbe Meir Yehuda Shapira of Bukowsko. Przemyśl, [1913]. First edition.

3 volumes. Size and condition vary.

Opening price: \$300

108

108. שלושה ספרי חסידות - מהדורות ראשונות

שלושה ספרי חסידות, שניים מהם משושלת חסידות דינוב:

1. ספר כלי הרואים, על ספר עובדיה, הנהגות אדם וליקוטים. מאת האדמו"ר רבי צבי אלימלך מדינוב. [למברג, תר"ח 1848]. מהדורה ראשונה. סטפנסקי חסידות, מס' 242. וואריאנט, המילים "כלי הרואים" שבשער נדפסו בדיו אדומה. [בסוף הספר רישום מאוחר בכת"י מאת נכד המו"ל רבי מנחם מענדל פנחס אב"ד טערווא].
2. ספר רב טוב לבית ישראל, פירוש על התורה, מאת רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים. לבוב, [תרמ"ט] 1889. מהדורה ראשונה.
3. ספר אור למאיר, פירוש על התורה, מאת האדמו"ר רבי מאיר יהודה שפירא מבקאוויסק. פרמישלה, [תרע"ג] 1913. מהדורה ראשונה.

3 ספרים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

108. ספר אגרא דכלה - למברג, תרכ"ח - מהדורה ראשונה

ספר אגרא דכלה, על התורה, חלקים א-ב, מאת האדמו"ר רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב בעל "בני יששכר". למברג (לבוב), [תרכ"ח] 1868. מהדורה ראשונה.

עם הסכמת האדמו"ר רבי חיים מצאנו, הכותב "כי נודע ומפורסם בכל העולם גדולתו וצדקתו וקדושתו של הרב הגאון המחבר... ועל מי לא יהל אורוה בחיבוריו הקדושים אשר יצאו לאור כבר... ורבים ילכו לאורם. אך למען כבוד קדושת הגאון המחבר... ומבקש מאחינו בניי להיות נטפלים לעושי מצוה ולקנות הספר הקדוש הזה".

בשער הספר חותמות בעלות.

[6], קלד; [1], כו; יב, [1]; נו דף. 24.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים ובלאי. כריכה מקורית, עם פגמים.

סטפנסקי חסידות מס' 4.

פתיחה: \$400

108. Igra D'Kala - Lemberg, 1868 - First Edition

Igra D'Kala, on the Torah, Parts 1-2, by Rebbe Zvi Elimelech Shapira of Dynów, author of Bnei Yissaschar. Lemberg (Lviv), 1868. First edition.

With approbation of Rebbe Chaim of Sanz, who writes, "The greatness, piety and holiness of the author is well-known worldwide... and all have been enlightened by his holy works which have already been published... and many tread in their light. For the sake of the honor of the author... and request our Jewish brethren to join those who perform mitzvot and purchase this holy book".

Ownership stamps on the title page.

[6], 134; [1], 26; 12, [1]; 56 leaves. 24.5 cm. Good condition. Stains and wear. Original damaged binding.

Stefansky Chassidut, no. 4.

Opening price: \$400

110b

Rebbe of Rozdół (nephew, student and son-in-law of Rebbe Tzvi Hirsch of Żydaczów). [Lviv], 1848. First edition. (Stefansky Chassidut, no. 133). The author was the father-in-law of R. Yechezkel Shraga Halberstam of Sieniawa. R. Yechezkel's father, the "Divrei Chaim" of Sanz, wrote in his approbation: "...his precious words are drawn from the springs of wisdom and understanding. May G-d grant me the merit to see this work in print..."

3. Sefer Ahavat Shalom, Chassidic homilies, by Rebbe Menachem Mendel Hager of Kosiv. Lviv, 1859. First edition. (Stefansky Chassidut, no. 18).

R. Shmuel Zanvil Kallech (died Safed, 1883) was rabbi of Bukowsko, and progenitor of the Kallech family of Safed. He was the son of R. Yeshaya Zalman, rabbi of Istrik (Ustrzyki Dolne), who was the son-in-law

110a

of R. Shmuel Zanvil Ber of Istrik (disciple of the Seer of Lublin and the Maggid of Koznitz). His wife Frieda Kallech (died Safed, 1909) was a descendant of R. Tzvi Elimelech of Dynow, author of the "Bnei Yissaschar". (See letter he authored, Kedem Auction No. 54, Item 257).

Three books bound together: Regel Yeshara: 47, [5] leaves. Daat Kedoshim: [2], 20, 23-77 leaves (leaves 21-22 are missing). Ahavat Shalom: [2], 68 leaves. 23 cm. Blueish paper and regular paper. Condition varies; overall good condition. Wear and stains. The first book contains repaired tears to the margins of leaves 3-4. The second book has a repaired tear on the last page. Old elaborate binding, with red leather spine.

Opening price: \$400

110. שלשה ספרי חסידות - מהדורות ראשונות - חתימות רבי שמואל זנוויל קאליך מאיסטריק

כרך הכולל שלשה ספרי חסידות, מהדורות ראשונות: "רגל ישרה", "דעת קדושים" ו"אהבת שלום". בשערי שלשת הספרים חתימות של רבי שמואל זינוויל בהרב מאיסטריק ורישומים נוספים.

1. ספר רגל ישרה, ערכים בקבלה על פי סדר הא-ב, מאת האדמו"ר רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב בעל ה"בני יששכר". [למברג, תרי"ח 1858]. מהדורה ראשונה (סטפנסקי חסידות, מס' 534).
2. ספר דעת קדושים, דרושי קבלה וחסידות על שבת מועדים ומצוות, מאת האדמו"ר רבי יהודה צבי אייכנשטיין אב"ד ראזדיל (בן אחיו, תלמידו וחתנו של האדמו"ר רבי צבי הירש מווידיטשוב). [למברג, תרי"ט 1848]. מהדורה ראשונה (סטפנסקי חסידות, מס' 133). המחבר היה חותנו של האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הברשטאם משינובה. מחותנו בעל ה"דברי חיים" מצאנו כותב בהסכמתו: "...כמעט לא זכיתי להבין דבריו הקדושים... וחביבין עלי דבריו אשר המה נמשכין ממבועי מעייני החכמה והמדע. יזכני ד' לראות החיבור בדפוס... וכלתה נפשי בתשוקת אהבה לשמוע רזי חכמתו כי נעמו".

3. ספר אהבת שלום, דרושי חסידות, מאת האדמו"ר רבי מנחם מנדל הגר מקוסוב. לבוב, תרי"ט 1859. מהדורה ראשונה (סטפנסקי חסידות מס' 18).

רבי שמואל זנוויל קאליך (נפטר בצפת תרמ"ג), מו"צ בבוקוביסק ואבי משפחת קאליך בצפת. בנו של רבי ישעיה זלמן אב"ד איסטריק (עיירה סמוכה לליטוביסק, גליציה), שהיה חתנו של האדמו"ר רבי שמואל זנוויל בעער אב"ד איסטריק (תלמיד החוזה מלובלין והמגיד מקוהניץ, נפטר תקפ"ו). אשתו מרת פריידא קאליך (נפטרה בצפת תרס"ט), היתה מצאצאי האדמו"ר רבי צבי אלימלך מדינוב בעל "בני יששכר". ראה מכתב ממנו בקטלוג "קדם" מכירה 54, פריט 257.

כרך עם שלשה ספרים. רגל ישרה: מז, [5] דף. דעת קדושים: [2], כ, כג-עז דף (חסרים דפים כא-כב). אהבת שלום: [2], סח דף. 23 ס"מ. נייר כחלחל ונייר רגיל. מצב משתנה, מצב כללי טוב. בלאי וכתמים. בספר הראשון פגיעות משוקמות בשולי שני דפים ג-ד. בספר השני - קרע מורבק בדף האחרון. כריכה ישנה ומהודרת, עם שדרת עור אדמדם.

פתיחה: \$400

111. Yesod HaEmuna, By Rebbe Baruch of Kosava - Chernivtsi, 1854

Yesod HaEmuna, Chassidic thoughts on the Torah, Pirkei Avot, etc. by R. Baruch of Kosava. Chernivtsi, [1854]. First edition.

R. Baruch of Kosava (died in 1802), prominent Chassid, contemporary of the Ba'al Shem Tov. Disciple of the Magid of Mezritch and of R. Menachem Mendel of Przemyśl. In the approbation to this book, R. Menachem Mendel of Przemyśl writes: "...It seems to me that these are basic foundations of the Torah and faith in the One to give honor to G-d..."

115 leaves. 23.5 cm. Good condition. Some leaves are printed on bluish paper. Stains and wear. Dampstains. Creases to margins of some leaves. New binding.

Stefansky Chassidut, no. 231.

Opening price: \$300

111

111. ספר יסוד האמונה, לרבי ברוך מקוסוב - טשרנוביץ, תרי"ד

ספר יסוד האמונה, דברי חסידות על התורה, פרקי אבות ועוד, מאת רבי ברוך מקוסוב. טשרנוביץ, [תרי"ד 1854]. מהדורה ראשונה.

הצדיק רבי ברוך מקוסוב (נפטר תקס"ב), מגדולי החסידות בני דורו של הבעש"ט. תלמידים של המגיד ממזריטש ושל רבי מנחם מנדל מפרמישלן. בהסכמה לספר שלפנינו כותב רבי מנחם מנדל מפרמישלן על דברי תורתו בקבלה: "...נראה לי שהם הם עיקר יסודות התורה ויחוד האמונה(ת)נה] ליתן כבוד לה' אלהינו..."

קטו דף. 23.5 ס"מ. מצב טוב. חלק מהדפים על נייר תכלכל. כתמים ובלאי. עקבות רטיבות. קמטים בשולי חלק מהדפים. כריכה חדשה.

סטפנסקי חסידות, מס' 231.

פתיחה: \$300

110c

110. Three Chassidic Books - First Editions - Signatures of Rabbi Shmuel Zanvil Kallech of Istrik

Single volume including three Chassidic works: "Regel Yeshara", "Daat Kedoshim", and "Ahavat Shalom". First editions. All three contain the signatures of R. "Shmuel Zanvil of Ustrzyki Dolne" on the title page, as well as other inscriptions.

1. Sefer Regel Yeshara, alphabetical listing of Kabbalistic principles by R. Tzvi Elimelech Shapira of Dynow, author of the "Bnei Yissaschar". [Lviv, 1858]. First edition. (Stefansky Chassidut, no. 534).

2. Sefer Daat Kedoshim, Kabbalistic and Chassidic homilies on Shabbat, holidays and the commandments, by R. Yehuda Tzvi Eichenstein,

112. ספר תהלים "תפלה למשה" - מאת בעל ה"ישמח משה" - קראקא תר"מ - מהדורה ראשונה

ספר תהלים עם פירושי ה"מצודות", ועם פירוש תפלה למשה מאת האדמו"ר רבי משה טייטלבוים אב"ד אוהעל בעל הישמח משה". קראקא, [תר"מ] 1880. מהדורה ראשונה.

המחבר: הגאון הקדוש רבי משה טייטלבוים אב"ד אויהעל (תק"ט-תר"א), אבי שושלות אדמו"רי סיגעט וסאטמר, ועוד שושלות חסידיות חשובות. נודע מצעירותו לגאון מופלג, ואף זכה לחסות בבית מדרשו של הגר"א בוויילנא. כיהן ברבנות בשיניווא ובאוהעל. התקרב לחסידות בגיל מבוגר, והיה מתלמידי ה"חזוה מלובלין" וה"אוהב ישראל" הרב מאפטא. משנת תקס"ח, בה נבחר לרב באוהעל, הפיץ את החסידות בארצות הונגריה. התפרסם בדורו לאדמו"ר ופועל ישועות, ועסק הרבה בנתינת קמיעות. מספריו: שו"ת "השיב משה" בהלכה, "ישמח משה" ו"תפלה למשה".

שכב, [7] דף. 20.5 ס"מ. נייר יבש. מצב טוב-בינוני. כתמים. קרעים בשוליים, עם מעט שיקומים והדבקות. כריכה חדשה. סטפנסקי חסידות, מס' 601.

פתיחה: \$400

112. Tehillim with Tefillah L'Moshe Commentary - By the Author of Yismach Moshe - Krakow 1880 - First Edition

Tehillim with the Metzudot commentaries and with the Tefillah L'Moshe commentary by R. Moshe Teitelbaum Rabbi of Sátoraljaújhely, author of Yismach Moshe. Krakow, 1880. First edition.

Author: R. Moshe Teitelbaum Rabbi of Sátoraljaújhely (1759-1841), progenitor of the Siget and Satmar dynasties of Rebbes and of other important Chassidic lines. Famous from his youth as an outstanding Torah prodigy, he merited studying in the Beit Midrash of the Vilna Gaon. Served in the Sieniawa and Sátoraljaújhely rabbinates. In his adulthood, he embraced Chassidism and became a disciple of the Chozeh of Lublin and of the Ohev Yisrael of Apta. In 1808, he was appointed Rabbi of Sátoraljaújhely and spread Chassidism throughout Hungary. He was famed as an illustrious rebbe and wonder-worker and distributed many amulets. He authored the Heshiv Moshe responsa, Yismach Moshe and Tefillah L'Moshe.

322, [7] leaves. 20.5 cm. Dry paper. Good-fair condition. Stains. Tears with a few restorations and gluing to margins. New binding.

Stefansky Chassidut, no. 601.

Opening price: \$400

112

113. ליקוטי אמרים תניא - סלאוויטא, תקנ"ו-תקנ"ז - מהדורה ראשונה - עותק חסר, השלמות בכתב-יד

ליקוטי אמרים [תניא], "ספר של בינונים" - "שער היחוד והאמונה", מאת האדמו"ר רבי שניאור זלמן מלאדי. [סלאוויטא, תקנ"ו-תקנ"ז 1796]. דפוס רבי משה שפירא.

עותק חסר 16 דף (מתוך 86 דף במקור). כרוך עם דפים ריקים להשלמה, שחלקם הושלמו בכתב-יד עתיק מהמאה ה-19. ההשלמות בכתב-יד הינן עפ"י נוסח המהדורות הראשונות, לפני השמטות הצנוורות.

מהדורה ראשונה של ספר החסידות הראשון מתורתו של "האדמו"ר הזקן" רבי שניאור זלמן מלאדי, שהיה מגדולי תלמידיו של המגיד ממזריטש (תלמידו של הבעש"ט) ומנהיגה של תנועת החסידות ברוסיה ובלטא. על שם ספרו זה זכה לכינויו "בעל התניא". ספר התניא הוא ספר היסוד של חסידות חב"ד ואחד מספרי היסוד של תורת החסידות בכלל. הספר נלמד עד היום ע"י כל החוגים, כספר יסודי בעניני אמונה ועבודת ה'.

הספר נפוץ תחילה בהעתקות בכתב-יד, אך לאחר שמתנגדי החסידות הפיצו במכוון העתקות מזויפות, החליט אדמו"ר הזקן לקבעו בדפוס ולאסור את העתקותו במשך חמש שנים. בתוך פחות מארבעים שנה לאחר מכן נדפס התניא בלמעלה מעשר מהדורות בדפוס רוסיה ופולין, ומאז נדפס באלפי מהדורות בכל קצוות תבל, ואף בתנאי מחתרת, בזמני מלחמה, תחת השלטון הקומוניסטי ברוסיה ובארצות ערב. גדולי האדמו"רים בכל הדורות הפליגו בחשיבותו וסגולתו של ספר התניא. מסופר כי רבי זושא מאניפולי, המסכים על המהדורה הראשונה שלפניו, התבטא על הספר: "עם ספר התניא יצעדו לקבל את פני משיח צדקנו". רבי יהודה ליב הכהן, המסכים השני, אמר כי ספר התניא הוא כ"קטורת" - סגולה ומרפא לכל המחלות של הדור דעקבתא דמשיחא. כשהגיע הספר לידי רבי לוי יצחק מברדיטשוב התפעל ואמר: "פלא עצום הוא איך אפשר להכניס אלוקים כה גדול ונורא בתוך ספר כה קטן...". המגיד מקונויך אמר על הספר: "ספר התניא הוא ספר מגן עדן".

סגולות רבות נאמרו על הלימוד בספר ואף על החזקתו בלבד. מסופר כי רבי זושא מאניפולי ורבי לוי יצחק מברדיטשוב נהגו לשאת עימם את הספר כל הזמן. אדמו"רי חב"ד הורו לקחתו בעת נסיעה כסגולה לשמירה והצלחה. על הלימוד בספר נאמר כי הוא מסוגל למניעת מחשבות זרות, לחיזוק באמונה, לשפע ברכה והצלחה, ולהצלחה וישועה.

הספר נחלק לשנים. חלק א: ספר של בינונים ("תשובות על שאלות רבות אשר שואלין בעצה כל אנשי דמדינתנו תמיד... ועצה נכונה לכל דבר הקשה עליו בעבודת ה'"). חלק ב: חינוך קטן... מיוסד על פרשה ראשונה של קריאת שמע. בראשי העמודים של חלק ב: שער היחוד והאמונה.

בראשי העמודים: "ליקוטי אמרים" ו"שער היחוד והאמונה". בהוצאות הבאות נקרא הספר בשם "תניא" [על שם התיבה הראשונה שבה פותח הספר].

[8 דף ריקים], ט-כא, [כב-כג הושלמו בכת"י], כד-פ, [פא-פג בכת"י], [2 דף בכת"י]. [במקור: 3], [ד-פו דף]. פגמים עם חסרון קל בטקסט בשולי מספר דפים (דפים: ט-יד, יח-ט). 15.5 ס"מ. מצב משתנה, טוב עד בינוני. כתמים ובלאי. נזקי עש קלים. כריכה ישנה ובלויה, עם שדרת עור. בבטנת הכריכה התימת בעלים: "ירוחם ליפרש"טיץ/טיין] מדובראונא.

סטפנסקי חסידות, מס' 622.

פתיחה: \$1000

113a

113. Likutei Amarim Tanya - Slavita, 1796 - First Edition - Lacking Copy, with Handwritten Replacements

Likutei Amarim [Tanya], Sefer shel Benonim - Sha'ar HaYichud V'HaEmuna, by R. Shneur Zalman of Liadi. [Slavita: Rabbi Moshe Shapira, 1796].

Copy lacking 16 leaves (of the original 86 leaves), bound with blank leaves in their stead, some completed in an ancient handwriting from the 19th century. These handwritten replacements follow the version of the first editions before the censor omissions.

First edition of the first Chassidic book containing the teachings of the Admor HaZaken R. Shneur Zalman of Liadi, a leading disciple of the Magid of Mezritch (disciple of the Ba'al Shem Tov) and forerunner of the Chassidic movement in Russia and Lithuania. He was called Ba'al HaTanya after his important book, basis of Chabad Chassidism as well as rudimental to all Chassidic teachings. The Tanya is studied in all circles as a basic book of matters of faith and service of G-d.

The book was first distributed in handwritten copies but after the mitnagdim intentionally spread fake copies, the Admor HaZaken decided to print the book and prohibit its reproduction for five years. Within less than forty years after the first edition, the Tanya was reprinted in more than ten editions in Russia and Poland, and from that time, it has been printed in thousands of editions all over the world, even in underground printing presses during wartime, under Communist rule in Russia and in printing presses in Arabic countries.

Leading Rebbes of all times lauded the importance and segula of Sefer HaTanya. R. Zusha of Annopol, who wrote an approbation for this first edition, writes: "With the Sefer HaTanya we will stride to greet Mashiach". R. Yehuda Leib HaCohen, who wrote the second approbation, said that the Tanya is like "incense" - a segula and cure for all the illnesses of the generation preceding Mashiach. When the book reached the hands of R. Levi Yitzchak of Berdychiv, he announced in amazement: "A great wonder how such a powerful awesome G-d can enter such a small book...". The Magid of Kosienice said: "Sefer HaTanya is a book from Gan Eden".

Many segulot have been attributed to studying this book and even just possessing it. R. Zusha of Annopol and R. Levi Yitzchak of Berdychiv were accustomed to carrying it with them at all times. Chabad Rebbes instructed taking it while traveling as a segula for protection and deliverance. Studying this book is said to be a segula to prevent alien thoughts, for strengthening faith, for blessing and success and deliverance.

The book is divided into two parts. Part 1: Book of "benonim" (responses to many questions constantly asked... and proper counsel for all difficulties in

113b

G-d's service). Part 2: Education of a minor... based on the first section of the Kriyat Shema. Sha'ar HaYichud V'Ha'emuna appears at the top of the pages of Part 2. At the top of the pages: Likutei Amarim and Sha'ar HaYichud V'Ha'emuna. Later editions were called Tanya [titled after the first word of the book].

[8 blank leaves], 9-21, [22-23 replaced in handwriting], 24-80, [81-83 replaced in handwriting], [2] leaves in handwriting. (Originally: [3], 4-86 leaves). Damages with slight loss of text to the edges of several leaves (leaves 9-14, 18-19). 15.5 cm. Condition varies, good to fair. Stains and wear. Minor worming. Old rubbed binding with leather spine. Ownership signature on binding pastedown: "Yerucham Lipers[tiz/tein] of Dubrowno".

Stefansky Chassidut, no. 622.

Opening price: \$1000

114b

114a

111. ספר לקוטי אמרים תניא - שקלוב, תקס"ו - מהדורה ראשונה של אגרת התשובה - נדפס בחיי המחבר האדמו"ר הזקן

ספר לקוטי אמרים תניא, חלק ראשון - ספר של בינונים, חלק שני - חינוך קטן - שער היחוד והאמונה, וחלק שלישי - אגרת התשובה. מאת האדמו"ר רבי שניאור זלמן מלאדי. שקלוב, [תקס"ו 1806]. דפוס השותפים ברוך ב"ר אליהו ויצחק ב"ר שמואל. מן המהדורות שנדפסו בחיי המחבר האדמו"ר הזקן. המהדורה הראשונה שנדפסה בשקלוב. מהדורה זו היא המהדורה הראשונה של אגרת התשובה בנוסח ה'מהדורה בתרא' (שנדפסה לאחר מכן בכל המהדורות), כמו שנכתב בשער: "ועתה ניתוסף בו 'אגרת התשובה' מהרב הגאון המחבר נ"י". הסכמות רבי 'משולם זוסיל מאניפאלי', רבי 'יהודא ליב הכהן', רבי ברוך משקלוב, רבי משה מקאפוסט ורבי צבי הירש מסמאלייאן. שם המחבר לא נזכר בשער ובהסכמות, כמו ברוב המהדורות הראשונות [שלפני מהדורת שקלוב תקע"ד ואילך]. בראש חלק א: "הקדמת המלקט והיא אגרת השלוחה לכללות אנשי שלומינו" - הקדמת המחבר, שאינה חתומה. בעותק שלפנינו מופיעה ההקדמה במלואה, כולל הקטע "ארור משיג גבול רעהו..."

כ"ד המלקט ביאורי אמרים הנ"ל" [קטע זה נשמט בחלק מן העותקים, ראה: תורת חב"ד, עמ' 53-52]. רישומי בעלות עתיקים של רבי יוסף בן רבי זאב וואלף [נאלקינד?] מבראערסאוו. רישומים רבים בדפי הבטנה (הפורוץ). [4], [ה-צה, 1] דף; [1], [ב-יח דף. 16 ס"מ. נייר תכלכל-ירקרק. מצב בינוני. כתמים ובלאי. מעט קרעים ופגמים (קרע עם חסרון בטקסט בפניה העליונה של דף מט). נזקי עש על הטקסט. דפים מנותקים. כריכה עתיקה ופגומה. למהדורה זו מספר וואריאנטים [ראה: מונדשיין, תורת חב"ד, עמ' 57-50]. "אגרת התשובה" יצאה גם בנפרד עם תיקוני הטעויות שנרשמו בלוח הטעות בסוף חלק שני. סטפנסקי חסידות, מס' 626. פתיחה: \$2500

115

כמה מן התיבות בדיו אדומה. רוב הדפים במצב טוב, מספר דפים במצב בינוני. כתמים ובלאי. פגמים בדפי השער, משוקמים. במרכז דף השער השני קרע עם חסרון ופגיעה בטקסט. קרעים במספר דפים נוספים עם פגיעה בטקסט. כריכה חדשה.

מהספרים האחרונים שנדפסו ברוסיה טרם סגירתם של כל בתי הדפוס היהודיים בשנת תקצ"ז בעקבות הלשנת המשכילים. מאז ואילך הורשו להתקיים רק שני בתי דפוס בוילנא ובוז'טומיר שעמדו תחת פיקוח חמור של הממשלה הרוסית. רק בשנת תר"ח נדפס בוז'טומיר חלקו השני של הספר על חומשים ויקרא-דברים במתכונת אחרת בשם "לקוטי תורה".

סטפנסקי חסידות, מס' 610.

פתיחה: \$2000

114. Likutei Amarim Tanya - Shklow, 1806 - First Edition of Igeret HaTeshuva - Printed in the Lifetime of the Author, the Admor HaZaken

Likutei Amarim Tanya, Part 1 - Sefer shel Benonim, Part 2 - Chinuch Katan - Sha'ar HaYichud V'Ha'emuna and Part 3 - Igeret HaTeshuva. By Rebbe Shneur Zalman of Liadi. Shklow, [1806]. Printed by the partners Baruch son of R. Eliyahu and Yitzchak son of R. Shmuel. Printed in the author's lifetime. First edition printed in Shklow.

This is the first edition of Igeret HaTeshuva of the "Mahadura Batra" (afterward printed in all editions) as written on the title page: "And now Igeret HaTeshuva by the author has been added". Approbations of R. "Meshulam Zusil of Hannopil", R. "Yehuda Leib HaCohen", R. Baruch of Shklow, R. Moshe of Kopys (Kapust) and R. Zvi Hirsh of Smalyany. The name of the author is not mentioned on the title page nor in the approbations, the same as most of the first editions [printed before the 1814 Shklow edition].

Part 1 opens with: "The introduction of the compiler and this is a letter send to our acquaintances" - an unsigned preface by the author. This copy contains the entire introduction, including the passage "Cursed be the person who impinges upon the rights... these are the words of the compiler of Be'urei Amarim" [this passage was omitted from some copies, see: Torat Chabad, pp. 52-53].

Ancient ownership inscriptions of R. Yosef son of R. Ze'ev Wolf [Zolkind?] of Berezovo. Many inscriptions on flyleaves.

[4], 5-95, [1] leaves; [1], 2-18 leaves. 16 cm. Bluish-greenish paper. Fair condition. Stains and wear. Few tears and damages (open tear affecting text of the upper corner of leaf 49). Worming to text. Detached leaves. Ancient damaged binding.

Several variants of this edition exist [see: Mondshine, Torat Chabad, pp. 50-57]. "Igeret HaTeshuva" was also published separately with errata listed at the end of Part 2.

Stefansky Chassidut, no. 626.

Opening price: \$2500

115. ספר תורה אור, לרבי שניאור זלמן מלאדי - קאפוסט תקצ"ז - מהדורה ראשונה

ספר תורה אור, מאמרי חסידות על חומשים בראשית-שמות, חנוכה ופורים, מאת רבי שניאור זלמן מלאדי - בעל התניא. קאפוסט, תקצ"ז 1836. מהדורה ראשונה.

הספר נכתב מפיו של בעל התניא על ידי אחיו רבי יהודה ליב מיאנאוויטש, וסודר ונערך לדפוס על ידי נכדו-תלמידו האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש בעל ה"צמח צדק" (תקמ"ט-תרכ"ו). כשיצא הספר מבית הדפוס כתב ה"צמח צדק" אגרת לחסידיו ותיאר בה בין היתר את חשיבות הספר: "וכל דבריו בגחלי אש להלהיב הלבבות ולקרבן לאביהן שבשמים, ולהמשיכן על אפיקי מים חיים התורה והמצוה".

רישומים רבים והותמות בשער הספר ובדף האחרון [שייך לר' שניאור זלמן דוד ב"ר יעקב צוויאן, פה קרייזבורג, יום ה' ט"ז שבט תר"ט, ועוד].

[1], קסו, [1] דף. כולל "לוח הטעות והתיקון" בסוף הספר. 20 ס"מ. שני שערים. בשני השערים נדפסו

116

116. ספר אור הגנוז לצדיקים - תורת "בעל התניא" - זולקווא, תק"ס - מהדורה ראשונה / רוח חן - ברין, תקנ"ו / נגיד ומצוה - זולקווא, תקנ"ג

שלשה ספרי חסידות, קבלה ופילוסופיה, הכרוכים יחד: ספר אור הגנוז לצדיקים, "מלוקט מספרים ומפי סופרים קדושי עליון... ובו מבוארים הנהגות החסידות ומדות הישרות שמבוארים בכל ספרי הצדיקים..." מאת רבי אהרן הכהן מאפטא. זולקווא, תק"ס [1800]. מהדורה ראשונה עם הסכמת המגיד מקוזניץ. הספר נדפס כארבע השנים לאחר הדפסת ספר התניא מאת האדמו"ר הזקן מחב"ד רבי שניאור זלמן. המחבר, מגדולי צדיקי החסידות, מתבסס במקומות רבים בספרו על ספר התניא, וכמעט בכל פרשה מצטט מדברי קדשו ובונה עליו את יסודותיו. רבי אהרן הכהן מזהיר ופאטא (אנצ' לחסידות א', עמ' קנו), מחבר ספר "כתר שם טוב" - ספר הליקוטים הנודע מתורת הבעש"ט וסידור "תפילה ישרה - כתר נהורא". ספרו "אור הגנוז לצדיקים" נדפס לראשונה בעילום שם המחבר. על הספר עיין: ח' ליברמן, כיצד חוקרים חסידות בישראל, בתוך ספרו אהל רח"ל, א', ניו יורק תש"ם, עמ' 11-7. סטפנסקי חסידות, מס' 22. כרוך עם:

- ספר רוח חן, ביאורי מושגים בפילוסופיה, מאת רבי יהודה אבן תבון, עם ביאור מאת רבי ישראל [מוזשטש]. ברין, [תקנ"ו, 1796].
- ספר נגיד ומצוה, כוונות והנהגות על פי הקבלה, מאת רבי יעקב צמח. זולקווא, [תקנ"ג, 1793].

בשלת הספרים חותמות של רבי "אשר אנשיל וויס אבדק"ק סילאדי נאדיפאלו והגליל יע"א" (תרמ"ב-תש"ד), מרבני הונגריה. תלמידים של ערוגות הבורש והשבת סופר, ותלמיד גיסו רבי שלמה זלמן ווינברגר אב"ד מארגרטיץ. גאון מפורסם ורב פעלים. משנת תרע"ג כיהן ברבנות נאג'פאלו (מחוז סילאג, טרנסילוניה). נספה בארשוויץ. ספריו "שמן למנחה" נדפסו ע"י צאצאיו בשנים תשכ"ט-תש"ן.

[1], לב, [1]; עז; [63] דף. חסר דף אחרון בספר "אור הגנוז". 18.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קרעים בשולי דפים בודדים. כריכה חדשה.

פתיחה: \$500

115. Torah Or by Rebbe Shneur Zalman of Liadi - Kopy's (Kapust) 1836 - First Edition

Torah Or, Chassidic essays on Bereshit-Shemot, Chanuka and Purim, by R. Shneur Zalman of Liadi, Ba'al HaTanya. Kopy's, 1836. First edition.

The book was written from teachings heard directly from the Ba'al HaTanya by his brother R. Yehuda Leib of Janowiec, and was arranged and edited for print by his disciple and grandson R. Menachem Mendel Schneerson of Lubavitch, author of Tzemach Tzedek (1789-1866). After the book was printed, the Tzemach Tzedek wrote a missive to his Chassidim describing the importance of the book: "All its words are like burning coals which enflame the hearts and draw them close to their Father in Heaven..."

Many inscriptions and stamps on title page and on last leaf ["Belongs to R. Shneur Zalman David son of R. Ya'akov Tzovian, here in Krustpils (Kreizburg), Thursday the 16th of Shevat 1849", and more].

[1], 167, [1] leaves. Contains "list of errata" at the end of the book. 20 cm. Two title pages. Some letters on both title pages were printed in red ink. Most leaves are in fair condition. Stains and wear. Repaired damages to title pages. Open tear to center of second title page, affecting text. Tears to several more leaves, affecting text. New binding.

Among the last books printed in Russia before all Jewish printing presses were shut down in 1837 as a result of defamation by the maskilim. From that time on, only two printing presses, one in Vilna and the other in Zhitomir, were allowed to continue printing under the close scrutiny of the Russian government. Only in 1848, did Part 2 of the book on Vayikra-D'varim appear in print in a different format, titled Likutei Torah.

Stefansky Chassidut, no. 610.

Opening price: \$2000

117

117. Derech Chaim V'Tochachat Mussar Haskel - The Mittler Rebbe (Middle Admor) - Zhitomir, 1863

Derech Chaim V'Tochachat Mussar Haskel, teachings which inspire and enhearten a person to full repentance, by R. Dov Ber Schneerson [the middle Admor]. Zhitomir: R. Chanina Lipa and R. Yehoshua Heshel Shapira, 1863.

111 leaves. 20 cm. Good-fair condition. Holes on text of title page and two other leaves. Stains and wear. Old rubbed binding, with leather spine.

Opening price: \$400

116. Or HaGanuz LaTzaddikim - Teachings of Baal HaTanya - Zhovkva, 1800 - First Edition / Ruach Chen - Brno, 1796 / Naggid U'Metzaveh - Zhovkva, 1793

Three books of Chassidism, Kabbalah and philosophy, bound together:

Or HaGanuz LaTzaddikim, by R. Aharon HaCohen of Apta. Zhovkva, 1800. First edition with the approbation of the Maggid of Koznitz.

The book was printed about four years after the printing of the Tanya by the Admor HaZaken of Chabad, R. Shneur Zalman. The author, who was a leading Chassidic tzaddik, bases many of the teachings in his book on the Tanya, and in almost every section, quotes the Tanya and infers his own principles from its holy teachings.

R. Aharon HaCohen of Żelechów and Apta (Encyclopedia L'Chassidut, vol. 1, p. 157), author of Keter Shem Tov - the famed book of compilations of the teachings of the Baal Shem Tov, and of the siddur "Tefillah Yeshara - Keter Nehorah". His book Or HaGanuz LaTzaddikim was first printed anonymously.

For further information about the book, see: C. Lieberman, Ketzad Chokrim Chassidut B'Yisrael, in his book Ohel Rachel, vol. 1, New York, 1980, pp. 7-11. Stefansky Chassidut, no. 22.

Bound with:

- Ruach Chen, explanations of philosophical concepts, by R. Yehuda ibn Tibbon, with the commentary of R. Yisrael [of Zamość]. Brno, [1796].

- Naggid U'Metzaveh, kabbalistic kavanot and conduct, by R. Yaakov Tzemach. Zhovkva, [1793].

The three books bear the stamps of R. "Asher Anshel Weiss Rabbi of Szilágynagyfalu and its surroundings" (1882-1944), a Hungarian rabbi. Disciple of the Arugot HaBosem, of the Shevet Sofer and of his brother-in-law R. Shlomo Zalman Weinberger Rabbi of Marghita. Famed Torah scholar. From 1913 served as rabbi of Nagyfalu (Szilágy County, Transylvania). Perished in Auschwitz. His books Shemen L'Mincha were printed by his descendants in 1969-1990.

[1], 32, [1]; 77; [63] leaves. Lacking last leaf of the book Or HaGanuz. 18.5 cm. Good-fair condition. Tears to margins of a few leaves. New binding.

Opening price: \$500

117. דרך חיים ותוכחת מוסר השכל - האדמו"ר האמצעי - זיטומיר, תרכ"ג

ספר דרך חיים ותוכחת מוסר השכל, דברי כיבושין שבושין לבו של אדם ומקרבין לאביו שבשמים בתשובה שלימה, מאת רבי דוב בער שניאורסון [האדמו"ר האמצעי]. זיטומיר, תרכ"ג 1863. דפוס רבי חנינא ליפא ורבי יהושע העשיל שפירא.

קי"א דף. 20 ס"מ. מצב טוב-בינוני. נקבים על הטקסט בשער וב-2 דפים נוספים. כתמים ובלאי. כריכה ישנה ובלויה, עם שדרת עור.

פתיחה: \$400

118. Nachala L'Yisrael, Lemberg, 1876 - With Rare Leaves of Calculations of the Redemption, Attributed to the Author of Tzemach Tzedek / Kol BaRama - Eulogy for Rebbe Avraham Ya'akov of Sadigura

Nachala L'Yisrael, halachic and aggadic novellae and responsa, by R. Yechiel Michel Hibner Rabbi of Nyzhniv. [Lemberg, 1876]. Only edition.

This book was printed in separate pamphlets, unsystematically, so no two copies are alike. At the end of this copy are two leaves (not found in most copies) with the Ketz HaYamin treatise attributed the Rebbe author of Tzemach Tzedek in which he foresees the future redemption in the year 1878. The essay opens with "**Ketz HaYamin... found among the writings of R. Menachem Mendel of Lubavitch, disciple of the Rebbe (and also his grandson), and some say that these are the teachings of the author of the Tanya himself...**". Two variations of Ketz HaYamin exist and this copy contains the longer version.

Bound with: • Treatise Kol BaRama, by R. Yitzchak Isaac Rabbi of Dobromil. Eulogy for his teacher R. Avraham Ya'akov of Sadigura, and halachic novellae and responsa by the author and by R. Mordechai Ze'ev Ittinga. Przemyśl, 1884. 6 leaves, only edition.

The front endpapers bear ownership inscriptions of "R. Yisrael Derlach", and the dates "1880" and "The 10th of Elul 1886".

[2], 12, [32], 1-2, 5-52 (lacking leaves 3-4 of the third pagination); 3, [50], 10, [5] leaves; 6 leaves. 25 cm. Dry brittle paper. Fair-good condition. Stains and wear. Worming. Binding and a number of leaves are detached.

The treatise Ketz HaYamin is particularly rare. R. Yehoshua Mondshine, a renowned researcher associated with Chabad, printed this composition in

118

his book Migdal Oz (Kfar Chabad, 1980, pp. 492-503), and he writes that he inspected the book Nachala L'Yisrael in all Israeli libraries and could not find even one copy containing these scarce leaves. Only in the Lubavitch library in the US, two copies of these leaves exist (with differences). See enclosed material. Stefansky Chassidut, no. 388.

Opening price: \$800

118. ספר נחלה לישראל - למברג, תרל"ו - עם הדפים הנדירים של חישוב הקץ המיוחס לבעל ה"צמח צדק" / קול ברמה - הספד על האדמו"ר רבי אברהם יעקב מסדיגורה

ספר נחלה לישראל, חידושי הלכה ואגדה ושו"ת, מאת רבי יחיאל מיכל היבנר אב"ד ניונוב. למברג, [תרל"ו] 1876. מהדורה יחידה. ספר זה נדפס קונטרסים קונטרסים בצורה לא מסודרת, ואין טופס אחד דומה למשנהו. בטופס שלפנינו נדפסו בסופו שני דפים (שאינם נמצאים ברוב הטפסים), עם קונטרס "קץ הימין" המיוחס לאדמו"ר בעל ה"צמח צדק" ובו צופה את הגאולה העתידה לשנת תרל"ח. בפתח המאמר נדפס: "קץ הימין אשר השאיר אחריו ברכה ונמצא באמתחת של הרב הגאון הקדוש וכו' מהיו מנחם מענדיל זצל"ה מק"ק ליובאוויטש, תלמיד הרב ז"ל (וגם נכדו), (ו"א דיא דברי הרב התניא בעצמו) יקבל האמת ממנו שאמרו". גם בטפסים שהוקנטרס מופיע בהם קיימות שתי נוסחאות. לפנינו הנוסח הארוך יותר.

כרוך עם: • קונטרס קול ברמה, מאת רבי יצחק איציק באב"ד מדאבראמיל. הספד על רבו האדמו"ר רבי אברהם יעקב מסדיגורה, וכן חידושי הלכה ושו"ת מהמחבר, ומאת רבי מרדכי זאב איטינגא. פרועמישל, [תרמ"ד] 1884. קונטרס, ו' דפים, מהדורה יחידה.

רישומי בעלות: בדפי המגן הקדמיים רישומי בעלות של "ר' ישראל דערלאך", והתאריכים "תרי"ם", "יוד אלול תרר"ם".

[2], יב, [32], א-ב, ה-נב (חסרים הדפים ג-ד מהספירה השלישית); ג, [50], י, [5] דף; ו דף. 25 ס"מ. נייר יבש ושביר. מצב בינוני-טוב.

כתמים ובלאי. סימני עש. הכריכה וחלק מהדפים מנותקים. קונטרס "קץ הימין" שלפנינו הינו נדיר במיוחד. החוקר החב"די הנודע ר' יהושע מונדשיין ז"ל, הדפיס חיבור זה בספרו "מגדל עז" (כפר חב"ד, תש"מ, עמ' תצב-תקג), שם הוא כותב כי בדק את ספרי "נחלה לישראל" בכל הספריות בארץ ולא מצא אפילו עותק אחד עם דפים נדירים אלו. רק בספריית ליובאוויטש בארצות הברית קיימים שני עותקים של דפים אלו, ויש בהם שינויים בין עותק אחד למשנהו. ראה חומר מצורף.

טפנטקי חסידות, מס' 388.

פתיחה: \$800

120. כתב-יד מאמרי חב"ד - מאמרי האדמו"ר מהר"ש מליובאוויטש - עם שתי מילים בכתב-ידו של הרבי מליובאוויטש

כרך בכתב יד, מאמרי חסידות מתורתו של האדמו"ר מהר"ש מליובאוויטש. [רוסיה, אחרי תרמ"א 1881].

בכרך זה נעתקו מאמרי האדמו"ר מהר"ש שנאמרו בין השנים תרכ"ז-תרמ"א, ובהם "המשכים" המפורסמים אצל חסידי חב"ד: "החרים" תרל"א, "מים רבים" תרל"ו, ועוד. ("המשך" בטרמינולוגיה החבדית פירושו: סדרת מאמרים העוסקת בהרחבה בביור סוגיות בקבלה וחסידות, כשכל מאמר הוא המשך לקודם לו. האדמו"ר מהר"ש הוא הראשון שחידש צורה מיוחדת זו במאמריו).

רוב הכרך בכתובת מעתיק אחד, ומיעוטו מכותבים נוספים. במאמר אחד מופיע תאריך בכותרת בכתב יד המעתיק: "מהר"ש, בעת חתונה תרל"ד" [1874].

בשני מאמרים (דף [153א] ודף [161ב]) מופיע בכותרת שם הפרשה בכתב יד המעתיק "נשא" ו"שלח" ולצד שם הפרשה נוספה בכת"י שונה השנה "תרל"ד". כתב יד זה דומה מאד לכתב ידו של האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון מחב"ד-ליובאוויטש, וכפי הנראה היה כתב-היד שלפניו תחת ידו וסימן בו תאריכים אלו.

בדפים [185]-[190] נעתק מאמר "יפה שעה אחת" המיוחס לאדמו"ר האמצעי מליובאוויטש. בדפים הראשונים רישומי בעלות: "שייך ליוסף ש"ב דאפצוהע".

האדמו"ר רבי שמואל שניאורסון (תקצ"ד-תרמ"ג), האדמו"ר הרביעי לבית חב"ד, בן זקונים לאביו ה"צמח צדק". ידו לא משה מיד אביו. עלה על כס הנשיאות לאחר פטירת אביו בשנת תרכ"ו. הקים את חצרו בעיירה ליובאוויטש, בעוד ששאר אחיו האדמו"רים עקרו לעיירות קאפוסט, ליאדי וניעוין.

מאמרי והמשכיו נודעים בחדותם ובהירותם ובקוצר לשונם (ביחס לשאר אדמו"רי חב"ד) ובבקיאות מופלגת בספרי הקבלה ומחשבת ישראל. כתביו הרבים נדפסו בסדרת הספרים "לקוטי תורה - תורת שמואל".

מהר"ש נשא את משא העם על לבו ועסק רבות בשתדלנות בצרכי כלל ישראל ברוסיה שהתגוררו בתחום המושב וסבלו רבות מגזירותיהם של הצארים הרוסיים שהתחדשו חדשים לבקרים. השפעה כבירה הייתה לו על חסידיו. נודע כפיקח עצום במילי דעלמא. בעל ידע מקיף ברפואה. ידע כמה שפות והתמצא בהוויות העולם. (תיאור מעניין על דמותו, ראה ב"העבר", ב, עמ' 86-93, מאת - בן העיירה ליובאוויטש מאותם ימים - צבי הר-שפר).

[306]; [10] דף. למעלה משש מאות עמודים כתובים. 22 ס"מ. מצב טוב. דפים בודדים קרועים בשוליהם עם פגיעה קלה בטקסט. הקונטרס שמסתיים בדף [201] אינו שלם. כתמים ובלאי. כריכה חדשה.

פתיחה: \$2500

119

119. Likutei Amarim Tanya - Three Editions Printed in Vilna

Three copies of Sefer Likutei Amarim - Tanya, from the "Alter Rebbe", R. Shneur Zalman of Liady. Different editions printed in Vilna, 1872-1900.

1. Likutei Amarim Tanya. Vilna, 1872. 146 leaves.
2. Likutei Amarim Tanya. Vilna, 1872. 130 leaves.
3. Likutei Amarim Tanya. Vilna [1900]. This edition was edited with the original manuscript, and contains several important revisions and additions. All further editions were based on this edition, which has been republished throughout the world. 19-20 cm. Condition varies. The 1900 edition was printed on high-quality paper, with wide margins.

Opening price: \$300

119. ליקוטי אמרים תניא - שלש מהדורות מדפוס ווילנא

שלשה עותקים של ספר ליקוטי אמרים - תניא, מאת "האדמו"ר הזקן" רבי שניאור זלמן מלאדי. ממהדורות שונות שנדפסו בוילנא, בשנים תרל"ב-תר"ס 1872-1900.

1. ליקוטי אמרים תניא. ווילנא תרל"ב 1872. 146 עמ'.

2. ליקוטי אמרים תניא. ווילנא תרל"ג 1872. 130 עמ'.

3. ליקוטי אמרים תניא. ווילנא [תר"ס] 1900. מהדורה זו הוגהה על-פי כתבי-יד, ועל-פי כתב-יד המחבר, ונוספו בה לראשונה כמה השלמות חשובות. מהדורת אב שעל פיה נדפסו כל המהדורות שבאו אחריה. צולמה בעשרות ומאות מהדורות שנדפסו במקומות שונים בעולם.

19-20 ס"מ. מצב משתנה. מהדורת תר"ס נדפסה על נייר איכותי, עם שוליים רחבים.

פתיחה: \$300

120. Manuscript of Chabad Essays - Essays of Rebbe Shmuel (Maharash) of Lubavitch - Two Words in the Lubavitcher Rebbe's Handwriting

Handwritten volume, Chassidic essays of the teachings of R. Shmuel of Lubavitch, the Rebbe Maharash. [Russia, after 1881].

The volume contains copies of essays of the Rebbe Maharash from the years 1867-1881, with "hemshechim" [continuations] renowned in the circles of Chabad Chassidism: "V'Hecherim" 1871, "Mayim Rabim" 1876, etc. ("Hemshech" in Chabad terminology refers to a series of essays which extensively expound upon kabbalistic and Chassidic treatises, where each essay is a continuation from the previous one. The Maharash is the first who initiated this unique form of presenting his teachings).

Most of the volume is written by one copier, the rest is written by others. The title of one essay bears a date in the copier's handwriting: "Maharash, at a wedding in 1874".

Two essays (p. [153a] and p. [161b]) bear the name of the parsha (Naso and Shelach) in their titles, in the copier's handwriting, with the date 1874 in a different handwriting beside them. This handwriting is very similar to that of R. Menachem Mendel Schneerson of Chabad-Lubavitch, and apparently, he reviewed this manuscript and marked these dates.

The essay Yafa Shaah Achat attributed to the "Middle Rebbe" of Lubavitch (R. Dov Ber) was copied on leaves [185]-[190].

The first leaves bear ownership inscriptions: "Belongs to Yosef shochet and bodek of Obchuga".

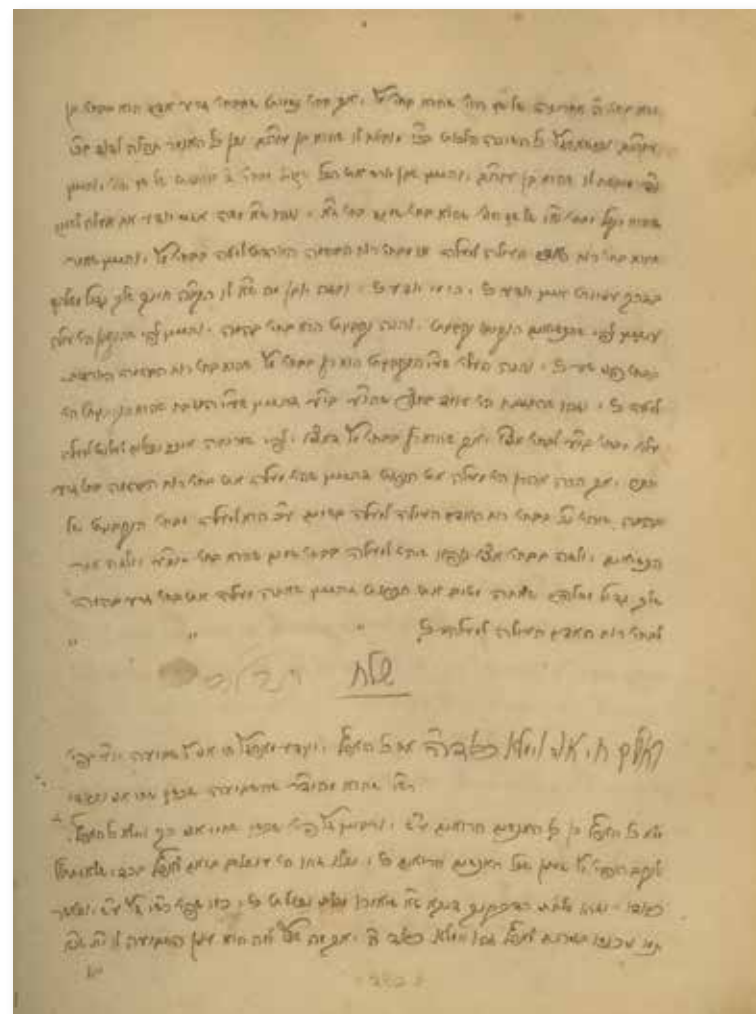
Rebbe Shmuel Schneerson (1834-1883), the fourth Lubavitcher Rebbe, youngest son of the Tzemach Tzedek, was constantly in his father's presence, and after his father's death in 1866, succeeded him as Rebbe. He established his court in the town of Lubavitch, whereas his elder brothers served as rebbes in the towns of Kopyts (Kapust), Liadi and Nizhyn.

His essays and "hemshechim" are renowned for their sharpness, clarity and brevity (in comparison to the other Chabad rebbes), and in their exceptional proficiency in kabbalistic and Jewish philosophy books. His many writings were printed in the Likutei Torah - Torat Shmuel series.

The Maharash carried the Jewish People's burden on his shoulders, and was very active in lobbying on behalf of the Jewish population which resided in the "Pale of Settlement" and suffered greatly from the decrees of the Russian Tsars. He had tremendous impact on his Chassidim. He was knowledgeable and extremely clever in worldly matters, had comprehensive medical knowledge and mastered several languages. (An interesting description of him appears in HeAvar, vol. 2, pp. 86-93, by a resident of Lubavitch in those times, Zvi Har-Shefer).

[306]; [10] leaves. More than 600 written pages. 22 cm. Good condition. Tears to margins of a few leaves, slightly affecting text. The gathering ending on leaf [201] is incomplete. Stains and wear. New binding.

Opening price: \$2500

120

121. Collection of Letters - Rebbe Rayatz

Three letters by the Rayatz [R. Yosef Yitzchak Schneerson] of Lubavitch, letter from his son-in-law R. Shemaryahu Gur-Aryeh and a letter from Kollel Chabad in Jerusalem, sent to R. Menachem Mendel Kuperstock:

- Three typewritten letters on official stationery, signed by the Rebbe Rayatz of Lubavitch. Brooklyn, 1943-1945.

- Letter by R. Shemarya Gur-Aryeh, son-in-law of the Rebbe Rayatz. [USA], Iyar 1940. Letter written on official stationery with an address in Riga, written two months after he arrived in the US with the Rayatz: "You have surely heard of our timely arrival in the US...".

- Letter by the management of Kollel Chabad in Jerusalem, with stamps and signatures of R. Shlomo Yehuda Leib Eli'ezrov Rabbi of Hebron, R. Yitzchak Avigdor Orenstein [first Rabbi of the Kotel], and one more signature. Jerusalem, 1945.

R. Menachem Mendel Kuperstock, prominent Chabad Chassid in the Vilna region, Chassid of the Rashab and Rayatz, was a witness at the wedding of R. Menachem Mendel Schneerson of Lubavitch and his signature appears on the ketubah. In 1935, he immigrated to Eretz Israel and settled in Haifa, in which he established and led the Chabad community. Five letters. Size varies. Overall good-fair condition. Stains. Folding marks. File holes.

- Enclosed: Photocopy of a letter by the Rayatz to the Chabad yeshivas in Eretz Israel.

Opening price: \$1800

121

אביגדור אורנשטיין (רב הכותל הראשון), והותם נוסף. ירושלים, תש"ה [1945].

רבי מנחם מנדל קופרשטוק, מחשובי חסידי חב"ד באזור וילנה, חסיד האדמו"ר הרשב"י והריי"ץ, שימש כעד בנישואי האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש והתם על כתובתו. בשנת תרצ"ה, עלה לארץ ישראל והתיישב בחיפה, שם הקים והנהיג את קהילת חסידי חב"ד.

חמשה מכתבים. גודל משתנה. מצב כללי טוב-בינוני. כתמים. סימני קיפול. נקבי תיוק.

- מצורף: צילום מכתב מאת האדמו"ר הריי"ץ אל ישיבות חב"ד בארץ ישראל.

פתיחה: \$1800

121. אוסף מכתבים - האדמו"ר הריי"ץ

שלושה מכתבים מאת האדמו"ר הריי"ץ [רבי יוסף יצחק שניאורסון] מליובאוויטש, מכתב מחתנו רבי שמריהו גור-אריה ומכתב מכולל חב"ד בירושלים, שנשלחו אל רבי מנחם מנדל קופרשטוק:

- שלושה מכתבים מודפסים במכונת כתיבה על נייר מכתבים רשמי, חתומים בכתב יד קדשו של האדמו"ר הריי"ץ מליובאוויטש.

ברוקלין, תש"ג-תש"ה [1943-1945].

- מכתב מאת רבי שמריהו גור אריה, חתנו של האדמו"ר הריי"ץ. [ארצות הברית], אייר ת"ש [1940]. מכתב על נייר מסמכים רשמי עם שם העיר "ריגה", שנכתב כחודשיים לאחר הגיעו עם האדמו"ר הריי"ץ לארה"ב: "בטח שמעו כתר" שי מבואנו ת"ל צלחה לאה"ב...".

- מכתב מאת הנהלת כולל חב"ד בירושלים, בחתימות והותמות רבי שלמה יהודה ליב אליעזרוב - רבה של חברון, רבי יצחק

123

123. מכתב "שנה טובה" מהרבי מחב"ד-ליובאוויטש

מכתב מאת האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש-חב"ד, בחתימת ידו. ברוקלין, תשכ"ח [1968].
 "ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה". מודפס במכונת כתיבה, עם חתימת הרבי בכת"ו, והוספת המילים "הפ"ג נתקבל" בכתב ידו.
 21 ס"מ. מצב טוב. סימן קיפול.
 מצורפים שני דפים: צילום מכתב הרבי מחודש ניסן תשי"ג, וצילום מכתב רבי שלום דובער לויין.
 פתיחה: \$300

122

122. Two Letters with New Year Greetings - The Lubavitcher Rebbe Rayatz

Two letters with New Year's greetings by the Rebbe Rayatz - the Lubavitcher Rebbe R. Yosef Yitzchak Schneersohn, to R. Baruch Chaim Faktorovitz. Riga (Latvia), 1932 / Otwock (Poland), 1936.
 Two letters, typed on the Rebbe's official stationery, with his handwritten signature.
 The Rebbe Rayatz, R. Yosef Yitzchak Schneerson (1880-1950, Otzar Harabanim 8887), the sixth Rebbe of the Chabad-Lubavitch court. Founder of Yeshivot Tomchei Temimim together with his father the Rebbe Rashab (Rebbe Shalom Dov). Assumed the title of

122. שני מכתבי ברכת שנה טובה - האדמו"ר הריי"ץ מליובאוויטש

שני מכתבים עם ברכת "שנה טובה" מאת האדמו"ר הריי"ץ - רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש, אל רבי ברוך חיים פקטורוביץ'. ריגה (לטביה), תרצ"ב [1932] / אוטבוצק (אטוואצק, פולין), תרצ"ו [1936].
 שני מכתבים, מודפסים במכונת כתיבה על נייר מכתבים רשמי של האדמו"ר. התומים בחתימת ידו.
 הריי"ץ, רבי יוסף יצחק שניאורסון (תר"ם-תש"י, אוצר הרבנים 8887), האדמו"ר השישי לבית חב"ד-ליובאוויטש. מייסד ישיבות תומכי תמימים יחד עם אביו האדמו"ר הרש"ב (רבי שלום דוב). עלה על כס האדמו"רות בשנת תר"ף. נאסר ע"י השלטון הקומוניסטי ושחרר בשנת תרפ"ו. הגיע לפולין ובשנת ת"ש לברוקלין. מחיבוריו: ספר המאמרים, לקוטי דבורים ועוד. אחד מחתניו הוא רבי מנחם מנדל שניאורסון ז"ל, הרבי מליובאוויטש בברוקלין.
 2 מכתבים. 24 ס"מ. מצב משתנה. כתמים ובלאי. סימני קיפול וקרעים.

פתיחה: \$1000

124b

124. Three Pictures - Chabad / Printed Broadside - "Farewell Blessing" by the Rebbe the Rayatz

1-3. Three pictures for hanging on the wall - Chabad:
 • Picture of the Rebbe the Rayatz (32X47 cm. Printed paper sheet, in decorative wooden frame).
 • Large photograph of the Lubavitch Rebbe (26X34 cm. Signed by the photographer, framed).
 • Photograph - the Lubavitch Rebbe with Chassidim (20X25 cm. Wood and glass frame).
 4. "Farewell Blessing", a printed broadside on behalf of the management of Torah Emet in Jerusalem, calling to bid farewell to the Rebbe Rayatz of Lubavitch who was leaving the city. [Jerusalem, Av 1929].

This broadside is from the Rayatz's visit to Eretz Israel in 1929. It states that "a farewell blessing can be received by the Rebbe in the Amdursky Hotel".

45X60 cm. Fair condition. Stains, repaired tears. Framed, not examined outside of frame.

Opening price: \$300

124a

124c

123. New Year Letter by the Chabad-Lubavitch Rebbe

Letter by R. Menachem Mendel Schneerson of Lubavitch-Chabad, with his signature. Brooklyn, 1968.

"Blessings for a ketiva v' chatima tova for a good sweet year". Typewritten, with the Rebbe's signature and the following words in his handwriting: "Received the P.N. [pidyon nefesh]".

21 cm. Good condition. Folding crease.

Two leaves enclosed: A photocopy of a letter by the Rebbe written in the month of Nissan 1953, and a photocopy of a letter by R. Shalom Duber Levine.

Opening price: \$300

124. שלוש תמונות - חב"ד / כרוז מודפס - "ברכת הפרדה" מהאדמו"ר הריי"ץ

1-3. שלוש תמונות לתליה על הקיר - חב"ד:
 • תמונת האדמו"ר הריי"ץ (47X32 ס"מ. גליון נייר מודפס, נתון במסגרת עץ מעוטרת).
 • תצלום דיוקן גדול של הרבי מליובאוויטש (34X26 ס"מ. חתום על ידי הצלם, נתון במסגרת).
 • תצלום - הרבי מליובאוויטש עם חסידים (25X20 ס"מ. נתון במסגרת עץ וחוכית).
 4. "ברכת הפרדה", כרוז מודפס מטעם הנהלת "תורת אמת" בירושלים, הקורא להפרד מהאדמו"ר הריי"ץ מליובאוויטש, העוב את העיר. [ירושלים, אב תרפ"ט 1929].
 כרוז מתקופת ביקורו של האדמו"ר הריי"ץ בארץ ישראל בשנת תרפ"ט. בכרוז צוין כי ניתן לקבל מכ"ק את ברכת הפרדה במלון אמדורסקי".

45X60 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. כתמים, קרעים משוקמים. נתון במסגרת, לא נבדק מחוץ למסגרת.

פתיחה: \$300

125a

לקיבו. מבניו וחתניו המשיכו שושלות של אדמו"רים לבית טשרנוביל ורחמסטרביקה.

עו דף. 19.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים, בלאי וקרעים. פגעי עש עם פגיעה בטקסט. דפים כהים. כריכה ישנה ופגומה.

פתיחה: \$1000

בנו האדמו"ר רבי שלמה בן ציון טברסקי (תר"ל-ת"ש), "הינוקא" מטשרנוביל. נתייתם בהיותו בן י"א, ובשנת תרמ"ג במלאות לו בר מצוה הוכתר כאדמו"ר כממלא מקום אביו, וכן ניתן לו גם התפקיד של נשיא מעות ארץ ישראל באוקראינה. היה אחד משלשה האדמו"רים ה"ינוקות" המפורסמים ברוסיה: "הינוקא מקרלין", "הינוקא מטולנא" ו"הינוקא מטשרנוביל". לאחר הפרעות באוקראינה בשנת תר"פ, עבר לקיבו. נסע לתקופה לארה"ב וחזר

125. ספר צבי קודש - זולצבאך, תק"ח - עותק מיוחס לשלושה דורות של אדמו"רי טשרנוביל - רבי אהרן מטשרנוביל, רבי זוסיא מטשרנוביל ורבי שלמה בן ציון "הינוקא" מטשרנוביל

ספר צבי קודש, חידושים על מסכת ברכות, שבת ועירובין, מאת הגאון רבי צבי הירש ב"ר דוד מק"ק סאקלוב (הסמוכה לקהילת ריישא). זולצבאך, תק"ח [1748].

בראש השער רישום בעלות (פגוע מעש) בכת"י אשכנזי עתיק: "ר' זוסיא בהרב" [האדמו"ר רבי ישעיה משולם זוסיא טברסקין]. בעמוד לפני השער רישום (בכת"י מאוחר יותר) על קבלת הספר מאת בנו של האדמו"ר ר' זוסיא: "קבלתי מתנה מהאדמו"ר ר' שלמה בן ציון זצוק"ל מטשרנוביל, א. שינדרמן, וחותרמת על תרומת הספר לבית כנסת בתל אביב מעובונו של רבי אהרן שינדרמן, שנפטר בחודש אייר תשכ"ח.

הרישום "ר' זוסיא בהרב" מעיד כי ספר זה הגיע מספריו הקדושים של האדמו"ר רבי אהרן מטשרנוביל ובנו האדמו"ר רבי זוסיא מטשרנוביל. לפי המסופר, לאחר פטירתו של רבי אהרן בשנת תרל"ב חולקו הספרים בין צאצאיו ונרשם על כל ספר לחלק מי הגיע: "ר' זוסיא בהרב", "ר' מנחם נחום בהרב" וכו'.

חתימה עתיקה בדף השער: "צבי הירש בלא"א כמהור"ר ארי' ליב זצ"ל", ורישום בעלות "שו"ך לר' יצחק אייזיק". רישומים רבים נוספים בדפי הבטנה (הפורזן). רישום ארוך ומעניין בכתב-יד עתיק של רשימת ספרים מספרייה: "צעטיל מספרים...". הרשימה כוללת ספרים מדפוסי סלאוויטא, וינה, אוסטראה, פראג, אמשטרדם, זולקווא ודיהרנפורט. בסיום הרשימה רישום בכתב-יד אחר "מעתה נעשה צעטיל חדש אחר פטירתו יום ד' לחודש תמוז תקצ"ד, פה...".

הגה"ק רבי אהרן טברסקי מטשרנוביל (תקמ"ז-תרל"ב), זקן אדמו"ר דורו, בנו של רבי מרדכי מטשרנוביל ותלמיד סבו רבי נחום מטשרנוביל.

לאחר פטירתו מילא את מקומו בטשרנוביל, בנו הקדוש רבי זוסיא (ישעיה משולם זושא) טברסקי (נפטר תרמ"א), אבי-אמו של האדמו"ר הקדוש רבי אהרן רוקח מבעלו (תר"מ-תשי"ז).

126. ספר קרניים - אמשטרדם, תקכ"ה - העותק של האדמו"ר רבי אלעזר מנחם מנדל בידרמן מלעלוב

ספר קרניים, בתורת הקבלה, מיוחס לרבי אהרן מקרדינא, עם פירוש "דן ידן" מאת המקובל רבי שמשון מאוסטרופולי. אמשטרדם, [תקכ"ה, 1765].

בשער הספר חותמת: "אלעזר מנחם בה"ר מה"ו משה זצלה"ה, בעיה"ק ירושלם ת"ו" - חותמתו של האדמו"ר רבי אלעזר מנחם בידרמן מלעלוב. בשולי דף כד/ו הגהה קבלית קצרה בכתב יד, בחתימת "יא"ר".

האדמו"ר רבי אלעזר מנחם מנדל בידרמן מלעלוב (תקפ"ז-תרמ"ג), האדמו"ר השלישי לבית לעלוב, בנו של רבי משה מלעלוב, עלה עם אביו מפולין לארץ ישראל בשנת תרי"א. שבעות ספורים לאחר עלייתם נפטר אביו, ורבי אלעזר הוכתר לממלא מקומו. עמד בראש היישוב החסידי בירושלים.

בירושלים התפרסם ונדע כבעל מופת ופועל ישועות וכאיש קדוש אשר רוח הקודש הופיעה בבית מדרשו. היה נערץ על צדיקי דורו, חסידים ומתנגדים כאחד. ה"תפארת שלמה" מרדומסק שלח אליו קוויטלאך, ובעל ה"דברי חיים" מצאנו התבטא פעם אודותיו בליל הסדר כי "הסדר שעורך עתה ר' אלעזר מנדל בירושלים יפה מכל הסדרים של כל הצדיקים".

רבי אלעזר היה האדמו"ר הירושלמי הראשון, והיה בכל הווייתו איש ירושלים. התפרסם בתפילותיו הארוכות בכותל המערבי דבר יום ביומו. לפי המסופר, הקאפטן הירושלמי הזוהב נתפר לראשונה במתכונתו המיוחדת על פי הוראותיו, שהקפיד לשנותם במספר שינויים מהקאפטן הספרדי-טורקי (שדמה יותר לגלימה ערבית), ומאז ואילך נהיה ללבוש הירושלמי הטיפוסי של בני הישוב הישן הירושלמי (ראה: "תפארת בית דוד" מאת נכדו הרב משה יאיר ויינשטוק, ירושלים, תשכ"ח).

בנו היה האדמו"ר הירושלמי המפורסם רבי דוד צבי שלמה (ר' דויד'ל) מלעלוב.

חותמת ורישום בעלות נוספים בשער.

[3], כה דף. 18 ס"מ. מצב טוב. השוליים העליונים חתוכים, עם פגיעה בכותרות בחלק מהדפים. קרעים בדף השער, משוקמים חלקית. כריכה חדשה.

פתיחה: \$500

125b

125. Zvi Kodesh - Sulzbach, 1748 - Copy Belonging to Three Generations of Chernobyl Rebbes - Rebbe Aharon of Chernobyl, Rebbe Zusia of Chernobyl and Rebbe Shlomo Ben Zion the "Yanuka" of Chernobyl

Zvi Kodesh, novellae on Tractates Berachot, Shabbat and Eruvin, by R. Zvi Hirsh son of R. David of Sokolov (Sokołów Małopolski in Rzeszów County). Sulzbach, 1748.

Ownership inscription at the top of the title page (damaged by worming) in ancient Ashkenazi script: "**R. Zusia B'HaRav**" [R. Yeshaya Meshulam Zusia Twersky]. Inscription on front flyleaf (in a later handwriting) that the book was received from the son of Rebbe Zusia: "**I have received a gift from R. Shlomo Ben Zion of Chernobyl, A. Sheinderman**", and a stamp that the book was donated to a synagogue in Tel Aviv from the estate of R. Aharon Sheinderman who died in the month of Adar in 1968. The inscription "**R. Zusia B'HaRav**" attests to the fact that this book was among the holy books of R. Aharon of Chernobyl and of his son R. Zusha of Chernobyl. Reputedly, after R. Aharon died in 1872, his books were distributed among his descendants and each book was inscribed with the name of its new owner: "R. Zusia B'HaRav", "R. Menachem B'HaRav", etc.

Old signature on title page: "**Zvi Hirsh son of R. Aryeh Leib**", and ownership inscription: "**Belongs to R. Yitzchak Isaac**". Many more inscriptions appear on the endpapers including a long and interesting inscription in an ancient handwriting with a list of library books listing books printed in Slavita, Vienna, Ostroh, Prague, Amsterdam, Zhovkva and Dyhernfurth. The list ends with an inscription in

another handwriting: "From now, a new note has begun after his death on the 4th of Tamuz 1834, here...".

R. Aharon Twersky of Chernobyl (1787-1872), senior rebbe in his times, son of R. Mordechai of Chernobyl and disciple of his grandfather R. Nachum of Chernobyl.

After his death, he was succeeded by his son R. Zusia (Yeshaya Meshulan Zusha) Twersky (died in 1881), maternal grandfather of R. Aharon Rokeach of Belz (1880-1957).

R. Zusia's son R. Shlomo Ben Zion Twersky (1870-1939), the "Yanuka" of Chernobyl was orphaned at the age of 11, and in 1883, at the time he reached his bar-mitzvah, was appointed his father's successor as Rebbe in addition to the position of the manager in Ukraine of funds allocated for Eretz Israel. He was one of the three famous "Yanukot" Rebbes in Russia: "The Yanuka of Karlin", "The Yanuka of Tolna" and the "Yanuka of Chernobyl". After the pogroms in Ukraine in 1920, he moved to Kiev. He lived for a while in the US and later returned to Kiev. His sons and sons-in-law continued the dynasty of Chernobyl and Rachmastrivka Rebbes.

76 leaves. 19.5 cm. Fair condition. Stains, wear and tears. Worming affecting text. Dark leaves. Old damaged binding.

Opening price: \$1000

127

127. ספר עיר דוד - אמשטרדם, תע"ט - העותק של האדמו"ר רבי נחום דובער פרידמן מסדיגורה

ספר עיר דוד, דרושים על התורה, מאת רבי דוד לידא. אמשטרדם, [תע"ט 1719]. העותק של האדמו"ר רבי נחום דובער פרידמן מסדיגורה. בדף השער שתיים מחותמותיו: חותמת אחת עם שמו, "נחום דובער פרידמאן", וסמל האריה במרכזה; וחותמת נוספת "קנין כספי". רישום בשער בכתב ידו האופייני של האדמו"ר: "קנין כספי נחום דובער פרידמאן". רישום נוסף בדף הפורוץ בכתב גדול: "זה ספר שייך לנחום דובער פרידמאן".

האדמו"ר רבי נחום דובער פרידמן מסדיגורה (נפטר תרמ"ג, אוצר הרבנים האדמו"ר נכדו של רבי ישראל מרוזין. בן רבי שלום יוסף וחתן רבי אברהם יעקב מסדיגורה. לרבי נחום דובער הייתה ספריה גדולה, בספריתו היו ארבעה סוגי חותמות. אלה של בית אבא נחתמו בחותמת "נחלת אבותי", אלה שנקנו בכסף "קנין כספי", אלו שקיבל במתנה "מנחת שי", והחלק הרביעי אוסף ספרים קטן של מתנות מגרים שהגיעו לחמיו האדמו"ר לבקש תיקון לנשמתם ועליהם חתם "מנחת גר".

[1], ג-קז דף. 31.5 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. כתמים. עקבות רטיבות. סימני עש בחלק מהדפים, בעיקר בדפים הראשונים והאחרונים. קרעים משוקמים בדפים בודדים. כריכת עור מקורית, בלידה ופגומה, צדה הקדמי מנותק.

פתיחה: \$300

126. Sefer Karnayim - Amsterdam, 1765 - Copy of Rebbe Elazar Menachem Mendel Biderman of Lelów

Sefer Karnayim, a Kabbalistic work attributed to R. Aharon of Cardena, with Dan Yadin commentary, by Kabbalist R. Shimshon of Ostropol. Amsterdam, [1765].

The title page bears the stamp: "Elazar Menachem son of R. Moshe, Jerusalem" - stamp of Rebbe Elazar Menachem Biderman of Lelów. In the margin of p. 24a is a short kabbalistic handwritten gloss, signed "Ya'ir" (acronym).

R. Elazar Menachem Mendel Biderman of Lelów (1827-1883), the third Lelów Rebbe, son of R. Moshe of Lelów, immigrated with his father from Poland to Eretz Israel in 1851. A few weeks thereafter his father died, and R. Elazar was appointed his successor. He headed the Chassidic population of Jerusalem.

In Jerusalem, he earned fame as a wonder-worker and as a holy person endowed with the Holy Spirit. He was revered by the tzaddikim of his times, both Chassidim and Mitnagdim. The Tiferet Shlomo of Radomsko sent him kvitlach, and the Divrei Chaim of Sanz on one Passover eve stated that "the seder now being conducted by R. Elazar Mendel in Jerusalem surpasses all the sedarim of all the tzaddikim". R. Elazar was the first Jerusalemite Rebbe, and was a Jerusalemite with all his being. He was renowned for his lengthy daily prayers at the Western Wall. Reputedly, he designed the first Jerusalem gold-colored kaftan, which was purposefully different from the Turkish-Sephardi kaftan (which was more similar to the Arab robe), and from that time on, this

126

type of kaftan became the typical attire of the Jerusalem Old Yishuv (see: Tiferet Beit David by his grandson R. Moshe Yair Weinstock, Jerusalem, 1968).

His son was the famous Jerusalem Rebbe David Zvi Shlomo (R. David'l) of Lelów.

Another stamp and ownership inscription on title page.

[3], 25 leaves. 18 cm. Good condition. Upper margins trimmed, affecting titles of some leaves. Tears to title page, partially repaired. New binding.

Opening price: \$500

128

sage, grandson of R. Avraham Meyuchas, author of Sde Ha'Aretz. In 1798, together with his father, R. Yosef Meyuchas, he printed Part 2 of the book Sde Ha'Aretz. [2], 106; 43 leaves. 30 cm. Good condition. High-quality paper. Stains. Worming to margins of some leaves, not affecting text. Old detached binding.

Opening price: \$400

128. ספר קריית מלך רב, חלק שני - קושטא, תקכ"ה - העותק של האדמו"ר רבי נחום דובער פרידמן מסדיגורה - חתימת רבי אברהם יהושע מיוחס

ספר קריית מלך רב, חלק שני, חדושים על הלכות שבועות, נדרים, מלהו ועדות לרמב"ם, ושו"ת, מאת רבי יהודה נבון. קושטא, [תקכ"ה 1765].

העותק של האדמו"ר רבי נחום דובער פרידמן מסדיגורה. בדף המגן הקדמי, חתימה בכתב-ידו: "זה הספר שיק לנחום דובער פרידמאן". בשער שתי חותמות שלו: האחת עם שמו, "נחום דובער פרידמאן", וסמל האריה במרכזה; והותמת נוספת - "קנין כספי".

חתימה מסולסלת בשער: "אברהם יהושע בכ"ר יוסף מיוחס ס"ט" [חתימה נוספת שלו בדף השני].

האדמו"ר רבי נחום דובער פרידמן מסדיגורה (נפטר תרמ"ג, ארצ"ה הרבנים 15912). נכדו של רבי ישראל מרוזין. בן רבי שלום יוסף וחתן רבי אברהם יעקב מסדיגורה. לרבי נחום דובער הייתה ספרייה גדולה, בספרייה היו ארבעה סוגי חותמות. אלה של בית אבא נחתמו בחותמת "נחלת אבותי", אלה שנקנו בכסף "קנין כספי", אלו שקיבל במתנה "מנחת שי", והחלק הרביעי אוסף ספרים קטן של מתנות מגרים שהגיעו לחמיו האדמו"ר לבקש תיקון לנשמתם ועליהם חתם "מנחת גר".

רבי אברהם יהושע מיוחס, מחכמי ארץ ישראל, נכדו של רבי אברהם מיוחס בעל "שדה הארץ". בשנת תקנ"ח הדפיס בשאלוניקי יחד עם אביו - רבי יוסף מיוחס - את החלק השני של הספר "שדה הארץ".

[2], ק; מג דף. 30 ס"מ. מצב טוב. נייר איכותי. כתמים. פגעי עש בשולי חלק מהדפים, ללא פגיעה בטקסט. כריכה ישנה, מנותקת.

פתיחה: \$400

127. Ir David - Amsterdam, 1719 - Copy of Rebbe Nachum Duber Friedman of Sadigura

Ir David, homilies on the Torah, by R. David Lida. Amsterdam, [1719].

Copy of R. Nachum Duber of Sadigura. The title page bears two of his stamps: one with his name, "Nachum Duber Friedman", and the emblem of a lion in its center, and another - "My acquisition". Inscription on title page in the characteristic handwriting of the Rebbe: "My acquisition Nachum Duber Friedman".

Another inscription on flyleaf in large letters: "This book belongs to Nachum Duber Friedman".

R. Nachum Duber Friedman of Sadigura (died 1883, Otzar Harabbanim 15912) was the grandson of R. Yisrael of Ruzhin, son of R. Shalom Yosef and son-in-law of R. Avraham Yaakov of Sadigura (Sadhora). R. Nachum Duber possessed a large library and used four alternative stamps for his books. Books inherited from his father were stamped "Nachalat Avotai" (family inheritance); those he purchased were stamped "Kinyan Kaspi" (my acquisition) and those received as gifts were stamped "Minchat Shai" (gift). His library also included a small collection of books given as gifts to his father-in-law by converts who requested a tikun for their souls and which are stamped "Minchat Ger" (gift from a convert).

[1], 3-107 leaves. 31.5 cm. Condition varies among leaves, good-fair. Stains. Dampness traces. Worming to some leaves, primarily first and last. Repaired tears to few leaves. Contemporary leather binding, worn and damaged, detached front board.

Opening price: \$300

129

129. Ateret Yisrael - Zhitomir, 1867 - Segula - Copy of Rebbe Yisrael Friedman of Husiatyn

Ateret Yisrael, by the Magid R. Yisrael of Bogopol (Pervomaysk). Zhitomir, 1867. Single edition. With approbation of the author's relative, R. Aharon of Chernobyl who extols the author and his book: "I knew and heard from my father... who lavishly praised him... and it is a mitzvah to print them to strengthen the Torah". He blesses the publishers that the merit of the author, the holy magid should protect "them and the printers and the purchasers of this book, and G-d should bless them greatly in spiritual and material matters, body and soul". Stamps of Otzar Hasefarim (library) of R. Yisrael Friedman of Husiatyn (1858-1949, Encyclopedia

129. ספר עטרת ישראל - זיטומיר, תרכ"ז - ספר סגולה - העותק של האדמו"ר רבי ישראל פרידמן מהוסיאטין

ספר עטרת ישראל, מהאדמו"ר המגיד רבי ישראל מבאהפהלי. זיטומיר, [תרכ"ז] 1867. מהדורה יחידה. עם הסכמת קרובו של המחבר, האדמו"ר רבי אהרן מטשרנאביל, הכותב על גדולת המחבר וספרו "כי ידעתי וכי שמעתי מאבי אדמו"ר האיש אלקים קדוש זי"ע לפארו בתפארת תהלה כאחד מבני עליה, ובכך מצוה להדפיסם להגדיל תורה ולהאדירה". הוא מברך את המוציאים לאור, כי זכותו של המחבר הרב המגיד הקדוש, תגן עליהם ועל המדפיסים ועל הקונים ספר הזה, ייטיב ה' להם ברו"ג בגוף ונפש ומאד, אכ"ר".

בשער הספר חותמות "אוצר הספרים" של האדמו"ר רבי ישראל פרידמן מהוסיאטין (תרי"ח-תש"ט, אנצ' לחסידות ב', עמ' תקסא-תקסב), זקן אדמו"רי בית רוז'ין, נקרא על שם סבו מייסד השושלת רבי ישראל מרוז'ין. בשנת תרנ"ד נתמנה אחר אביו לאדמו"ר בהוסיאטין ואלפי חסידי אביו קבלו את מרותו. בערוב ימיו עלה ארצה, התיישב בתל אביב ובה קבע את חצרו.

[1], ע דף. ללא שער מעטפת (שמופיע רק בחלק מהטפסים). 21 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכה חדשה. סטפנסקי חסידות, מס' 459.

פתיחה: \$500

L'Chassidut, vol. 2, pp. 561-562), eldest of the Ruzhin rebbes, named after his grandfather, founder of the dynasty, R. Yisrael of Ruzhin. In 1894, he succeeded his father as Rebbe of Husiatyn and thousands of his father's Chassidim became his followers. In his senior years, he moved to Eretz Israel and established his court in Tel Aviv.

[1], 70 leaves. Without the printed wrapper (title page), which appears only in some copies. 21 cm. Good condition. Stains. New binding. Stefansky Chassidut, no. 459.

Opening price: \$500

128. Kiryat Melech Rav, Part 2 - Constantinople, 1765 - Copy of Rebbe Nachum Duber Friedman of Sadigura - Signature of Rabbi Avraham Meyuchas

Kiryat Melech Rav, Part 2, novellae of Hichot Shevu'ot, Nedarim, Malve and Edut by the Rambam, and responsa by R. Yehuda Navon. Constantinople, [1765].

Copy of R. Nachum Duber Friedman of Sadigura. His own signature on front flyleaf: "This book belongs to Nachum Duber Friedman". Two of his stamps appear on the title page: one with his name "Nachum Duber Friedman" with an emblem of a lion in its center, and another stamp - "My acquisition".

Curly signature on title page: "Avraham Yehoshua son of R. Yosef Meyuchas" [the same signature appears again on leaf 2].

R. Nachum Duber Friedman of Sadigura (died 1883, Otzar HaRabbanim 15912) was the grandson of R. Yisrael of Ruzhin, son of R. Shalom Yosef and son-in-law of R. Avraham Yaakov of Sadigura (Sadhora). R. Nachum Duber possessed a large library and used four alternative stamps for his books. Books inherited from his father were stamped "Nachalat Avotai" (family inheritance); those he purchased were stamped "Kinyan Kaspi" (my acquisition) and those received as gifts were stamped "Minchat Shai" (gift). His library also included a small collection of books given as gifts to his father-in-law by converts who requested a tikun for their souls and which are stamped "Minchat Ger" (gift from a convert).

R. Avraham Yehoshua Meyuchas, an Eretz-Israeli

130. Turei Even - Zhovkva, 1830 - Copy of Rebbe Yisrael Friedman of Chortkov

Turei Even on three tractates: Rosh Hashanah, Chagiga and Megillah. By R. Aryeh Leib author of Sha'agat Aryeh. Zhovkva, 1830.

Stamp of R. "Yisrael Friedman" of Chortkov, and ownership inscriptions including the name of "Shmuel Yitzchak son of Miriam of Stryy" [apparently, a Chortkov Chassid who gave the book to his teacher the Rebbe and wrote his name and the name of his mother (as written in a kvittel to be mentioned for prayer and blessing)]. Scholarly handwritten notation on p. 26/a. More handwritten glosses in pencil.

R. Yisrael Friedman, the Chortkov Rebbe (1814-Kislev 1934), son of R. David Moshe of Chortkov and son-in-law of R. Avraham Ya'akov of Sadigura, holy sons of R. Yisrael of Ruzhin. Prominent Torah scholar and Chassidic leader, R. Friedman was among the founders of Agudat Yisrael and presided over the Mo'etzet Gedolei HaTorah. Many Torah scholars were among his thousands of followers, such as the Maharam Shapira of Lublin, the Maharam Arik and R. E.M. Steinberg of Brody. During WWI, his court in Chortkov Galicia was destroyed and he moved to Vienna.

85 leaves; 39 leaves. 38.5 cm. Wide margins. Good condition. Light stains. Wear restorations to title page margins. Elegant binding, with leather spine.

Opening price: \$600

130

130. טורי אבן - זולקווא, תק"צ - העותק של האדמו"ר רבי ישראל פרידמן מטשורטקוב

ספר טורי אבן, על ג' מסכתות: ראש השנה, חגיגה ומגילה. מאת רבי אריה ליב בעל "שאגת אריה". זולקווא, תק"צ 1830.

חותמת בעלות של האדמו"ר רבי "ישראל פרידמאן" מטשורטקוב, ורישומי בעלים קודמים. רישום שם: "שמואל יצחק בן מרים מסטריא" [כנראה אחד מחסידי טשורטקוב, שנתן את הספר למורו ורבו האדמו"ר, וכתב את שמו ושם אמו (כבקוויטל) להזכירו לתפילה ולברכה]. בדף כו/ו הגדה למדנית בכתב-יד. הגהות נוספות בכת"י בעיפרון.

הרה"ק רבי ישראל פרידמן, האדמו"ר מטשורטקוב (תרי"ד - כסלו תרצ"ד). בן הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב וחתן הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא - בניו הקדושים של רבינו ישראל מרוזין. מהאדמו"רים החשובים לבית רוזין, מגדולי התורה והחסידות, ממייסדי אגודת ישראל ונשיא מועצת גדולי התורה. גדולי תורה רבים היו בקהל אלפי חסידיו כדוגמת המהר"ם שפירא מלובלין, מהר"ם אריק והגרא"מ שטיינברג מבראדי. במלחמת העולם הראשונה חרבה חצרו בטשורטקוב שבגליציה, והוא עבר להתגורר בווינה.

פה דף; לט דף. 38.5 ס"מ. שוליים רחבים. מצב טוב. כתמים קלים. שיקומי-בלאי בשולי דף השער. כריכה מהודרת, עם שדרת עור.

פתיחה: \$600

131. ספר אספקלריה המאירה - פיורדא, תקל"ז - העותק של האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא ונכדו האדמו"ר רבי יוסף צבי קאליש מסקרנביץ

ספר אספקלריה המאירה, פירוש על הזוהר הקדוש, בנגלה ובנסתר, מאת רבי צבי הירש הלוי הורוויץ. פיורדא, [תקל"ז 1776]. הסכמת רבי יהונתן אייבשיץ.

חתימות בדף השער: "הק' חיים גונצהויון", "ליפמאן ווערטהיים".

בראש דף השער חותמות האדמו"ר רבי "יהושע בהרב המנוח מוהרש"ל זצלה"ה זיע"א - מסאסנאוויטץ ובעת באסטראווי". בדף השני חותמות נכדו (חתן נכדתו) האדמו"ר רבי יוסף צבי קאליש מסקרנביץ. יתכן ועותק זה היה גם של אצל האדמו"ר רבי יצחק יעקב מביאלא, חתנו של רבי יהושע וחתנו של רבי יוסף צבי.

האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא (נפטר תרל"ג, אנצ' לחסידות ב', עמ' נב-נג), מצדיקי פולין, בנו של רבי שלמה ליב מלענטשנא. הנהיג אחרי אביו עדה גדולה של אלפי חסידים ונודע בגדולתו וקדושתו. רבי צדוק הכהן מלובלין אמר עליו שהוא "נוטר ברית קודש". מחבר הספר "תולדת אדם" (יופוב תרל"ה) שזכה לכינוי "נועם אלימלך הקטן". חתנו היה האדמו"ר רבי יצחק יעקב רבינוביץ מביאלא - הראשון לשושלת חסידות ביאלא.

האדמו"ר רבי יוסף צבי קאליש מסקרנביץ (תרמ"ו-תשי"ז), משושלת וורקא, חתנו של האדמו"ר רבי יצחק יעקב מביאלא. כיהן כאב"ד בעיר קארטשוב, ומשם נקרא לכהן כרבה הראשון של בני ברק ע"י חסידי סקרנביץ ובראשם רבי יצחק גרשטנקורן, מייסד העיר.

קכד דף. 33 ס"מ. מצב טוב-בינוני, מרבית הדפים במצב טוב. קרעים משוקמים בדף השער בהדבקת נייר ובדפים האחרונים (בנייר דבק גס). כתמים. פגעי עש, עם פגיעה בטקסט במספר מקומות. כריכה ישנה.

פתיחה: \$300

132. ספר שו"ת שבות יעקב - לבוב, תרכ"א - עותק מיוחס - חתימה, חותמות והגהות

ספר שאלות ותשובות שבות יעקב, חלקים א-ג, מאת רבי יעקב ריישר. לבוב, [תרכ"א] 1861. חתימה, חותמות ורישום בעלות של רבני משפחת פרנקל-תאומים. בדף השער חתימת "הק' דובערוש פרענקל תאומים", נכד בעל ה"ברוך טעם" ואב"ד ציעשנוב [צ'שאנוב, Cieszanów]. חותמת בנו: רבי "פינחס תאומים פרענקל", חתן האדמו"ר ה"דברי יחזקאל" משינאווא, וממלא מקום אביו ברבנות ציעשנוב. בדף שלפני השער רישום בעלות: "זה הספר שבות יעקב שייך להרב המאדה"ג קקש"ת מוהר"ר פינחס תאומים פרענקל נ"י א"ב דק' צעשינוב יצ"ר". בדפי השערים חותמות בנו של רבי פנחס: "יהושע העשיל תאומים פרענקל" - חתן האדמו"ר רבי חיים שמואל שטרנפלד-הורוויץ מחנצ'ין.

מספר הגהות בכתב-יד בשולי הדפים מכמה כותבים. חלקן ארוכות. בדף שלפני השער הגהה ארוכה, בענין תאומים שנולדו מחוברים [תאומים סיאמיים, נושא הנידון בפנים הספר, ח"א סימן ד, וכן בסוף הסכמת בעל ה"שואל ומשיב" בתחילת הספר]. בסוף ההגהה מביא הכותב תירוץ ששמע מחותנו "הקדוש": "...רק שמעתי מכ"ק חותני הקדוש שליט"א בהקדושי הני"ל... ודפח"ח" ודברי פי חכם חן]. הגהה זו נכתבה לאחר שנת תרל"ה [שכן נזכר בה בברכת הנפטרים "הרב מלבוש ז"ל" - בעל שואל ומשיב]. כפי הנראה כותב ההגהה הוא רבי יהושע העשיל פרנקל-תאומים, המביא דברים בשם חמיו האדמו"ר [רבי חיים שמואל מחנצ'ין].

רבי דוב בעריש פרנקל-תאומים (תקפ"ה בערך-תר"מ בערך), בנו של רבי יהושע העשיל פרנקל-תאומים מקומרנא בן ה"ברוך טעם", כיהן ברבנות בקנייניטש וצשינוב. בנו יחידו רבי פנחס פרנקל-תאומים אב"ד בוקובסק וצשינוב (נפטר תרל"ד או תרל"ט, ראה חומר מצורף), חתן האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הלברטשט משינאווא, ומקורב לדודו-זקנו ואבי חותנו בעל ה"דברי חיים" מצאנו שחיבבו ואהבו מאד. ולאחר פטירת אביו מילא את מקומו בצשינוב.

נכדו רבי יהושע העשיל פרנקל-תאומים אב"ד סאפקוב (נפטר בדמי ימיו בשנת תרנ"ד). בן רבי פנחס, וחתן דודו-זקנו האדמו"ר רבי חיים שמואל מחנצ'ין. האדמו"ר רבי חיים שמואל הלוי שטרנפלד-הורוויץ אבי שושלת אדמו"רי חנצ'ין (תר"ג-תרע"ו, אנצ' לחסידות א', עמ' תרכ-תרכג), מצאצאי החוזה מלובלין. חתן רבי יהושע העשיל פרנקל-תאומים מקומרנא וגיטו של רבי דוב בעריש פרנקל-תאומים הני"ל. גדל אצל סבו האדמו"ר "היהודי הטוב" מניישטט רבי יוסף ברוך אפשטיין (בן ה"מאור ושמש"). למדן גדול וחרף, מגדולי התורה בפולין. מחידושי תורתו לא נשארו לפליטה כי אם גרגירים בודדים, לאחר שכתביו נשרפו בדליקה שנפלה בביתו, וכאשר שמע שהחסידים רשמו מדברי תורתו, הורה להביא את הכתבים ושרפם.

כד, כז-מט, ו, ה דף; [1], לא, [1], ד, ה דף; [2], לב דף. חסרים [2] דפים בסוף הספר. 36.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בלאי וקרעים. קרעים משוקמים בשולי דף השער והדפים הראשונים. נקבי עש (על הטקסט) בחלק מהדפים. כתמים. כריכה חדשה.

פתיחה: \$500

131. Aspaklariya HaMe'ira - Fürth, 1776 - Copy of Rebbe Yehoshua of Ostrova and of His Grandson Rebbe Yosef Zvi Kalisch of Skierniewice

Aspaklariya HaMe'ira, revealed and esoteric commentary on the Zohar, by R. Zvi Hirsh HaLevi Horowitz. Furth, [1776]. Approbation by R. Yehonatan Eybeschütz.

Signatures on title page: "Chaim Guntzhausen", "Lipman Wertheim".

Stamps of R. "Yehoshua son of the late Moharshel of Sosnowiec and now of Ostroh" appear at the top of the title page. On leaf 2 are stamps of his grandson (son-in-law of his granddaughter) R. Yosef Zvi Kalisch of Skierniewice. Perhaps, this copy was also in the possession of R.

131

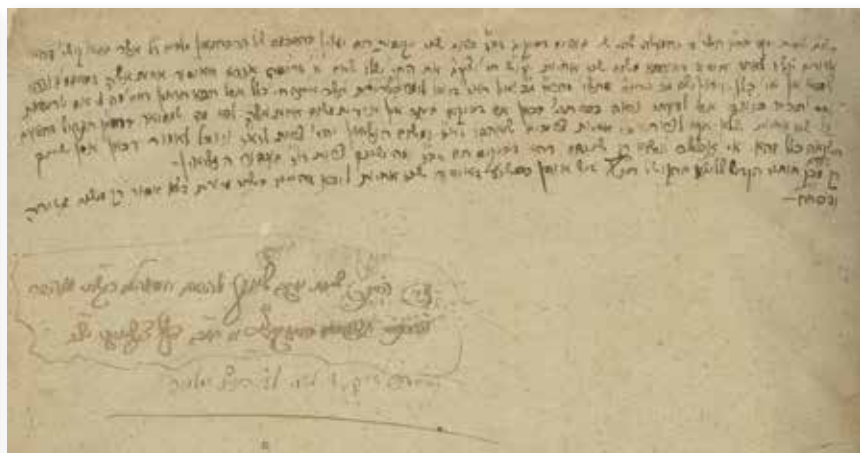
Yitzchak Ya'akov of Biala, son-in-law of R. Yehoshua and father-in-law of R. Yosef Zvi. R. Yehoshua of Ostrova (died in 1873, Encyclopedia L'Chassidut, Vol. 2, pp. 52-53), was a Polish tsaddik, son of R. Shlomo Leib of Łęczna. He succeeded his father in leading a large following of thousands of Chassidim and was renowned for his greatness and holiness. Author of the book Toldot Adam (Józefów 1875) which earned the cognomen No'am Elimelech HaKatan. His son-in-law R. Yitzchak Ya'akov Rabinowitz of Biala was the predecessor of the Biala Chassidism. R. Yosef Zvi Kalisch of Skierniewice (1886-1957), scion of the Warka Chassidism, son-in-law of R. Yitzchak Ya'akov of Biala, served as Rabbi of Kartashov, and was later summoned by Skierniewice Chassidim led by R. Yitzchak Gerstenkorn, founder of the city, to fill the position of first Rabbi of Bnei Brak.

124 leaves. 33 cm. Good-fair condition, most leaves are in good condition. Tears to title page restored with paper and to last leaves (coarse adhesive tape). Stains. Worming, affecting text in several places. Old binding.

Opening price: \$300

132c

132b

132a

132. Shevut Ya'akov Responsa - Lviv, 1861 - Signature, Stamps and Glosses

Shevut Ya'akov responsa, Parts 1-3, by R. Ya'akov Reisher. Lviv, 1861.

Signature, stamps and ownership inscriptions of the Frankel-Te'omim family.

Signature on title page: "**Duberush Frankel Te'omim**", grandson of the author of Baruch Ta'am and Rabbi of Cieszanów. Stamp of his son: R. "**Pinchas Te'omim Frankel**", son-in-law of the Sieniawa (Shinova) Rebbe, author of Divrei Yechezkel, his father's successor in the Cieszanów rabbinate. Ownership inscription on the page before the title page: "This book Shevut Ya'akov belongs to R. Pinchas Te'omim Frankel Rabbi of Cieszanów". Title pages bear the stamps of his son: "**Yehoshua Heshel Te'omim Frankel**" - son-in-law of Rebbe Chaim Shmuel Sternfeld-Horowitz of Chęciny.

Several handwritten glosses by a number of writers including a number of long glosses. A long gloss appears on the page preceding the title page regarding Siamese twins [discussed in the book, Part 1, Siman 4 and at the end of the approbation of the author of Sho'el U'Meshiv at the beginning of the book]. At the end of the gloss, the writer cites an answer which he heard from his "holy" father-in-law: "...I have heard from my holy father-in-law an answer to this question...". This gloss was written later than 1875 ["Rebbe of Lviv", author of Sho'el U'Meshiv is mentioned with an appellation added after death]. Seemingly, this gloss was written by R. Yehoshua Heshel Frankel-Teomim, citing a teaching in the name of his father-in-law, the Rebbe [R. Chaim Shmuel of Chęciny].

R. Dov Berish Frankel-Te'omim (ca. 1825-ca. 1880), son of R. Yehoshua Heshel Frankel-Te'omim of Komarno son of the Baruch Ta'am, served in the Cieszanów rabbinate.

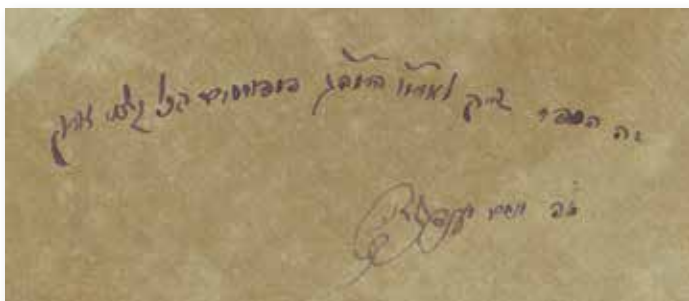
His only son, R. Pinchas Frankel-Te'omim, Rabbi of Bukowsko and Cieszanów (died in 1874 or 1879, see enclosed material), son-in-law of R. Yechezkel Shraga Halberstam of Sieniawa with close affinity to his great-uncle, author of Divrei Chaim of Sanz who loved him dearly. He succeeded his father in the Cieszanów rabbinate.

His grandson was R. Yehoshua Heshel Frankel-Te'omim Rabbi of Sobków (died an untimely death in 1894), son of R. Pinchas and son-in-law of his great-uncle R. Chaim Shmuel of Chęciny.

R. Chaim Shmuel HaLevi Sternfeld-Horowitz, forebear of the Chęciny Rebbes' dynasty (1843-1916, Encyclopedia L'Chassidut Vol. 1, pp. 620-623), descendants of the Chozeh of Lublin. Son-in-law of R. Yehoshua Heshel Frankel-Teomim of Komarno and brother-in-law of R. Dov Berish Frankel-Teomim. He was raised by his grandfather "Der Guter Yid [good Jew]" of Neustadt R. Yosef Baruch Epstein (son of the author of Ma'or VaShemesh). A foremost Torah scholar in Poland. Only "crumbs" of his trove of Torah novellae survived after his writings were consumed in a fire in his home. Upon hearing that Chassidim had taken notes of his teachings, he instructed that they bring these writings to him and he burned them.

24, 27-49, 6, 5 leaves; [1], 31, [1], 4, 5 leaves; [2], 32 leaves. Lacking [2] leaves at the end of the book. 36.5 cm. Good-fair condition. Wear and tears. Restored tears to margins of title page and first leaves. Worming (on text) to some leaves. Stains. New binding.

Opening price: \$500

133b

133. Ayelet HaShachar - Mukacheve, 1875 - Copy of the First Dej Rebbe, R. Menachem Mendel Paneth, Disciple of the Chatam Sofer

Ayelet HaShachar on Megillat Esther, by R. Ze'ev Wolf Tannenbaum Rabbi of Verpelét. With the book Livyat Or, Aggadic novellae by his grandson R. Meir Tannenbaum son of R. Ya'akov Rabbi of Putnok. Mukacheve, 1875. First edition. Preceding the title page is a handwritten ownership inscription: "This book belongs to the world renowned **R. Menachem Mendel Paneth**" [apparently, the last three words, "**Menachem Mendel Paneth**", are in his own handwriting. Compare to his signature in Kedem Auction 58, Lot 37; Kedem Auction 54, Lot 256]. The title page bears a stamp of his maternal grandson, R. "Yechezkel Isaac Paneth son of R. Shabtai".

R. Menachem Mendel Paneth, Rabbi of Dej (1818-1885), son of the Rebbe author of Mar'e Yechezkel (disciple of R. Mendel of Rymanów, served as Rabbi of Carlsberg and of Transylvania). In 1837, he studied at the Pressburg Yeshiva of the Chatam Sofer and was the only student there who donned Chassidic silk garb on Shabbat. His teacher, the Chatam Sofer, was very fond of him and used to walk in conversation with him every Friday [he dubbed him the "golden one"]. During the period he studied at the Pressburg Yeshiva, he merited a revelation of Eliyahu HaNavi, who greeted him in the Beit Midrash disguised as a pauper. From 1842 he served as Rabbi of Urisor, from 1858 as Rabbi of Dej, and in 1855 was appointed Chief Rabbi of Transylvania. He wrote Maaglei Tzedek on the Torah and the Avnei Tzedek, Shaarei Tzedek and Mishpat Tzedek series of responsa.

R. Yechezkel Yitzchak Isaac Paneth-Nissel, son of R. Shabtai Nissel, author of Mevaser Tov, who was the son-in-law of the Dej Rebbe and is mentioned in the introduction to Mevaser Tov (Klausenburg, 1915): "My first wife, the pious Mrs. Tila daughter of R. Menachem Mendel Paneth... died in her youth and she left me only one son R. Yechezkel Yitzchak, who was born ten years after our marriage due to the prayers of the holy Rebbe of Sanz".

87, [5] leaves. 23 cm. Good condition. Contemporary, torn and detached binding.

Opening price: \$400

133a

133. אילת השחר - מונקאטש, 1875 - העותק של האדמו"ר הראשון מדעש, רבי מנחם מנדל פאנעט, תלמיד ה"חתם סופר"

ספר אילת השחר, על מגילת אסתר, מאת רבי זאב וואלף טננבוים אב"ד ווערפלט. עם ספר לוית אור, חידושי אגדה, מאת נכדו רבי מאיר טננבוים בן רבי יעקב טננבוים אב"ד פוטנאק. מונקאטש, [תרל"ו] 1875. מהדורה ראשונה.

בדף לפני השער, רישום בעלות בכתב-יד: "זה הספר שייך לאדמו"ר המה"ג המפורסים בכל קצוי ארץ, מו"ה **מנחם מענדל פאנעט**" נכפי הנראה, שלשת המילים האחרונות: "**מנחם מענדל פאנעט**" הינם חתימת יד קדשו. השוה לאוטוגרף חתימת-ידו במכירת "קדם" 58, פריט 37; מכירת "קדם" 54, פריט 256]. בדף השער חותמת של נכדו בן-בתו רבי "יחזקאל אייזיק פאנעט בן מו"ה שבתאי".

הגאון הקדוש רבי מנחם מנדל פאנעט אב"ד דעש (תקע"ח-תרמ"ה), בנו של האדמו"ר בעל "מראה יחזקאל" (תלמיד רבי מנדל מרימנוב, שכיהן כאב"ד קארלסבורג ומדינת זיבנברג). למד בשנת תקצ"ז אצל ה"חתם סופר", והוא היה הבחור היחידי בכל ישיבת פרשבורג שלבש בשבת מלבושי-משי חסידיים. רבו ה"חתם סופר" קירבו בחביבות רבה והיה מטייל עמו בשיחה בכל ערב שבת [הוא היה מכנהו בכינוי "דער גאלדענער" = בחור הזהב]. בזמן לימודיו אצל ה"חתם סופר" זכה ל"גילוי אליהו" ונתן לו שלום כשהופיע בבית-המדרש בדמות עני. משנת תר"ב כיהן כאב"ד ארישאר ומשנת תרי"ח אב"ד דעש. משנת תרט"ו בערך שימש כרב הכולל של מדינת טראנסילבניה. מחבר ספר "מעגלי צדק" על התורה וסדרת ספרי השו"ת "אבני צדק", "שערי צדק" ו"משפט צדק".

רבי יחזקאל יצחק אייזיק פאנעט-ניסל, בנו של רבי שבתאי ניסל בעל "מבשר טוב", שהיה חתן הרב מדעש, והוא מוכר בהקדמתו לספרו "מבשר טוב" (קלויזנבורג, תרע"ה): "זוגתי הראשונה הצדיקת מרת טילא בת אדמו"ר הגאון הקדוש מו"ה מנחם מענדל פאנעט... שבקה לן חיים בימי נעוריה, ונשאר לי ממנה רק בן אחד מו"ה יחזקאל יצחק אייזיק שיחי, אשר נולד לאחר עשר שנים אחר החתונה ע"י תפלת רבינו הגאון הקדוש רשכב"ה מצאנו".

פז, [5] דף. 23 ס"מ. מצב טוב. כריכה מקורית, קרועה ומנותקת.

פתיחה: \$400

134

134. Reshit Chochma - Dedication by the Author of Arugat HaBosem

Reshit Chochma, by the kabbalist R. Eliyahu de Vidas. Mukacheve, [1891-1898].

The title page bears a handwritten dedication signed by R. Moshe Greenwald Rabbi of Chust who gave the book as a wedding gift to his disciple "**Outstanding in Torah and fear of G-d R. Ze'ev Tirneuer of Satmar on the day of his wedding**", with warm hearty blessings.

Signatures and stamps, long glosses and inscriptions by the recipient of the book, R. Ze'ev Wolf Tirneuer. The famous Torah scholar R. Moshe Ben-Amram Greenwald (1853-1910, HaChatam Sofer Ve'Talmidav p. 521) was a prominent Hungarian rabbi and head of yeshiva. Disciple of R. Menachem Katz Prostitz of Deutschkreutz (Zelem) and disciple of the Ktav Sofer in Pressburg. In his youth, he headed a yeshiva in his hometown Cherna, later serving in the rabbinate of several Hungarian communities and as Rabbi of Chust from 1893. Although he studied in the yeshiva of the Chatam Sofer, he was affiliated with Chassidism and would travel to the Belz and Siget rebbes. In Chust, he established his court and expanded his yeshiva which eventually became one of the largest yeshivas in Hungary. Disciples from all over the country and abroad flocked to his yeshiva and many Hungarian rabbis were his disciples. He

was renowned for his compositions Arugat HaBosem on Halacha and Aggadah. His son was R. Ya'akov Yechizkiya Greenwald Av Bet Din and Rebbe of Papa, and his grandson is R. Yosef Greenwald of Papa, who established the post-Holocaust Papa Chassidism in America.

The recipient of the book and writer of the glosses is R. Ze'ev Wolf HaLevi Tirneuer (1882-1959), a beloved disciple of R. Yehuda Greenwald, Rabbi of Satmar as well as a disciple of R. Moshe Greenwald Rabbi of Chust, author of Arugat HaBosem. He served as Dayan in the city of Samloi and after World War I, in the rabbinates of Lespezi (Moldovia), Shotz (Bucovina) and others. After the Holocaust, he immigrated to Safed in 1950 together with his son-in-law R. Aharon Leifer of Nadvirna-Banie and served as Rabbi of the Agudat Yisrael Beit Midrash. He was an exceptional prodigy and holy man and adopted many Kabbalistic practices. In his senior years, he printed his book Tal Orot on the melachot of Shabbat but most of his writings were never printed.

276 leaves. 23.5 cm. Dry paper. Good-fair condition. Wear and stains. Splendid leather binding. Regarding this edition, see: Kiryat Sefer, Vol. 27, 1951, p. 277.

Opening price: \$2500

134. ספר ראשית חכמה - הקדשת בעל "ערוגות הבוסם"

ספר ראשית חכמה, מאת המקובל רבי אליהו די-וידאש. מונקאטש, [תרנ"א-תרנ"ח 1891-1898].

בדף השער הקדשה נאה בכתב-ידו וחתימתו של הגאון רבי משה גרינוואלד אב"ד חוסט, שנתן את הספר מתנה לתלמידו: "דורון רדשה לתלמידי יקירי הבחן[ור] המופלג בתו"י [בתורה וביראה] חתן תמים למעלות מו"ה זאב טירנויער ניו"ק סאטמאר - ליום חתונתו", בברכות חמות ולבביות: "שהיה זיווגו עולה יפה, ויזכה לברכת גבר ירא ה' האמורה ע"י נעים זמירות ישראל, כעתירת אוני"פ [אוהבו נפש] רבו החותם בכל חותמי ברכות, הק' משה בלאמו"ה עמרם זלה"ה".

חתימות וחתימות, הגהות ארוכות ורישומים בכתב-ידו של מקבל הספר, הגאון רבי זאב וואלף טירנויער.

הגאון המפורסם רבי משה בן-עמרם גרינוואלד (תרי"ג-תר"ע, החתם סופר ותלמידיו עמ' תקא), מגדולי הרבנים וראשי הישיבות בהונגריה. תלמיד רבי מנחם כ"ץ פרוסטיץ מצעהלים ותלמיד ה"כתב סופר" בפרשבורג. כבר בבחרותו ניהל ישיבה בעיר הולדתו טשאנא, ולאחר מכן כיהן ברבנות בכמה מקהילות הונגריה ומשנת תרנ"ג אב"ד העיר חוסט. על אף שנמנה על יוצאי בית מדרשו של ה"חתם סופר" אחז בדרכי החסידות ונהג לנסוע לאדמו"רי בעלו וסיגט. בחוסט הקים את חצרו המפוארת וביסס והרחיב את ישיבתו, אשר הפכה לאחת הישיבות הגדולות בהונגריה. לישיבתו נהרו תלמידים מכל רחבי המדינה ומחוצה לה, ורבים מרבני הונגריה היו תלמידיו. נתפרסם בחיבוריו בהלכה ואגדה אשר נקראו בשם "ערוגת הבוסם". בנו הוא רבי יעקב יחזקיה גרינוולד אב"ד ואדמו"ר בפאפא, ונכדו הוא האדמו"ר רבי יוסף גרינוולד מפאפא, שהקים את חסידות פאפא באמריקה לאחר השואה.

מקבל הספר וכותב ההגהות: הגאון הצדיק רבי זאב וואלף הלוי טירנויער (תרמ"ב-תשי"ט). תלמידו חביבו של הגאון רבי יהודה גרינוואלד אב"ד סאטמר, ותלמידו של רבי משה גרינוואלד אב"ד חוסט בעל "ערוגות הבוסם". כיהן בדיינות בעיר שאמלוי, ולאחר מלחמת העולם הראשונה כיהן ברבנות לעספעץ (מולדובה), שאץ (בוקובינה), ועוד. לאחר השואה עלה לעיה"ק צפת בשנת תש"י יחד עם חתנו האדמו"ר רבי אהרן לייפער מנדבורנה-באניא, וכיהן בה ברבנות ביהמ"ד "אגודת ישראל". גאון מופלג ואיש קדוש. רבות מההגהותיו היו עפ"י הקבלה. בסוף ימיו הדפיס את ספרו "טל אורות", על מלאכות שבת, אולם שאר כתביו כמעט ולא נדפסו. רעו דף: 23.5 ס"מ. נייר יבש. מצב טוב-בינוני. בלאי וכתמים. כריכת עור מהודרת.

על מהדורה זו ראה: קרית ספר, כרך כז, תשי"א, עמ' 277.

פתחה: \$2500

135. Large Collection of Books from the Library of Rabbi Moshe Aryeh Freund, Head of the Eida HaChareidit

Large varied collection of over 70 books from the library of R. Moshe Aryeh Freund - Responsa and Halachic books, Kabbalistic and Chassidic works, as well as books on the Torah and ethics. Most of the volumes were printed during the 19th and 20th centuries. A detailed list is available upon request.

Most of the volumes contain the stamp of R. Freund. Many contain handwritten dedications. Inscriptions, signatures and ownership stamps of previous owners (one of the books contains the ownership inscription of R. Yisrael Freund, rabbi of Huedin, father of R. Moshe Aryeh. Another contains the stamps of R. Eliyahu Leichtag, rabbi of Satmar, who was killed during the Holocaust).

R. Moshe Aryeh Freund (1904-1996) was the son of R. Yisrael Freund, rabbi of Rodna and Huedin (died 1940) and grandson of Rebbe Avraham Yehoshua Freund of Nasaud (1855-1932, son of R. Moshe Aryeh Freund, leader of the Siget community during the time of the Yitav Lev and the Kedushat Yom Tov). He was a loyal disciple of R. Yoel Teitelbaum, rebbe of Satmar, and he served as halachic decisor in Satmar as well as rabbi of Nasaud, Hungary from 1938. After the Holocaust, he moved to Jerusalem and served as head of the Satmar Yeshiva and Halachic decisor in Jerusalem, eventually becoming Ra'avad of the Eda HaChareidit. After the death of R. Yitzchak Weiss (author of Minchat Yitzchak), R. Moshe Aryeh was appointed Ra'avad of the Eda HaChareidit. Throughout the years, he became renowned as a holy man and wonder-worker, and his blessings were sought by people in distress. The Rama Talmud Torah and Yeshiva in Jerusalem and in Kiryat Rama in Beit-Shemesh were named after him.

73 books in 69 volumes. Size and condition vary.

Opening price: \$1000

135b

135a

135. אוסף ספרים גדול מספריית הגאון הקדוש רבי משה אריה פריינד גאב"ד "העדה החרדית"

תרג"ב, בנו של רבי משה אריה פריינד ראש הקהל בסיגט בזמן ה"ייטב לב" וה"קדושת יו"ט". מתלמידיו הנאמנים של האדמו"ר מסאטמר רבי יואל טיטלבוים, כיהן כדומ"ץ בסאטמר, אב"ד נאסויד משנת תרצ"ח 1938. לאחר השואה עלה לירושלים וכיהן כראש ישיבת סאטמר ומורה הוראה בעיר. כיהן כראב"ד "העדה החרדית" ולאחר פטירת בעל ה"מנחת יצחק", נתמנה רמ"א לגאב"ד "העדה החרדית". במשך שנים רבות היה נודע לצדיק ובעל-מופת ורבים הזקוקים לישועות באו להתברך מפיו. על שמו נקראו תלמוד-תורה וישיבת רמ"א בירושלים ו"קרית רמ"א" בבית-שמש.

73 ספרים ב-69 כרכים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$1000

אוסף גדול ומגוון של למעלה משבעים ספרים מספרייתו של הגאון רבי משה אריה פריינד - ספרי שו"ת והלכה, ספרי קבלה וחסידות, מוסר וספרים על התורה. רוב הספרים מדפוסי המאה ה-19 והמאה ה-20.

רשימה מפורטת תשלח לכל דורש. ברוב הספרים חותמות של הרב פריינד. הקדשות בכתב-יד על ספרים שניתנו לו במתנה. רישומים, חתימות וחותמות בעלים קודמים [באחד הספרים רישומי בעלות שהספר שייך לרבי ישראל פריינד אב"ד אראדנא - אביו של רבי משה אריה פריינד; חותמות של רבי אליהו לייכטאג דומ"ץ סאטמאר (נספה בשואה), ועוד]. הגאון הצדיק והקדוש רבי משה אריה פריינד (תרס"ד-תשנ"ו), בן הגה"ק רבי ישראל פריינד אב"ד אראדנא ובהוניאד (נפטר ת"ש) ונכד האדמו"ר הגה"ק רבי אברהם יהושע פריינד מנאסוד (תרט"ו-

137. ספר האורב - פולמוס רבנות פראג לאחר פטירת ה"נודע ביהודה"

ספר האורב. מאמרי פולמוס נגד רבי שמואל לנדא בנו של ה"נודע ביהודה". "שאלאניקי" [וינה, תקנ"ה 1795]. עם תשובת קונטרס "קברות התאווה", קונטרס "פלוגתא דשמואל" - עם תשובת רבי שמואל לנדא, וקונטרס "תיבתא דשמואל" - תשובה נגדית מאת רבי ברוך ייטלש מפראג. שם המחבר ומקום ההדפסה זויף ע"י המחבר רבי ברוך ייטלש מפראג בעל "טעם המלך". כנראה הוא מחבר הספר כולו, החותם ומציג עצמו כחכם איטלקי בשם "פנחס חנניהו ארגווי די סילוא ס"ט", וכותב בהקדמה שליטת את האגרות הבאות מפראג לאיטליה, והוסיף עליהם הערות בשם "עט מהיר".

פולמוס אודות שני דיינים בפראג רבי מיכאל בכרך ורבי יעקב גינצבורג, שהקימו בית-דין אופוזיציוני לבית הדין של רבי שמואל לנדא. מושב הדיינים הנ"ל היה בבית המדרש של קרן הנדיב רבי שמעון קוא. ורבי שמואל כותב נגדם בתשובתו, כי הפרו את תנאי ה"קרן" בניגוד לתקנות שקבע מייסד בית המדרש [איגרתו של רבי שמואל נדפסה בחילה ב"המאסף", כרך ז, 1794, מחברת ראשונה לשנת תקנ"ד].

הגאון רבי שמואל הלוי (סג"ל) לנדא (תק"י בערך-תקצ"ה 1750-1834. לפי דעה אחרת נפטר בתשרי תקצ"ח 1837), מגדולי דורו המפורסמים. בנו וממלא מקומו של ה"נודע ביהודה" ברבנות פראג. תשובות ודרושים ממנו נדפסו בספרי אביו ה"נודע ביהודה" ועוד, ובספרו "שיבת ציון". כיהן כדיין בפראג עוד בחיי אביו ה"נודע ביהודה" ועמד בראשות הישיבה הגדולה בעיר. לאחר פטירת אביו לא נתמנה לרב ראשי בעיר פראג, עקב מחלוקות שונות בין ראשי הקהילה, שלא רצו לקבל את צוואת הנודע ביהודה למנות את רבי שמואל על מקומו, אך סמכותו של רבי שמואל הוכרה בכל תפוצות ישראל, כגדול גאוני דייני העיר פראג [העיר פראג אחת הערים המרכזיות של גאוני תורה ופוסקי הלכה לקהילות ישראל]. פעל רבות לביצור חומות הדת, הן במלחמה בתנועות הרפורמה וה"תיקונים" בדת, והן במלחמתו נגד כת הפרנקיטיים שפעלה בעירו (שבגינה אף הושלך לכלא). התכתב ודן בהלכה עם בעל "חתם סופר", אשר מזכירו במספר מקומות בספריו בכבוד רב [ראה תשובתו של החתם סופר (חלק ח, סימן סד), בה מספר שפעמיים בלבד חזר בו מפסק הלכה, פעם אחת לאחר שקיבל את דעתו של רבי אפרים זלמן מרגליות,

136

136. Minhagim - Amsterdam 1723 - Illustrated

Minhagim. Amsterdam, 1723. Yiddish, in Tzena Urena lettering.

Wood-cut illustrations throughout the book. 61 leaves. 19.5 cm. Fair condition. Stains and wear. Open tear in upper half of title page. Additional tears and wear, predominantly on the leaves at the beginning and end of the book (with slight damage to text). Strips of paper pasted for restoration. Several loose or detached leaves. Old and damaged binding.

Opening price: \$700

136. ספר מנהגים - אמשטרדם, תפ"ג - איורים

ספר מנהגים. אמשטרדם, תפ"ג [1723]. יידיש באותיות צור"ע עם איורים בחיתוכי עץ לאורך הספר.

סא דף. 19.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. קרע עם חסרון בחלקו העליון של דף השער. קרעים נוספים ובלאי, בעיקר בדפים הראשונים והאחרונים (שם פגיעה בטקסט במספר מקומות). הדבקות נייר לשיקום. מספר דפים רופפים ומנותקים. כריכה ישנה ופגומה.

פתיחה: \$700

137. HaOrev - Polemics Regarding the Prague Rabbinate after the Passing of the "Noda B'Yehuda"

HaOrev. Polemics against R. Shmuel Landau, son of the "Noda B'Yehuda". "Salonika" [Vienna?, 1795].

"Kivrot HaTa'ava" pamphlet, "Plugta D'Shmuel" pamphlet - with the responsum of R. Shmuel Landau, and "Tiuvtu D'Shmuel" pamphlet - responsum from R. Baruch Jeitteles of Prague. The name of the author as well as the place of publication were forged by the author, who signed himself as an Italian scholar named "Pinchas Chananyahu Argosi Di Silva", who claimed to have brought the letters from Prague to Italy, where he added comments titled "Et Mahir". In reality, the author was R. Baruch Jeitteles of Prague, author of "Taam HaMelech".

The polemics were regarding two dayanim (rabbinical judges) in Prague, R. Michael Bachrach and R. Yaakov Ginzburg, who opened a beit din in opposition to the beit din of R. Shmuel Landau. The new beit din was situated in the beit medrash endowed by the grant of the philanthropist R. Shimon Koh. R. Shmuel Landau claimed that the new beit din was opened in opposition to the terms of the grant (R. Shmuel's entire letter is printed in "Me'asef", VII, 1794, first notebook for the year 1794). R. Shmuel Halevi Segal Landau (ca. 1750-1834, possibly 1837), was the son and successor of R. Yechezkel Landau, author of the Noda B'Yehuda and famed rabbi of Prague. His responsa and Torah novellae were printed in his father's work, the Noda B'Yehuda, as well as in his own Sefer Shivat Zion. He served as dayan in Prague during his father's lifetime, and headed the large yeshiva in the city. After his father's passing he was not appointed as rabbi of the city due to various controversies among the city's leaders who did not wish to accept the

will of the Noda B'Yehuda. Nevertheless, R. Shmuel was accepted as a Torah leader both in his own city, (which was recognized as one of the major Torah centers in Europe), and throughout the Diaspora. R. Shmuel fought strenuously against the encroachment of the Reform movement as well as against the followers of Jacob Frank, and at one point was even imprisoned for his activities against the Frankists. He corresponded with the Chatam Sofer, who held him in the greatest esteem [see Responsa Chatam Sofer, VIII, section 65, where he states that only twice did he retract an Halachic decision, once upon receiving the opinion of R. Efraim Zalman Margolies, and the second time when he agreed with R. Shmuel Landau regarding the proper method of writing names on a bill of Jewish divorce].

20 leaves. 21.5 cm. Thick, high-quality paper. Good-fair condition. Stains and wear. Worming. New Bristol paper cover. Ownership inscription on the title page: "Belongs to R. Avraham", and stamp of "Dr. I. Perles, Rabbiner" (rabbi of Munich, 1871-1894). According to the bibliographer S. Weiner (Kehillat Moshe, I, p. 66, no. 523), "Pinchas Chananyahu Argosi" is a pseudonym for R. Baruch Jeitteles. The author of Yodea Sefer (p. 18) claims that the author is R. Shaul Hirschell Levin-Berlin (see: R. Margaliot, Bibliographic Issues, Areshet, I, 1959, p. 419; M.S. Samet, Kiryat Sefer, 47, 1972, pp. 277-278). However, R. Baruch Jeitteles himself divulged his authorship in his work "Taam HaMelech" (Brno, 1801), where he writes, "See Sefer HaOrev, where I wrote...".

Opening price: \$350

137

הפעם השניה כאשר הודה לדברי רבי שמואל לנדא בענין אופן כתיבת שמות בגיטין]. כ דף. 21.5 ס"מ. נייר עבה איכותי. מצב טוב-בינוני. בלאי וכתמים. סימני עש. כריכת בריסטול חדשה. רישום בעלות בשער: "שייך לאדמי" הגאון מו"ה אברהם", וחותרמת בעלות של "Dr. I." "Perles, Rabbiner" נהרב ד"ר יוסף פרלס, רבה של מינכן בשנים [1871-1894].

לדעת הביבליוגרף ש' ווינער (קהלת משה, א, עמ' 66, מס' 523), "פנחס חנניהו ארגוסי" הוא כינוי של ר' ברוך ייטלש. אמנם בעל יודע ספר (עמ' 18), סבור שהמחבר הוא ר' שאול הירשל לוויין-ברלין (ראו: הרב ר' מרגליות, ציונים ביבליוגרפיים, ארשת, א, תשי"ט, עמ' 419; מ"ש סמט, קרית ספר, מז, תשל"ב, עמ' 278-277), אולם לאמיתו של דבר ר' ברוך ייטלש עצמו גילה שהוא המחבר, שכן בחיבורו "טעם המלך" (ברין, תקס"א), בתחילת הלכות גירושין, סעיף א, נאמר: "ועי' בספר האורב, בהגהת ע"ט מהי"ר, שם הארכת...".

פתחה: \$350

138. Or Yisrael Responsa, Kleve 1770 - Original Edition With Rare Leaves - Polemic Surrounding "The Kleve Get"

Or Yisrael, questions and answers by Rabbi Israel Lipschitz. Kleve, 1770. "Printed in the new printing press of Kleve".

Most of the book deals with the polemic surrounding the Kleve Get which raged throughout the Jewish world in its times. R. Israel Lipschitz Rabbi of the city of Kleve (grandfather of the author of Tiferet Yisrael on the Mishnah) arranged a get (divorce) for a couple from the city of Bonne. The husband who was somewhat insane escaped from Germany to England fearing death (or due to persecution phobia), and on his way divorced his wife in the city of Kleve (adjacent to the German-Dutch border). Frankfurt and Manheim sages invalidated the get claiming that the husband was not fit to give a get ("Get Shoteh") and they emerged with trenchant proclamations against the Kleve rabbi. Conversely, most of the generation's leading rabbis (the "Sha'agat Aryeh", Rabbi Yitzchak of Hamburg, Rabbi Shaul of Amsterdam and his uncle Rabbi Ya'akov Emden, the "Nodah M'Yehuda" etc.) supported the ruling of Rabbi Lipschitz, claiming that the husband was considered sane and fit to grant a divorce bill. The Jewish world of those days seethed from this polemic.

Leaves 31-32 are responsa from R. Aryeh Leib, Rabbi of Hanover, R. Yitzchak of Hamburg and a caustic article opposing Frankfurt scholars. These leaves were omitted from most copies and were partially printed on one leaf with variations. Both these leaves exist in this rare copy. In several places, the sharp expressions are crossed out with ink and paper clippings with printed corrections are glued onto

138

some of the erasures [apparently erased in the original copy by the publisher who was Rabbi Lipschitz's son]. 66, 69-120 leaves. 21 cm. High-quality paper. Good condition. Fine binding, with leather spine. The only Hebrew book printed in Kleve.

Opening price: \$1000

138. שו"ת אור ישראל, קליווא תק"ל - המהדורה המקורית עם הדפים הנדירים - דברי הפולמוס על פרשת "הגט מקליווא"

ספר אור ישראל, שאלות ותשובות מרבי ישראל ליפשיץ. קליווא, תק"ל 1770. "נדפס בדפוס חדש פה ק"ק קליווא".

הספר עוסק ברובו בפרשת הגט מקליווא שהסעירה את העולם היהודי בשעתה. הגאון רבי ישראל ליפשיץ רבה של העיר קליווא (סבו של בעל "תפארת ישראל" על המשניות), סידר גט לזוג מהעיר בון. הבעל שהיה מעט מעורער בנפשו, נמלט מגרמניה לאנגליה, מאימת מוות (או "תסביך רדיפה"), ובדרכו גירש את אשתו בעיר קליווא (קליף, הסמוכה לגבול גרמניה-הולנד). חכמי פרנקפורט ומנהיגים פסלו את הגט בטענה שהבעל אינו כשיר לגרש ("גט שוטה") ויצאו בכרוזים חריפים נגד הרב מקליווא. לעומתם רוב גדולי הדור (ה"שאגת אריה", רבי יצחק מהמבורג, רבי שאול מאמסטרדם ודודו רבי יעקב עמדין, ה"נודע מיהודה" ועוד), פסקו כדעת הרב ליפשיץ, שהבעל נחשב לאדם-שפוי הראוי לגרש. הפולמוס גרם לסערה בעולם היהודי באותה תקופה. בדפים לא-לב נדפסו תשובות מרבי אריה ליה אב"ד הנובר, רבי יצחק מהמבורג ומאמר עם ביטויים חריפים ביותר נגד חכמי פרנקפורט. ברוב העותקים נשמטו דפים אלו ונדפסו חלקית בשינויים בדרך אחד, בעותק הנדיר שלפנינו נמצאים שני הדפים הללו. במספר מקומות מחיקות בדיו של ביטויים חריפים, והדבקות גזרי נייר עם תיקונים מודפסים על חלק מהמחיקות [מחיקות אלו כנראה נעשו במקור ע"י המו"ל, שהיה בנו של הרב ליפשיץ].

סו, סט-קך דף. 21 סי"מ. נייר איכותי. מצב טוב. כריכה מהודרת, עם שדרת עור.

הספר העברי היחיד שנדפס בקליווא.

פתיחה: \$1000

139. Hamtzaref - Part I - With - with Portrait of the Author - Signatures - Vienna, 1820

Hamtzaref, observations and novellae on Torah, Halacha and Aggada in question and answer format, thoughts on belief and wisdom and on the principles of the Hebrew and Aramaic languages, by R. Moshe Kunitz of Óbuda. Part I. Vienna, 1820. Includes a portrait of the author.

Signatures and ownership inscriptions: "Meir Leib Leidesdorf", "Meir Wilhelm", "the small Itzik Weiner" (rabbi in Ormánság, Hungary), "the small Moshe Shmuel of---".

The author, R. Moshe Kunitz (1774-1839), was rabbi in Obuda and Pest (Budapest). He was a disciple of the Noda B'Yehuda and Maharam Mintz. He was a controversial figure; both a rabbi and a maskil (member of the Enlightenment movement), both a Torah and a secular scholar. He authored "Ben Yochai" (Vienna, 1815), "Hamtzaref" (Vienna, 1820, Section II: Prague, 1857), "HaUyan", (Vienna, 1796), and other books.

Portrait, [2], 93, [1] pages. 23.5 cm. Fair condition. Many stains and wear. Detached and loose leaves. Original binding; damaged.

Opening price: \$300

139

139. ספר המצרף - חלק ראשון - עם תמונת המחבר - חתימות - וינה, תק"פ

(בודפסט). תלמיד הנודע ביהודה ומהר"ם מינץ. דמות שנויה במחלוקת של רב ומשכיל, גדול בתורה ובקי בחכמות כלליות. מחבר הספרים "בן יוחאי" (וינה, תקע"ה), "המצרף" (וינה תק"פ; חלק ב', פראג תרי"ז), "העוין" (וינה, תקנ"ו) ועוד. פורטרט, [2], צג, [1] עמ'. 23.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים רבים ובלאי. דפים מנותקים ורופפים. כריכה מקורית, פגומה. פתיחה: \$300

ספר המצרף, הערות וחקירות בדרך שאלה ותשובה, במקרא בהלכה ובאגדה, בדרכי האמונה ומסילות החכמה, בכללי שפת עברית ושפת ארמית - מאת רבי משה קוניץ מאובן. חלק ראשון. וינה תק"פ 1820. עם פורטרט המחבר. חתימות בעלים שונות: "מאיר ליב ליידעסדורף"; "מאיר ווילהיים"; "הק' איצק ווינער" [רב באירמין, הונגריה]; "הק' משה שמואל מ---". המחבר רבי משה קוניץ (תקל"ד-תקצ"ט), רב באופן ובפעשט

141a

140. Otzar HaChaim - Venice, 1683 - Medical Composition on Illness, Prevention and Cures

Otzar HaChaim, Medical composition in Question and Answer Format, by R. Ya'akov Tzahalon. Venice, 1683.

Printed on title page: "Otzar HaChaim, on medical practice... composed by the physician... Ya'akov... Tzahalon, divided into 13 books".

A medical composition about maintaining good health and various types of illnesses, their prevention and cure. The 13th book mentioned on the title page was not printed.

[2], 94 [i.e. 95] leaves. 28 cm. Fair condition. Stains. Large tears and worming affecting text to title page and several other leaves, restored with paper filling and photocopies. Restored tears and worming to additional leaves affecting text (many leaves were professionally cleaned and restored). New leather binding. Minor damages to binding.

Opening price: \$500

140

141. חמשה מספרי רבי שלמה די אלווירה - אמשטרדם, המאה ה-17

כל הספרים נדפסו בדפוס דוד די קאשטרו תרטאס, וכולם מהדורות ראשונות. חלקם לא נדפסו בשנית. הספרים נכרכו יחדיו סמוך להדפסה. בספר "שרשת גבלות" מופיעים טבלאות ושירים גרפיים בצורות שונות.

חתימה (דהויה) בדף השער הראשון: "יעקב די שמואל ן זקן" 5 ספרים, כרוכים יחד. בספר יד לשון חסר הדף האחרון עם לוח האותיות. 14.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים קלים במספר דפים. כריכת קלף מקורית, עם פגמים קלים.

פתיחה: \$500

- 1. כרך עם חמישה מספרי רבי שלמה די אלווירה אב"ד אמשטרדם. כללי תלמוד, חכמת הלשון, שירה וחרוזים:
- 1. דרכי נועם - כללי התלמוד, עם "טוב טעם" - על טעמי המקרא, ו"דרכי ה'" - מפתח תרי"ג מצוות. אמשטרדם, [תמ"ח-תמ"ט 1688-1689].
- 2. שרשת גבלות - חרוזי השרשים. אמשטרדם, [תכ"ה 1665].
- 3. אגרת... אילת אהבים - מוסר השכל במליצה ושיר. אמשטרדם, [תכ"ה 1665].
- 4. עץ חיים - לקסיקון עברי-ארמי-פורטוגזי. אמשטרדם, [תמ"ב-תמ"ג 1682-1683].
- 5. יד לשון - דל שפתיים, שני חיבורים בדקדוק לשון הקודש וארמית. אמשטרדם, [תמ"ט 1689].

140. ספר אוצר החיים - ונציה, תמ"ג - חיבור רפואי על המחלות, דרכי מניעתן ורפואתן

ספר אוצר החיים, על חכמת הרפואה בצורת שאלות ותשובות, מאת רבי יעקב צהלון. ונציה, [תמ"ג] 1683. בדף השער: "ספר אוצר החיים, על מלאכת הרפואה... אשר חבר הרפוא מובהק דורש טוב לעמו כמוהר"ר יעקב... צהלון זצ"ל, נחלק ל"ג ספרים".

חיבור רפואי על שמירת הבריאות, על המחלות לסוגיהן השונים ועל דרכי מניעתן ורפואתן. הספר הי"ג שנוכר בדף השער לא נדפס.

[2]. צד [צ"ל: צה] דף. 28 ס"מ. מצב בינוני. כתמים. בדף השער ובמספר דפים קרעים גדולים ונוקי עש, עם חסרון ופגיעה בטקסט, משוקמים בהוספת נייר ובצילום. קרעים ונוקי עש משוקמים בדפים נוספים עם פגיעה בטקסט (דפים רבים בספר עברו ניקוי ושיקום מקצועי). כריכת עור חדשה. פגמים קלים בכריכה.

פתיחה: \$500

142

142. Shem HaGedolim by the Chida - First Edition

Shem HaGedolim, dictionary of Jewish Torah scholars and their books, by R. Chaim Yosef David Azulai. Livorno, 1774. First edition.

The composition Chasdei Avot, novellae on Tractate Avot by the Chida is printed at the end of the book. Handwritten self-dedication on title page: "Received as a gift from the author". Handwritten [Rashi Sephardi script] gloss, on p. 33a, completing several words omitted in printing.

R. Chaim Yosef David Azulai - the Chida (1724-1806), illustrious posek, Kabbalist, outstanding Torah prodigy and prolific writer. Besides his immense Torah stature, he devotedly undertook the position of emissary on behalf of the Hebron and Jerusalem communities. Twice during his lifetime, he traveled to Europe. On his second journey, he reached Livorno in the month of Iyar 1774.

141. ספר שם הגדולים להחיד"א - מהדורה ראשונה

ספר שם הגדולים, לקסיקון לחכמי ישראל וספריהם, מאת רבי חיים יוסף דוד אזולאי. ליוורנו, [תקל"ד] 1774. מהדורה ראשונה. בסוף הספר נדפס החיבור חסדי אבות, חידושים על מסכת אבות, מאת החיד"א.

בשער הספר הקדשה עצמית בכתב יד: "ניתן לי במתנה מאת הרב המחבר נר"ו". בדף לג/ו הגהה בכתב-יד [רש"י ספרדי], עם השלמה של מספר מילים שנשמטו בדפוס.

רבי חיים יוסף דוד אזולאי - החיד"א (תפ"ד-תקס"ו), מגדולי הפוסקים, מקובל אלוקי, גאון מופלג ומחבר פורה. מלבד גדולתו העצומה בתורה, היה גם שד"ר שפעל רבות לביטול הקהילות בחברון ובירושלים. פעמיים בחייו נסע כשד"ר למדינות אירופה. במסע שליחותו השני הגיע לליוורנו בחודש אייר תקל"ד. כפי החוק המקובל באותם ימים, לשם מניעת מגפות, חוייב לשהות ב"בית הסגר" למשך ארבעים יום, קודם כניסתו לעיר. באותם הימים, ישב וכתב את חיבורו זה, על אף שספריו לא היו עמו, כשהוא מסתמך על זכרונו ובקיאותו המופלאים. על כך כתב החיד"א ביומנו 'מעגל טוב' (עמ' 66): "ובלאזאריטו [בית הסגר] התחלתי וסיימתי שם הגדולים". סמוך לאחר מכן, בשלהי אותה שנה הדפיס את הספר. בשנים שלאחר מכן הדפיס החיד"א עוד שלשה חלקים נוספים לספרו זה. המהדורה המוכרת לנו כיום הורכבה וסודרה מכל החלקים יחדיו. קלא, [1] דף. 13 ס"מ. מצב טוב. כתמים. חיתוך דפים מוזהב. קרעים בפניות דף השער, משוקמים בהשלמת נייר. כריכת קלף, עם פגמים קלים.

פתיחה: \$1000

141b

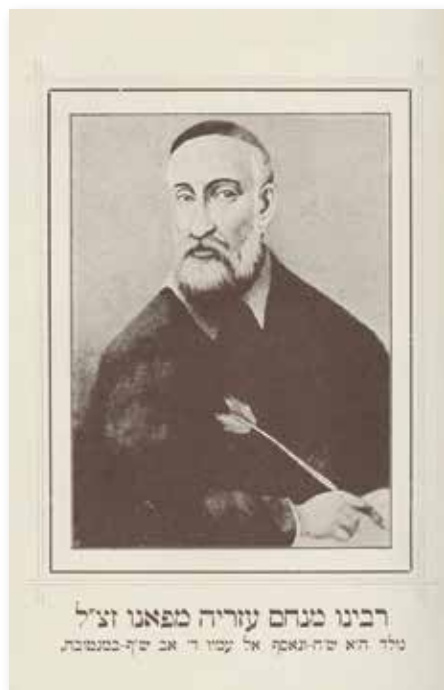
141. Five Books by Rabbi Solomon de Oliveyra - Amsterdam, 17th Century

Five books by R. Solomon de Oliveyra, Rabbi of Amsterdam (bound together). Rules of Talmudic study, grammar, poetry and rhyme:

1. Darkei Noam - rules for Talmudic study, with Tuv Ta'am on the ta'amei hamikrah (tropes), and Darkei Hashem, index for the 613 mitzvot. Amsterdam, [1688-1689].
 2. Sharshot Gavlut - Rhyming roots. Amsterdam, [1665].
 3. Igeret... Ayelet Ahavim - Morals in verse and rhyme. Amsterdam, [1665].
 4. Etz Chaim - Hebrew-Aramaic-Portuguese lexicon. Amsterdam, [1682-1683].
 5. Yad Lashon - Dal S'fatayim, two compositions on Hebrew and Aramaic grammar. Amsterdam, [1689].
- All the books were printed by David de Castro Tartas and are first editions. Some were never reprinted. The books were bound together soon after printing. The book Sharshot Gavlut contains charts and diverse forms of graphic poems. (Faded) signature on first title page: "Ya'akov de Shmuel ebn Zaken".

5 books, bound together. Yad Lashon is lacking last leaf with the chart of letters. 14.5 cm. Good condition. Stains. Minor tears to several leaves. Contemporary vellum binding, slightly damaged.

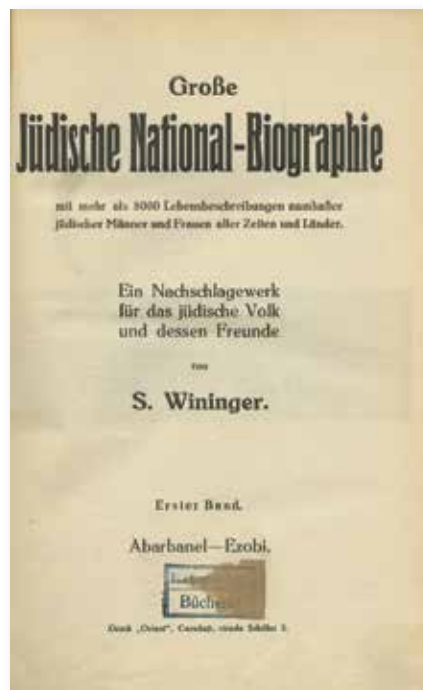
Opening price: \$500

144a

144. אוסף ספרי ביוגרפיה וספרי תולדות רבנים ואישים

- שלושה עשר ספרי ביוגרפיה וספרי תולדות רבנים ואישים:
1. ספר מספד גדול וכבד מאוד, על מות הרב מרדכי בנעט זצלה"ה. וינה, [תק"צ] 1830. מעטפת מודפסת על נייר כחול.
 2. ספר תולדות רש"י, מאת רבי יום טוב ליפמן צונץ. וורשא, תרכ"ב 1862. מעטפת מודפסת.
 3. ספר תואר פני משה, תולדות רבי שלמה זלמן לנדסברג, עם דברי מוסר והנהגות ממנו. קרוטושין, [תר"ל] 1870.
 4. ספר תולדות הראב"ד, תולדות רבי אברהם דוד מבוטשאש, מאת רבי אליהו צבי שמרלר. לבוב, תר"נ 1890.
 5. ספר כתב כהנה, תולדות רבנו שבתי כהן ז"ל בעל "שפתי כהן", מאת חיים דוב פרידברג מקראקא. דרוהביטש, תרנ"ח 1898.
 6. ספר תולדות הגאון רבי יהודה מוסקאטו ז"ל, מאת אבא אפלבויס. דרוהביטש, תר"ס [1900].
 7. רבי יהודה אריה מודינא, בקומתו ועביונו, מאת נחמיה שומאל ליבוביץ. ניו יורק, תרס"א [1901].

143

143. Grosse Jüdische National-Biographie - Czernowitz, 1925-1936 - Biographic Lexicon of Jewish Personalities in Seven Volumes

Grosse Jüdische National-Biographie, mit mehr als 8000 Lebensbeschreibungen namhafter jüdischer Männer und Frauen aller Zeiten und Länder [The Great International Jewish Biography - Biographical Lexicon of Jewish Personalities of All Times and Countries], by Salomon Winger. Czernowitz: Orient, [1925-1936]. Seven volumes. German. Monumental work by Salomon Winger (1877-1968), born in Bucovina. At the beginning of the century, while studying at a Vienna university, Winger was greatly impacted by the Zionist Movement and joined its rows. He wrote this lexicon to display the importance of the Jewish People to the world and

143. "הביוגרפיה הלאומית היהודית הגדולה" - צ'רנוביץ, 1925-1936 - לקסיקון ביוגרפי לאישים יהודיים בשבעה כרכים

Grosse Jüdische National-Biographie, mit mehr als 8000 Lebensbeschreibungen namhafter jüdischer Männer und Frauen aller Zeiten und Länder [הביוגרפיה הלאומית היהודית הגדולה], לקסיקון ביוגרפי של אנשי-השם היהודים מכל הזמנים והארצות], מאת שלמה וינינגר (Salomon Winger), הוצאת Orient, צ'רנוביץ (Cernauti, Czernowitz), [1925-1936]. שבעה כרכים. גרמנית. חיבורו המונומנטלי של שלמה וינינגר (1877-1968), יליד בוקובינה. וינינגר, שלמד בראשית המאה באוניברסיטאות בווינה, הושפע מאוד מהתנועה הציונית והצטרף אליה. הלקסיקון שחיבר נכתב מתוך מטרה להראות את חשיבותו של העם היהודי בעולם, ולהוכיח כי העם היהודי הוציא מתוכו אנשי שם רבים וגדולים, ביניהם סופרים, משוררים, מדענים, ממציאים, מצביאים וגולים, ועוד. הלקסיקון כלל בסופו של דבר למעלה מ-12,000 ביוגרפיות, ונכללו בו גם אישים שרק אביהם היה יהודי, שהוטבלו בלידתם או אישים שהמירו את דתם, מתוך טענת המחבר כי "ראש יהודי ודם יהודי עומדים לעולם".

שבעה כרכים. 24.5 ס"מ. מצב טוב. מעט כתמים. כריכות מקוריות.

פתיחה: \$500

to demonstrate the many great and famous Jewish personalities: authors, poets, scientists, inventors, illustrious military leaders, etc. The lexicon contains more than 12,000 biographies, including personalities whose fathers were Jewish and mothers non-Jews as well as those who were baptized at birth or later converted to another faith conforming with the author's claim that "a Jewish head and Jewish blood endure forever".

Seven volumes. 24.5 cm. Good condition. Few stains. Contemporary bindings.

Opening price: \$500

145

145. לקט ירחוני "כנסת ישראל" - ישיבת סלבודקה, תרצ"ח-תש"ה

לקט ירחונים, "כנסת ישראל", הידושי תורה ודברי מוסר, מאת רבני ותלמידי ישיבת סלבודקה. סלבודקה וירושלים, תרצ"ח-תש"ה [1945-1938].

- 23 ירחונים שנדפסו בסלבודקה, משבט תרצ"ח ועד סיון ת"ש.
- 19 ירחונים שנדפסו בירושלים (בעקבות המלחמה), מתמוז תש"א ועד טבת תש"ה.

42 חוברות. 23 ס"מ. מצב בינוני. נייר יבש ושביר. מעטפות מנותקות ומתפוררות. פתיחה: \$300

145. Collection of "Knesset Yisrael" Journals - Slabodka Yeshiva, 1938-1945

Collection of "Knesset Yisrael" journals, Torah novellae and moral exhortations, by the rabbis and students of Yeshivat Slabodka. Slabodka (Vilijampolė) and Jerusalem, 1938-1945.

- 23 issues printed in Slabodka, January 1938-June 1940.
- 19 issued printed in Jerusalem, July 1941-January 1945.

42 issues. 23 cm. Fair condition. Brittle, fragile paper. Detached, disintegrating paper covers.

Opening price: \$300

144. Collection of Rabbinical Biographies

- Thirteen books of rabbinical biographies:
1. Misped Gadol VeKaved Me'od, on the passing of R. Mordechai Benet. Vienna, [1830]. Wrappers printed on blue paper.
 2. Toldot Rashi by R. Yom Tov Lipman Zunz. Warsaw, 1862. Printed wrappers.
 3. Toar Pnei Moshe, about R. Shlomo Zalman Landsberg, including his ethical sayings. Krotoszyn, 1870.
 4. Toldot HaRaavad, biography of R. Avraham David of Buchach, by R. Eliyahu Tzvi Shmerler. Lviv, 1890.
 5. Ktav Kehuna, biography of R. Shabtai HaKohen, author of "Sifsei Kohen", by R. Chaim Dov Friedburg of Krakow. Drohobych, 1898.
 6. Sefer Toldot Hagaon R. Yehuda Moscato, by Abba Applebaum. Drohobych, 1900.
 7. R. Yehuda Aryeh Modena Bekomato VeTzivonyo, by Nechamia Shmuel Leibowitz. New York, 1901.
 8. Toldot R. Menachem Azaria MiFano, by R. Yehuda Aryeh Leib Widislovsky. Pietrkow, 1903. Includes portrait of R. Menachem Azaria.
 9. Toldot Gedolei Israel: Rashi, Rabbenu Tam, Rashbam, by Israel Price. New York, [after 1905]. Yiddish. Printed wrappers.
 10. Toldot R. Yehuda Hachassid, His Life and Times, by R. Yekutiel Aryeh Kamelhar. Mukachevo, 1929.
 11. Toldot Israel Rokeach, by R. Yaakov Levinson. New York, 1935. Includes portraits and photographs.
 12. Anshei Shem, biographies of the Gra, R. Yitzchak Elchanan Spektor of Kovno and others, by R. Shmuel Menachem HaLevi Fein. St. Louis, 1936. Includes rabbinic photographs.
 13. Sefer Toldot R. Mordechai Benet, by R. Yaakov Avril. Ofen, 1832. Part II, pp. 53-116, which included R. Banet's Torah novellae, is lacking.
- 13 volumes. Size and condition vary.

Opening price: \$300

144b

8. ספר תולדות רבינו מנחם עזריה מפאנו, מאת רבי יהודה אריה ליב ווידיסלבסקי. פיעטרקוב, תרס"ד 1903. כולל תמונת הרמ"ע מפאנו.
 9. ספר תולדות גדולי ישראל, רשי"י - רבנו יעקב תם - הרשב"ם, מאת ישראל פרייס. ניו יורק, [לאחר תרס"ה 1905]. יידיש. מעטפת מודפסת.
 10. ספר תולדות רבי יהודה החסיד, חייו, שיטתו ופעולותיו, מאת רבי יקותיאל אריה קמלהאר. מונקאטש, תרפ"ח [1929].
 11. תולדות ישראל רוקח, מאת הרב יעקב לוינסון. ניו יורק, תרצ"ו [1935]. כולל תצלומים ותמונות.
 12. ספר אנשי שם, מאמרים על הגר"א, רבי יצחק אלחנן מקובנא, ועוד, מאת רבי שמואל מנחם הלוי פיין. סט. לואיס, תרצ"ו [1936]. כולל צילומי רבנים.
 13. ספר תולדות רבי מרדכי בנעט, מאת רבי יעקב אבריל. אופן, תקצ"ב 1832. חסר החלק השני של הספר, עמי נג-קטו, עם לקט חידושים מתורתו של רבי מרדכי בנעט.
- 13 ספרים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

147. ספר סדר עולם רבא, עם ביאור הגר"א - שקלוב, תקס"א - מהדורה ראשונה

ספר סדר עולם רבא, מהתנא רבי יוסי בן חלפתא, עם פירוש מאת הגר"א מווילנא. שקלוב, תקס"א [1801]. מהדורה ראשונה. הפירוש לסדר עולם נכתב והובא לדפוס על ידי תלמידו המובהק של הגר"א מווילנא - הגאון המקובל רבי מנחם מנדל משקלוב. הפירוש "הוגה והוסדר עפ"י פה הקדוש זצק"ל[!]" (הסכמת רבני שקלוב לספר). הגאון רבי מנחם מנדל משקלוב שהיה במחיצת רבו הגר"א בסוף ימיו קרוב לשנתיים, וידו לא משה מתוך יד רבו. לאחר פטירת רבו הגר"א ערך והכין לדפוס חלק מכתבי הגאון בהלכה ואגדה. בנוסף לכך הדפיס חבורים שלמים בהם דברים שקיבל מרבו בעל פה ונרשמו על ידו סמוך לאמירתם, כדוגמת פירושי הגר"א למשלי והגדה של פסח, וכן פירושו זה לסדר עולם. [49] דף. 15.5 ס"מ. נייר תכלכל בחלק מהדפים. מצב טוב. כתמים. מספר דפים משוקמים באופן מקצועי. באחד הדפים קרע מודבק בנייר דבק. כריכת עור חדשה. וינוגרד, מס' 298. פתיחה: \$400

edited and prepared for printing some of the writings of his illustrious teacher on halacha and aggada. He also printed complete compositions of teachings which he heard from his teacher and which he wrote soon thereafter, such as the commentaries of the Vilna Gaon on Mishlei and on the Passover Haggadah, as well as this commentary to Seder Olam. [49] leaves. 15.5 cm. Part of the book is printed on blueish paper. Good condition. Stains. Several professionally repaired leaves. Tear taped with adhesive tape on one leaf. New leather binding. Vinograd, no. 298. Opening price: \$400

146

146. Tzurat HaAretz L'Gevuloteha - Vilna Gaon's Commentary - Shklow, 1801 - First Edition

Tzurat HaAretz L'Gevuloteha Saviv V'Tochnit HaBayit, commentary by the Vilna Gaon on chapters of the books of Yehoshua, Melachim and Yechezkel which deal with the borders of Eretz Israel and with the layout of the first and third Beit HaMikdash. Shklow, 1801. First edition. The commentary on Yechezkel was printed directly from a manuscript handwritten by the Vilna Gaon himself, whereas the commentaries on Yehoshua and on Melachim were written by his disciple Kabbalist R. Menachem Mendel of Shklow who heard these teachings from his illustrious teacher shortly before the latter's demise. Found on p. 16a of the commentary to Melachim:

146. ספר צורת הארץ לגבולותיה - פירוש הגר"א - שקלוב, תקס"ב - מהדורה ראשונה

ספר "צורת הארץ לגבולותיה סביב ותכנית הבית", פירוש הגר"א על פרקים בספר יהושע ומלכים ויחזקאל העוסקים בגבולות הארץ ובתבנית בית המקדש הראשון והשלישי. שקלוב, תקס"ב [1801]. מהדורה ראשונה. הפירוש על יחזקאל נדפס מכתב יד קדשו של הגר"א, בעוד שהפירושים על יהושע ומלכים נאמרו מפיו בערוב ימיו לתלמידו המקובל רבי מנחם מנדל משקלוב, והוא זה שכתבם. בדף טו/ז בפירוש על מלכים: "וראיתי בכתבי אחרי" של מ"ו הגאון ז"ל שהי' כתוב בהם... כך ראיתי, ושאלתי את פיו הקדוש, ואמר שהנכון כמו שאמר לי, והשומע טעה בדבריו כי לא אמר זאת מעולם". חותמות בדף השער של: "יוסף ליב במוה" שמואל מאיר פונק סופר סת"ם פלך לאמזא". בדף המגן האחורי רישומים רבים, ביניהם: "הרבני המופלג הנגיד מוהר"ר יעקבל יחזקאל ראזנבלום", ו"הרבני המופלג הנגיד המפורסם כבוד מה"ר יוסף בן מרדכי". מב, לט-מ דף. ללא המפה. 20 ס"מ. נייר כחלחל ועבה. מצב טוב. כתמים. סימני עש. כריכה חדשה. וינוגרד, מס' 22. פתיחה: \$400

"I have seen in writings which others have written from the Gaon... and I asked his holy mouth and he validated that which he said to me, and he who heard [his teachings] erred because he never said that". Stamps on title page: "Yosef Leib son of Shmuel Meir Funk, scribe in the Lomza district". Many inscriptions on the back flyleaf, among them: "...R. Yaakov'l Yechezkel Rosenbloom", and "...R. Yosef son of Mordechai". 42, 39-40 leaves. Without the map. 20 cm. Bluish, thick paper. Good condition. Stains. Worming. New binding. Vinograd, no. 22. Opening price: \$400

148a

148b

148. שו"ע יורה דעה ואבן העזר עם ביאור הגר"א - מהדורות ראשונות - חותמת רבי חיים הרב מפינסק

שולחן ערוך יורה דעה ואבן העזר. מהדורות ראשונות של ביאור הגר"א:

1. אשלי רברבי, שולחן ערוך יורה דעה, עם ביאור הגר"א. הוראדנא, תקס"ו (1806). מהדורה ראשונה (הובאה לדפוס ע"י בני הגר"א). וינגרד, אוצר ספרי הגר"א 749.

בשער הספר חותמת של "הק' חיים בהרב מ"ו פרץ כ"ץ זצ"ל מווילנא, חונה בק"ק פינסק" - הגאון רבי חיים כ"ץ רפופורט, בן רבי פרץ מווילנא, כיהן כרבה של פינסק כעשרים שנה משנת תקס"ו. בשנת תקפ"ו עלה לארץ ישראל והיה מראשי הישוב של ה"פרושים" בצפת ובארץ ישראל. נפטר בשנת תקצ"א, ובהלווייתו נעשו נסים גדולים. חתנו הוא האדמו"ר מלובושוב (לובשיי) רבי יחיאל מיכל ווינגרטן (אנצ'י לחסידות, ב' עמ' רטו).

חותמות בית מדרש "סכת שלום" של כולל הפרושים בירושלים. כג, [1], כד-קעו דף. 34.5 ס"מ. נייר כחלחל. מצב כללי טוב. כתמים. נזקי עש במספר דפים, עם פגיעה בטקסט. דף אחרון עם פגעי עש וקרעים חסרים, משוקם. שיקומים קלים נוספים במספר מקומות. כריכה חדשה.

2. אפי רברבי, שולחן ערוך אבן העזר, עם חלקת מחוקק, בית שמואל, באר הגולה ו"ביאור הגאון" - הגר"א, ווילנא והוראדנא, [תקע"ט 1819]. מהדורה ראשונה בשלמות.

ד עמ', ה-סא; קפח דף. חלק מהדפים על נייר כחלחל. 34.5 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. כתמים. פגעי עש משוקמים בשער ובמספר דפים נוספים, עם פגיעה בטקסט. קרעים במספר דפים. כריכה חדשה.

ביאור הגר"א לאבן העזר נדפס לראשונה באופן חלקי בהוראדנא, ללא שער ועד סימן כ"ו בלבד. בשנת תקע"ט הדפיסו השותפים מדפיסי ווילנא והוראדנא את השלמת הספר (188 דפים נוספים), צירפו אליו את הקונטרסים שנדפסו מכבר [הניכרים בעותק שלפנינו, בנייר שונה וגופן שונה], וצירפו גם דפי שער, הסכמות והקדמות.

לשערי המהדורה הזו ישנם מספר וואריאנטים השונים זה מזה. ראה באוצר ספרי הגר"א מס' 754 [צילומי השערים השונים מופיעים שם בעמ' 333].

פתיחה: \$400

147

147. Seder Olam Raba, with the Vilna Gaon's Commentary - Shklow, 1801 - First Edition

Seder Olam Raba, by the Tana Rabbi Yosi ben Chalaftha, with the commentary of the Vilna Gaon. Shklow, 1801. First edition.

The commentary to Seder Olam was written and submitted for printing by the close disciple of the Vilna Gaon, Kabbalist R. Menachem Mendel of Shklow. The commentary was "proofread and arranged as heard from the holy mouth" (approbation of Shklow rabbis to the book).

R. Menachem Mendel of Shklow devotedly clung to the Vilna Gaon during the last two years of his teacher's life. After the death of the Vilna Gaon, he

149

149. ספר דקדוק אליהו - ווילנא והורודנא, תקצ"ג - מהדורה ראשונה

ספר דקדוק אליהו, כללים בחכמת הדקדוק, הניקוד והטעמים. מאת רבינו אליהו הגר"א מווילנא. עם ביאור מאת ר' צבי הירש ב"ר מנחם נחום. ווילנא והורודנא, תקצ"ג 1833. מהדורה ראשונה. [בהוצאות הבאות נדפס רק חלק מהספר].

[2], 24, [2] דף. 16.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. קמטים קלים בשולי הדפים. סימני עש עם פגיעה בטקסט בחלק מהדפים. כריכה מקורית, עם פגמים.

וינוגרד, אוצר ספרי הגר"א, מס' 866.

פתיחה: \$300

148. Shulchan Aruch Yoreh Deah and Even Ha'Ezer with Commentary of the Gra - First Editions - Stamp of Rabbi Chaim of Pinsk

Shulchan Aruch Yoreh Deah and Even Ha'Ezer. First editions with the commentary of the Gra:

1. Ashlei Ravrevei, Shulchan Aruch Yoreh Deah with the commentary of the Gra. Grodno, 1806. First edition (prepared for print by the sons of the Gra). Vinograd, Otzar Sifrei HaGra 749.

Stamp of "the small Chaim of Pinsk, son of R. Peretz Katz of Vilna" on the title page. R. Chaim Katz Rappaport, son of R. Peretz of Vilna, served as rabbi of Pinsk for twenty years, beginning in 1807. In 1826 he immigrated to Eretz Israel, where he became one of the leaders of the "Prushim" community in Safed and Jerusalem. He passed away in 1831. His son-in-law was the Rebbe of Liubeshiv, R. Yechiel Michel Weingarten (Encyclopedia of Chassidut, II, p. 215).

23, [1], 24-176 leaves. 34.5 cm. Blueish paper. Overall good condition. Stains. Worming to several pages, affecting text. The last leaf has worming and tears affecting text; repaired. Minor repairs to other pages. New binding.

2. Apei Ravrevei, Shulchan Aruch Even Ha'Ezer with Chelkat Mechokek, Beit Shmuel, and Be'er HaGolah commentaries, as well as the commentary of the Gra. Vilna and Grodno, [1819]. First complete edition.

4 pages, 5-61; 188 leaves. Part of the book printed on blueish paper. 34.5 cm. Condition varies; good-fair. Stains. Repaired worming to the title page and several other pages, affecting text. Tears to several pages. New binding.

The commentary of the Gra to Even Ha'ezer was first printed in Grodno without a title page until siman 26. In 1819 the Vilna-Grodno printing partnership

148c

printed the remainder of the work (188 leaves), and included the sections already printed (recognizable by the differing font and paper), as well as a title page, introductions and approbations.

The title page of this work has several variants. See: Otzar Sifrei HaGra no. 754 (the various title pages appear on p. 333).

Opening price: \$400

150

150. Pe'at HaShulchan - Safed, 1836 - First Edition

Pe'at HaShulchan, laws pertaining to Eretz Israel, by R. Yisrael of Shklow, disciple of the Vilna Gaon. Safed: Yisrael Bak, 1836. First edition.

The book contains a long and important introduction. The author opens the introduction by describing his trials and tribulations after ascending to Eretz Israel, and afterwards writes extensively of the greatness of his teacher, the Vilna Gaon.

Inscribed on one of the front endpapers: "This belongs to the community leader R. Yosef son of David Finkelder, gabbai of Eretz Israel here in Leeuwarden [north-western Holland] and its region in the year 1838".

150. ספר פאת השלחן - צפת, תקצ"ו - מהדורה ראשונה

ספר פאת השלחן, הלכות התלויות בארץ ישראל, מרבי ישראל משקלוב, תלמיד הגר"א מווילנא. צפת, תקצ"ו [1836]. מהדורה ראשונה, דפוס ישראל בק.

בראש הספר הקדמה ארוכה וחשובה. בחלקה הראשון מספר המחבר על הרפתקאותיו וייסוריו לאחר עלייתו לארץ ישראל, ובחלקה השני מאריך בגדולת רבו הגר"א.

בדף שלפני השער רשום: "זה שייך לפר"מ [לפרנס ומנהיג] כ"ה יוסף ב"ר דוד פינקלדער גבאי דארץ ישראל תוב"ב פה לעוורדן והמדינה בשנת תקצ"ח לפ"ק" [לעוורדן, כיום: Ljouwert, צפון-מערב הולנד].

[5], ב-קט, [1] דף. 30.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. מספר דפים מנותקים. כריכה מקורית רופפת ופגומה.

מהספרים האחרונים שנדפסו בצפת לפני "הרעש" (רעידת האדמה בשנת תקצ"ז, אז עברו המחבר והמדפיס לירושלים לאחר שאיבדו ב"רעש" את רוב משפחתם ורכושם). הדף האחרון - "לוח הטעות והתיקון" - אינו מופיע בחלק מהעותקים.

פתיחה: \$400

149. Dikduk Eliyahu - Vilna and Grodno, 1833 - First Edition

Dikduk Eliyahu, grammar, punctuation and te'amim rules. By R. Eliyahu, the Vilna Gaon. Includes commentary by R. Zvi Hirsh son of R. Menachem Nachum. Vilna and Grodno, 1833. First edition. [Only part of the book was reprinted].

[2], 24, [2] leaves. 16.5 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Light creases to margins. Worming affecting text of some leaves. Contemporary damaged binding.

Vinograd, Otzar Sifrei HaGra, no. 866.

Opening price: \$300

[5], 2-109, [1] leaves. 30.5 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Several detached leaves. Original binding, loose and damaged.

One of the last books printed in Safed before the 1837 earthquake (whereafter the author and the printer relocated to Jerusalem, after losing most of their family and property in the quake). The last leaf - "List of errata and corrections" - does not appear in some copies.

Opening price: \$400

151

151. ספר לקוטי שכחה ופאה - פירארה, שי"ו - העותק של רבי ידידיה טיאה ווייל אב"ד קרלסרוהא

ספר לקוטי שכחה ופאה, חידושי אגדות הש"ס על דרך הקבלה, מאת רבי אברהם בן יהודה אלמליך. פירארה, שי"ו [1556]. דפוס ר' אברהם אושקי. מהדורה יחידה.

בספר זה נאספו ונלקטו, בעילום שם, מאמרים מראשוני המקובלים כרבי עזרא מגירונה ועוד. דברי המחבר בסוף הספר בעניין נוסח הקידוש הביאם השל"ה בספריו להלכה ולמעשה.

בשער הספר רישום וחתימה בכתב-יד: "עם הספר איסור והיתר הארוך קניתי, הק' טיאה ווייל".

הגאון רבי ידידיה טיאה ווייל (תפ"ב-תקס"ו), מגדולי גאוני דורו, בן הגאון רבי נתנאל ווייל בעל "קרבן נתנאל" ותלמידו המובהק של רבי יהונתן אייבשיץ. עמד בקשרי שו"ת עם בעל ה"נודע ביהודה" ועם בעל ה"הפלאה". משנת תק"ל אב"ד קרלסרוהא ומדינת באדן על מקום אביו. בחייו נדפסו רק פירושו "מרבח לספר" על הגדה של פסח, שנדפס בעילום שמו, אך עשרות חיבורים ממנו שנתרו בכת"י הולכים ונדפסים בשנים האחרונות.

חתימה נוספת בשער: "הק' שמואל פריינד". רבי שמואל פריינד (תקנ"ה-תר"ך, אוצר הרבנים 1935), רב בפראג, מחבר "עיר הצדק" וספרים נוספים. מהלוחמים ברפורמה בפראג (ראה אודותיו: אישים בתשובות חת"ס, עמ' שפט).

[2], מ דף. 18 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכה ישנה.

פתחה: \$2500

151. Likutei Shichecha U'Pe'ah - Ferrara, 1556 - Copy of R. Yedidya Tia Weil, Rabbi of Karlsruhe

Likutei Shichecha U'Pe'ah, kabbalistic novellae on Talmudic aggadot, by R. Avraham son of Yehuda Elmalich. Ferrara: R. Avraham Oshki, 1556. Only edition.

This book contains an anonymous compilation of essays by early kabbalists such as R. Ezra of Gerona and others. The author's words at the end of the book on the text of the Kiddush, are cited by the Shla as halacha and for practical use.

The title page bears a handwritten inscription and signature: "Purchased with the book Issur V'Heter HaAroch, Tia Weil".

R. Yedidya Tia Weil (1721-1805), leading Torah scholar of his times, son of R. Netanel Weil author of Korban Netanel, and close disciple of R. Yehonatan Eybeschutz. Exchanged halachic responsa with the author of Noda B'Yehuda and with the author of Haflaah. From 1770, R. Yedidya succeeding his father as rabbi of Karlsruhe and the State of Baden. Only his commentary Marbeh L'Saper on the Passover Haggadah was printed in his lifetime, anonymously; however, dozens of his compositions which remained in manuscript form are being published in recent years.

Another signature on the title page: "Shmuel Freund". R. Shmuel Freund (1795-1860, Otzar HaRabbanim 19335), a rabbi in Prague, author of Ir HaTzedek and other books. Opponent of the Reform Movement in Prague [see: Ishim B'Teshuvot Chatam Sofer, p. 389].

[2], 40 leaves. 18 cm. Good condition. Stains. Old binding.

Opening price: \$2500

152. Sefer Evronot - Offenbach, 1722 - Copy of Rabbi Binyamin Wolf Eiger

Sefer Evronot, Astronomy and New Moons, by R. Eliezer Belin Ashkenazi, including Noten Yeshu'ah treatise, by R. Meir son of R. Natan Yehoshua Scribe. Offenbach, [1722]. An illustration of the solar system and the zodiac appears at the top of the title page. The book includes circular charts for calculating the New Moons and the tekufot and many tables. A circular chart of the New Moons (Moladot) is pasted to the flyleaf.

Ownership inscriptions on flyleaf: "This book belongs to my father... R. Binyamin Wolf Eiger... Rabbi of Leipnik... Tuesday Erev Rosh Chodesh Iyar", "Belongs to... Wolf Eiger, Rabbi of Leipnik and its district... his young disciple... Shmuel Wolf of Piskowitz". Signature on title page (cutoff): "...Eiger". Leaf 36 bears more (blurred) signatures: "...son of R. Akiva", "Zvi Hirsh...". A signed gloss appears on p. 8a: "Yehuda Leib".

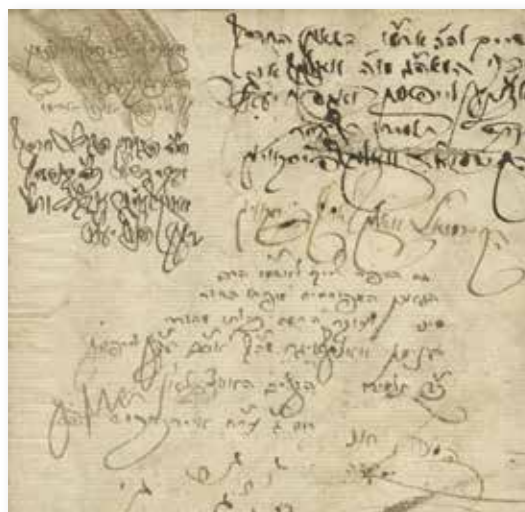
R. Binyamin Wolf Eiger (1757-1796, Otzar HaRabbanim 3813), was a prominent Torah scholar Rabbi of Leipnik and Zülz and head of the Breslau Yeshiva. Uncle and teacher of R. Akiva Eiger Rabbi of Posen and mechutan of R. Yechezkel Landau, author of the Nodah B'Yehuda. Many of his Torah novellae are recorded in contemporary books, particularly in the responsa of his sister's son, R. Akiva Eiger. Cited in the Rabbi Akiva Eiger responsa (141, Simanim 29-30) is a correspondence of novellae delivered by R. Wolf at a festive meal celebrated in his city on the wedding-day of his nephew R. Akiva which took place in another city. In this responsum, he writes to R. Akiva Eiger: "This is a holiday for rabbis, today is the wedding day of my beloved nephew... the city Torah scholars are all gathered here... and celebrate this day... the feast I have prepared for them...". R. Akiva modestly responds: "A thousand thanks to you that you publicly celebrated my joyous occasion and this is a sign of your fierce love, although I do not know the reason...".

[3], 40 leaves. 19 cm. Fair condition. Stains. Worming to several leaves, affecting text. Paper glued to inner margins of some leaves for reinforcement. Open tears to margins of two leaves (flyleaf and last leaf). Old binding.

Opening price: \$800

152a

152b

152. ספר עברונות - אופנבך, תפ"ב - העותק של הגאון רבי בנימין וואלף איגר

ספר עברונות, אסטרונומיה ומולדות החדשים, מאת רבי אליעזר בלין אשכנזי, עם קונטרס "נותן ישועה", מאת רבי מאיר בהריר נתן יהושע כסתרם [כתוב ספרים תפילין ומוזוות]. אופי-באך [אופנבך], [תפ"ב 1722]. שער מאויר עם דמויות משה ואהרן. בראש השער איור מערכת השמש והמזלות. בדפי הספר איורים וגלגלים לחישוב המולדות והתקופות, וטבלאות רבות. בדף לפני השער מודבק גלגל המולדות.

רישומי בעלות בדף המגן: "זה הספר שייך לאדמו"ה הרב הגאון המפורסם מופת הדור טיני ועוקר הרים... מהור"ר בנימין וואלף איגר... אב"ד בק"ק לייפניק... יום ג' ער"ח אייר תקמ"ב", "שייך לה"ה אדמו"ה הגאון החריף ובקי... מו"ה וואלף איגר אבד"ק לייפניק ואגפיה... תלמידו הצעיר... הק' שמואל וואלף איש פיסקוויץ". בדף השער חתימה (קצרה): "הק'... אייגר". בדף לו חתימות נוספות (מטושטשות): "הק'... בהרב מו"ה עקיבה", "הק' צבי הירש ב"ה...". בדף ח/ו, הגדה חתומה: "הק' יהודא לייב האי"פ". הגאון רבי בנימין וואלף איגר (תקט"ז-תקנ"ו, אוצר הרבנים 3813), מגדולי גאוני דורו. אב"ד לייפניק וצילץ וראש ישיבת ברסלאו. דודו ורבו של הגאון רבי עקיבא איגר אב"ד פוזנא, ומחותנו של הגאון רבי יחזקאל לנדא בעל "נודע ביהודה". חידושי תורה רבים ממנו נמצאים בספרי בני דורו, ובפרט בספרי השו"ת של רבי עקיבא איגר, בן אחותו. בשו"ת רבי עקיבא איגר (קמא, סימנים כט-ל) מובאת התכתבות של חידושים שאמר רבי וואלף בעירו, בסעודת שמחה שעשה בעירו, ביום בו נישא אחיינו רבי עקיבא בעיר אחרת, בתשובה זו הוא כותב לרבי עקיבא איגר: "עבידנא יומא טבא לרבנן, היום יום המוגבל לאפרייורך בן אחותי חביבי כלבבי... חכמי העיר פה כולם... חוגגים בהאי יומא... אל המשתה אשר עשיתי להם...". ורבי עקיבא איגר עונה לו ברוב ענוה "תודות אלף אל אדוני על הדבר אשר עשה לשמוח ביום שמחתי בפומבי והוא אות נאמן על עוזו אהבתו, אם כי לא ידעתי על מה...".

[3], מ דף. 19 ס"מ. מצב בינוני. כתמים. פגעי עש במספר דפים, עם פגיעה בטקסט. נייר מודבק לחיוק בחלק משולי הדפים הפנימיים. קרעים גזורים בשולי שני דפים (דף המגן, והדף האחרון). כריכה ישנה.

פתיחה: \$800

153

153. Rambam - Copy of the Aruch LaNer, with his Signature

Mishneh Torah L'HaRambam, Part 4 - Nezikin-Shoftim. Furth: Chaim Madpis, [1767].

Ownership inscription on the title page: "Yukav son of R. Aharon Ettlinger". Another owner's signature: "I purchased this Natan son of R. Yaakov..."

R. Yaakov Yukav Ettlinger (1789-1872, Otzar HaRabbanim 9805), Chief Rabbi of Altona and the surrounding region, a prominent leader of German Jewry and fierce opponent of the Reform Movement. He authored Aruch LaNer on Talmudic tractates, Bikurei Yaakov, Binyan Zion responsa, Minchat Ani on the Torah, and other books. Founder and editor of the Orthodox publication Shomer Zion HaNe'eman. Illustrious German rabbis were among his disciples, including R. Samson Raphael Hirsch and R. Ezriel Hildesheimer.

[1], 135, 138-298, [8], 297-302 leaves. Mispagination. 35.5 cm. Good-fair condition. Stains. Several detached leaves. Wear and tears to several leaves. Wood and leather contemporary damaged binding, torn and lacking back board.

Opening price: \$500

153. רמב"ם - הטופס של ה"ערוך לנר", עם חתימת ידו

ספר משנה תורה לרמב"ם, חלק רביעי - נויקין-שופטים. פיורדא, [תקכ"ז 1767]. דפוס חיים מרפיס.

בדף השער חתימת בעלים: "יוקב בלאאמ"ו מ"ה אהרן עטלינגן נר"ו". חתימת בעלים נוספת: "קנין כספי הק' נתן בן א"א כ"ה יעקב..."

הגאון רבי יעקב יוקב עטלינגר (תקנ"ח-תרל"ב, 1789-1872, אוצר הרבנים 9805), רב ראשי של אלטונה והגלילות ואב"ד אלטונה, מהבולטים שבמנהיגי יהדות גרמניה ומגדולי הלוחמים ברפורמה. מחבר הספרים: "ערוך לנר" על מסכתות הש"ס, "ביכורי יעקב", שו"ת "בנין ציון", "מנחת עני" על התורה ועוד. מייסד ועורך הבטאון האורתודוקסי "שומר ציון הנאמן". גדולי הרבנים בגרמניה היו תלמידיו, ביניהם רבי שמשון רפאל הירש ורבי עזריאל הילדסהיימר.

[1], קלה, קלח-רצת, [8], רצו-שב דף. ספירת-דפים משובשת. 35.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. מספר דפים מנותקים. בלאי וקרעים במספר דפים. כריכת עץ ועור עתיקה ופגומה, קרועה וחסרה צד אחורי.

פתיחה: \$500

154. ספר תקון שלמה - אמשטרדם, תקכ"ד / ספר תהלים - אמשטרדם, ת"ק / סדר מעמדות - אמשטרדם, תקכ"ב - הקדשה בכתב ידו וחתימתו של רבי צבי הירש אב"ד ברלין לבנו רבי שלמה הירש אב"ד לונדון

כרך עם שלושה ספרים: ספר תקון שלמה, סדר תקוני שבת - סידור תפילות לשבתות השנה, עם "סדר תקוני שבת" מהאר"י ז"ל, בעריכת רבי שלמה זלמן לונדן. אמשטרדם, [תקכ"ד 1764]; ספר תהלים, "עם פירוש מספיק ונאה מלוקט מספרים וסופרים". אמשטרדם, [ת"ק 1740]; סדר מעמדות. אמשטרדם, [תק"ב 1742]. בדף השער הראשון חתימה קצוצה של רבי צבי הירש אב"ד דפ"ק ברלין והמדינה. בדף הריק שבסוף הספר הראשון - הקדשה ארוכה ומליצית בכתב-ידו וחתימתו של רבי צבי הירש אב"ד ברלין לבנו רבי שלמה הירש [לימים אב"ד לונדון ורבה של בריטניה]: "זה ספר תקון שלמה מאתי היתה למנה לשלמה, אלקי[ם] יפרוס עליו סוכתו שלומו, ויברכהו משמי מרומו... תהינה לראש בני זה הבח[ו]ר[ן] השגון כ' שלמה, שני[אמר] יהי אלקיו עמו, ויחל רוח ה' לפעמו... ותרב חכמת שלמה... כעתירת אב על בנו, הק' צבי הירש פ"ק ברלין".

הגאון רבי צבי הירש אב"ד ברלין (תפ"א-תק"ס, אוצר הרבנים 17206), מגדולי דורו, נכדו של ה"חכם צבי", בנו של רבי אריה ליב אב"ד גלוגא ואמשטרדם ואחיו של רבי שאול אב"ד אמשטרדם. כיהן ברבנות בגלוגא, לונדון, הלברשטאט ומנהיים. בשנת תקל"ב התקבל לרבנות עיר הבירה ברלין, משרה אותה נשא ברמה ז"ך שנים.

בנו, הגאון רבי שלמה הירש-ל-ברלין (תקכ"א-תר"ג) אב"ד פרנצלוי (פולין) ולונדון, כיהן על מקום אביו כרבה של הקהילה האשכנזית בלונדון ומדינת אנגליה, משנת תקס"ב (1802) עד פטירתו בשנת תר"ג (1842). כל צאצאיו נישאו למשפחות המיוחסות בשישראל, ועברו לגור בפולין עפ"י הוראתו מטעם הכמוס שלא יגורו באנגליה (כלילת יופי, דף קלד-קלה).

ספר תקון שלמה: [2], קמד דף. תהלים: פח דף. מעמדות: ס דף. 16.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. כריכה ישנה, עם פגמים.

פתיחה: \$600

155. שו"ת עבודת הגרשוני / שו"ת דבר שמואל - עם חתימות רבנים

שני ספרי שו"ת - עם חתימות ורישומי בעלות של רבנים ידועים:
 1. שו"ת עבודת הגרשוני, מאת רבי גרשון אשכנזי. פרנקפורט דמיין, [תנ"ט 1699]. מהדורה ראשונה. שער מאויר. רישום בעלות חתום בשער: "קניתי ממו"מ [ממעות מעשר] הק' גרשון בה"מ אי"ל באסקאוויץ זלה"ה - רבי גרשון בוסקוביץ דיין בניקלשבורג משנת תקט"ו, בנו וממלא מקומו של רבי אריה יהודה ליב קרוכמאהל אב"ד בוסקוביץ ודיין בניקלשבורג, שהיה בנו של רבי מנחם מנדל קרוכמאהל (השני) אב"ד רוטטיץ, אחיינו של המחבר.

בדפי הבטנה (הפורוזין): רישומי בעלות רבים וחתימות של הגאון רבי "יעקב יוקיל הירש אב"ד גארליץ"; "יעקב יוקיל הירש... תר"י"ד [תר"י 1850] ניימרקט"; "נתנאל בן מו"ה מנחם מענדל פוירבערג ... גארליץ"; ועוד חתימות.

הגאון רבי יעקב יוקיל הירש (תק"ע-תר"מ בערך), בעל "ברכת יעקב" (למברג, תרל"ט). בהקדמת ספרו הוא מספר על לימודיו אצל גאוני גליציה ה"ישועות יעקב" ורבי נפתלי הירץ ראב"ד לבוב; על הסתופפותו בצל האדמו"ר בעל "דברי חיים" אב"ד צאנז; על כהונתו כרב מחוז גורליץ (גליציה); ועל כהונתו כרב בער ניימרקט (בגבול גליציה-הונגריה).

[3], צד, [4] דף (חסר דף אחד מההקדמה שאחרי השער). 30 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. קרעים גסים בשולי דף השער ובשולי מספר דפים (עם שיקומים בהדבקת נייר. דף השער הודבק על נייר לחיזוק). פגעי עש במספר דפים. חותמות. כריכה עם שדרת עור, עתיקה ופגומה.

2. שו"ת דבר שמואל. מאת רבי שמואל אבוהב. ונציה, [תס"ב 1702]. מהדורה ראשונה. רישום בעלות בשער: "ר' נתן אדליר"; חתימות "חיים ----"; והתימה מטושטשת של "הק' משה יודא מ----".

[6], פח, (חסרים דפים: פט-ק). קא-קד דף. 29 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. פגעי בלאי בשולי הדפים. מעט פגעי עש בשולי מספר דפים. דפים מנותקים. כריכה קרועה ובלויה.

פתיחה: \$300

154

154. Tikun Shlomo - Amsterdam, 1764 / Tehillim - Amsterdam, 1740 / Seder Maamadot - Amsterdam, 1742 - Dedication Handwritten and Signed by R. Zvi Hirsch Rabbi of Berlin, to his Son R. Shlomo Hirschel Rabbi of London

Three books bound together: Tikun Shlomo, Seder Tikunei Shabbat - siddur with prayers for Shabbat, with Seder Tikunei Shabbat by the Arizal, arranged by R. Shlomo Zalman London. Amsterdam, [1764]; Tehillim, "with a commentary compiled from books and authors". Amsterdam, [1740]; Seder Maamadot. Amsterdam, [1742].

Trimmed signature of R. Zvi Hirsch "Rabbi of Berlin and its region" on first title page. On the blank page at the end of the first book is a long flowery dedication handwritten and signed by R. Zvi Hirsch Rabbi of Berlin to his son R. Shlomo Hirschel [later Rabbi of London and Great Britain].

R. Zvi Hirsch, Rabbi of Berlin (1721-1800, Otzar HaRabbanim 17206), prominent rabbi in his times, grandson of the Chacham Zvi, son of R. Aryeh Leib Rabbi of Głogów and Amsterdam, and brother of

R. Shaul Rabbi of Amsterdam. Served as rabbi of Głogów, London, Halberstadt and Mannheim. In 1772, he began a 27-year tenure as Rabbi of the capital city of Berlin.

His son, R. Shlomo [Solomon] Hirschel Berlin (1761-1842), Rabbi of Prenzlau (Poland) and London, succeeded his father as rabbi of the Ashkenazic community of London and England, from 1802 until his death in 1842. All his children married into eminent Jewish families, and returned to live in Poland according to his express wishes that they should not live in England (Klilat Yofi, pp. 134-135). Tikun Shlomo: [2], 144 leaves. Tehillim: 88 leaves. Maamadot: 60 leaves. 16.5 cm. Good condition. Stains. Old, damaged binding.

Opening price: \$600

156. ספר הזוהר - לכוב, תקס"ב - עותק מיוחס של רבני סטאנוב ובניו של הגאון רבי אלכסנדר סענדר מרגליות אב"ד סטאנוב

ספר הזוהר, חלק א' על ספר בראשית. "כמ"ש באמשרתם" [לכוב (למברג), תקס"ב 1802]. הסכמות רבי צבי הירש מייזליש אב"ד זולקווא, רבי יוסף הויך-גילערטר אב"ד זאמושטש ורבי יצחק אשכנזי מלבוב.

בדפי הבטנה חתימות ורישומים רבים, מכמה כותבים מהעיר סטאנוב (גליציה) בתקופת ההדפסה: חתימת "פנחס במו"ה מוהר"א סענדר מסטאנוב"; רישומי בעלות: "זה הספר הזוהר הקדוש שייך לכה"ה הר"ם ומו"צ... מרדכי מרגליות מק"ק סטאנוב", "הרב הקדוש מוה"ר מרדכי..."; רישומי בעלות רבים, שהספר שייך להרב "מו"ה יודל משה כ"ץ מזבאריו", "הרב הקדוש מוהר"ר יודל משה כ"ץ מסטאנוב", "מו"ה יודל משה כ"ץ ומו"צ דק"ק סטאנוב"; רישום טיוטת מכתב אל "איש הבין משל וחידות, המושלם במעלות ומדות... מו"ה ישראל בנימין, בן לאיש חי רב פעלים מו"ה פנחס כ"ץ מאדעס".

בדף השער ובדף רנא, חתימות: "הק' שלמה אהרן היילפרין, מזייקאוויץ סמוך לקאמיניץ".

הגאון רבי אלכסנדר סנדר מרגליות אב"ד סטאנוב (נפטר כ"ט טבת תקס"ב, קודם גמר הדפסת הספר בחודש אדר תקס"ב), מגדולי גאוני דורו, ורובם של רוב חכמי גליציה בדורו. רבי המובהק של אחיינו רבי אפרים זלמן מרגליות מברודי, ועמד בקשרי שו"ת עם בעל "קצות החשן" ובעל "ישועות יעקב".

בנו הגאון רבי מרדכי מרגליות (תקי"ב-תקע"ח), ממלא מקום אביו ברבנות סטאנוב. לפני פטירת אביו כיהן כאב"ד באניפולי, בקוריץ ובדוברומיל. חתן רבי יהושע מדרוהוביטש (תלמידו של רבי זושא מאניפולי) וניסו של רבי בצלאל מרגליות מאוסטראה. רבי מרדכי התכתב רבות בהלכה עם בן-דודו רבי אפרים זלמן מרגליות בעל "בית אפרים", וחידושים ממנו מופיעים גם בספרו של אביו "תשובות הרא"ם" (ווארשא, תרי"ט). בשנת תקס"ז הסכים על הדפסת הרמב"ם בברדיטשוב, ובשנת תקע"ז כתב הסכמה להדפסת הש"ס בסלאוויטא.

בנו האחר, רבי פנחס מרגליות - החתום בספר שלפנינו, אינו ידוע ולא נזכר ע"י הרב מאיר וונדר, ברשימת בני רבי אלכסנדר סנדר, באנציקלופדיה לחכמי גליציה (ב, עמ' 909) ובספרו "אלף מרגליות" (עמ' 276-278). גם שמו של רבי יהודה משה כ"ץ מוזכר שכיחה כמור"צ בסטאנוב, אינו מופיע באנציקלופדיה לחכמי גליציה.

[2], רנב; ב-יד דף. כ-18 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בלאי וקרעים. בפינות הדפים האחרונים קרעים עם מעט חסרון בטקסט. כתמים וסימני עש. כריכת עור מקורית, מעט פגומה.

פתיחה: \$400

155. Avodat HaGershuni Responsa / Devar Shmuel Responsa - With Rabbinic Signatures

Two volumes of responsa with signatures of noted rabbinic personalities:

1. Avodat HaGershuni Responsa by R. Gershon Ashkenazi. Frankfurt-am-Main, [1699]. First edition. Illustrated title page. Signed ownership inscriptions on the title page: "I bought this with tithing money (ma'aser), the small **Gershon son of R. Aryeh Yehuda Leib Boskowitz**". R. Gershon Boskowitz was a dayan in Nikolsburg (Mikulov) from 1755. He was the son and successor of R. Aryeh Yehuda Leib Krochmal, rabbi of Boskowitz and dayan in Nikolsburg (Mikulov), who was the son of R. Menachem Mendel Krochmal (the second), rabbi of Rostice (Rozstání) and nephew of the author.

The endpapers contain many ownership inscriptions, including the signature of R. **Yaakov Yekel Hirsch, rabbi of Gorlice**", "Yaakov Yekel Hirsch... 1850, Neumarkt", "Netanel ben Menachem Mendel Feuerberg... Gorlice", and others.

R. Yaakov Yekel Hirsch, (ca. 1810-1880), was the author of "Birkat Yaakov" (Lviv, 1879). In the introduction he discusses his years of study as a disciple of the "Yeshuot Yaakov" and R. Naftali Hertz, rabbi of Lviv, as well as his closeness with the Divrei Chaim of Sanz. He also lists rabbinical positions in the cities of Gorlice and Neumarkt (Nowy Targ, Galicia).

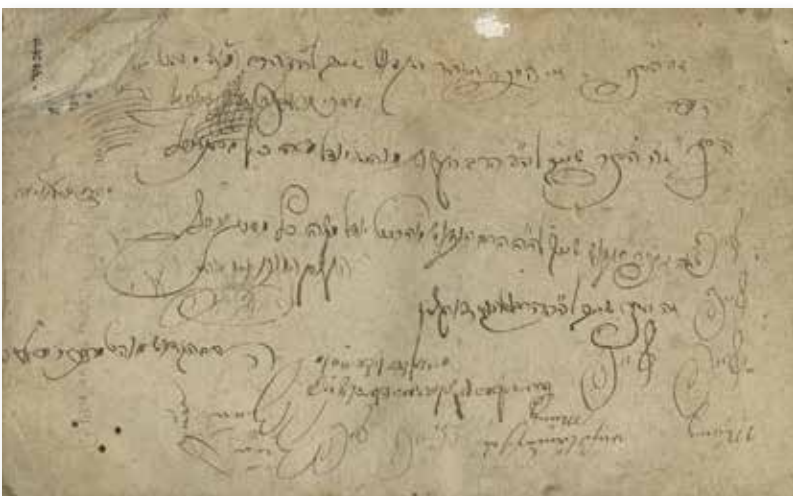
[3], 94, [4] leaves (missing one of the introduction leaves following the title page). 30 cm. Fair condition. Stains and wear. Rough tears to the title page and several other leaves (with paper restorations. The title page is mounted on paper). Worming to several leaves. Stamps. Old binding, with leather spine, worn and damaged.

155

2. Devar Shmuel Responsa by R. Shmuel Aboab. Venice, [1702]. First edition. Ownership inscriptions on the title page: "R. Nathan Adler", "Chaim---", and an indistinct signature of "the small Moshe Yehuda---" [6], 88, (leaves 89-100 are missing), 101-104 leaves. 29 cm. Fair condition. Stains and wear. Wear to the margins. Slight worming to several margins. Detached pages. Worn and torn binding.

Opening price: \$300

156b

156. Zohar - Lviv, 1802 - Copy of the Rabbis of Satanov and the Sons of Rabbi Alexander Sender Margolies Rabbi of Satanov

Zohar, Part 1 on Bereshit. "As printed in Amsterdam" [Lviv (Lemberg), 1802]. Approbations by R. Zvi Hirsh Meisels Rabbi of Zhovkva, R. Yosef Hoich-Gilerenter Rabbi of Zamosc and R. Yitzchak Ashkenazi of Lviv. The endpapers contain many signatures and inscriptions, by several writers from the city of Satanov (Sataniv, Galicia) at the time of printing: signature of "Pinchas son of R. Sender of Satanov"; ownership inscriptions: "This book of the Holy Zohar belongs to R. ...Mordechai Margolies of Satanov", "The holy R. Mordechai..."; many ownership inscriptions that the book belongs to "R. Yudel Moshe Katz of Zbaraz", "The holy R. Yudel Moshe Katz of Satanov", "R. Yudel Moshe Katz, posek of Satanov"; draft of a letter to "...R. Yisrael Binyamin, son of... R. Pinchas Katz of Odessa". On the title page and on leaf 251 are signatures: "Shlomo Aharon Heilprin of Zeikovitz near Kamyanyets (Kaminetz)". R. Alexander Sender Margolies Rabbi of Satanov (died on Tevet 29, 1802, before the completion of the

printing of this book in the month of Adar 1802), a leading Torah scholar in his times and teacher of most Galician sages in his generation. He was the primary teacher of his nephew R. Efraim Zalman Margolies of Brody, and exchanged halachic responsa with the author of Ketzot HaChoshen and with the author of Yeshuot Yaakov. His son R. Mordechai Margolies (1752-1818) succeeded his father as rabbi of Satanov. Before his father's death, he served as rabbi of Annopol, Korets and Dobromil. Son-in-law of R. Yehoshua of Drohobych (disciple of R. Zusha of Annopol) and brother-in-law of R. Bezalel Margolies of Ostroh. R. Mordechai exchanged extensive halachic correspondence with his cousin R. Efraim Zalman Margolies, author of Beit Efraim, and his novellae also appear in his father's book Teshuvot HaRe'em (Warsaw, 1859). In 1807, he wrote an approbation to the Berdychiv printing of the Rambam; the 1817 Slavita printing of the Talmud also received his approbation.

156a

R. Pinchas Margolies, whose signature appears in this book, is unknown and not mentioned by R. Meir Wunder, in the list of the sons of R. Alexander Sender, in Encyclopedia L'Chachmei Galicia (Vol. 2, p. 909) and in his book Elef Margalot (pp. 276-278). The name of R. Yehuda Moshe Katz of Zbaraz who served as a posek in Satanov, is also not recorded in the Encyclopedia L'Chachmei Galicia. [2], 252; 2-14 leaves. Approx. 18 cm. Good-fair condition. Wear and tears. The corners of the last leaves are torn affecting a small part of the text. Stains and worming. Original leather binding, slightly damaged. Opening price: \$400

**157. Mahari Weil Responsa - Hanau, 1610
- Copy of R. Meir Ash, Rabbi of Uzhhorod
(Ungvár) with a Self-Dedication Handwritten
and Signed by his Son Maharam Ash II**

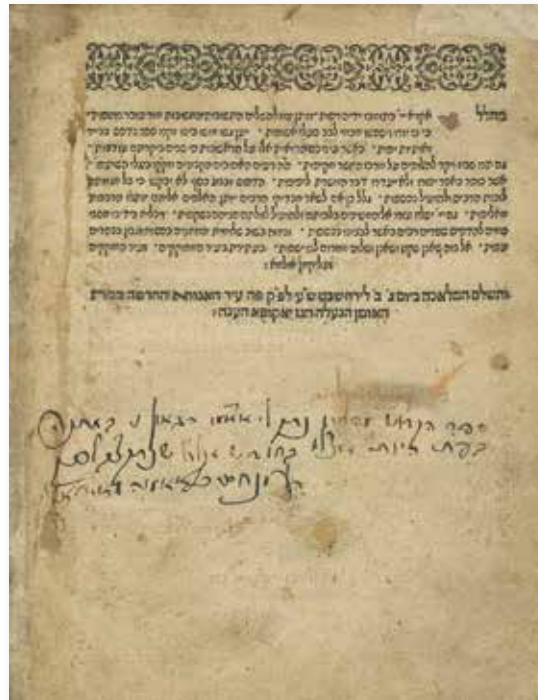
Responsa, by R. Ya'akov Weil and Nimukei Maharam of Jurbarkas. Hanau, [1610].

Copy of R. Meir (Maharam) Ash, Rabbi of Uzhhorod. Handwritten self-dedication on the last leaf signed by his son Maharam Ash II, who writes that he received the book from his father, "Holy book given to me by my father as a gift during my visit in the month of Elul 1832, Menachem son of R. Meir Ash". Glosses in ancient Ashkenazi script on pages 24/b and 57/a (possibly in the handwriting of Maharam Ash). Additional inscriptions on flyleaves.

R. Meir Eisenstadter - the Maharam Ash (1780-1852, HaChatam Sofer V'Talmidav, pp. 296-303), prominent disciple of the Chatam Sofer and leading Hungarian rabbi, son-in-law of R. David Deutsch Rabbi of Ir Chadash. Served in the rabbinate of several Hungarian cities, although he was best known as Rabbi of Uzhhorod (Ungvár). Authored Imrei Esh responsa and other books.

His son, R. Menachem, Maharam Ash II (1808-1870, Otzar HaHaRabbanim 13208), author of Chomat Esh, venerated Hungarian rabbi and head of yeshiva. R. Eliezer Deutsch Rabbi of Bonihad, author of Tevu'ot HaSadeh and R. Yosef Meir Weiss (author of Imrei Yosef of Spinka) were among his famous disciples. See his eulogy in the book HaYashar V'HaTov by his friend R. Zvi Hirsh of Liska.

2-91, [1] leaves. Missing title page and part of leaf 2.

157

17.5 cm. Fair-good condition. Stains and wear. Tears affecting text of the first five leaves. Upper margins trimmed on text border. Most leaves in good condition. Damaged binding with ancient leather spine. Opening price: \$500

**157. שו"ת מהר"י ווייל - הנאו, ש"ע - העותק של
רבי מאיר א"ש אב"ד אונגוואר עם "הקדשה עצמית"
בכתב-יד וחתומת בנו מהר"ם א"ש השני**

ספר שאלות ותשובות, מאת רבי יעקב ווייל ונימוקי מהר"ם מירזבורק. האנווא (הנאו), [ש"ע, 1610].

העותק של רבי מאיר (המהר"ם) א"ש אב"ד אונגוואר. בדף האחרון "הקדשה עצמית" בכתב-יד וחתומת בנו מהר"ם א"ש השני, הכותב כי קיבל את הספר מאביו: "ספר הקדוש מהר"י"ל נתן לי אאמ"ו הגאון נ"י במתנה בעת היותי אצלו בחודש אלול שנת תקצ"ב לפ"ק, הק מנחם בלאאמ"וה מאיר א"ש".

בדפים כד/2 ונ/1 הגהות בכתב-יד אשכנזי עתיק (יתכן והם בכת"י מהר"ם א"ש). רישומים נוספים בדפי המגן.

רבי מאיר אייזנשטעטער - המהר"ם א"ש (תק"מ-תרי"ב, החתם סופר ותלמידיו, עמ' רצו-שג), מגדולי תלמידי ה"חתם סופר" ומגדולי רבני הונגריה, חתנו של רבי דוד דייטש אב"ד עיר-חדש. כיהן ברבנות בכמה מערי הונגריה, ולבסוף נודע כאב"ד אונגוואר. מחבר שו"ת אמרי אש וספרים נוספים.

בנו, רבי מנחם - מהר"ם א"ש השני (תקס"ח-תר"ל, אוצר הרבנים 13208), בעל "חומת אש". רבי מנחם א"ש נחשב מגדולי הרבנים וראשי הישיבות בהונגריה. מתלמידי המובהקים נודעו: רבי אליעזר דייטש אב"ד בוניאד בעל "תבואות השדה" ורבי יוסף מאיר ווייס (האדמו"ר בעל "אמרי יוסף" מספינקא). ראה הספר עליו בספר "הישר והטוב" מידידו ורעו האדמו"ר רבי צבי הירש מליסקא.

ב-צא, [1] דף. דף השער חסר ודף ב' חסר בחלקו. 17.5 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים ובלאי. קרעים עם פגיעה בטקסט בחמשת הדפים הראשונים. חיתוך שוליים עליונים על גבול הטקסט. רוב הדפים במצב טוב. כריכה עם שדרת עור עתיקה, פגומה.

פתיחה: \$500

158. Yeshuot Yaakov - Signatures of Rabbi Asher Anshel Jungreis, Rabbi of Csenger, Author of "Menuchat Asher"

Yeshuot Yaakov on Shulchan Aruch Even HaEzer, Part II - Hilchot Gittin (simanim 119-155), by R. Yaakov Meshulam Orenstein, rabbi of Lviv. Lviv, [1811]. First edition.

Three signatures of the Gaon of Csenger on the title page: "the small Asher Anshel ben R. Shmuel Halevi, rabbi of Csenger". An additional inscription by his son reads, "Given to me as an inheritance by my holy father of blessed memory. Shmuel Zev Halevi." An additional inscription reads: "From the estate of the late tzaddik." R. Asher Anshel Halevi Jungreis (1806-1873), was a kabbalist and Torah scholar,

158

Lowy of Nyírtass, gained renown as a miracle worker after R. Asher sent people to him for blessings. The story is told that while studying with his students, R. Asher reached the words "when Moses ascended to Heaven" (Tractate Shabbos, 88:), recited the Shema, and passed away with G-d's name on his lips. His works "Menuchat Asher" were published after his passing. His biography and tales of the miracles he wrought were printed in the introduction to his books, as well as in other books (Niflaot Asher, Toldot Anshei Mofes, Beit Asher-Ohel Sara, savior of Israel, and others). His sons and sons-in-law officiated as rabbis in Hungary, and his descendants have served in rabbinical positions around the world.

His son, R. Shmuel Zev Halevi Jungreis (died 1909), was the rabbi of Biharnagybajom. [1], 75 leaves. 37 cm. Fair-poor condition. Wear and decay to the bottom margins. Damage to the text on the last pages. Detached leaves. Worn and torn binding.

Opening price: \$500

158. ישועות יעקב - חתימות ידו של רבי אשר אנשיל יונגרייז אב"ד טשענגער בעל "מנוחת אשר"

ספר ישועות יעקב, על שו"ע אבן העזר. חלק ב' הלכות גיטין (סימנים קיט-קנח). מאת רבי יעקב משולם אורנשטיין אב"ד לבוב. לבוב (למברג), [תקע"א] 1811. מהדורה ראשונה.

בשער - שלש חתימות יד-קדשו של הגאון הקדוש מטשענגער [שנודע לבעל מופת ופועל ישועות] "הק' אשר אנשיל בהרב מוהר"ש הלוי זצ"ל אבדק"ק טשענגער וע"א". רישום ירושה של בנו רבי שמואל זאב יונגרייז אב"ד באיאם: "זנותן לי מורשה מאאמ"ו הגאון הצדיק זצ"ל. הנאנח שמואל זאב הלוי". רישום ירושה נוסף: "מעזובנו של מו"ח הגה"ק זצ"ל. ימ"ש".

הגאון המקובל רבי אשר אנשיל הלוי יונגרייז בעל "מנוחת אשר" (תקס"ו-כסלו תרל"ד 1806-1873), בנו של רבי שמואל הלוי אב"ד טשעטשע, וחתן רבי מאיר אלמאש אב"ד מאטרסדורף. תלמידם של רבי מאיר אי"ש אב"ד אונגוואר ושל רבי קאפל חריף אב"ד ווערבווי. כיהן כארבעים שנה כאב"ד טשענגער (צ'נגר Csenger), משנת תקצ"ד. התפרסם כצדיק רופא חולים. בעל ידיעות רבות בחכמת הרפואה, עושה נפלאות ורושם קמיעות ומרשמי רפואה. רבים שנואשו ממרפא לחולייהם נהרו אליו. תמך בעניים, ביתומים ובאלמנות ודאג לחינוכם של יתומים ולהכנסתם לחופה. נערץ היה גם על גדולי החסידות, והיה מתכתב רבות בעניני קבלה עם האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלן, שאמר עליו כי הוא יודע להתפלל לפי כל כוונות האר"ז"ל (שם הגדולים מארץ הגר, עמ' 35-36). רבי חיים יוסף מפיסטין בעל "תוספות חיים" (תלמיד ה"קדושת לוי" ובעל התניא) אמר עליו: "שלא מצא בכל מדינת אונגאריין מקובל גדול כמותו, וכל כתבי האר"ז"ל שגורים בפיו והוא על דרך תלמידי הבעש"ט" (תולדות המחבר, מנוחת אשר, חלק ב'). האדמו"ר הראשון מטשא רבי משולם פייש סג"ל לאווי התפרסם ל"פועל ישועות" רק לאחר שהרב מטשענגער שלח אליו אנשים בבקשת ישועה. על פטירתו הפלאית מסופר, כי בעת שלמד גמרא עם תלמידיו, הגיע באמצע השיעור למאמר "כשעלה משה למרום" (מסכת שבת, דף פח, ב), ולפתע קרא קריאת שמע ועלתה נשמתו לגנוי מרומים.

לאחר פטירתו נדפסו ספריו "מנוחת אשר". תולדותיו וסיפור מעשיו הפלאיים נדפסו בהקדמות ספריו, ובספרים נוספים ("נפלאות אשר", "תולדות אנשי מופת", "בית אשר - אהל שרה", "רבן ומושיעין של ישראל", ועוד). בניו וחתניו כיהנו ברבנות בהונגריה, ולאחר כמה עשרות שנים, כיהנו עשרות מצאצאיו ברבנות בקהילות שונות. בנו הגאון רבי שמואל זאב הלוי יונגרייז (נפטר תרס"ט), אב"ד נאדי-באיאם (ביהאר-נאגי-באיאם Biharnagybajom).

[1], עה דף. 37 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. פגיעות בלאי ורקבון בתחתית הדפים בשוליים. בדפים האחרונים פגיעות קשות בטקסט עצמו. דפים מנותקים. כריכה בליה וקרועה.

פתיחה: \$500

rabbis of his time (there were those who stated that the three great Hungarian rabbis were R. Yeshaya Silberstein, R. Shimon Greenfeld of Búdszentmihály, and R. Mordechai Winkler of Mad, author of Levush Mordechai). He was born in Senta to R. David Leib Silberstein, rabbi of the city. As a baby, he moved with his family to Jerusalem, where they lived for eight years, during which time R. Yeshaya was a student in the Etz Chaim Yeshiva. Upon their return to Europe, R. Yeshaya studied in Pressburg under the Ktav Sofer, as well as with R. Chaim Tzvi Mannheimer, from whom he received rabbinical ordination. In 1896 he was appointed to succeed his father as rabbi of Vac, a position he held until his passing. He established a large yeshiva in the city, and many of his students went on to become rabbis and rabbinical leaders in their own right.

His father, R. David Yehuda Leib Silberstein, (1820-1884), was a disciple of R. Meir Ash (Eisenstadter) and R. Koppel Charif. From 1853-1857 he served as rabbi of Sátoraljaújhely, and in 1857 he accepted a rabbinic position in Senta. As mentioned above, he spent the years 1859-1870 in Jerusalem, where he began printing his works "Shvilei David". Upon his return to Hungary he accepted the rabbinate in Třebíč in 1872. After officiating in other Hungarian cities, he became rabbi in Vac, where he was the leader of the Orthodox rabbis in Hungary.

R. Shlomo Eliezer Fishler of Boryslav, author of the dedication, published the book "Igra Rama - Responsa of R. Meshulam Igra" (Lviv, 1873).

Three books in two volumes. Size and condition vary. Extensive worming with professional restoration. Page 10 in Sever Vayiken Yosef is missing and replaced with a photocopy.

Opening price: \$300

159

159. ספרים מספרייתו של רבי ישעיהו זילברשטיין אב"ד ווייטצען בעל "מעשי למלך"

בהונגריה: רבי ישעיהו זילברשטיין מווייטצען, רבי שמעון גרינפולד - המהרש"ג מסמיהאל, ורבי מרדכי ווינקלר מה"מאד בעל "לבושי מרדכי". נולד בזענטא (Zenta) לאביו הגאון רבי דוד יהודה ליב זילברשטיין שכהן כרב העיר. בהיותו כבן שנה עלתה המשפחה לארץ ישראל ושהתה בה במשך שמונה שנים. בתקופת שהותו כילד בירושלים, למד בתלמוד תורה "עץ חיים". עם חזרת משפחתו להונגריה למד בישיבת פרשבורג אצל בעל ה"כתב סופר". היה גם תלמידו של רבי חיים צבי מנהיימר וקיבל ממנו היתר הוראה. בשנת תרנ"ו (1896), התמנה לרבנות העיר ווייטצען על מקום-אביו, בה גם הקים ישיבה גדולה, שבה למדו מאות בחורים. רבים מתלמידיו כיהנו במשרות רבניות ותורניות.

אביו הגאון רבי דוד יהודה ליב זילברשטיין (תק"ף-תרמ"ד), מגדולי גאוני הונגריה. תלמיד רבי מאיר א"ש ורבי קאפל חריף. בשנים תרי"ג-תרי"ז כיהן כדיין באוהעל, ובשנת תרי"ז עבר לכהן ברבנות זענטא. בשנים תרי"ט-תר"ל היה בירושלים, החל להדפיס בה את ספריו המפורסמים "שבילי דוד" בשנת תרכ"ח חזר להונגריה, ובשנת תרל"ב כיהן ברבנות טרעביטש (Trebitch). לאחר כהונה נוספת בקהילות אחרות בהונגריה, נתמנה בשנת תרל"ח לרבנות ווייטצען, ועמד בראש מערכות הרבנות האורתודוקסית באונגארן. כותב ההקדשה: רבי שלמה אליעזר פישלער מבארשטשוב, הוציא לאור בשנת תרל"ג בלמברג את הספר "איגרא רמא" שו"ת רבי משולם איגרא.

שלשה ספרים בשני כרכים. גודל ומצב משתנה. פגעי עש רבים (עבר חיטוי מקצועי). דף י' בספר "ויקן יוסף" חסר ומושלם בצילום.

פתיחה: \$300

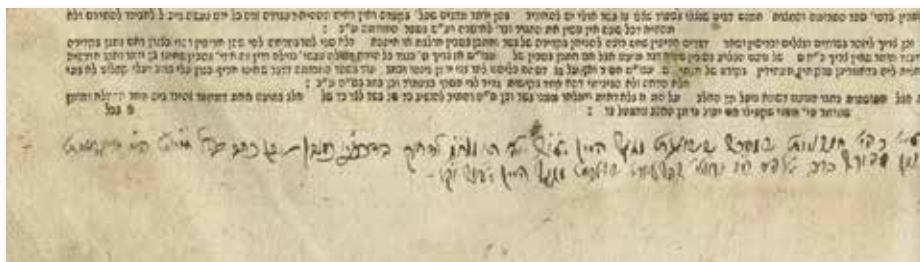
שלשה ספרים מספרייתו של הגאון רבי ישעיהו זילברשטיין אב"ד ווייטצען. אחד הספרים מירושת אביו הגאון בעל "שבילי דוד".

1. שאלות ותשובות אריה דבי עילאי, מאת רבי אריה ליב אב"ד ווייטצען [חתן רבי משה טיטלבוים מאוהעל בעל ה"ישמח משה", וחותנו של רבי יחזקאל הלברשטם משינויוא בעל ה"דברי יחזקאל"]. פרמישלה, [תרל"ד] 1874. מהדורה ראשונה (סטפנסקי חסידות, מ"ט 66). חתימות בעלים קודמים. בדף הבטנה רישום בעלות שהספר "שוין לאדמו"ר הגאון בוצינא קדישא... הגאון הקדוש... מה"ז ישעיהו זילברשטיין אב"ד דקהל יראים וואיצען". בסוף הספר מופיעים [2] דף נוספים שאינם רשומים ביבליוגרפית, עם הסכמת האדמו"ר רבי צבי הירש מליסקא, ורשימת "פרענומראנטין".

2-3. ספר שו"ת מנחה חיים חושן משפט חלק ב, מאת רבי חיים סופר ראב"ד בודפסט. מונקאטש, תרל"ה 1875. מהדורה ראשונה. בדף הכריכה (פורזן) רישום בעלות שהספר שייך "לכבוד אמ"ו [אדוננו מורנו ורבנו] הרב הגאון הגדול... צדיק יסוד עולם... מו"ה ישעי' [ה] ז"ש [זילברשטיין]... וואיצען יע"א", וחתימות שונות.

כרוך עם: ספר ויקן יוסף, מערכות סוגיות על-פי סדר הא-ב, מאת רבי יוסף בורגיל מתוניס. ליוורנו, [תרי"ב 1852]. בשער הספר הקדשה בכתב-יד אשכנזי: "מנחה היא שלוחה... כמהר"ר דוד ליב זילברשטיין נ"י אבד"ק ט' טרעביטש. ממני הצעיר שלמה אליעזר פישלער, המתגורר פה תונס אפריק' [ה]".

הגאון המפורסם רבי ישעיהו זילברשטיין (תרי"ז-תר"צ), אב"ד ווייטצען (Vác, הונגריה) בעל "מעשי למלך". מגדולי הרבנים בהונגריה [באותו הדור היו שאמרו, כי שלשה המה גדולי הרבנים

160

160. ספר משנה תורה - ספר נשים וקדושה - לבוב, תקס"ט - חתימה והגהות רבי פישל סופר תלמיד ה"חתם סופר", עם חתימת בנו רבי יעקב שלום סופר אב"ד טאפאלשאן

ספר משנה תורה להרמב"ם, חלק שני, ספר נשים וקדושה. לבוב, תקס"ט [1809].
חתימה בשער: "לה' הארך ומלואה פישל סופר" - חתימת ידו של הגאון רבי פישל סופר תלמיד ה"חתם סופר". בדף שלפני השער רישומים רבים, ביניהם רישום בעלות בכתב-יד בנו: "זה הרמב"ם שייך לחברא דבחורים בק"ק סענטפעטער, הק' יעקב שלום סופר". בדף המגן האחורי טיוטת מכתב (פתיחה בלבד) בכתב-ידו של רבי יעקב שלום סופר אל אחיו רבי חיים סופר בעל "מחנה חיים". בדף מח רישום בעלות - בשתי כתיבות: "ננתחלה בשל" ר' מאיר שטאמפע [והדר ב']".
הגאון רבי מרדכי אפרים פישל סופר מפרשבורג (תקמ"ו-תר"ג, החתם סופר ותלמידיו, עמ' שלו-שמ), ממקורבי ותלמידי החתם סופר. במצוות רבו נמנע מלקבל על עצמו רבנות ועסק בהרבצת תורה בעיר פרשבורג. בין תלמידיו היו בני רבו החת"ס - ה"כתב סופר" וה"מכתב סופר". היה מרואי פני רבו החת"ס יום יום. לפי עדותו של רבי דניאל פרוסטיץ אמר עליו החתם סופר "שאם לא רואה יום אחד את תמונתו של רבי פישל סופר הוא מרגיש העדר מדרגתו". לפי המסופר הבטיחו החתם סופר שיצאו ממנו בנים

תלמידי חכמים, ואכן בניו - שנימולו על ברכי החתם סופר והפכו לאחור מכן לתלמידיו - היו מגדולי הונגריה. ביניהם: רבי יעקב שלום סופר אב"ד טאפאלשאן, רבי חיים סופר אב"ד בודפשט בעל "מחנה חיים", רבי אליעזר זוסמן סופר אב"ד פאקש, ועוד.
בנו, רבי יעקב שלום סופר (תקע"ג-תרי"א), החתם סופר ותלמידיו, עמ' רלה-רלט), מתלמידיו המובהקים של החתם סופר מאז היותו בן י"א ועד נישואיו. רבו החתם סופר העריכו מאד. לפי המסופר, בליל שבת שלפני פטירתו בא אליו החתם סופר בחלומו ושאל אותו אם רוצה לבוא ולהצטרף אליו בעולם העליון. הוא השיב שרוצה לחשוב על כך כי קשה לו לעזוב את ילדיו הרכים. במוצאי שבת נראה אליו שוב החתם סופר ואז ענה לו כי יבוא אתו בשמחה. למחרת ביום א' סיפר על כך לאחיו רבי נפתלי סופר ולמחרת נפטר. סיפור זה נרמז בנוסח מצבתו.
[1], קמח; קיד דף. 36 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים ובלאי. סימני עובש ועקבות רטיבות. קרעים קלים בדף השער, ללא חסרון. קמטים בדף השער ובשולי דפים נוספים. כריכה מקורית, בלוי וקרועה.
פתיחה: \$800

159. Books from the Library of Rabbi Yeshaya Silberstein, Rabbi of Vác, Author of "Ma'asai LeMelech"

Three books from the library of R. Yeshaya Silberstein, rabbi of Veitzen (Vác). One book was inherited from his father, the "Shvilei David".

1. Responsa Aryeh D'vei Ilai, by R. Aryeh Leib, rabbi of Nowy Wiśnicz (son-in-law of R. Moshe Teitelbaum of Ujhel (Sátoraljaújhely), the Yismach Moshe, and son-in-law of R. Yechezkel Halberstam of Sieniawa, the Divrei Yechezkel). Peremyshliany, [1874]. First edition. (Stefansky Chassidut, no. 66). Previous ownership inscriptions. An inscription on the flyleaf states that "this volume belongs to the great and holy R. Yeshaya Silberstein, rabbi of Khal Yereim, Veitzen".

At the end of the book are [2] leaves with the approbation or R. Tzvi Hirsch of Olaszliszka and a laist of prenumeranten (people who ordered copies of a book before its publication). These leaves are bibliographically unknown.

2-3. Responsa Machane Chaim Choshen Mishpat, part II, by R. Chaim Sofer, rabbi of Budapest. Mukachevo, 1875. First edition. An inscription on the flyleaf states that the volume belongs to "the great and holy... R. Yeshaya Silberstein... Veitzen", and various other signatures.

Bound with: Sefer Vayiken Yosef, alphabetical Talmudic listings by R. Yosef Burgel of Tunis. Livorno, [1852]. The title page contains a dedication in Ashkenazic handwriting: "This volume is sent as a gift to... R. David Leib Silberstein, rabbi of Třebíč, from me, the small Shlomo Eliezer Fishler of Tunis, Africa".

R. Yeshaya Zilberstein (1857-1930), rabbi of Veitzen (Vác, Hungary), and author of "Ma'asai LeMelech", was renowned as one of the greatest Hungarian

161. תלמוד בבלי - מסכת נדרים, נזיר, וסוטה - וילנה, תר"נ-תרנ"ג - העותק של רבי יעקב שלום סופר מבודפשט - עם חותמתו והגהותיו הרבות

תלמוד בבלי, מסכת נדרים, נזיר וסוטה. וילנה, תר"נ-תרנ"ג 1892-1899. דפוס האלמנה והאחים ראם.

העותק של רבי יעקב שלום סופר מרבני בודפשט. בדף השער הראשון חותמתו "יעקב שלום סופר דומ"צ דק"ק ב. פעסט". עשרות הגהות ארוכות למדניות בכתב-ידו בכל שלש המסכתות, כולל בדפי המפרשים.

דבר קיומן של הגהותיו בכתב-יד על כרכי הש"ס שלו מזכיר על גבי מצבת קבורתו: "...הניח אחריו לברכה בכת"ק... הגהות נפלאים על ש"ס בבלי... בלימודו ברבים ש"ס בבלי תמידין כסדרן בחברא ש"ס דקהל יראים ושלמים פה עיר ב. פעסט...". לפנינו אחד הכרכים של הגמרות הנ"ל עם ההגהות שנכתבו במסגרת כהונתו כמגיד שיעור ב"חברת ש"ס", בה מסר שיעורים בתלמוד במשך עשרות שנים מידי יום ביומו, ואת חידושו כתב בשולי הגליונות של המסכתות. בסוף כל מסכת משלושת המסכתות רשומים תאריכים שבהם סיים את המסכתות. בסוף מסכת סוטה רשום: "וסיימתי בס"ד ערב שבועות תרנ"ד וכ"ה סיון יום היאצ"ט - אבי הקדוש זי"ע תרנ"ח, וביום היאצ"ט הנ"ל תרס"ז... וביום ב' ל"ד למב"י שנת עת"ב זכתי לסיום במס' חברא ברבי'ם], והשי"ת יזכני לתלמוד וללמד ברבים ולסיים כל הש"ס, אבי"ר. ובסיום אמרתי חלקי...".

רבי יעקב שלום סופר (תרי"ד-תרפ"א), בנו של הגאון הנודע רבי חיים סופר בעל "מחנה חיים" (אב"ד אונגוואר וראב"ד בודפשט, תלמיד ה"חתם סופר"). מחבר הספרים "תורת חיים" על שו"ע אורח חיים, ד' חלקים. משנת תרמ"ו מילא את מקום אביו כדיין בבית הדין בבודפשט, לצד כהונתו כמגיד שיעור ב"חברת ש"ס". מכתביו נדפס ספרו "ישב הסופר" על מסכת סנהדרין ושו"ת (ירושלים, תשל"ו). למיטב ידיעתנו, הגהות אלו אינן ידועות ולא נדפסו.

[2], ב-קג; טז; [1], ב-פז; [1], ב-נא; י; ח דף. 40 ס"מ. מצב טוב. כתמים. מספר דפים מנותקים (שער מסכת נזיר מנותק, יתכן והוא מעותק אחר). כריכה מקורית, פגומה, מנותקת וחסרת שדרה

פתיחה: \$300

160. Sefer Mishneh Torah - Sefer Nashim and Kedusha - Lviv, 1809 - Signature and Glosses of Rabbi Fishel Sofer, Disciple of the Chatam Sofer, With the Signature of his Son, Rabbi Yaakov Shalom Sofer, Rabbi of Topolčany

Sefer Mishneh Torah by the Rambam, Section II, Sefer Nashim and Kedusha. Lviv, 1809.

Signature on the title page: "G-d's is the earth and all within it. Fishel Sofer". The signature is that of R. Fishel Sofer, disciple of the Chatam Sofer. The book contains glosses in his handwriting. On the page before the title page are many inscriptions, including one by his son: "This Rambam belongs to the youth group of Szentpéter [Sajószentpéter]. The small Yaakov Shalom Sofer". The back endpaper contains the first draft of a letter (salutation only) from R. Yaakov Shalom Sofer to his brother, R. Chaim Sofer, author of Machane Chaim. On leaf 48 is an ownership inscription, "Switched with R. Meir..."

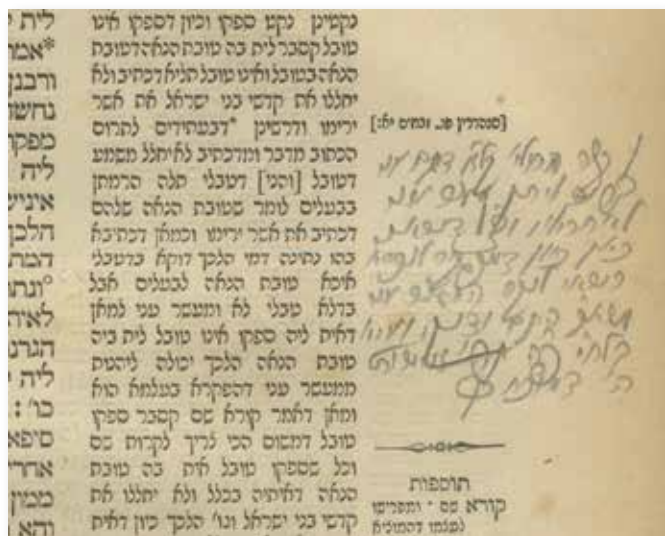
R. Mordechai Efraim Fishel Sofer of Pressburg (Bratislava) (1786-1843, The Chatam Sofer and his Disciples, pp. 337-340), was a close disciple of the Chatam Sofer. At the advice of his mentor, he declined all rabbinical positions and remained a teacher in Pressburg. His students included the sons of his teacher - R. Avraham Shmuel Binyamin Sofer (the Ktav Sofer) and R. Shimon Sofer (the Michtav Sofer). R. Fishel Sofer enjoyed an exceptional closeness with his teacher, the Chatam Sofer, who was known to say that a day on which he did not see Fishel Sofer was a day on which he felt spiritually diminished. R. Fishel's sons included R. Yaakov Shalom Sofer, rabbi

Topolčany, R. Chaim Sofer, rabbi of Budapest and author of "Machane Chaim", R. Eliezer Zusman Sofer, rabbi of Pecs, and others. The Chatam Sofer guaranteed the spiritual greatness of R. Fishel's sons, and personally served as their sandak, and later as their teacher.

R. Yaakov Shalom Sofer, R. Fishel's son (1813-1851, The Chatam Sofer and his Disciples, pp. 235-239), was a close disciple of the Chatam Sofer from the age of eleven until his marriage. The story is told that on the Friday night before R. Yaakov's passing, the Chatam Sofer appeared to him in a dream and invited R. Yaakov to join him (the Chatam Sofer) in Heaven. R. Yaakov requested some time to deliberate, as it would be difficult for him to leave his young family. On Motzaei Shabbat, the dream repeated itself, upon which R. Yaakov joyfully agreed to join his mentor. On Sunday, R. Yaakov discussed his dreams with his brother R. Naftali, and passed away the following day (the story is mentioned in his epitaph).

[1], 148, 114 leaves. 36 cm. Fair-good condition. Stains and wear. Dampstains and signs of mold. Small tears to the title page, not affecting text. Creases to the title page and several margins. Original binding, torn and worn.

Opening price: \$800

161c

161a

161b

161. Babylonian Talmud, Tractates Nedarim, Nazir and Sotah - Vilna, 1889-1892 - Copy of Rabbi Ya'akov Sofer of Budapest - With his Stamp and Many Glosses

Babylonian Talmud, Tractate Nedarim, Nazir and Sotah. Vilna: The Widow and Brothers Romm, 1889-1892.

Copy of R. Ya'akov Shalom Sofer, Rabbi in Budapest. First title page bears his stamp: "Ya'akov Shalom Sofer Rabbi in the B. Pest Community". Dozens of long scholarly glosses were handwritten by him on the leaves of all three tractates, including on the leaves of the commentaries.

R. Sofer's glosses on the tractates of his Talmud are mentioned on his tombstone: "He left in his handwriting... wonderful glosses on the Babylonian

Talmud... during his public teaching of the Babylonian Talmud at the Chevra Shas... here in the city of B. Pest...". This is one of these volumes with his glosses compiled during the decades in which he delivered a daily discourse on the Talmud. The dates he completed each tractate are inscribed at the end of the tractates.

R. Ya'akov Shalom Sofer (1854-1921), son of the famous R. Chaim Sofer, author of Machane Chaim (Rabbi of Uzhhorod [Ungvar] and of Budapest, disciple of the Chatam Sofer). Author of the four-volume Torat Chaim on Shulchan Aruch Orach

Chaim. In 1886, he succeeded his father as dayan in the Budapest Beit Din at the same time delivering a daily discourse in the Chevrat Shas. His letters were printed in his book Yesheva HaSofer on Tractate Sanhedrin and in his responsa (Jerusalem, 1976). To the best of our knowledge, these glosses are unknown and have never been printed.

[2], 2-103; 16; [1], 2-87; [1], 2-51; 10; 8 leaves. 40 cm. Good condition. Stains. A few detached leaves (the title page of Tractate Nazir is detached and is possibly from a different copy). Contemporary binding, damaged, lacking spine.

Opening price: \$300

162. אוסף ספרים מספרייתו של רבי שמואל הלר מצפת - עם חתימותיו וחותמותיו

ששה ספרים מספרייתו של רבי שמואל הלר מצפת, עם חתימותיו וחותמותיו.

1. ספר יוסף תהלות, פירוש על תהלים [עם הפנים], מאת החיד"א. ליוורנו, [תקס"א 1801]. מהדורה ראשונה.
 - 2-3. ספר החיים, מאת רבי משה וורטמאן. למברג, [תרט"ז] 1856. מהדורה ראשונה. כרוך עם: ספר רוממת ישראל, מאת רבי משה וורטמאן. [זולקווא, תר"ח 1848]. מהדורה ראשונה.
 4. ספר לחם ושמלה, על שלחן ערוך הלכות נדה ומקוואות, מאת רבי שלמה גנצפריד [מחבר קיצור שולחן ערוך]. לבוב [תרכ"א] 1861. מהדורה ראשונה.
 5. ספר מגיני ארץ, שלחן ערוך אורח חיים חלק ב' (סימנים קנו-שיד). וורשא, תרכ"ג 1863.
 6. ספר לשון צדיק, צוואת רבי שלמה קלוגר, והספדים עליו, מאת בנו רבי אברהם בנימין קלוגר. אונוואר, [תר"ל 1870].
 7. ספר תורת הבית הקצר, מאת הרשב"א. ברלין, [תקל"א 1771]. חסרים ארבעה דפים.
- בכל הספרים חותמות וחתימות רבות של רבי שמואל העליר [במספר מקומות בכל ספר, כמנהגו]. חתימות נוספות של רבי "יצחק אייזק דייטש בעיה"ק טבריא ת"ו" (בנו של רבי דוד נתן דייטש מקרעטשנוב בעל "נפש דוד"). בספר מגיני ארץ נוספה חתימתו של "הק' יצחק נבד הגאון מליטא זצלה"ה".

7 ספרים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$500

162

162. Collection of Books from the Library of Rabbi Shmuel Heller of Safed - With His Signatures and Stamps

Six books from the library of R. Shmuel Heller of Safed, with this signatures and stamps.

1. Yosef Tehillot, commentary on Tehillim [with the Scripture], by the Chida. Livorno, [1801]. First edition.
- 2-3. Sefer HaChaim, by R. Moshe Wartman. Lemberg, 1856. First edition. Bound with: Romemat Yisrael by R. Moshe Wartman. [Zhovkva, 1848]. First edition.
4. Lechem V'Simla, on the Shulchan Aruch Hilchot Nidah and Mikva'ot, by R. Shlomo Ganzfried [author of the Kitzur Shulchan Aruch]. Lviv 1861. First edition.
5. Meginei Eretz, Shulchan Aruch Orach Chaim Part 2 (Simanim 157-314). Warsaw, 1863.

6. Leshon Tsaddik, testament of R. Shlomo Kluger and eulogies said for him, by his son R. Avraham Binyamin Kluger. Uzhhorod (Ungvar), [1870].
7. Torat HaBayit HaKatzar, by the Rashba. Berlin, [1771]. Lacking four leaves.

All the books bear many signatures and stamps of R. Shmuel Heller [in several places as was his habit]. There are also signatures of R. "Yitzchak Isaac Deutsch of Tiberias" (son of R. David Natan Deutsch of Crăciunești [Kretsnif], author of Nefesh David). The book Maginei Eretz also bears the signature of "Yitzchak grandson of the Gaon of Lissa".

7 books. Size and condition vary.

Opening price: \$500

163. ספר חשבון הנפש - ווילנא, תר"ה - רישומי בעלות בכתב-ידו של רבי יוסף זונדל מסלנט אבי תנועת המוסר

ספר חשבון הנפש, "תחבולה נפלאה להתרפאות מחליי המדות". מאת "הרב המשכיל החכם" רבי מענדיל בן יהודה ליב (מְנַדֵּל לְפִין) איש סאטנאב. ווילנא, תר"ה 1844.

רישומי בעלות רבים בכתב-ידו של רבי יוסף זונדל מסלנט הכותב במקומות שונים בספר: "למדרש מנחם ציון", ובשני מקומות הוא כותב על קבלת הספר לספריית בית המדרש, מעובונו של רבי זאב יעדניקער מווילנא בשנת תר"י.

מהדורה זו נדפסה בעידודו של הגאון רבי ישראל מסלנט מייסד "תנועת המוסר". רבי ישראל ותלמידיו עודדו את הלימוד וההשתמשות בשיטות "חשבון הנפש" שבספר זה, אך היו אחרים שערערו על ספר זה מאחר ומקורו מחכמת נכרים - שכן המחבר בנה את ספרו על בסיס שיטתו של בנג'מין פרנקלין האמריקני (ראה: הרב דוב כ"ץ, תנועת המוסר, חלק א', עמ' 281-282).

לפנינו תיעוד על הכנסת הספר הזה ע"י הצדיק רבי זונדל מסלנט, לשימוש הרבים בספריית בית המדרש החשוב של תלמידי הגר"א בירושלים "מנחם ציון" [כידוע, הרחיק הגר"א את השימוש בחכמת הפילוסופיה]. רבי יוסף זונדל שימש כממונה האחראי על ספריית בית המדרש במשך שנים רבות.

הצדיק רבי יוסף זונדל מסלנט (תקמ"ז-תרכ"ו), מגדולי תלמידיו של רבינו חיים מוולוז'ין, ורבו המובהק של רבי ישראל מסלנט, שהתקרב אליו בימי נעוריו בעיר סלנט, ועל פי הדרכות החל להתמיד בלימוד המוסר ולהנחלת דרך המוסר לרבים. בתנועת המוסר מתייחסים לרבי יוסף זונדל כ"אבי תנועת המוסר", שכן הוא רבו של רבם הגר"ס, וכמי שהעביר לו את מסורת הגר"א. רבי זונדל למד בישיבת וולוז'ין, והיה מן התלמידים המקורבים לראש הישיבה רבינו חיים מוולוז'ין, שהכיר במעלותיו וקרבו להיות מן התלמידים הסמוכים אל שולחנו, להם מסר את כל דרכי רבו הגדול הגר"א מווילנא בנגלה ובנסתר.

רבי זונדל נקרא בכינוי "פה שלישי לאלהיו". הגר"ח היה לו לרבו המובהק ובכל מקום בכתביו הוא מוזכר בשם "אדמו"ר" ואילו להגר"א הוא קורא בכל כתביו "הרב הגדול". בכל כתביו הרבים, נמצאו העתקות ורשימות רבות מתורתם ודרכיהם. חלק מאוצר כתביו נדפסו בספר "הצדיק רבי יוסף זונדל מסלנט ורבותיו" (ירושלים תרפ"ז), הכולל את תולדותיו, כתביו וכתבי רבותיו רבי

163. Cheshbon HaNefesh - Vilna, 1844 - Ownership Inscriptions by R. Yosef Zundel of Salant, Father of the Mussar Movement

Cheshbon HaNefesh, "excellent strategies for healing the soul", by "the scholar" R. Mendel ben Yehuda Leib Lefin of Sataniv. Vilna, 1844.

Many ownership inscriptions in the handwriting of R. Yosef Zundel of Salant, who writes: "Belongs to Beit Medrash Menachem Zion" and that the volume was obtained from the estate of R. Zev Yedniker of Vilna in 1850.

This edition was published with the encouragement of R. Yisrael Salanter, founder of the Mussar Movement. R. Yisrael and his disciples encouraged the use of the methods espoused in "Cheshbon HaNefesh", although others criticized the work and discouraged its use since it was based on the system of Benjamin Franklin (see: R. Dov Katz, Tenuat Hamussar, pp. 281-282.)

The inscriptions provide clear documentation of the use of this volume in "Menachem Zion", the beit medrash of the disciples of the Gra in Jerusalem (as is well known, the Gra frowned on the study of philosophy). R. Yosef Zundel was responsible for the library in the beit medrash for many years.

R. Yosef Zundel of Salant (1787-1866), was among the foremost disciples of R. Chaim of Volozhin, founder of the great Volozhin Yeshiva. R. Chaim imparted to him the teachings of the Gra in Torah and Kabbalah, and R. Yosef Zundel is often referred to as "Eliyahu's disseminator". R. Yosef Zundel considered R. Chaim

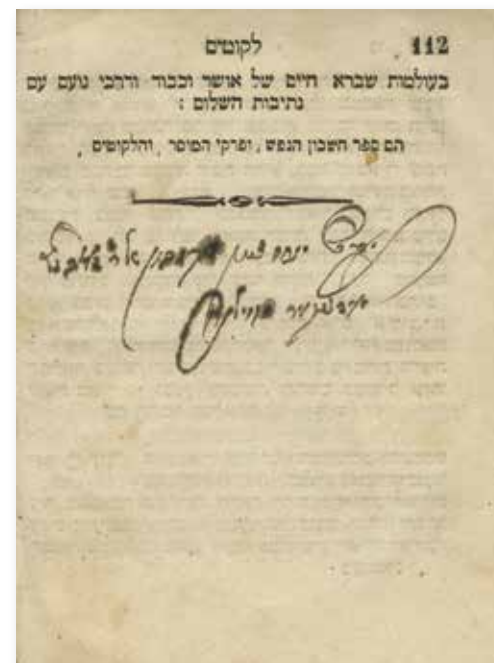
his foremost teacher, and refers to him as "my master and teacher" in his writings, while he refers to the Gra as "the great rabbi". All of his many writings contain numerous references to their teachings.

R. Yosef Zundel became the teacher and spiritual mentor of R. Yisrael Salanter, founder of the Mussar Movement. Upon his encouragement, R. Yisrael began to disseminate his mussar teachings to the public, and R. Yosef Zundel is therefore referred to as the father of the Mussar Movement. A selection of his writings have been printed in "HaTzaddik Rabbi Yosef Zundel MiSalant VeRabbotav" (Jerusalem, 1927), including his biography, writings, and the writings of his teachers, R. Chaim of Volozhin and the Gra.

Various inscriptions from different authors on the endpapers. The front endpaper contains a handwritten chart to record progress in the character trait of "Inner harmony". The back endpaper contains an inscription in childish handwriting: "This belongs to Beit Medrash Menachem Zion - written by Shlomo Zalman ben R. Yaakov Halevi Sapir" (son of the famous traveler R. Yaakov Sapir, whose family remained in Jerusalem during his travels).

[8], 95 pages; 112 leaves. 13.3X11 cm. High-quality paper. Good condition. Wear, as a result of much use. Stains. Original binding with leather spine; worn.

Opening price: \$300

163

חיים מוולוז'ין והגר"א מוילנא, שהוא היה גדול מעתיקי השמועה מתורתם ודרכיהם.

רישומים שונים מכותבים נוספים בדפי הבטנה (הפורזין). בבטנת הכריכה הקדמית טבלה יומית בכתב-יד, לצורך עבודת "מנוחת הנפש". בדף הבטנה האחורי רישום בכתב-יד ילדתי "למדרש מנחם ציון - זה כתב שלמה זלמן בן מוהר"ר יעקב הלוי ספיר" [בנו של הנוסע המפורסם רבי יעקב ספיר, שמשפחתו נותרה להתגורר בירושלים].

[8], 95 עמ'; 112 עמ'. 13.3X11 ס"מ. נייר איכותי. מצב טוב. בלאי שימוש רב וכתמים. כריכה מקורית בלוייה, עם שדרת עור.

פתיחה: \$300

164. Chut Hashani Responsa / Shulchan Aruch Yoreh Deah with "Pitchei Teshuva" - With Rabbinic Signatures

Two volumes of responsa with signatures and ownership inscriptions of noted rabbinic personalities:

1. Chut Hashani Responsa by R. Shimshon Bachrach, father of R. Yair Bachrach, the "Chavot Yair". Sudilkov, 1833. Signatures on the title page of R. "Yosef ben Yitzchak, rabbi of Telz", and of his grandson, R. "Yaakov Yeshaya Rosenblum".

R. Yosef Raisen, rabbi of Telšiai (Telz) and Slonim, (died 1885), was a scholar and Kabbalist who was the teacher of R. Shlomo Eliyashov, the "Leshem", during the latter's stay in Telšiai (see Yeshurun, 22, p. 785 - testimony of R. Tzvi Farber, student of the Leshem). He officiated as rabbi of Telšiai from 1864-1873, and then in Slonim from 1873-1885. He authored the responsa "Edut BeYehosef", "She'erit Yosef" and "Porat Yosef". His grandson, R. Yaakov Yeshaya Rosenblum, rabbi of Davyd-Haradok, (1867-1924), published his grandfather's work "She'erit Yosef" (Vilna, 1914).

83 leaves. 21 cm. Good condition. Slight wear and staining. New binding.

2. Shulchan Aruch Yoreh Deah, part I (simanim 1-182), with "Pitchei Teshuva" commentary by R. Avraham Tzvi Eisenstadt. Vilna, 1836. First edition of Pitchei Teshuva.

Several handwritten glosses. Ownership inscription on the title page: "**belongs to the scholar R. Shlomo Leib, rabbi of Lenshitz**". The endpapers contain signatures and many inscriptions: "the small Tevil Morgenstern", "I requested that R. Yitzchak, the bearer of this volume be given four measures of meat... Rabbanit Preitel [Morgenstern]", "the small Yitzchak Yaakov" and others.

R. Shlomo Leib Morgenstern, (died 1869), was the rabbi of Lukow and Lenshitz (Łęczycza). He was renowned as a scholar, and despite the blindness

164

that afflicted him for most of his life, he was fluent in the Talmud and its commentaries, and would deliver sermons and respond to halachic and Talmudic queries. (See: Sefer Lenshitz, pp. 89-91). He authored Sefer Minchat HaBoker (Warsaw, 1883), in which he describes his blindness and the fact that he composed the work while studying with his son-in-law, who would transcribe his dictation. R. Chaim Elazar Wachs, author of "Nefesh Chaya", wrote in his approbation that the author was renowned as a scholar and leader during his lifetime. [4], 190 leaves. Approx. 21 cm. Good-fair condition. Wear, as a result of much use. New binding; worn.

Opening price: \$300

164. שו"ת חוט השני / שו"ע יורה דעה עם "פתחי תשובה" - עם חתימות רבנים

שני ספרי שו"ת - עם חתימות ורישומי בעלות של רבנים ידועים:
1. שו"ת חוט השני. מאת רבי שמשון בכרך, אבי ה"חות יאיר". סדילקוב, [תקצ"ג] 1833. חתימות בשער של רבי "יוסף ב"ר יצחק אב"ד בטעלו" ושל נכדו רבי "יעקב ישעי' [ה] ראזינבלום" הגאון המקובל רבי יוסף רייזין אב"ד טעלו וסלונים (נפטר תרמ"ה), גאון וקדוש מגדולי ליטא. רבו המובהק של בעל ה"לשם" רבי שלמה אלישוב, שלמד מפיו את תורת הנסתר, בתקופת מגוריו כ"פרוש" בעיר טעלו (ישורון, כב, עמ' תשפה - עפ"י עדות רצ"ה פרבר תלמיד ה"לשם"). כיהן כרב בעיר טעלו בשנים תרכ"ד-תרל"ג, ובעיר סלונים בשנים תרל"ג-תרמ"ה. בעל שו"ת "עדות ביהוסף", "שארית יוסף" ו"פורת יוסף". נכדו (החתום אף הוא על הספר שלפנינו) רבי יעקב ישעיה רוזנבלום אב"ד דויד-הורודוק (תרכ"ז-תרפ"ד), הביא לדפוס את הספר "שארית יוסף" (ווילנא, תרע"ד).

83 דף. 21 ס"מ. מצב טוב. מעט בלאי וכתמים. כריכה חדשה.
2. שולחן ערוך, יורה דעה, חלק א' (סימנים א-קפב). עם "פתחי תשובה", מאת רבי אברהם צבי איזונשטאט. ווילנא, [תקצ"ו] 1836. מהדורה ראשונה של "פתחי תשובה".

מספר הגהות בכתב-יד בשולי הדפים. רישום בעלות בשער שהספר "שייך להגאון המפורסם מו"ה ר' שלמה ליב אב"ד דק"ק לינטשיץ". בדפי הבטנה (הפורזן) רישומים רבים וחתימות שונות: "הק' טעביל מארגענשטערין", "בקשתי לקבל למוכ"ז ר' יצחק ד' לטרות בשר... הרבנית פרייטיל [מארגענשטערין]"; "הק' יצחק יעקב"; ועוד.

הגאון רבי שלמה ליב מורגנשטן (נפטר תרכ"ט), אב"ד ליקאווא (לוקוב) ולינטשיץ. מגדולי גאוני פולין. למרות שרוב ימיו היה סני-נהור, היה בקי בכל התלמוד ודברי הפוסקים, כשהוא מוטר שיעורים ודרשות, ועונה לשואליו בכל עניני דת ודין (ראה אודותיו: ספר לינטשיץ, עמ' 91-89). מחבר הספר "מנחת הבקר" (ווארשא, תרמ"ג). בהקדמתו מספר המחבר כי כהו מאור עיניו, ואת הספר חיבר בלימודו עם חתנו רבי נתן מאיר, אשר היה כותב את הדברים מפיו ("ואשר שם ה' בפי כתב חתני יחי' על ספר, מפי יקראו אליו הדברים והוא לא שינה דבר"). רבי חיים אלעזר וואקס בעל "נפש חיה" כותב בהסכמה לספר כי המחבר "היה מפורסם בחיותו לגדול".

[4], קצ דף. כ-21 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בלאי שימוש רב. כריכה חדשה ובלויה.

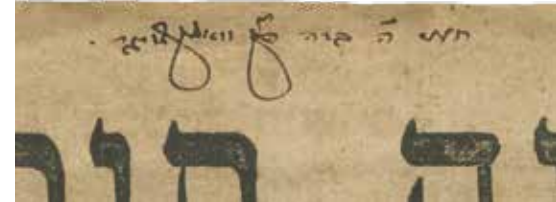
פתיחה: \$300

165c

165a

165b

165. אוסף שערים ודפי פדוס - חתימות והגהות - חתימות רבי חיים פאלאגי ועוד - המאות ה-17-19

אוסף מגוון של דפי פדוס ודפי פדוס עם חתימות, הקדשות והגהות, מהמאות ה-17-19.

בין הפריטים: • שני דפי פדוס עם חתימתו של רבי חיים פאלאגי. • דפים מספר משנה תורה להרמב"ם, ספר המדע, מהדורת ונציה של"ד. הגהות בכתיבה ספרדית, ממספר כותבים. בדף לב/2 הגהה ארוכה במיוחד, חתומה "אח"י פרץ ס"ט". בהמשך ההגהה כותב: "בא לידי הרגע ס' חוק יד לגדול הדור בעירינו קושטא... מהר"ר שלמה ׳ן מובחר ז"ל". בין הדפים פיסת נייר נוספת עם הגהה ארוכה מאותו כותב. • דף פדוס עם חתימת "הק" וואלף איגר (כנראה הוא רבי וואלף איגר, דודו ורבו של רבי עקיבא איגר המוכר רבות בשו"ת רעק"א). • דפי פדוס עם חתימות רבנים: רבי ידידיה שלמה ישראל; רבי שמואל שלם [מרבני שאלוניקי מחבר ספר "מלך שלם"]; רבי יהודה בונמו; רבי אברהם קריספיין, רבי יהודה בן משה עלי (הקדשה על שער ספרו קמח טולת, לרבי אליהו וינטורה), ועוד (חלק מהחתימות לא זוהו). • מספר דפים עם הגהות. • ועוד.

34 פריטים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$500

165. Collection of Title Pages and Galley Proofs with Signatures and Glosses - Signature of Rabbi Chaim Palagi and Others - 17th-19th Centuries

Varied collection of title pages and galley proofs with signatures, dedications and glosses, from the 17th-19th centuries.

Collection includes: • two title pages with the signature of R. Chaim Palagi. • Leaves from Sefer Mishneh Torah by the Rambam, Sefer Hamada, Venice, 1573. Glosses in Sephardic handwriting by several authors. Page 32b contains a particularly lengthy gloss, signed "Peretz Se"t". The author mentions that, "I just received the Sefer Chazak Yad by the rabbi of our city Constantinople... R. Shlomo ben Muvchar". The collection contains another page with a long gloss by this author. • Title page with

the signature "the small Wolf Eiger" (evidently R. Wolf Eiger, uncle and teacher of R. Akiva Eiger, who is mentioned often in his responsa. • Title pages with the signatures of R. Yedidya Shlomi Israel, R. Shmuel Shalem (rabbi of Salonika, author of "Melech Shalem"), R. Yehuda Bonomo, R. Avraham Krispin, R. Yehuda ben Moshe Eli (dedication on the title page of his Sefer Kemach Solet to R. Eliyahu Vintura), and others. Several of the signatures have not been identified. • Several leaves with glosses.

34 items. Size and condition vary.

Opening price: \$500

166

166. משנה תורה להרמב"ם - פיורדא, תקכ"ז - עשרות הגהות למדניות בכתב-יד מתקופת ההרפסה

משנה תורה להרמב"ם חלק ד' - נויקין, קנין, משפטים, שופטים. פיורדא, [תקכ"ז 1767]. בשולי הדפים כששים הגהות למדניות ארוכות בכתיבה אשכנזית [מכותב לא מודהה. סגנון הכתב אופייני לחכמי הונגריה-גרמניה בשנות הת"ק, שלהי המאה ה-18]. מספר הערות בכתב-יד אחר. על פי תוכן ההגהות נראה כי הכותב היה גאון גדול, עמקן ומחדש, שלא חת לחלוק בחיפזות ובתקיפות על גדולי האחרונים. לדוגמא, ראה בדף קמח/ו שכתב: "השי"ך... שגג בזה ובחנם השיג אהב"ח... אחר כותבי זה בא לידו ס' תקפו כהן וראיתי בסי' צט הרגיש במ"ש [נבמה שהקשיתיי]... ות"ל שכונתי לגדול כזה, אבל תמנתי מאוד במה שכ' אח"כ..." (ראה תמננה). במקום אחר הוא משיג בבטחון רב על ה"כסף משנה" ועל ה"לחם משנה": "תימא דבאמת אי[ת]תא [כן בגמ' [רא]... ובודאי לא עיין הכ"מ בגמ', ותימא אהל"מ [אהרב לחם משנה] שלא הרגיש בזה...". [רמג/2].

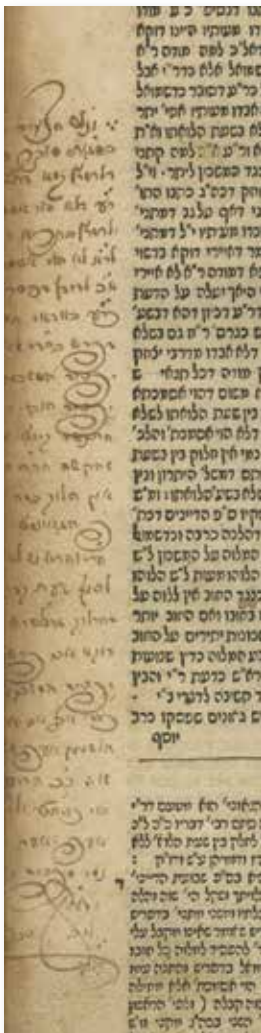
[1], יג, טז-מה, מה-קלה, קלח-רצח, [8], רצו-שב דף. (חסרים 4 דפים: יד-טו, מו-מז. במקור: [1], קלה, קלח-רצח, [8], רצו-שב דף.) 40 ס"מ. נייר כהה בחלק מהדפים. שוליים רחבים. מצב בינוני. דפים מנותקים. כתמים ובלאי רב. סימני עש בשוליים הפנימיים. כריכה מקורית, עץ מחופה עור, מנותקת ובלויה. חסרה שדרה.

פתיחה: \$1000

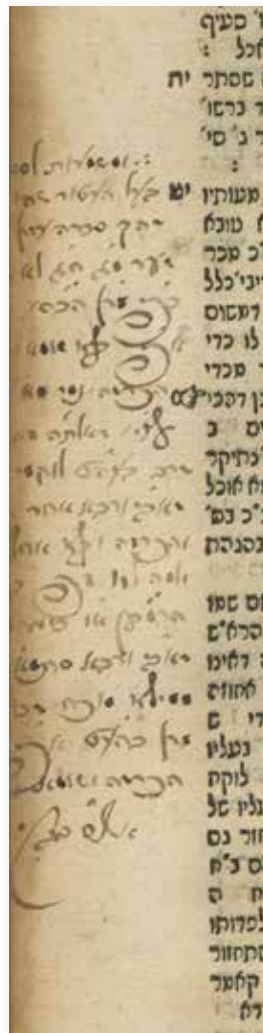
166. Mishneh Torah L'HaRambam - Fürth, 1767 - Dozens of Handwritten Learned Glosses from the Time of Printing

Mishneh Torah L'HaRambam, part IV - Nezikin, Kinyan, Mishpatim, Shoftim. Fürth, [1767]. On the margins are approximately sixty long and learned glosses in Ashkenazic handwriting. The author is unidentified, but the style is characteristic of German-Hungarian scholars at the 18th century. Several of the glosses are in different handwriting. It is evident from the glosses that their author was a scholar and Talmudic originator. He boldly disagrees with the great Acharonim (later Torah scholars) such as the Shach, the Kesef Mishneh and the Lechem Mishneh (See glosses on pp 148a and 243b). [1], 13, 16-45, 48-135, 138-298, [8], 297-302 leaves (4 leaves missing: 14-15, 46-47. Originally: [1], 135, 138-298, [8], 297-302 leaves). 40 cm. Several dark leaves. Wide margins. Fair condition. Detached leaves. Stains and much wear. Worming to the inner margins. Original binding, leather-covered wood, detached and worn. Spine missing.

Opening price: \$1000

167c

167b

167a

167. טור - שלשה כרכים - פרנקפורט, תע"ד-תע"ו - עם חתימות והגהות (חתימות) של רבי אריה ליב סגל אב"ד ועספרים - מאבות אבותיו של הרב וואזנר

טור חלק אורח חיים, ושני כרכים של חלק חושן משפט. פרנקפורט דמיין, [תע"ד-תע"ו 1714-1716] - שלשה כרכים, מתוך סדרה של חמשה כרכים שנדפסו בין השנים תע"ב-תע"ו 1712-1716. מהדורה ראשונה של "דרישה" ו"פרישה" על חושן משפט. בשני הכרכים של חלק חושן משפט: חתימות, רישומי בעלות והגהות למדניות בכתב-ידו של הגאון רבי אריה ליב סגל אב"ד ועספרים. שתיים מההגהות בחתימתו. רישומי בעלות נוספים על השערים ודפי הבטנה (הפורוזן). בחלק אורח חיים מעט הגהות [כנראה, מכותב אחר].

בחלק ראשון של טור חושן משפט, חתימה בדף השער: "הקטן אריה ליב סגל" וחתימות בנו "הק' יקותיאל ב"ה מו"ה אריה ליב סגל". בשער חלק ב' חתימות בשער "הק' אריה ליב סגלמפ"י". בדף המגן של חלק ב' רישום בעלות: "זה הספר ב"ח [בית הדש"ב/ חלקים] מיושן שייך לאמ"ו הרב האי גאון מהו' אריה ליב סגל אב"ד ור"מ דק"ק ועספרים ואגפ"ה]. היום יום ה' פ' תולדות ג' כסליו שנתקפ"ח[?]. אני הכותב... מענדל... מלויפניק תלמידו של הרב הנ"ל".

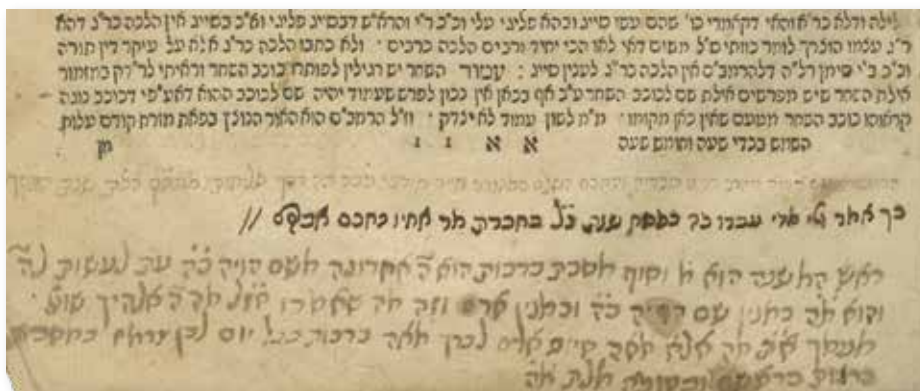
רבי אריה ליב הלוי סגל (נפטר תקצ"ב), אב"ד ור"מ בנגדורף, ועספרים (Veszprém אוסטרו-הונגריה). בהקדמה לספר "חידושי ושו"ת מהר"מ ברודא" (תרס"ח) - מאת נכדו רבי מרדכי

ברודא אב"ד מייאואו - נאמר אודותיו: "הרב הגאון מו"ה אריה ליב הלוי זצ"ל שהי' בתחילה רב אב"ד באגענדארף סמוך לק"ק פ"ב ואח"כ אהו למושב לו מקום הרבנות בעיר וועספרים והוא היה רב גדול ומפורסם מאד לשבח ולתהלה, ושמו מוזכר בספר שו"ת חתם סופר חלק יורה דעה סימן שכ"ו ושם מתארהו בתואר נכבד ונעלה מאד, וזה לשונו: חכם ככלכל דרדע והימן בקי בטריות כרבי יוחנן ובדיני כרב נחמן" (ראה שם בשו"ת חתם סופר הכותב עליו: "הרב המופלא ומופלג בתורה").

הגאון המפורסם רבי שמואל הלוי וואזנר (תרע"ג-תשע"ה) היה מוצאצאיו. בהקדמה לספרו "שבט הלוי" חלק ב' (אות כח) הוא מזכיר את "זקנינו מצד אמי הצ' ז"ל... הגאון רבי נתן נטע ברודא זצ"ל האב"ד שוסבורג אבי הגאון המובהק דודי זקני מהר"ם ברודא בעל שו"ת מהרמ"ב". רבי נתן נטע ברודא זה היה חתנו של רבי אריה ליב סגל בעל ההגהות שלפנינו.

שלשה כרכים. אורח חיים: [2], רצו דף. חושן משפט חלק ראשון: [2], נב; רסו דף. חושן משפט חלק שני: [1], קך, קפו דף. 30.5 ס"מ. מצב כללי טוב-בינוני. כתמים ובלאי. סימני עש. הגהות קצרות. בשער חושן משפט א': פגמים והדבקות נייר. כריכות מקוריות, עם שדרות עור עתיקות. פגמים בכריכות.

פתיחה: \$500

168

168. משניות זרעים-מועד - אמשטרדם, תצ"ט - הגהות ורישומים מתקופת ההדפסה, המאה ה-18

לעולם", מגדולי רבני צפת, קושטא ואומיר. לאחר רעידת האדמה הקשה בצפת בשנת תק"כ (1760), יצא רבי חיים מודעי מהעיר קושטא, למסע התרמה בערי אירופה במשך כארבע שנים, והצליח בכך לקומם מחדש את חורבות צפת. בסתיו תקכ"ה (1764) היה רבי חיים מודעי בעיר האג שבהולנד (ראה: בנין שאול, עמי קד, הערה ק'). עותק חסר כ-7 דפים - [3], צח, (דפים צו-צח נכרכו במהופך, וחסר דף צט), ק-קלב דף; [1], קסה דף, (חסרים דפים קסו-קסז), קסה (חסרים כ-4 דפים בסוף). 23 ס"מ. מצב בינוני. בלאי ופגיעות בשולי הדפים. דפים מנותקים. כריכה מקורית, מנותקת ופגומה.

במפעל הביבליוגרפיה (רשומה 000150651) נרשם בטעות כי במקור מופיעים: [3], קלב דף; [1], קסד דף. אך בבדיקת העותק שלפנינו מתברר כי לאחר דף קסח חסרים עוד כמה דפים בטופ.

פתיחה: \$300

משניות, סדר זרעים וסדר מועד, עם פירושי רבי עובדיה מברטנורה ותוספות יום טוב. אמשטרדם, [תצ"ט 1739]. דפוס נפתלי הירץ לוי. מהדורה מוגהת של ה"תוספות יום טוב".

רישומים מעניינים ועשרות הגהות למדניות בכתב-יד רש"י-מורחי [אירופה?], המאה ה-18]. ההגהות כוללות ביאורים וחיידושים על המשניות. רמזים לסימוי ותחילת מסכתות. בשער: רישום בכתב רש"י-מורחי: "בט"ו לחורש אב שנת התק"ט, התחלתי לחזור על לימודי לימוד המשנה. מי שזיכני להתחיל, הוא יזכני להשלים בבריות גופא זרעא חייא וקיימא. כן יהי רצון...". מעבר לשער: רישום על סיום ששת הסדרים בשנת [תקט"ז 1756], ורשימות בדברי תורה. בשולי הדף הראשון רישום של רמז יפה לאותיות תחילת וסיום מסכת ברכות, מעל הרמז רישום על ביקור שד"ר צפת בעירם "מהרב החכם השלם כמהור"ר חיים מודעי עבר פה דרך שליחותו מעה"ק צפת"ו שנת התק"ב" (1762 - הגאון רבי חיים מודעי (ת"פ-תקנ"ד), בעל "חיים

167. Tur - Three Volumes - Frankfurt, 1714-1716 - With Signatures and Signed Glosses of Rabbi Aryeh Leib Segal, Rabbi of Veszprém - Ancestor of Rabbi Wosner

Tur, Orach Chaim and two volumes of Choshen Mishpat. Frankfurt-am-Main, [1714-1716] - three volumes out of a set of five volumes published between 1712-1716. First edition of Drisha and Prisha on Choshen Mishpat.

The two volumes of Choshen Mishpat contain signatures, ownership inscriptions and learned glosses in the handwriting of R. Aryeh Leib Segal, rabbi of Veszprém. Two of the glosses are signed by him. Additional ownership inscriptions are found on the title pages and endpapers. The volume of Orach Chaim contains several glosses from a different author.

The first part of Choshen Mishpat contains a signature on the title page of: "the small Aryeh Leib Segal", and the signature of his son, "the small Yekutiel ben Aryeh Leib Segal". The second part contains the signatures of "Aryeh Leib Shtampi" on the title page. The endpaper of the second part contains the inscription: "these volumes belong to the great R. Aryeh Leib Segal, rabbi and rosh yeshiva in Veszprém and the vicinity. Today, 3 Kislev, 1824. I... Mendel... of Leipnik [Lipnik nad Bečvou] student of the rabbi".

R. Aryeh Leib Halevi Segal (d. 1832) was the rabbi of Ágfalva and Veszprém, Hungary. His grandson, R. Mordechai Brody of Miava, writes about him in the introduction to Responsa Maharam Brody: "R. Aryeh Leib Halevi was originally rabbi in Ágfalva, near Pressburg, and later became rabbi in Veszprém, where he became renowned for his vast knowledge. He is mentioned in the responsa of the Chatam Sofer, Yoreh Deah, siman 326, where he is praised for his great wisdom" (see Responsa Chatam Sofer, where R. Aryeh Leib is described with great honorifics).

R. Shmuel Halevi Wosner (1913-2015) was a descendent of R. Aryeh Leib Segal. In the introduction to Sefer Shevet Halevi, part II, siman 28, R. Wosner mentions his ancestor, "the great R. Nathan Nata Brody, rabbi of Šaštín-Stráže, father of my great-uncle, Maharam Brody". R. Nathan Nata Brody was the son-in-law of R. Aryeh Leib Segal.

Three volumes. Orach Chaim: [2], 296, leaves. Choshen Mishpat, I: [2], 52, 267 leaves. Choshen Mishpat, II: [1], 130, 187 leaves. 30.5 cm. Overall good-fair condition. Stains and wear. Worming. Partially trimmed glosses. Title page of Choshen Mishpat, section I, contains damage and adhesive paper. Original bindings, with leather spines, damaged.

Opening price: \$500

169

169. תרומת הדשן - חתימות והגהות רבי בענדיט גויטין בעל "כסף נבחר"

הבטנה (פורוץ) רישומים רבים בכתב-יד - מראי מקומות למקומות שהובאו דברי הספר בספרי הפוסקים [כפי הנראה רוב ההגהות והרישומים בכתב-ידו של רבי בענדיט גויטין].
[4], קכב; ב-מה דף. 20 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בלאי וכתמים. פגעי עש עם פגיעות קלות בטקסט. דפים מנותקים. כריכה מקורית בלוייה ורופפת, ללא שדרה.

פתיחה: \$300

ספר תרומת הדשן, ב' חלקים - שאלות ותשובות, פסקים וכתבים, מאת רבינו ישראל איסרלן. פיורדא, [תקל"ח 1778].
בשער הספר ובדף ב': חתימות רבי "בענדיט גויטין" - הגאון הנודע רבי בענדיט גויטין (תק"ל-תר"ג), אבד"ק העדיעס (הונגריה), בעל "כסף נבחר" ומגדולי רבני דורו בהונגריה. חותמת בלועזית של נכדו רבי אליהו מנחם גויטין (אב"ד העדיעס, תקצ"ח-תרס"ב): "E. M. Goitein - Rabbiner".
בשולי הדפים כ-15 הגהות וציונים קצרים בכתב-יד. בדפי

169. Terumat HaDeshen - Signatures and Glosses of Rabbi Bendet Goitein, Author of "Kessef Nivchar"

Terumat HaDeshen, 2 parts - Responsa, Halachic decisions and other writings by R. Yisrael Isserlin. Furth, [1778].

The title page and page 2 contain the signatures of R. "Bendet Goitein" (1770-1843), rabbi of Hodász, Hungary, author of "Kessef Nivchar" and renowned as among the great Hungarian rabbinic personalities in his day. The book also contains the stamp (in Latin letters), "E.M. Goitein - Rabbiner". This is the stamp of his grandson, R. Eliyahu Menachem Goitein, also rabbi in Hodász.

The margins contain approximately 15 short handwritten glosses and notations. The endpapers contain many handwritten inscriptions - listings of references to Sefer Terumat HaDeshen in the responsa. Most of the glosses and inscriptions are probably in the handwriting of R. Bendet Goitein. [4], 122, 2-45 leaves. 20 cm. Good-fair condition. Wear and stains. Worming with slight damage to text. Detached leaves. Original binding, worn and loose. Spine missing.

Opening price: \$300

168. Mishnayot Zera'im-Mo'ed - Amsterdam, 1739 - Glosses and Inscriptions from the Time of Printing, 18th Century

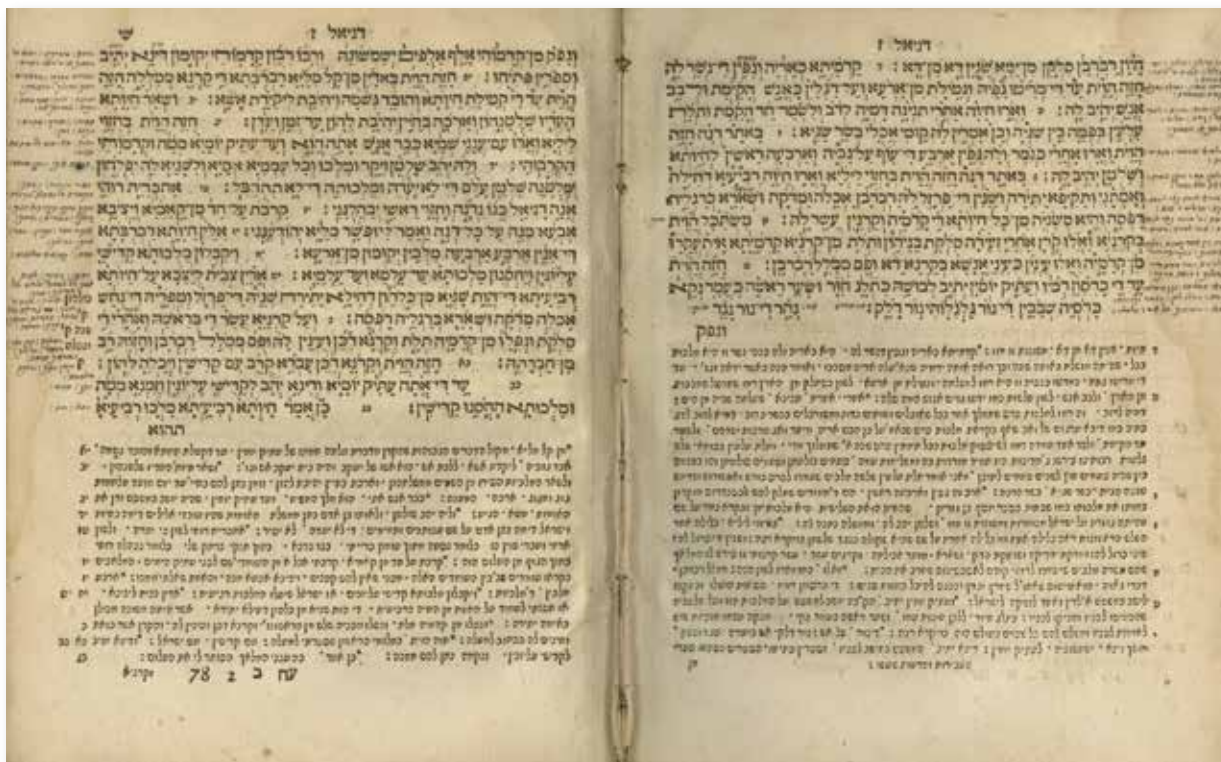
Mishnayot, Sedarim Zera'im and Mo'ed, with the commentaries of R. Ovadia of Bartenura and Tosfot Yom Tov. Amsterdam: Naftali Hertz Levi, [1739]. Edition with proofread commentary of Tosfot Yom Tov.

Interesting inscriptions and dozens of scholarly glosses in Oriental-Rashi script [Europe? 18th century]. The glosses contain explanations and novellae on the Mishnayot. Allusions to beginning and end of tractates. On the title page is an inscription in Oriental-Rashi script: "On the 15th of the month of Av 1749, I have begun to review the study of the Mishnah. He who gave the merit to begin, will merit me to complete the study in health...". On the verso of the title page: inscription upon completing the six Sidrei Mishnah in 1756, and Torah inscriptions. On the margins of leaf 1 is a nice allusion to the beginning and ending letters of Tractate Berachot. Written above this inscription is another inscription about the visit of an emissary from Safed to their city "R. Chaim Moda'i passed here while filling his mission from the city of Safed in 1762" [R. Chaim Moda'i (1720-1794), author of Chaim L'Olam, leading sage of Safed, Constantinople and Izmir. After the devastating 1760 earthquake in Safed, R. Chaim sojourned from the city of Constantinople on a four-year campaign to solicit donations from European Jews and he succeeded in rebuilding Safed from its rubble. In 1764, R. Chaim Moda'i was in Hague in the Netherlands (see: Binyan She'ol, p. 104, Note 100)].

Copy lacking approximately 7 leaves - [3], 98, (leaves 97-98 were bound upside down and leaf 99 is lacking), 100-132 leaves; [1], 165, (lacking leaves 166-167), 168 leaves (lacking about 4 last leaves). 23 cm. Fair condition. Wear and damages to margins. Detached leaves. Contemporary binding, detached and damaged.

In the Bibliography of the Hebrew Book (listing 000150651), the pagination is erroneously recorded as follows: [3], 132 leaves; [1], 164 leaves. But inspection of this copy indicates that more leaves are lacking at the end after leaf 168.

Opening price: \$300

170a

170. נביאים וכתובים עם פירוש רש"י - אמשטרדם, ת"ג - אלפי הגהות בכתב-יד רבי יחיאל זביב, חיבור פרשני על המקרא - קוצ'ין (הודו), המאה ה-19

תורה למהרי"ץ, מהדורת ירושלים תשמ"מ]. מהחיבור שלפנינו ניכר שהיו למחבר ידיעות נרחבות בתנ"ך, לשון הקודש ודקדוקה. פירושו לחמשה חומשי תורה וחמש מגילות [שלא נכללים בכרך שלפנינו] נמצא בכתב-יד הספרייה הלאומית (מס' 283355), בשם "פירושי תיבות של חמשה חומשי תורה". שלושה חלקים בכרך אחד. נביאים ראשונים: [1], שכה-תסג דף. נביאים אחרונים: קצד דף. כתובים: [1], קצות-דף. 20.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. סימני עש. פגעי עש במספר דפים, לרוב בשוליים הפנימיים, כמעט ללא פגיעה בטקסט. קרעים, במספר דפים, עם השלמת טקסט בכתב-יד. שער מודבק על נייר לחיווק. שיקומים בדף האחרון. מספר הגהות קצוצות מעט. כריכה ישנה עם שדרת עור. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$800

המלאיאלאם המדוברת שם; "במ"ת", "מ"ת" [מלבר-טאמילית?]; "בלע"ז", "לע"ז" [שפה אחרת, אולי מהאירופאיות]. מעט הגהות בכתב אחר [כגון בתחילת ספר דניאל]. חתימה מסולסלת, והקדשה עצמית בדף השער: "זה הספר קבלתי מיד מרת רחל אלמנת כה"ר אברהם שמואל ז"ל [נוח נפש]. אני הצעיר אברהם בן כה"ר יחיאל זביב יצ"ו ס"ט" [אבי המחבר?]. מחבר ההגהות שלפנינו, רבי יחיאל ב"ר אברהם זביב, העתיק בצעירותו כתב-יד בעיר קוצ'ין בשנת תקפ"ג [כתב-יד הספרייה הלאומית 85719]. זביב הוא שם משפחה תימני, ויש להניח שהשתייך לקהילת הפארסיים שבקוצ'ין, שהיתה מורכבת גם ממשפחות יוצאי תימן. יתכן שהוא נכדו של "כמה"ר יחיאל בכה"ר משה זביב, אליו שלח מהר"י צאלח (המהרי"ץ) מכתב מצנעא לקוצ'ין בשנת תקס"ג, ובו הזכיר גם את "הבן היקיר כה"ר אברהם יצ"ו ונות ביתו מב"ת" [המכתב נדפס בראש ספר זבח

ספר נביאים ראשונים, נביאים אחרונים וכתובים, עם פירוש רש"י. אמשטרדם, [ת"ג 1653]. שלושה חלקים בכרך אחד (שער נפרד לכל חלק). בדפי הכרך, בכל העמודים, אלפי הגהות בכתב-יד ספרדי ועיר ונאה. בסוף הספר קלופון מאת כותב ההגהות: "ברוך אלפי ישראל [שו"ת] כני להשלים פירוש על ודי, בן זכנני... להשלים כל מה שאתאווה אמן. אני הצעיר יחיאל בן א"א אברהם זביב הי"ו." [קוצ'ין, הודו, המאה ה-19]. רוב ההגהות נכתבו בשולי הדפים, חלקן ביניהן השורות ובתוכן. אלפי ההגהות מגיעות לכדי חיבור שלם ונרחב העוסק בפירוש ודקדוק תיבות המקרא. רוב ההגהות קצרות, וכוללות לפעמים גם תרגום לשפות שונות באותיות עבריות [וניקוד], בהקדמת המילים: "במלבר", "מלבר", "מל" [מלבר הוא חבל ארץ בדרום-מערב הודו, בו נמצאת העיר קוצ'ין, וכפי הנראה הכוונה לשפת

170. Nevi'im and Ketuvim with Rashi Commentary - Amsterdam, 1653 - Thousands of Glosses in the Handwriting of Rabbi Yichye Zabiv, Commentary on the Scriptures - Cochin (India), 19th Century

Nevi'im Rishonim, Nevi'im Achronim and Ketuvim, with Rashi commentary. Amsterdam, [1653]. Three parts in one volume (separate title page for each part).

Thousands of glosses on all pages in tiny neat Sephardi writing. Colophon at the end of the book by the writer of the glosses: "**Blessed is the G-d of the Jewish People who gave me the merit of completing the commentary... Yichye son of Avraham Zabiv**". [Cochin?, India, 19th century].

Most glosses were written in the margins, although some appear between the lines and between words. The thousands of glosses compose a complete comprehensive composition commenting on the explanation and grammar of the words of the Scripture. Most are short glosses and at times consist of a translation to various languages in vowelized transliterated Hebrew, prefaced by "In Malabar", "Malabar", "Mal" [Malabar is a region in Southwest India, in which the city of Cochin is located and apparently, the writer is referring to the Malayalam language spoken there]; "In M.T.", "M.T." [Malabar-Tamil?]; "In a foreign language", [another language, perhaps a European dialect].

Few glosses in another handwriting [such as at the beginning of Daniel].

Curly signature, and self-dedication on title page: "I have received this book from Rachel, the widow of R. Avraham Shmuel. Avraham son of R. Yichye Zabiv [the author's father?].

The author of these glosses, R. Yichye son of R. Avraham Zabiv had copied a manuscript in the city of Cochin in 1723 (manuscript in the NLI, 8°5719) in his youth. The name Zabiv originates in Yemen, linking the writer to the Yemenite community of Cochin, possibly the grandson of "R. Yichye son of R. Moshe Zabiv", who received a letter from R. Y. Tzalach (the Maharitz), sent from Sana'a to Cochin in 1803. "The dear son R. Avraham and his wife" are mentioned in the letter [printed at the beginning of the book Zevach Toda by the Maharitz, Jerusalem 1880 edition]. This manuscript portrays the author's expansive knowledge of the Bible, the Holy Tongue and its grammar. His commentary on the Five Books of the Torah and on the Five Megillot [not contained in this volume] exist in a manuscript in the NLI (no. 28°3355) titled Perushei Tevot shel Chamisha Chumshei Torah.

Three parts in one volume. Nevi'im Rishonim: [1], 325-463 leaves. Nevi'im Achronim: 194 leaves. Ketuvim: [1], 196-400 leaves. 20.5 cm. Good-fair condition. Stains. Worming. Worming to several leaves, primarily to inner margins, scarcely affecting text. Tears to several leaves, with handwritten text replacements. Title page mounted on paper for reinforcement. Restorations to last leaf. Several slightly trimmed glosses. Old binding with leather spine. Damaged binding.

Opening price: \$800

170b

171. תורת הבית הארוך - ברלין, תקכ"ב - העותק של רבי ירוחם יהודה ליב פרלמן "הגדול ממינסק", עם הגהות בכתב ידו

ספר תורת הבית הארוך להרשב"א, עם משמרת הבית להרשב"א ועם בדק הבית להרא"ה. ברלין, [תקכ"ב, 1762]. העותק של רבי ירוחם יהודה ליב פרלמן "הגדול ממינסק". בשער הספר, וכן במקומות נוספים, חותמותיו: "ירוחם יהודא פערילמאן החונה פה פרוזין". בדף הבטנה הקדמי ובדף שלפני השער הגהות למדניות ארוכות בכתב ידו, עשירות בתוכנו. כפי הנראה לא נדפסו.

רישומי בעלות נוספים בדף שלפני השער. במספר מקומות בפנים הספר הגהות קצרות בכתב שונה. הגאון הגדול רבי ירוחם יהודה ליב פרלמן (תקצ"ה-תרנ"ו) נודע בכינויו "הגדול ממינסק". תלמידו של הגאון הנודע רבי יעקב מאיר פאדווה. כיהן ברבנות בערים סלץ ופרוז'ני, משנת תרנ"ג כיהן ברבנות במינסק עד לפטירתו. הערותיו וחיידושויו על המשניות נדפסו בכרכי המשניות מהדורת ווילנא תרס"ה ונקראו בשם "אור גדול". תשובותיו נדפסו גם כן בשם זה בוילנא תרפ"ד. היה היחיד מגדולי אותו דור שכונה "הגדול", וכפי שנכתב על מצבתו: "ומשמים קזכו לו ויקרא בשם 'הגדול'".

קצ דף. דפי ההקדמה א-ב נכרכו בסוף הספר (כפי שמופיע בעותק הנמצא בספרייה הלאומית). 30.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. סימני עש במספר דפים. קרעים במספר דפים. כריכה מקורית, פגומה.

פתיחה: \$1000

171. Torat HaBayit HaAroch - Berlin, 1762 - Copy of Rabbi Yerucham Yehuda Leib Perlman "The Gadol of Minsk", with Glosses Handwritten by Him

Torat HaBayit HaAroch by the Rashba, with Mishmeret HaBayit by the Rashba and with Bedek HaBayit by R. Aharon HaLevi. Berlin, [1762].

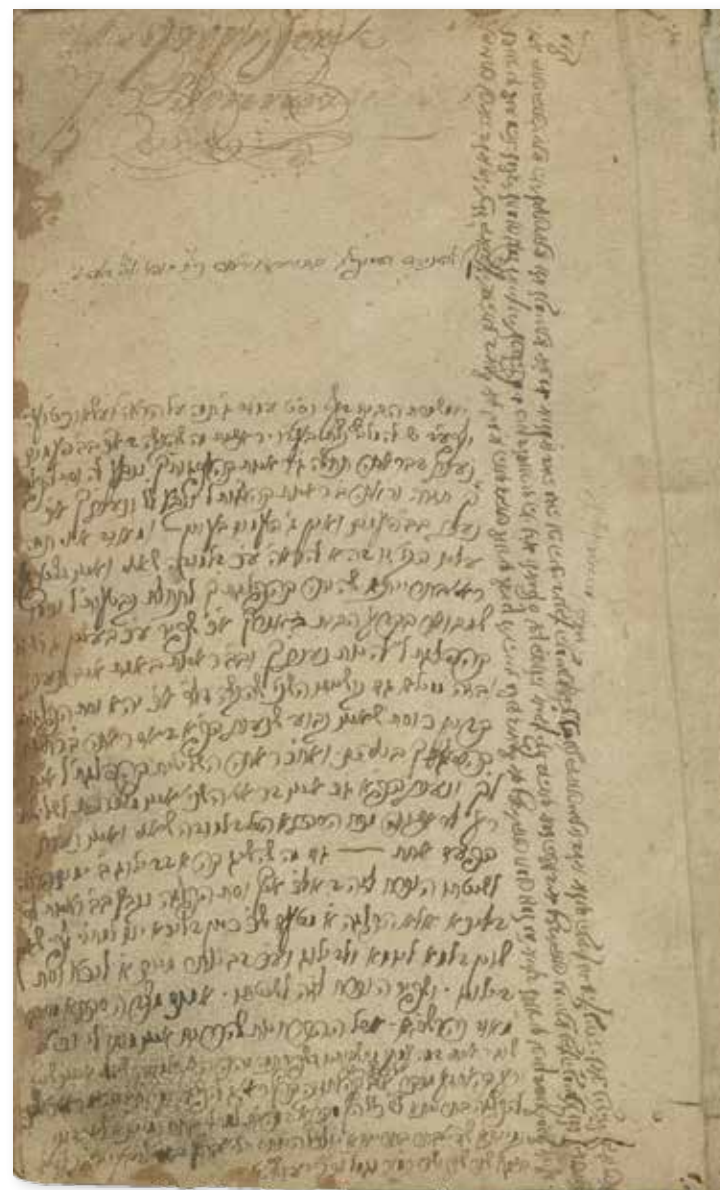
Copy of R. Yerucham Yehuda Leib Perlman, "The Gadol of Minsk". Stamps on the title page and in additional places: "Yerucham Yehuda Perlman here in Pruzhany". Long scholarly erudite glosses in his handwriting appear on the front endpaper and flyleaf. Seemingly, the glosses have not been printed.

Additional ownership inscriptions on the front flyleaf. Inside the book are several short glosses in a different handwriting.

R. Yerucham Yehuda Leib Perlman (1835-1896), known by his appellation "the Gadol of Minsk", was a disciple of R. Yaakov Meir Padua. He served as rabbi of Syalyets (Seltz) and Pruzhany, and from 1893 until his death as rabbi of Minsk. His comments and novellae on the Mishnayot were printed in the 1905 Vilna edition, titled Or Gadol. His responsa were printed in Vilna in 1924 under the same title. He was the only Torah scholar of that generation who merited the appellation "the Gadol", as noted on his tombstone.

190 leaves. Leaves 1-2, containing the introduction, are bound at the end of the book (as they appear in the copy of the NLI). 30.5 cm. Good-fair condition. Stains. Worming and tears to several leaves. Original damaged binding.

Opening price: \$1000

171

173. כתב-יד - סדר פדיון הבן, עם ביאורים הלכתיים - רבי אברהם צבי כ"ץ אב"ד סנטפטר - הונגריה, תקפ"ג

כתב-יד, "דיני וסדר פדיון הבן בקצרה", נוסח ברכות וביאורים הלכתיים, בכתב-ידו וחתמתו של המחבר רבי **אברהם צבי בן לא"א כ"ה נתן נטע כ"ץ זלה"ה**. סנטפטר (שאיו-סנט-פטר Sajozentpeter, הונגריה), כסלו תקפ"ג [1822].
 נוסח "סדר פדיון הבן" בכתובה מרובעת קליגרפית ומנוקדת. הדינים והביאורים ההלכתיים נכתבו בכתב אשכנזי רהוט. בדף האחרון: חלק ממסמך הסכם בין רב וראשי קהילה, בחתימת ידו של המחבר "הק' אברהם צבי כ"ץ חונה פה הנ"ל". סנטפטר, חשון תקפ"ג [1822].

הגאון רבי אברהם צבי הכהן כ"ץ, בן רבי נתן נטע כ"ץ (נכד רבי ברוך דרשן מפראג שלעת וקנתו כיהן כאב"ד קאלעף (קאליב)). כיהן ברבנות בקהילת סנטפטר בשנות התק"פ, עוד בחיי הרב פאפא (רבה הראשון של קהילה זו שנסדה באמצע שנות הת"ק). לאחר פטירת הרב פאפא בשנת תקפ"ג התמנה רבי אברהם צבי לרב במקומו אך בשנת תקפ"ד התפטר מן הרבנות (כפי הנראה, טיזת ההסכם שבסוף כתב היד שלפניו, קשורה למינויו כרב הקהילה בראשית שנת תקפ"ג, סתיו 1822). נותר ממנו גם חיבור נוסף בכתב-יד בשם "כלי גולה" על אבות דרבי נתן, בו מופיעה הסכמת החתם סופר משנת תקצ"ד, הכותב עליו: "הרבני המופלא ומופלג בתורה כבוד מה"ו אברהם צבי כ"ץ נ"י". בשו"ת "חתם סופר", אה"ע"ו סימן קנח, מופיעה תשובה אליו מחודש תמוז תקפ"ב, בה כותב החתם סופר אליו: "להרב המופלא מו"ה אברהם צבי כ"ץ נ"י אב"ד דק"ק סענטפטר יע"א" (ראה אודותיו: אישים בתשובות חתם סופר, עמ' 105). חיבור זה שלפניו נדפס בתוך הספר "בני בכורי ישראל" (ניו יורק, תשנ"ט, עמ' יא-כג) תחת הכותרת: "דיני פדיון הבן מתלמיד של החת"ס" [כפי הנראה המחבר לא היה תלמיד של החתם סופר, וההיכרות שלו עם החת"ס היתה בעקבות כהונתו כאחד מרבני הונגריה].

[11] עמ' כתובים. 23 ס"מ. מצב בינוני-טוב, בלאי וכתמים. פגמי הריכת ידו בדף השער. לא כרוך.

פתיחה: \$2500

172

172. Manuscript - Orach Mishor - Targowica, 1826

Manuscript, Orach Mishor, on Tractate Nazir and on Hilchot Nazir of the Rambam, by R. Yochanan B'Rabbi Meir Kremnitzer. Targowica (today in Ukraine), 1826.
 Handsome Ashkenazi script. Framed title page, with the place and year of writing in the margins: "1826, written here in Targowica, under the rule of our Master the Emperor...".
 Abridged copy of the book Orach Mishor first printed in Berlin in 1723, with a number of revisions

172. כתב יד - ספר אורח מישור - טרוביץ, תקפ"ו

כתב יד, ספר אורח מישור, על מסכת נזיר והרמב"ם הלכות נזיר, מאת רבי יוחנן ברבי מאיר קרמניצר. טערהאויצע (טרוביץ, Targowica; כיום אוקראינה), תקפ"ו [1826].
 כתב יד אשכנזי נאה. מסגרת שער, בשוליה פרטים על מקום ושנת הכתיבה "בשנת תקפ"ו לפ"ק נכתב פה טערהאויצע, תחת ממשלת אדונינו הקיסר...".
 העתקה מקוצרת של הספר אורח מישור שנדפס לראשונה בברלין תפ"ג, עם מספר תיקונים והגהות מאת המעתיק. כתב היד מסתיים בפרק שישי (מתוך תשעה פרקים בספר המודפס). רישום בעלים מעבר לשער: "ה"ה הרבני מו"ה נחום דוב קאזאראוויצקיע".

[1], מד דף; [1] עמ' "השמטות". 17 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. כתמים כהים, פגעי עש, דפים מנותקים. כריכה פגומה, מנותקת וחסרה.

פתיחה: \$300

and glosses by the copier. The manuscript ends at Chapter 6 (the printed version of the book contains nine chapters).
 Ownership inscription on verso of title page: "R. Nachum Dov Kazarowitsky".
 [1], 44 leaves; [1] page of "omissions". 17 cm. Fair-poor condition. Dark stains, worming, detached leaves. Damaged, detached binding, missing spine.

Opening price: \$300

173. Manuscript - Seder Pidyon HaBen, With Halachic Explanations - Rabbi Avraham Zvi Katz Rabbi of Sajoszentpeter - Hungary, 1822

Manuscript, "Brief laws and Seder Pidyon HaBen", blessings and halachic explanations, handwritten and signed by the author, R. "Avraham Zvi son of Natan Neta Katz". Sajoszentpeter (Hungary), Kislev 1822.

The text of Seder Pidyon HaBen is written in square vowelized calligraphic writing. The laws and explanations are written in cursive Ashkenazi script. On last leaf: A section of a contract drawn between the rabbi and community heads, signed by the author "Avraham Zvi Katz". Sajoszentpeter, Cheshvan 1822. R. Avraham Zvi HaCohen Katz, son of R. Natan Neta Katz [grandson of R. Baruch Darshan of Prague who served as Rabbi of Nagykálló (Kaliv) in his senior years] was appointed Rabbi of Sajoszentpeter in the 1820s, during the lifetime of R. Papa (first rabbi of this community which was founded in the 18th century). Upon the death of R. Papa in 1822, R. Avraham Zvi was chosen successor, but in 1824 resigned from the rabbinate (apparently, the draft of the contract which appears at the end of this manuscript is related to his appointment as rabbi of the community in the autumn of 1822). R. Avraham Zvi also left another handwritten composition titled K'lei Golah on Avot D'Rabbi Natan, which bears the approbation of the Chatam Sofer from 1834, who bestows lofty titles on the author. A responsum to R. Katz appears in the Chatam Sofer responsa, Even HaEzer Siman 158, from the month of Tamuz 1822, in which the Chatam Sofer writes: "To the outstanding Rabbi Avraham Zvi Katz Rabbi of Sajoszentpeter" (see: Ishim B'Teshuvot

173b

Chatam Sofer, p. 45; Kehillot Hungaria, pp. 399-400; Moreshet Rabbanei Hungaria, p. 105). This composition was printed in the book B'nei Bechori Yisrael (NY, 1999, pp. 11-23) titled "Laws of Pidyon HaBen by the Disciple of the Chatam Sofer" [apparently the author was not a disciple of the Chatam Sofer and his acquaintance with him

173a

followed his appointment as rabbi of a Hungarian town].

[11] written pages. 23 cm. Fair-good condition, wear and stains. Ink erosion to title page. Unbound.

Opening price: \$2500

174. כתב-יד - דרשות, חידושים ותשובות בהלכה ואגדה - מאת רבי מרדכי הכהן טרכטמן ובנו רבי חיים - תלמיד האדמו"ר רבי יעקב יוסף ספרד מאוסטראה - גליציה, המאה ה-19

כתב-יד, דרשות, חידושים ותשובות בהלכה ואגדה, מאת רבי מרדכי הכהן טרכטמן, ובנו רבי חיים - תלמיד האדמו"ר רבי יעקב יוסף ספרד מאוסטראה. [גליציה, המאה ה-19].

דרשות וחידושים שנכתבו לאורך השנים תקצ"ה-תר"ג. בראשי וסופי קטעים רבים ציוני תאריכים ופרטים נוספים. כפי הנראה, רוב הקטעים הם מאת רבי "מרדכי הכהן טרכטמן" מסטנוב (Sataniv, אוקראינה), עם תוספות מאת בנו רבי חיים הכהן ט"ב" באחד המקומות כותב הבן: "אמר הק' חיים בן המחבר ולפי מה שכתב אבי מורי...". חלק מדברי התורה של הבן נכתבו ע"י האב עצמו [כגון בדף 2/1: "...שבת בראשית [תקצ"ה]. ובנו כמר חיים שיחי תירץ..."].

כתב היד כולל העתקות מכתבים מאת רבי מרדכי הכהן [דף נב/1-1: "מה שכתבתי לאבי ביום ג' ב' אייר תקפ"ה בסטנוב... דברי בנו הרו"ש כל הימים מרדכי הכהן"; דף סב/1-1: "מה שכתבתי לבני החרוף מ"ו שלמה נ"ו לקאסניטין... Starokostiantyniv, קונסטנטין-טן באוקראינה) כ"ד אביך הרו"ש מרדכי"; ועוד]. ראה חומר מצורף.

בדף 2/1 מובאים דברי תורה מאת האדמו"ר רבי יעקב יוסף מאוסטראה, שהכותב מכנהו "מורי" [=מורי ורבי]: "זוה אשר אמרתי פרשת אמור שנת תר"ב, בזוהר... והנה אמרתי להקדים דברי מו"ר הרב הצדיק ר' יעקב יוסף מאסטררה...". [כפי הנראה מדובר באדמו"ר רבי יעקב יוסף ספרד מאוסטראה - ראה להלן]. בהמשך קטע זה נכתב: "ישמעתי משם ר' גבריאל מסכת טוב...". ניתן הוא רבי גבריאל ב"ר נתלי הירץ סוכוטוב, בעל מצבת קודש, ראה אודותיו; וונדר, אנצ'י לחכמי גליציה ג', עמ' 1051-1052].

בראש כתב-היד שער מעוטר, שלא הושלם. כפי הנראה, מחבר החידושים שלפנינו - רבי מרדכי הכהן טרכטמן (ט"ב), עלה לירושלים בסוף חייו והוא אשר חתום על מכתב משנת תר"ט מאת "עדת כולל חסידים אשכנזים" [כולל ווהלין] אל השר משה מונטיפיורי (בעניין השגת רשיון לבנין בית הכנסת "תפארת ישראל" של חסידי רויזין בירושלים - ראה חומר מצורף).

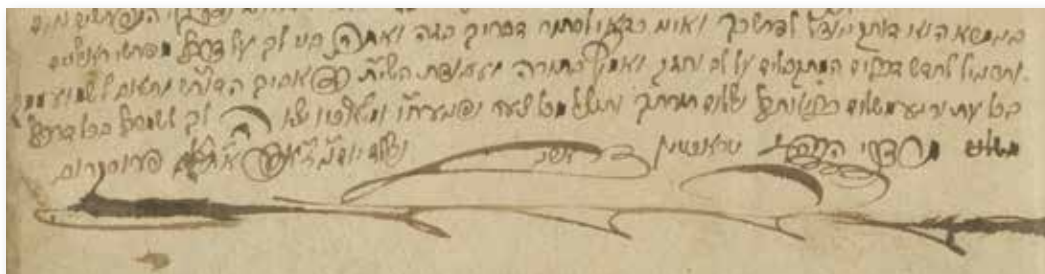
על בנו של רבי מרדכי, רבי חיים ט"ב, שחידושו מובאים בכתב-היד, לא ידועים לנו פרטים. כפי הנראה, נשא רבי חיים אשה בקהילת ליטען [Litenj, רומניה; ראה דף נא/2 ודף ע2]. מן הציטוט הנוכר לעיל אנו למדים כי כפי הנראה היה תלמידו של האדמו"ר רבי יעקב יוסף ספרד מאוסטראה [נפטר תר"ג, אנצ' לחסידות ב', עמ' רעג-רעד; תלמידו של רבי ברוך ממזיבוה'. נקרא על שם סבו רבי יעקב יוסף מאוסטראה בעל ספר רבי ייבי. מילא את מקום אביו ומקום סבו כאדמו"ר באוסטראה].

ספירת דפים משובשת. [93] דף. 21.5 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים ובלאי. מעט קרעים וסימני עש. כריכה ישנה.

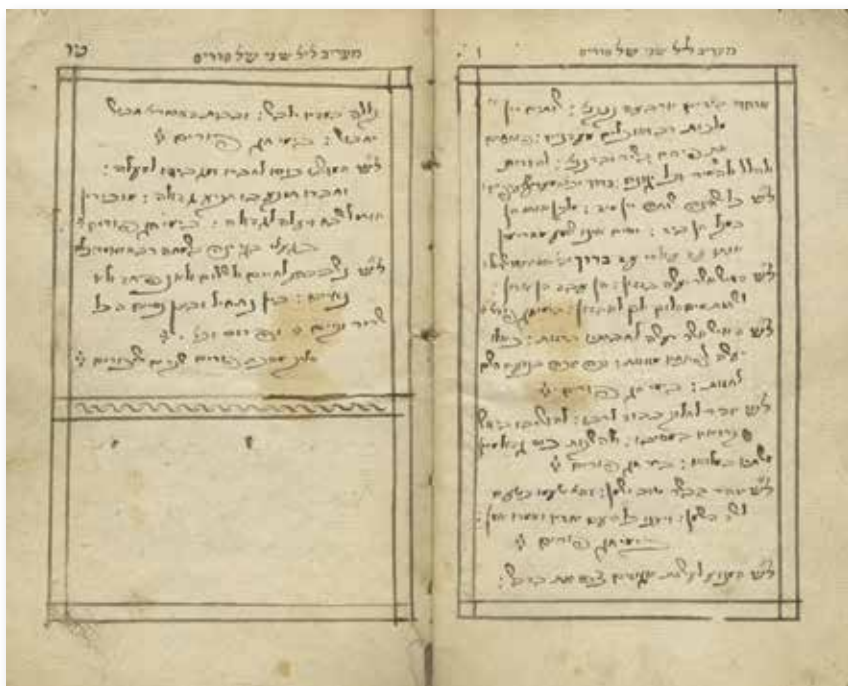
פתיחה: \$1000

174a

174b

175

175. כתב-יד, מסכת פורים - מערב אירופה, המאה ה-18

כתב-יד, מסכת פורים - פרודיה פורימית בסגנון לשון המשנה והתלמוד, בעברית ובארמית. שירי מוסר ופיוטים. [מערב אירופה, שנות הת"ק בקירוב, המחצית השנייה של המאה ה-18 בקירוב].
 כתב אשכנזי רוטו, עיטורי מסגרת וכותרות בכל העמודים. בעמוד האחורי איור "מנורת המקדש" בת שבעה קנים.

בדפים האחרונים: פיוטי "מערבית" היתוליים לליל ראשון של פורים ולליל שני [בחול"ל נהגים שני ימים של יו"ט בשלשת הרגלים, וישנם שינויים בין פיוטי היום הראשון ליום השני. מחבר ה"פיוטים" שלפנינו המציא שני ימים לחג הפורים, למרות שגם בחול"ל נהוג רק יום אחד של פורים].
 [1], טו דף. 19.5 ס"מ. נייר עבה ואיכותי. מצב טוב-בינוני, בלאי רב וכתמים. בעמודים הראשונים הדין מעט דהוי. מעטפת בריסטול מקורית, פגומה.

פתיחה: \$1800

174. Manuscript - Halachic and Aggadic Homilies, Novellae and Responsa - By Rabbi Mordechai HaCohen Trachtman and by his Son Rabbi Chaim - Disciple of Rebbe Ya'akov Yosef Sefarad of Ostroh - Galicia, 19th Century

Manuscript, halachic and aggadic homilies, novellae and responsa, by R. Mordechai HaCohen Trachtman and by his son R. Chaim, disciple of R. Ya'akov Yosef Sefarad of Ostroh. [Galicia, 19th century].

Homilies and novellae written during 1835-1853. Dates and other details are recorded at the beginning and end of many passages. Apparently, most of the passages were written by R. "Mordechai HaCohen Trachtman" of Sataniv [Ukraine], with supplements by his son "Chaim HaCohen" [in one place, the son writes: "**Chaim the son of the author says that according to what my father has written...**"]. The father himself wrote part of his son's Torah novellae [for example, see p. 17b: "**...Shabbat Bereshit 1835. My son Chaim answered...**"].

The manuscript contains copies of letters by R. Mordechai HaCohen [pp. 52b-57a: "**That which I have written to my clever son Shlomo in Starokostiantyniv [Ukraine]. Your father Mordechai**"; etc.]. See enclosed material.

On p. 67a the writer cites teachings by R. Ya'akov Yosef of Ostroh whom he refers to as "My Teacher and My Rabbi" [apparently, he is referring to R. Ya'akov Yosef Sefarad of Ostroh - see below]. The writer continues this passage: "**And I have heard in the name of R. Gavriel...**" [perhaps he refers to R. Gavriel son of R. Naftali Herz Suchostaw, author of Matzevet Kodesh. See Wunder, Encyclopedia LeChachmei Galicia III, pp. 1051-1052].

The manuscript opens with an uncompleted ornate title page.

Evidently, the author of these novellae is R. Mordechai HaCohen Trachtman who immigrated to Jerusalem in his later years and whose signature appears on a letter from 1849 of the "Community of the Kollel of Ashkenazi Chassidim" [Kollel Vohlin] to Sir Moses Montefiore (regarding obtaining a permit to construct the Tiferet Yisrael synagogue of the Ruzhin Chassidim in Jerusalem - see enclosed material).

Not much is known about R. Mordechai's son, R. Chaim, whose novellae appear in this manuscript. It seems that his wife was from Liteni [Romania; see p. 51b and p. 70b]. The abovementioned citation indicates that he was a disciple of R. Ya'akov Yosef Sefarad of Ostroh [died in 1843, Encyclopedia L'Chassidut, Vol. 2, pp. 273-274; disciple of R. Baruch of Medzhybizh. The latter was named after his grandfather R. Ya'akov Yosef of Ostroh, author of the book Rav Yeivi. He succeeded his father and his grandfather as Rebbe in Ostroh].

Mispagination. [93] leaves. 21.5 cm. Overall good condition. Stains and wear. Few tears and worming. Old binding.

Opening price: \$1000

176c

176b

176a

175. Manuscript, Masechet Purim - Western Europe, 18th Century

Manuscript, Masechet Purim - Purim parody phrased in the style of the Mishnah and Talmud, in Hebrew and Aramaic. Ethical songs and piyyutim. [Western Europe, ca. second half of the 18th century]. Cursive Ashkenazi script, decorative borders and titles on all pages. An illustration of the seven-branched Temple menorah appears on the last page. The last leaves contain humorous "Maaravot" piyyutim for the first eve of Purim and the second [as an imitation in jest of the two days of Festivals instituted in the Diaspora, not instituted for Purim]. [1], 15 leaves. 19.5 cm. Thick high-quality paper. Good-fair condition. Heavy wear and stains. The ink on the first pages is slightly faded. Original Bristol wrappers, damaged.

Opening price: \$1800

176. כתב יד - פאר ישראל - חידושי תורה מגדולי הדור, שירים, סגולות ורפואות - תקס"ג-תקס"ה - כתב יד שלא נדפס

כתב יד, "פאר ישראל", חידושי תורה, סגולות ורפואות, שירים וחסידות, מאת רבי שלמה ב"ר יעקב משטרעליץ. וורקנדם (הולנד), [תקס"ג-תקס"ה 1803-1805].
שער מאוייר. כתב-יד שלם, בן שלושה חלקים. לאורכו מופיעים פרטי השנים תקס"ג, תקס"ד ותקס"ה, וכפי הנראה נכתב כתב-היד בשנים אלה. בשער מופיע פרט השנה תר"ג ("בני ישראל"), אך יתכן שנפלה טעות בחישוב הגימטריה.
בהקדמה מספר המחבר על תלאתיו ומקומות נודדיו, ועל נסיעתו לפראג: "לשמוע מהני מילי מעליותא דמתאמרו מפי קדוש וטהור ה'יה אדמ"ו מופת הדור מוהרר יחזקאל לנדויא זצוק"ל, אבל לא זכיתי לכך עבור חסרון הכיס שלא הי' לי לשכור ספרים ודידה". בסוף ההקדמה חותם "שלמה בלא"א המונח[ן] כ"ה יעקב ז"ל משטרעליץ נכד הגאון המפורסם מוהר"ר צבי הירש ליבשיץ ש"ץ ונאמן דק"ק ברלין וברעסלויא".
לאחר ההקדמה שיר גרפי בצורת כוכב, ושיר מליצי נוסף, מאת המחבר.

בכתב היד שלשה חלקים:

חלק ראשון - חידושי אגדה, פנינים ופרפראות על פרשיות השבוע ומאמרי חז"ל ששמע הכותב מרבני דורו במקומות נודדיו: פראג, פיורדא, פרנקפורט דאודר, נייאשטאט, ועוד. ביניהם מופיעים כמה חידושים מגדולי דורו שלא נשאר מתורגם לדורות הבאים, כדוגמת רבי יהודה לייב הלברשטאט (תקל"ז-תקצ"א), מתלמידי ה"פני יהושע", דיין ור"מ בישיבה המפורסמת בפיורדא; רבי "משה נ"ש" [יתכן והוא המוכר בשו"ת "חתם סופר" חלק ו' סימן ל"ז בין דיניי ניקלשבורג]; רבי פייבל באסקוויץ [אב"ד דיאנדיאש]; דברים ששמע "מפי קדוש תורני מוהר"ר אפרים בנישתי חכם בק"ק צפת תוב"ב", ועוד. כמו כן, מביא דבר תורה בשם "הגאון מוהר"ר נפתלי כץ זצ"ל" [בעל סמיכת חכמים].

בסוף חלק זה מופיעות חידות בחרוזים, ואחריהן שיר חידה ארוך "על עסקי וסדרי המחולות הנהוגים בין עמינו בימי משתה ושמחה" (בשוליו ביאור החידה), וכן "קינה שקונן התורני מוה"ר הירץ וויזל על מות רבינו משה ב"ר מנחם מדעסויא [מנדלסון] בק"ק ברלין". קינה זו נדפסה לאחר מותו של מנדלסון בכתב העת

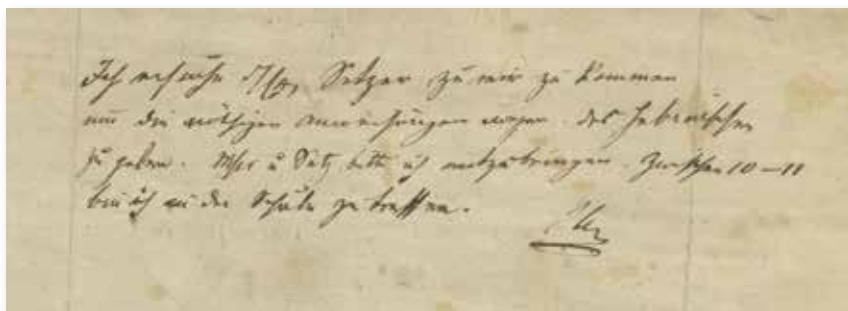
"המאסף", אדר א' תקמ"ו, אך לפנינו מופיעה בשינויי נוסח ועם הוספות.

חלק שני - כולל מאות "סגולות ורפואות אשר כמה מהם בדוקים ומנוסים ממני ומשאר יחידי עם סגולה", בעברית וביידיש, מספרים וסופרים. בין היתר מביא סגולה בשם "רבי יואל בעל שם" לאשה המקשה לילד (סגולה זו אינה מופיעה בספר הסגולות 'מפעלות אלוקים'); בדיקת הריון "בשם ר' יוסף רופא אחיו של ר' חסדא ברצלונני"; רפואות "מהרופא מומחה מוה"ר שמואל מק"ק המבורג לחולי ריאה"; סגולה מרבינו יקר למניעת כאב שיניים, ועוד.

חלק שלישי - "נעים וזמירות - שבחים ושירות", כולל שירים לחתונות ואירועים שונים. רישומים שונים, השלמות והוספות לחלקים הראשונים.

[65] דף 15 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים. קונטרסים מנותקים. ללא כריכה.

פתיחה: \$400

177a

177. קונטרס פולמוסי בכתב יד קדשו וחתירתו של הרש"ר הירש - פרנקפורט דמיין, תרי"ז

קונטרס עם מאמר פולמוסי בכתב יד קדשו של רבי שמשון רפאל הירש - Rabbi Josua, der Mann "der goldenen Mitte" (רבי יהושע, איש שביל הזהב), עם חתימתו בסוף הקונטרס. [פרנקפורט דמיין, תרי"ז בקירוב].

14 עמודים גדולים, כתיבה אוטוגרפית עם מחיקות ותיקונים, הוספות ורישומים בשוליים. גרמנית בשילוב מילים בעברית.

המאמר העשירי בסדרת מאמרים שפרסם הרב הירש בכתב-העת האורתודוקסי "ישורון" (Jeschurun), נגד היינריך גרץ (Heinrich Graetz) ונגד ספרו "דברי ימי ישראל" (Geschichte der Juden, ההיסטוריה של היהודים). גרץ השתייך לתנועת "חכמת ישראל" והוקע ע"י הרב הירש ורבנים אורתודוקסיים אחרים ככופר בעיקרי האמונה. משפט אופייני לדוגמה מתוך המאמר שלפנינו (עמ' 1, בתרגום חופשי): "העובדות הפשוטות מנתצות את המתכונת שהרכיב המחבר מהוכוכבים שבילות הירח היפים של דמונותיו".

בעמוד הריק שבסוף הקונטרס הוסיף הרב הירש רישום בכתב-ידו, שבו מבקש כי הסדר יבוא אליו לקבל ממנו הוראות נחוצות לגבי הקטעים בעברית, וכותב כי הוא יוכל לפגוש אותו בבית הספר בין השעות 10:00-11:00. בסוף הקטע חתם הרב הירש באות הלועזית הראשונה של שמו: "H". המאמר נדפס ב"ישורון" (כתב עת שיסד הרב הירש והוציא לאור בין השנים תרט"ו-תרכ"ט 1854-1869, והיה הבמה הספרותית העיקרית בה פרסם את מאמריו בשפה הגרמנית), שנה שלישית, חוברת V (שבת תרי"ז, פברואר 1857), עמ' 229-254. ראה חומר מצורף.

רבי שמשון ב"ר רפאל הירש - הרש"ר הירש (תקס"ח-תרמ"ט 1808-1888), מנהיגה הגדול של היהדות האורתודוקסית בגרמניה ומיסד ה"קהילות הנפרדות". תלמיד "החכם בריינס" מהמבורג, ורבי יעקב עטלינגר בעל ה"ערוך לנר" מאלטונה. מגיל 22 החל לכהן ברבנות באולדנבורג, בעמדין ובניקלשבורג. בשנת תר"י נקרא ע"י אחת-עשרה המשפחות החרדיות בפרנקפורט דמיין לעמוד בראש הקהילה החרדית החדשה "עדת ישורון". הרש"ר הירש היה הראשון לעמוד בפרץ מול ההידרדרות המהירה של יהדות גרמניה, והקים מחדש בעשר אצבעותיו את היהדות האורתודוקסית בגרמניה. סמכותו ההלכתית והתורנית, הקנתה לו את המעמד הבלתי מעורער של מנהיג היהדות הדתית במערב אירופה. פעל רבות לביסוס קהילות נפרדות בערים שונות ברחבי גרמניה, וחייך דור שלם לתורה ולמצוות באמצעות ספריו ומאמריו ("אגרות צפון", "חורב" ועוד).

14, [2] עמ' 34 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. כתמים. במספר מקומות קרעים ובלאי בשוליים, עם חסרון ופגיעה קלה בטקסט. כריכת עור חדשה מהודרת, עם הטבעה מזהבת.

פתיחה: \$4000

176. Manuscript - Pe'er Yisrael - Novellae by Torah Scholars, Poems, Segulot and Cures - 1803-1805 - Hitherto Unprinted Manuscript

Manuscript, Pe'er Yisrael, Torah novellae, segulot and cures, poems and riddles, by R. Shlomo son of R. Ya'akov of Strelitz. Werkendam (Netherlands), [1803-1805]. Illustrated title page. Complete three-part manuscript. The manuscript is dated in three different places: 1803, 1804 and 1805, hence we assume that it was written in the course of these years. The title page bears the date 1843 in gematriya form, however, the writer may have erred in calculating the gematriya.

In the introduction to the manuscript, the author writes of his travails and of the places he traversed. He recounts his journey to Prague to study Torah directly from the illustrious Yechezkel Landau (to whom the writer refers with lavish titles), however he could not fulfill his aspiration "due to lack of funds required to rent books and for living quarters". He signs the introduction: "Shlomo son of the late Ya'akov of Strelitz, grandson of the famous R. Zvi Hirsh Livshitz of Berlin and Breslau".

A graphic star-shaped poem and another flowery sonnet by the author follow the introduction.

Three-part manuscript: Part 1 - Aggadah novellae, anecdotes and highlights of the weekly Torah portions and Chazal sayings heard by the writer from rabbis during his travels through Prague, Furth, Frankfurt an der Oder, Neustadt, etc. These include novellae by Torah leaders whose Torah teachings were lost to following generations, such as R. Yehuda Leib Halberstadt (1777-1831), a disciple of the Pnei Yehoshua, dayan and lecturer at the famous yeshiva in Furth; R. "Moshe Nash" [possibly, mentioned in the Chatam Sofer responsa, Part 6, Siman 37, counted among the Nikolsburg dayanim]; R. Feivel Boskowitz [Rabbi of Dindish]; teachings heard from "...R. Efraim Benisti, sage in Safed", etc. He also cites Torah thoughts in the name of "R. Naftali Katz" [author of Semichat Chachamim].

This part ends with riddles in rhyme followed by a long poetic riddle and a "lamentation by R. Hertz Weisel on the death of R. Moshe son of R. Menachem of Dessau (Mendelsohn) of Berlin". This lamentation was printed after Mendelsohn's death in the HaMe'asef periodical, Adar I 1786, however, it appears in this manuscript with variations and additions.

Part 2 - Contains hundreds of "segulot and cures, some which I and others have tried and found effective" in Hebrew and Yiddish, from various books and persons. Among others, the author cites a segula in the name "R. Yoel Ba'al Shem" for a woman undergoing difficult labor (this segula does not appear in the book of segulot Mifalot Elokim); pregnancy test "in the name of R. Yosef Rofeh brother of R. Chisda Barceloni"; cures "by the expert physician R. Shmuel of Hamburg for lung disease"; segula by R. Yakar for preventing toothache, etc.

Part 3 - "Ne'im Zemirot - praises and poems", containing poems for weddings and various occasions. Various inscriptions, appendices and additions to the first parts. [65] leaves. 15 cm. Fair-good condition. Stains. Detached gatherings. Without binding.

Opening price: \$400

177. Polemic Article Handwritten and Signed by Rabbi S.R. Hirsch - Frankfurt am Main, 1857

A polemic article - "Rabbi Josua, der Mann der goldenen Mitte" [Rabbi Yehoshua, the Man of the Golden Mean], handwritten and signed by R. Shimshon Raphael Hirsch. [Frankfurt am Main, ca. 1857].

14 large pages, autographic writing with erasures and revisions, additions and marginalia. German incorporated with Hebrew words. This is the tenth of a series of articles published by R. Hirsch in the Orthodox periodical *Jeschurun*, against the doctrine of Heinrich Graetz, critiquing the latter's book *Geschichte der Juden* ("History of the Jews"). Graetz was a member of the Chochmat Yisrael movement and was denounced by R. Hirsch and other Orthodox rabbis as a heretic who denies basic tenets of the Jewish faith. The following is a characteristic sentence from this composition (p. 1, free translation): **"The plain facts demolish the pattern that the author has managed to construct out of the stars in the beautiful moonlit nights of his fantasies".**

R. Hirsch added a handwritten inscription on a blank page at the end of the article, in which he requests that the typesetter should approach him for necessary instructions regarding the Hebrew, and writes that he can meet him in the school from 10:00-11:00. R. Hirsch signed at the end of the passage with the initial of his name: "H".

This article was printed in the *Jeschurun* periodical (founded by R. Hirsch and published from 1854-1869, constituting the primary literary platform for his articles in the German language), Year 3, Issue 5 (February 1857), pp. 229-254. See enclosed material.

R. Shimshon Raphael Hirsch (1808-1888), illustrious leader of German Orthodox Jewry and founder of the secessionist Orthodox community, disciple of the Chacham Bernays of Hamburg, and R. Yaakov Etlinger author of *Aruch LaNer* of Altona. From the early age of 22, Rabbi Hirsch served as rabbi of Oldenburg, Emden and Nikolsburg. In 1850, the eleven Orthodox families residing in Frankfurt am Main requested his leadership of the new Orthodox Adat *Jeschurun* congregation. R. Samson Raphael Hirsch was the first to attempt to prevent the rapid spiritual decline of German Jews and single-handedly reestablished Jewish Orthodoxy in Germany. His authority in halacha and Torah imbued him the indisputable position of leader of Orthodox Jewry in Western Europe. He was active in establishing congregations in various cities throughout Germany and educated an entire generation in Torah and mitzvot by means of books and articles he published (*The Nineteen Letters*, *Chorev* and more).

177c

177b

14, [2] pages. 34 cm. Condition varies among the leaves, good-fair. Stains. Wear and occasional tears in margins, including open tears slightly affecting text. New, elegant leather binding, with gilt embossment.

Opening price: \$4000

178. Autograph Manuscript - Sermons in Yiddish and German - The "Teacher" Rabbi Shlomo Lowenstein - Pflaumloch (Southern Germany), 1837-1864

Autograph manuscript, sermons for Shabbat and Festivals, by the "Teacher" R. Shlomo Lowenstein. [Pflaumloch, Southern Germany], 1837-1864.

Approximately 20 sermons, most in German [interspersed with Hebrew quotes] and some in Yiddish. Many sermons are dated and some contain other details.

At the top of leaf [1]: "Sermon for the dedication of the synagogue in the Pflaumloch community on Erev Shabbat Kodesh Chanuka and Rosh Chodesh...". At the top of p. [7b]: "Sermon for Shabbat and Chanuka and Rosh Chodesh Parshat Miketz [1846] in the new synagogue in Pflaumloch". This event was documented in the newspaper Der Israelit des neunzehnten Jahrhunderts on Feb. 7, 1847. The article reports that sermons were delivered by the "Teacher Lowenstein" and "Rabbi Adler brother of the Rabbi of London" [R. Gavriel HaCohen Rabbi of Oberdorf, brother of R. Natan Adler Rabbi of London, died 1859].

On p. [107a] is a Yiddish inscription signed: "Löwenstein".

Interesting inscription on p. [118b]: "First day of Pesach 1840. On Erev Pesach... the sage exceptionally knowledgeable in Torah and science passed away... highly esteemed, my friend and friend of all Jews, R. Moshe Hirsh Ellinger [R. Moshe Hirsh son of R. Leib Ellinger, see enclosed material]...".

R. Shlomo Lowenstein (1803-1883), Torah scholar, teacher of the Pflaumloch community for 40 years who taught many disciples until his retirement in 1866. Born in Oberdorf, he died in Munich. Son-in-law of R. Avraham Ber - one of the heads of the Pflaumloch community.

[167] leaves. Various sized gatherings bound together. Good-fair condition. Stains. Wear and tears. New binding, placed in a matching case. Provenance: Hechal Shlomo collection.

Opening price: \$400

178

178. כתב-יד אוטוגרפי - דרשות בידיש ובגרמנית - ה"מורה" רבי שלמה לוונשטיין - פפלאומלוך (דרום גרמניה), תקצ"ח-תרכ"ד

רישום מעניין בדף [118]: "יום ראשון של פסח ת"ר לפ"ק 1840. ובע"פ [ובערב פסח] בליל ביטול חמץ מת החכם המופלא בתורה במדע ובירא... שמו נודע לתהלה בשערים, ידידי וידיד כל היודים [היהודים], ה"ה ר' משהירש עללינגר [פרנס ומנהיג] רבי משה הירש ב"ר ליב אלינגר, "צבי ותפארת קהלתנו", "לא קם כמשה במקומנו" - ראה חומר מצורף], על זה דוה לבינו כי נטול עטרת קהלתנו וד' יגדר פרצינו".

רבי שלמה לוונשטיין (תקס"ג-תרמ"ג), תלמיד חכם, ה"מורה" של קהילת פפלאומלוך במשך כארבעים שנה, עד פרישתו בשנת תרכ"ו. העמיד תלמידים רבים. נולד באוברדורף, נפטר במינכן. חתן רבי אברהם בער - מראשי קהילת פפלאומלוך.

[167] דף. קונטרסים בגדלים שונים, כרוכים יחד. מצב טוב-בינוני. כתמים. קרעים ובלאי. כריכה חדשה, נתון בקופסה תואמת. מקור: אוסף היכל שלמה.

פתיחה: \$400

כתב-יד אוטוגרפי, דרשות לשבתות ומועדים, מאת ה"מורה" רבי שלמה לוונשטיין. [פפלאומלוך Pflaumloch, דרום גרמניה], תקצ"ח-תרכ"ד 1837-1864.

כ-20 דרשות, רובן בגרמנית [עם ציטוטים מהמקורות בעברית] וחלקן בידיש. בדרשות רבות מופיע תאריך ובמספר דרשות פרטים נוספים.

בראש דף [1]: "פרעדיגט [דרשה] לחינוך בהכ"נ בק"ק פפלויםלאך יע"א בעש"ק חנוכה ור"ח..."; ובראש דף [7]: "פרעדיגט ליום השבת וחנוכה ור"ח פ' מקץ תרב"ה [תר"ז 1846] בבכה"ג חדש בפפלויםלאך". האירוע תועד בעיתון Der Israelit des neunzehnten Jahrhunderts מיום 7 בפברואר 1847, שם דווח שהדרשנים היו ה"מורה לוונשטיין" ו"הרב אדלר אחי הרב של לונדון" [רבי גבריאל הכהן אדלר אבי"ד אוברדורף, אחי רבי נתן אדלר אבי"ד לונדון, נפטר תר"כ 1859].

בדף [107]א, בסוף רישום בידיש, חתום: "Löwenstein" [לוונשטיין].

179. Manuscripts, Torah Novellae, Sermons and Letters - Poland, ca. 1870s

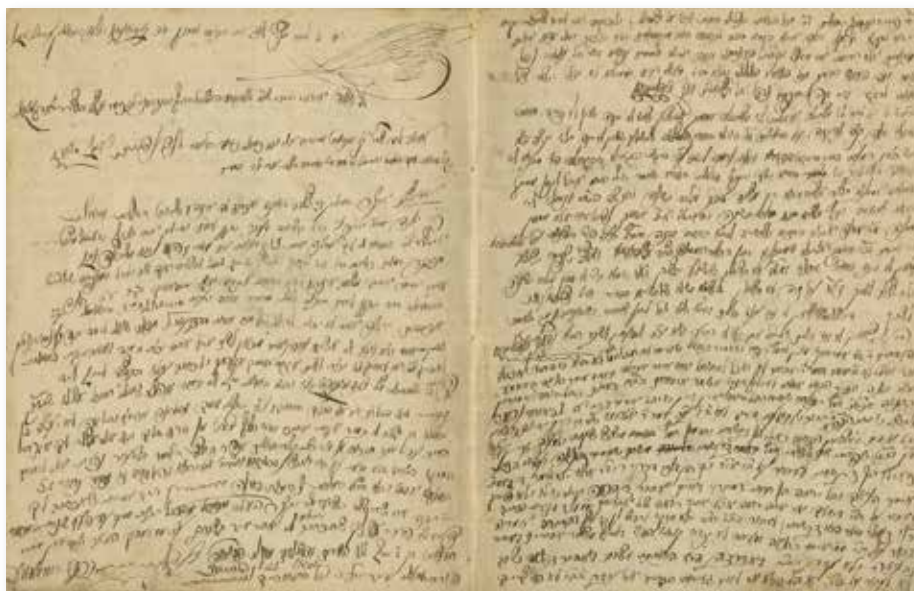
Two handwritten notebooks containing a variety of writings: Torah novellae and homilies, stories and songs, letters containing Torah novellae as well as letters on various other topics. [Poland, ca. 1870s].

These notebooks contain copies of letters as well as lists of Torah novellae and sermons; some original and others copied from other sources. The sermons and some of the letters contain dates from the 1830s, as well as references to events in Poland during that time period (the notebook mentions events that occurred to the brother-in-law of the author, R. Shlomo Zalman of Poznan, in interactions with the government. R. Shlomo Zalman was a wealthy Torah scholar who passed away in 1848 near Nasielsk, Poland). However, the dates on the letters imply that the author was a young man from central Poland who studied in Konstantyn, Poland in the 1870s, where he copied other letters and Torah novellae into his notebook, including the above letters from the 1830s. The copies of letters contain various signatures, but most of them contain the name "David Leib Hakohen", son of "Zev Wolf Hakohen" (there are several cities and towns named Konstantyn in Poland and the surrounding areas; it was not possible to identify the location of the author with certainty).

The notebooks contain several particularly interesting letters: business letters, letters from yeshiva students to their parents, letters from a groom to his father-in-law, as well as letters from both sets of parents of an engaged couple regarding the appropriate presents (pocket watch in a silver case with a chain for the groom; gold jewelry for the bride), as well as other interesting items.

Approx. 65 written pages. 19.5-20.5 cm. Fair condition. Extensive wear and staining.

Opening price: \$300

179

179. כתבי-יד, חידושי תורה, דרשות ואגרון מכתבים - פולין, שנות התר"ל בקירוב

יד ישנים משנות התק"צ. בהעתקות המכתבים מופיעות חתימות שונות, אך רוב המכתבים וחלק מהחידושים, הנם בחתימת "דוד ליב הכהן", ששם אביו היה ר' "זאב וואלף הכהן" [בפולין וסביבתה יש מספר ערים ועיירות הנקראות בשם קונסטנטין. לא ברור לנו באיזו מהן למד הכותב].

תוכן האגרות שבאגרון מעניין במיוחד: מכתבים עסקיים ומכתבים של בחורי ישיבה להוריהם, מכתבי חתן לחמיו ומכתבי מחותן למחותניו [בהם נדונים בפרוטרוט נושאי המתנות שישלחו לחתן ולכלה ("צל המעלות ומכסהו מכסף צרוף עם עבות הזהב" =שעון כיס, עם נרתיק כסף ושרשרת זהב], "טיזעל של זהב" [תכשיט זהב לכלה] ועוד פריטים מעניינים].

כ-65 עמודים כתובים. 19.5-20.5 ס"מ. מצב בינוני. בלאי רב וכתמים.

פתיחה: \$300

שתי מחברות בכתב-יד, הכוללות מגוון נושאים: חידושי סוגיות ודרשות, סיפורי מעשיות ושירים, מכתבים בדברי תורה והעתקת נוסחאות מכתבים בנושאים שונים. [פולין, שנות התר"ל בקירוב]. במחברות אלו משולבים אגרון מכתבים (העתקות נוסחי מכתבים שנכתבו בעניינים שונים) עם רשימות חידושי תורה ודרשות, כפי הנראה חלקן מקוריות וחלקן העתקות. בדרשות ובחלק מהמכתבים מופיעים תאריכים משנות התק"צ, ומאורעות ממרכז פולין מתקופה זו [בין השאר מובאים דברים שארעו לגיסו של הכותב, הגביר רבי שלמה זלמן פוזנער עם שרי המלוכה - הגביר רבי שלמה זלמן פוזנר, מגאוני פולין, נפטר בשנת תר"ח באחות קאכאר ליד נאשילסק]. אך מהתאריכים בסביבות שנות התר"ל שבאגרון המכתבים (שרובם נכתבו בעיר קונסטנטין), נראה כי הכותב היה בחור (חתן) ממרכז פולין שלמד תורה בעיר קונסטנטין בשנות התר"ל, וכתב במחברותיו חידושי תורה, העתקות מעניינות של מכתבים שכתב בעצמו ומכתבים שכתב עבור אחרים, וכנראה העתיק גם דברי דרוש וחידושי תורה מכתבי-

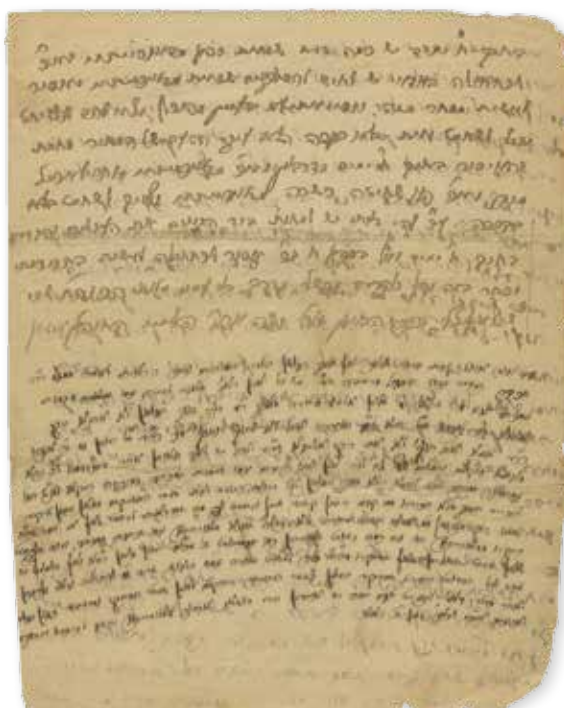
181

181. אוסף דפים בכתב-יד, חידושי תורה ומחקר

אוסף דפים בכתב-יד, טיוטות חיבורים ורשימות בנושאים מגוונים, דברי תורה וענייני מחקר, מרבנים ומלומדים שונים. בין הפריטים: • כתב-יד, אגרת רב שרירא גאון, עם הערות וצינונים, ממחבר לא ידוע. [מזרח אירופה המאה ה-19]. לא שלם. גליון מקופל, 8 עמ' כתובים. הכותב לא מוזהה, אך נראה מהערותיו כי מדובר בתלמיד חכם מופלג. • העתקה של תשובות הלכתיות מאת הגאון רבי שלמה קלוגר, בעניין אפיית מצות מקטניות בחול המועד. כפי הנראה, אחת התשובות לא נדפסה. • מכתב שנשלח ל"אדוני אבי ועטרת ראשי כמהר"ר אברהם החכם השלם". אייר תר"ל [1870]. ערבית-יהודית. • שני דפים עם העתקות סיפורי חסידים. סיפור על הבעש"ט ששמע רבי ישראל מרוזין מרועה צאן, וסיפורים הקשורים למשפחת רבי נחמן מברסלב. • עוד פריטים נוספים.

12 פריטים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$500

180

180. Collection of Manuscripts - Rabbi Shmuel Zvi Wein, Rabbi of Wizajni

Collection of handwritten leaves - Torah novellae and halachic responsa, handwritten by R. Shmuel Zvi Wein, Rabbi of Wizajni, and by other writers. [Lithuania, ca. 1870-1885].

Two responsa bear his full signature: "Shmuel Zvi son of R. Moshe Aryeh HaLevi". One signature has the addition of "who resides here in Wizajni".

R. Shmuel Zvi HaLevi Wein, Rabbi of Wizajni (Otzar HaRabbanim 19623), son of the renowned R. Moshe Aryeh HaLevi Rabbi of Eišiškės, Ponevezh and Jonava [a prominent rabbi in his days who wrote an approbation on the first edition of the book Chafetz Chaim in 1872, died in 1892]. R. Shmuel Zvi served in the rabbinates of Ponevezh and Jonava and in 1870,

180. צרור כתבי-יד - רבי שמואל צבי וויין הרב מוויזאן

צרור דפים בכתב-יד, חידושי תורה ותשובות בהלכה, בכתב-ידו של רבי שמואל צבי וויין אב"ד וויזאן, ומכותבים נוספים. [ליטא, שנות התר"ל-תר"מ 1870-1885 בקירוב].

בשתיים מן התשובות שבצרור זה מופיעה חתימתו המלאה: "שמואל צבי בהרב מו"ה משה ארי' הלוי", ובאחת מהם הוא גם חותם "החופ"ק וויזאן".

הגאון רבי שמואל צבי הלוי וויין - הרב מוויזאן (אוצר הרבנים 19623), בן הגאון הנודע רבי משה אריה הלוי אב"ד אישישוק, פוניבז' ויאנובה [מגדולי הדור שהסכימו בשנת תרל"ב על ספר "חפץ חיים" במהדורתו הראשונה, נפטר תרנ"ב]. רבי שמואל צבי כיהן בדיינות בפוניבז' וביאנובה ובשנת תר"ל בערך נתמנה לרבה של העיירה וויזאן (Wizajni הסמוכה לקלווריה), ונודע לגאון חריף ומפולפל. לאחר מכן נסע לארה"ב [לפני שנת 1888] וכיהן בה ברבנות למעלה מארבעים שנה. מגדולי רבני העיר ניו יורק, בה כיהן ברבנות בבורו-פארק וכאב"ד "בית דין הגדול" שהוקם כנגד "אגודת הקהלות". נפטר בשנות התר"פ בערך.

כ-35 דפים כתובים, בדפים בודדים ובקונטרסים. גודל משתנה. רוב הדפים במצב בינוני. נייר יבש ודק. בלאי וקרעים חסרים. בשולי הדפים.

פתיחה: \$750

was appointed Rabbi of Wizajny (near Kalvarija). He earned fame as a sharp, clever Torah scholar. Later [before 1888], he traveled to the USA and for over 40 years held a rabbinical position. He was a leading New York rabbi, served in the Borough Park rabbinat and headed the Beit Din HaGadol which was established in opposition to Agudat HaKehillot. He died in the 1920s.

Approximately [35] written leaves - single leaves and pamphlets. Size varies. Most leaves are in fair condition. Dry and thin paper. Wear and open tears to margins.

Opening price: \$750

182

182. Manuscripts by Rabbi Yisrael Chaim Deiches, Rabbi of Leeds

Collection of manuscripts, Sefer Netivot Jerusalem - novellae on the Jerusalem Talmud, Tractate Bava Batra. [England?, ca. 1900-1920].

Some of the pages were handwritten by the author, while others written by a scribe with glosses and additions by the author. The content was printed in Sefer Netivot Jerusalem by R. Yisrael Chaim Deiches of Leeds.

R. Yisrael Chaim Deiches (1850-1936), was among England's senior rabbis. He was born in Lithuania and studied in the great Lithuanian yeshivot, where he developed a relationship with R. Yisrael Salanter and R. Yitzhak Elchanan Spektor of Kovno. He served as rabbi of Kudirkos Naumiestis, Lithuania, where

182. כתבי יד - הגאון רבי ישראל חיים דייכעס אב"ד ליעדז

צורר כתבי-יד, ספר "נתיבות ירושלים" - חידושים על תלמוד ירושלמי מסכת בבא בתרא [אנגליה; תר"נ-תרפ"ב בקירוב]. חלק מהדפים בכתיבה אוטוגרפית של מחבר, וחלקם בכתיבת סופר ומעתיק עם הוספות והגהות בכתב-יד המחבר. תוכן הדברים נדפס בספר "נתיבות ירושלים" של הגאון מליעדז רבי ישראל חיים דייכעס (לונדון, תרפ"ז).

רבי ישראל חיים דייכעס (תר"י-תרצ"ו), זקן רבני אנגליה. נולד בליטא, למד בישיבות ליטא, וזכה להתקרב לגאוני ישראל רבי ישראל מסלנט ורבי יצחק אלחנן מקובנא. נדע כגדול בתורה ובגאונותו הרבה. כיהן ברבנות בניישטאדט-שירווינט (ליטא). בשנת תרמ"ו הגיע לכהן ברבנות ליעדז (אנגליה). את ספרו הראשון על הירושלמי מסכת בבא קמא הדפיס כבר בשנת תר"מ בוילנא, ואת החלקים על מסכתות בבא מציעא ובבא בתרא הדפיס בלונדון בשנים תרפ"ו-תרפ"ז. ספר דרשותיו "דרשות מהרי"ח" נדפס בליעדז, שנת תר"פ. חיבר עוד ספרים רבים, וערך והו"ל את הירחון "בית וועד לחכמים" (ליעדז-לונדון, תרס"ב-תרס"ד).

כ-80 דף, 33 ס"מ. מצב טוב. מעט בלאי. + כ-10 דף, 36 ס"מ. מצב בינוני. נייר יבש ושביר עם פגיעות רבות.

פתיחה: \$300

181. Collection of Handwritten Leaves, Torah Novellae and Research

Collection of handwritten leaves, drafts of compositions and notes on diverse topics, Torah teachings and research, by various rabbis and scholars.

The collection includes:

- Manuscript, missive by Rav Sherira Gaon, with comments and references, by an unknown author. [Western Europe, 19th century]. Incomplete. Folded sheet, 8 written pages. Unidentified author, however, his comments portray his exceptional Torah knowledge.
- Copy of halachic responsa by R. Shlomo Kluger, regarding baking matzot from legume flour during Chol HaMoed. Apparently, one of these responsa was not printed.
- Letter sent to "...R. Avraham, the sage". Iyar 1870. Judeo-Arabic.
- Two leaves with copies of Chassidic tales. A story about the Ba'al Shem Tov, heard by R. Yisrael of Ruzhin from a shepherd, and stories related to the family of R. Nachman of Breslev.
- Other items.

12 items. Size and condition vary.

Opening price: \$500

183

183. Autograph Manuscript - Shvil LaChaim - Moral Composition in Yiddish

Manuscript, Shvil LaChaim, Yiddish moral composition, by R. Yehuda Aryeh Leib son of R. Moshe. [Cursive Ashkenazi script (Europe?), ca. 19th century].

The author's name appears in an acrostic at the beginning of the introduction: "**Yehuda Aryeh Leib son of my father and teacher Moshe**".

Handwritten by the author, with additions and revisions between lines and on the margins. Written on title page: "Shvil LaChaim, path to life, according to the verse For the commandment is a lamp and

the law is light and reproofs of instruction are the way of life" [quote from Mishlei 6, 23]. The composition is divided into chapters, the end from the middle of Chapter 14 is lacking. Marginalia, some in Hebrew.

Penciled inscription on front flyleaf: "Solomon". [1], 70 leaves. 20.5 cm. Overall good condition. Stains. Tears affecting text to two leaves at the beginning of the book. Old binding.

Opening price: \$550

183. כתב-יד אוטוגרפי - ספר שביל לחיים - חיבור מוסרי בידיש

כתב-יד, "ספר שביל לחיים", חיבור בידיש בענייני מוסר, מאת רבי יהודה אריה ליב ב"ר משה. [כתיבה אשכנזית רהוטה (אירופה?), המאה ה-19 בקירוב].

שם המחבר על פי האקרוסטיכון שבראש ההקדמה: "הק' יהודה אריה ליב בן לאדוני אבי מורי משה ז"ל".

כתב-יד אוטוגרפי, עם הוספות ותיקונים בין השורות ובשולי הדפים. בשער: "ספר שביל לחיים, איין שטעג צום לעבין, על פי הכתוב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר". החיבור מחולק לפרקים [קאפיטלעך], סופו חסר ומגיע עד אמצע פרק י"ד. בכמה מקומות הערות שוליים, חלקן בעברית.

בעמוד שלפני השער רשום בעפרון: "סולומון".

[1], ע דף. 20.5 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. בשני דפים בתחילת הספר, קרעים עם פגיעה בטקסט. כריכה ישנה.

פתיחה: \$550

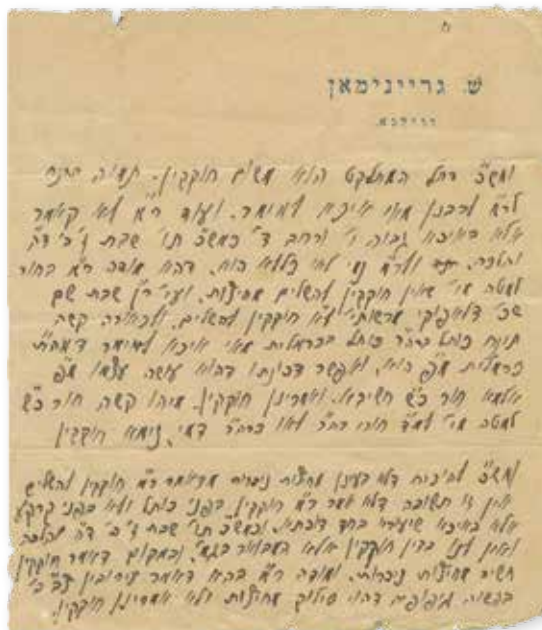
184. Leaf of Torah Novellae in the Handwriting of the Chazon Ish - With a Section Not Printed in his Book

Small leaf of Torah novellae on the laws of eruvin, handwritten by R. Avraham Yeshaya Karelitz, author of the Chazon Ish. [Vilna, 1920s].

Written on the official stationery of his brother-in-law R. Shmuel Greineman, publisher of the Chazon Ish series.

Most of this text has not been published in his book on eruvin (Vilna 1929), with the exception of the last six lines (which were printed in this book at the end of Siman 44).

From 1920-1933, the Chazon Ish lived in Vilna. During those years, he walked each day from his home to the home of his brother-in-law R. Shmuel Greineman who lived in a quiet section on the outskirts of the city. He would closet himself in a room which his brother-in-law provided for his use, deeply immerse himself in Torah study and write his novellae. After his writings accumulated to the size of a book, he would hand them over to his brother-in-law R. Greineman and the latter prepared them for print. During the years he resided in Vilna, he composed three books, including his book on eruvin. This text is related to a halachic polemic in which the Chazon Ish disagreed with the teachings of R. Ben Zion Sternfeld Rabbi of Bielsk [a renowned Torah scholar in his days] which appear in his book Sha'arei Zion responsa (1903, Part 1, Siman 4), regarding carrying on Shabbat in a city which is bounded by bridges. In his book on eruvin (Siman 44), the Chazon Ish refutes the reasoning of the Sha'arei

184

Zion and disagrees with his opinion. The text in this leaf contains another challenge to the words of the Sha'arei Zion, which was not printed in his book.

16 lines in the handwriting of the Chazon Ish on the official stationery of his brother-in-law "S. Greineman Vilna". 11.5 cm. Good condition. Folding marks.

Opening price: \$900

184. דף חידושי תורה בכתב-ידו של ה"חזון איש" - עם קטע שלא נדפס בספרו

דף קטן, חידושי תורה בהלכות עירובין, בכתב ידו של רבי אברהם ישעיה קרליץ בעל ה"חזון איש". נווילנא, שנות ה-20 של המאה ה-20.

נכתב על נייר מסמכים רשמי של גיסו רבי שמואל גריינמן, המו"ל של ספרי "חזון איש".

רוב הקטע שלפנינו לא נדפס בספרו על עירובין (ווילנא תרפ"ט), למעט שש השורות האחרונות שנדפסו בספרו זה (בסוף סימן מד).

בין השנים תר"פ-תרצ"ג התגורר ה"חזון איש" בוילנא. באותה תקופה היה צועד כל יום מביתו לבית גיסו רבי שמואל גריינמן, מקום שקט בקצה העיר. שם היה מסתגר בחדר שהועמד לרשותו, שוקע בלימודו בעומק העיון ומעלה את חידושיו על הכתב. כשהיו כתביו מצטברים לגודל של ספר היה מוסרם לגיסו הרב גריינמן שיכנים להדפסה. במשך ימי מגוריו בוילנא חיבר שלשה ספרים מסדרת ספריו, וביניהם ספרו על עירובין.

הקטע שלפנינו קשור לפולמוס הלכתי שהיה לחזון איש עם דברי רבי בן ציון שטרנפלד אב"ד בילסק [מגדולי דורו הנוודעים] בספרו שו"ת "שערי ציון" (תרס"ג, חלק א סימן ד), בעניין טלטול בעיר הגובלת בגשרים. בחלק הנדפס בספרו על עירובין (סימן מד) מפרוץ החזון איש את נימוקיו של ה"שערי ציון" וחולק על דעתו. בקטע שלפנינו קושיה נוספת על דברי ה"שערי ציון", שאינה מופיעה בדפוס.

16 שורות בכת"י החזון איש, על נייר מסמכים רשמי של גיסו "ש. גריינימאן ווילנא". 11.5 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול.

פתיחה: \$900

186. קונטרס תשובות הלכתיות - בכתב-ידם של הגאונים רבי שמשון מורפורגו בעל "שמש צדקה" וחותנו רבי יוסף פיאמיטה - אנקונה, תע"ו

קונטרס בכתב-יד, הכולל שתי תשובות הלכתיות ארוכות, בכתב ידם וחתימתם של רבי שמשון מורפורגו בעל "שמש צדקה" ושל חותנו רבי יוסף פיאמיטה - רבני אנקונה. אנקונה (איטליה), תע"ו [1717].

קונטרס בן שבעה עמודים כתובים בעניין מקרה "המסמר שערות בשרנו" שאירע בקהילה בין אדם בשם ידידה לבין המשרתת בביתו. תחילה מופיעה תשובה בכתב-ידו של רבי יוסף פיאמיטה, החותם "הדל באלפי יפ"י" (בצורה זו חותם גם בתשובותיו המופיעות בשו"ת שמש צדקה), ואחריה תשובה בכתב-ידו של רבי שמשון מורפורגו, החותם בשמו המלא: "פה אנקונה... שנת התע"ו, הצעיר שמשון בכמ"ד יהושע משה מורפורגו". בתשובתו כותב רבי שמשון במילים חריפות על המקרה, על כוחו של בית דין להעניש ולקנס גם בומן הזה, ועל העונשים שיוטלו על הפרשע "עד שיפייס את הנערה" ו"עד שתמחנה מעל פני העשוקה דמעתייה...". למיטב ידיעתנו, התשובות שבקונטרס זה לא נדפסו.

רבי שמשון מורפורגו (תמ"א - ת"ק; 1681-1740), מגדולי רבני איטליה, רבה של אנקונה במשך כעשרים שנה. תלמידים של רבי שמואל אבוהב, רבי מנשה חפץ ורבי יהודה בריאל. בתפקידו כרבה של אנקונה התפרסם כאחד מגדולי הפוסקים באיטליה. במסגרת זו השיב לתשובות הלכתיות מכל רחבי אטליה, ונטל חלק בפולמוסים הגדולים. בין היתר היה שותף עם רבי משה האגוז בפולמוס נגד השבתאי נחמיה חיון. חלק מתשובותיו נדפסו בספר "שמש צדקה" שהובאו לדפוס ע"י בנו. ספר זה זכה למקום של כבוד בספרות הפסיקה.

רבי יוסף פיאמיטה (Fiammetta, להבה; נפטר בשנת תפ"א), מחכמי איטליה, מקובל ומתלמידי הרמ"ז, רב העיר אנקונה, היה חותנו של רבי שמשון מורפורגו. בהקדמה לשו"ת שמש צדקה, כותב בן המחבר על תולדות אביו וכהונתם המשותפת בדיינות העיר: "...ויקח לו משם אשה מבנות נשיא הארץ הרב הגדול המקובל האלהי... כמוהר"ר יוסף להבה המכונה פיאמיטה זקוק"ל אבי אמרי מורת..."

185. דף גדול בכתב-יד - "תורת הערכה" - תקנות וכללים לקביעת מסים של קהילת פיזארו, תל"א 1671

דף גדול בכתב-יד, "סדר תורת הערכה" - תקנות וכללים לקביעת שומת מסים. פיזארו (איטליה), תל"א 1671. עברית ואיטלקית. דף פורמט גדול. בחלקו הראשון נוסח בעברית (עשרים סעיפים), בכתיבה איטלקית-בינונית, ובחלקו השני - באיטלקית. בתחתית הדף חתימות ממוני הקהילה (באיטלקית).

כללי "הערכה" למסים היו נוהגים להתפרסם מדי תקופה בקהילות איטליה, בהם קבעו פרנסי וממוני הקהילות את האופן שבו התחלקה גביית המסים בין חברי הקהילה. על פי רוב נתפרסמו והופצו כללים אלה בקונטרסים מודפסים. לפנינו מסמך תקנות מקורי ומוקדם בכתב-יד. דף גדול, 54 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. סימני קיפול. קרעים בסימני הקיפול, עם פגיעה במספר מילים. מספר נקבי עש (בעיקר בשוליים).

פתיחה: \$700

185. Large Handwritten Leaf - Torat Ha'aracha (Rules of Evaluation) - Regulations and Rules for Determining Tax Levies of Pesaro Community, 1671

Large handwritten leaf, Seder Torat Ha'aracha - regulations and rules for determining tax levies. Pesaro (Italy), 1671. Hebrew and Italian.

Large format leaf. The first part is in Hebrew (20 clauses), in semi-cursive Italian script and the second part is in Italian. (Italian) signatures of community appointees appear at the bottom.

Evaluation rules for taxes were published from time to time in Italian communities by community leaders. Including the criteria of tax distribution among community members. Usually, these regulations were distributed in printed pamphlets. This is an original early handwritten document with regulations.

Large leaf, 54 cm. Good-fair condition. Stains. Folding marks. Tears to folding marks, with damage to several words. Worming in a several places (primarily to margins).

Opening price: \$700

185

186. Pamphlet of Halachic Respona - Handwritten by Rabbi Shimshon Morpurgo, Author of Shemesh Tzedaka and by his Father-in-law Rabbi Yosef Fiametta - Ancona, 1717

Handwritten pamphlet, containing two long, handwritten and signed halachic responsa, one by R. Shimshon Morpurgo, author of Shemesh Tzedaka and the other by his father-in-law, R. Yosef Fiametta, both rabbis in Ancona. Ancona (Italy), 1717.

7-page handwritten pamphlet about a "hair-raising" event which took place in the community between a man named Yedidya and a woman-servant in his home. The handwritten responsum by R. Yosef Fiametta opens the pamphlet and is signed: "The least among thousands Y.PY" (his characteristic signature on his responsa which appear in the Shemesh Tzedaka responsa). This is followed by an autograph responsum by R. Shimshon Morpurgo who signs his full name: "Here in Ancona... 1717, Shimshon son of R. Yehoshua Moshe Morpurgo". R. Shimshon uses caustic language in referring to the event and writes of the authority of the Beit Din to penalize and fine even in our times and the penalties which will be inflicted on the criminal "until he appeases the young woman" and "until the tears will be wiped off the face of the oppressed woman...". To the best of our knowledge, the responsa which appear in this pamphlet have never been printed. R. Shimshon Morpurgo (1681-1740), a venerable Italian rabbi was Rabbi of Ancona for 20 years. Disciple of R. Shmuel Abuhav, R. Menashe Chefetz and R. Yehuda Briel. During his tenure as Rabbi of Ancona, he captured a leading place among Italian poskim, sending responsa throughout Italy and taking part in the polemics of his times. He joined R. Moshe Chagiz in the polemic against the Sabbatean Nehemia Hayyun. Part of his responsa was printed in the book Shemesh Tzedaka which was brought to print by his son and is greatly esteemed among the literature of the poskim.

186

R. Yosef Fiametta (died in 1721), an Italian sage, kabbalist and a disciple of the Remez, Rabbi of Ancona, was the father-in-law of R. Shimshon Morpurgo. The Chida mentions R. Yosef in a responsum (Chaim Sha'al responsa, Vol. 2, Siman 11): "We have heard that the Rabbi... R. Yosef Fiametta regulated in his community..." Some of his responsa were printed in the Shemesh Tzedaka responsa by his son-in-law.

four leaves (7 written pages). 20 cm. Good condition. Folding creases. Few stains. Tear to top of first page (not affecting text of responsum).

Opening price: \$5000

יהיו לאחדים... שמה ישבו כסאות למשפט... מהם יצתה תורה ואורה להשיב לכל שואל... ומעת הוסר התמיד... מורי וקני הנ"ל שקעה שמשו.. הוא לברו נשאר לשאת את כל משא העם הזה...". רבי יוסף מוכר בתשובתו של ההיד"א (שו"ת חיים שאל, ח"ב, סימן יא): "ושמענו שהרב הכולל ח"ק [חסידא קדישא] כמהר"ר יוסף פייאמיטה ז"ל תיקן בקהל עדתו...". כמה מתשובותיו נדפסו בשו"ת "שמש צדקה" של חתנו. קונטרס, ארבעה דפים (7 עמ' כתובים). 20 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. מעט כתמים. קרע בראש העמוד הראשון (ללא פגיעה בטקסט התשובה).

פתיחה: \$5000

187. Collection of Letters - Responsa by Italian Rabbis - 18th and 19th Centuries

Collection of letters with halachic responsa by Italian rabbis, most sent to R. Chananel Nepi of Cento [Italy, 18th and 19th centuries].

- Two letters on halachic topics, sent to R. Chananel Nepi. The first from the month of Tevet 1804 and the second from the month of Av 1813. The writer's surname is Franco. (3 written pages).
 - Halachic letter by R. Yosef Eliyahu Pesach of Modena, to R. Chananel Nepi. Iyar 1816. (3 written pages).
 - Halachic letter by R. Menachem Azarya Castelnuovo to R. Chananel Nepi. Padua, Av 1818. (3 written pages). [R. Menachem Azarya Castelnuovo (1772-1847), dayan and posek in Padua and Livorno, author of Mizgeret HaShulchan (Livorno 1840). And Emek HaMelech responsa (Livorno 1868). The letter was printed in his book Mizgeret HaShulchan].
 - Halachic letter by [Rabbi Shlomo] son of R. Eliyahu Nissim, to R. Chananel Nepi. Kislev 1831. (One page). [R. Shlomo son of R. Eliyahu Nissim (1781-1864) was a rabbi in Mantova].
 - Halachic letter by R. Chaim Sinigaglia of Modena, to R. Chananel Nepi. [Not dated]. (Two written pages).
 - Halachic letter by R. Ya'akov Chaim son of R. Reuven of Correggio, to R. Pinchas Anav of Ferrara. Correggio, Kislev 1765. (Two written pages).
 - Halachic letter by R. Shlomo David [son of Moshe] elder Rabbi of Lugo. Lugo, 1808. (3 written pages).
 - Halachic letter by R. Shmuel Yitzchak son of R. Moshe Chai Yehonatan Finzi, to R. Avraham Corfonito of Cento [son-in-law of R. Chananel Nepi]. Finale, Adar [1839]. (One page).
- R. Chananel Nepi (died in Tevet 1836), Italian sage,

187

Rabbi of Cento (Ferrara district), famous posek and preacher. Member of the Sanhedrin instituted by Napoleon in Paris. Renowned for his composition Zecher Tsaddikim L'Vracha printed in the book Toldot Gedolei Yisrael by R. Mordechai Shmuel Ghirondi.

10 letters. All letters besides one have not been printed. Size and condition vary.

Opening price: \$600

187. אוסף מכתבים - שאלות ותשובות מרבני איטליה - המאות ה-18 וה-19

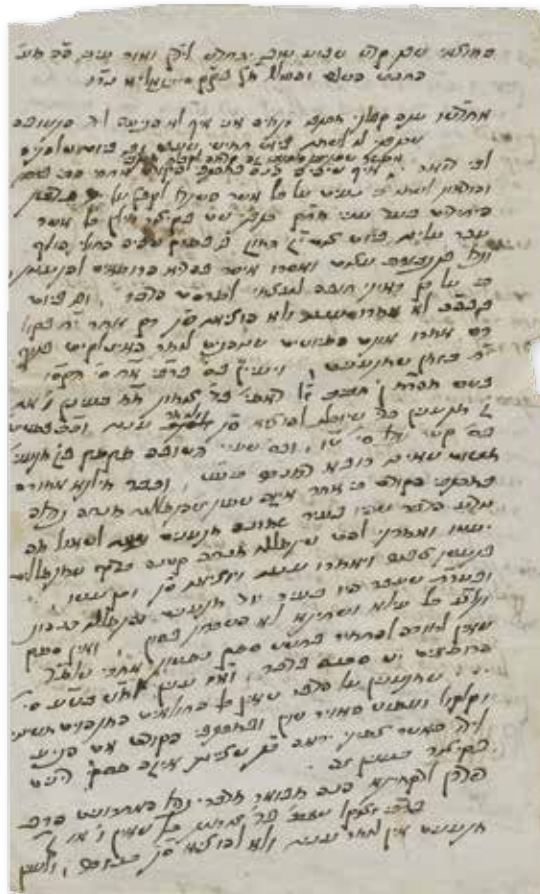
אוסף מכתבים, שאלות ותשובות בהלכה מרבני איטליה, רובם נשלחו אל רבי חננאל ניפי מצנטו. [איטליה, המאות ה-18 וה-19].

- שני מכתבים בהלכה, שנשלחו אל רבי חננאל ניפי. האחד מחודש טבת תקס"ד והשני מחודש אב תקע"ג [1813]. שם משפחתו של הכותב הוא פראנקו. (3 עמודים כתובים).
 - מכתב בהלכה, מאת רבי יוסף אליהו פסח ממודינה, אל רבי חננאל ניפי. אייר תקע"ו [1816]. (3 עמודים כתובים).
 - מכתב בהלכה, מאת רבי מנחם עזריה קאסטילנובו אל רבי חננאל ניפי. פאדובה, אב תקע"ח [1818]. (3 עמודים כתובים). [רבי מנחם עזריה קאסטילנובו (תקל"ב-תר"ו), דיין ומו"צ בפאדובה וליורנו, מחבר ספר "מסגרת השלחן" (ליורנו ת"ר), ושו"ת "עמק המלך" (ליורנו תרכ"ח), המכתב נדפס בספרו "מסגרת השלחן"].
 - מכתב בהלכה, מאת [רבי שלמה] ב"ר אליהו נסים אל רבי חננאל ניפי. כסלו תקצ"ב [1831]. (עמוד אחד). [רבי שלמה ב"ר אליהו נסים (תקמ"א-תרכ"ד), כיהן ברבנות במנטובה].
 - מכתב בהלכה, מאת רבי חיים סיניגאליא ממודינה, אל רבי חננאל ניפי. [ללא תאריך]. (שני עמודים כתובים).
 - מכתב בהלכה, מאת רבי יעקב חיים ב"ר ראובן מקוריג'יו, אל רבי פנחס עניו מפירארה. קוריג'יו, כסלו תקכ"ו [1765]. (שני עמודים כתובים).
 - מכתב בהלכה, מאת רבי שלמה דוד [ב"ר משה] מהזקנים אב"ד לוגו. לוגו, תקס"ט [1808]. (3 עמודים כתובים).
 - מכתב בהלכה, מאת רבי שמואל יצחק ב"ר משה חי יהונתן פינצ'י, אל רבי אברהם קארפאניטו מציננו [חתנו של רבי חננאל ניפי]. פינאלי, אדר תקצ"ט [1839]. (עמוד אחד).
 - הגאון רבי חננאל ניפי (נפטר טבת תקצ"ו), מחכמי איטליה, רב בציננו (נפת פרארה), פוסק ודרשן מפורסם. היה מחברי ה"סנהדרין" של נפוליאון בפריז. נודע בזכות חיבורו "זכר צדיקים לברכה" שנדפס בספר "תולדות גדולי ישראל" מאת רבי מרדכי שמואל גירונדי.
- 10 מכתבים. כל המכתבים לא נדפסו, למעט אחד. גודל ומצב משתנים.
- פתיחה: \$600

188. Collection of Handwritten Leaves, Letters and Documents - Halachic Responsa - Italian Rabbis - 18th and 19th Centuries

Collection of handwritten leaves, halachic responsa, rulings, etc. by Italian rabbis. 18th and 19th centuries:

- Ruling of the Ragusa Beit Din concerning the distribution of the estate of "The late dear and lofty elder R. Michael Chai..." between his two sons R. Yisrael and R. Netanel. Unsigned. Ragusa (Italy), Elul 1776.
- Part of a letter sent "To Y. S. Reggio, Gorizia" [R. Yitzchak Shmuel Reggio of Gorizia]. 1820.
- Halachic responsa concerning the version of the Arvit prayer of Shabbat eve, whether to conclude the blessing according to Italian rites "asher kila ma'asav" or as usually concluded on weekdays. [3] written pages, Italian script, unidentified writer. Written on an invitation printed in Italian in honor of the wedding of Moshe Orziel, Firenze, 1848.
- Handwritten pamphlet containing a letter of protest by Ancona rabbis addressed to several Mantua rabbis in response to their query regarding cancellation of the second day of festivals instituted in the Diaspora. [Ancona, Adar 1854]. Part of the letter has been printed by Meir Benayahu in his book Yom Tov Sheni shel Galuyot, omitting the long sections which he did not possess. Apparently, this is a draft of the letter and appears without the rabbis' signatures copied by Benayahu.
- Four halachic letters by R. David Avraham Chai Vivanti, Rabbi of Ancona. 5 written pages. Ancona, 1855-1858.
- Responsa in Hebrew and in Italian concerning permitting a safek mamzer to marry. Senigallia, 1863. 3 paper items. 10 written pages.
- Letter in Italian, signed by rabbis (in Italian). 9 written pages. Livorno 1863.

188

- List of sages and books (of Chazal, Geonim and grammarians) in Italian. 2 written pages. Undated. Unidentified author. 13 items. Size and condition vary. Opening price: \$500

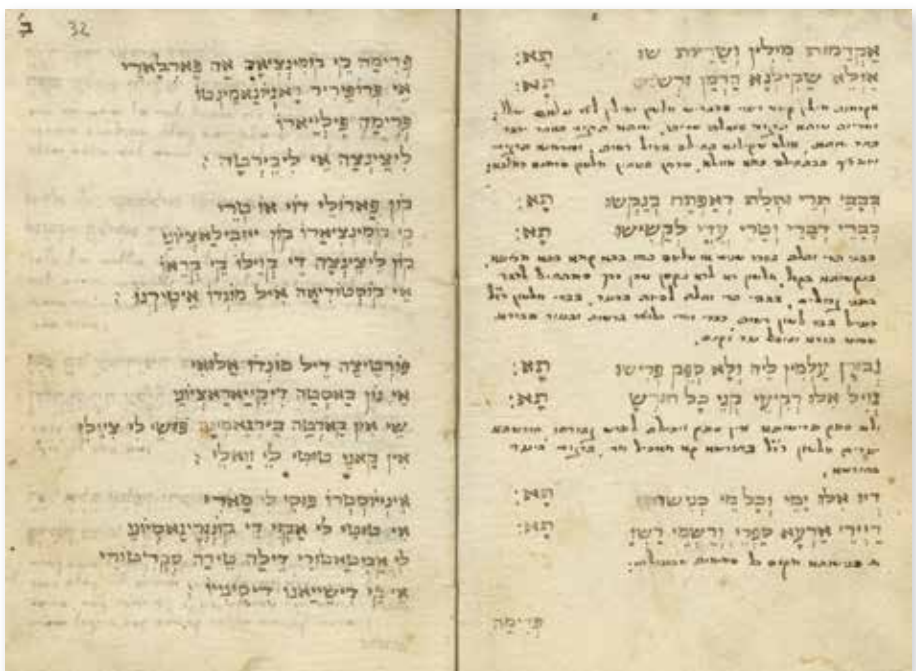
188. אוסף דפים, מכתבים ומסמכים בכתב-יד - תשובות בהלכה - רבני איטליה - המאות ה-18 וה-19

אוסף דפים בכתב-יד, שאלות ותשובות בהלכה, פסקי דין, ועוד, מרבני איטליה. המאות ה-18 וה-19:

- פסק דין של בית הדין ברגוזה בעניין חלוקת ירושה בין האחים רבי ישראל ורבי נתנאל בני "המנוח הישיש יקר ונעלה כה"ר מיכאל חי מאישטרו נ"ע". לא חתום. רגוזה (איטליה), אלול תקל"ו [1776].
- חלק ממכתב שנשלח "אל י. ש. ריגיו, גוריציה" [רבי יצחק שמואל רגיו - ישי"ר מגוריציה]. 1820 [תק"פ].
- תשובה הלכתית על נוסח תפילת ערבית של ליל שבת "אם אומרים בערב שבת נוסח "אשר כלה מעשיו" כמנהג האיטליאני, או "אשר דברו מעריב ערבים כשאר ימי החול". [3] עמ' כתובים. כתיבה איטלקית, כותב לא מזוהה. נכתב על גבי הזמנה מודפסת באיטלקית לחתונת משה אורזיאל, פירנצה, 1848 [תר"ח].
- קונטרס בכתב-יד, אגרת מחאה מרבני אנקונה לכמה מרבני מנטובה על שאלתם אם ניתן לבטל יום טוב שני של גלויות. [אנקונה, אדר תרי"ד 1854]. האגרת נדפסה באופן חלקי ע"י מאיר בניהו בספרו "יום טוב שני של גלויות", בהשמטת קטעים ארוכים שלא היו לפניו. כפי הנראה, לפנינו מדובר בטיוטת האגרת, והיא מופיעה לפנינו ללא חתימות הרבנים שהעתיק בניהו.
- ארבעה מכתבים בהלכה מרבי דוד אברהם חי ביבאנטי, רבה של אנקונה. 5 עמודים כתובים. אנקונה, תרט"ו-תרי"ח [1855-1858].
- שאלות ותשובות בעברית ובאיטלקית בהיתר ספק ממזר. סיניגליא, תרכ"ג [1863]. 3 פריטי נייר. 10 עמ' כתובים.
- מכתב באיטלקית עם חתימות רבנים באיטלקית. 9 עמודים כתובים. ליוורנו 1863 [תרכ"ג].
- רשימה באיטלקית על חכמים וספרים (ספרות חז"ל, גאונים ומדקדקים). 2 עמודים כתובים. ללא תאריך. לא ידועה זהות הכותב.

13 פריטים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$500

189b

189a

189. Manuscript, Pirkei Avot, Akdamot for Shavu'ot with Italian Translation, Perek Shira - Italy, 1697

Manuscript, Pirkei Avot with Rashi commentary; piyyut Akdamot for Shavu'ot, with Hebrew commentary and Italian translation; Perek Shira. [Italy], 1697.

Square semi-cursive Italian writing. The section of Pirkei Avot is lacking at the beginning and begins with Chapter 3 Mishnah 7. The piyyut Akdamot appears with a Hebrew explanation following each verse and an Italian translation on the facing page.

Date of writing and signature of the writer appear

in the colophon at the end of Pirkei Avot: "It was completed on Monday 14th of Sivan 1697 Yehuda Moraviya". A similar colophon is also found at the end of Akdamot and another signature at the end of Perek Shira.

[51] leaves (including 3 blank leaves). 15 cm. Fair condition. Stains and wear. Worming. Loose leaves. Contemporary damaged binding.

Opening price: \$400

189. כתב-יד, פרקי אבות, 'אקדמות' לשבועות עם

תרגום איטלקי, ופרק שירה - איטליה, תנ"ז 1697

כתב-יד, פרקי אבות עם פירוש רש"י; פיוט 'אקדמות' לחג השבועות, עם פירוש עברי ועם תרגום לאיטלקית; פרק שירה. [איטליה], תנ"ז 1697.

כתיבה איטלקית מרובעת ובינונית. החלק של פרקי אבות חסר בתחילתו ונמצא מפרק ג משנה ז ואילך. בפיוט ה'אקדמות' מופיע כל משפט ואחריו ביאור עברי ובעמוד שמולו תרגום שירי באיטלקית.

תאריך הכתיבה והתימת הכותב מופיעים בקולופון שבסוף פרקי אבות: "ותהי השלמתו יום ב' י"ד ימים לחודש סיון שנת התנ"ז לפ"ק הצעיר יהודה מוראוויה יצ"ו". קולופון דומה מופיע בסוף פיוט ה'אקדמות'; חתימה נוספת בסוף פרק שירה.

[51] דף (מתוכם שלושה דפים ריקים). 15 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. סימני עש. דפים רופפים. כריכה מקורית, פגומה.

פתיחה: \$400

191. כתב-יד - ספר "עת הזמיר" של "משמרת מעירי השחר" - איטליה, תקכ"א - שער צבעוני מאויר

כתב-יד, "ספר עת הזמיר של משמרת מעירי השחר", פייטום לימות השבוע ולחגים. [איטליה], תקכ"א [1761].
כתב-יד שלם, בכתיבה איטלקית מרובעת. מסגרת שער צבעונית, עם איורים פרחוניים בצבעי אדום וכחול.
בדף השער: "ספר עת הזמיר של משמרת מעירי השחר, נעשה בפרנסות של היקר יעקב בכ" יוסף הכהן והחתן כה"ר דוד נחמו בשנת התקכ"א".

בדף האחרון, בכתיבה איטלקית רהוטה: "פזמון לשיר במשמרות מעירי שחר ביום ראש חדש וחנוכה".
[29] דף. 16 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. כתמים ובלאי רב. פגעי עש קשים עם פגיעה בטקסט. כריכת עור מקורית פגומה, עם פגעי עש.

פתיחה: \$1000

191. Manuscript - Et HaZamir of Mishmeret Me'irei HaShachar - Italy, 1761 - Colorful Illustrated Title Page

Manuscript, Et HaZamir of Mishmeret Me'irei HaShachar, piyutim for weekdays and for Festivals. [Italy], 1761.

Complete manuscript, in square Italian script. Colored border to title page, with floral red and blue illustrations.

Written on title page: "Book Et HaZamir of Mishmeret Me'irei HaShachar, made with the support of Ya'akov son of Yosef HaCohen and the bridegroom R. David Nachamu in 1761".

On the last leaf in cursive Italian script: "Song to sing in the Mishmeret Me'irei HaShachar on Rosh Chodesh and on Chanuka".

[29] leaves. 16 cm. Fair-poor condition. Stains and substantial wear. Heavy worming affecting text. Damaged contemporary leather binding with worming.

Opening price: \$1000

191

190. Manuscript - "Eser Shirot L'lel shel Pesach" - Italy, 17th/18th Century

Manuscript, "Eser Shirot L'lel shel Pesach" (Ten Songs for Pesach Eve), ten songs from the Bible to be recited on the eve of the seventh day of Pesach. [Italy, 17th/18th century]. Attractive Italian script. Titles and initial letters in red ink.

The manuscript contains the ten songs (according to the Mechilta, Beshalach 15). These include Shirat HaYam, Shirat Ha'azinu, Shirat Devorah, Shirat HaBe'er, Shirat Chana, etc. recited on the eve of the seventh day of Pesach according to the tradition of Italian Jewry.

[12] leaves. 20 cm. Good-fair condition. Stains. Worming affecting text. Dampness traces and smeared ink in some places. Original fabric binding, decorated with multicolored illustrations of birds and branches. Damaged binding.

Opening price: \$700

190

190. כתב-יד - "עשר שירות לליל של פסח" - איטליה, המאה ה-17/18

כתב-יד, "עשר שירות לליל של פסח", עשרה קטעי "שירות" מן התנ"ך, לאומרים בליל שביעי של פסח. [איטליה, המאה ה-17/18].

כתיבה איטלקית נאה. כותרות ומילות פתיחה בדיו אדומה. בכתיב היד נמצאות "עשר השירות שנאמרו בעולם" (עפי" מכילתא, בשלח טו), ביניהן שירת הים, שירת האזינו, שירת דבורה, שירת הבאר, שירת חנה ועוד, הנאמרות בליל שביעי של פסח לפי מנהג יהודי איטליה.

[12] דף. 20 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. נזקי עש, עם פגיעה בטקסט. עקבות רטיבות ומריחת דיו במספר מקומות. כריכת בד מקורית, מעוטרת באיורים צבעוניים של ציפורים וענפים. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$700

193

193. אוסף דפים וקונטרסים בכתב-יד - שירים ופיוטים - איטליה, המאה ה-19

- אוסף קונטרסים ודפים בכתב-יד. [איטליה, המאה ה-19]:
- קונטרס בכתב-יד (12 עמ'), פיוט הספד על פטירת רבי פנחס אשכנזי "מ"ץ בק"ק וירצ'יללי" בכ"ד סיון תקצ"ו. [ירצ'ילי (ורצ'ילי Vercelli; איטליה), תקצ"ו 1836]. הקדמה בעמוד הראשון, ואחריה פיוט בן 20 בתים, מתחיל: "עצבו בני עמי עצבו..."
- קונטרס (2 דף) בכתב-יד, "שיר לכבוד חתן". [איטליה, המאה ה-19 בקירוב]. שני שירים שונים "לכבוד חתן" שנכתבו על שני דפי הקונטרס. מחבר השיר חתום בשולי הדפים: "הצי"ץ".
- קונטרס בכתב-יד (3 עמ'), סדר תפילת הודיה על הצלה מרעידת אדמה: "קול רנה ותודה לביל שבת קדש, יום אשר הציל ה' אתנו מן הרעש בזה החדש". [איטליה, המאה ה-19 בקירוב].
- דף בכתב-יד, מעוטר במסגרת המדמה שני לוחות, ובתוכם נכתב בבתיבה איטלקית מרובעת פיוט לכבוד חג השבועות, המתחיל: "ביום זה יום נורא לעם זו סגולה..." מעבר לדף רשימות טיוטה לשיר נוסף (או מספר שירים). [איטליה, המאה ה-19 בקירוב].
- דף בכתב-יד, עם "נוסח כללי" של ברכת "מי שברך" לכל מי שיתרום "לזכות ותועלת אחינו בני ישראל יושבי ארץ הקדושה". [פיררה, איטליה, תר"ל 1870]. בראש הדף נכתב כי נוסח זה תוקן "ביום תשיעי לחדש ניסן שנת הטריל לפ"ג", כאשר "נתועדו אנשי מועצה של בית הכנסת ספרדים בעיר פירארא יע"א ועל פי הסכמת הרב מו"ץ נמנו וגמרו...". בתחתית הדף נוסח ברכה לנערים שמנדבים נר שעה לבית הכנסת.
- דף בכתב-יד, פיוט לפורים, מתחיל "ברוך מרדכי שקול כמה / ארור המן המתנשא". [איטליה, המאה ה-19 בקירוב]. בכותרת הדף: "שיר - פורים פורים לנו, ברוך שבוחר בנו".

6 פריטים. גודל ומצב משתנים. פתיחה: \$400

192b

192a

192. כתב יד מיניאטורי - סדר ספירת העומר - אירופה, תק"נ

כתב-יד, סדר ספירת העומר. [אירופה. איטליה?/הולנדי, תק"נ 1790]. כתיבה מרובעת נאה, עם ניקוד. עמוד השער במסגרת. תאריך בעמוד השער. עם נוסח הברכה ותפלת "הרחמן הוא יחזיר לנו את עבודת בית המקדש" ופרק "למנצח בנגינות מזמור שיר" הנאמרים לאחר הספירה. נוסח הספירה לפי מנהג הספרדים [ביום האחרון נוסח ספירה מיוחד: "היום תשעה וארבעים יום לעמר שהם שבעה שבועות תמימות" - כנוסח הרי"ג ונוסח אמשטרדם וחלק מקהילות מרוקן]. עמוד נפרד לכל יום (מלבד 3 דפים בהם מופיעים שני ימים בעמוד אחד). ציון ימי "ראש חודש" ו"ליג לעומר".

25 דף. 6.8 ס"מ. נייר עבה ואיכותי, עם שרטוט שורות לכתיבה. מצב בינוני. בלאי וכתמים. הדפים נפרדו ונכרכו חפש ביד לא מקצועית. כריכת עור מקורית פגומה, עם עיטורים והטבעת השם: S.A. פתיחה: \$300

192. Miniature Manuscript - Seder Sefirat HaOmer - Europe, 1790

Manuscript, Seder Sefirat HaOmer. [Europe. Italy? / Holland?, 1790]. Neat square script, vowelized. Bordered title page, with date. With the blessing and the prayer and Psalm recited after counting the Omer. The Sefirah follows Sephardi rites [a special version for the last day of counting "Today is nine and forty days of the Omer which are seven complete weeks", following the version of R. Saadia Gaon and the version recited in Amsterdam and in some Moroccan communities]. A separate page for each day [besides 3 leaves which include two days on one page]. Rosh Chodesh and Lag Ba'Omer are marked. 25 leaves. 6.8 cm. Thick, high-quality paper with lines scored for writing. Fair condition. Wear and stains. Leaves were unprofessionally rebound. Contemporary damaged ornate leather binding, embossed with the initials S.A. Opening price: \$300

194

194. Tzemach David - Venice, 1587

Tzemach David / Dittionario Novo Hebraico, Hebrew and Aramaic lexicon of Shorashim (root-letters), with explanations in Latin and Italian, by "R. David min HaTapuchim, "doctor from the city of Spoleto" [David de Pomis]. Venice: Ioannem de Gara [Giovanni di Gara], 1587. Hebrew, Aramaic, Latin and Italian.

The lexicon is alphabetically (Hebrew alphabet) arranged in two columns. "Hebrew words" are in the right column while "foreign words" (Aramaic, Mishnaic Hebrew, etc.) are on the left.

The book opens with a Latin dedication by the author, to Pope Sixtus V, dated February 1587. The introductions in Latin, Italian and Hebrew, contain an autobiography by the author and recount the history of the de Pomis family. From the Hebrew introduction: "The tale of the author's tribulations

194. ספר צמח דוד - ונציה, שמ"ז

ספר צמח דוד, לקסיקון שורשים עברי וארמי, עם ביאורים בלטינית ואיטלקית, מאת רבי דוד מן התפוחים "רופא ומובהק מעיר ספולטי". ונציה, [שמ"ז] 1587. דפוס Ioannem de Gara [זואן די גארה]. עברית, ארמית, לטינית ואיטלקית.

הלקסיקון ערוך לפי הא"ב העברי, בשתי עמודות. בעמודה הימנית "מלות עבריות" ובשמאלית "מלות נכריות" (ארמית, לשון חז"ל וכו').

בראש הספר נדפסה הקדשת המחבר לאפיפיור סיקסטוס החמישי, פברואר 1587 (בלטינית), והקדמות בלטינית, באיטלקית ובעברית. בהקדמה העברית: "ספור קצת התלאות אירעו למחבר משני נעוריו עד היום", מאורעות בחייו של המחבר ומשפחתו. בסוף ההקדמה: "יום ו בא שבט שנת שמו". מעבר לשער רישומי לידות בכתב איטלקי משנות הת"פ. רישומים נוספים באותיות לטיניות בכמה מקומות בספר.

5, [1], 5-62, רלח דף. 29.5 ס"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. מרבית הדפים במצב טוב. כתמים בדף השער ובדפים נוספים. עקבות רטיבות. מעט סימני עש. קרע קטן בשולים העליונים של דף השער. קרעים בדפים האחרונים, עם פגיעה בטקסט בדף האחרון. כריכת עור מקורית, עם פגמים. בחזית הכריכה הטבעה מוזהבת, מחוקה בחלקה: "יצחק ננטואה יצ"ו".

פתיחה: \$400

from his youth until today", events that the author and his family experienced. The introduction is dated: "Friday, the 21st of Shevat, 1587".

On verso of the title page is a handwritten list of births from 1720, in Italian Hebrew script. The volume contains several further glosses in Latin characters.

5, [1], 5-62, 238 leaves. 29.5 cm. condition varies; good-fair. Most of the leaves are in good condition. Stains to the title page and other pages. Dampstains. Slight worming. Small tear to the upper margin of the title page. Tears to the last leaves, affecting text on the last leaf. Original leather binding; damaged. Gold blocking on binding: "Yitzhak Nantua, may G-d watch over him"; partially faded.

Opening price: \$400

193. Collection of Handwritten Leaves and Quires - Poems and Piyyutum - Italy, 19th Century

Collection of handwritten leaves and quires. [Italy, 19th century]:

- Handwritten quire (12 pp.), liturgical eulogy for R. Pinchas Ashkenazi, posek in Vercelli, 24 Sivan 5596 [1836]. [Vercelli (Italy), 1836]. Introduction on the first page, followed by a 20 stanza piyyut which begins: "Grieve, my brothers, grieve..."

- Handwritten quire (2 leaves), "A Poem in Honor of the Groom". [Italy, ca. 19th century]. Two different poems "in honor of the groom" each written on a leaf of the quire. The author's signature - "the Tzitz" - appears in the margins.

- Handwritten quire (3 pp.), a rhyming prayer of thanks for salvation from an earthquake: "Sounds of joy and thanks on the eve of the holy Shabbat, on this day of this month G-d saved us from the tremor". [Italy, ca. 19th century].

- Handwritten leaf, framed by an illustration of the Stone Tablets within which a rhyming piyyut is written [in square Italian Hebrew script] in honor of the Shavuot holiday, starting with: "On this day of awe, for this chosen nation...". On the back of the leaf is the draft of another poem (or several poems). [Italy, ca. 19th century].

- Handwritten leaf, with a general form of the Mi Sheberach blessing for all who contribute to the "aid and benefit of our Jewish brethren dwelling in the Holy Land". [Ferrara, Italy, 1870]. At the head of the page it is stated that this text was arranged on "the 9th day of the month of Nissan in the year 5630 [1870]" when "the leaders of the Sephardic synagogue met in Ferrara, and with the approbation of the rabbi and posek agreed...". At the bottom of the page is the text of a blessing for the youth who donate wax candles to the synagogue.

- Handwritten leaf, rhyming piyyut for Purim, beginning: "Blessed be Mordechai comparable to Moshe / cursed be the arrogant Haman". [Italy, ca. 19th century]. At the head of the page: "A poem - it is Purim, it is Purim, blessed is He who has chosen us".

6 items. Size and condition vary.

Opening price: \$400

196a

196. ספר כנף רננים - ונציה, שפ"ז

ספר כנף רננים, זמירות בקשות ופיוטים למועדים שונים, עם ביאורים. מאת רבי יוסף ידידיה ב"ר בנימין יקותיאל קרמי. ונציה, שפ"ז 1626. דפוס ייאני קאליוני.

ספר כנף רננים מכיל תחינות ופיוטים שנועדו לאמירה באשמורת הבוקר - בימי חול, שבת ומועדי השנה. הפיוטים חוברו על ידי רבי יוסף ידידיה קרמי, רב מקובל ופייטן, מחכמי מודנה שבאיטליה. עוד קודם שנדפס הספר, התעורר פולמוס גדול נגד פיוטי תפילות אלו, שנפוצו בכתבי יד בין חכמי איטליה. ראש המתנגדים היה גיסו של המחבר, המקובל הנודע רבי אהרן ברכיה ממודנה בעל "מעבר יבוק", ששלל את עצם הרעיון שכן דורו יחבר תפילות משלו, ובפרט שאינם מכוונות על פי קבלת האר"י.

למרות הפולמוס קיבל הספר הסכמות נלהבות מחכמי איטליה [ראה: מ. בניהו, הסכמה ורשות בדפוסי ויניציאה, ירושלים

195

195. Mitzvat Nashim Melumada - Venice, 1616 - First Edition of the Italian Translation

Mitzvat Nashim Melumada / Precetti da esser imparati dalle donne Hebre, "the laws of Challah, candle lighting and proper behavior", Venice: Giacomo Sarzina, [1616]. First edition of the Italian translation. Italian with some Hebrew.

Signature on the reverse of the title page: "Signora Columba Levi Sagrei".

Sefer Mitzvat Nashim Melumada is an Italian translation of "Seder Mitzvat HaNashim" by R. Binyamin Aharon Slonick, author of Responsa Mas'at Binyamin, disciple of the Maharshal and the Rama. He was regarded as one of the greatest halachic decisors of the 16th century. This book was originally written in Yiddish, and contains the laws pertaining specifically to Jewish women (challa, hadlakat neiroi and nidda) as well as ethical lessons. The book was first published in Krakow, 1577, and was reprinted many times due to its great popularity. It was

195. ספר מצות נשים מלמדה - ונציה, שפ"ז - מהדורה ראשונה של התרגום לאיטלקית

"מצות נשים מלמדה" - Precetti da esser imparati esp donne Hebre - "ההלכות חלה הדלקת הנר ודרך ארץ". ונציה, שפ"ז [1616]. דפוס Appresso Giacomo Sarzina. מהדורה ראשונה של התרגום לאיטלקית. איטלקית ומעט עברית.

מעבר לשער חתימה: "ציניורה (סיניורה) כולומבה לוי סגרי".

הספר "מצות נשים מלמדה" הוא תרגום באיטלקית של הספר "סדר מצות הנשים" מאת רבי בנימין אהרן סלניק בעל שו"ת "משאת בנימין" [תלמיד המהרש"ל והרמ"א, מגדולי הפוסקים בשנות הש"ן]. חיבור זה נכתב במקור ביידיש עבור נשות ישראל, ובו ההלכות המיוחדות להן: נדה, חלה והדלקת הנר, בתוספת דברי מוסר. הספר נדפס לראשונה בקראקא של"ז, ולאחר מכן זכה להדפסת חוזרות ונשנות בשל הפופולריות הרבה שזכה לה. את הספר עיבר ותרגם לאיטלקית רבי יעקב ב"ר אלחנן היילפרין, חכם אשכנזי שהי באיטליה [חיבר את הספר "נחלת יעקב", פאדובה שפ"ג, עליו קיבל הסכמה מהשל"ה הקדוש בהיותו בוונציה, בדרכו לארץ ישראל, הכותב עליו: "זה ספר תולדות אדם גדול החכם השלם מהר"ר יעקב היילפרון יצ"ו ראה ראיתי בו והנה חכמת אלקי' בקרבו..."].

עותק חסר. [5], 1-30, 33-42, 47-101, [10] עמ'. במקור: [5], 101, [10] עמ'. חסרים: עמודים 31-32, 43-46 (סה"כ 6 עמ'. הושלמו בצילום). 18 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים, בלאי וקרעים בדרך השער. קרעים קלים בשולי חלק מהדפים. קרעים משוקמים וחיוקים בשוליים הפנימיים. סימני עש, עם פגיעה בטקסט במספר מקומות. כריכת עור חדשה מפוארת.

פתיחה: \$400

translated into Italian by R. Yaakov ben Elchanan Heilperin, an Ashkenazic rabbi living in Italy (R. Heilperin was the author of "Nachalat Yaakov", Padova, 1623, which was given the approbation of the Shelah during his stay in Venice on his journey to the Holy Land. The Shelah writes, "This book was written by the great R. Yaakov Helerperin, and contains Heavenly wisdom...").

Incomplete copy. [5], 1-30, 33-42, 47-101, [10] pages. Originally: [5], 101, [10] pages. The missing six pages: 31-32, 43-46 have been replaced by photocopy. 18 cm. Good-fair condition. Stains. Stains, wear and tears to the title page. Small tears to the margins of several pages. Repaired tears, with strengthening, to the inner margins. Worming, affecting text in several places. New elaborate leather binding.

Opening price: \$400

197

197. ספר אמת ליעקב - ליוורנו, תקל"ד - כריכת עור מקורית מהודרת, עם הקדשה מ'תלמוד תורה' באנקונה, תקפ"ט

ספר אמת ליעקב, הלכות ספר תורה וקריאת התורה, מאת רבי ישראל יעקב אלגאזי. ליוורנו, [תקל"ד] 1774. מהדורה שנייה.
כריכת עור מקורית מהודרת. עם הטבעות מוזהבות של עיטורים וטקסט הקדשה משני צדי הכריכה: "מתנה נתונה מאת תלמוד תורה ירה מעיר אנקונה יעא", "להבחור ונעלה גרשון ניסים מרפורגו שנת התקפט". בשער הספר חתימה מסולסלת: "יוסף חיים משה מרדכי מרפורגו".
ד [צ"ל ג]; צט דף. 15.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים, סימני עש. כריכת עור מקורית נאה, עם פגמים קלים.
פתיחה: \$300

197. Emet L'Ya'akov - Livorno, 1774 - Elegant Contemporary Leather Binding, with Dedication by the Talmud Torah in Ancona, 1829

Emet L'Ya'akov, laws of a Sefer Torah and of Kriyat HaTorah, by R. Yisrael Ya'akov Algazi. Livorno, 1774. Second edition.
Elaborate contemporary leather binding. With gilt decorative embossments and a dedication on both sides of the binding: "Gift from the Talmud Torah of Ancona", "To the young man Gershon Nissim Morpurgo 1829". Curly signature on title page: "Yosef Chaim Moshe Mordechai Morpurgo".
4 [i.e. 3]; 93 leaves. 15.5 cm. Good condition. Stains, worming. Nice-looking contemporary leather binding, with minor damages.
Opening price: \$300

196. Kenaf Renanim - Venice, 1626

Kenaf Renanim, songs, bakashot and piyyutim for various occasions, with explanations. By R. Yosef Yedidya son of R. Binyamin Yekutiel Karmi. Venice: Giovanni Caleoni, 1626.

Kenaf Renanim contains pleas and piyyutim to recite before sunrise on weekdays, Shabbat and Festivals. These piyyutim were composed by R. Yosef Yedidya Karmi, a kabbalist, poet and sage in Modena, Italy. Before this book was printed, a fierce polemic arose against these liturgical piyyutim which had spread among Italian sages. The author's brother-in-law the famed Kabbalist R. Aharon Berachya of Modena, author of Ma'avar Yabok, headed the conflict, opposing the premise of prayers composed by contemporaries, especially those which are not compatible with the Arizal's kabbalistic approach.

Nonetheless, the book received enthusiastic approbations by Italian sages [see: M. Benayahu, Haskamah V'Reshut B'Defusei Venitzia, Jerusalem 1971, pp. 103-105]. In his second introduction to the book, the author writes at length about the background of the polemic and explains the claims of both parties and his rejoinder. In support of his standpoint he writes: "I have heard that a disciple of his disciple was the R. [the Rama] of Fano who saw in the vidui in Kenaf Renanim good things and thereafter was fond of it".

12; [2] handwritten leaves; 107; [11] leaves. 19.5 cm. High-quality, thin paper. Wide margins. Good condition. Stains. Erased ownership signatures. Old, worn binding, lacking spine.
Two handwritten leaves are bound after leaf 12 containing Tikun Chatzot in vowelized Italian script.

Opening price: \$300

196b

תשל"א, עמ' 103-105]. בהקדמה השנייה לספר, מאריך המחבר לספר את תולדות הפולמוס, ומסביר את נימוקי וטענות שני הצדדים, ותשובתו בצדו. בין הדברים מביא עדות: "שמענו שאחד מתלמידי תלמידיו ה"ה הגאון [הרמ"ע] מפאנו וצוק"ל מאז ראה ופשפש ומצא בוידוי הכנף רננים דברים טובים, ולא זו מחבבו".
יב; [2] דף בכתי"י; קז; [11] דף. 19.5 ס"מ. נייר איכותי ודק. שוליים רחבים. מצב טוב. כתמים. חתימות בעלות מחוקות. כריכה ישנה ובלויה, ללא שדרה.
לאחר דף יב כרוכים שני דפים בכתי"י: נוסח תיקון חצות בכתיבה איטלקית מנוקדת.

פתיחה: \$300

199

199. חמשה שרידי דפים בכתב-יד, פירוש הרמב"ן על התורה - המאה ה-15

חמישה שרידי דפים שהוצאו מ"גניזת כריכות" - קטעים מכתב-יד, פירוש הרמב"ן על התורה [ספרד או הפוזרה הספרדית, המאה ה-15 בקירוב]. כתיבה ספרדית רוטתה, שני טורים בעמוד. קטעים מהפירוש לספר שמות, פרקים ו-כ. [5] דף. 33 ס"מ בקירוב. מצב בינוני-גרוע. כתמים ובלאי. סימני עש. פגעים וקרעים גדולים עם חסרון ניכר בטקסט, מודבקים בנייר דבק גס. כריכה חרשה. לשעבר מאוסף ד"ר ישראל מהלמן "גנוזי ישראל".

פתיחה: \$1500

198

198. Manuscript Vellum Leaf Fragments - Tur Choshen Mishpat - Germany, 14th-15th Century

Collection of manuscript vellum leaf fragments - Tur Choshen Mishpat. Ancient Ashkenazic script, [14th-15th century].

11 leaf fragments, most large, removed from a "bindings geniza". The leaves include paragraphs from Tur Choshen Mishpat: simanim 82, 83, 356, 364, 366, 368, 371, 372, 426. The paragraph beginning with

siman 426 includes the end of Choshen Mishpat, with a colophon (partially erased): "more strength to the scribe...".

11 leaf fragments. Size varies. Various levels of damage due to binding.

Opening price: \$500

198. שרידי דפים בכתב-יד על קלף - טור חושן משפט - אשכנזי, המאה ה-14/15

אוסף שרידי דפים בכתב-יד על קלף - טור חושן משפט. כתיבה אשכנזית עתיקה [המאה ה-14/15]. 11 קטעי דפים, רובם גדולים, שהוצאו מ"גניזת כריכות". כוללים קטעים מטור חושן משפט, סימנים: פב, פג, שנו, שג, שסד, שסו, שסח, שעא, שעב, תכו. הקטע מסימן תכו כולל את סוף חלק חושן משפט, עם קולופון (מחוק בחלקו): "חזק ותחזק הסופר...". 11 קטעי דפים, גודל משתנה. מצבי פגיעה שונים כתוצאה מהכריכה.

פתיחה: \$500

200

200. Collection of Leaf Fragments from a "Bindings Geniza" - Yemen, 14th-16th Centuries - Two Written on Vellum

Six ancient leaf fragments from a "bindings geniza", two of them on vellum:

1-2. Two vellum leaves, paragraphs from the Medrash Hagadol on Sefer Devarim, Parashat Re'eh. [Ancient Yemenite script].

3. Leaf, fragment from the Rambam's commentary on the Mishna in Arabic, including the complete content of the Mishna, Tractate Arachin, Chapter 5. [Yemen, 14th-15th century].

4. Leaf, fragment from the commentary of R.

Avraham Ibn Ezra on Sefer Mishlei (Ecclesiastes). [Yemen, 15th century].

5-6. Two connected leaves (non-consecutive) from Sefer Kad HaKemach by Rabbeinu Behaye, discussing Lulav and Mezuzah [Yemen, 15th/16th century].

6 leaf fragments (5 items). Stains and wear. Large tears and significant worming damage. Size and condition vary.

Opening price: \$500

199. Five Manuscript Leaf Fragments, Ramban's Commentary on the Torah - 15th Century

Five leaf fragments taken from a "bindings geniza" - fragments from a manuscript copy of the Ramban's commentary on the Torah. [Spain or a Spanish community elsewhere, ca. 15th century].

Cursive Sephardic script, two columns per page. These pages include the commentary to Sefer Shemot, chapters 6-20.

[5] leaves. Approximately 33 cm. Fair-poor condition. Stains and wear. Worming. Damage and large tears with significant damage to text, repaired with coarse adhesive tape. New binding.

Provenance: Collection of Dr. Israel Mehlman, "Ginzei Israel"

Opening price: \$1500

200. אוסף שרידי דפים עתיקים בכתב-יד שהוצאו מגניזת כריכות - תימן, המאה ה-14-16 - שניים מהם על קלף

ששה שרידי דפים עתיקים בכתב-יד, שהוצאו מ"גניזת כריכות", שניים מהם על קלף:

1-2. שני דפי קלף, קטעים מתוך מדרש הגדול על חומש דברים, פרשת ראה. [כתיבה תימנית עתיקה].

3. דף, קטע מתוך פירוש המשנה להרמב"ם בערבית, כולל תוכן המשנה בהעתקה מלאה, מסכת ערכין פרק ה'. [תימן, המאה ה-14/15].

4. דף, קטע מתוך פירוש רבי אברהם אבן עזרא על ספר משלי. [תימן, המאה ה-15].

5-6. שני דפים מחוברים (לא רצופים), קטעים מתוך ספר כד הקמח לרבינו בחיי, ערכים לולב ומוזחה. [תימן, המאה ה-15/16].

6 שרידי דפים (5 פריטים). כתמים ובלאי, קרעים גסים ופגעי עש קשים. גודל ומצבי פגיעה משתנים.

פתיחה: \$500

202. שרידי דפי קלף עתיקים - כתב-יד ודפוס, המאה ה-16/17

שרידי דפי קלף עתיקים, שהוצאו מ"גניזת כריכות": קטעים מכתב-יד תימניים ודף מדפוס שאלוניקי.

- דף מודפס על קלף, מתוך חמשה חומשי תורה. [שאלוניקי, רפ"א 1521. דפוס יהודה גדליה ובניו].
- תורה (בלי סימני הפרקים והפסוקים), עם תרגום אונקלוס, פירושי רש"י ורמב"ן. דף רטו (פרשת תצוה). קצוץ בשולי הטקסט.
- שלושה חלקי דף קלף, כתב-יד תאג'. [תימן, המאה ה-16/17?]. תורה ותרגום אונקלוס ותפסיר רס"ג, פסוק אחרי פסוק. ניקוד עליון לתורה ולתרגום אונקלוס. קטעים מספר שמות כט:י-כ.
- שני שרידי דפי קלף, מתוך כתב-יד תאג'. [תימן, המאה ה-16/17?]. תורה ותרגום אונקלוס, פסוק אחרי פסוק. קטעים מספר במדבר א:יה-כג; מב-נ.
- 6 קטעי קלף. גודל ומצבי פגיעה משתנים כתוצאה מהכריכה.

פתיחה: \$400

202

201

202. Ancient Parchment Fragments - Handwritten and Printed Leaves, 16th/17th Centuries

Ancient parchment fragments, removed from a "bindings geniza": sections of Yemenite manuscripts and a leaf printed in Salonika.

- Printed parchment leaf, section of the Five Books of the Torah. [Salonika, 1521. Printed by Yehuda Gedalya and his sons]. Torah (chapters and verses unmarked), with Targum Onkelos, Rashi and Ramban commentaries. Leaf 215 (Parshat Tetzave). Trimmed bordering text.
- Three parchment fragments, Taj manuscript. [Yemen, 16th/17th centuries?]. Torah, Targum Onkelos and Tafsir (Judeo-Arabic translation) R. Sa'adia Gaon, verse per verse. Supralinear vocalization for the Torah and for Targum Onkelos. Sections from Shemot 29: 10-20.
- Two parchment fragments, Taj manuscript. [Yemen, 16th/17th century?]. Torah and Targum Onkelos, verse per verse. Sections of Bamidbar 1: 18-23; 42-50.

6 parchment fragments. Varied levels of damages caused by the binding process.

Opening price: \$400

201. דפי כתב-יד עתיק - חמשה חומשי תורה - תימן

אוסף דפים ושרידי דפים מתוך כתב-יד, קטעים מספר בראשית ושמות. [כתיבה תימנית עתיקה]. כתיבה נאה עם ניקוד (תחתון) וטעמי המקרא. ציוני "מסורה" בשולי העמודים.

10 דפים. כ-24 סי"מ. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני-גרוע. קרעים חסרים, עם פגיעה בטקסט, עם שיקומים בהדבקות נייר והשלמות בכתיבה מאוחרת יותר.

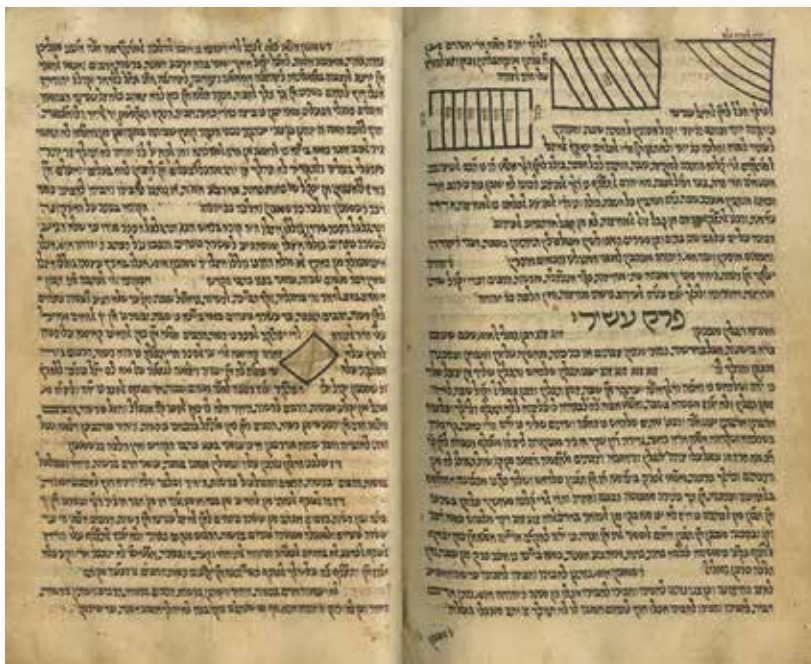
פתיחה: \$300

201. Leaves from an Ancient Torah Manuscript - Yemen

Collection of leaves and leaf fragments from a manuscript copy of Sefer Bereshit and Shemot. [Ancient Yemenite script]. Handsome handwriting with vowelization and cantillation marks. Mesorah notes in the margins.

10 leaves. Approximately 24 cm. Condition varies; good-fair-poor. Open tears, affecting text, repaired with paper and rewritten text from a later time period.

Opening price: \$300

203b

203a

203. כתבי-יד - מדרש הגדול - דרב אלחנשאת, תימן, שס"א 1601 / פירוש המשנה להרמב"ם - תימן, המאה ה-16/17 - עיטורים ואיורים

בחלקו השני של הכרך - כתבי-יד בכתביה תימנית עתיקה [המאה ה-16/17 בקירוב], פירוש המשניות להרמב"ם, בערבית-יהודית [שפת המקור של החיבור], סדר מועד, עם איורים ותרישי הסבר במספר מקומות. חסר מעט [לפנינו ממסכת שבת עד אמצע מסכת מועד קטן]. בשני הדפים הראשונים דרשות רומיים על האותיות: "אתחיל לכתוב גבורה של אותיות התורה...". רישומים בדף הראשון: "הדא אלכתאב... מדרש ויקרא וסידר[ן] מועד לכניסת דרב אלחנשאת", "אברהם בן דוד בן שלום בן דוד בן שלמה הידוע אלכלופי".

[253] דף. 29 ס"מ. "מדרש הגדול" חסר בתחילתו מספר דפים. "פירוש המשנה" חסר בסופו מאמצע מסכת מועד קטן, ושני דפים חסרים באמצעו. מצב משתנה בין הדפים, טוב-בינוני. כתמים. עקבות רטיבות. בלאי בשוליים. סימני עש בדרגות שונות. קרעים גסים במספר דפים, עם פגיעה בטקסט. דף הקלף שבראש הכרך קרוע ופגום, עם פגיעות בטקסט. כריכה חדשה.

פתיחה: \$1000

כתב-יד, מדרש הגדול לספר ויקרא. דרב אלחנשאת (Darb Al Chanashat, תימן), איתתיק"ב לטורות [שס"א 1601]. כרוך עם: כתב-יד, פירוש המשנה להרמב"ם - סדר מועד. [תימן, המאה ה-16/17].

כרך עבה וגדול, בחלקו הראשון חלק ויקרא של ספר מדרש הגדול (חסר מעט בתחילתו). בכתביה תימנית עתיקה, בשני טורים. פיוטי ה"רשות" בתחילת כל פרשה מנוקדים. קולופון סיום בדף [153א]: "ונשלם זה המדרש בחסד האל וברחמיו במעלי שבא דהוא שנת[ן] עסר יומין בירח אייר שנת איתתיק"ב שנין לטשיר ונכתב על שם בית הכנסת היקרה כניסת דרב אלחנשאת... והכותב... טוב יש"צ בן משה נע"ג בן יצחק רי"ת בן נסים תנצב"ה הידוע דממדינת עדן...". [נדבב אלחנשאת - ישוב יהודי עתיק בתימן, שנחרב בגלות מן־ע, בשנת ת"מ 1679, אז גלו יהודי המקום ומאו לא חזרו אליו - ראה חומר מצורף].

בראש הכרך - דף קלף עתיק - דף אחרון מחומש תימני [המאה ה-15 בקירוב]. בצדו האחד טקסט מפרשת וזאת הברכה (עם תרגום וניקוד עליון), ובצדו השני עיטור צבעוני של "שטיח" משולב בפסקים הכתובים במיקרוגרפיה.

204a

204. כתב-יד - קובץ חבורים - רדעא, תימן, תס"ד

כתב-יד, קובץ חבורים: שלשלת הקבלה, יורה חטאים, חידושים מלוקטים, איגרת הקודש להרמב"ן, ספר מזלות של אדם, ספר רפואת הגוייה, דברי חכמים וחידותם, צוואת רבי יהודה החסיד, עולת שבת ועולת חודש מתוך ספר זמירות ישראל לרבי ישראל נאג'ארה. רדעא (תימן), [תס"ד 1704].

כתיבה תימנית נאה, ברובה ללא ניקוד. ספר עולת שבת ועולת חדש עם ניקוד עליון.

בדף [116א] מופיע שער: "ספר עולת שבת, והוא חלק שני מזמירות ישראל... נעתק פה ק"ק רדעא יע"א בשנת יי זכרנו יבר"ך יבר"ך [=תס"ד] את בית ישראל לפ"ק."

[148] דף. חסר הודף הראשון (דף א' מספר שלשלת הקבלה). 15 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. סימני עש, כמעט ללא פגיעה בטקסט. דפים וקונטרסים רופפים ומנותקים. ללא כריכה.

פתיחה: \$500

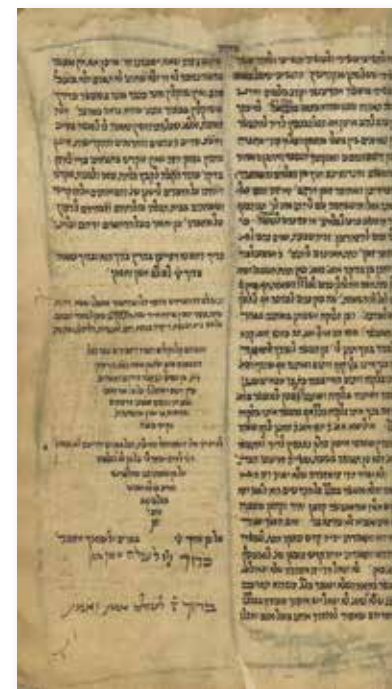
203. Manuscript - Midrash HaGadol - Darb Al Chanashat, Yemen, 1601 / Perush HaMishnah L'HaRambam - Yemen, 16th/17th Century - Ornamentation and Illustrations

Manuscript, Midrash HaGadol on Vayikra. Darb Al Chanashat (Yemen), [1601]. Bound with: manuscript, Perush HaMishnah L'HaRambam - Seder Moed. [Yemen, 16th/17th century].

Thick large volume, opens with Midrash HaGadol on Vayikra (lacking a small part of the beginning), in ancient Yemenite script in two columns. Punctuated "Reshut" Piyyutim introduce each Parsha. Concluding colophon on p. [153a]: "This Midrash was concluded with G-d's kindness and compassion... in the month of Adar 1601 and was written for the cherished synagogue of Darb Al Chanashat... and the writer... Y.S.Z. son of Moshe son of Yitzchak son of the famed Nissim from Aden..." [Darb Al Chanashat - an ancient Yemenite Jewish community destroyed in the 1679 Mawza Exile never to revive - see enclosed material].

At the beginning of the volume is an ancient vellum leaf - last leaf of a Yemenite Chumash [ca. 15th century]. On one side is a text of Parshat Zot HaBeracha (with Targum and superlinear vocalization) and on the verso is a colorful decoration of a "carpet" incorporated with micrographic verses.

The second part of the volume contains a manuscript in ancient Yemenite writing [ca. 16th/17th century], Perush HaMishnayot L'HaRambam, in Judeo-Arabic [original language of the composition], Seder Moed, with several illustrations and illustrative diagrams. Lacking a small section [from Tractate Shabbat until the middle of Tractate Moed Katan]. Homilies and allusions to wisdom gleaned from the letters of the Torah appear on the first two leaves of the composition. Inscriptions on first leaf: "This is... Midrash Vayikra and Seder Moed for the Darb Al

203c

Chanashat Synagogue", "Avraham son of David son of Shalom son of Shlomo Al Kalufi".

[253] leaves. 29 cm. Midrash HaGadol lacks several leaves at the beginning. The end of Perush HaMishnah is lacking, from the middle of Tractate Moed Katan in addition to two middle leaves. Condition varies among the leaves, good-fair. Stains. Dampness traces. Worn margins. Various levels of worming. Coarse tears to several leaves, affecting text. Vellum leaf at beginning of the volume is torn and damaged, affecting text. New binding.

Opening price: \$1000

205. כתב-יד - סידור "תכלאל", עם פירוש מהר"י ונה - תימן, תקס"ג

כתב-יד, סידור "תכלאל" כמנהג יהודי תימן, תפילות לשבתות ומועדים, עם פירושים ("חדושין") מרבי יצחק ונה. [תימן, תקס"ג 1803].

כרך גדול. כתיבה תימנית מנוקדת. תפילות לשבתות - כולל פרקי אבות, תפילות למועדים: לפסח - כולל הגדה של פסח, שבועות - כולל אזהרות, ראש השנה ויום כיפור, סוכות - כולל הושענות של רב סעדיה גאון, חנוכה ופורים, סליחות מאת רב סעדיה גאון ומשוררי ספרד, תפילה וקניות לתשעה באב, קינה ומספרות על המת, נוסח הכתובות, הגיטין והשטרות, סדר ברכת המצות וחשבון העיבור, מולדות ותקופות. בדף [139] לוח מולדות המתחיל משנת תקס"ג (עד שנת תקפ"ו).

בחלק מהמקומות מופיעים פירושים שונים בשולי התפילות [בחלק מהמקומות עם הכותרת "חדושין"], הם פירושי רבי יצחק (מהר"י) ונה (נפטר ת"ל, מגדולי חכמי תימן) על התכלאל (פירוש זה נקרא "פעמון זהב". כולל הפירוש על פרקי אבות, על הגדה של פסח, פרוש הושענות, ועוד).

חסר בתחילתו ובסופו. [145] דף. דף [143] נכרך לאחר דף [145]. 33 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. כתמים כהים ועקבות רטיבות בחלק מהדפים. קרעים משוקמים, בעיקר בשוליים הפנימיים התחתונים. קרעים קלים בשולי הדפים. בדף [12] קרעים גדולים עם חסרון ופגיעה בטקסט. כריכה חדשה.

תיהח: \$1000

204b

204. Manuscript - Collection of Compositions - Rada'a, Yemen, 1704

Manuscript, collection of compositions: Shalsholet Hakabbalah, Yoreh Chataim, collected Torah novellae, Igeret Hakodesh by the Ramban, Sefer Mazalot Shel Adam, Sefer Refuat Hagevia, Divrei Chachamim Vechidotam, the ethical will of R. Yehuda Hachassid, Olat Shabbat and Olat Chodesh from Sefer Zemirot Yisrael by R. Yisrael Najara. Rada'a, Yemen, [1704]. Handsome Yemenite script, mostly unvocalised. Sefer Olat Shabbat and Olat Chodesh are with supralinear vocalization.

p. [116a] contains the title page: "Sefer Olat Shabbat; the second section of Zemirot Yisrael... copied here in Rada'a, 1704".

[148] leaves. First leaf missing (first leaf of Sefer Shalsholet Hakabbalah). 15 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Worming, minimally affecting text. Loose and detached leaves and gatherings. No binding.

Opening price: \$500

206. כתב-יד - סדור תפילה למועדי השנה - עם "קיצור עץ חיים" ופירושים וכוונות קבליות - ממחבר לא ידוע - תימן, המאה ה-19

כתב-יד, סדור תכלאל - תפילות לימים נוראים ולמועדי השנה - ראש השנה ויום כיפור, תשעה באב ותעניות, סוכות פסח ושבעות - עם כוונות האר"י, פירושים והלכות, וקיצור לחיבור "עץ חיים" של המהרי"ץ. תימן, שנות הת"ק והת"ר [המאה ה-19 בקירוב].

הכרך שלפנינו כולל קונטרסים מכותבים שונים ומתקופות שונות. סידור הכוונות לימים נוראים מתקופה מוקדמת יותר [ראשית המאה ה-19 בקירוב], וכמו כן רוב הסידור לשלש גלים. בקינות לתשעה באב נכתבו כנראה בתקופה מעט יותר מאוחרת [בקינת "לכן אנשי לבב" הנאמרת בליל תשעה באב, נמזק התאריך המקורי ונוסף תאריך חדש ומעודכן: "אנו מונים... לחרבן בית שני אשר בנה עזרא אדוננו אלף ת"ת ו"ח שנים", ובצדו נכתב: "זה החשבון לשנת תרמ"ו" - 1886]. בנוסף ישנם כ-15 דף שנכתבו כהשלמות בתקופות יותר מאוחרות [ראשית המאה ה-20].

הסידור כולל פירושים והגהות, שחלקם כנראה ממחברים לא ידועים. הגהות והוספות רבות בשולי הדפים. קטעים רבים מופיעים עם הכותרות "פי' עץ חיים בקיצור", "עץ חיים בקי' [צור]" [קצור ממחבר לא ידוע - לחיבור "עץ חיים" שחיבר המהרי"ץ רבי יחיא צאלח, גדול חכמי תימן במאה ה-18]. ניכר על הכותב כי היה תלמיד חכם ומקובל, מקורותיו רבים ומגוונים וכתבתי שישותית ומסודרת. הכותב מוסיף סדרי כוונות שונים [כנראה, מיסודיו קבלה שונים שהיו ברשותו, כמו: סידור קול יעקב (נדפס לראשונה, סלאוויטא, תקס"ד); "משנת חסידים" לרבי עמנואל חי ריקי; סדור רבי אשר (נדפס לראשונה, לבוב, תקמ"ח); ספר חמדת ימים; וכן הגהות המבוססות על מקורות מכתבי האר"י].

חתימת בעלים בדף [א/30]: "חלקי ה' אמרה נפשי, הצ' עמנואל לא"י א שלום אלנקאש יצ"ו...". בצד הכיתוב חתימת בנו: "ישראל". רבי עמנואל ב"ר שלום נקש, היה הראשון לעורר את העליה מתימן לארץ ישראל בשנת תרמ"א (1881), יחד עם אמו האלמנה תורכיה בת השאש. לפי הידוע, עליה זו ומכתביו של רבי עמנואל מירושלים לתימן, הביאו בעקבותיהם את העליה הגדולה מתימן לירושלים בשנת "אעלה בתמ"ר" (תרמ"ב 1882). אגדה מעניינת מספרת על סיבת התעוררותם של האלמנה ובנה לעליה זו, לאחר שאביהם המנוח רבי שלום נקש (שנפטר בשנת תרל"ט) בא אל אשתו בחלום הלילה ואמר לה: "קומי עלי ירושלים!!" - ראה חומר מצורף].

כ-220 דף. דפים חסרים במספר מקומות. דפים כרוכים באי סדר. כ-17 ס"מ. מצב בינוני-טוב. בלאי וכתמים. דפים מנותקים ורופפים. קרעים ופגעי עש במספר מקומות. כריכת עור מעוטרת, מנותקת ופגומה, עם פגעי עש.

פתיחה: \$500

205

205. Manuscript - Siddur "Tichlal" With Commentary of Mahari Wana - Yemen, 1803

Manuscript, siddur "Tichlal" according to the Yemenite rite; Shabbat and holiday prayers. Includes commentary by R. Yitzchak Wana. [Yemen, 1803]. Large volume. Vowelized Yemenite script. The Shabbat prayers include Pirkei Avot. The holiday section includes prayers for all holidays - Passover, Shavuot, Sukkot, Rosh Hashana and Yom Kippur, Chanukah and Purim. The siddur includes various additions such as: Passover Haggadah, Azharot for Shavuot, Hoshanot of R. Saadia Gaon for Sukkot, Selichot by R. Saadia Gaon and Spanish poets, prayers and kinnot for Tisha B'av. The siddur also contains lamentations and eulogies for funerals as well as the text of marriage contracts (ketubot), divorce contracts (gittin) and other contracts, blessings on Mitzvot, and calculations for Hebrew

leap years. Leaf [139] contains a listing of moladot (Jewish monthly calculations) for the years 1803-1826.

Several places contain the commentary of R. Yitzchak Wana (d. 1670), one of the greatest Yemenite scholars, under the heading "Chiddushin". This commentary is known as Pa'amon Zahav, and includes comments on Pirkei Avot, Passover Haggadah, Hoshanot and others.

Missing pages at the beginning and end. [145] leaves. Leaf [143] is bound after leaf [145]. 33 cm. Fair condition. Stains and wear. Dark stains and dampstain on several pages. Repaired tears, mainly to the lower inner margins. Slight tears at margins. Large tears on leaf 12, affecting text. New binding.

Opening price: \$1000

206b

206a

206. Manuscript - Siddur with Holiday Prayers - with Kitzur Etz Chaim and Kabbalistic Commentary - Unknown Author - Yemen, 19th Century

Manuscript, siddur Tichlal - prayers for the High Holy Days and other holidays - Rosh Hashana, Yom Kippur, Tisha B'Av and other fast days, Sukkot, Pesach and Shavuot - with intentions of the Ari, commentary and laws, and an abridged "Etz Chaim" composition of R. Yichya Tzalach. Yemen, ca. 19th century.

This volume contains sections from various writers and time periods. The kavvanot (intentions) for the High Holy Days were written ca. early 19th century, as were most of the prayers for Pesach, Shavuot and Sukkot. The Kinnot (lamentations) for Tisha B'Av were written during a slightly later period (the lamentation "Lachen Anshei Levav" for Tisha B'Av eve contains an erased original date overwritten by the current date: 1886). There are also approximately 15 leaves that were added in the early 20th century.

The siddur includes commentaries, several from unidentified authors, as well as many glosses and additional marginalia. Many paragraphs are titled "Abridged Etz Chaim" (an abridgement by an unknown author of the Etz Chaim commentary by R. Yichya Tzalach, the great Yemenite scholar of the 17th century). It is evident that the author of the abridgement was a Kabbalistic scholar; his sources are extensive and his writing is methodical and orderly. He also adds Kabbalistic intentions from other sources, such as Siddur Kol Yaakov (Slavita, 1804), "Mishnat Chassidim" by R. Emanuel Chai Ricchi, Siddur Rabbi Asher (Lviv, 1788), Sefer Chemdat Yamim, and the writings of the Ari. Ownership inscriptions on p. [30a]: "G-d is my portion, the small Emanuel ben Shalom Elnakash...". Nearby is the signature of his son, "Yisrael". R.

Emanuel ben Shalom Nakash was the first to encourage the Yemenite Aliya to Israel in 1881. He travelled together with his widowed mother, Turkia bat Hishash. Their Aliya, combined with the letters R. Emanuel sent from Jerusalem to Yemen, inspired the great Yemenite Aliya of 1882. Legend has it that the deceased R. Shalom Nakash (died 1879) would appear to his wife in dreams at night and encourage her to move to Jerusalem (see enclosed material). Approx. [220] leaves. Missing leaves in several places. Leaves bound out of order. Approx. 17 cm. Fair-good condition. Wear and stains. Several loose or detached leaves. Tears and worming to several pages. Ornamented leather binding, detached and damaged, with worming.

Opening price: \$500

207c

Complete manuscript (other than an open tear on the first leaf, damaging text). Includes Haftarat for the weekly Torah portions and for the holidays. Decorated titles, some in red ink. Ownership inscriptions. [135] leaves. Fair condition. Stains and wear, worming. Open tear on first leaf. Detached leaves. No binding.

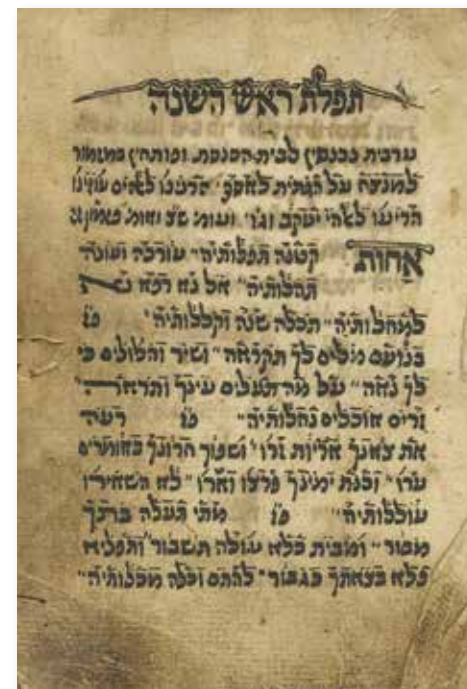
Opening price: \$500

207b

ושמיני עצרת, עם אזהרות והושענות. [תימן, המאה ה-18/19]. כתיבה תימנית נאה, עם ניקוד עליון. חתימה מסולסלת בדף האחרון: "אהרן ׳ משה?". כתב-היד חסר בסופו. בעמוד האחרון התחלה של "סדר עבודה" לר' מאיר אבן עזרא. לא ברור כמה דפים נחסרו בסוף. [144] דף. מצב בינוני, מספר דפים במצב גרוע. כתמים. פגעי עש [עם פגיעה בטקסט]. קונטרסים מנותקים. ללא כריכה.

• כתב-יד, ספר "הפטרות" לכל השנה. [תימן, המאה ה-19?]. כתב-יד שלם (למעט קרע עם חסרון בדף הראשון). כולל הפטרות לפרשיות השבוע ולמועדים. כותרות מעוטרות, בחלקן בדיו אדומה. רישומי בעלות. [135] דף. מצב בינוני. כתמים ובלאי, פגעי עש. קרע עם חסרון בדף הראשון. דפים מנותקים. ללא כריכה. פתיחה: \$500

207a

207. שלושה כתבי-יד - תימן, המאה ה-18/19

שלושה כתבי יד מתימן. המאה ה-18/19:

- כתב-יד, שלוש מגילות (שיר השירים, רות וקהלת), עם תיקון ליל שבועות. [תימן, המאה ה-19]. קולופון בעמוד האחרון: "ותהי השלמת המלאכה הקדושה יום א' ר"ח טבת שנת ב'קכ"ח... ונכתב ע"ש החבר הטוב... חיים ׳ יחיא דנוך... הצעיר שלמה ׳ן שלמה עמרי י"ץ" [אודות מעתיק זה ראה: אנצ' לחכמי תימן, עמ' 457]. [פרט השנה אינו ברור, התאריך ב'קכ"ח לשטרות הוא שנת תקע"ז לציורה, אך בשנה זו לא חל ר"ח טבת ביום ראשון]. בעמוד היק שמעבר לעמוד הקולופון - רישום בערבית-יהודית (מחוק בחלקו) על מכירת כתב-היד, עם שמות ופרטים, שנכתב בשנת ב'ק"ץ לשטרות [=תרל"ט]. [80] דף. מצב בינוני, מספר דפים במצב גרוע. כתמים. פגעי עש [עם פגיעה בטקסט], כתמי פטריה בחלק מהדפים. מספר דפים מנותקים. ללא כריכה.
- מחזור לחג הפסח, חג השבועות, ראש השנה ויום כפורים, סוכות

208

207. Three Manuscripts - Yemen, 18th/19th Century

Three manuscripts from Yemen. 18th/19th century:

- Manuscript, three Megillot (Song of Songs, Ruth, Ecclesiastes), with Tikkun Leil Shavuot. [Yemen, 19th century].

Colophon on final page: "And the completion of this holy task on Sunday Rosh Chodesh Tevet in the year 2128... Written for the dear friend... Chaim son of Yihiya Danoch... The young Shlomo son of Shlomo Omri" [see: Encyclopedia of the Sages of Yemen p. 457 for more on this transcriber]. (The designation of the year is not clear, since in converting the indicated Seleucid year it would seem to refer to 5577 [1817]; in that year, however, the first of the month of Tevet did not fall on a Sunday). On the empty page following the colophon page - an inscription in Judeo-Arabic (partially erased) written in 1879, with names and details pertaining to the sale of the manuscript.

[80] leaves. Fair condition, with some pages in poor condition. Stains. Worming [affecting text], mold stains on some pages. Several detached leaves. No binding.

- Machzor for Pesach, Shavuot, Rosh Hashanah and Yom Kippur, Succot and Shmini Atzeret, with Azharot and Hoshanot. [Yemen, 18th/19th century]. Fine Yemenite script, with supralinear vocalization. Curly signature on the last page: "Aharon son of Moshe" (?). End of manuscript is incomplete. The beginning of R. Meir ibn Ezra's "Seder Avodah" appears on the final page. The number of pages missing at the end is unknown.

[144] leaves. Fair condition, with some pages in poor condition. Stains. Worming [affecting text]. Detached gatherings. No binding.

- Manuscript, book of Haftarat for the entire year. [Yemen, 19th century?].

208. שלוש הגדות של פסח בכתב-יד - צנעא, תימן

שלושה כתבי-יד של הגדות של פסח, שנכתבו בתימן, כנראה בעיר צנעא.

- כתב-יד, הגדה של פסח, עם פירוש המהרי"ץ, ליקוטי דינים וענייני קבלה. [צנעא? תימן, המאה ה-19]. כתיבת סופר נאה, עם עיטורים בדיו אדומה. רישום בעלים: "הדה אל אגאדה חק הארון אלעזריי". [36] דף.

- כתב-יד, הגדה של פסח. [צנעא? תימן, המאה ה-20/19]. עם הוראות ותרגום "מה נשתנה" בערבית-יהודית. קולופון הסופר

בעמוד האחרון (השמות נמחקו). [13] דף.

- כתב-יד, הגדה של פסח. [צנעא? תימן], תר"צ [1930]. עם ליקוטי הלכות וחידושים במספר מקומות. קולופון הסופר: "נשלמה סדר הגדה... ניסן בשנת תר"צ. אני הכותב... שמואל בן הארון בן אברהם בן מוסי בן יוסף אלעזריי שצ"ו". [15] דף.

שלושה כתבי-יד. גודל ומצב משתנים.
פתיחה: \$400

208. Three Handwritten Passover Haggadot, Sana'a, Yemen

Three manuscripts of Passover Haggadot written in Yemen, apparently in the city of Sana'a.

- Manuscript, Passover Haggadah, with the Maharitz commentary, compilation of laws and kabbalistic matters. [Sana'a?, Yemen, 19th century]. Neat scribal writing, adorned in red ink. Ownership inscription: "Hada el Agada belongs to Ha'aron Alaziri". [36] leaves.

- Manuscript, Passover Haggadah. [Sana'a? Yemen, 19th/20th century]. With instructions and translation

of Ma Nishtana in Judeo-Arabic. Scribe's colophon on last page (names are erased). [13] leaves.

- Manuscript, Passover Haggadah. [Sana'a? Yemen], 1930. With a compilation of laws and novellae in several places. Scribe's colophon: "The arrangement of the Haggadah has been completed... Nisan 1930, I, the writer... Shmuel ibn Ha'aron ibn Avraham ibn Musi ibn Yosef Alaziri". [15] leaves.

Three manuscripts. Size and condition vary.

Opening price: \$400

209b

209a

209. Manuscript - Hilchot Shechita L'HaRambam and Sha'arei Kedusha of the Maharitz - Written by Rabbi Yosef Chamami Two Years After the Death of the Maharitz - Sana'a, 1807

Manuscript, Hilchot Shechita of the Mishneh Torah L'HaRambam and Sha'arei Kedusha (abridged Hilchot Shechita) by Rabbi Yichye Tzalach - the Maharitz. Written by R. Yosef Chamami. [Sana'a?], Adar Bet 1807. Neat Yemenite script, with titles and initials decorated with red ink. Colophon at the end of the manuscript: "Yosef ibn Yosef Alchamami [curly signature] and this Hilchot Shechita L'HaRambam and Sha'arei Kedusha by R. Yichye ibn R. Yosef Tzalach were written... completed on Sunday the 12th Adar 1807". The Maharitz, foremost Yemenite Torah scholar, died in the month of Nissan 1805, two years before this manuscript was written.

Lacking one or two leaves of the first chapter of Hilchot Shechita of the Rambam. Leaves from a later period are bound at the beginning and end of the manuscript which contain copies of various prayers, a section of Hilchot Shechita and an ordination of a shochet "Avraham ibn Avraham Yitzchak" from 1938 signed by three rabbis: R. Ya'akov Amrani, R. Amram son of R. Yichye Korach and R. Chaim Shmuel Alkassar.

[2], [42], [1] leaves. 16 cm. Fair-good condition. Stains. Worming. Contemporary binding.

Opening price: \$500

209. כתב-יד - הלכות שחיטה להרמב"ם וספר שערי קדושה למהרי"ץ - נכתב ע"י רבי יוסף חמאמי, בשנתים לאחר פטירת המהרי"ץ - צנעא, תקס"ז

כתב-יד, הלכות שחיטה מספר משנה תורה להרמב"ם וספר שערי קדושה (קיצור הלכות שחיטה) לרבי יחיא צאלח - המהרי"ץ. נכתבו ע"י רבי יוסף חמאמי. [צנעא?], אדר ב' תקס"ז [1807].

כתיבה תימנית נאה, עם עיטורי כותרות ותיבות פתיחה בדיו-אדומה. קולופון בסוף כתב-היד: "והכותב קל הקלים... הצעיר יוסף ן מו' יוסף אלחמאמי שצ"ו [חתימה מסולסלת], ונכתבה זאת ה"ש [הלכות שחיטה] להרמב"ם ז"ל ושערי קדושה למו' הר"ר יחיא ן' כמה"ר יוסף צאלח זת"ע [זכותו תגן עולמו] ע"ש מוסי' ן' מ"ו יודא שצ"ו... ונשלמה יום א' י"ב חדש הפלאות והנסים... אדר ב'קל"ח [=לשטרות, תקס"ז ליצירה]. גדול חכמי תימן - המהרי"ץ - נפטר בחודש ניסן תקס"ה, כשנתיים לפני שנכתב כתב-היד שלפנינו.

חסידים דף או שנים מתחילת פרק ראשון של הלכות שחיטה לרמב"ם. בראש כתב-היד ובסופו נכרכו דפים מתקופה מאוחרת, הכוללים העתקת תפילות שונות, קטע בהלכות שחיטה, וכתב סמיכה לשוחט "התלמיד המשכיל אברהם ן' אב' יצחק יצ"ו, משנת ב'רמ"ט לשטרות [תרצ"ח], החתום בידי שלושה רבנים: רבי יעקב עמרני, רבי עמרם ב"ר יחיא קרח ורבי חיים בן שמואל אלכסאר.

[2], [42], [1] דף. 16 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים. פגעי עש. כריכה מקורית.

פתיחה: \$500

211a

210

211. כתב-יד, ספר שערי קדושה עם פירוש לחם תודה - שערים מאוירים ועיטורים - תנעם, תימן, תרמ"ב

כתב-יד, ספר שערי קדושה - קיצור הלכות שחיטה למהרי"ץ, עם פירוש לחם תודה מאת רבי יחיא בדיחי. [תנעם, תימן], ביקצ"ד לשטרות [תרמ"ב 1882].
כתב-יד מרשים, עם שערים מאוירים ועם עיטורים לכל אורכו, בדיו שחור ואדומה.

בסוף כתב-יד "התנצלות" ארוכה מאת המעתיק: "הכותב הצעיר קל הקלים... יוסף בן לא"א סעיד בן יוסף הפרצי [=צפירה]...". עם חתימה מסולסלת [הצעיר יוסף בן סעיד צפירה יצ"ו]. לאחר מכן מופיע פרט השנה: "ותהי השלמת הספר הקדוש הזה... יום שלישי... א' לחדש ניסן שנת אני בצדק [=ביקצ"ד לשטרות] אחזה פניך...".
רישומי בעלות וחתימה של: "אברהם אבן אברהם סרי...".

רבי יוסף צפירה מחכמי תימן בסוף המאה ה-19 וראשית המאה ה-20. פעל כפי הנראה בעיר תנעם שבמרכז תימן. עלה לארץ בשנת תר"נ ונפטר בירושלים לאחר שנת תרצ"ב. ראה אודותיו אנציקלופדיה לחכמי תימן א', עמ' 535.

[103] דף. 17 ס"מ. מצב כללי טוב. מספר דפים במצב בינוני. כתמים. מעט בלאי. מספר דפים מנותקים. נקבי עש. פגעי עש בחלק מהדפים (עם פגיעה בטקסט במספר מקומות). כריכת עור מקורית, פגומה מעט.

פתיחה: \$500

210. כתב-יד - ספר מקור חיים - הלכות שחיטה וטריפות למהרי"ץ - תימן

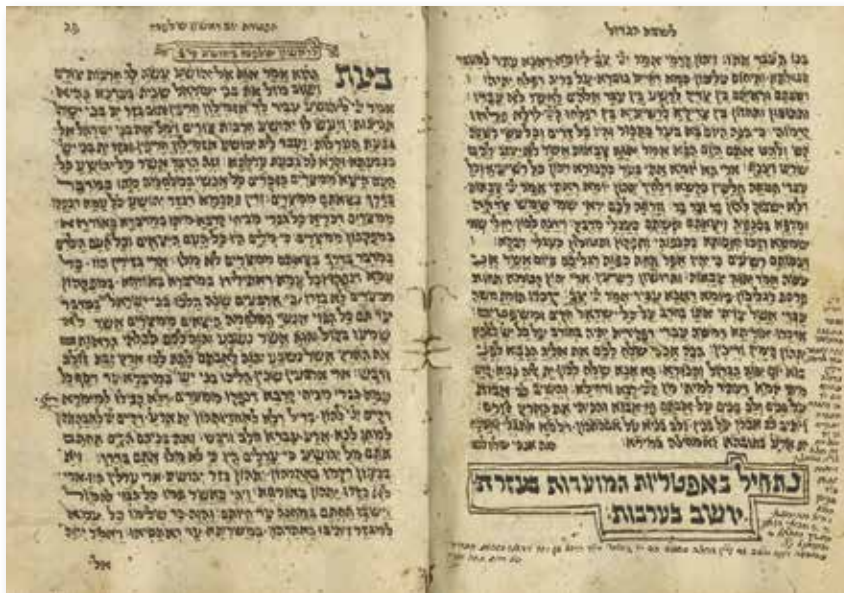
כתב-יד, ספר מקור חיים - הלכות שחיטה וטריפות, מאת רבי יחיא ב"ר יעקב צאלח - מהרי"ץ, עם פירוש "קרבן תודה" מאת רבי שלום חבשוש. [תימן, סוף המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20].
כתב-יד שלם, כתיבה תימנית. בתחתית העמודים ובשוליהם פירוש "קרבן תודה". בסוף החיבור הועתק "פסק הנמצא בין איגרות של מהרי"ץ" על מחט שנמצאה בבית הכסות מאת רבי יוסף בן שלום אלקארה. בסוף כתב-היד הועתקו הלכות שחיטה להרמב"ם. [153] דף. 21 ס"מ. מצב טוב. נייר עבה ואיכותי. כתמים. סימני עש, מרביתם ללא פגיעה בטקסט. מריחת דיו במספר מקומות. כריכת עור מקורית, מנותקת בחלקה ובלויה, עם פגעי עש.

פתיחה: \$400

210. Manuscript - Mekor Chaim - Laws of Shechita and Terefot by the Maharitz - Yemen

Manuscript, Mekor Chaim - laws of shechita and terefot, by R. Yichye son of R. Ya'akov Tzalach - the Maharitz, with the Korban Todah commentary by R. Shalom Habshush. [Yemen, late 19th or early 20th century].
Complete manuscript, in Yemenite script. The Korban Todah commentary appears at the bottom and on the margins of the pages. Copied at the end of the composition is "a ruling found among the letters by the Maharitz" about a needle found in the digestive system of an animal by R. Yosef son of Shalom Alkara. Hilchot Shechita of the Rambam were copied at the end of the manuscript.
[153] leaves. 21 cm. Good condition. Thick high-quality paper. Stains. Worming, which generally does not affect text. Ink smears in several places. Contemporary worn leather binding, partially detached, with worming.

Opening price: \$400

212a

211b

212. כתב-יד - ספר הפטרות - תימן, תרל"א

כתב-יד, ספר הפטרות, עם תרגום. [תימן], תרל"א [1871].

כתיבה תימנית נאה, עם ניקוד וטעמים. מקרא ותרגום פסוק אחר פסוק.

שער מעוטרים במסגרות ופסוקים, במרכזו נכתב: "בשם אל גבור ונורא אתחיל לכתוב הפטרות התורה... והתחלתי בואת הפטרה ביום ב' דהקא כיא לחדש מנחם בשנת ה'תל"א ליצירה בקפ"ב לשטרות, השב"ה (השם ברחמי הריבם) יחיש וימהר הגאולה". קולופון בעמוד האחרון: "ספרא חלשא ומסכינא... יוסף בן אהרן שכ"ר... בשנת ב'קפ"ב לחדש אלול...". בעמוד קודם הקדשה בכתיבה אחרת: "זאת ההפטרה הקדישה ל"ית מע' סאלם ו' המנ' מוסא עדיר...".

הגהות עם פירושים ותוספות בשולי העמודים [אחת ההגהות פותחת: "וכבר כתבנו בניוית' בזה ואפשר עוד לרמוח..."].

[1], קז דף. 22.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים. פגעי עש רבים, מרביתם בשוליים הפנימיים, לעתים עם פגיעה בטקסט. כריכת עור חדשה, נתונה בקופסה תואמת.

פתיחה: \$600

211. Manuscript, Sha'arei Kedusha with the Lechem Todah Commentary - Illustrated Title Pages and Decorations - Tan'am, Yemen, 1882

Manuscript, Sha'arei Kedusha, abridged Hilchot Shechita by the Maharitz, with the Lechem Todah commentary by R. Yichye Badihi. [Tan'am, Yemen], [1882].

Impressive manuscript. Illustrated title pages and black and red ink ornamentations throughout the manuscript.

A long "apology" by the copier appears at the end of the manuscript: "The writer least of the least... Yosef son of Sa'id son of Yosef HaPartzi [=Tzefira]...", with a curly signature ["Yosef ebn Sa'id Tzefira], followed by the date "This holy book was completed... on Tuesday... the first of the month of Nissan...".

Ownership inscription and signature of "Avraham ebn Avraham Sari...". R. Yosef Tzefira, was a Yemenite Torah scholar, apparently active in the city of Tan'am in central Yemen. He immigrated to Eretz Yisrael in 1890 and died in Jerusalem after 1932. See Encyclopedia L'Chachmei Teiman, Vol 1, p. 535.

[103] leaves. 17 cm. Overall good condition. Several leaves in fair condition. Stains. Slight wear. Several detached leaves. Worming to some leaves (affecting text in a number of places). Contemporary leather binding, slightly damaged.

Opening price: \$500

213b

213a

212b

213. Illustrated Manuscript - Birkat HaMazon, Birkot HaNehenin, Kiddush for Shabbat and Seder for Rosh Chodesh - Yemen

Illustrated manuscript, Birkat HaMazon, Birkot HaNehenin, Kiddush for Shabbat and the Hallel prayer. [Yemen, 20th century].

Neat square scribal writing, with illustrated initials and with colorful ornamentation (red, blue and green ink). Palms and peacocks decorate the end of the rendition of the Kiddush.

Sections for Rosh Chodesh were appended to the end of the manuscript: Barchi Nafshi recited on Rosh Chodesh, the piyyut Sha'ar HaRachamim and the prayer Ata Yatzarta for Shabbat Rosh Chodesh.

[14] leaves. 19 cm. Good condition. Stains. Worming. Colored fabric binding.

Opening price: \$300

213. כתב-יד מאוייר - ברכת המזון, ברכות הנהנין, קידוש לשבת וסדר ראש חודש - תימן

כתב-יד מאוייר, ברכת המזון, ברכות הנהנין, קידוש לשבת וסדר הלל. [תימן, המאה ה-20].

כתיבת סופר מרובעת נאה, עם תיבות פתיחה מאוירות, ועם עיטורים וקישוטים בדיו צבעוני (בצבעים אדום, כחול וירוק).

בסוף נוסח הקידוש איורי עץ דקל וטווסים.

בסוף כתב-היד נוספו קטעים לראש חודש: מזמור 'ברכי נפשי' הנאמר בראש חודש, הפיוט "שער הרחמים לעם בך בוטח", ותפילת "אתה יצרת עולמך מקדם" לשבת ראש חודש.

[14] דף. 19 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני עש. כריכת בד צבעונית.

פתיחה: \$300

212. Manuscript - Haftarat - Yemen, 1871

Manuscript, Haftarat, with Targum. [Yemen], 1871. Handsome Yemenite script, with vowels and te'amim. Scripture and Targum, verse following verse.

Title page framed with ornamental borders and verses. In the center are the words "...I have begun to write haftarat... and I have begun on Monday the 21st of Menachem 1871...". Colophon on last page: "...Yosef son of Aharon... 1871 in the month of Elul...". On the page preceding the dedication is an inscription in another handwriting: "This haftarah was donated by Salam Ibn Musa Adiri...".

Glosses with commentaries and additions to margins. [1], 107 leaves. 22.5 cm. Fair condition. Stains. Heavy worming, primarily to inner margins, at times affecting text. New leather binding, housed in matching case.

Opening price: \$600

215

215. Manuscript, Diwan - Yemen

Manuscript, Diwan - Songs and piyyutim. [Yemen, 20th century]. Hebrew and Judeo-Arabic. Narrow long format. Large letters in Yemenite script, mostly vowelized. Several leaves in a different handwriting and in a smaller format were bound at the beginning of the manuscript (from another Diwan. Incomplete). Ownership inscription: "This diwan belongs to Yichye Sharabi...". [60] leaves (and several blank leaves). 22-24 cm. Fair condition. Dark stains, wear and tears. Contemporary binding with damages.

Opening price: \$300

215. כתב-יד, דיואן - תימן

כתב-יד, דיואן - "שירות" - זמירות ופיזים. [תימן, המאה ה-20]. עברית וערבית-יהודית. פורמט צר וארוך. כתיבה תימנית באותיות גדולות, רובה מנוקדת. בראש כתב-היד נכרכו מספר דפים בכתיבה שונה ובפורמט קטן יותר (מדיואן אחר. חלקי). רישום בעלים: "הדא אדיואן חק יחיא שרעבי...".

[60] דף (ומספר דפים ריקים). 22-24 ס"מ. מצב בינוני. כתמים כהים, בלאי וקרעים. כריכה מקורית, פגומה.

פתיחה: \$300

214

214. כתב-יד - פיזים ובקשות - תימן

כתב-יד, "שירות" - פיזים ובקשות לשבת ולזמנים אחרים. [תימן, המאה ה-19 בקירוב]. עברית וערבית-יהודית.

כרך המורכב ממספר כתבי-יד, בכתיבות שונות ממספר כותבים ומתקופות שונות. כולל גם מספר ליקוטים, כגון

תפילת ישמעאל בהן גדול, "מעשה בימי דוד שהלך דוד לקנטריין של עמלק ללכדה...", ועוד.

[163] דף. 12 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. קרעים ופגעי עש. במספר דפים פגעי עש קשים עם פגיעה בטקסט. קרעים גסים בחמשת הדפים האחרונים, עם חסרון ופגיעה בטקסט. כריכת עור בעיבוד עממי (עם שרוך לסגירה), קרועה פגומה.

פתיחה: \$300

214. Manuscript - Piyyutim and Bakashot - Yemen

Manuscript, "Shirot" - Piyyutim and bakashot for Shabbat and for other occasions. [Yemen, ca. 19th century]. Hebrew and Judeo-Arabic.

Volume composed of several manuscripts, by a number of writers spanning various times. Included are compilations such as the prayer of Yishmael Cohen Gadol, "Retelling that which happened in the days of David, he went to capture Amalek...", etc.

[163] leaves. 12 cm. Fair condition. Stains and wear. Tears and worming. Text of several leaves is damaged by heavy worming. Coarse open tears to the last five leaves, affecting the text. Folk leather binding (with a lace for fastening), torn and damaged.

Opening price: \$300

217

217. כתב-יד - מחזור לימים נוראים וחג הסוכות - תימן

כתב-יד, מחזור לימים נוראים וחג הסוכות. [תימן, המאה ה-19/20].
 כרך עבה בפורמט קטן. ללא ניקוד, בחלק מן המקומות עיטורים בדיו אדומה.
 כולל: "סדר ערב ראש השנה", תפילות ופיוטים לראש השנה, "סדר ערב יום הכפורים", תפילות ופיוטים ליום הכיפורים, תפילות לחג הסוכות, סדר הושענות וריתקון הגשם".
 [107] דף. 13 ס"מ. נייר איכותי, מצב כללי טוב. כתמים וסימני רטיבות, סימני עש. כריכה חדשה נאה. נתון בקופסה תואמת.

פתיחה: \$300

216

216. Two Yemenite Manuscripts - Manuscript of Three Megillot and a Manuscript of the Targum and Tafsir of Shir HaShirim

Two manuscripts bound together:

- Manuscript, Targum and Tafsir of R. Sa'adia Gaon on Shir HaShirim. [Yemen, 20th century].
- Manuscript, three megillot - Shir HaShirim, Ruth and Kohelet, with Rashi commentary and Targum. Yemen, [19th/20th century]. Especially charming writing, adorned in red and brown ink.

Two manuscripts bound together. [16]; [48] leaves. 25 cm. Good-fair condition. Dark stains and wear. Several tears. Contemporary damaged leather binding.

Opening price: \$300

216. שני כתבי יד מתימן - כתב-יד שלוש מגילות וכתב יד תרגום ותפסיר שיר השירים

שני כתבי-יד הכרוכים יחדיו:
 • כתב-יד, תרגום ארמי ותפסיר רס"ג למגילת שיר השירים. [תימן, המאה ה-20].
 • כתב-יד, שלוש מגילות - שיר השירים רות וקהלת, עם פירוש רש"י ותרגום. תימן, [המאה ה-19/20]. כתיבה נאה במיוחד, עם עיטורים וקישוטים בדיו צבעוני (בצבעי אדום וחום).
 שני כתבי-יד כרוכים יחד. [16]; [48] דף. 25 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים כהים ובלאי. קרעים במספר מקומות. כריכת עור מקורית, פגומה.

פתיחה: \$300

218b

218a

218. Collection of Yemenite Manuscripts - Tafsir of Megillot, Haftarat, Hosh'a'not, Tikun Purim

Collection of Yemenite manuscripts:

- Manuscript, tafsir of Rav Saadia Gaon (Arabic translation) of Megillat Esther, Shir HaShirim, Ruth, Kohelet and Megillat Antiochus (Megillat Ha'Chashmonaim). [Yemen, 20th century]. Bound with: manuscript, tafsir of Rav Saadia Gaon on the Books of Mishlei and Iyov. [Yemen, 19th/20th century]. [122] leaves.
- Manuscript, Hosh'a'not and hakafot for Sukkot, Hosh'a'ana Raba and Simchat Torah. [Yemen, 19th/20th century]. Bound with: manuscript of bakashot and prayers. Contains: Prayers for a good livelihood, "Prayer for single men" [seeking a match], etc. [Yemen, 19th/20th century]. [55] leaves.

- Manuscript, Haftarat for the entire year with the Targum. [Yemen], 1935. [121] leaves.
 - Manuscript, tafsir of Megillat Antiochus and "Machberet HaAravi". [Yemen, ca. 20th century]. [50] leaves (lacking several leaves in the middle and at the end).
 - Leaves of a manuscript, Tiklal. [Yemen, 19th/20th century]. Contains a section of the prayer for the Three Festivals, Tikun Purim and Tikun Tal. [23] non-consecutive leaves.
- 5 manuscripts. Size and condition vary.
- Opening price: \$400

217. Manuscript Machzor for the High Holy Days (Yamim Noraim) and Succot - Yemen

Manuscript, Machzor for the High Holy Days (Yamim Noraim) and Succot. [Yemen, 19th/20th century]. Thick volume in small format. Umvowelized. Some places have red ink adornments. Contains: Seder Erev Rosh Hashana, prayers and Piyyutim for Rosh Hashana, Seder Erev Yom Kippur, prayers and Piyyutim for Yom Kippur, prayers for Succot, Hoshanot and Tikun HaGeschem. [107] leaves. 13 cm. High-quality paper. Overall good condition. Stains and dampstains. Worming. Fine new binding with matching case.

Opening price: \$300

218. אוסף כתבי-יד מתימן - תפסירי מגלות, הפטרות, הושענות, תיקון פורים

אוסף כתבי-יד מתימן:

- כתב-יד, תפסיר רס"ג (תרגום ערבי) למגילת אסתר, שיר השירים, רות, קהלת ומגילת אנטיוכוס. [תימן, המאה ה-20]. כרוך עם: כתב-יד, תפסיר רס"ג לספר משלי ולספר איוב. [תימן, המאה ה-19/20]. [122] דף.
 - כתב-יד, הושענות והקפות - לסוכות, הושענא רבא ושמחת תורה. [תימן, המאה ה-19/20]. כרוך עם: כתב-יד, בקשות ותפילות. כולל: תפילות על הפרנסה, "תפלה לבחורים" [למציאת שידוך], ועוד. [תימן, המאה ה-19/20]. [55] דף.
 - כתב-יד, הפטרות לכל השנה עם תרגום. [תימן], תרצ"ה [1935]. [121] דף.
 - כתב-יד, תפסיר מגילת אנטיוכוס ו"מחברת הערבי". [תימן, המאה ה-20 בקירוב]. [50] דף (חסרים מספר דפים באמצעו ובסופו).
 - דפים מתוך כתב-יד, תכלאל. [תימן, המאה ה-19/20]. כוללים קטע מתפילת שלושה רגלים, סדר תקון פורים ותקון טל. [23] דף, לא רצופים.
- 5 כתבי-יד. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$400

219. Manuscript, Azharot with the Yashir Moshe Commentary - North Africa or Eretz Israel, 18th Century - Handwritten by Rabbi David Gigi

Manuscript, Azharot by R. Yitzchak son of Reuven [Albregloni], with the Yashir Moshe commentary by R. Moshe Mu'ati. [North Africa or Eretz Israel, 18th century].

219b

Square and semi-cursive Sephardi (Western) script. Yashir Moshe commentary first printed in Livorno in 1655, with a few glosses added by the copier.

Colophon of the copier appears on p. 2b after the author's introduction: "**I, the undersigned, have written the Azharot with his commentary... David son of Avraham Gigi**".

R. David son of R. Avraham Gigi, a Tiberias sage (see: Gellis, Encyclopedia L'Toldot Chachmei Eretz Israel, Vol. 1, pp. 288-289), moved from Morocco in 1770 and settled in Shfaram near Tiberias. In 1793, he wrote his composition Mishbetzot Zahav (still in manuscript form) with practices and kavanot for Shabbat according to the writings of the Ari and of other kabbalists. Other manuscripts he copied in Morocco exist, among them two manuscripts of Minchat Yehuda by R. Yehuda ben Atar which he edited and supplemented with his own additions. One he wrote in Fez (Morocco) in 1760 and the other in Tlemcen (Algeria) in 1762 (see enclosed material). Possibly, this manuscript was written in Morocco, although it may have been written after his aliya to Eretz Israel.

On the blank page at the end of the part of the positive mitzvot (p. 61b), his son wrote: "**These are my Azharot left by my father from his writings**". Above this inscription is the text of a lease bill, with the signature of "Avraham Gigi" as one of the witnesses.

[2], 98 leaves. Approx. 14 cm. Fair condition. Stains and dampness traces. Worming. Coarse tears affecting text to some leaves, paper restorations (with later writing). Contemporary damaged leather binding.

Opening price: \$500

219a

219. כתב-יד, אזהרות עם פירוש ישיר משה - צפון אפריקה או ארץ ישראל, המאה ה-18 - בכתב-ידו של רבי דוד גיגי

כתב-יד, אזהרות רבי יצחק בר ראובן [אלברגלוני], עם פירוש "ישיר משה" מאת רבי משה מועטי. [צפון אפריקה או ארץ ישראל, המאה ה-18].

כתיבה מרובעת וכתיבה ספרדית (מערבית) בינונית. הפירוש "ישיר משה" נדפס לראשונה בליורנו תט"ו. במקומות בודדים מופיעות הגהות מאת המעתיק.

בדף ב/2, לאחר הקדמת המחבר, מופיע קולופון המעתיק: "וראיתי אני החותם שמי פה לכתוב האזהרות עם פירוש... אני הצעיר דמן חבריא... דוד בן אברהם גיגי".

רבי דוד ב"ר אברהם גיגי, מחכמי ורבני טבריה (ראה אודותיו: גליס, אנצ'י לתולדות חכמי ארץ ישראל, א', עמ' רפח-רפט). עלה ממרוקו בשנת תק"ל והתיישב בשפרעם, הסמוכה לטבריה. בה כתב בשנת תקל"ג את חיבורו "משבצות זהב" (שנותר בכתב-יד) ובו מנהגים וכוונות של שבת על פי כתבי האר"י ומקובלים אחרים. ידועים כתבי יד נוספים שהעתיק במרוקו, ביניהם שני כתבי יד של הספר מנחת יהודה לרבי יהודה בן עטר, בעריכתו ובהוספות משלו. את האחד כתב בפאס (מרוקו) בשנת תק"כ ואת השני בתלמסאן (אלג'יריה) בשנת תקכ"ב (ראה חומר מצורף). יתכן שכתב-היד שלפנינו נכתב במרוקו ויתכן שנכתב לאחר עלייתו לארץ ישראל.

בדף החלק שבסוף חלק מצות עשה (דף סא/2) כתב בנו: "זה האזהרות שלי אני ע"ה מה שהניח לי אבי זלה"ה מכתבת ידו תנצב"ה". מעל רישום זה נוסח שטר שכירות, עליו חתום כאחד העדים "אברהם גיגי". [2], צד דף. 14 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. כתמים ועקבות רטיבות. פגעי עש. קרעים גסים עם פגיעה בטקסט בחלק מהדפים, שיקומים בהוספת נייר וכתיבה מאוחרת יותר. כריכת עור מקורית, פגומה.

פתיחה: \$500

220c

220b

220a

220. Illustrated Manuscript, with Shiviti - Piyyutim and Bakashot, the Ten Commandments in Judeo-Arabic - North Africa, 19th Century

Manuscript, piyyutim and bakashot; the Ten Commandment in Judeo-Arabic. [North Africa, 19th century].

Volume composed of treatises written by several people (Oriental folk writing and semi-cursive Western writing).

The first part of the manuscript contains piyyutim (in Hebrew and in Judeo-Arabic) for various occasions and "ketzidot" piyyutim in Judeo-Arabic.

The second part contains: the Ten Commandments in Judeo-Arabic. Throughout this part, the borders and titles are adorned with leaves and flowers, a horseshoe arch and birds. The border of the first page (p. [47a]) is multi-colored. On p. [62b] following the concluding colophon on the bottom part of the page is a Shiviti, with the Temple Menorah and vessels in its center, flanked by the Tablets of Law inside arched windows.

[67] leaves. 20 cm. Fair-poor condition. Stains and dampstains. Wear and coarse tears, affecting text in several places. Worming to some leaves. Contemporary damaged leather binding.

Opening price: \$500

220. כתב-יד מאוייר, עם "שוית" - פיוטים ובקשות, עשרת הדברות בערבית-יהודית - צפון אפריקה, המאה ה-19

כתב-יד, פיוטים ובקשות; עשרת הדברות בערבית-יהודית. [צפון אפריקה, המאה ה-19].

כרך המורכב מקונטרסים ממספר כותבים (כתיבה מזרחית-עממית וכתיבה מערבית-בינונית).

בחלקו הראשון של כתב-היד: פיוטים (בעברית ובערבית-יהודית) לזמנים שונים, ופיוטי "קצידות" בערבית-יהודית ("קצת חנה", "קצת סידנא איוב עליה אסאלם", "קצת עשרה הרוגי מלכות", "קצת על חורבן הבית ועל זכריה הנביא ע"ה").

בחלקו השני: "עשרת הדברות" (עטר כלמאת) בערבית-יהודית. חלק זה של כתב-היד מעוטר לאורכו במסגרות וכתורות מאוירות, עיטורי עלים ופרחים, קשת פרסה וציפורים. בעמוד הראשון (דף [47a]) המסגרת צבועה במספר צבעים. לאחר קולופון הסיום, בדף [62b], במחציתו התחתונה של העמוד, לוח "שוית" שבמרכזו מנורה וכלי המקדש, ומצדיהם לוחות הברית בתוך חלונות מקושתים.

[67] דף. 20 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. כתמים ועקבות רטיבות. בלאי וקרעים גסים, עם פגיעה בטקסט במספר מקומות. פגעי עש בחלק מהדפים. כריכת עור מקורית, פגומה.

פתיחה: \$500

221. Manuscript, Various Compilations - Torah Teachings of Rabbi Natan Jijan, Palm-Shaped Illustration for Calculating Solstices and Equinoxes, Etc. - North Africa, Early 19th Century

Manuscript, various compilations: Inyanei Haman HaRasha, Leshon Limudim [versions of letters], Torah homilies, etc. [North Africa (Algeria?), early 19th century].

The writer signs his name on p. [17a] with a curly signature: "Shmuel Attiya".

The manuscript is composed of:

1. "Tashlumei Inyanei Haman", including a piyyut on Haman the Wicked, Hashkava of Haman, Milchemet Mitzvah - poetic composition about Haman the Wicked - with a "Ketubah" and a "Get Piturin".
2. "Leshon Limudim" - texts and flowery openings and closings of letters.
3. Poem of the laws of shechita and terefot, in alphabetical order, by "...R. Shimon son of Sa'adon".
4. Novellae on Biblical verses. The writer cites Torah teachings of "...R. N. Jijan" (p. [15a]), "Our Master and Teacher R. N. Jijan (p. [13a]), "I have heard from the sage R. Yosef Ashkenazi..." (p [13b]).
5. On p. [17b] is a long section titled "Even the light speech of Torah scholars needs contemplation", in which the writer copies a manuscript of his teacher R. Natan Jijan. The section begins: "R. Y. Sharabi told us of an alleged claim by uncircumcised to Jewish sages regarding the Cherubim which were on top of the Holy Ark...". R. Y. Sharabi, is R. Chizkiyahu Yitzchak Mizrachi Sharabi (son of the Rashash), who was an emissary from Eretz Israel to North Africa.

The writer signed the margins of this section with a curly signature: "Shmuel Attiya".

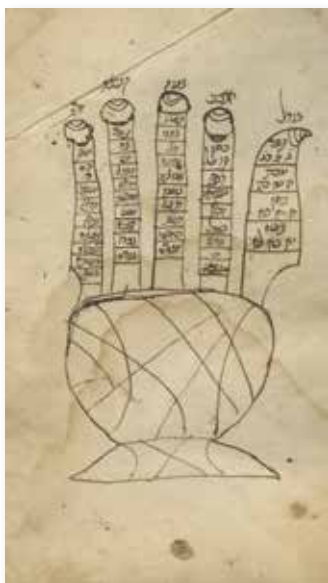
6. On p. [20a] is a palm-shaped illustration for calculating solstices and equinoxes. The writer, R. Shmuel Attiya, was evidently a disciple of R. Natan Jijan who was a leading Torah scholar in Tlemcen Algeria [18th century. See enclosed material].

On the last leaf are family inscriptions: "Donning tefillin by my dear brother Shalom Thursday the 25th of the month of Av 1805", "My dear brother Yeshu'a got married on the 28th of Elul...".

[21] leaves. 21 cm. Fair condition. Stains. Wear and creases. Detached or loose leaves. Contemporary damaged leather binding.

- Enclosed with the manuscript are three leaves of a different manuscript with novellae on Biblical verses. Western writing [ca. 19th century].

Opening price: \$500

221b

221a

221. כתב-יד, לקוטים שונים - דברי תורה מרבי נתן ג'ייאן, איור בצורת כף-יד לחישוב תקופות, ועוד - צפון אפריקה, ראשית המאה ה-19

כתב-יד, ליקוטים שונים: עניני המן הרשע, לשון למודים [נוסחי אגרות], דרשות על התורה, ועוד. [צפון אפריקה (אלג'יריה?), ראשית המאה ה-19].

הכותב חותם את שמו בדף [א/17] בחתימה מסולסלת: "הצעיר שמואל עטייה".

כתב היד כולל:

1. "תשלומי עניני המן", הכולל פיוט על המן הרשע [מתחיל: "אחריתו נכרתה היה בוגד עדים / המן בן המדומה צורר היהודים"], "השכבה" על המן, "מלחמת מצוה" - חיבור מליצי על המן הרשע - עם "כתובה" ו"גט פטורין" [כרת אדום וישמעאל].
2. "לשון למודים" - נוסחות ומליצות פתיחה וסיום למכתבים.
3. שיר על הלכות שחיטה וטריפות, לפי סדר

א"ב, מאת "השר הגדול אדונינו כמחה"ר שמעון בן סעדון".

4. חידושים על פסוקים בתורה ובנ"ך. הכותב מביא דברי תורה מ"הרב המובהק מהר"ן גייאן נר"ו" (דף [א/15]), "אדונינו ומורנו מהר"ן גייאן הי"ר" (דף [א/13]), "שמעתי מהחכם השלם כמחה"ר יוסף אשכנזי..." (דף [ב/13]).

5. בדף [א/17] קטע ארוך עם הכותרת "שיחת תלמידי חכמים צריכה לימוד", בו מעתיק הכותב מכתב-יד רבו רבי נתן גייאן [מצאתי כתוב בכתב-יד אדונינו ומורינו הרב המפורסם... נתן גייאן נר"ו]. הקטע מתחיל: "סיפר לנו הרב מוהר"י שרעבי נר"ו עניני הטענה שנפלה בין הערילים לחכמי ישראל בענין הכרובים שהיו על הארון...". מוהר"י שרעבי הנזכר הוא רבי חזקיהו יצחק מזרחי ידידי שרעבי ("הח"י בשמ"ש", בנו של הרש"ש), שהגיע בשליחות ארץ ישראל לעיר צפון אפריקה.

6. בדף [א/20] איור בצורת כף-יד לחישוב תקופות.

הכותב, רבי שמואל עטייה, היה כנראה תלמידו של רבי נתן גייאן שהיה מגדולי חכמי תלמסאן שבאלג'יריה [אמצע שנות הת"ק, ראה אודותיו בחומר המצורף].

בדף האחרון רישומים משפחתיים: "לבישת התפלין לאחי חמודי שלום יום חמישי כ"ה לחדש אב הרחמן משנת התקס"ד ליצירה", "נכנס אחי חמודי ישועה לחופה יום כ"ח אלול המב"ת [המרוצה בתשובה] משנת ו'ראה חיים עם אש'ה' אשה אהב'ת".

[21] דף. 21 ס"מ. מצב בינוני. כתמים. בלאי וקמטים. דפים מנותקים או רופפים. כריכת עור מקורית, פגומה.

- לכתב-היד צורפו שלושה דפים מתוך כתב-יד אחר, עם חידושים על פסוקים בתנ"ך. כתיבה מערבית [המאה ה-19 בקירוב].

פתיחה: \$500

222. כתב-יד, חידושים מחכמי "המערב" - שטרות, "אורים ותומים" (גורלות), פתרון חלומות - פאס, המאה ה-18

כתב-יד, חידושים מגדולי חכמי "המערב" - רבי שמואל אבן דנאן וחבריו, עם ליקוטים נוספים: נוסחי שטרות, "אורים ותומים" (גורלות) ו"פתרון חלומות לכן סירא". פאס, שנות התק"ב. הכרך נכתב בפאס ע"י רבי "יצחק ׳ן יעקב הכהן סקלי" מהעיר דובדו, החותם פעמים רבות בסופי קטעים ובמספר מקומות בחתימתו המסולסלת. בחציו הראשון של הכרך ליקוטים שונים: "עט סופר" - נוסחי שטרות, "אורים ותומים" - גורלות, "פתרון חלומות לכן סירא" ואחריו "פתרון חלומות אחר להחכם ר' שלמה אלמולי" (העתקה לא שלמה מהדפוס).

בסיום החלק עם נוסחי השטרות - קולופון הכותב: "...ותהי השלמתו יום שישגי ג' ימים לחדש כסליו בשנת אז ישויה" [=תק"כ] משה... פה במתא פאס יע"ה... ע"ה יצחק ׳ן יעקב הכהן סקלי". בסוף ה"אורים ותומים" קולופון סיום נוסף בחתימתו: "תמו אורים ותומים... באתי אני החותם למטה מעיר דובדו ומצאתי אותם בכתיבת יד של החכם השלם כמוהר"ר עמנואל סרירו...". בחציו השני של הכרך לקט גדול של חידושים על התורה וההלכה מחכמי המערב - גדולי חכמי מרוקו במאה ה-17. הכותב העתיק מכתבי-יד שהיו לפניו ולרוב מציין בסוף הקטעים את מקורם. לדוגמה: "מצאתי כתוב בכתיבת ידו של החכם השלם כמוהר"ר שמואל אבן דנאן... או "זה מצאתי בכתיבת החכם השלם הדיין רב שא"ד [שמואל אבן דנאן] והוא מצא משם כמוהר"ר סעדיה אבן דנאן זלה"ה". "עכמ"כ [עד כאן מצאתי כתוב] משם החכם השלם הר' חיים עוזיאל כשעשו אותו ראש ישיבה זלה"ה".

חלקים נרחבים מהקטעים הם חידושים של רבי שמואל אבן דנאן, שהכותב מעתיק מכתב-ידו, ולקראת סוף הכרך (דפים [66]-[74]) אף מובאת דרשה ארוכה ממנו, משנת של"ג: "דרוש שדרשתי על אבא מארי ועטרת ראשי נר ישראל... בפקידת השנה פר' ראה שנת עוד אשיב"ך [=של"ג] באהלים לפ"ק...". אחריו מופיע: "דרוש שדרש החכם השלם כמוהר"ר סעדיה אבן דנאן על אביו הר' שמואל הנו"...". במקום אחר (דף [48]) מובא קטע ממנו שנכתב בשנת שע"ב: "נאום הכותב בימי המצור ומצוק בעשור ראשון לכסליו שנת שב"ע [=שע"ב] לפ"ק שמואל אבן דנאן ס"ט...". במקום נוסף מובא התאריך: "טבת שנת אעשה" [שע"ו] לו עזר כנגדו...". [רבי שמואל אבן דנאן השלישי, נפטר בפורים שפ"ב, מגדולי מרוקו המפורסמים. חתום על תקנות רבות של חכמי המגורשים בפאס בשנים שג"ג-שע"ד, ושימש כדיין ולאחר מכן כראש רבני "המעמד". נחשב לקדוש וקברו היה משמש מקום תפילה. (ראה אודותיו: מלכי רבנן, בערכו; מאיר בניהו, דברי הימים של פאס, עמ' 33-34)].

בנוסף מובאים חידושים מאת חכמי אותו דור: רבי סעדיה אבן דנאן, רבי יהודה בן עטר, רבי יהודה עוזיאל, רבי ישעיה בקיש, רבי בנימין נהון, רבי מרדכי ׳ן פציצ'א, רבי יצחק אבורדיל, רבי שאול אבן דנאן, רבי יצחק קרייאט, ועוד. במקום אחד מופיעים פלפולים "משם חכמי אשכנז". למיטב ידיעתנו החידושים לא נדפסו.

בסוף הכרך נכרכו מספר דפים בכתיבה מערבית, ממספר כותבים. באחד הדפים קטע עם הכותרת: "בינה לעתים דרוש חנוכה", חתום בסופו: "כך נלע"ד חלושה וקלושה מכל האדם א"ה [אני הכותב] מכלוף [-?] ס"ט".

[90] דף (חסר דף או מספר דפים בסופו). 19 ס"מ. מצב טוב-בינוני. רוב הדפים במצב טוב. קרעים עם חסרון בדפים הראשונים, עם פגיעה בטקסט. כתמים ובלאי. עקבות רטיבות. סימני עש. כריכת עור מקורית, פגומה.

פתיחה: \$1000

222

222. כתב-יד, ספר עמודיה שבעה ו"דרוש ליציאת מצרים" - צפון אפריקה, המאה ה-19

כתב-יד, העתקה של ספר עמודיה שבעה, מאת רבי בצלאל מקוברין [נדפס לראשונה בלובלין תכ"ו 1666]. בסוף כתב היד שבעה דפים עם דרוש לשבת הגדול ממחבר לא-ידוע. [צפון אפריקה, המאה ה-19/18 בקירוב]. כתיבה נאה ומעוטרת. בשולי הגליונות מספר הגהות בכתב-יד שונה. בסוף הכרך מצורף "דרוש ליציאת מצרים" - דרוש לשבת הגדול, ממחבר לא ידוע. דרוש זה חסר בסופו, וכפי הנראה לא נדפס.

[101] דף. 22 ס"מ. מצב גרוע. קרעים חסרים ובלאי רב. חלק מהקרעים משוקמים בהדבקת נייר לא-חומצי. כריכה חדשה.

פתיחה: \$300

222. Manuscript, Amudeha Shiva and Drush L'Yetzi'at Mitzrayim - North Africa, 19th Century

Manuscript, copy of the book Amudeha Shiva, by R. Bezalel of Kobryn [first printed in Lublin in 1666]. At the end of the manuscript are seven leaves with a homily for Shabbat HaGadol by an unknown author. [North Africa, 18th/19th centuries].

Delightful embellished writing. Several marginalia in a different handwriting. At the end of the volume is "Drush L'Yetziat Mitzrayim - homily for Shabbat HaGadol", by an anonymous author. The end of this homily is lacking and apparently it has never been printed.

[101] leaves. 22 cm. Poor condition. Open tears and heavy wear. Some tears are repaired with gluing of non-acidic paper. New binding.

Opening price: \$300

223. Manuscript, Novellae of "Western" Sages - Shtarot, Urim V'Tumim (Goralot), Interpretations of Dreams - Fez, 18th Century

Manuscript, novellae by leading "Western" sages - R. Shmuel ibn Denan and his companions, with additional compilations: versions of shtarot, Urim V'Tumim (goralot) and "Dream interpretations of Ben Sira". Fez, [1760s].

The volume was written in Fez by R. "Yitzchak ibn Ya'akov HaCohen Skali" from the city of Debdou, who signed at the end of many sections, sometimes with his curly signature.

Various compilations compose the first part of the volume: Et Sofer - versions of shtarot, Urim V'Tumim - Goralot, "Dream interpretations of Ben Sira" followed by "Dream interpretations of the sage R. Shlomo Almoli" (incomplete copy of the printed version).

Colophon by the writer appears at the end of the section of the versions of shtarot: **"...It has been completed on Friday the 3rd of the month of Kislev 1760... here in Fez... Yitzchak ibn Ya'akov HaCohen Skali".** At the end of Urim V'Tumim is a concluding colophon with his signature: **"Urim V'Tumim has been concluded... I, the undersigned from the city of Debdou have found them in the manuscript of the sage R. Emanuel Seriro...".**

The second part of the volume is composed of a large compilation of Torah and halachic novellae by Western sages, leading 17th century Moroccan sages. The writer copied manuscripts which he accessed and usually noted their sources at the end of each section. For example: "I have found written in the handwriting of R. Shmuel ibn Denan...", or "This I have found written by the sage the dayan R. S.E.D. [Shmuel ibn Denan] and he found it in the name of R. Saadia ibn Denan". "Up to here I have found written in the name of the sage R. Chaim Uziel at the time they appointed him head of the yeshiva".

Large sections are novellae by R. Shmuel ibn Denan, copied by the writer from the former's manuscripts. Towards the end of the volume (leaves [66]-[74]), is a long sermon from 1573: "I have delivered this sermon after the death of my father... in 1573...". Followed by: "Sermon delivered by the sage R. Saadia ibn Denan after the death of his father, the aforementioned R. Shmuel...". In another place (leaf [48]) is a citation of R. Shmuel written in 1612: "Spoken by the writer during the days of siege and distress in Kislev 1612 by Shmuel ibn Denan...". A date is cited elsewhere: "Tevet 1616...". [R. Shmuel ibn Denan III, died on Purim 1622 and was a venerable Moroccan sage. He signed many regulations instituted by Fez sages from 1593-1614 and served as dayan and later as Chief Rabbi of the "Ma'amad". He was a

223

holy person and his tomb became a prayer site (see: Malchei Rabbanan, entry: Meir Benayahu, Divrei HaYamim shel Fez, pp. 33-34)].

Novellae from other sages of his times are cited, such as R. Saadia ibn Denan, R. Yehuda ben Attar, R. Yehuda Uziel, R. Yeshaya Bakish, R. Binyamin Nahon, R. Mordechai ibn Pachicha, R. Yitzchak Avzardil, R. Shaul ibn Denan, R. Yitzchak Kriyot, etc. Torah discussion "in the name of Ashkenazi sages" appear in one place. To the best of our knowledge, these novellae were not printed.

Bound at the end of the volume are several leaves in western writing, by a number of writers. On one leaf is a section titled: "...Homily for Chanuka", signed "... Machluf [---?]".

[90] leaves (lacking one or more leaves at the end). 19 cm. Good-fair condition. Most leaves are in good condition. Open tears to first leaves, affecting text. Stains and wear. Dampstain traces. Worming. Contemporary damaged leather binding.

Opening price: \$1000

224b

224a

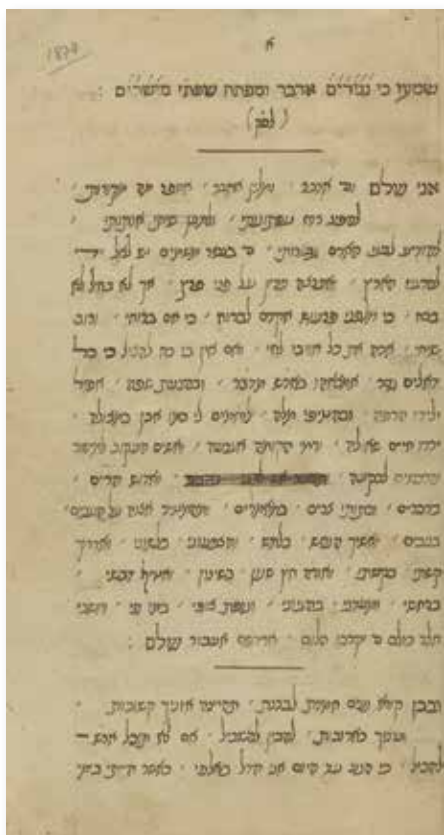
224. קונטרס בכתב-יד - תשובה הלכתית מרבי כלפון משה הכהן, עם הגהות בכתב-ידו / מכתב רבי רחמים חדאד לרבינו תוניס / הסכמות בחתימות רבני ג'רבה, תוניס וירושלים - ג'רבה ותוניס, תר"ס-תרס"ג

בראשי תיבות שמו: "המ"ך".
 התשובה וההסכמות נדפסו באופן שונה ובשינויי נוסח רבים בשו"ת שואל ונשאל [לרבי כלפון משה הכהן חלק ו, סימן קה; ובשו"ת ישיב משה [לרבי משה שתרונג] חלק א, סימן רפא.
 הגאון רבי כלפון משה הכהן - הרב המ"ך (תרל"ד-תש"י, ארצות הרבנים 12439), מגדולי חכמי תוניס, רבה הראשי של ג'רבה ומחבר ספרים רבים. נפטר בג'רבה ערב עלייתו לארץ ישראל, ובשנת תשס"ו הועלו עצמותיו ארצה במסע לוויה בן אלפי משתתפים.
 [3], לא, [1] דף. 15 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. קרע קל בדף האחרון. מספר דפים מנותקים. כריכה ישנה. על הכריכה הקדמית חותמות דואר מתוניס.

פתיחה: \$500

וסמוך ממש להסכמות היה הסכמות בתוך קונטרס זה ולא אחר מופלג, ויחזירו לי מעב"ת נר"ו הקונטרס הלז ובו הסכמת מעב"ת נר"ו למועז אשלח ג"כ קונטרס זה לרבינו ירושת"ו ולה' ראש"ל וירושת"ו [=לרבינו ירושלים תבנה ותכונן ולהרב ראשון לציון וירושלים ת"ן] מהר"י אלישר נר"ו להסכים בו ג"כ...".
 ואכן, בסוף הקונטרס (דף לא) מופיעות הסכמות רבני תוניס עם חתימות ידיהם: רבי משה ברבי, רבי ישועה חי שתרונג, רבי שלמה דאנא ורבי משה שתרונג. לאחר מכן מופיעה הסכמה בשם רבני ירושלים, רבי יעקב שאול אלישר (ה"ש"א ברכה") ורבי מנחם דאנון, בכתב-ידו וחתימת בנו של האחרון - רבי ניסים יהודה דאנון "שר"ר המערבים מירושלם ת"ו, ש"ר"ב [שוחט ובורק] בעיה"ק ירושלם ת"ו לעדתינו הספרדים".
 לאורך הקונטרס הוספות ותיקונים בכתב-ידו של רבי כלפון משה הכהן, שהוסיף הערות וכתורות גם להסכמות, כפי הנראה במטרה להביא את הקונטרס לרפוס. בחלק מהמקומות חתם

קונטרס בכתב-יד, תשובה הלכתית מאת רבי כלפון משה הכהן [המ"ך], עם הוספות בכתב-ידו, ועם הסכמות רבני ג'רבה, תוניס וירושלים, בחתימות ידיהם. ג'רבה ותוניס, תר"ס-תרס"ג [1900-1903].
 רוב הקונטרס הוא תשובה ארוכה בענין סירכות [על פולמוס מנהג ג'רבה בהכשר סירכא מחידוד לחידוד ע"י נפיהה], מאת רבי כלפון משה הכהן, בכתובת סופר, עם הוספות בכתב-ידו בשוליים ובין השורות. בראש הקונטרס מכתב בחתימת (וחותמת) רבי רחמים חדאד, ראש הרבנים באי ג'רבה, אל רבני תוניס, ובו מבקש שיצטרפו אליו ויסיכמו על פסק הדין (הסכמתו נכתבה סמוך לאחר המכתב). הוא מוסיף ומבקש כי יכתבו את הסכמתם על גבי הקונטרס ולאחר מכן ישלחו אותו אליו בחזרה, כדי שיוכל לשלוח אותו גם לחכמי ירושלים שיכתבו את הסכמותיהם ["... ועתה אדרוש את מעב"ת נר"ו... כי יעמדו על הסכמותי אשר בשולי מכתב זה... ואחרי כן יכתבו מעב"ת נר"ו הסכמה על הסכמותי

225

225. שלושה כתבי יד - מחזה אלגורי - צפון אפריקה, המאה ה-19 והמאה ה-20

שלושה כתבי יד של מחזה אלגורי, מאת מחבר לא מזוהה. [צפון אפריקה (טנג'יר?)] המאה ה-19 והמאה ה-20.

- כתב-יד אוטוגרפי של המחזה, עם מחיקות, תיקונים והוספות בכתב-יד. בראש כתב-היד כותרת עם הפסוק "שמעו כי נגידים אדבר..." , וסימון על חלק מהאותיות לפרט השנה תרל"ז [1877]. כתיבה ספרדית בינונית.
 - שני כתבי-יד עם העתקות של המחזה. בכתיבת סופר נאה. באחד מהם חותמת מטנג'יר. בראש כתב-היד מופיע הפסוק הנ"ל, אך סימון על ראשי האותיות לפרט השנה תרע"ז [1917].
- מחזה אלגורי עם הדמויות "שלם", "אסא" ו"פיח".
3 כתבי יד. גודל משתנה, מצב כללי טוב.

פתיחה: \$300

225. Three Manuscripts - Allegorical Play - North Africa, 19th and 20th Centuries

Three manuscripts of an allegorical play, by an unidentified author. [North Africa (Tangier?)], 19th and 20th centuries.

- Autograph of the play, with handwritten erasures, corrections and additions. A title appears at the beginning of the manuscript with the verse (Mishlei) "Hearken for I will speak noble things...", some of the letters are marked alluding to the year 1877. Semi-cursive Sephardi script.
- Two manuscripts with copies of the play in neat scribal writing. One bears a stamp from Tangier. The aforementioned verse appear at the beginning of the manuscripts, in this case alluding to the year 1917.

An allegorical play with the characters Shalem, Asa and Piach.
Three manuscripts. Size varies, overall good condition.

Opening price: \$300

224. Manuscript - Halachic Responsum from Rabbi Kalfon Moshe Hacoheh, with Handwritten Glosses / Letter from Rabbi Rachamim Chadad to Rabbis in Tunis / Approbations Signed by the Rabbis of Djerba, Tunis and Jerusalem - Djerba and Tunis, 1900-1903

Manuscript, halachic responsum sent by R. Kalfon Moshe Hacoheh, with additions in his handwriting and with signed approbations from the rabbis of Djerba, Tunis and Jerusalem. Djerba and Tunis, 1900-1903. Most of the manuscript is a long responsum regarding blemishes on the lungs of slaughtered animals, written by the scribe of R. Kalfon Moshe Hacoheh, with glosses and additions in R. Kalfon's handwriting in the margins and between the lines. The manuscript opens with a letter signed and stamped by R. Rachamim Chadad, rabbi of Djerba, to the rabbis of Tunis, in which he requests that they join his approbation to this responsum. He instructs them to write their approbations in the booklet itself and return it to him, so that he can send it to Jerusalem's rabbis for their approbation.

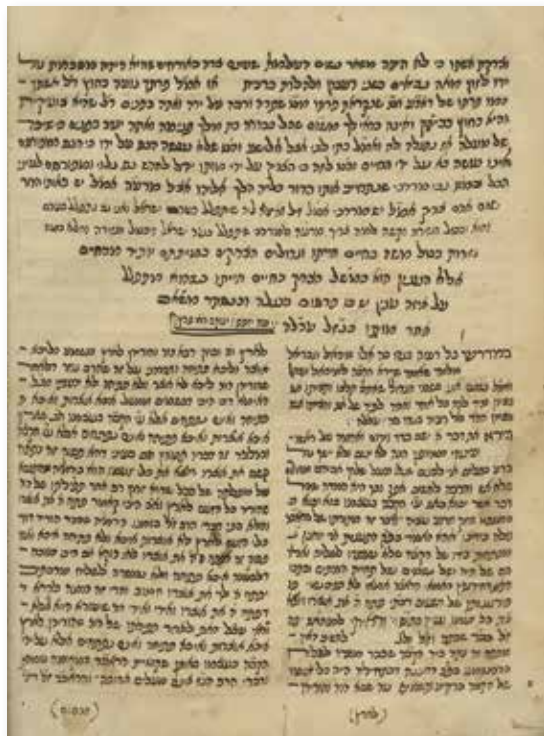
Indeed, the end of the manuscript (p. 31) contains the approbations of the rabbis of Tunis with their signatures: R. Moshe Berrebi, R. Yeshua Chai Sitruk, R. Shlomo Dana, and R. Moshe Sitruk. Following is an approbation in the name of Jerusalem's rabbi, R. Yaakov Shaul Elyashar (author of "Yisa Bracha") and R. Menachem Danon. The approbation is written and signed by R. Nissim Yehuda Danon, son of R. Menachem, emissary as well as ritual slaughterer (shochet) for the Sephardic community in Jerusalem.

The manuscript contains many handwritten additions and corrections by R. Kalfon Moshe Hacoheh. He also added comments to the approbations, possibly in preparation for printing. Several of the glosses are signed with his initials.

The responsum and its approbations are printed with many changes in Responsa Shoel VeNish'al by R. Kalfon Moshe Hacoheh, VI, section 105; and in Responsa Yashiv Moshe by R. Moshe Sitruk, I, section 281. R. Kalfon Moshe Hacoheh (1874-1950, Otzar Harabbanim 12439) was the chief rabbi of Djerba and the author of many works. He passed away in 1950 while planning to move to the Holy Land, and in 2006 his remains were reburied in Eretz Israel in a funeral attended by thousands.

[3], 31, [1] leaves. 15 cm. Good-fair condition. Stains. Small tear to the last leaf. Several detached leaves. Old binding. The front binding contains a Tunisian postal stamp.

Opening price: \$500

227

226

226. כתב-יד - טעמי שחיטה וטריפות, מאת רבי מרדכי פרץ - מרוקו, תרע"ז

כתב-יד, ספר טעמי שחיטה וטריפות, מאת רבי מרדכי פרץ. [מרוקו (מראקש?), תרע"ז 1917].

חידושים וביאורים בהלכות שחיטה וטריפות (על סדר השולחן ערוך). המחבר מציין את מנהגי מקומו ומביא מחידושיהם של חכמי מראקש כדוגמת רבי יעקב בטאן ורבי יעקב בן חיים. בראש כתב-היד: "אתחיל לכתוב טעמי שחיטה וטריפות". חתימה מסולסלת של "ע"ה מרדכי ה"ן פרץ". בסוף כתב-היד קולופון עם חתימת הכותב "ע"ה מרדכי פרץ" ופרט השנה "תור"ע שדי"ך [תרע"ז].

[151] דף, מתוכם 106 דפים כתובים. 18 ס"מ. רוב הדפים במצב טוב-בינוני. כתמים. דהיי"ד דיו במספר מקומות. מספר דפים במצב גרוע, עם קרעים ופגיעה בטקסט. כריכה חדשה.

פתיחה: \$500

226. Manuscript - Ta'amei Shechita V'Terefot, by Rabbi Mordechai Peretz - Morocco, 1917

Manuscript, Ta'amei Shechita V'Terefot, by R. Mordechai Peretz. [Morocco (Marrakesh?), 1917].

Novellae and explanations of the laws of shechita and terefot (following the order of the Shulchan Aruch). The author notes the rites practiced in his location and cites novellae of Marrakesh Torah scholars such as R. Ya'akov Betan and R. Ya'akov ben Chaim.

The manuscript opens with: "I will begin to write explanations of shechita and terefot". Curly signature of "Mordechai Peretz". Colophon at the end of the manuscript with the author's signature, "Mordechai Peretz" and the year 5677 (1917).

[151] leaves, 106 of them written. 18 cm. Most of the leaves are in good-fair condition. Stains. Faded ink in several places. Several leaves in poor condition, with tears affecting text. New binding.

Opening price: \$500

227. שני כתבי-יד - דרשות וחידושים, מאת רבי יוסף פרץ - מרוקו, המאה ה-19

אגדה בעניינים שונים, והספדים לפי פרשיות השבוע. הכותב חותם במספר מקומות את שמו "ע"ה יוסף פרץ". בדף [22/א]: "אתחיל לכתוב נושאים של נפטרם בעזרת מתיר אסורים, ע"ה יוסף פרץ".

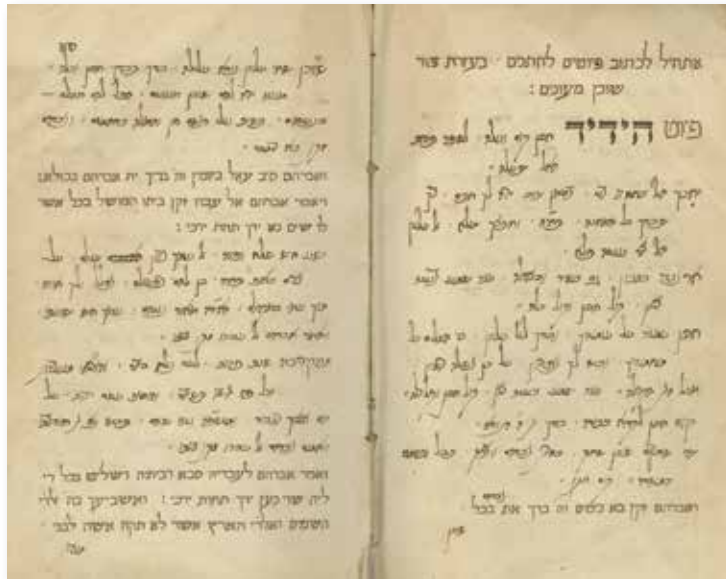
2 כרכי כתב-יד. [62] דף; [55] דף. 22 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. קרעים במספר דפים, עם פגיעה בטקסט. כפי הנראה חסרים מספר דפים. כריכות חדשות.

פתיחה: \$1200

שני כרכי כתב-יד, דרשות וחידושים, מאת רבי יוסף בן יעקב פרץ. [מרוקו, המאה ה-19]. כתיבה ספרדית מתחלפת, בינונית ורהוטה.

• כתב-יד, חידושים ודרשות לפרשיות השבוע והספדים. בכותרת שבראש דף [2/א] מופיע פרט השנה תרל"ד [1874]: "אתחיל לכתוב מדרשים... לחודש אלול ש"ה דרכתי [=תרל"ד] לפ"ק". הכותב חותם את שמו מספר פעמים "ע"ה יוסף פרץ". בדף [59/ב] חותם: "יוסף ן' יעקב המ' פרץ".

• כתב-יד, חידושים על מגילת אסתר והגדה של פסח, חידושי

228b

228a

228. Manuscript - Zimrat HaEresh, Piyyutim - Illustrated Title Page - Morocco

Manuscript, Zimrat HaEresh, large compilation of piyyutim. [Morocco, turn of the 20th century].

Thick handwritten volume. The manuscript begins with an illustrated title page [following an index], with an artistic illustration of a three-pan scale, and the title Zimrat HaEresh.

Scribe's colophon at the end of the last page: "... Avraham Salama".

The compilation contains hundreds of piyyutim for various occasions: for bridegrooms, Festivals and for Motzei Shabbat, etc.

Emboldened and adorned initial letters and titles. The manuscript opens with an index of the piyyutim in alphabetical order.

Complete manuscript. 144, 146-237, [11] leaves (pagination skips leaf 145). Several blank leaves. 17 cm. Good condition. Stains. Small tears. Stamps: "S. M. Laredo, Tanger". Original binding, with leather spine, damaged.

Opening price: \$700

227. Two Manuscripts - Homilies and Novellae, by Rabbi Yosef Peretz - Morocco, 19th Century

Two handwritten volumes, homilies and novellae, by R. Yosef son of Ya'akov Peretz. [Morocco, 19th century]. Sephardi script, alternating between semi-cursive and cursive.

- Manuscript, novellae and homilies of weekly Torah portions and eulogies. The year 1874 appears in the title of p. 2a: "I will begin to write Midrash... in the month of Elul 1874". The writer signs his name several times "Yosef Peretz". P. [59b] bears the signature: "Yosef ibn Ya'akov Peretz".

- Manuscript, novellae on Megillat Esther and on the Passover Haggadah, Aggadic novellae on various topics and eulogies in consonance with the weekly Torah portions. In several places the author signed "Yosef Peretz". On p. [22a] he writes: "**I will begin to write topics pertaining to the deceased... Yosef Peretz**".

2 handwritten volumes. [62] leaves; [55] leaves. 22 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Tears to several leaves, affecting text. Evidently, several leaves are lacking. New bindings.

Opening price: \$1200

228. כתב-יד - "זמרת הארש", פיוטים - שער מאויר - מרוקו

כתב-יד, "זמרת הארש", קובץ פיוטים גדול. [מרוקו, מפנה המאה ה-20].

כרך עבה בכתב-יד. בראשו [לאחר המפתחות] שער מאויר, עם איור אמנותי של מאזנים בעלות שלוש כפות, ועם הכיתוב "זמרת הארש".

בסוף העמוד האחרון קולופון הסופר: "נאום המאסף אדם להבל דמה הצב"י אברהם סאלאמה ס"ט".

הקובץ כולל מאות פיוטים לזמנים ומועדים שונים, ביניהם פיוטים לחתנים, לשלושת הרגלים ולמוצאי שבת, ועוד. בדף קיא: "כתובת המן".

תיבות פתיחה וכותרות מודגשות ומעוטרות. בתחילת כתב היד מפתח הפיוטים עפ"י סדר האלף-בית.

כתב-יד שלם. קמור, קמו-רלו, [11] דף (דילוג בספירה על דף קמה). מספר דפים ריקים. 17 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים קלים. חותמות: "S. M. Laredo, Tanger". כריכה מקורית, עם שדרת עור. פגמים בכריכה.

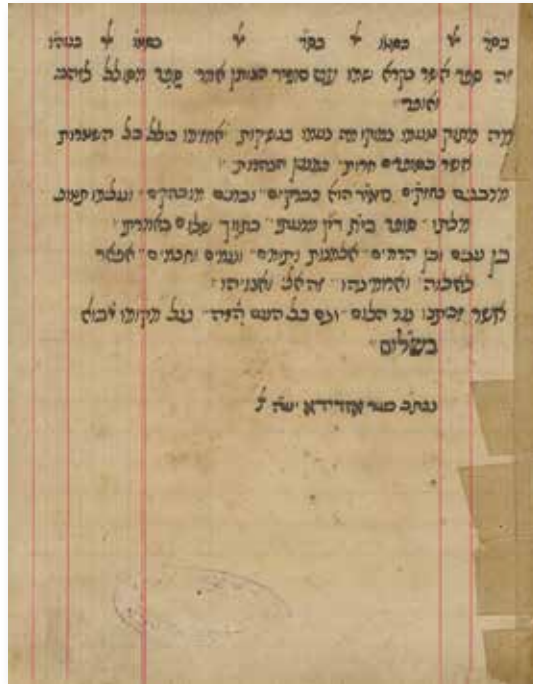
פתיחה: \$700

230

• מכתב בערבית-יהודית בחתימת רבי יוסף אלמושיני ורבי מורדוך אדאהאן, שנשלח לחכמי פאס: רבי שמואל בן וואעיש, ו"לחכם השלם הדיין" רבי רפאל ולרבי שלמה חזן [נראה שהמכתב נכתב ע"י רבי מרדכי (מורדוך) אדאהאן, שהעתיק בכתב ידו גם את חתימת רבי יוסף אלמושיני].

פתיחה: \$300

229

230. שני מסמכים בכתב-יד - חתימות רבני פאס

שני מסמכים מחכמי מרוקו במאה ה-19:

• שטר בכתב יד בעניני קרקעות, בחתימות ידם של גדולי רבני העיר פאס: רבי וידאל הצרפתי, רבי משה עטייה, רבי דוד בוטבול, רבי יעקב סירירו, רבי יעקב אבן צור, רבי רחמים חיים דוד בן זמרה, ורבי ידידיה מונסונינגו. פאס, ניסן-סיון תר"ב [1842].

מסמך בעניין מכירת חלקים מקרקע, שנכתב בחודש ניסן תר"ב, עם תוספת שנכתבה לאחר שלשה חודשים בסיון תר"ב, לאחר "הכרזה" כדון בכל בתי הכנסת על עניין החזקה בקרקע. רבי וידאל הצרפתי חתום 3 פעמים בחתימות קליגרפיות מטולסלות.

1 דף. 22.5 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול, פגימות קלות.

229. כתב-יד - ספר עט סופר - מרוקו, המאה ה-20

כתב-יד, "ספר עט סופיר [=עט סופר]", אגרון - נוסחי שטרות, גיטין וכתובות. אזודיא (אל-ג'דידה, מרוקו), [המאה ה-20?].

כתיבה ספרדית בינונית. בדף הראשון נוסח "שער" מליצי: "זה ספר אשר נקרא שמו עט סופיר הנותן אמרי ספיר..." ולבסוף: "נכתב בעיר אזודיא יע"ה". כולל נוסחי שטרות רבים, הקשורים לדיני ממונות ודיני אישות.

רישום על הכריכה הקדמית: "זה עט סופיר שלי אני סניור [המשך מחוק] הכהן יס"ט".

[1], א-ג, ה-טב, סד-ע דף. דף ד ודף טג חסרים. סך הכל: [69] דף. 18 ס"מ. מצב טוב. כתמים. מספר דפים מנותקים. הדבקות נייר דבק לחיזוק במספר מקומות. כריכה מקורית, מנותקת בחלקה. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$400

229. Manuscript - Sefer Et Sofer - Morocco, 20th Century

Manuscript, Sefer Et Sofer, containing texts of contracts and Jewish marriage and divorce documents. El Jadida, Morocco, [20th century?].

Semi-cursive Sephardic script. The first page contains a poetic description of the title and location of the book. The volume includes the text of many monetary and marriage related contracts.

Inscription on the binding: "This is my book, Señor [rubbed out] the Kohen".

[1], 1-3, 5-62, 64-70 leaves. Leaf 4 and leaf 63 are missing. Total of [69] leaves. 18 cm. Good condition. Stains. Several detached leaves. Adhesive tape in several places. Original binding, partially detached and damaged.

Opening price: \$400

231b

231a

231. אוסף שרידי דפים שמקורם ב"גניזת כריכות" - מכתבי משפחת בוחבוט - מרוקו הספרדית, לאדינו

"בני חמודי וקירות לבי הבחור ונחמד ה"ר יהודה בוחבוט נר"ו יאיר כאור החמה שבעתים אכ"ר אין ארוילה..." [Asilah]. בדפים אחרים קטעים מקובץ פיוטים ובקשות [בעיקר מחלק המתחות], מספר דפים עם נסיונות קולמוס ורישומים, ודף אחד עם קטע משטר שבו מוזכרים "אברהם בר דוד אדרעי נ"ע והר' שלמה בר משה". בין השמות שנוכחים במכתבים ובדפים: "ידי"ן [ידיד נפשין] שלמה לענקרי"; "ר' אברהם טולידאנו"; "משה ן' אסולין"; "משה ן' גיו"; "ה"ר יצחק כרוב"; "יוסף כרוב". למעלה מ-30 קטעי דפים. גודל ומצבי פגיעה משתנים כתוצאה מהכריכה. קרעים גסים, כתמים קשים ופגיעה בטקסט.

פתיחה: \$300

אוסף שרידי דפים שמקורם ב"גניזת כריכות" - אגרות משפחתיות של משפחת בוחבוט ממרוקו, קטעים מקובץ פיוטים, ועוד. [מרוקו הספרדית, המאה ה-18 בקירוב]. כתיבה מערבית בינונית (כל הדפים הוצאו מכריכה אחת ומגיעים מאותו מקור). הדפים כוללים מכתבים משפחתיים בלאדינו (בניב המכונה "חכיתיה" שהיה נהוג במרוקו הספרדית). בחלק מהמכתבים מופיעות (מעבר לדף) כתובות נמענים: "ליד אדוני אבי כתר ועטרה על ראשי, מבנו יהודה בוחבוט בר אברהם בוחבוט נר"ו ס"ט בעיר טאנג'יה..." [Tangier]; "ליד אדוני אבי כתר ועטרה על ראשי, מבנו אברהם בוחבוט נר"ו אין עיר טיטואן..." [Tétouan]

230. Two Handwritten Documents - Signatures of Fez Rabbis

Two documents by 19th century Moroccan sages:

- Handwritten deed regarding property rights, signed by leading Fez rabbis: R. Vidal HaTzarfati, R. Moshe Attiya, R. David Butbul, R. Yaakov Siriro, R. Yaakov ibn Tzur, R. Rachamim Chaim David ben Zimra and R. Yedidya Monsonigo. Fez, Nissan-Sivan 1842.

Document concerning the sale of land, written in the month of Nissan 1842, with an appendix written three months later in Sivan 1842, after "notification" in all synagogues regarding ownership of the property. R. Vidal HaTzarfati's calligraphic signature appears in three places on the document.

[1] leaf. 22.5 cm. Good condition. Folding marks, minor damages.

- Judeo-Arabic letter signed by R. Yosef Elmosnino and by R. Mordoch Adahan, sent to Fez sages: R. Shmuel ben Vaayash, the Dayan R. Refael and R. Shlomo Chazan [seemingly the letter was written by R. Mordechai (Mordoch) Adahan, who copied the signature of R. Yosef Elmosnino].

[1] leaf, written on both sides. Approx. 15 x 21 cm. Fair-poor condition. Open tears to margins, stains and glue residue (from binding). On the verso is an address for delivering to R. Shmuel ben Vaayash in Fez.

Opening price: \$300

232

2 large leaves. 27-38 cm. Good condition. Minor tears and wear.

Opening price: \$300

232. שני פסקי דין - מרוקו, תרס"א-תרע"ח

שני מסמכים בכתב-יד עם חתימות קליגרפיות של רבנים. מרוקו, תרס"א-תרע"ח.

1. דף בכתב-יד, פסק דין בדיני ירושה, עם תשובה הלכתית מנומקת, בחתימת רבני מוגאדור - רבי אברהם צבאח ורבי יהודה בן מויאל. מוגאדור (אצ'וירא), אדר [תרס"א 1901]. בשולי המכתב אישור על הפסק בחתימת שלשה מרבני מראכש: רבי אברהם בן יעקב אצבאג, רבי אברהם בן מוחא ורבי ימין כהן. מראכש, סיון [תרס"א 1901].

הגאון רבי יהודה בן מויאל (תקפ"ח בערך-נפטר בירושלים תרע"א), מגדולי רבני מרוקו וחבר בית דינו של רבי אברהם צבאח [עוד בשנות התר"ל היה רבי יעקב אבוהצירא ה"אביר יעקב" מונה את שמו של מהר"י בן מויאל כאחד מארבעת הרבנים הגדולים במרוקו, יחד עם שמות הרבנים הנודעים: רבי יצחק בן ואליד בטיטואן, רבי שאול אבן דנאן בפאס, ורבי יעקב אבטאן במראכש]. משנת תרס"ב בערך כיהן כראש בית הדין ורבה הראשי של מוגאדור. ספר תשובותיו "שבט יהודה" נדפס בהוצאת צאצאיו (ירושלים, תשנ"ד). תשובה זו לא נדפסה.

הגאון רבי אברהם צבאח (נפטר תרס"ב בערך) זקן רבני מוגאדור, חתום יחד עם רבי יהודה בן מויאל בתשובות שנדפסו בספר "רחמים פשוטים" (להרב רפאל חיים משה בן נאים מגיברלטר) ובספרים "עולת איש" ו"ישא איש" (להרב יש"א ברכה מירושלים).
2. דף בכתב-יד, שטר "מעשה בית דין" [אישור על מינוי שליח לגירושין], בחתימות הרבנים הדיינים: רבי דוד אדהאן, רבי אברהם יפרח ורבי שמעון אבוטבול. "צ'אר לביצ'א" (קובלנקה), תרע"ח [1918].

2 דפים גדולים. 27-38 ס"מ. מצב טוב. קרעים קלים ובלאי.

פתיחה: \$300

231c

231. Collection of Leaf Fragments from a "Bindings Geniza" - Letters of the Bochbot Family - Spanish Morocco, Ladino

Collection of leaf fragments from a "bindings geniza": family letters of the Bochbot family of Morocco, sections of a compilation of piyyutim, and more. [Spanish Morocco, ca. 18th century].

Western semi-cursive script (all the leaves were removed from one binding and originate from one source).

The leaves contain family letters in Ladino (Haquetia dialect used in Spanish Morocco). The versos of some letters have addresses: "To my master, my father... from his son Yehuda Bochbot son of Avraham Bochbot in Tangier..."; "To my master, my father... from his son Avraham Bochbot in Tétouan..."; "My dear son... R. Yehuda Bochbot... in Asilah...".

Other leaves contain sections from a compilation of piyyutim and bakashot [primarily from the index leaves], several leaves have quill trials and inscriptions, and on one leaf is a section of a shtar with the names "Avraham son of David Edrei and R. Shlomo son of Moshe". Among the names mentioned in the letters and on the leaves, are: "Shlomo Lankri"; "R. Avraham Toledano"; "Moshe ibn Asulin"; "Moshe ibn Jo"; "R. Yitzhak Keruv"; "Yosef Keruv".

More than 30 leaf fragments. Varied sizes and damages caused by the binding process. Coarse tears and heavy stains, affecting text.

Opening price: \$300

233

233. כתב-יד פנקס בית הדין של קהילת אודידה, מרוקו - תרצ"א-תרצ"ה

כתב-יד פנקס בית הדין מקהילת אודידה - דיני ממונות, כתובות, גיטין, עדויות, ראיות, בחתימות עדים שונים ובאישור רבי דוד צבאח "מורה צדק בעי"ת אודודא" - הרב האחראי על ענייני השטרות וכתבתם. אודידה (אל-ג'דידה/ודידה, מרוקו), תרצ"א-תרצ"ה 1931-1935.

כולל מאות שטרות עם חתימות רבות. בין החותמים על השטרות: רבי דוד צבאח, רבי אהרן בן שמעון, רבי יוסף אלעזר חזיוה, רבי יצחק יוסף פרץ, רבי ראובן בן דוד, ורבי שלמה אזאגורי.

בראש הכרך נכתב בכתב ידו של רבי דוד צבאח ובחתימת ידו: "... פנקס ב' השייך לכתובות וגיטין ועדויות ותנאריך] שהותחל... בחמישי בשבת אחד עשר יום לחודש שבט תרצ"א", בסיום כתב היד נכתב ונחתם על ידו "כל השטרות והכתובות נעשו כהוגן".

הגאון רבי דוד צבאח (תרכ"ט-תשט"ו) נולד ברבאט. מתלמידיו של רבי יעקב בן וואליד. ותלמידו של רבי רפאל אנקאוא, אשר חיבבו מאד והעביר לעיונו כל פסק מפסקיו. רבי רפאל העריך את תלמידו עד שאמר עליו כי הוא מומחה ממנו בדיני גיטין. בשנת תרפ"ט מינה רבי רפאל את רבי דוד למו"צ ודיין בעיר אודידה. בערוב ימיו עלה לעיה"ק ירושלים ושמו התפרסם בין חכמי העיר הספרדים וה"מעריבים".

בפנקס זה מופיע חומר חשוב לתולדות חיי הקהילה, ענייני הנישואין ופעילות בית הדין בעיר.

צו דף. 30 ס"מ. מצב טוב. כתמים ומעט בלאי. כתמי דיו. כריכה מקורית, רופפת ומעט בלידה.

פתיחה: \$1200

232. Two Halachic Rulings - Morocco, 1901-1918

Two handwritten documents with calligraphic signatures of rabbis. Morocco, 1901-1918.

1. Handwritten leaf, ruling on the laws of inheritance, with a halachic responsum with explanation of the grounds of the ruling, signed by Mogador rabbis: R. Avraham Tzabach and R. Yehuda ben Moyal. Mogador (Essaouira), Adar [1901]. Confirmation of the ruling appears at the foot of the letter, signed by three Marrakesh rabbis: R. Avraham son of Yaakov Atzabag, R. Avraham ben Mocha and R. Yamin Cohen. Marrakesh, Sivan [1901].

R. Yehuda ben Moyal (ca. 1828-died in Jerusalem in 1911), leading Moroccan rabbi and member of the Beit Din of R. Avraham Tzabach [already in the 1870s, R. Yaakov Abuchatzera the Abir Yaakov would count R. Yehuda ben Moyal among the four leading rabbis in Morocco, together with the famed R. Yitzchak ben Valid in Tetouan, R. Shaul ibn Danan in Fez and R. Yaakov Abtan in Marrakesh]. From ca. 1902, he served as head of the Beit Din and Chief Rabbi of Mogador. His book, the Shevet Yehuda responsa, was printed by his descendants (Jerusalem, 1994). This responsum was not printed.

R. Avraham Tzabach (died ca. 1902), elder Rabbi of Mogador, signed together with R. Yehuda ben Moyal on responsa printed in the book Rachamim Peshutim (by R. Refael Chaim Moshe ben Na'im of Gibraltar) and in the books Olat Ish and Yisa Ish (by the Yisa Bracha of Jerusalem).

2. Handwritten leaf, Maase Beit Din document [authorization of an appointment of a messenger for a divorce], signed by the dayanim: R. David Adahan, R. Avraham Yifrach and R. Shimon Abutbul. Casablanca, 1918.

234

234. Three Sale Deeds - Signatures of El Jadida (Morocco) Rabbis

Three deeds (shtarot) concerning sale of land, signed by rabbis from El Jadida (Morocco), 1923-1926.

- Deed for sale of land. Signed by R. Aharon son of Shimon and by R. Yosef Elazar Haziza. With authorization of the signatures on the deed signed by R. Moshe Toledano. El Jadida, [Iyar 1923], May 1923.
- Deed for sale of land. Signed by R. Yosef Elazar Haziza and by R. Yitzchak Yosef HaCohen. With authorization of the signatures on the bill signed by R. Moshe Toledano. El Jadida, [Nissan 1926], April 1926.

234. שלשה שטרות מכירה - חתימות רבני אזודידא, מרוקו

שלשה שטרות מכירת קרקעות בחתימת רבני אזודידא (אל-ג'דידה/זודידה, מרוקו), תרפ"ג-תרפ"ו 1923-1926.

- שטר מכירת קרקעות. חתימות רבי אהרן בן שמעון ורבי יוסף אלעזר חזיוה, עם קיום השטר בחתימת רבי משה טולידאנו. אזודידה, [אייר תרפ"ג] מאי 1923.
 - שטר מכירת קרקעות. חתימת רבי יוסף אלעזר חזיוה ורבי יצחק יוסף הכהן, עם קיום השטר בחתימת רבי משה טולידאנו. אזודידה, [ניסן תרפ"ו] אפריל 1926.
 - שטר מכירת קרקעות. חתימת רבי אהרן בן שמעון ורבי יוסף אלעזר חזיוה וקיום השטר בחתימת רבי משה טולידאנו. אזודידה, [שבת תרפ"ו] יוני 1926.
- 3 פריטים. גודל ומצב משתנה. טוב עד בינוני-גרוע. כתמים ובלאי. בשניים מן השטרות, קרעים ונוזקי פטריה, עם פגיעה בטקסט. פתיחה: \$300

233. Handwritten Ledger of the Beit Din of El Jadida, Morocco - 1931-1935

Handwritten ledger of the El Jadida Beit Din - "Monetary rulings, ketubot, gittin, testimonies, proofs", signed by various witnesses and authorized by R. David Tzabach "posek in the city of El Jadida", who was responsible for the drawing up and writing of legal documents. El Jadida (Morocco), 1931-1935. Contains hundreds of legal documents with many signatures. Among the signatures: R. David Tzabach, R. Aharon son of Shimon, R. Yosef Elazar Haziza, R. Yitzchak Yosef Peretz, R. Reuven son of David and R. Shlomo Azaguri.

The volume opens with an inscription handwritten and signed by R. David Tzabach: "...Second ledger of ketubot and gittin and testimonies beginning at the date... Thursday, 11th of the month of Shevat 1931". R. Tzabach ends the manuscript with his signed inscription: "All the shtarot and ketubot were performed properly".

R. David Tzabach (1869-1955) was born in Rabat. Disciple of R. Ya'akov son of Walid and of R. Refael Ankawa (Encouau) who loved R. Tzabach dearly and had him review all his rulings. R. Refael highly esteemed his disciple and stated that R. David was a greater expert on the laws of gittin than himself. In 1929, R. Refael appointed R. David as posek and dayan in the city of El Jadida. In his later years, R. Tzabach moved to Jerusalem and was celebrated both among the Sephardi and the "Western" sages of the city.

The ledger contains important data of the history of the community's life, marital matters and the activities of the city's Beit Din.

96 leaves. 30 cm. Good condition. Stains and slight wear. Ink stains. Contemporary binding, loose and slightly worn.

Opening price: \$1200

235

235. תשובה הלכתית חתומה, בכתב-ידו של רבי אברהם מיוחס בעל "שדה הארץ"

וחבר בית דינו של הראשון-לציון רבי רפאל מיוחס בעל "פרי האדמה". גאון מופלג וצדיק נשגב, נודע בחסידותו ומפורסם בגדלותו בחכמת הקבלה. מחכמי ישיבת "בית יעקב - פיררה", מייסדו של בעל "אור החיים" הקדוש. 10 עמ' כתובים, כ-15 ס"מ. מצב טוב. מעט נזקי עש על הטקסט, ומעט בלאי וכתמים. כריכת עור מפוארת. פתיחה: \$1800

כתב-יד תשובה הלכתית בכתב-ידו וחתירתו של הגאון רבי אברהם ב"ר שמואל מיוחס. [ירושלים, ראשית המאה ה-18]. כתיבה אוטוגרפית של המחבר עם הוספות ומחיקות. התשובה שלפנינו נדפסה (בשינויים רבים) בספרו "שדה הארץ" (חלק ג', ליוורנו, תקנ"ח), חלק אבן העזר, סימן ב'; חלק אורח חיים, סימנים ט"ו-ט"ז. הגאון רבי אברהם מיוחס (תנ"ו-תקכ"ט), בעל "שדה הארץ". מגדולי חכמי ירושלים ומרבתייו של החיד"א. אחיו

235. Signed Halachic Responsum, Handwritten by Rabbi Avraham Meyuchas, Author of Sde HaAretz

Halachic responsum handwritten and signed by R. Avraham son of R. Shmuel Meyuchas. [Jerusalem, early 18th century]. Author's autographic writing with additions and erasures. This responsum was printed (with many variations) in his book Sde HaAretz (Part 3, Livorno, 1798), Even HaEzer, Siman 2; Orach Chaim, Simanim 15-16. R. Avraham Meyuchas (1699-1769), author of Sde HaAretz was a prominent Jerusalem Torah scholar and teacher of the Chida. Brother of the Rishon L'Zion Rabbi Refael Meyuchas and

member of his Beit Din, author of Pri Ha'Adama. Outstanding Torah prodigy and lofty tsaddik, he was renowned for his piety and kabbalistic knowledge. Studied at the Beit Ya'akov - Ferrara Yeshiva, founded by the author of the Or HaChaim HaKadosh. 10 written pages, approx. 15 cm. Good condition. Slight worming affecting text, minor wear and stains. Elaborate leather binding. Opening price: \$1800

237. כתב-יד על נייר כחול - מדרשים, חידושים על התורה ועוד - מאת מולא יצחק ב"ר משה אור שרגא - יוד, המאה ה-18/19

כתב-יד, ליקוטי מדרשים ורעיונות ("טעמים"), בעניינים שונים, על התורה, מגילת אסתר, הגדה של פסח, ועוד. [יוד (פרס), המאה ה-18/19].

כתיבה מזרחית-פרסית, על נייר כחול. כותרות באותיות מוגדלות (במספר מקומות חלולות), מעט עיטורים.

כתב-היד כולל אוסף גדול של "טעמים" - ליקוטים ורעיונות על פי רוב - בדרך הרמז) ממדרשים ומקורות שונים, כולל דרשות על התורה, על מגילת אסתר, חג הסוכות, חג הפסח, ועוד. ביניהם גם סיפורים עממיים, כדוגמת "מעשה גדיאל נער", "טעם רבי ישראל נגאר", ועוד. בין ה"טעמים": "טעם יואב בן צרויה עין זכר וזכר", "טעם מלך המשיח לגלות", "טעם שאדם מת או צדיק או רשע..." ועוד. בדף [87] רמזים על סימני הפרשיות "משך תורא קדש בכספא..." [אני כותב אותך בקיצור והמשכיל יעמיק דברים וידעם]. בדפים [99-101] פירוש ורמזים על סימני ההגדה של פסח "קדש ורחץ..."

הכותב הוא מולא יצחק ב"ר משה אור שרגא, החותם במקומות רבים בכתב-היד, ובמקום אחד (בדף [39]) בייחוסו המלא: "עבדא זעירא י"ח ק"ץ [=יצחק] מ' משה בן מ' אור שרגא". בדף הראשון נכתב בכותרת: "אני כותב ספר זה בשביל מ' שמואל מורי ורבי וחבר", ולצד זה שתי חתימות מסולסלות: "יצחק בר כמה"ר משה עבדא זעירא יצ"ר", "יצחק" זעירא עבדא בר כמה"ר משה זצוק"ל". בדף [50] בראש "מדרש אשת חיל של ליקוטים..." כתב: "ספר זה כתבתי בשביל אור עיני עטרת ראשי ה"ה מ' שמואל בר כמה"ר מ' יוסף נ"ע..." בדף [61] מברך את מחזיק הספר: "הקב"ה יתן אריכות ימים ועשירות בעל ספר הזה... לא יגיעו אותו שום פגע רע בזכות שמואל הרמתי". בדף [95] מביא דברים בשם אביו רבי יצחק משה אור שרגא: "ומ"ש הרב מור אבי..."

בראש הדפים [91] ו-[102] כותרות [קצוצות]: "פרשת זכור, את זה דרשתי בשנת תק-?"] ליצירה, ו"בס"ט, בשנת תק-?". מספר הגהות בשוליים, חתומות "ניסן ן אליהו".

החכם (מולא) רבי יצחק ב"ר משה אור שרגא, נכדו של המקובל הנודע מולא אור שרגא ומחכמי יוד. לא רבים הפרטים הידועים עליו. נזכר בכתובות שונות בין השנים תקצ"ט-תרכ"ה, וידוע כי חיבר דרשה על התורה (י' שרגא, מיוז לארץ הקודש, עמ' 149). לפניו חיבור שלם בכתב-ידו. הרב אור שרגא וצאצאיו הנהיגו את קהילת יוד במשך כמאתים שנה, כרבנים ומנהיגים. צאצאיו עומדים גם היום בראש קהילת יהודי יוד בארץ ישראל.

[104] דף. 20.5 ס"מ. מצב כללי טוב, מספר דפים במצב בינוני. כתמים, בלאי וקרעים, שיקומים בשולי דפים. קרעים גסים בדפים בודדים, משוקמים בהדבקת נייר. כריכה פגומה במקצת.

פתיחה: \$500

236b

236c

236. Ornate Manuscript - Shir HaShirim with Aramaic and Judeo-Arabic Translations - Baghdad, 19th Century

Manuscript, Shir HaShirim with Aramaic and Judeo-Arabic translations. [Baghdad, mid-19th century].

Complete ornate manuscript. Square and semi-cursive Oriental script, with enlarged initials, some hollow with floral decorations. Several lines written in purple ink.

Hebrew text and two translations (Aramaic and Judeo-Arabic), passage following passage.

Signatures and ownership inscriptions on the blank leaf at the beginning of the manuscript: "Yosef Ezra Shimon", "Yaakov Ch. Avraham Tzadka..." (erased signature), and another inscription in Judeo-Arabic noting the place: "Baghdad".

[35] leaves. 14.5 cm. Fair condition. Stains and wear. Dark stains and tears due to ink erosion on some leaves, affecting text. Original leather binding, damaged.

Opening price: \$300

236a

236. כתב-יד מעוט - שיר השירים עם תרגום ארמי ושרח ערבי - בגדאד, המאה ה-19

כתב-יד, שיר השירים עם תרגום ארמי ושרח ערבי. [בגדאד, אמצע המאה ה-19].

כתב-יד שלם, נאה ומעוט. כתיבה מזרחית מרובעת ובינונית, עם תיבות-פתיחה מוגדלות, חלקן באותיות חלולות ומעוטות בפרחים. מספר שורות נכתבו בדיו סגולה.

מקור ושני תרגומים (ארמית וערבית-יהודית) פסקה אחר פסקה. חתימות ורישומי בעלות בדף הריק שבראש כתב-היד: "יוסף עזרא שמעון", "הצעיר יעקב ח' אברהם צדקה..." (חתימה מחוקה), ורישום נוסף בערבית-יהודית עם שם המקום: "בגדאד".

[35] דף. 14.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. בחלק מהדפים כתמים כהים וקרעים כתוצאה מחריכת הדיו, עם פגיעה בטקסט. כריכת עור מקורית, פגומה.

פתיחה: \$300

237b

237a

237. Manuscript on Blue Paper - Midrashim, Torah Novellae etc. - by Mula Yitzchak son of R. Moshe Or Shraga - Yazd, 18th/19th Century

Manuscript, anthology of midrashim and ideas (te'amim) on various topics from the Torah, the Book of Esther, the Passover Haggadah, etc. [Yazd (Persia), 18th/19th century].

Oriental-Persian writing on blue paper. Titles in enlarged script (hollow letters in several places), scant ornamentation.

The manuscript includes a large collection of "te'amim" - collected works and ideas (primarily through "remez") from midrashim and various other sources, including homilies on the Torah, the Book of Esther, the holidays of Sukkot and Pesach, etc. Folk tales are included as well, such as "The Tale of Gadiel the Lad", "Ta'am R. Yisrael Nag'ara", and others. Among the te'amim addressed: "Yoav ben Zruya and the wiping out of Amalek", "Revelation of the Messiah", "When a man dies he is either righteous or evil...", and others. Leaf [87] contains remazim on the mnemonic symbols of the Torah portions. ["I am writing this tersely, and the wise man will delve into these and will know them"]. Leaves [99-101] contain

exegesis and remez on the symbols Kadesh and Urchatz of the Passover Haggadah.

The author is Mula Yitzchak son of R. Moshe Or Shraga; his signature appears in many places throughout the manuscript, while in one instance (p. [39b]) his full attribution appears: "the humble servant ... Yitzchak ... son of Or Shraga". The title on the first page indicates: "I am penning this book for R. Shmuel my teacher, my rabbi and my friend"; alongside this are two different signatures in curly writing. On p. [50a] at the head of "A Collection of Midrashim on A Woman of Valor..." he wrote: "I wrote this book for the light of my eyes, the crown on my head... my teacher R. Shmuel son of the honorable R. Yosef.". On p. [61a] he blesses the owner of the book: "May G-d grant the owner of this book long life and wealth... No harm will befall him by virtue of Shmuel from Ramah". On p. [95a] he quotes from his father R. Yitzchak Moshe Or Shraga: "And what the Rabbi - my father and teacher - stated...".

At the head of pp. [91a] and [102a] are [trimmed]

titles: "Parshat Zachor, I delivered this sermon in the year 55-[?]" and with good fortune in 55-[?]".

Several glosses in the margins, signed "Nissan son of Eliyahu".

The sage (Mula) R. Yitzchak son of Moshe Or Shraga, was the grandson of the renown kabbalist Mula Or Shraga, and one of the sages of Yazd. Little is known about him. He was mentioned in various writings between 1839 and 1865, and was known to have written a composition on the Torah (Y. Shraga, from Yazd to the Holy Land, p. 149). Before us is a full work handwritten by him. R. Or Shraga and his descendants led the Yazdi community as rabbis and leaders for 200 years. His descendants continue to lead the Yazdi Jewish community in Israel today.

[104] leaves. 20.5 cm. Good overall condition, some pages in fair condition. Stains, wear and tears, some restoration in the margins. Rough tears on a small number of pages, repaired with paper. Binding slightly damaged.

Opening price: \$500

238. Judeo-Persian Manuscript / Handwritten Pages and Letters - Persia, 19th/20th Century

• Manuscript, compositions on laws of ritual slaughter with Judeo-Persian translation. [Kurdistan or Iran, 19th/20th century]. Hebrew and Judeo-Persian.

The manuscript contains two compositions on the laws of ritual slaughter: Avnei Zikaron by the Kabbalist R. Shmuel Barzani [Kurdistan Exilarch in the 16th/17th century], and an additional work by R. Yaakov ben Avraham [compare: S. Asaf, Be'Ohalei Yaakov, p. 138]. Two columns per page - the Hebrew version of the work in one column, and the Judeo-Persian translation in the opposite column. The second work opens with an interesting introduction by the author: "The author said - I have searched and groped and delved into books... and I gathered them from the following poskim... and the custom of Narbona [Narbonne], and the custom of Kandiye [Herakhlion] and the custom of Salonica [Thessaloniki]... And we, here in the East, where the Gentiles eschew our ritual slaughter..." [this segment was published by S. Asaf, *ibid*].

238

Glosses and long marginal additions on some of the pages. Title decorations in red ink.

Several pages from another work on the laws of ritual slaughter, in a different handwriting, have been bound in at the end of the manuscript. Following those are printed pages from an assortment of books: several pages from the book "Nachmanides' Critique" (on Maimonides' Sefer Hamitzvot), Istanbul 1510, and others.

28, [1] leaves (one or more leaves at the end of the work may be missing) + [10] handwritten leaves + [18] printed leaves.

• Assorted collection of handwritten pages in Persian script. Hebrew and Judeo-Persian.

The collection includes:

1. Six leaves, of various sizes, with collections and Torah novellae on an assortment of topics. [Oriental-Persian script, unidentified authors].
2. Five letters in Hebrew and Judeo-Persian. Among them is the text of a ban sent to Isfahan (Persia) in 1862, with rabbinical signatures, including the rabbis of Isfahan, along with four additional letters sent from Persia to R. Nissan son of Eliyahu. 11 paper items. Size and condition vary.

Opening price: \$400

238. כתב-יד בפרסית-יהודית / דפים בכתב-יד ומכתבים - פרס, המאה ה-19/20

• כתב-יד, חיבורים בהלכות שחיטה, עם תרגום לפרסית-יהודית. [כורדיסטאן או איראן, המאה ה-19/20]. עברית ופרסית-יהודית. כתב-היד כולל שני חיבורים בהלכות שחיטה: "אבני זכרון" מאת המקובל רבי שמואל ברזאני [ראש גולת כורדיסטאן במאה ה-16/17]; וחיבור נוסף מאת רבי יעקב בן אברהם [השווה: ש' אסף, באהלי יעקב, עמ' 138]. שני טורים בכל עמוד, בטור אחד הנוסח העברי של החיבור ובטור שמואל התרגום לפרסית-יהודית. בפתח החיבור השני הקדמה מעניינת מאת המחבר: "אמר המחבר חפשי ומשתי וחתרתי בספרים... ותקנתי האי סידרא... להיות לזוהרים... ולקטנים מפוסקים ואלו הן... ומנהג נרבונא, ומנהג קנדיאה ומנהג סאלוניקי... ואנו בני מזרח במקומות שלנו שהגויים עושים נזירות ופרישות משחיטתנו..." [קטע זה פורסם ע"י ש' אסף, שם].

הגהות והוספות ארוכות בשולי חלק מן העמודים. עיטורי כותרות בדיו אדומה. בסוף כתב היד נדרכו מספר דפים מחיבור נוסף בכתב-יד על הלכות שחיטה, בכתובה שונה. אחריהם דפי פוסט מספרים שונים: מספר דפים מספר "השגות של הרמב"ן ז"ל" (על ספר המצוות להרמב"ם), קושטא ר"ע, ועוד. כה, [1] דף (יתכן וחסר דף או מספר דפים בסוף החיבור) + [10] דף בכת"י + [18] דפי פוסט.

• אוסף מגוון של דפים בכתב-יד, בכתובה פרסית. עברית ופרסית-יהודית. האוסף כולל:

1. ששה דפים, בגדלים שונים, עם ליקוטים וחיידושי תורה בעניינים שונים. [כתובה מזרחית-פרסית, הכותבים לא מזוהים].
2. חמשה מכתבים בעברית ובפרסית-יהודית. ביניהם נוסח חרם שנשלח לאצפהאן (אספהאן, פרס), בשנת תרכ"ב, עם חתימות רבנים, כולל רבני אצפהאן, וארבעה מכתבים נוספים שנשלחו מפרס אל הרב ניסן ב"ר אליהו.

11 פריטי נייר. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$400

239

239. Manuscript, Arrangement for Shabbat Meals - With Sections of the Zohar - Kokand, Uzbekistan - 1966

Manuscript, arrangement for Shabbat meals, with the rendition of the Kiddush, sections of the Zohar for reciting at each meal and Shabbat songs. Kokand [Uzbekistan], 1966.

Wide format notebook. Folk-writing on thick chromo paper. Owner's inscription on first page: "Ari Davidovizh Chaimoff son of Malka of Kokand 1966". The manuscript contains: Piyyut Bar Yochai; Kiddush for Shabbat night and day; version of L'shem Yichud for each of the meals (including Melave Malka); sections of the Zohar to be recited at mealtime; Havdalah prayer for Motzei Shabbat; Petach Eliyahu, and the following songs: D'ror Yikra, Y-a Ribon, etc.

Some sections bear titles in the Uzbek language (in Hebrew letters).

According to tradition, the roots of the Jewish community in Uzbekistan can be traced to the Babylonian exile. Kokand was a large and important city in the area. In the early 20th century, several Jewish families dwelled there and were dubbed "Kings of the cotton" due to their involvement in the cotton-processing industry. The Davidov family was among them. This manuscript was written at the time Uzbekistan was part of the USSR. During those years, all religious and Jewish activities were banned and no Hebrew press existed. 37 written pages. Thick chromo paper. Height: 14.5 cm. Width: 20 cm. Fair condition. Dark stains. Contemporary cardboard and leather binding, (new) colored strips of paper were pasted on its exterior.

Opening price: \$300

239. כתב-יד, סדר לסעודות שבת - עם קטעי זוהר - קוקאנד, אוזבקיסטן - תשכ"ו

כתב-יד, סדר לסעודות שבת, עם נוסח הקידוש, קטעי זוהר הנאמרים בכל סעודה ומירות שבת. קוקאנד [Kokand, אוזבקיסטן], תשכ"ו [1966].

פנקס פורמט רחב. כתיבה עממית על נייר כרומו עבה. בעמוד הראשון נכתב: "אין זוהר האני שבת אזאני ארי דוידוביז' חיימוף בר מלכה שהרי קקאנד גור 1966 תשכ"ו". כתב-היד כולל: פיוט "בר יוחאי"; קידוש לליל שבת וליום שבת; נוסח "לשם יחוד" לכל אחת מהסעודות (כולל "למלה מלכה"); קטעי זוהר הנאמרים בסעודות; הבדלה למוצאי שבת; פתח אליהו, והזמירות: דרוך יקרא, י-ה רבון עלם ועלמיא, ועוד.

בראשי חלק מהקטעים כותרות בשפה האוזבקית (באותיות עבריות). לפי המסורת, שורשיה של הקהילה היהודית באוזבקיסטן עתיקי יומין, ומוצאם של חלק מיהודי המקום בגולי בבל. קוקאנד היתה אחת הערים הגדולות והחשובות באזור. בראשית המאה ה-20 ישבו בה כמה משפחות יהודיות שנקראו "מלכי הכותנה" על שם פעילותן בתעשיות עיבוד הכותנה. בין המשפחות האלה נמנית גם משפחת "דוידוב". כתב-היד שלפנינו נכתב בתקופה בה השתייכה אוזבקיסטן ל"ברית המועצות". באותה תקופה נאסרה בה פעילות דתית ויהודית, ולא היה בנמצא דפוס עברי.

37 עמ' כתובים. נייר כרומו עבה. גובה: 14.5 ס"מ. רוחב: 20 ס"מ. מצב בינוני. כתמים כהים. כריכת קרטון ועור מקורית, שעל צדה החיצוני הודבקו פיסות נייר צבעוניות (חדשות).

פתיחה: \$300

240b

240a

240. ארכיון רבי ניסים אוחנה (1862-1922) - סגן ראש הרבנים במצרים והרב הראשי לחיפה

לייצא שיעור ולענה מארץ ישראל באותם ימים, כפי שהוא מתאר אותה באוטוביוגרפיה שלו). לאחר פטירת אשתו הראשונה בת הראש"ל, רבי נחמן בטיטו, נישא בירושלים בשנת תרע"ב לבתו של המקובל רבי יצחק משה פיריאר, ולאחר תקופה נסע לארה"ב לכהן כרב העדה החלבית בניו יורק. בתקופת מלחמת העולם הראשונה כיהן ברבנות במלטה, בשנת 1920 עבר לכהן ברבנות בפורט סעיד, ובשנת 1935 עבר לקהיר בה כיהן כראב"ד וסגן ראש הרבנים. בשנת תש"ז (1947) הגיע לחיפה, בה נתמנה לכהונת הרב הראשי הספרדי. מחבר הספרים: נא"ה משיב (שו"ת בהלכה), ודע מה שתשיב לאפקיורוס (פולמוס נגד הנצרות), ועוד. חלק מחיבוריו נותרו בכתבי יד [נמהם נמצאים מעט קטעים בארכיון שלפנינו].

מאות פריטי נייר. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

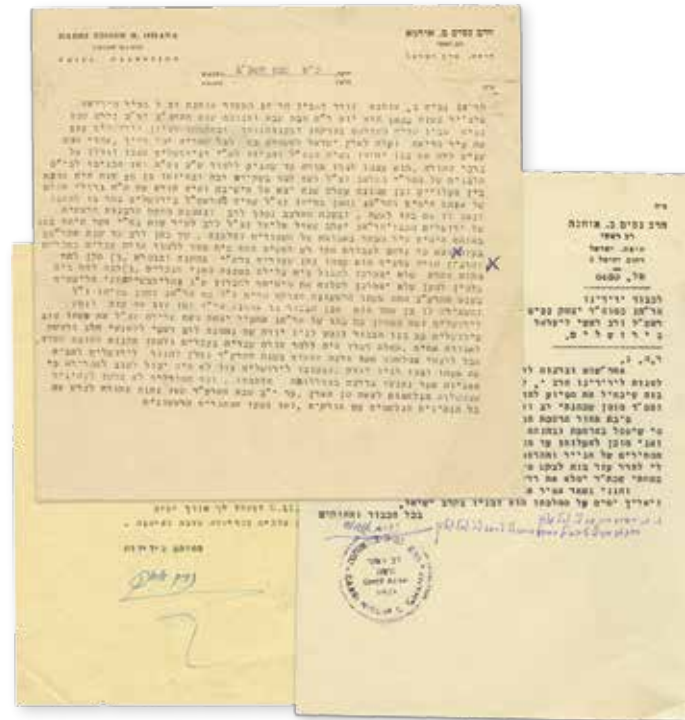
אוסף מאות פריטי נייר - מכתבים והעתקי מכתבים, מכתבי המלצה ותעודות, כתבי יד, תמונות, ניירת ומסמכים - מהארכיון המשפחתי של הרב ניסים אוחנה רבה של חיפה. [מצרים וחיפה, בין השנים תרצ"ה-תשכ"ה בקירוב 1935-1965].

הארכיון כולל: מכתבים התומים מרבי ניסים אוחנה והעתקי מכתבים, נאומים ודרשות, רשימות אוטוביוגרפיות, פרוטוקולים משיבות רבנים בחיפה ובבית הדין העליון, מכתבים שנשלחו אליו מרבנים ועסקנים (רבי חיים נחום, רבי מאיר רובמן, רבי יוסף שלוש, רבי יוסף דוב הכהן, יוסף סטיון, משה דוד גאון, ועוד), מכתבי תנחומים שנשלחו לאחר פטירתו, כתבי יד בהלכה ובדרוש, תעודות שונות בעניני גיטין, מספר גיטין ומכתבי עדות התומים בעניני רווקות וגירושין במקומות שונים, תמונות משפחתיות, ועוד פריטי ניירת שונים.

רבי ניסים אוחנה (תרמ"ב-תשכ"ב), נולד באלג'יריה ועלה לארץ בילדותו. נסמך לרבנות מהרב אלישר (הישי"א ברכה) ומרבי שמואל סלט. בשנים תרס"ב-תרע"ב כיהן ברבנות העיר עזה (העיר המרכזית

240d

240c

240. Archive of Rabbi Nissim Ochana (1882-1962) - Deputy Head of Rabbis of Egypt and Chief Rabbi of Haifa

Collection of hundreds of paper items - letters and copies of letters, recommendations and certificates, manuscripts, photos, paperwork and documents - from the family archive of R. Nissim Ochana Rabbi of Haifa. [Egypt and Haifa, ca. 1935-1965].

The archive contains: letters signed by Nissim Ochana; copies of letters, speeches and sermons; autobiographic articles; protocols of rabbinic meetings in Haifa and in the Supreme Beit Din; letters sent to him by rabbis and community activists (R. Chaim Nachum, R. Meir Rubman, R. Yosef Shalosh, R. Yosef Dov HaCohen, Yosef Siton, Moshe David Gaon, etc.); letters of consolation sent after his death; halachic and homiletic manuscripts; various certificates related to divorce bills (gittin), several gittin and signed letters of testimony concerning singles and divorces in various places; family photos and various paperwork items.

R. Nissim Ochana (1882-1962) was born in Algeria and immigrated to Eretz Israel in his childhood. He was ordained to the rabbinate by R. Elyashar (the Yisa Beracha) and by R. Shmuel Salant. From 1902-1912, he served as rabbi of the city of Gaza

(the central city for the export of barley and absinthe in those days, as he describes it in his autobiography). After the death of his first wife, daughter of the Rishon L'Zion R. Nachman Batito, he remarried the daughter of Jerusalem Kabbalist R. Yitzchak Moshe Ferreira in 1912, and later traveled to the US to serve as rabbi of the Aleppo (Halab) community in NY. During WWI, he served as rabbi in Malta, and in 1920 relocated to serve as rabbi in Port Said, later moving to Cairo in 1935 to serve as Raavad and deputy Chief Rabbi. In 1947, he arrived in Haifa and was appointed Sephardi Chief Rabbi of the city. He authored Na'eh Meshiv (halachic responsa), and Da Ma Shetashiv L'Epikoros (polemic opposing Christianity), etc. Some of his compositions remain in manuscript form [a few sections from them can be found in this archive].

Hundreds of paper items. Size and condition vary.

Opening price: \$300

242. מכתב מרבני ירושלים לקהילת ליוורנו - בעקבות ביקור יורש העצר האיטלקי - ירושלים, תרמ"ז

מכתב שנשלח ל"ראשי שרי ורזוני ארץ" בעיר ליוורנו, עם שבע חתימות-ידם של רבני ירושלים הספרדים ושלש חותמות: רבי רפאל מאיר פאניז'ל, רבי יעקב שאול אלישר [ה"ש"א ברכה"], רבי יוסף ניסים בורלא ועוד. ירושלים, תרמ"ז [1887].

נכתב בכתביה קליגרפית נאה. בתוך המכתב דיווח מפורט על אירוע קבלת הפנים לביקורו בירושלים של יורש העצר האיטלקי, הנסיך "ויקטור עמנו אל" [ויטוריו אמנואלה השלישי, לימים מלך איטליה]: "ויצאנו לקראתו מחוץ לחומת ציון, רבני הספרדים ורבני האשכנזים... ותקננו קשת ברשות הרבים עשוי ומתוקן בכל מין יופי בעולם... ותקענו אהל מפואר בכסאות מפארות ובפרוכיות ורמוני כסף ותכשיטי כסף... ובבוא הפרינץ יר"ה שמה עכב את מרכבתו, ועמדו בפתח האהל הגאון עט"ר ראשון לציון החותם א' [ראשון] מטה יצ"ו, ומשנהו הרב... יש"א ברכה החותם ב' [שני] מטה... ואחז ביד עט"ר ראש"ל יצ"ו... וילדי ישראל משוררים בקול נעים... וביום שבת... שלח את משנהו לבקר לבית הכנסת הגדולה הידועה לרבן יוחנן בן זכאי... וכבוד גדול עשינו... השיר אשר נתייחד לכבוד הפרינץ יר"ה! אשר היו משוררים ולדי ישראל".

החותמים: ה"חכם באשי" רבי רפאל מאיר פאניז'ל, רבי אפרים מירקאדו אלקלעי, רבי יוסף ניסים בורלא, רבי חיים נסים ברוך, רבי ברוך פינטו, רבי אליהו נבון, ורבי יעקב שאול אלישר.

[1] דף. 28.5 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול.

פתיחה: \$500

241

241. Monetary Legal Document - Jerusalem, 1837 - Signed by Jerusalem Rabbis

Legal document of monetary laws, regarding a dispute between R. Yehuda son of R. Moshe Zacuto and R. Chaim HaLevi, signed by Jerusalem rabbis: R. Yonah Moshe Navon, R. Yitzchak Kovo and R. Shmuel son of R. David Didia Magyar. Jerusalem, 1837.

The document bears the signatures of three leading Jerusalem rabbis of those days: R. Yonah Moshe Navon, Rabbi of Jerusalem and Rishon L'Zion [died in 1941, his novellae are incorporated in the book

241. שטר בדיני ממונות - ירושלים, תקצ"ז - בחתימת רבני העיר

שטר בדיני ממונות, על דין ודברים שנפל בין רבי יהודה ב"ר משה זכות ובין "הרב המובהק פקידא בגו צדיקיא" רבי חיים הלוי, בחתימות רבני העיר: רבי יונה משה נבון, רבי יצחק קובו ורבי שמואל בכ"ר דוד ידיע מאג"א. ירושלים, תקצ"ז [1837].

החותמים על השטר הם שלושה מגדולי ירושלים באותה תקופה: רבי יונה משה נבון - רבה של ירושלים ו"הראשון לציון" [נפטר תר"א, חידושי משולבים בספר 'נחפה בכסף' לזקנו רבי יונה נבון. נתמנה לראשון לציון בשנת תקצ"ז, השנה שבה חתם על השטר שלפנינו], רבי יצחק קובו [השני, תק"ל-תרי"ד, מחבר ספרים רבים] ורבי שמואל בכ"ר דוד ידיע מאג"א [נפטר תר"ח, ראב"ד לעדת הספרדים בירושלים]. ראה אודותיהם חומר מצורף.

דף, 31 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. כתמים, קרעים בשוליים ובסימני הקיפול, פגעי עש עם פגיעה בטקסט.

פתיחה: \$400

Nechpa BaKese of his grandfather R. Yonah Navon. He was appointed Rishon L'Zion in 1837, the same year in which he signed this document], R. Yitzchak Kovo [the II, 1770-1854, prolific author] and R. Shmuel son of R. David Didia Magyar [died in 1848, Ra'avad of the Jerusalem Sephardi community]. See enclosed material.

[1] leaf, 31 cm. Fair-poor condition. Stains, tears to margins and folding marks, worming affecting text.

Opening price: \$400

243

243. כתב שליחות לשד"ר חברון רבי שלום מני - חתימות רבני חברון

"זכות אבות יגן" - דף גדול בכתב-יד, כתב שליחות לשד"ר רבי שלום מני, בחתימת רבני חברון. חברון, חשון תרס"א [1900].

כתיבה מרובעת נאה עם אותיות מודגשות בכתיבה גדולה. כתב מינוי לשד"ר רבי שלום מני [בנו של רבי אליהו מני], היוצא לארצות המערב [צפון אפריקה], לפורטוגל ולברזיל, כשליח מטעם קהילת חברון.

על כתב השליחות חתומים רבני חברון: רבי רחמים יוסף פראנקו [כולל חותמתו], רבי יצחק זאבי [חותמת בלבד], רבי סלימאן מנחם מני [כולל חותמתו], רבי מרדכי חסון, רבי מאיר שמואל קאשטיל ורבי יוסף שאלתיאל.

דף, גובה: 27 ס"מ רוחב: 37.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים. סימני קיפול. מספר קרעים. נקבי עש.

פתיחה: \$1000

242. Letter by Jerusalem Rabbis to the Livorno Community - Following the Visit of the Italian Crown Prince - Jerusalem, 1887

Letter sent to the "heads, ministers and counts of the land" in the city of Livorno, with seven signatures of Sephardi Jerusalem rabbis and three stamps: R. Refael Meir Panigel, R. Yaakov Shaul Elyashar [the Yisa Beracha], R. Yosef Nissim Burla and others. Jerusalem, 1887. Written in elegant calligraphic writing. The letter contains a detailed report of the reception of the Italian crown prince "Victor Emanu El" [Vittorio Emanuele III, later King of Italy] on his visit to Jerusalem: "And we exited the walls of Zion to greet him, Sephardi and Ashkenazi rabbis... and we set up an arch with all types of beautiful decorations... and we set up an elaborate tent with fancy chairs and drapes and silver ornamentation... And His Majesty the Prince arrived and stopped his chariot there, and the Rishon L'Zion, the first signee below, and his deputy the Yisa Beracha, the second signee, stood at the entrance to the tent... and Jewish children sang with lovely voices... On Shabbat... he sent his deputy to visit the great and famous Rabban Yochanan ben Zakai Synagogue... and we honored him greatly... the song which was composed in honor of His Majesty the Prince sung by Jewish children".

The letter was signed by the Chacham Bashi R. Refael Meir Panigel, R. Efraim Mirkado Alkalai, R. Yosef Nissim Burla, R. Chaim Nissim Baruch, R. Baruch Pinto, R. Eliyahu Navon and R. Yaakov Shaul Elyashar.

[1] leaf. 28.5 cm. Good condition. Folding marks.

Opening price: \$500

242

244. Interesting Letter by the Author of Sde Chemed to Jerusalemite Rabbis - Karasubazar, 1884

Long letter (2 large pages) signed by R. "Chaim Chizkiya'u Medini, called author of the Sde Chemed". [Karasubazar, 17th of Tamuz 1884].

Sent to the Sephardi rabbis of Jerusalem "Elder Great Torah scholar..." [R. Refael Meir Panigel, the Rishon L'Zion], "...The Yissa Beracha" [R. Ya'akov Shaul Elyashar], and to the Rabbi "Matza Chen... Rav Nehorai..." [R. Chaim Nissim Baruch, Ra'avad of the Jerusalem Sephardi community]. The letter is about the Jerusalem emissary "Aharon HaCohen" who fell ill during his stay at Karasubazar. The author of the Sde Chemed took care of his needs and rescued the funds of the Jerusalem Kollel charities which were in his possession at the time. The entire letter was written by a scribe, with the exception of the financial calculations and the signature which are in the handwriting of the author of the Sde Chemed.

Rabbi Chaim Chizkiyahu Medini, author of the Sdei Chemed (1835-1905, Otzar HaRabbanim 6323), served in the rabbinates of Constantinople, Karasubazar (Crimea) and in the Hebron rabbinat. He was renowned for his diligence and proficiency in revealed and hidden Torah knowledge. He corresponded with Torah leaders all over the world. He himself published the 18 volumes of his huge encyclopedic composition Sde Chemed, and many other books.

[1] leaf, 26.5 cm. Written on both sides. Good condition.

Opening price: \$1500

244

מרבני אשכנזים שמוכרי בס' [פרו] ס' [פר] ישמח לב, ועיינתי באותו ענין בס' ישמ"ל (פראנגי) ולא מצאתי דבר מזה. שוב נודע לי כי נדפס בעיקר ירושת"ו [בעיר קדשנו ירושלים תבנה ותכונן] בש' [נת] תרל"ח ס' ישמ"ל ולא אמרו לי שם מחברו ומזהותו. נכספה וגם כלתה נפשי להשיג את הספר הזה (בצירוף עוד איזה ספרי שו"ת על א"ח יו"ד ואה"ע).

הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני בעל ה"שדי חמד" (תקצ"ה-תרס"ה, אוצר הרבנים 6323), כיהן ברבנות בקושטא, בקראסובור (במדינת קרים) ובעיה"ק חברון. נודע בהתמדתו ובגאונותו בנגלה ובנסתר. עמד בקשרי מכתבים עם גדולי ישראל מכל הארצות. הוציא לאור לבדו את חיבורו האנציקלופדי הענק "שדי חמד" י"ח חלקים, ועוד ספרים רבים.

דף 26.5 ס"מ. כתוב משני צידיו. מצב טוב.

פתיחה: \$1500

243. Emissary Letter for Rabbi Shalom Mani, Emissary of Hebron - Signatures of Hebron's Rabbis

"Zechut Avot Yagen" - large handwritten letter empowering R. Shalom Mani as emissary for the Hebron community, with Hebron's rabbis as signatories. Hebron, 1900.

Handsome square script with several accentuated letters in large script. The letter appoints R. Shalom Mani, (son of R. Eliyahu Mani), as emissary for the Jewish community of Hebron. R. Mani travelled to North Africa, Portugal and Brazil on his fundraising efforts.

The letter is signed by Hebron's rabbis: R. Rachamim Yosef Franco (official stamp and signature), R. Yitachak Ze'evi (stamp only), R. Suleiman Menachem Mani (official stamp and signature), R. Mordechai Chason, R. Meir Shmuel Kashtil and R. Yosef Shealtiel.

[1] leaf, 27X37.5 cm. Fair condition. Stains. Folding marks. Several tears and worming.

Opening price: \$1000

244. מכתב מעניין מבעל ה"שדי חמד" אל רבני ירושלים - קראסובור, תרמ"ד

מכתב ארוך (2 עמ' גדולים) בחתימת ידו של רבי חיים חזקיהו מדיני, המכונה ח"מ הי"ו בעל ה"שדי חמד". [קראסובור, י"ז בתמוז תרמ"ד 1884].

נשלח אל רבני הספרדים בירושלים מר קשישא הגאון הגדול... המאיר לארץ ולדרים" רבי רפאל מאיר פאניזיל, הראשון לציון, "הגאון המופלא... יש"א ברכה" רבי יעקב שאול אל"שר, ולהרב "מצא ח"ן... רב נהוראי... ברוך הוא וברוך שמו" רבי חיים ניסים ברוך, ראב"ד הספרדים בירושלים]. המכתב עוסק בעניני השד"ר הירושלמי "אהרן הכהן" שהוסר ממשמרתו בעת שהותו בקראסובור, בה נפל למשכב. בעל ה"שדי חמד" טיפל בצרכי האיש וטיפל בהצלת כספי קופות ה"כוללות" מירושלים שהיו בידיו. כל המכתב בכתיבת ידי סופר, מלבד רישומי חשבונות הכספים והחתימה שהם בכתב ידו האוטוגרפי של בעל ה"שדי חמד".

בשולי המכתב מופיע קטע מעניין: "ראיתי בס' [פר] אחד מיודי

245. כתב-יד העתקי מכתבים היסטוריים שנשלחו מירושלים בשנת תקצ"ט - אל ה"חתם סופר", מאת תלמידיו שעלו לארץ ישראל

כתב-יד, העתקי תשעה מכתבים ארוכים מתלמידי ה"חתם סופר" שעלו לירושלים, שנשלחו אל רבם הגדול היושב בפרשבורג. בחלק מהאגרות מופיעים התאריכים: "יום ג' כ"ח שבט תקצט"ת לפ"ק פה עה"ק ירושלים תובב"א", "יום ד' פרשת בשלח שנתקצ"ט לפ"ק". [ירושלים: תקצ"ט 1839].

שמות התלמידים הכותבים הם: רבי שלמה זלמן ב"ר יעקב מיאגוסטאו [רבי שלמה זלמן נעטער, תק"ס-תרל"ט]; רבי משה ב"ר וואלף; רבי משה יונה ב"ר יהודה ליב זאנדבערג [מפאקש]; רבי יונה ליב ב"ר יהודה מיאקע [רבי יונה לבל-מנדלסון, תקע"ו-תרמ"ו]; רבי מאיר ליב רייך [מיינה]; רבי יהודה ליב שאכרליס [תקע"ב-תרנ"ד]; ביילא אשת רבי מרדכי קלמן הלוי [סגל-הורוויץ].

מן האגרות עולה מידע רב ומעניין לתולדות העליה לארץ ישראל באותה התקופה. תיאורי תלאות המסע לארץ, קשיי ההתאקלמות ומצוקות העולים. תלונות קשות על התנהלות ראשי היישוב ועל רבי ישראל משקלוב. דיווחים על מצבה החומרית הירוד של ירושלים, לעומת מצבה הרוחני הנעלה, ותיאורים מרתקים על ההווי בבתי המדרש של הקהילה האשכנזית בירושלים.

בין היתר מסופר על מגפה קשה שפקדה את ירושלים באותו חורף, על יוקר המחיה הבלתי נסבל, על המתיחות בין האשכנזים לספרדים; ויחד עם זאת על ההתמדה בכל שעות היממה בישיבה החדשה שנפתחה בבית המדרש "מנחם ציון" שעל יד החורבה, ועל העומד בראשה רבי מרדכי מוילנא ומינסק, תלמיד רבי חיים מוולוז'ין.

מעניין במיוחד הוא המכתב של רבי שלמה זלמן בן רבי יעקב "מק"ק יאגאסטאו במדינת פולין במדינת ליטא" (אוגוסטוב Augustów, גבול פולין-ליטא), הכותב בפרוטרוט על קשיי המסע וההתאקלמות, כאשר בתוך הדברים הוא כותב על הלימודים בבית המדרש "מנחם ציון": "...ובבואי לבית מאהבי הם חברת יראים ושלמים אמרתי ברוך אלוהינו כו' ושמחתי כעל כל הון - ונספחתי במדרש החדש מר' יהודה החסיד זצ"ל ובחרתי

בהם ובמשנתם... בחצות הלילה קורא השמש 'עמדו לקונן על שריפת ב"א [בית אלוהינו] ועל גלות השכינה', ושלשה שעות קודם אור הבוקר קורא עוד הפעם אצל כל נדיב לב לעבודת ד' 'עמדו לעבודת הבורא', ובבוקר כאשר שמעתי תחינת התפילה וכוונת הש"ץ ויפג לבי, וכאשר הגיע לחזרת הש"ץ ושמעתי מפיו דברים היוצאים מן הלב... זלגו עיני דמעות, ואמרתי אשרי המלך שמקלסין וגו', ואחר התפלה לומדים בשיעור קבוע כמה ת"ח כפלפול ובחריפות... באותו עת לומדים [במסכת ברכות] בפרק מי שמתו, (וחידושים אכתוב אי"ה בכתב אחר), ור"י [וראש ישיבה] הרב הגדול מו"ה מרדכי נ"י [רבי מרדכי מוילנא ב"ר אביגדור ר"מ דק"ק מינסק] תלמיד מובהק מר' חיים וואלזינער זצ"ל, והוא מחזיק ביד כולם כפי אשר שמש גאונים, ובפרט אשר הביא סדרי קרבנות מלוקטים מגאונים... יש פה בחור אחד מפאקש, שמו משה יונה במו"ה יהודה ליב ז"ל זאנדבערג, אשר הוא מעורר לקום בחצות וקודם אור בוקר, וגם הוא לומד בהתמדה". [במכתב של ר' משה ב"ר וואלף פרטים נוספים על ישיבתו של רבי מרדכי מוילנא ר"מ דמינסק שהביא עמו שני ת"ח נוספים: "ועשה פה ישיבה במדרש של מנחם ציון שישבוה מבוקר עד אחר חצי היום ולומדים ש"ס כפלפול, וגם אח"כ לומדים שו"ע, וגם בלילה עוסקים בתורה..."]. בהמשך המכתב של רש"י נעטער הנ"ל, הוא פונה לרבינית אשת החת"ס: "תזכה לראות בשמחת עירנו ותעלה עם אדמו"ר בירושלים הבנויה בקרוב". ידיעה מעניינת נמסרת בשלהי מכתבו של רש"י נעטער, המבקש לקנות ספרים תמורת כתבי-יד שישגי בירושלים, ובתוך הדברים הוא כותב "השגנו כתב יד משיטה מקובצת על שבת" [כתב היד כנראה נשלח לחו"ל על מנת להדפיסו, וכיום לא ידוע על כך דבר]. ידיעה נוספת נמסרת באחד המכתבים, על תעלולי המסיון ש"הם עושים תחבולות לפתות את ב"י [בני ישראל], ובעוה"ר כבר מחמת הדוחקי' כבר נכשלו שנים, ע"כ עשו חרם גמור שלא לקבל משום א' מהם שום מתנה או הלוואה". בעמוד האחרון נעתקו שני מכתבים של ביילא אשת רבי מרדכי

קלמן הלוי [סגל-הורוויץ] מתלמידי ה"חתם סופר", שבאותה שנה שהה אצל רבו בפרשבורג (בשלהי אותה שנה חזר לירושלים ונפטר שם, ראה אישים בתשובות החתם סופר עמ' רעו). המכתב הראשון ממוען אל החת"ס, והשני אל בעלה. מכתבים אלו כתובים בצורה נוגעת ללב, ובהם תיאור עגום על הדלות והמחסור הקשים ששררו בירושלים בעת ההיא.

הרקע לאגרות: תלמידי הגר"א בעלייתם לארץ ישראל התפעלו לשניים. קבוצה אחת התיישבה בצפת בהנהגתו של רבי ישראל משקלוב. הקבוצה השנייה התיישבה בירושלים בהנהגתו של רבי מנחם מנדל משקלוב. חילוקי דעות אידיאולוגיים ומתיחויות היו לאורך השנים בין שתי ההנהגות והם תועדו בהרחבה בספר "השיבה לירושלים" מאת ד"ר אריה מורגנשטרן. לאחר ה"רעש" שפקד את צפת בטבת תקצ"ו, עקר רבי ישראל עם שארית הפליטה מצפת לירושלים, שם התחדדו חילוקי הדעות ורבו המתיחויות בין סיעת "החצר" שאליה השתייך רבי ישראל לבין סיעת ה"חורבה", ורבו התלונות מכל הכוונים על צורת התנהלותו של רבי ישראל עם הכספים הנשלחים אליו מאמשרדם על ידי ידידו רבי צבי הירש לעהרין - ראש הפקוא"מ [פקידים ואמרכלים מאמשרדם, הממונים על כספי התרומות לארץ הקודש].

בעל ה"חתם סופר" עמד רוב השנים לצדו של רבי ישראל, אך לאחר התלונות הקשות נגדו, במכתבי תלמידיו שעלו מהונגריה לארץ ישראל, שינה החת"ס את דעתו ודרש מרבי ישראל שיתפטר מהנהגת הכולל (ראה חומר מצורף). לפנינו העתקי מכתבים מתלמידי, בהם תלונות קשות על התנהלות אנשי רבי ישראל משקלוב. כפי הנראה מכתבים אלו הם שגרמו לחת"ס לחזור בו מהתייצבותו רבת השנים לטובת רבי ישראל.

למיטב ידיעתנו, מכתבים אלו אינם ידועים ולא נדפסו. שני דפים גדולים (4 עמודים כתובים). 39 ס"מ. מצב בינוני. בשני הדפים קרעים ובלאי עם פגיעה בטקסט.

פתיחה: \$300

In the letter by R. S.Z. Neter, he applies to the Rebbetzin, wife of the Chatam Sofer: "You should merit seeing the joy of our city and soon ascend with the Admor to rebuilt Jerusalem". An interesting note appears at the end of this letter. R. S.Z. Neter wishes to purchase books in consideration of manuscripts he found in Jerusalem, and among other things he writes: "We have attained a manuscript of the Shita Mekubetzet on [Tractate] Shabbat" [this manuscript was evidently sent abroad for printing but today we have no further information about it].

In one letter, the disciple recounts the maneuvers of the missionaries who "use many ploys to entice Jews, and due to their pressure, two have already been trapped. Therefore, they made a full ban not to receive any gift or loan from either of them".

Two letters by Bayla, wife of R. Mordechai Kalman HaLevi [Segal-Horowitz] who was a disciple of the Chatam Sofer, are copied onto the last page. That year, he was staying by his teacher in Pressburg (at the end of that same year, he returned to Jerusalem and died there, see Ishim B'Teshuvot Chatam Sofer p. 276). The first letter is addressed to the Chatam Sofer and the second to her husband. Her poignant descriptions of the hardships and dire poverty of Jerusalem of those days are heartbreaking.

The background of the letters: After the aliya of the Vilna Gaon's disciples to Eretz Israel, they split into two factions. One settled in Safed under the leadership of R. Yisrael of Shklow. The second group settled in Jerusalem led by R. Menachem Mendel of

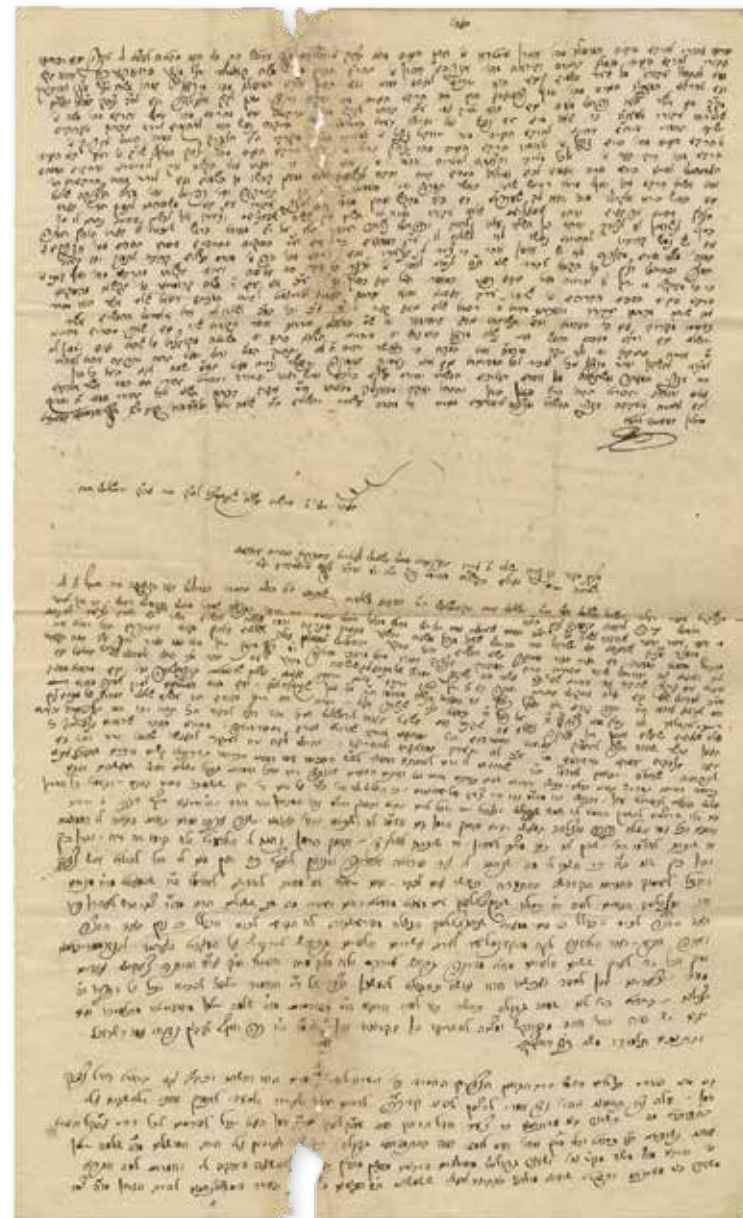
Shklow. Throughout the years, ideological disagreement and a strained relationship existed between the two groups; these were extensively documented in the book HaShiva L'Jerusalem by Dr. Aryeh Morgenstern. After the earthquake which hit Safed in Tevet 1837, R. Yisrael and the rest of the survivors left Safed and settled in Jerusalem accelerating the strife between the sector of the court of R. Yisrael and those who belonged to the Churva. Complaints abounded from all directions concerning the manner in which R. Yisrael managed the funds sent to him from Amsterdam by his friend R. Zvi Hirsh Lehrin - Head of the Association of Clerks and Administrators in Amsterdam which was responsible for the funds donated to the Holy Land.

Throughout most of this time, the author of the Chatam Sofer sided with R. Yisrael, but after the severe complaints against him expressed in the letters he received from his disciples who immigrated to Eretz Israel, the Chatam Sofer changed his attitude and demanded that R. Yisrael resign his leadership of the kollel. (See enclosed material). These are copies of letters by his disciples, containing complaints against the management of the followers of R. Yisrael of Shklow. Apparently, these letters caused the Chatam Sofer to retract his long-standing support of R. Yisrael.

To the best of our knowledge, these letters are hitherto unknown and have not been printed.

Two large leaves (4 written pages). 39 cm. Fair condition. Wear and tears to both leaves, affecting text.

Opening price: \$300

245

246

כותב המכתב רבי משה שלמה זלמן קעזיר (קייזיר), היה גביר תלמיד חכם, מראשי ונכבדי הקהילה בלונדון, מגבאי קופות ארץ ישראל.
דף 27 ס"מ. נייר מכתבים דק וכחלחל. מצב טוב-בינוני. בלאי וקרעים קלים.
פתיחה: \$300

246. מכתב רבי משה שלמה זלמן קעזיר - בענין צוואת רבי דוד טעבלי ברלינר - לונדון, תרי"ב

מכתב בכתב-ידו וחתמתו של רבי "משה שלמה זלמן בלא"א אשר אנשיל קעזיר". לונדון, סיון תרי"ב [1852].

נשלח אל רבני ירושלים רבי שמואל סלאנט ורבי אהרן זעליג אשכנזי "אפוטרופוס ומקיימי צוואת הרב מוהר"ר דוד טעבלי ברלינר זצ"ל".

רבי דוד טעבלי ברלין (נפטר ט"ז חשון תרי"ב 1851), בנו של רבי שלמה הירשל ברלין (תקכ"א-תר"ג) רבה של לונדון ואב"ד פרענצלי (פולין), ובן-בנו של רבי צבי הירש אב"ד ברלין. אביו רבי שלמה הירשל כיהן כאב"ד לונדון קרוב לארבעים שנה, אך כל צאצאיו עברו לאחר נישואיהם לגור בפולין, עפ"י הוראתו "מטעם הכמסו" שלא יגורו באנגליה (כלילת יופי, דף קלד-קלה). רבי דוד טעבלי עלה מפולין לירושלים בשלהי שנות הת"ק [תקצ"ח בערך 1838]. חתנו של רבי טבלי הוא רבי יוחנן צבי שלאנק מירושלים, תלמיד ה"חתם סופר" וממייסדי כולל הו"ד.

לאחר פטירת אשתו הראשונה טיבא בת רבי יצחק רייך מגומבין, נשא רבי דוד טעבלי אשה שניה בשם אשע. במכתב שלפנינו מדובר על הדאגה לאשתו "האלמנה האומללה והעניה, אשר שבר על שבר יחדיו ידובקו ונשארה מאישה ומילדה" (לפי אתר Geni היה להם ילד בשם שמעון שנולד בסיון תרי"א ונפטר בי"ז באייר תרי"ב - כמה חדשים לאחר פטירת האב. כנראה שעל פטירת התינוק היתום הוזה, נכתב במכתב שלפנינו "שבר על שבר... ונשארה מאישה ומילדה").

פטירתו של רבי דוד טעבלי היתה במאורע טראגי, כמו שכתבו ראשי הפקוא"מ באגרתם מאמשטרדם מהתאריך כ"א בכסלו תרי"ב: "נבהלנו מראות פטירת הרב המופלג בנן של קדושים מו"ה טעבלי ברלינר זצ"ל בפתע פתאום, ולמשמע און דאבה נפשנו על הסבה הנוראה ומקרה לא טהור אשר קרהו, תסמורה שערות ראשנו בוכרנו כי תיעשה נבלה כזאת בעיר כלילת יופי, וי לדרא אשר אירע כזאת בימיו... ויעמוד למליץ יושר... בעד פליטה הנשארה, ודי יגדור פרצה זו מעל כל עמו ישראל..." (עפ"י כתב-יד אגרות הפקוא"מ, הסרוק באתר "יד בן צבי". פנקס פקאו"מ מס' 13, עמ' 1).

245. Manuscript of Copies of Historical Letter Sent from Jerusalem in 1839 - to the Chatam Sofer, by his Disciples who Immigrated to Eretz Israel

Manuscript, copies of nine long letters by the disciples of the Chatam Sofer who immigrated to Jerusalem, sent to their illustrious teacher in Pressburg. Some of the letters are dated: "Tuesday, the 28th of Shevat Jerusalem", "Wednesday Parshat Beshalach 1839". [Jerusalem? 1839].

The names of the disciples who wrote the letters are R. Shlomo Zalman son of R. Ya'akov of Augustów [R. Shlomo Zalman Neter, 1800-1879]; R. Moshe son of R. Wolf; R. Moshe Yonah son of R. Yehuda Leib Zondberg [of Paks]; R. Yonah Leib son R. Miake [R. Yonah Lebel-Mendelsohn, 1816-1886]; R. Meir Leib Reich [of Vienna]; R. Ya'akov Leib Socherlis [1812-1894]; Bayla daughter of R. Mordechai Kalman HaLevi [Segal-Horowitz].

These letters shed much light on the history of the aliya to Eretz Israel at that time with live descriptions of the tribulations of the journey, the difficult acclimation and the suffering of the olim. The account contains dire grievances against the management by the heads of the yishuv and specifically opposing R. Yisrael of Shklow and reports of the low material conditions of Jerusalem in contrast to its lofty spiritual heights. Recounted are fascinating narratives of the life in the Batei Midrash of the Ashkenazi Jerusalem community.

One disciple writes of a severe epidemic which spread in Jerusalem that winter and of the unbearably high cost of living and of the strain in the relations between the Ashkenazim and the Sephardim. Also recounted is the diligent Torah study throughout the day and night in the new yeshiva opened in the Menachem Zion Beit Midrash near the Churva, headed by R. Mordechai of Vilna and Minsk, disciple of R. Chaim of Volozhin.

247

247. שטר התחייבות מגבאי בית הכנסת "החורבה" - רבי יעקב ברלין אבי הנצי"ב ועוד - ירושלים, תרי"ג

תרל"ב), שד"ר ארץ ישראל בשנת תרכ"ג (ראה: יערי, שלוחי ארץ ישראל, עמ' 822). מומחה בחכמת הדקדוק וה"מסורה". נשלח ע"י רבי יעקב ברלין לארם-צובה, לבדוק ולחקור את כתבי היד העתיקים של התנ"ך ואת כתר ארם צובה.

מקבל השטר: הגאון רבי שמואל אב"ד ראגולי (ראגולה, ליטא). עלה לירושלים וכיהן בה כראש בית דין. מופלא בצדקתו ובהנהגותיו. פיור מהונו לצדקה והקים מכספו בית הכנסת אורחים ומקוה טהרה בחצר "החורבה" בירושלים. בפנקס הישן של הח"ק של האשכנזים כתוב עליו: "הרב המאור הגדול החסיד מו"ה שמואל רב דראגאלי וראש ב"ד בעה"ק ירושלם ת"ו נלב"ע ז' כ"ה אלול תרט"ו לפ"ק". השאיר אחריו כתבי יד מחידושי תורתו בחריפות ובבקיאות עצומה. (ראה אודותיו, תולדות חכמי ירושלים, ח"ג, פרק ז אות יד).

11x14 ס"מ. נייר מכתבים דק וכחלחל. מצב טוב. כתמים ומעט בלאי.

מעבר לדרך רשימת חשבונות, המכילה תיעוד מעניין על מגוון הכספים שהגיעו לירושלים במטבעות שונות: "שמונה א"ז קיר"ה, שלשה מאוידע מצרים, שנים לירא טורקי, א' לירא אינגלעז, א' אימפריאל, חמשה ראיאל קיר"ה...".

פתיחה: \$400

שטר בחתימות ארבעת גבאי בית הכנסת "החורבה": רבי אליהו יהודה דייכעס, רבי יעקב ברלין [אבי הנצי"ב מוואלוז'ין], רבי אריה ליב נאמן ורבי יעקב מנדלסון מלוצ'ין. ירושלים, [תרי"ג 1853]. התחייבות כספית לרבי שמואל אב"ד ראגולי, שהעביר כספים ל"החורבה" מעזבונו ר"ז ראגולער, והגבאים מתחייבים לו שאם יתבעו ממנו את הכסף, עליהם מוטל להחזיר לו המעות. הגאון רבי אליהו יהודה דייכעס (תרע"ו-תרי"ח), אב"ד שירוינט-ניישטאט. חתן רבי שמואל מדלהינוב. גאון מופלג ואיש קדוש וצדיק. על מצבתו נכתב: "הרב הגאון המפורסם בתורתו וצדקתו ועוצם חריפותו ובקיאותו... בכולא תלמודא ומדרשות וחוה"ק ראשונים ואחרונים...".

רבי יעקב ברלין (תקנ"ד-תר"ל), אביו של הנצי"ב מוולוז'ין וחותנו של בעל "ערוך השולחן". סוחר עשיר ותלמיד חכם מופלג, מראשי ונגידי קהלת מיר. עלה לירושלים בשנת תרי"ב, והיה בה לאחד מראשי הקהלה האשכנזית בירושלים. (תולדותיו וצדקתו מסופרים בארוכה בספר "מקור ברוך" לנכדו רבי ברוך עפשטיין). רבי אריה ליב ב"ר ירחמיאל מארקוס מקיידאן (תק"ס-תרל"ז), נאמן כולל הפרושים בירושלים וממייסדי ביהכ"ס "החורבה" [חתום על אגרות שד"רות משנת תקצ"א יחד עם רבי ישראל משקלוב].

רבי יעקב (מנדלסון) בן רבי מנחם מנדל מלוצ'ין (נפטר טבת

246. Letter from Rabbi Moshe Shlomo Zalman Kaiser Regarding the Will of Rabbi David Tevil Berliner - London, 1852

Letter handwritten and signed by R. "Moshe Shlomo Zalman ben Asher Anshel Kaiser". London, 1852.

The letter was sent to R. Shmuel Salant and R. Aharon Zelig Ashkenazi of Jerusalem, "executors of the will of R. David Tevil Berliner".

R. David Tevil Berlin (died 1851) was the son of R. Shlomo Hirschel Berlin (1761-1843), rabbi of Prenzlau, Poland, and later of London, and grandson of R. Tzvi Hirsch, rabbi of Berlin. R. Shlomo Hirschel officiated as rabbi of London for almost forty years, but sent all his children to live in Poland after their marriages (Klilat Yofi, pp. 134-135). His son R. David Tevil moved to Jerusalem in 1838. R. Tevil's son-in-law was R. Yochanan Tzvi Shlank of Jerusalem, a student of the Chatam Sofer and one of the founders of "Kollel Hod" (Germany and Holland).

After the passing of his first wife Toiba, the daughter of R. Yitzhak Reich of Gābin, R. David Tevil married Chasha, a much younger woman. This current letter refers to "the pitiful young widow, bereft of her husband and her son" (an infant who passed away several months after his father).

The passing of R. David Tevil was a tragedy, as is evidenced by the letter sent by the directors of Pekidim and Amarkalim [Clerks and Administrators] in Amsterdam (1852): "We were shocked and saddened by the sudden passing of R. David Tevil Berliner, and appalled to hear of the terrible events surrounding his death, especially as the tragedy took place in the Holy City. May G-d send comfort to his bereaved family and prevent the recurrence of such tragedies" (from the manuscript letters of Pekidim and Amarkalim, scanned at "Yad Ben-Tzvi". Ledger no. 13, p. 1).

The author of the letter, R. Moshe Shlomo Zalman Kaiser, was a wealthy Torah scholar and influential community member in London, where he managed the funds sent to Eretz Israel.

[1] leaf, 27 cm. Thin bluish paper. Good-fair condition. Wear and small tears.

Opening price: \$300

248a

247. Promissory Note by the Gaba'im of the Hurva Synagogue - Rabbi Yaakov Berlin, Father of the Netziv, and Others - Jerusalem, 1853

Legal document signed by the four gaba'im of the Churva Synagogue: R. Eliyahu Yehuda Daikhes, R. Yaakov Berlin [father of the Netziv of Volozhin], R. Aryeh Leib Ne'emman and R. Yaakov Mendelsohn of Ludza. Jerusalem, [1853].

Promissory note issued to R. Shmuel, Rabbi of Ariogala, who transferred funds to the Hurva from the estate of R. Z. Ragoler. The promissory note states that the funds will be returned in the event of them being reclaimed from R. Shmuel.

R. Eliyahu Yehuda Daikhes (1816-1858), Rabbi of Neustadt-Schirwindt. Son-in-law of R. Shmuel of Daūhinava. Exceptional Torah scholar and tzaddik. Written on his tombstone: "Torah scholar famous for his Torah knowledge and righteousness and his great cleverness and proficiency... of the entire Talmud, Midrash, Zohar, Rishonim and Achronim...".

Rabbi Yaakov Berlin (1794-1870), father of the Netziv of Volozhin and father-in-law of the author of Aruch HaShulchan, was a wealthy trader and an outstanding Torah scholar, an influential leader of the Mir community. He moved to Jerusalem in 1852 and became a leader of its Ashkenazi community (his biography and piety are chronicled at length in the book Mekor Baruch by his grandson Rabbi Baruch Epstein). Rabbi Aryeh Leib son of Rabbi Yerachmiel Marcus of Keidan (1800-1877), trustee of the Kollel Perushim in Jerusalem and one of the founders of the Hurva Synagogue (signed emissary letters from 1831 together with R. Yisrael of Shklow).

R. Yaakov (Mendelsohn) son of R. Menachem Mendel of Ludza (died in Tevet 1872), emissary from Eretz Israel in 1863 (see: Yaari, Sheluchei Eretz Israel, p. 822). Expert in knowledge of grammar and mesorah. He was sent by R. Yaakov Berlin to Aleppo to research the ancient Bible manuscripts and Keter Aram Zova.

The recipient: R. Shmuel, Rabbi of Ariogala (Lithuania). Immigrated to Jerusalem and headed the Beit Din. Gave generously to charity and financed a hostel and mikveh in the courtyard of the Churva in Jerusalem. In an old registry of the Ashkenazi Chevra Kaddisha, he is referred to as "The great luminary, the pious R. Shmuel, Rabbi of Ariogala and Head of the Beit Din of Jerusalem; died on 25th of Elul 1855". He left manuscripts of his Torah novellae portraying his profound sharpness and erudition. [See Toldot Chachmei Yerushalaim, Part 3, Chapter 7, Section 14].

11 x 14 cm. Thin bluish stationery. Good condition. Stains and minor wear. On the verso is an account of various monies which arrived in Jerusalem in various currencies.

Opening price: \$400

248. מכתב רבי מאיר ברלין אב"ד מוהילוב - אל אחיו רבי יעקב ברלין אבי הנצי"ב - מכתבים נוספים מבני המשפחה - מוהילוב, תרכ"ד

מכתב שנשלח ממוהילוב לירושלים, אל רבי יעקב ברלין [ממיר, אבי הנצי"ב], הכולל בדף אחד מכתבים משה מבני משפחתו בעיר: אחיו הגאון רבי מאיר ברלין רב העיר, אחיו רבי צבי הירש ברלין, בנו רבי אליעזר ליפמן ברלין [שהיה חתן דודו רבי צבי הירש ממוהילוב], נכדו רבי צבי הירש, רבי משה ברלין, ורבי יוסף מאיר [חתן אחיו רבי מאיר ברלין]. מוהילוב, י"ד סיון תרכ"ד [1864].

מכתב בכתב יד וחתמת בנו רבי א[לעזר] ליפמן ברלין, המכחיש בתוך הדברים שמועה שהגיעה לירושלים "שנדחה אחי הרב ש"י מרבנות סעלץ... ולפי השערתי שמועה נכזבת נאמר לו, כי אחי מהרא"מ ובנו יחי' [ר] סמוכים המה לעיר סעלץ, וקבלתי כמה מכתבים מהם, ואילו היה הדבר אמת לא העלימו ממני..." [רבי נתנאל ברלין אחי הנצי"ב התמנה באותה שנה לרבנות בסעלץ, ומהרא"מ המוזכר הוא אחיהם הגדול רבי אברהם מאיר ברלין מביחוב, חתן רבי צבי הירש לוריא אחי הרד"ל].

בהמשך הדף מכתב ארוך בכתב ידו וחתמתו של רבי "מאיר ברלין" רב העיר מוהילוב, דיונים הלכתיים על משלוח גט מאיש ממוהילוב שאשתו נמצאת בירושלים. לאחר החתימה מספר שורות נוספות שנכתבו לאדם נוסף ובסופן הוא חותם שנית "מאיר ברלין".

בהמשך הדף מכתבים נוספים: מכתב מעניין מרבי "צבי הירש ---", הכותב לחו"ז [לחותני זקני] אגרת שלומים ומבקש לקיים בקשתו לשלוח לו "כלי כתיבה החצובים מאבני קודש". מכתב נוסף בכתב ידו וחתמתו של אחיו רבי "צבי הירש ברלין", המוסיף אחר חתימתו דרישת שלום לאחד מידידיו הנמצא בירושלים, וחותם שנית: "צבי הירש ברלין". בין השורות נוספה שורה בכתב ידו וחתמתו של רבי "משה ברלין" [כנראה אחד מבני אָחיו של רבי יעקב]. בעמוד האחרון מכתב ארוך (מעט מטושטש) בכתב ידו וחתמתו של רבי "יוסף מאיר ש---".

הגאון רבי מאיר ברלין - (תקנ"ו בערך-תרכ"ט). אחיו של רבי יעקב ברלין ממיר אבי-הנצי"ב מוואלוז'ין. מגדולי דורו המפורסמים. הסכמותיו מתנוססות על ספרים רבים. כארבעים שנה כיהן כרבה של מוהילוב (Mogilev), שהיתה עיר-מחוז גדולה ברייסיץ (רוסיה הלבנה). לאחר פטירתו, מילא את מקומו ברבנות, בנו רבי חיים ברלין אב"ד מוהילוב.

רבי צבי הירש ברלין, מנכבדי הקהילה במוהילוב, אחיו של רב העיר וחותנו של רבי ליפמן ברלין, שהיה בן אחיו רבי יעקב ממיר. (רשימה מעניינת לתולדות משפחת ברלין ממוהילוב, מופיעה במכתבו של קרובם רבי חיים ברלין אב"ד מוסקבה בן הנצי"ב, בהסכמתו לספר "תולדות אנשי שם", ווארשא, תרל"ה 1875).

[4] עמ', 21 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי.

פתיחה: \$500

249. קונטרס כתב-יד, תשובה בהלכה מאת רבי שמואל העליר, אל רבי שמואל סלנט - צפת, תרי"ב

קונטרס כתב-יד, מכתב תשובה הלכתית בהיתר עגונה, בחתימתו של רבי שמואל העליר רבה של צפת, שנשלח לירושלים אל רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים. צפת, [ט' כסלו תרי"ב 1851]. שאלה הלכתית אודות חולה נפש שנעדר מהעיר צפת וגופתו נמצאה לאחר זמן רב ביער הסמוך לכפר גוש חלב. כתיבת יד סופר. בסוף המכתב הכתוב בענווה רבה מסיים רבי שמואל העליר וחותם בכתיבת ידו: "דברי המהאבק בעפר רגלי חכמים ותלמידיהם, הק' שמואל העליר". בקונטרסו זה בולטת בקיאותו המופלגת של הרב העליר בספרי השו"ת והפוסקים. התשובה שלפנינו נדפסה בספר "תורת רבינו שמואל סלאנט" (ירושלים, תשנ"ח - חלק ב, עמ' רס-רעו). על מכתבו זה השיבו רבי שמואל סלאנט בקצרה (שם עמ' רעו). כשבתחילתו מתברר תאריך המכתב שלפנינו: "עש"ק ח"י כסלו תרי"ב... ירושלים... מכתבו מיום ט' כסלו לנכון הגיעני...".

הגאון רבי שמואל העליר (תקמ"ז-תרמ"ד), גאון מופלג בתורה ומנהיג הישוב היהודי בצפת. נתגדל בבית "החוחה מלובלין" ועלה בעצתו לארץ ישראל. כיהן כרבה של צפת במשך ששים שנה. קשריו עם השייחים הערבים בצפון עקב מומחיותו הגדולה ברפואה ביססה את מעמדו של הישוב היהודי בגליל בתלעות התקופה (לתולדותיו ולתולדות הישוב בצפת ראה "הרב המנהיג והרופא" - צפת, תשמ"ט).

4 דף. מתוכם 5 עמודים כתובים בצפיפות. 29 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. מעט קרעים ללא פגיעה בטקסט. סימני קיפול.

פתיחה: \$750

248. Letter by Rabbi Meir Berlin of Mogilev - To his Brother Rabbi Ya'akov Berlin, Father of the Netziv - More Letters by Family Members - Mogilev, 1864

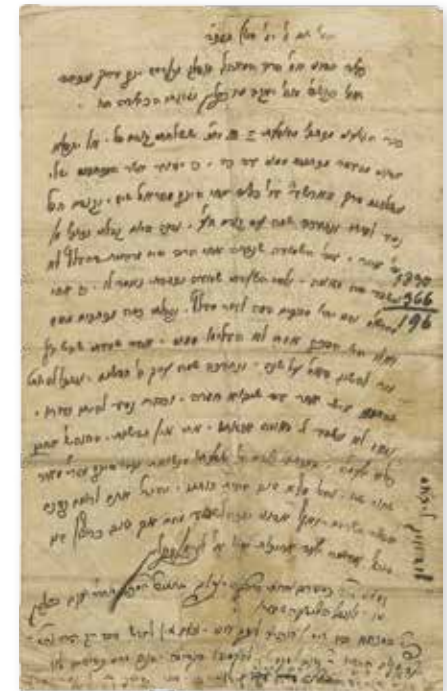
Letter sent from Mogilev to Jerusalem, to R. Ya'akov Berlin [of Mir, father of the Netziv]. One leaf contains letters by six of his family members who lived in the city: his brother R. Meir Berlin, Rabbi of the city, his brother R. Zvi Hirsh Berlin, his son R. Eliezer Lipman Berlin [son-in-law of his uncle R. Zvi Hirsh of Mogilev], his grandson R. Zvi Hirsh, R. Moshe Berlin and R. Yosef Meir [son-in-law of his brother R. Meir]. Mogilev, 14th of Sivan 1864.

Letter handwritten and signed by his son R. E[liezer] Lipman Berlin in which he denies a rumor from Jerusalem "that my brother was declined the position of Rabbi in Syalyets... I presume that this is a false rumor because my brother R. A.M. and his son live near the city of Syalyets and I received several letters from them and if this was true, they would not conceal from me..." [that year, R. Netanel Berlin the Netziv's brother received an appointment to the Syalyets rabbinate. The aforementioned R. A.M. is R. Avraham Meir Berlin of Bykhaw, son-in-law of R. Zvi Hirsh Luria, brother of the Radal].

Further in the leaf is a long letter handwritten and signed by R. "Meir Berlin" Rabbi of the city of Mogilev with a halachic discussion about a get (divorce bill) sent from a man in Mogilev to his wife who resides in Jerusalem. Following the signature are another few lines written to someone else with another signature of "Meir Berlin".

More letters appear on the rest of the leaf: an interesting letter by R. "Zvi Hirsh ---", who writes to his father-in-law and another handwritten letter signed by the same brother R. "Zvi Hirsh Berlin" who adds regards to a friend in Jerusalem after his signature and signs again "Zvi Hirsh Berlin". A handwritten line signed by R. "Moshe Berlin" was added between the lines [apparently, a nephew of R. Ya'akov]. On the last page is a long letter (slightly blurred) handwritten and signed by R. "Yosef Meir S---".

Rabbi Meir Berlin (ca. 1796-1869), brother of R.

248b

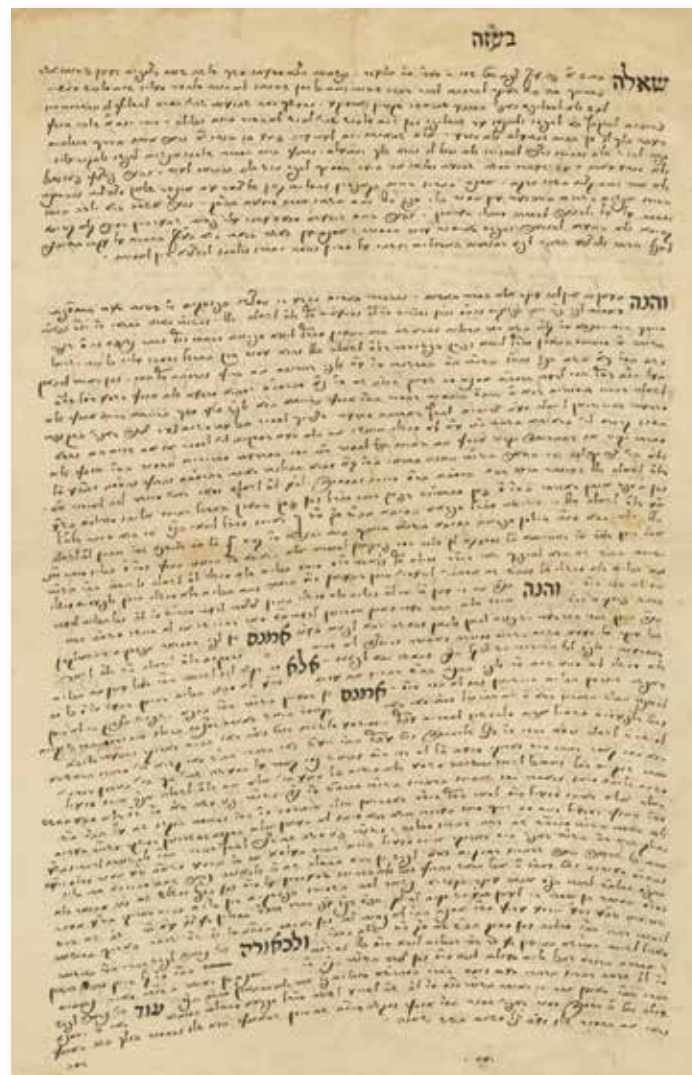
Ya'akov Berlin of Mir, father of the Netziv of Volozhin. A prominent leader of his generation, his approbations appear in many books. Served a 40-year tenure as Rabbi of Mogilev which was a large district in White Russia. After his death, his son R. Chaim Berlin succeeded him in the Mogilev rabbinate. R. Zvi Hirsh Berlin, a notable of the Mogilev community, brother of the city rabbi and father-in-law of R. Lipman Berlin who was the son of his brother R. Ya'akov of Mir (an interesting account of the genealogy of the Berlin family of Mogilev appears in the letter by their relative R. Chaim Berlin Rabbi of Moscow son of the Netziv in his approbation to the book Toldot Anshei Shem, Warsaw 1875).

[4] pages, 21 cm. Good-fair condition. Stains and wear.

Opening price: \$500

249b

249a

249. Handwritten Treatise, Halachic Responsum by Rabbi Shmuel Heller, to Rabbi Shmuel Salant - Safed, 1851

Handwritten treatise, letter with a halachic responsum regarding permitting an agunah to remarry, signed by R. Shmuel Heller, Rabbi of Safed. Sent to Jerusalem to R. Shmuel Salant, Rabbi of Jerusalem. Safed [9th of Kislev 1851]. Halachic question regarding a mentally-ill man who disappeared from the city of Safed and his body was found much later in the woods near the village of Gush Chalav. Scribal writing. At the end of the letter is his signature "...Shmuel Heller". R. Heller's exceptional Torah proficiency of books of responsa and poskim can be clearly seen in this letter. This responsum was printed in the book *Torat Rabbeinu Shmuel Salant* (Jerusalem, 1998 - Part 2, pp. 260-276). R. Salant responded briefly to this letter (*ibid* p. 276). His response bears the date this letter was written: "Erev Shabbat Kodesh 18th of Kislev 1851... Jerusalem..."

Your letter from the 9th of Kislev..."
R. Shmuel Heller (1786-1884), a prominent Torah scholar and leader of the Jewish community in Safed was raised in the home of the Chozeh of Lublin and following the latter's counsel, R. Heller immigrated to Eretz Israel and served a sixty-year tenure as Rabbi of Safed. His connections with the Arab Sheikhs in Northern Eretz Israel due to his extensive medical expertise bolstered the status of the Jewish yishuv in the Gallilee during these troubled times (see HaRav HaManhig V'HaRofeh - Safed 1989, with his biography and about the history of the yishuv in Safed). 4 leaves containing five closely written pages. 29 cm. Overall good condition. Stains. Few tears not affecting text. Folding marks.

Opening price: \$750

250. Collection of Letters - "Kollet Vizhnitz", Tiberias and Safed - 1860s-1890s

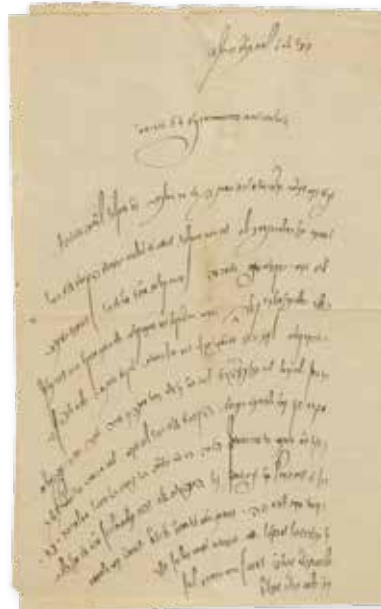
Large trove of signed letters and documents, by Tiberias rabbis, appointees and members of Kollet Vizhnitz in Safed, Vizhnitz and Tiberias. Ca. 1865-1890.

- Two (long) letters by R. Moshe Brommer, scribe and trusted assistant of the Rebbe, author of Tzemach Tsaddik of Vizhnitz, sent to Safed to the head of the kollet in the city, R. Todros. Vizhnitz, 1876-1881.
- Letters signed by R. Avraham Zvi HaLevi Ra'avad of Tiberias and by other rabbis and public figures from Tiberias. 1865-1871.
- Letters to and from R. "Itamar of Seret" sent from Tiberias to Safed and to Vizhnitz, and letters about him.
- Many letters and documents by heads of Kollet Vizhnitz in Safed: R. Moshe Charag, R. Todros, etc.
- Mediation ruling - signed by Safed rabbis (R. Refael Zilberman, R. Moshe Maraman, etc.) and signatures of heads of the city's kollets. Safed, 1878.
- Signed letters and deeds from ca. 1870-1910.
- Accounting records of the "Chaluka" (distribution) and other documents and papers.

Kollet Vizhnitz was established in Safed by the trustees of the first Vizhnitz Rebbe Menachem Mendel Hager, author of Tzemach Tsaddik (1830-1885), who left Kollet Kosava, established a separate kollet and appointed R. Moshe Charag, a notable of the Safed Chassidic community, to head the new entity. Kollet Vizhnitz gradually grew to be the central kollet of Jews originating from Bucovina and Eastern Galicia, eventually managing Kollet Lvov and Kollet Kosava. The documents in this collection throw light on many details of the community leadership and its activities conducted with the involvement and instruction of the Rebbe, author of Tzemach Tsaddik.

More than 50 items. Size and condition vary.

Opening price: \$800

250b

250a

250. צרור מכתבים - "כולל וויזניץ", טבריה וצפת - שנות התר"כ-תר"נ

תרל"ח (1878). • מכתבים ושטרות חתומים מהשנים תר"ל-תר"ע בקירוב. • דפי חשבונות "חלוקה" ועוד מסמכים וניירת. "כולל וויזניץ" הוקם בצפת ע"י נאמניו של האדמו"ר הראשון מוויזניץ - רבי מנחם מנדל הגר בעל ה"צמח צדיק" (תק"צ-תשרי תרמ"ה 1830-1885), שפרש מ"כולל קסוב" והקים כולל נפרד כשהוא מעמיד בראשו את נאמנו רבי משה חר"ג, מנכבדי הקהילה החסידית בצפת. עם השנים נהיה "כולל וויזניץ" לכולל המרכזי ליוצאי בוקובינה וגליציה המזרחית, כשתחתיו פעלו הכוללים "כולל לבוב" ו"כולל קסוב". המסמכים שבאוסף שלפנינו שופכים אור על פרטים רבים בניהול הקהילה וענייניה, עפ"י מעורבותו והוראותיו של האדמו"ר בעל "צמח צדיק". למעלה מ-50 פריטים גדול ומצב משתנים.

פתיחה: \$800

צרור גדול של מכתבים ומסמכים חתומים, מאת רבני טבריה, אנשי וממוני "כולל וויזניץ" בצפת, וויזניץ וטבריה. שנות התרכ"ה-תר"נ בקירוב.

- שני מכתבים (ארוכים) של רבי משה ברומר, סופרו ונאמן ביתו של האדמו"ר בעל "צמח צדיק" מוויזניץ, שנשלחו לצפת אל ממונה הכולל רבי טודרוס. וויזניץ, תרל"ו-תרמ"א (1876-1881).
- מסמכים בחתימות רבי אברהם צבי הלוי ראב"ד טבריה ורבנים אחרים מרבני וממוני טבריה. תרכ"ה-תרל"א (1865-1871).
- מכתבים מרבי "איתמר מסעריט" שנשלחו מטבריה לצפת ולוויזניץ, ומכתבים שנשלחו אליו ואודותיו. • מכתבים ומסמכים רבים מראשי "כולל וויזניץ" בצפת: רבי משה חר"ג, רבי טודרוס ועוד. • פסק בוררות - בחתימות רבני צפת (רבי רפאל זילברמן, רבי משה מראמאן ועוד) וחתומות ממוני הכוללים בעיר. צפת,

251. מסמכים ומכתבים משפחתיים - משפחת אייזנשטיין - ירושלים, המאה ה-19

251

צורר מכתבים וכתבי יד, מארכיונו המשפחתי של רבי אליהו מרדכי אייזנשטיין, מראשי הציבור בירושלים.

• מכתב בחתימת ידו של רבי "אברהם אייזנשטיין", אל בנו רבי חיים ירחמיאל. ירושלים, שבת תרמ"ו [1886]. בשולי המכתב מכתבים נוספים - מכתב בחתימת בנו רבי "אליהו מרדכי מנחם אייזנשטיין" ומכתב בכתב-ידו וחתמתו רבי "זלמן חיים ריבלין" [חותנו של רבי אליהו מרדכי].

• שטר תנאים בכתב-יד, לאירוסי החתן אליהו מרדכי אייזנשטיין, עם הכלה שרה אסתר בת רבי זלמן חיים ריבלין. חתימות העדים: רבי "יעקב בהר"ש ז"ל שרהזאן" ורבי זאב וואלף ברא"א ז"ל מקאוונא". ירושלים, אדר ב' תרמ"ג [1883].

• העתקת מכתב אלמנתו של רבי אברהם אייזנשטיין, אודות עובון בעלה. [פרטים מעניינים על מכירת "חזקות" החצרות בירושלים בשנות התר"מ. ועל עניני המשפחה ומאורעותיה השונים]. ירושלים, [אחרי תרמ"ו 1886].

• כתב-יד (3 עמ'), דרשה על הפטרת "שובה ישראל" ל"שבת תשובה". לא ידוע מי הכותב. בעמוד הרביעי של הדף מופיעות חתימות מסולסלות "אלי" בהר"א נ"י" [כנראה נסיונות חתימה של רבי אליהו מרדכי בן ר' אברהם הנ"ל], אבל לפי הכתב והסגנון של הדרשה נראה כי היא נכתבה בתקופה מוקדמת יותר, וכנראה שהוא מרבי אברהם אייזנשטיין.

רבי אברהם אייזנשטיין מדראהטשין (תק"ס-תרמ"ו), איש גדול בתורה. נולד בעיר דרוהוצ'ין (הסמוכה להורודנא). עלה בשנת תקפ"ג לצפת, בשיירה הגדולה של עליית תלמידי הגרי"א, יחד עם חמיו הגאון רבי חיים כהן אב"ד פינסק וצפת. בשנת תקצ"ד נכנס רבי אברהם לכהן כדיין בבית דינו של רבי ישראל משקלוב בעיר צפת. ברעידת האדמה ("הרעש") בשנת תקצ"ז איבד את אשתו ואת כל ילדיו מלבד בת אחת קטנה. עלה לירושלים ונשא את בתו של רבי אריה נאמן (מרקוס), ממנה נולדו לו בניו ר' אליהו מרדכי ור' ירחמיאל [שהיגר בשנות התר"מ לארה"ב]. רבי אברהם היה מראשי הציבור ומגדולי התורה בירושלים. שימש כראש "הועד הכללי" בירושלים. בש"ס ווילנא נדפסו הגהות שיטה מקובצת על סדר קדשים, שנעתקו ונערכו על ידו. החתימה במכתב שלפנינו

נשוי (בויווג ראשון ובויווג שני) לשתי בנותיו של רבי זלמן חיים ריבלין (תקצ"ח בערך-תרס"ב) מראשי ה"ועד הכללי".

4 פריטים. גודל משתנה. מצב טוב. כתמים ובלאי.

פתיחה: \$300

היא מהשנה האחרונה לחייו קודם פטירתו בגיל 86 בחודש אלול תרמ"ו (ראה אודותיו: גליס, מגדולי ירושלים, עמ' סה-ע).

בנו רבי אליהו מרדכי מנחם אייזנשטיין (תרכ"ז-תשט"ז), עסקן ציבורי ותלמיד חכם. שימש בתפקידים ציבוריים שונים, בהם גובר ועד הכוללים בירושלים, מזכיר ועד הכללי כנסת ישראל, ועוד. במשך שנים אחדות היה מזכירו של הרב שמואל סלנט. היה

252. צרור מכתבים ומסמכים היסטוריים - היישוב האשכנזי בירושלים, המאה ה-19

צרור מכתבים ומסמכים בעניני ציבור - מארכיון המשפחתי של ראשי "הועד הכללי" בירושלים, רבי זלמן חיים ריבלין וחתנו רבי אליהו מרדכי אייזנשטיין. ירושלים, ארה"ב ואירופה. שנות הת"ר [המאה ה-19 והמאה ה-20].

בין המסמכים: • מסמך בכתב-ידו וחתמתו של רבי "יהושע במוהרי"ז מלוצין ז"ל - כתב הרשאה ומינוי ר' זלמן חיים ריבלין ור' אהרן קראקינבער לאפטרופסים על נכסיו. ירושלים, תרל"ט [1879]. • טיוטת מכתב פולמוסי מעניין למערכת עיתון "הצפירה", פולמוס נגד רבי חיים מיכלין וחתנו ר' מיכל כהן, על מלחמתם ב"ביקור חולים" ומוסדות האשכנזים, לאחר שעברו לעבוד ב"משגב לדרך" ובמוסדות הקהילה הספרדית. ירושלים, שנות התר"נ בערך]. • מכתב השד"ר רבי יעקב משה ברודא. ניו יורק, תרנ"ב [1892]. • טיוטת מכתב "הועד הכללי" אל השד"ר רבי יעקב משה ברודא. ירושלים, טבת תרנ"ט [1898]. • במכתב מוזכרים עניני הפולמוס מול רבי מיכל הכהן [שד"ר "משגב לדרך" וכוללות הספרדים]. • טיוטת מכתב "הועד הכללי" אל הגבאים [בארה"ב?], אודות תרומות הגביר אליהו רוטשילד מעירם. ירושלים, כסלו תרנ"ה [1894]. • מכתב בעניני משלוח אתרוגים לחו"ל. פינסק דווייד-הורודוק, תרמ"ח [1888]. • מסמך חלוקת העובון של רבי לוי יצחק סלונים מחברון, בחתימת הבוררים רבי "ברוך מרדכי בהר"ג הלוי" וירבי זלמן חיים ריבלין וחתנימות נוספות. חברון, אייר תרנ"ה [1895]. קרעים ופגמים. • מכתב מעניין מרבי זלמן חיים ריבלין, אודות אשה שנישאה בטעות לבנקאי נכרי "מבני שרי ואצילי העיר פה... שהיא אומרת שהיא נשאה באמונתה ושומרת שבת... רק הוא הטעה אותה שאמר לה קודם הנישואין שהוא יהודי...". ירושלים, תרנ"ט [1899]. • 14 קבלות בכתב-יד ובחתימות שונות, על קבלת כספים שהועברו ע"י רבי אליהו מרדכי אייזנשטיין. • ועוד.

25 מסמכים ומכתבים. גודל ומצב משתנה. רוב הפריטים במצב טוב.

פתיחה: \$600

The letter mentions the dispute against R. Michel Cohen, fundraiser for Misgav Ladach hospital and the Sephardic organizations. • Draft of a letter from the Va'ad HaKlali to the administrators (possibly in the United States), regarding a donation from Eliyahu Rothschild. Jerusalem, 1894. • Letter regarding a shipment of etrogim from Eretz Israel. Pinsk and Davyd-Haradok, 1888. • Document regarding the estate of R. Levi Yitzchak Slonim of Hebron, signed by the assessors R. "Baruch Mordechai Halevi" and "R. Zalman Chaim Rivlin" and others. Hebron, 1895. Tears and damage. • Interesting letter from R. Zalman Chaim Rivlin regarding a Jewish woman married to a non-Jewish banker. "The woman claims to still be a Torah-observant Jew, and that her husband claimed to be Jewish before their marriage..." Jerusalem, 1899. • 14 handwritten receipts with various signatures, regarding money transferred by R. Eliyahu Mordechai Eisenstein.

25 documents and letters. Size and condition vary. Most items in good condition.

Opening price: \$600

251. Documents and Family Letters - Eisenstein Family - Jerusalem, 19th Century

Collection of letters and manuscripts from the family archive of R. Eliyahu Mordechai Eisenstein, community leader in Jerusalem.

• Letter signed by R. "Avraham Eisenstein" to his son R. Chaim Yerachmiel. Jerusalem, 1886. The margins contain further letters - a letter signed by his son, R. "Eliyahu Mordechai Menachem Eisenstein", and a handwritten letter signed by his father-in-law, R. "Zalman Chaim Rivlin".

• Handwritten engagement document (Tenaim) for the engagement of Eliyahu Mordechai Eisenstein and Sara Esther bat R. Zalman Chaim Rivlin. Signatures of the witnesses: R. "Yaakov Sarazon" and R. "Zev Wolf son of the rabbi of Kovno". Jerusalem, 1883.

• Copy of a letter from the widow of R. Avraham Eisenstein regarding her husband's estate (the letter includes interesting details regarding the sale of the rights to courtyards in Jerusalem in the 1880s, and other details of the family's history). Jerusalem, [after 1886].

• Manuscript (3 leaves) of a sermon for "Shabbat Shuva" from an unknown author. The fourth page contains calligraphic signatures of "Eliyahu ben R. Avraham", evidently of R. Eliyahu Mordechai Eisenstein, however the handwriting and literary style of the sermon indicate that it is from an earlier time period, evidently by R. Avraham Eisenstein.

R. Avraham Eisenstein (1800-1886) was born in Drahichyn, Belarus, and moved to Safed in 1823 together with a large group of disciples of the Gra, including his father-in-law, R. Chaim Cohen, rabbi of Pinsk and Safed. In 1934 R. Avraham was appointed dayan on the rabbinical court of R. Yisrael of Shklov in Safed. His entire family perished in the earthquake of 1837 except for one young daughter, upon which he moved to Jerusalem, where he eventually remarried the daughter of R. Aryeh Neeman (Marcus). His sons R. Eliyahu Mordechai and R. Yerachmiel (who moved to the United States in the 1880s) were born from this marriage. R. Avraham was among the community leaders of Jerusalem, and served as the director of the Vaad HaKlali (General Fund). He was also a Torah scholar who edited the "Shita Mekubetzet" commentary printed in the Vilna edition of the Talmud. The signature on this letter is from the last year of his life, 1886.

His son, R. Eliyahu Mordechai Menachem Eisenstein (1867-1957), followed his father's footsteps as a Torah scholar and community activist. He served the community in various capacities, including treasurer of the "Vaad HaKollelim", secretary of the General Fund Knesset Yisrael, and other positions. He also served as the personal secretary of R. Shmuel Salant for a number of years. He married the daughter of R. Zalman Chaim Rivlin (ca. 1832-1902), director of the Vaad HaKlali, and upon her passing, married her sister.

4 items. Size varies. Good condition. Stains and wear.

Opening price: \$300

253

253. מסמכים מהמאה ה-19 - שכונת "אבן ישראל" בירושלים - שני מסמכים עם חתימות רבי שמואל סלנט

צורך מסמכים הקשורים לשכונת "אבן ישראל" בירושלים שמחוץ לחומות. ירושלים, תר"מ-תרנ"ו [1880-1896].

• כתב-יד, פרוטוקול על הטלת גורל כללי, על חלוקת הבתים בין חברי "חברת אבן ישראל". ירושלים, י"ג אדר תר"מ [1880]. חתימות רבי זלמן חיים ריבלין ורבי משה ליב ב"ר שמעון אליעזר.

• שתי תעודות מודפסות. שטר בעלות של "חלק אחד מארבעים בשלשת הבורות ובשדה האמצעית של החברה אבן ישראל" והסמטאות הפנימיות - חלקי הרכוש המשותף, שלא נרשמו בקטאנים המיוחדים שניתנו לכל אחד מבעלי הבתים בשכונה. חתימות ידם של: רב העיר רבי "שמואל סלנט" (חתימה בכתב-ידו והותמותיו), רבי "מאיר מייזל" (מחטלביץ' (תקע"ט-תרס"ד), מייסד

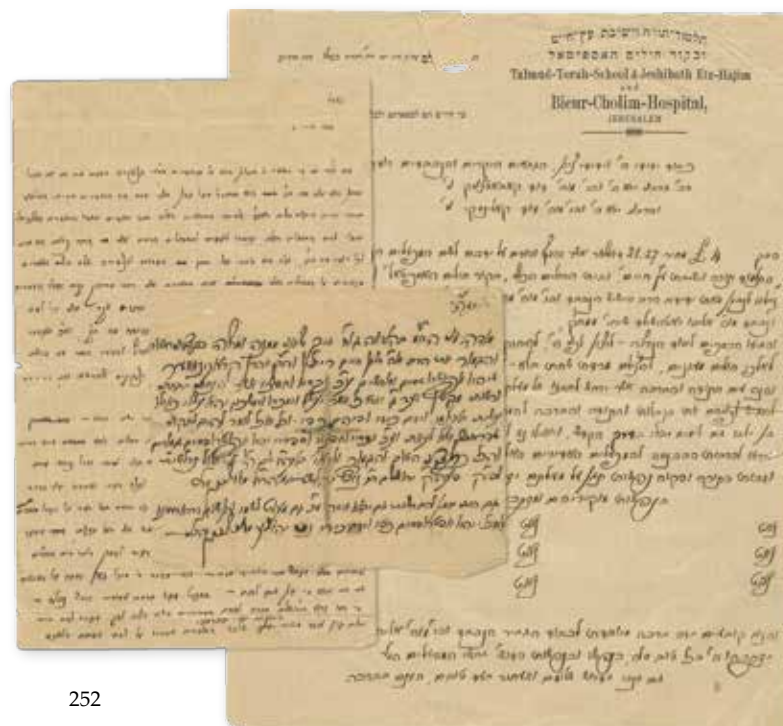
השכונה), רבי "יצחק מפראג" (רבי יצחק אופלטקא (תק"פ-תר"ס), תלמיד החתם סופר), רבי "יהודא ברגמאן", רבי "יוסף ריבלין" (תקצ"ח-תרמ"ו, ממייסדי השכונה), רבי "יחזקיהו [הו] יעקב ראזענטהאל". באחת התעודות חתום גם בעל התעודה, רבי "זלמן חיים ריבלין". ירושלים, [שנות התר"מ].

• כתב-יד, בקשה לפיטורי רבי אברהם פראג מפיקוח על עניני השכונה - "בהסכמה אחת הסכמנו שאין רצונינו כ' הר' אברהם פראג יהיה משגיח על חברתינו הנו' בשום ענין מעניני החברה, ובפרט בענין הבורות של מים והשגחתם..." - בחתימת עשרה מבעלי הבתים והדרים בשכונה. בראש החותמים: רבי "יוסף ארוואץ". ירושלים, ט"ו באב תרנ"ב [1892].

• כתב-יד, תיקוני גבולות הנחלות בשכונת אבן ישראל, בחתימות הבוררים רבי "ארי' [ה] ליב בהרא"ד" [הרש"ל (נפטר תרע"ז), רבי לייב דיין] ורבי "שמואל ברוך הכהן". ירושלים, אב תרנ"ו [1896].

5 מסמכים. גודל משתנה. מצב כללי בינוני. קרעים ובלאי.

פתיחה: \$400

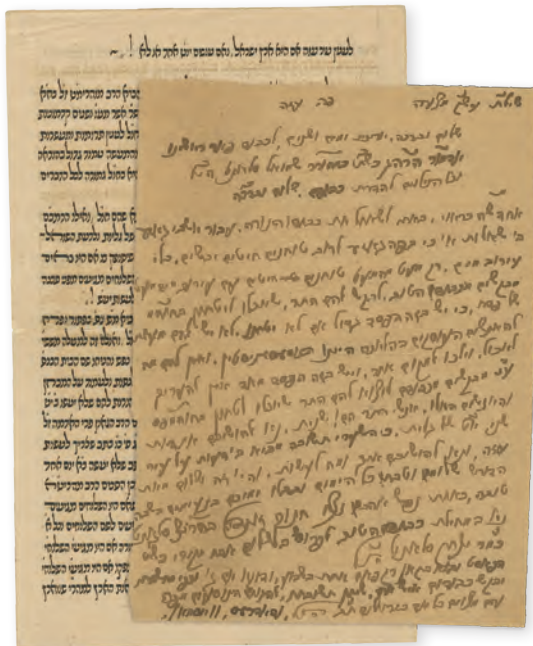

252

252. Collection of Historical Letters and Documents - the Ashkenazi Settlement in Jerusalem, 19th Century

Collection of letters and documents regarding community matters, from the family archives of the directors of the Va'ad HaKlali in Jerusalem, R. Zalman Chaim Rivlin and his son-in-law, R. Eliahu Mordechai Eisenstein. Jerusalem, Europe and the United States, 19th and 20th centuries.

The documents include: • handwritten, signed document from R. "Yehoshua son of the rabbi of Ludza", appointing R. Zalman Chaim Rivlin and R. Aharon Krakinover as executors of his estate. Jerusalem, 1879. • Draft of a polemic (addressed to the "Hatzevira" newspaper) regarding R. Chaim Michlin and his son-in-law R. Michel Cohen and their fight against Bikur Cholim hospital and other Ashkenazi organizations after they were hired to fundraise for Misgav Ladach hospital and the Sephardic organizations. [Jerusalem, ca. 1890]. • Letter from the fundraiser R. Yaakov Moshe Brody. New York, 1892. • Draft of a letter from the Va'ad HaKlali to R. Yaakov Moshe Brody. Jerusalem, 1898.

254

rabbi of Stawiski, "...my friend R. Chanoch Zundel, who was hosted in my home during his journey to the Holy Land, told me that the great R. Chaim of Volozhin would express his regret that the Torah scholar of his generation did not organize the works of responsa together with the Shulchan Aruch". See also Responsa Zecher Yehosef (Even Ha Ezer siman 40), responsum to "the learned R. Chanoch Zundel of Salant".

Two leaves. 19-23 cm. Good condition. Folding marks. Minor damages.

Opening price: \$1000

254. שני מכתבי שו"ת בהלכה מארכיונו של רבי שמואל סלנט - בשאלת השתייכות העיר עזה לארץ ישראל - עם ידיעות היסטוריות אודות היישוב היהודי בעיר עזה - 1883

שני מכתבים מארכיונו של רבי שמואל סלנט, בבירור דינה של העיר עזה - האם נחשבת מבחינה הלכתית כארץ ישראל, או שצריך לנהוג בה "יום טוב שני" כמו בערי חוץ לארץ.

• מכתב בכתב ידו וחתימתו של רבי חנוך זונדל בן ר' יצחק סלנט, שנשלח אל רבי שמואל סלנט. עזה, ערש"ק מצורע [ניסן תרמ"ג? 1883]. רבי חנוך שואל את רבי שמואל לגבי טחינת קמח בחול המועד פסח ולגבי קיום מנהג "יום טוב שני" בעיר עזה.

• דף בכתב-יד, תשובה הלכתית, "לענין עיר עזה אם היא ארץ ישראל, ואם עושים יו"ט אחד או לא". 2 עמודים בכתב רש"י-מורחז. בתוך התשובה מספר הכותב על היישוב היהודי שהתחדש בעיר עזה, לאחר שישים שנה בהם לא התגוררו יהודים בעיר התשובה לא חתומה ומסתיימת: "זה נלע"ד המעט, וצור ישר" י"מ נ"מ"ן לעבדו באמת וישר" נזה נראה לעניות דעתי המעט, וצור ישראל יצילנו משגיאות, נפלאות יראנו מתורתו נוכח לעבדו באמת וישר".

מכתב השאלה והתשובה ההלכתית נדפסו בספר "תורת רבינו שמואל סלאנט" (ירושלים, תשנ"ט, חלק א', סימן י', עמ' מט-נב). את התשובה מייחסים שם לרבי שמואל סלנט עצמו, אבל כנראה שהיא נכתבה ע"י אחד מרבני הספרדים בירושלים.

רבי חנוך זונדל ב"ר יצחק מסלאנט, (נקבר בפתח תקוה בחדש אדר ב' תרנ"ז - אבני זכרון, גרייבסקי, חלק ט', עמ' טו). כפי הנראה, הוא הגאון רבי חנוך זונדל מסלנט שעלה לארץ ישראל בשנת ת"ר בערך, ומוחר בשנת תר"א בהקדמת ספר "אבני זכרון" לרבי אברהם אב"ד סטאוויסק (כת"י ירושלים 4/713) "הגיד לי ידידי... כבוד הרב החריף הוותיק המפורסם מוה"ר חנוך זונדל נ"י מסלאנט, כשהי' מתאכסן על קורתני בנטעו לאה"ק, איך שרב רבנן הגאון המנוח מוהר"ח וולאוין נ"ע הי' חופף ומתרעם על חכמי בני דורו על שאינם נותנים אל לבם לגשת למלאכת הקודש לקבץ דיעות השו"ת ולאחרם יחד עם ד' [ברין] השו"ע". ראה גם בשו"ת "זכר יהוסף" (אבן העזר, סימן מ') התשובה "להשגן מ' חנוך זונדל מסלאנט".

שני דפים. 19-23 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. פגמים קלים.

פתיחה: \$1000

253. Documents from the 19th Century Regarding the Even Yisrael Neighborhood in Jerusalem - Two Documents Signed by Rabbi Shmuel Salant

Collection of documents regarding the "Even Yisrael" neighborhood outside the walls of the Old City of Jerusalem. Jerusalem, 1880-1896.

• Manuscript delineating the protocol for the lottery for the distribution of housing to the members of Even Yisrael. Jerusalem, 1880. Signatures of R. Zalman Chaim Rivlin and R. Moshe Leib ben Shimon Eliezer.

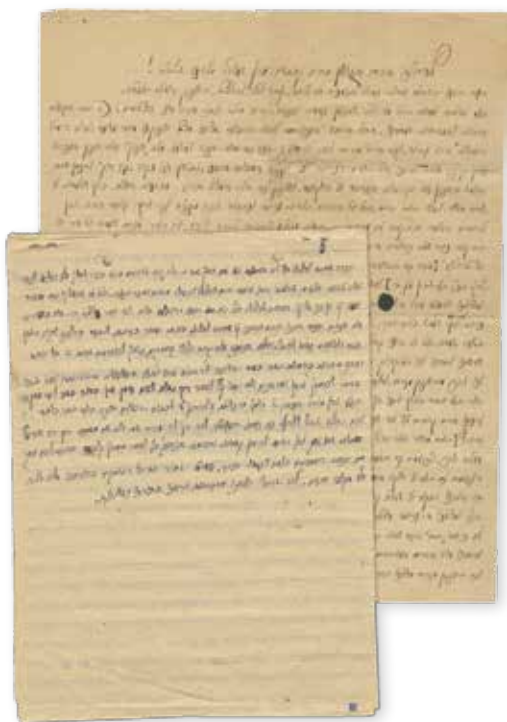
• Two printed certificates. Document attesting to ownership of "one fortieth of the three wells and the central field of Even Yisrael" and of the inner alleyways (which were joint property and not listed in the individual property deeds given to each member in the neighborhood. Signatories: R. "Shmuel Salant", rabbi of Jerusalem, R. "Meir Meisel" (of Khislavichi, 1819-1904, founder of the neighborhood), R. "Yitzchak of Prague" (R. Yitzchak Oplatka, student of the Chatam Sofer, 1820-1900), R. "Yehuda Bergman", R. "Yosef Rivlin" (1838-1886, founder of the neighborhood), R. "Chizkiya Yaakov Rosenthal". One of the documents includes the signature of the owner, R. "Zalman Chaim Rivlin". Jerusalem, [1880s].

• Handwritten letter requesting the dismissal of R. Avraham Prague as kashrut superintendent for the neighborhood - "we have unanimously agreed that we do not wish R. Avraham Prague to act as supervisor, especially over the water wells..." Signed by ten householders in the neighborhood, including "Yosef Arvatz". Jerusalem, 1892.

• Handwritten document delineating the borders of the Even Yisrael neighborhood, signed by the assessors, R. "Aryeh Leib ben Elimelech" (Hershler, known as R. Leib Dayan, died 1917) and R. "Shmuel Baruch Hakohen". Jerusalem, 1896.

5 documents. Size varies. Overall fair condition. Tears and wear.

Opening price: \$400

255

255. Two Halachic Responsa - Sunrise and Sunset on the Jerusalem Horizon / Spelling the Name "Jerusalem" in a Divorce Document

Two halachic responsa. Unsigned letters. The first was sent to R. Shmuel Salant ca. 1900, and the second was sent to Jerusalem's rabbis ca. 1940.

• Long interesting letter discussing the parameters of a halachic day at the Jerusalem horizon (4 pages, unsigned). Sent to "The great Rabbi Shmuel Salant". [Jerusalem, ca. 1900]. The author describes the many attempts made by him and his companions to measure the exact times of sunrise and sunset from different locations in the city [R. Netanel Sofer and others in Yeshivat Etz Chaim were extremely involved in this matter, and their research was the basis for the timetables in the calendar for Eretz Israel by R. Yechiel Michel Tucazinsky].

254. Two Letters of Halachic Responsa From the Archive of Rabbi Shmuel Salant - Regarding Whether Gaza is Considered Part of the Holy Land - With Important Historical Information Regarding the Jewish Settlement in Gaza - Gaza, 1883

שתי תשובות הלכתיות בנושאים שונים. מכתבים (לא חתומים). הראשון נשלח אל רבי שמואל סלט בשנות התר"ס בערך, והשני נשלח אל רבני ירושלים בשנת ת"ש בערך.

• מכתב ארוך ומעניין בענין קביעת גבול זמני היום באופק ירושלים. (4 עמודים, לא חתום). נשלח אל "הרב הגאון סבא קדישא מרן שמואל סלאנט שליט"א". [ירושלים, תר"ס בערך]. הכותב מספר על המדידות הרבות שערכו הוא וחבריו לבירור זמן הזריחה וזמן השקיעה, ממקומות שונים בעיר (כידוע, במדידות אלו התעסקו רבות רבי נתנאל סופר וחבריו בישיבת "עץ חיים", ועל פי זה נכתבו זמני היום ב"לוח לארץ ישראל" של רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי].

4 עמ', 27.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בלאי וקרעים קלים בקפלי הנייר. מאמר לא חתום על מנהג כתיבת השם "ירושלים" בגיטין בלא יו"ד. הכותב מערער על המנהג ומצדד לשנות ולהתחיל לכתוב "ירושלים" כפי המבטא המקובל, והוא מבקש לצרף את דעתו לפסק זה [אך לא יזכיר שמי ולא שם מדינתו, רק רב החפץ בעילום שמו]. בתוך הדברים הוא מוזכר את הרב הראשי רבי יצחק אייזיק הלוי הרצוג. כנראה שהמכתב נכתב בשנת ת"ש בערך.

5 דף (7) עמ' כתובים). 22.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קמטים וקרעים קלים. ונקבי תיוק.

פתיחה: \$400

4 pages. 27.5 cm. Good-fair condition. Wear and slight tearing in the fold lines.

• Unsigned monograph regarding the custom of writing the name "Jerusalem" on divorce documents without the final "Yud". The author casts doubt on this custom and suggests that the name be spelled as it is pronounced, with the "Yud". He requests that his opinion be added anonymously to the decision of the other rabbis. During the course of his comments he makes mention of Chief Rabbi Isaac Herzog, thus that the letter was written ca. 1940.

5 leaves ([7] written pages). 22.5 cm. Good-fair condition. Creases and minor tears. Filing holes.

Opening price: \$400

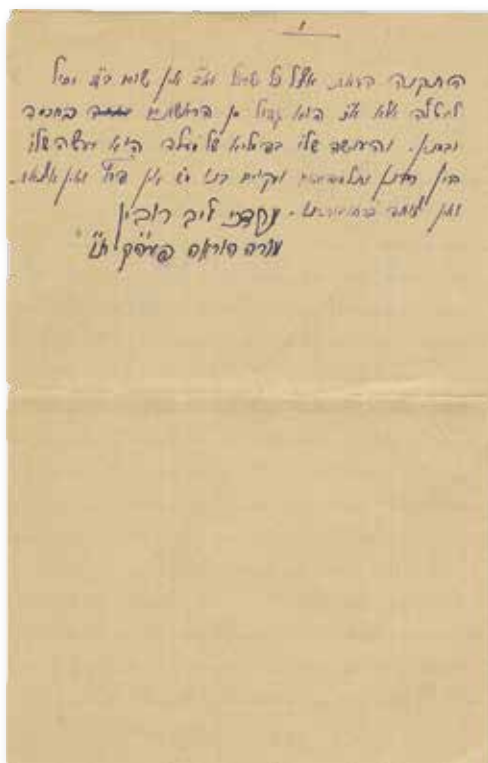
Two letters from the archive of R. Shmuel Salant regarding the status of the city of Gaza - is it a part of the Holy Land and and whether one or two days of holiday should be practiced there.

• Letter handwritten and signed by R. Chanoch Zundel, son of R. Yitzchak Salant, sent to R. Shmuel Salant. Gaza, [1883?]. R. Chanoch asks R. Shmuel about milling flour during Chol Hamoed of Passover and about observing Yom Tov Shenii in Gaza.

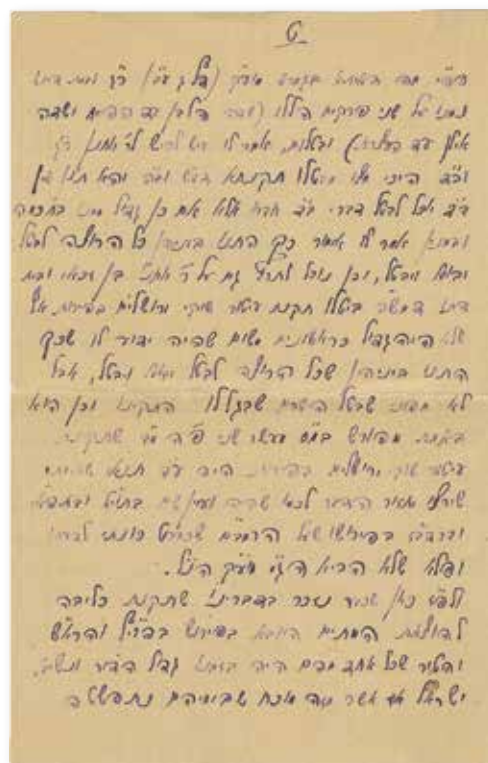
• Handwritten leaf, halachic responsum "regarding the city of Gaza, is it a part of the Holy Land, and does one celebrate there one or two days of holiday". Two pages in Rashi-Eastern handwriting. The author also writes about the renewed Jewish settlement in Gaza, after 60 years during which Jews did not live in the city. The unsigned responsum ends with "This is my humble opinion, may G-d preserve us from error and enlighten us in His Torah, that we may merit serving him truthfully."

The letter and the responsum were printed in Torat Rabbenu Shmuel Salant, (Jerusalem, 1999, vol. I, section 10, pp. 49-52). The responsum is attributed to R. Shmuel Salant himself, but it was probably written by a Sephardic rabbi in Jerusalem.

R. Chanoch Zundel, son of R. Yitzchak of Salant passed away in 1897 and was buried in Petach Tikva (Avnei Zicaron, Grayevsky, IX, p. 15). He is evidently R. Chanoch Zundel of Salant who moved to Eretz Israel in ca. 1840, and is mentioned in 1841 in the introduction to Sefer Avnei Zicaron by R. Avraham,

256b

256a

256. קונטרס שלם בכתב-יד - תשובה הלכתית מרבי מרדכי ליב רובין, ראב"ד ירושלים

קונטרס שלם בכתב-יד (10 דפים) - תשובה הלכתית בכתב ידו וחתמתו של רבי מרדכי ליב רובין, ראב"ד ירושלים. בעניין מנהג ירושלים להוציא את המת במיטה של מוטות עם כליבה של חבלים. [ירושלים, שנות התרפ"ב בקירוב].

תשובה למספר הערות שפורסמו בעניין בעיתון ה"חרות" ע"י "דעת התורני מיפו". התשובה היא מענה נגד ניסיון של רבנים שונים לבטל את המנהג הקדום, שמקורו עוד מומן חז"ל. בתוך התשובה מזכרת דעתו של "כבוד ידידי הרה"ג ריי"מ טיקאצ'נסקי הי"ו" ומזכר המנהג "כמו שנוהגים היום בעה"ק צפת ת"ר".

הגאון רבי מרדכי ליב רובין (תרל"א-תרפ"ט), בנו של רבי יעקב גרשון רבינוביץ. חניך ישיבות סלבודקה ומיר. בשנת תרנ"ד עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים, ומשנת תרס"ד כיהן כרבה של המושבה עקרון (מזכרת בתיה) במשך כארבע שנים. בשנת תרפ"ג עמד בראש המשלחת הירושלמית ל"כנסיה הגדולה" הראשונה של אגודת ישראל, שנערכה בווינה. בשנת תרפ"ד נתמנה לראב"ד ירושלים מטעם העדה החרדית, לצידו של הגאב"ד רבי יוסף חיים זוננפלד.

י דף. 21 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$400

256. Handwritten Booklet - Halachic Responsum by Rabbi Mordechai Leib Rubin, Raavad of Jerusalem

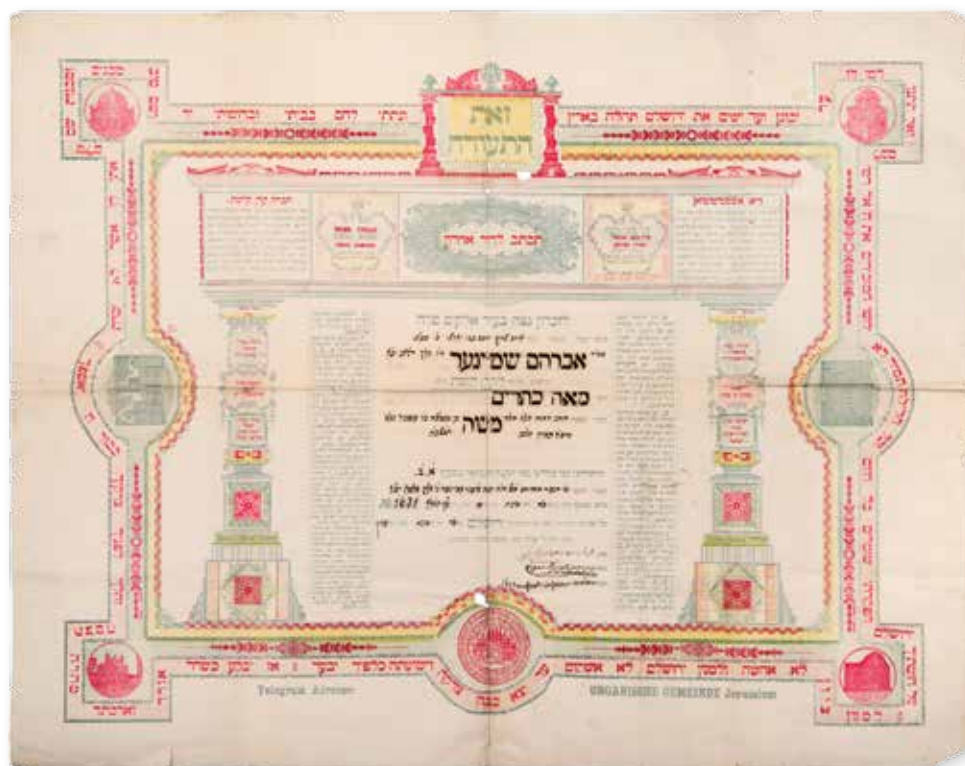
Complete handwritten booklet (10 leaves) - halachic responsum handwritten and signed by R. Mordechai Leib Rubin, Raavad of Jerusalem, in respect to the custom in Jerusalem of removing a dead body in a bed made of poles rigged with ropes. [Jerusalem, ca. 1920s].

Response to several comments published on this matter in the Cherut newspaper by "a Torah opinion of Jaffa". The responsum is a rejoinder to the attempt by various rabbis to abolish the early custom, which can be traced to the time of Chazal. Mentioned in the responsum are the opinion of "my friend R. Y.M. Tikochinsky" and the custom "as practiced today in the city of Safed".

R. Mordechai Leib Rubin (1871-1929), son of R. Yaakov Gershon Rabinowitz, studied at the Slabodka and Mir Yeshivot. In 1894, he immigrated to Eretz Israel and settled in Jerusalem, and from 1904 served as rabbi of the Ekron settlement (Mazkeret Batya) for a four-year tenure. In 1923, he headed the Jerusalem delegation at the first Knessia Gedola of Agudat Yisrael, which took place in Vienna. In 1924, he was appointed Raavad of Jerusalem on behalf of the Eda HaCharedit, alongside Rabbi Yosef Chaim Sonnenfeld.

10 leaves. 21 cm. Good condition.

Opening price: \$400

257

257. Large Colorful Certificate - Signature of Rabbi Yosef Chaim Sonnenfeld - Jerusalem, 1907

Large printed certificate of gratitude to a philanthropist from Kollel Austria, Hungary and Moravia, with handwritten additions. The certificate is signed by R. Yosef Chaim Sonnenfeld, R. Baruch Reuven Shlomo Halevi Jungreis, and R. Yechiel David "son of R. Shimon Deutch" (student of the Chatam Sofer). Jerusalem, 1907. Color printing - yellow, red and green, with ornamentation and illustrations of Eretz Israel's holy sites.

The certificate was presented to the philanthropist R. Avraham Steiner of Győr, Hungary, who donated "one hundred crowns" in memory of his father-in-law, R. Moshe ben Tertza, who passed away in 1892. The money was sent to Jerusalem by R. Eliezer Steiner of Papa, Hungary.

60X47 cm. Good-fair condition. Wear and holes in the paper folds.

Opening price: \$400

257. תעודה צבועונית גדולה - בחתימת רבי יוסף חיים זוננפלד - ירושלים, תרס"ז

דף גדול מודפס - תעודת הוקרה לנדיב, מאת כולל אוסטריה, הונגריה ומורביה, עם מילוי בכתב יד; בחתימות: רבי יוסף חיים זוננפלד, רבי ברוך ראובן שלמה הלוי יונגרייז ורבי יחיאל דוד "בהגאון מה"ו שמעון דייטש זצ"ל" (תלמיד ה"חתם סופר"). ירושלים, טבת תרס"ז [1907]. הדפסה צבועונית (בצבעים: צהוב, אדום וירוק), עיטורים ואיורי המקומות הקדושים.

תעודה לנדיב רבי אברהם שטיינער מהעיר ראאב, שתרם "מאה כתר" לעילוי נשמת חותנו ר' משה בן טערצה, שנפטר בשנת תרנ"ב, ושלח את הכסף לירושלים ע"י הגבאי ר' יעקב אליעזר שטיינער מהעיר פאפא.

47X70 ס"מ. מצב טוב-בינוני, פגעי בלאי וחורים בקפלי הנייר.

פתיחה: \$400

learned ritual slaughter from my deceased friend, R. Moshe Goldshmidt, (killed in 1929), who was shochet of the Ashkenazic community".

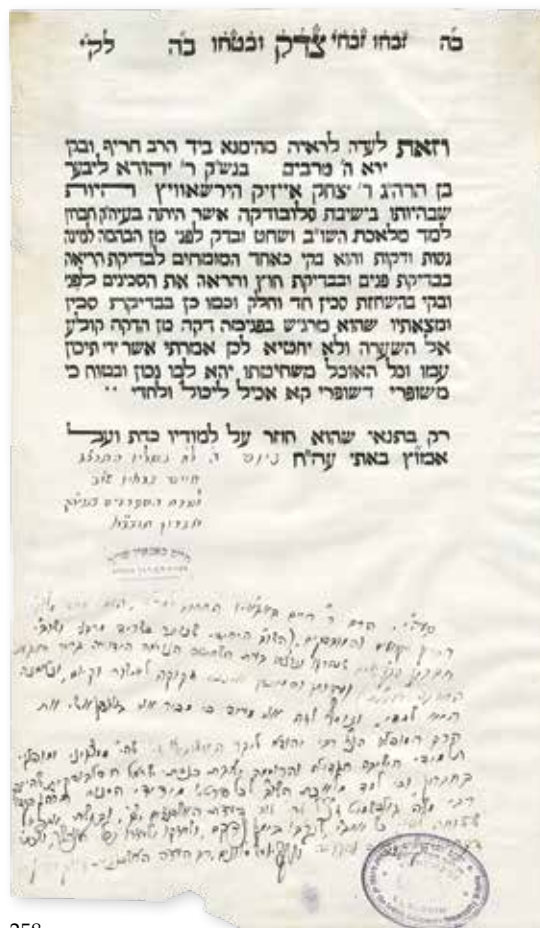
R. Yaakov Yosef Slonim (1880-1938) was rabbi of the Chabad community, founder of Yeshivat Torat Emet in Hebron. After the riots of 1929, during which much of his family was murdered, he moved to Jerusalem, but continued to sign his letters "rabbi of the Ashkenazic community of Hebron".

R. Moshe Mordechai Epstein (1866-1934) was the rosh yeshiva of Yeshivat Kneset Yisrael in Slabodka (Vilijampolè) as well as rabbi of the city. In 1925, he led a group of students to the Holy Land, where they established the yeshiva in Hebron. After the 1929 riots the yeshiva moved to Jerusalem. R. Epstein was the author of "Levush Mordechai".

The receiver of the ordination, R. Yehuda Leiber Hirshovitz (1901-1980), was the grandson of R. Eliezer Gordon of Telz (Telsai, Lithuania), and son of R. Yitzchak Isaac Hirshovitz. R. Yehuda was renowned as a Torah scholar as well as for his notable good-heartedness. He lived in Tel Aviv and Bnei Brak.

1 vellum leaf (written on both sides). 40 cm. Rolled as a scroll. Good condition. The letter of R. Epstein is indistinct (from being written on the outside of the vellum). The bottom margin is cut asymmetrically.

Opening price: \$300

258

1 דף קלף, 40 ס"מ, כתוב משני צידיו. גלול כמגילה. מצב טוב. המכתב של הרב עפשטיין בעמוד השני מטושטש (עקב כתיבתו על צדו האחורי של הקלף). השוליים למטה גזורים בצורה לא סימטרית.

פתיחה: \$300

258. כתב סמיכה לשוחט על גבי קלף - מאת רבני חברון, ומאת רבי משה מרדכי עפשטיין - חברון וירושלים, תרצ"ג - אזכורים של ישיבת חברון ומאורעות תרפ"ט

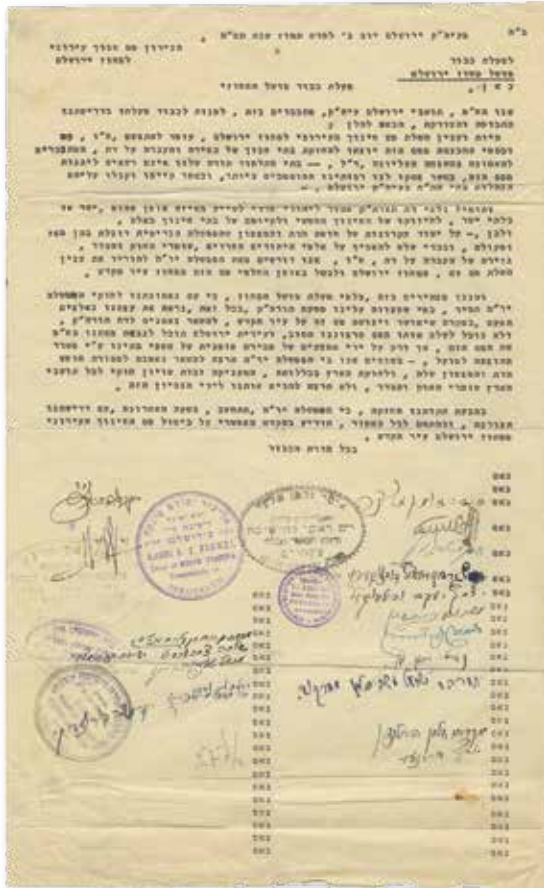
דף קלף, כתב סמיכה לשוחט רבי יהודה ליבר הירשוביץ, מתלמידי ישיבת "כנסת ישראל" בחברון. כתוב בכתיבת סת"ם ותתום בחתימת רבי חיים בג'איו "שוב" לעדת הספרדים בעיה"ק חברון. [חברון], כסלו תרצ"ג [1932]. בהמשך העמוד מכתב מעניין, בכתב-יד וחתמת רבי יעקב יוסף סלונים, רבה של חברון, המעיד על המסמך והנסמך. [ירושלים, תרצ"ג 1932]; מעבר לדף מכתב סמיכה בכתב-ידו וחתמתו של ראש הישיבה רבי משה מרדכי עפשטיין. [ירושלים], כסלו תרצ"ג [1932].

רבי חיים בג'איו (תרל"ג-תש"ך), היה השוחט האחרון שנשאר בחברון לאחר מאורעות תרפ"ט, והנהיג את שרידי המשפחות שנשארו להתגורר בחברון עד מאורעות תרצ"ו. רבי יעקב יוסף סלונים מעיד עליו במכתב שלפנינו: "אחד משוב"י חברון הקבועים והמובקים, השו"ב היחיד שנתר כשריד מרבני ושוב"י חברון הקדושים שנהרגו ונרצחו בעת השחיטה הנוראה הידועה בעיר האבות החרבה תובב"א". בהמשך מכתבו מעיד הרב סלונים על מקבל הסמיכה: "ונוסף לזה אני מעיד כי מכיר אני באופן אישי את הרב המופלא הנז' [כר]... שהי' [ה] ממצוינו ומופלגי תלמודי הישיבה הגדולה והרוממה ישיבת כנסת-ישראל הסלבודקית שהיתה בחברון, וכי למד את מלאכת השו"ב לכל פרטי' [ה] מידידי המנוח הרה"ג הקדוש רבי משה גולדשמיט זצ"ל שהי' [ה] שו"ב דערת האשכנזים יצ"ו" [מהרוגי תרפ"ט].

רבי יעקב יוסף סלונים (תר"מ-תרצ"ח) רב הקהילה החבד"ת בחברון, ממייסדי ישיבת "תורת אמת" בחברון. לאחר מאורעות תרפ"ט (בהם נרצחו רבים מבני משפחתו) נותר להתגורר בירושלים, אך המשיך לחתום "רב העדה האשכנזית דעה"ק חברון" [כמו שמופיע בכתב הסמיכה שלפנינו].

הגאון רבי משה מרדכי עפשטיין (תרכ"ו-תרצ"ד), ראש ישיבת "כנסת ישראל" בסלבודקה ואב"ד סלבודקה. בשנת תרפ"ה שלח קבוצה מתלמידיו לעלות לארץ ישראל, ולייסד את סניף הישיבה בחברון. שלאחר המאורעות עברה לירושלים. בעל "לבוש מרדכי".

מקבל הסמיכה: רבי יהודה ליבר הירשוביץ (תרס"א-תש"מ), נכדו של הגאון הנודע רבי אליעזר גורדון מטלו, בן לחתנו רבי יצחק אייזיק הירשוביץ מרבני ליטא. רבי יהודה ליבר היה תלמיד חכם מובהק ואיש חסד, מתלמידי ישיבת "כנסת ישראל - סלבודקה" בחברון. התגורר בתל אביב ובבני ברק, ונודע כדמות מופת מנטיכי בית המלוכה הטלואי.

259

הישיבות בירושלים (בין החתומים: רבי משה יהושע לאנדא, רבי שלום הלוי אייזען, רבי צבי מיכל העלר, רבי אהרן קצנבלויגן, ועוד), דברי ברכה ועידוד על מלחמת הרב דושינסקי "להגנת" מוסדות החינוך והישיבות מפני השפעה חיצונית של הממשלה "להעביר את רוח הטומאה שהתפרץ... ע"י עגל הזהב..." [ירושלים, תש"ו בערך].

5 מכתבים, גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

259. מכתבים בחתימות ראשי הישיבות - בענין חיוב החרדים ב"מס החינוך" - ירושלים, תש"ה

חמשה מכתבים, הכוללים: שלשה מכתבים מהתכתבות מעניינת עם השלטון המנדטורי בירושלים, על חיוב החרדים בתשלום "מס החינוך", ושני מכתבי-עצומה בנושאים אלו עם חתימות חכמי הישיבות בירושלים.

• מכתב בחתימת 18 ראשי ישיבות ומוסדות חינוך, המבקשים מ"מושל מחוז ירושלים" לפטור את החרדים מתשלום "מס החינוך", בראש החתומים: רבי איסר זלמן מלצר, רבי יעקב משה הרל"פ, רבי אליעזר יהודה פינקל, רבי יחזקאל סרנא, ועוד רבנים ומנהלי ישיבות. ירושלים, תמוז תש"ה [1945].

במכתב קובלים הרבנים על העוול שבגביית מס זה מן החרדים: "...תלמודי התורה אינם רשאים ליהנות ממס הזה, כאשר נסקן לנו רבותינו המוסמכים, וכאשר קיימו וקבלו עליהם תלמודי התורה. והואיל ולפי דת תורה הקדושה אסור ליהודי חרדי לסייע באיזה אופן שהוא... לחיזוקו של החינוך החפשי... ולכן - על יסוד עקרונות של חופש דת ומצפון שהממשלה הבריטית דוגלת בהן... אנו דורשים מאת הממשלה יר"ה להוריד את ענין הטלת מס זה ממחוז ירושלים..."

• מכתב מאת "ועד... עדת היהודים הבוכאים", אל מושל מחוז ירושלים, בחתימות שלשת ראשי הועד: ר' מוסאיאוף, ר' בן דוד ורפאל גאליבוף. ירושלים, אב תש"ה, יולי 1945. במכתבם הם מבקשים "בשם תושבי שכונת רחובות הבוכאים שהם כולם חרדים... להסיר את גזירת מס החינוך שעיריית ירושלים מוציאה לפועל בימים אלו..."

• מכתב מיו"ר הועדה העירונית של עיריית ירושלים, אל הנהלת הועדה החרדית. ירושלים, יוני 1946 [תמוז תש"ו]. "בקשר למכתבכם... שבו הנכם מודיעים לנו שמתעמים דתים אין כתי הספר הדתיים יכולים ליהנות ממס החינוך העירוני. הנני לציין שימשיכו לנכות את המס בהתאם לחוק, וכי אין לשחרר כל אדם מלשלמו..."

• מכתב אל הנהלת הועדה החרדית, עם 32 חתימות מחכמי ורבני העיר (בין החתומים: רבי אליהו זלוטניק, רבי ישראל יצחק רייזמן, רבי זלמן בריזל, רבי אלקנה ויסנשטרן, רבי משה יאיר ווינשטוק, רבי מנחם מנדל גפנר, רבי אהרן קצנבלויגן, ועוד), הקוראים לכינוס "ועד השבעים", כדי "לדון על אמצעים לשמור שפסק דין מרן שליט"א... בענין קבלת כסף הממשלה לבתי החינוך - יקויים". ירושלים, תש"ב [1942].

• מכתב אל "רבינו הגאון הגדול" רבי יוסף צבי דושינסקי "רב ראשי להיהדות החרדית באר"ק". עם חתימות שמונה מחכמי

258. Ordination for a Shochet on Vellum from Rabbis of Hebron and Rabbi Moshe Mordechai Epstein - Hebron and Jerusalem, 1932 - Mentions Yeshivat Chevron and the 1929 Riots

Vellum leaf with a letter of ordination for the shochet (ritual slaughterer) R. Yehuda Leiber Hirshovitz, a student in Yeshivat Knesset Yisrael in Hebron. The letter is written by a scribe and signed by R. Chaim Bejaio, "Slaughterer for the Sephardic community in Hebron". [Hebron], 1932. The leaf also contains an interesting letter, handwritten and signed by R. Yaakov Yosef Slonim, rabbi of Hebron, attesting to the skills of both R. Bejaio and R. Hirshovitz. [Jerusalem, 1932]. On verso is an ordination, handwritten and signed by R. Moshe Mordechai Epstein. [Jerusalem], 1932.

R. Chaim Bejaio (1873-1960) was the last shochet who remained in Hebron after the riots in 1929, and became the leader of the families who remained there until the riots of 1936. R. Yaakov Yosef Slonim refers to him in the above letter as "One of the professional slaughterers in Hebron; the sole remaining shochet of the rabbis and slaughterers in Hebron who were killed during the terrible pogrom..." R. Slonim also writes about R. Hirshovitz: "I also know [R. Hirshovitz] personally... he was an outstanding student in the famous Yeshivat Knesset Yisrael-Slabodka in Hebron, and he has thoroughly

260. צרור כתבי יד - מאמרים ומכתבים - "התאחדות בני הישיבות" בירושלים - בתקופת המחתרות ומלחמת תש"ח

צרור גדול של דפים וקונטרסים בכתב-יד. מאמרים ומכתבי חיזוק. ירושלים, תש"ו-תש"ח 1946-1948 בקירוב.

ארכיון "התאחדות בני הישיבות - ירושלים ת"ו" - ארגון פנימי לחיזוק היראה ולימוד התורה בין בני הישיבות בירושלים. באותה תקופה סוערת בה נמשכו רבים וטובים אל ארגוני המחתרות ועזבו את בית המדרש.

האוסף כולל: מאמרי חיזוק, "חוזרים" ופרוטוקולים של אספות חיזוק שנערכו בין בני הישיבות בעיר. • מכתב-החתמה נגד קריאת עיתוני חולין עם הכותרת "תקנה יסודית של חברי הקיבוצים" והתמונת 14 מבני הישיבות של הישוב הישן בירושלים. • מכתבי תוכחה אנונימיים לבחורים שנטו לסור מן הדרך. חתומים בשם: "לומדי הישיבות", "המעורר". • מכתב אודות הצעת חנות במאה שערים שמכרה עתונות חילונית. • מאמרים ומכתבים חתומים ע"י רבי יצחק דוד גוטפרב ורבי משה דוב סלנט (חלקן הגדול של הרשימות בצרור זה, הן בכתב ידו של רבי משה דוב סלנט).

• שירים ורשימות שנכתבו בתקופת קום המדינה. רשימות על השתוללות הצבא הבריטי ברחובות העיר בשנת תש"ז, ורשימות על המצור ועל הפצצות הלגיון הירדני במלחמת תש"ח; "הרהורים ליום ההכרה של המדינה היהודית בארץ ישראל"; על "ירושלים הנצורה"; ועל "נפילת ירושלים העתיקה בידי חילות עבדאלה שליט עבה"י [=עבר הירדן]". • מאמרים (חתומים) בדברי תורה שנשלחו ע"י בני ישיבה, לשם הוצאת קובץ חידושי תורה.

מצורפים: • טיוטת מכתב, מאת האברך רבי יוסף שמואל הערשלער. בקשה להתקבל ב"ישיבת כתב סופר". ירושלים תרצ"ז [1937]. • רשימות תלמידי ישיבת "חתם סופר". ירושלים, תשי"ג [1953].

למעלה מ-60 פריטים, הכוללים למעלה מ-80 דפים בכתב יד. גודל משתנה. מצב כללי טוב.

פתיחה: \$300

259. Letters Signed by Heads of Yeshivas - Regarding "Education Tax" - Jerusalem, 1945

Five letters: Three letters from an interesting correspondence with the British Mandate in Jerusalem, regarding the obligation of the Charedi population to pay the "education tax"; and two letters of petitions on this topic signed by yeshiva rabbis in Jerusalem.

• Letter signed by 18 heads of yeshivas and educational institutions, requesting the "Jerusalem District Commissioner" to exempt Charedim from paying the "education tax". Heading the list of signees: R. Isser Zalman Meltzer, R. Yaakov Moshe Charlap, R. Eliezer Yehuda Finkel, R. Yechezkel Sarna and other rabbis and yeshiva heads. Jerusalem, Tammuz 1945.

The rabbis protest the injustice and discrimination in imposing this tax on the Charedi population, since rabbis prohibited the Torah educational institutions to receive allocations from the Education Department, and therefore the Charedim are paying tax for the sake of others. They also argue that the tax infringes upon religious freedom (since the Jewish religion prohibits a Jew to support non-religious educational institutions), and that it is a breach of the "principles of freedom of religion and conscience which the British government upholds... We demand that the government remove this tax from the Jerusalem district...".

• Letter by the "Committee... of the Bukharian Jewish Community", to the Jerusalem District Commissioner, signed by three heads of the

committee: R. Moussaieff, Y. Ben David and Refael Galibov. Jerusalem, July 1945. In the letter, they request "on behalf of the residents of the Bukharim neighborhood who are all Charedim... to remove the decree of the education tax imposed by the Jerusalem municipality at this time...".

• Letter by the Chairman of the Jerusalem Municipal Committee, to the management of the Eda HaCharedit. Jerusalem, June 1946. "Regarding your letter... in which you inform us that religious principles prevent you from benefiting from the municipal education tax. Note that we will continue deducting the tax, abiding with the law, and no person may be released from its payment...".

• Letter to the management of the Eda HaCharedit, with 32 signatures of yeshiva rabbis in Jerusalem, requesting to assemble the "Vaad HaShivim", to discuss tactics to preserve adherence to the rabbis' instructions not to receive "government money" for educational institutions. Jerusalem, 1942.

• Letter to R. Yosef Zvi Dushinsky "Chief Rabbi of the Charedi Judaism in the Holy Land". Blessings and advocacy supporting R. Dushinsky's battle to "protect" the educational institutions and yeshivas from external influence by the government. Signed by eight yeshiva rabbis in Jerusalem. [Jerusalem, ca. 1946].

5 letters. Size and condition vary.

Opening price: \$300

261. אוסף מסמכים, כרוזים ופרסומים - מאבק העדה החרדית במינוי הפתולוג פרופ' דוד מאיר למנהל בית החולים "שערי צדק"

אוסף מסמכים, כרוזים ופרסומים, הקשורים למאבק של "העדה החרדית" במינוי הפתולוג פרופ' דוד מאיר כמנהל בית החולים "שערי צדק", בשנת תשכ"ח (1968).

בין הפריטים:
• רשימות בכת"י, טיוטות מכתבים והעתקי מכתבים הקשורים לפרשה, כולל מכתבי הרבנים בפרשה ותכתובות עם הרב שלמה פפנהיים [חבר "העדה החרדית"], מאמרים, ועוד. • פרסומים מודפסים מטעם בית החולים "שערי צדק" ומטעם ה"ועד להצלת שערי צדק". • מודעות רחוב (פשקווילים) נגד בית החולים "שערי צדק" ונגד ניתוחי מתים. • קטעי עיתונים עם מאמרים וכתבות על הפרשה.

פרופ' דוד מאיר נתמנה למנהל בית החולים "שערי צדק" בירושלים בשנת 1968, לאחר פטירת קודמו ד"ר פאלק שלזינגר. מינויו עורר זעם בקרב חוגי היהדות החרדית, בשל עיסוקו כפתולוג, ובמסגרת המאבק הכללי של היהדות החרדית באותם ימים נגד ניתוחי מתים. המאבק בפרופ' מאיר היה חריף ואף גלש לאלימות נגדו. לפנינו אוסף מסמכים, מכתבים ופשקווילים מן הפרשה.

למעלה מ-50 פריטי נייר. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

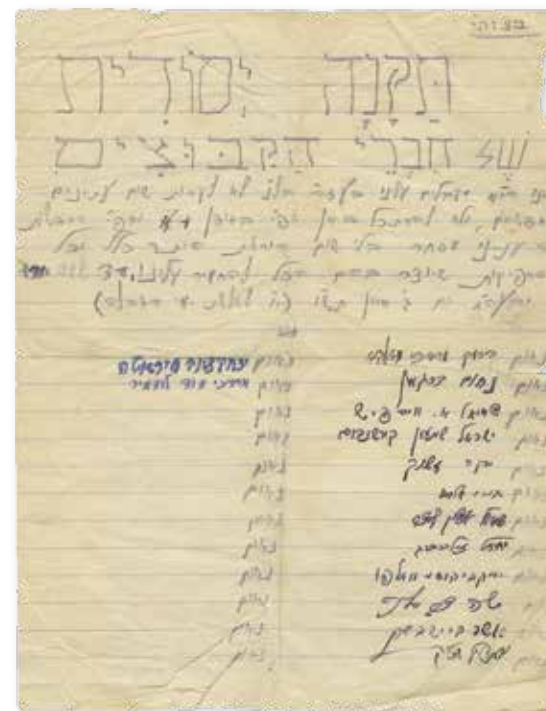
260. Collection of Manuscripts - Essays and Letters - "Association of Yeshiva Students" in Jerusalem - Period of Jewish Underground Movements and the Israeli War of Independence

Large collection of handwritten leaves and pamphlets. Essays and letters of inspiration. Jerusalem, ca. 1946-1948.

Archive of "Association of Yeshiva Students - Jerusalem" - an internal organization for strengthening the fear of G-d and Torah study among yeshiva students in Jerusalem, during the stormy period which stirred many upright Torah students to leave the Beit Midrash and join underground movements.

The collection is composed of inspiring essays, circular letters and protocols of assemblies gathered to hearten yeshiva students of the city.

The collection includes: • Petition against reading non-religious newspapers titled "Basic regulation of the members of the gatherings" with signatures of 14 yeshiva students of the "old Yishuv" of Jerusalem. • Anonymous letters chastening young men who were inclined towards leaving the traditional Jewish path. Signed: "Yeshiva students", "The rouser". • Letter regarding the arson of a shop in Me'ah She'arim which sold non-religious newspapers. • Essays and letters signed by R. Yitzchak David Gutfarb and by R. Moshe Dov Salant (most of them in the handwriting of R. Moshe Dov Salant). • Poems and essays written during the period of the establishment of the State of Israel. Essays about the unruly behavior of the British army in Jerusalem streets in 1947 and notes about the siege and the shelling by the Jordan Legion during the War of Independence; "Reflections on the day of the declaration of the Jewish State in Eretz Israel"; about "Besieged Jerusalem" and "The fall of the Old City of Jerusalem into the hands of the army of Abdullah, King of Jordan". • (Signed) articles of

260

Torah content submitted by Yeshiva students for publishing a compilation of Torah novellae.

Enclosed: • A draft of a letter, by the young man R. "Yosef Shmuel Hershler". Request to be accepted to the Ktav Sofer Yeshiva. Jerusalem 1937. • Lists of students of the Chatam Sofer Yeshiva. Jerusalem, 1953.

More than 60 items, containing more than 80 handwritten leaves. Size varies. Overall good condition.

Opening price: \$300

262

ת"ת תורת אמת, בחתימת רבי חיים פרידלנדר. בני ברק, [תשכ"ב 1962]. • ועוד מכתבים. 15 מכתבים. גודל ומצב משתנים.

262. Collection of Rabbis' Letters - Jerusalem and Eretz Israel

Collection of rabbis' letter, varied content from various times. Most from Jerusalem and Eretz Israel, ca. 1930-1970.

Among the letters: Letter by R. Avraham Leib Zilberman, Rabbi of Safed. [1937]. • Ruling of the Chassidic Badatz of the Eda HaCharedit, signed by R. Naftali Zvi Shmerler, R. Yisrael Yitzchak Reisman and R. David Brinsein. Jerusalem, [1946]. • Letter by R. Dov Maayani, Rabbi of Magdiel. [1944]. • Letter by R. Yitzchak Yedidya Frankel, invitation to the engagement celebration of his son R. Shimon, with the bride Tziona daughter of R. Halprin of Vaslui. Tel Aviv, [1957]. • Letter by R. Moshe Shmuel Shapira, to the minister Yitzchak Meir Levine. Be'er Yaakov, [1952]. • More letters.

15 letters. Size and condition vary.

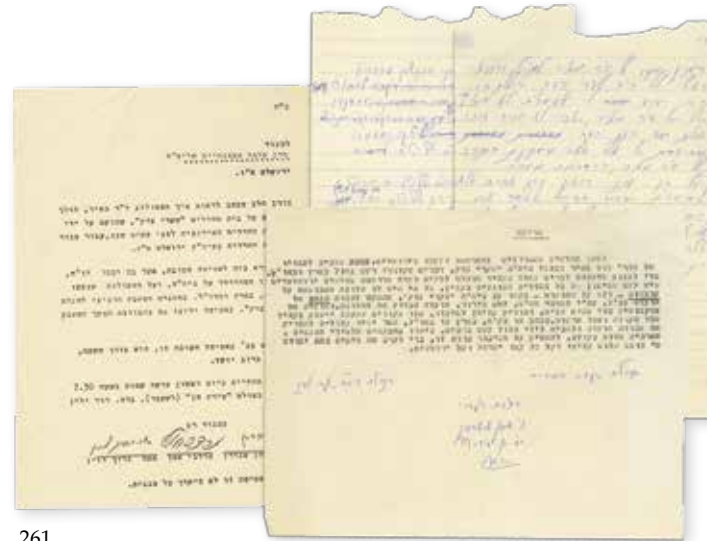
Opening price: \$300

262. אוסף מכתבי רבנים - ירושלים וארץ ישראל

אוסף מכתבי רבנים, מתקופות שונות ועניינים שונים. רוב המכתבים מירושלים וארץ ישראל, בין השנים תר"צ-תש"ל בקירוב.

בין המכתבים: • אישור לידה, של בני משפחה צפתית. בכתב ידו וחתמתו של רב העיר רבי אברהם ליב זילברמן. צפת, תשרי תרצ"ח [1937]. • פסק דין בד"צ חסידים של "העדה החרדית", בחתימות רבי נפתלי צבי שמרלר, רבי ישראל יצחק רייזמן ורבי דוד ברינשטיין. ירושלים, כסלו תש"ז [1946]. • מכתב בכתב ידו וחתמתו של רבי דוב מעיני אב"ד מגדיאל, הזמנה לדין תורה. מגדיאל, תש"ה [1944]. • מכתב רבי יצחק ידידיה פרנקל, הזמנה לאירוסיו בנו הרב שמעון, עם הכלה ציונה בת הרב הלפרין מוואסלוי. תל אביב, תשי"ז [1957]. • מכתב מעניין מרבי משה יאיר ווינשטוק. ירושלים, חשון תשל" [1969]. • מכתב מאת רבי משה שמואל שפירא, אל השר יצחק מאיר לויין. באר יעקב, תשב"י [1952]. • מכתב ועד פעילים למען ת"ת תורת אמת, בחתימת רבי חיים פרידלנדר. בני ברק, [תשכ"ב 1962]. • ועוד מכתבים. 15 מכתבים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

261

261. Collection of Documents, Posters and Publications - The Protest of the Eda HaCharedit against the Appointment of Pathologist Prof. David Maier as Director General of Shaare Zedek Hospital

Collection of documents, posters and publications, related to the protest of the Eda HaCharedit opposing the appointment of the pathologist Prof. David Maier as Director General of Shaare Zedek Hospital, in 1968.

Among the items:

- Handwritten notes, letter drafts and copies of letters related to the affair, including rabbis' letters and correspondence with R. Shlomo Pappenheim [member of the Eda HaCharedit], essays, etc.
 - Printed publications of the Shaare Zedek hospital and of the Committee for Saving Shaare Zedek.
 - Pashkevlim (posters) against the Shaare Zedek Hospital and opposing autopsies.
 - Newspaper clippings with articles and coverage of the affair.
- Prof. David Maier was appointed Director General of the Shaare Zedek Hospital in Jerusalem in 1968, after the death of his predecessor Dr. Falk Schlesinger. His appointment spurred fury in Charedi circles, due to his occupation as a pathologist, and as part of the fight of the Charedi Jews at the time against autopsies. The fierce opposition to Prof. Maier swelled to violence against him. This collection contains documents, letters and pashkevlim from this affair. More than 50 paper items. Size and condition vary.

Opening price: \$300

263. כתב-יד - הסכם חלוקת ירושה - חתימות ראשי הקהילה - קעסטהלי, תקצ"ד

אפורופסות, ובסופם שבע חתימות - כפי הנראה של שבעה טובי העיר, וחתימת "שמחה ראובן גאלדמארק חזן דק"ק קעסטהעל", כנראה סופר כתב-היד.

בתוך כתב-היד מוזכרים אשתו האלמנה שרל, ובניו יוסף, מיכל, אליעזר, ו"הילד הקטן" מרדכי, ו"הילדה הקטנה" רויזע.

[14] עמודים כתובים. 23X37.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני קיפול, נקבים קלים בדרך הראשון. ללא כריכה.

פתיחה: \$400

קונטרס בכתב-יד, הסכם חלוקת ירושה בין אלמנת רבי שמואל פאלאק והיתומים. קעסטהלי (הונגריה), [תקצ"ד] 1834. יידיש וגרמנית.

בכתב-היד רשימה מפורטת של למעלה ממאה ועשרים סעיפים, ובהם פריטים שונים "מהעובן של המנוח החבר ר' שמואל פאלאק"; עם ציוני הערכת שויים של הפריטים, ומחירי המכירה בפועל (רובם כנראה לא נמכרו). רשימה של החייבים למנוח ורשימה של הנושים, כולל שמות אנשים מהסביבה. בהמשך כתב-היד נכתבו פרטי החלוקה בין האלמנה והיתומים ועניני

263. Manuscript - Agreement of Distribution of Estate - Signatures of Community Heads - Keszthely, 1834

Handwritten pamphlet, agreement of distribution of estate between the widow of R. Shmuel Pollack and his orphans. Keszthely (Hungary), 1834. Yiddish and German.

Detailed list with more than 120 clauses specifying various items "of the estate of the late R. Shmuel Pollack"; with their evaluation and the price actually received for the items (most were not sold). List of the debtors of the deceased and another list of the creditors. Further in the manuscript appear the details of the distribution and matters of guardianship concluding with seven signatures, apparently the

seven "tovei ha'ir", and another signature of "Simcha Reuven Goldmark, cantor of the Keszthely community", apparently the scribe who wrote the manuscript.

His wife the widow Sorel and his children Yosef, Michel, Eliezer and the "small boy" Mordechai, and the "little girl" Roiza are mentioned in the document. [14] written pages. 23X37.5 cm. Good condition. Stains. Folding marks, small holes to first leaf. Without binding.

Opening price: \$400

263

264

264. כתב יד - פנקס חברת צדקה - קהילת פעלעדהזא, הונגריה, המאה ה-19

כתב-יד, פנקס "צדקה דקהל ארטה [=אורתודוקסים] פעלעדהז", פנקס חברת צדקה של הקהילה האורתודוקסית בפעלעדהאזה [Kiskunfélegyháza], הונגריה, תר"מ 1880 ואילך].

שער מאוייר נאה (בשוליו נרשם שם האמן: "אברהם וועבער מילדי טאט-קאמלאש"). פרט השנה בשער הוא תר"מ, כשלוש שנים לאחר ייסוד הקהילה האורתודוקסית במקום. בפנקס נרשמו שמות רבים מבני הקהילה לדורותיה. בעמודים הראשונים רשימת שמות אלפביתית, ואחריה עמודים אישיים לתורמים/חברים [בהלק מהעמודים נעשה שימוש חוזר, ונרשמו בהם שמות נוספים]. שמות החברים מעוטרים במסגרות אמנותיות.

[80] דף (רובם כתובים מצדם האחד בלבד). נייר עבה. 28 ס"מ. מצב בינוני. כתמים ובלאי. קרעים במספר דפים, משוקמים בהדבקת נייר. במספר מקומות פגיעה בטקסט. כריכה חדשה, משולבת בשרידי הכריכה והאבזם המקוריים.

מצורפים: 2 דפים - רשימת "היארצייטען" (ימי זכרון) לחודש שבט [נכתב על דף של "קרן התורה בודפשט"] וחודש אדר לשנת תש"ט; ו-2 מעטפות - אחת עם כתובת בכתב-יד, והשנייה מארגון סיוע לילדים בבודפשט.

פתיחה: \$1000

264. Manuscript - Charity Society Ledger - Kiskunfélegyháza Community, Hungary, 19th Century

Manuscript, "Charity of the Orthodox community of Kiskunfélegyháza", ledger of the charity society of the Orthodox community of Kiskunfélegyháza, Hungary, 1880 onwards.

Illustrated title page [the name of the artist, "Avraham Weber of Tótkomlós", is inscribed at the foot of the page]. The title page bears the date of 1880, three years after the founding of the Orthodox community in Kiskunfélegyháza. Many names of community members spanning generations are listed in the notebook. The ledger opens with an alphabetical list of names followed by personal pages for donors / members [some of the pages were reused and names were added at a later time]. The names of members are artistically framed.

[80] leaves (most are written on recto only). Thick paper. 28 cm. Fair condition. Stains and wear. Tears to several leaves affecting text in a number of places, repaired with paper. New binding incorporated with remnants of the original binding and clasps.

Enclosed: 2 leaves - list of Yartzheit days of the month of Shevat [written on a leaf of the "Budapest Torah Funds"] and for the month of Adar 1949 and 2 envelopes: one with a handwritten address and the other from an organization for assisting Budapest children.

Opening price: \$1000

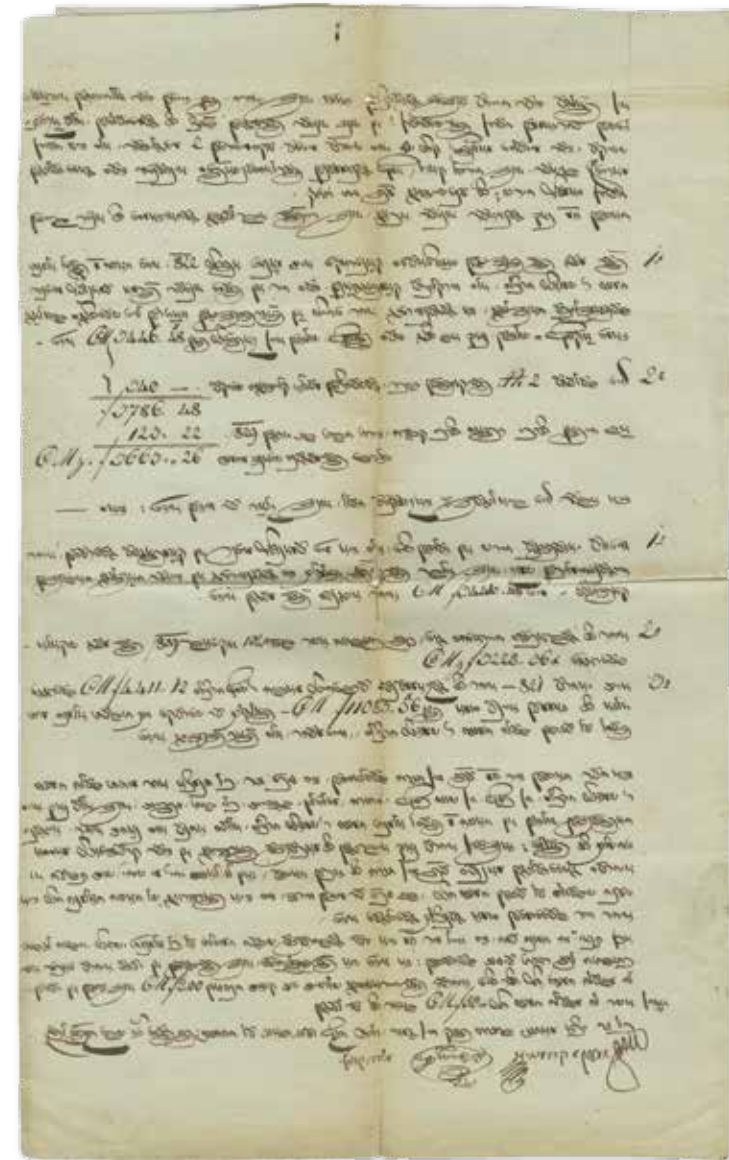
265. פסק בעניני ירושה - בחתימות דייני בית הדין בבודפשט - רבי שמעון מקרומנויא, רבי עזריאל בריל ורבי משה קוניץ - בודפשט, תקפ"ט

פסק דין בעניני ירושה, בחתימות דייני בית הדין בעיר פעסט: רבי "שמעון מקרומנויא", רבי "עזריאל בריל" ורבי "משה קוניץ". [בודפשט], תקפ"ט [1829].
רשימות מפורטות וחשבונות (ביידיש ומעט עברית), הנוגעות לעובן המנוח ר' שמואל הרצלס, ונתינת דמי כתובה לאלמנתו. בסיום המסמך לפני החתימות: "כל זה יצא מאתנו בתורת פסק דין גמור, וליתר תקוף ועוז באנו על החתום פה פעסט ט"ז שבט תקפ"ט".
רבי שמעון קרומנויא-אופנהיים (תקי"ג-תרי"א), תלמיד ה"נודע ביהודה", רב בקיצע וראב"ד בפעסט למעלה מיובל שנים. מחבר "הר הכרמל", "הר המוריה", "הר הקדם" וספרים נוספים.
רבי עזריאל בריל ("ברילל"; תקל"ח-תרי"ג), דיין בבודפשט כארבעים שנה, מחבר "הדרת קודש" (ראה אודותיו, אישים בתשובות חתם סופר, עמ' שכו-שכז).
רבי משה קוניץ (תקל"ד-תקצ"ט), רב ודיין באופן ובפעסט (בודפשט). תלמיד הנודע ביהודה ומהר"ם מיניץ. רב ומשכיל, גדול בתורה ובקי בחכמות כלליות. מחבר הספרים "בן יוחאי" (וינה, תקע"ה), "המצרף" (וינה תק"פ; פראג תרי"ז), "העיון" (וינה, תקנ"ו) ועוד.
דף 41.5 ס"מ. נייר ירקרק עבה. מצב בינוני. קרעים ובלאי בקפלי הנייר.
פתיחה: \$1000

265. Ruling Regarding an Estate - Signed by the Dayanim of the Budapest Beit Din - Rabbi Shimon of Krumnau, Rabbi Azriel Brill and Rabbi Moshe Konitz - Budapest 1829

Ruling regarding an estate, signed by the dayanim of the Pest Beit Din: R. "Shimon of Krumnau", R. "Azriel Brill" and R. "Moshe Konitz". [Budapest, 1829].
Detailed lists and accounting (in Yiddish and a smattering of Hebrew), related to the estate of the late R. Shmuel Herzls and his widow's ketubah money. The following statement appears at the end of the document before the signatures: "We have emitted all this as a decisive ruling and for additional authority we sign here in Pest on the 17th of Shevat 1829".
R. Shimon Krumnau-Oppenheim (1753-1851), disciple of the Nodah B'Yehuda, Rabbi of Kittsee and of Pest for more than half a century. Authored Har HaCarmel, Har HaMoriah, Har HaKedem and other books.
R. Azriel Brill (1778-1853), dayan in Budapest for forty years, author of Hadrat Kodesh (see: Ishim B'Teshuvot Chatam Sofer, pp. 326-327).
R. Moshe Konitz (1774-1839), Rabbi and Dayan in Ofen and Pest (Budapest). Disciple of the Nodah B'Yehuda and of the Maharam Mintz. Rabbi and Torah scholar, proficient in general knowledge as well. Author of Ben Yochai (Vienna, 1815), HaMetzoref (Vienna 1820; Prague 1857), HaOyen (Vienna, 1796), etc.
[1] leaf, 41.5 cm. Thick greenish paper. Fair condition. Wear and tears to folding marks.

Opening price: \$1000

265

266. Halachic Responsum Handwritten by the Author of Simlat Binyamin, R. Binyamin Ze'ev Katz Rabbi of Pápa - 1807

Letter handwritten and signed by R. Binyamin Ze'ev Wolf Katz Rappaport, Rabbi of Pápa, author of Simlat Binyamin. Pápa, 1807.

Halachic responsum on the topic of blood found in milk, sent to "the town of Èaña", to the "Torah sage, our teacher R. Aharon".

R. Binyamin Ze'ev Wolf Katz Rappaport (1753-1837) was appointed Rabbi of Pápa in 1783, and served his community for nearly 55 years until his death in 1837. His opinion was highly esteemed by the great Torah scholars of his times, such as R. Yechezkel Landau, the Noda B'Yehuda, and R. Moshe Sofer, the Chatam Sofer. He was famed for his books Simlat Binyamin, Netivot HaChochma, Edut L'Yisrael, etc.

The recipient of the letter is R. Aharon HaLevi Tauber, disciple of the author of Baruch Taam, who served as the rabbi of Èaña (near Pápa) for 14 years and authored the book Yad Aharon.

[1] leaf. Approx. 33 cm. Greenish paper. Fair-poor condition. Stains. Tears to center and margins, some affecting text. The address and remnants of a wax seal appear on the verso.

Opening price: \$1000

266

266. תשובה הלכתית בכתב ידו של בעל ה"שמלת בנימין", רבי בנימין זאב כץ אב"ד פאפא - תקס"ז

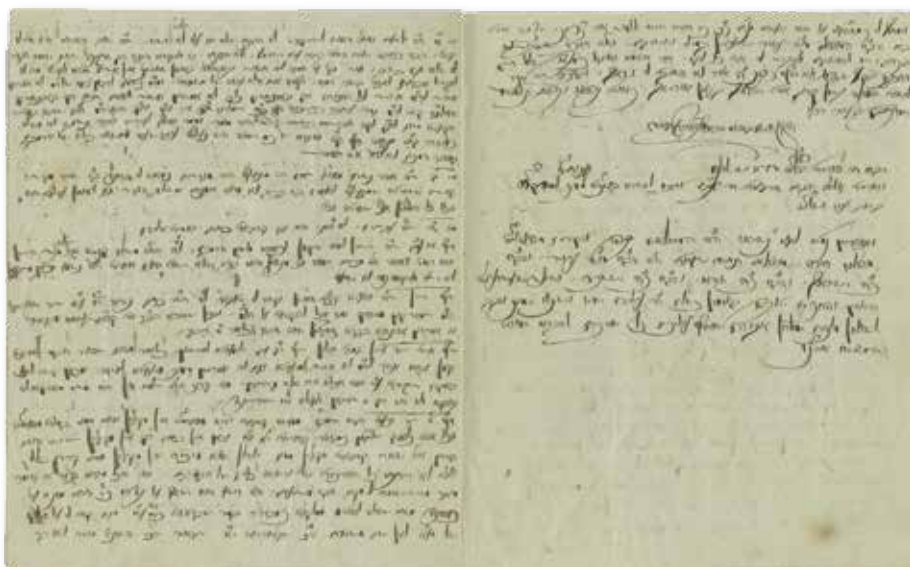
מכתב בכתב ידו וחתירתו של הגאון רבי בנימין זאב וולף כץ רפפורט אב"ד פאפא, בעל ה"שמלת בנימין". פאפא, תקס"ז [1807].

תשובה הלכתית בעניין חלב שנמצא בו דם, שנשלחה "ליישוב יהאנע", אל "הרבני המובהק החכם הכולל מורינו הרב אהרון". הגאון רבי בנימין זאב וולף כץ רפפורט (תקי"ג-תקצ"ז), נתקבל כרב בפאפא בשנת תקמ"ג, וכיהן בה במשך קרוב לחמישים וחמש שנים עד לפטירתו בתקצ"ז. גדולי התורה בדורו העריכו את דעתו, ביניהם רבינו יחזקאל לנדא בעל ה"נודע ביהודה" ורבינו משה סופר בעל ה"חתם סופר". נתפרסם בספריו "שמלת בנימין", "נתיבות החכמה", "עדות לישראל", ועוד.

מקבל המכתב הוא הגאון רבי אהרן הלוי טאובר, תלמיד בעל ה"ברוך טעם", כיהן ברבנות בקהילת יהאנע (קרוב לפאפא) במשך כארבע עשרה שנה, ומחבר הספר "יד אהרן".

[1] דף. כ-33 ס"מ. נייר ירקרק. מצב בינוני-גרוע. כתמים. קרעים במרכז ושולי הדף, עם פגיעות בטקסט. מעבר לדף רישומי כתובה ושרידי חותמת שעודה.

פתיחה: \$1000

267

267. Letter and Treatise of Torah Novellae - By R. Chaim Feigelsberg, Rabbi of Kiskoros, Disciple of the Chatam Sofer - To R. Shlomo Zalman Ullman, Rabbi of Makó - Notes on his Book Yeri'ot Shlomo

Letter handwritten and signed by R. Chaim Feigelsberg Rabbi of Kiskoros, sent to his mechutan R. Shlomo Zalman Ullman, Rabbi of Makó (Hungary). Kiskoros, 1868.

Following the letter is a (6-page) treatise with comments on the book Yeri'ot Shlomo by R. S. Z. Ullman [apparently, copied by R. Chaim from notations he wrote on the margins of the book].

A letter containing substantial content written in rich flowery language. R. Chaim opens the letter expressing his pain due to his mother's illness and his disappointment after his journey to the "Gaon of Sanz" to whom he turned with a supplication for a cure for his mother's illness [evidently, the Rebbe author of Divrei Chaim of Sanz]. He writes that he requested an amulet for his mother but the rebbe did not fulfill his wish and **"in the meanwhile I have not received a letter from my father and do not know**

how she is doing..." He recounts the difficulties of earning his livelihood in his present place of residence and tells of his search for a rabbinical position in a different community. He asks R. Ullman to recommend him to the Nadudvar community which was seeking a rabbi since their former rabbi, R. Ya'akov relocated to the Freistadt community (apparently, R. Ya'akov Zvi Pleisig Rabbi of Freistadt, today Hlohovcc-Galgoc, Slovakia).

R. Chaim Feigelsberg Rabbi of Kiskoros (1810-1866), son of R. Moshe Avraham and disciple of the Chatam Sofer, was born in Frauenkirchen. See further details and a photo of his handwriting in the book HeChatam Sofer V'Talmidav, p. 142.

4 leaves, 21 cm. High-quality greenish paper. Good condition.

Opening price: \$500

267. מכתב וקונטרס חידושי תורה - מאת רבי חיים פייגלסברג אב"ד קיש-קערעש, תלמיד ה"חתם סופר" - אל רבי שלמה זלמן אולמן אב"ד מאקאווא - קונטרס הערות על ספרו "יריעות שלמה"

מכתב בכתב-ידו וחימתו של הגאון רבי חיים פייגלסברג אב"ד קיש-קערעש, שנשלח אל מחותנו הגאון רבי שלמה זלמן אולמן אב"ד מאקאווא (Makó, הונגריה). "קוריש קטן" (קיש-קורוש, Kiskoros), תרי"ח [1868].

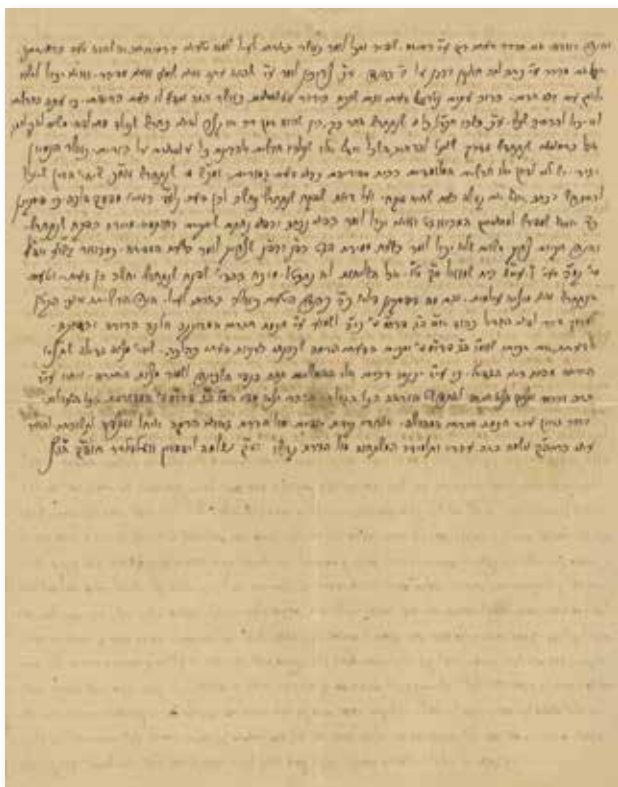
בשולי המכתב קונטרס (6 עמ') של הערות על ספר "יריעות שלמה" של רש"ז אולמן [כנראה רבי חיים העתיק לו מדהגהות שכתב בשולי הספר - "הנה הרהבתי בנפשי עני להביא אל כבוד הדרת גאוננו מה שכתבתי על סרח העורף משפת יריעות שמה..."].

מכתב רב-תוכן בשפה עשירה ומליצית. בתחילת המכתב מביע רבי חיים צער על מחלת אמו ועל אכזבתו מנסיעתו אל "הגאון מצאנז", אליו פנה לבקש רפואה למחלת אמו [כנראה מדובר על האדמו"ר בעל "דברי חיים" אב"ד צאנז]: "...והמיית שאגת לבי על חרבן מולדתי, כי הגאון מצאנז הבטיחני כמדומה לי בפטומי מילי, כי בקשתי ממנו קמיעה ולא נתן לי, ובנתיים לא קיבלתי אגרת מאא"מ [מאדוני אבי מורי] ולא ידעתי מה נעשה עמה, ואני כארי שוכב הוזה...". הוא כותב על קשיי הפרנסה במקומו, ועל חיפושיו אחר כסא רבנות בקהילה אחרת. הוא מבקש מהרב אולמן שימליץ עליו טוב לבני קהילת "נאדע-דוואהר" (Nadudvar) המחפשים רב לקהילתם, לאחר עזיבת רבם ר' יאקב ש"ב לכהן בקהילת פריישטאט (כנראה רבי יעקב צבי פליסיג אב"ד פריישטאט Freistadt, כיום: גאלגוך Hlohovcc-Galgoc, סלובקיה).

הגאון רבי חיים פייגלסברג אב"ד קיש-קערעש (תק"ע-תקכ"ח), תלמיד ה"חתם סופר". נולד בפריינקירכן לאביו רבי משה אברהם. ראה אודותיו וצילום כתב-ידו בספר "החתם סופר ותלמידיו", עמ' קמב.

4 דף, 21 ס"מ. ניר ירקק איכותי. מצב טוב.

פתיחה: \$500

268b

268a

268. מכתב שו"ת ארוך - רבי שלמה ליפמן וְלְדָרְך אב"ד שלאנק - תרמ"ד

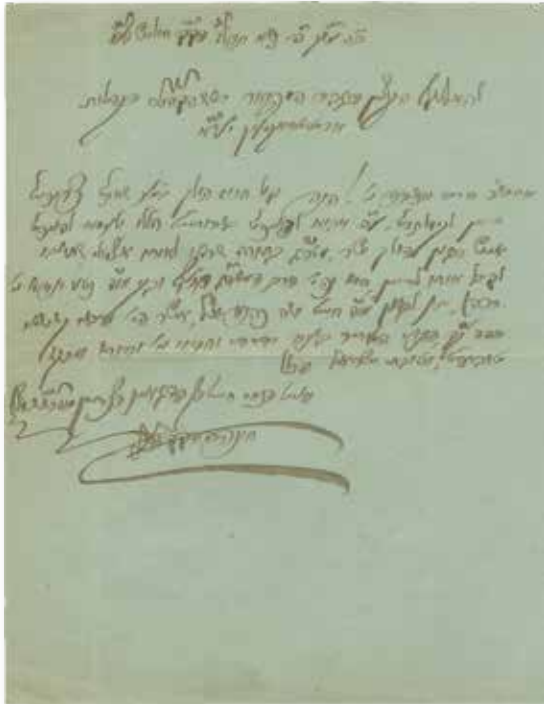
מכתב ארוך (6 עמודים גדולים) בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי "שלמה ליפמן ועלדלער" אב"ד שלאנק. [תרמ"ד 1884].
שאלה הלכתית שנשלחה אל רבי שמואל סלטנ רבה של ירושלים, בדיני חרש שאינו שומע מדבר, ושנשלח לבתי הספר המיוחדים, המלמדים את החרשים להבין ולדבר.
רבי שלמה ליפמן וְלְדָרְך (תקצ"א-תרס"ז), בן בתו של רבי מרדכי שלאנק תלמיד ה"חתם סופר". תלמיד ה"כתב סופר" בישיבת פרשבורג, ותלמיד רבי עזריאל הילסהיימר בישיבת איזונשטט.

חתן רבי פנחס ליב פרידן אב"ד קומרן (תקס"ב-תרל"ג). משנת תרכ"ב אב"ד קיקינדע, ומשנת תרכ"ה אב"ד שלאנק (שעהנלאנקע, מחוז פונא).
בהיותו כבן עשר שנים התייתם מאביו רבי יעקב וְלְדָרְך, ונתגדל בביתו של ה"כתב סופר", כמו שהוא כותב במכתביו: "ועל פי מצות מר קוני הלכתי לעיר פרעסבורג ואמ"ו הרב הגאון דק"ק פרעסבורג נ"י... נתן ידו עלי וקרבני לביתו הרמה ושמה נתגדלתי, ובישיבתו הרמה למדתי מימי ילדותי כאשר הייתי בן עשר עד יום

חתונתי" - "וה' נתן חני בעיני אמ"ו הגאון בעל כתב סופר זצ"ל ולקח אותי לביתו הקדוש ללמוד על שולחנו הטהור תחת צלו הקדוש והייתי בביתו הקדוש הרבה שנים" (כרם שלמה, כא, ו-יו; רני ושמחי, ה, עמ' פא).

6 עמ', 28.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים וקרעים קלים בקפלי הנייר.

פתיחה: \$400

269

269. Letter of Recommendation for Appointing a Dayan - By Rabbi Pinchas Chaim Klein, Rabbi of Selish - 1877

Letter handwritten and signed by R. Pinchas Chaim Klein. Selish (Nagyszőlős, today Vynohradiv), 1877. Recommendation for appointing R. Natan Yehuda Kahane as dayan, sent to an Orthodox community which was in need of a dayan - "Word has spread... that you need a dayan for your community... Therefore, I am presenting you with... an upright Torah scholar... sharp and erudite R. Notten Yuda M. HaCohen, son of R. Chaim Moshe Kahane who was one of the elder rabbis here...". R. Pinchas Chaim Klein (died in 1923, Otzar HaRabbanim 17001), famous Torah scholar of his times and prominent rabbi and head of yeshiva in Hungary. Son and successor of Rebbe Shmuel Shmelke Klein, Rabbi of Selish (Vynohradiv), author

268. Long Responsum by Rabbi Shlomo Lippmann Wäldler, Rabbi of Trzcianka - 1884

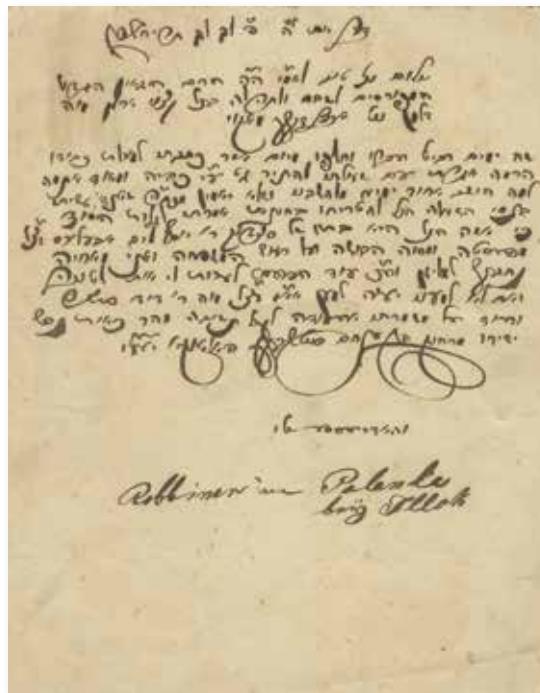
Long letter (6 large leaves) handwritten and signed by R. "Shlomo Lippmann Wäldler", rabbi of Schönlanke (Trzcianka, Poland). Trzcianka, [1884]. Halachic question that was sent to R. Shmuel Salant, rabbi of Jerusalem, regarding the laws of a deaf-mute who was sent to a specialized school and taught to understand and speak. R. Shlomo Lippman Wäldler (1831-1904) was the grandson of R. Mordechai Schonlanke, disciple of the Chatam Sofer. R. Shlomo was a disciple of the Ktav Sofer in Pressburg and a disciple of R. Azriel Hildesheimer in Eisenstadt. He was the son-in-law of R. Pinchas Leib Frieden rabbi of Komarno, (1802-1873). In 1862 he became rabbi of Kikinda (Nagykikinda, today in Serbia), and from 1865 he officiated as rabbi of Trzcianka. R. Shlomo was orphaned of his father, R. Yaakov, at the age of ten, and was raised in the home of his teacher, the Ktav Sofer. He writes about himself, "at the behest of my grandfather I travelled to Pressburg, where I was raised in the home of my great master, the rabbi of Pressburg, and studied in his yeshiva from the age of ten until my marriage.", "G-d helped me find favor in the eyes of my master the Ktav Sofer, and he raised me in his home for many years." (Kerem Shlomo, 21, 6-17; Roni VeSimchi, V, p. 81). 6 pages. 28.5 cm. Good-fair condition. Stains and slight tearing to the fold lines. Opening price: \$400

of Tzror HaChaim. Disciple of the Ktav Sofer and son-in-law of R. Yisrael Roiz of Selish. From 1875, he succeeded his father as Rabbi of Selish. Among his sons-in-law are R. Yosef Nechemia Kornitzer Rabbi of Krakow, R. Moses (Moshe) Chaim HaLevi Litch-Rosenbaum Rabbi of Kisvárda (Kleinwardein) and R. Tuvia HaLevi Schweiger Rabbi of Seña. His son, R. Shlomo Yisrael Klein succeeded him as Rabbi of Selish. [See HaChatam Sofer V"Talmidav, pp. 535-536]. [1] folded leaf. 21 cm. Bluish-greenish paper. Good condition. Light stains. Folding marks. Opening price: \$750

270. Letter Handwritten and Signed by Rabbi Menachem Deutsch, Rabbi of Palanka - Grandson of Rabbi David Deutsch, Rabbi of Ir Chadash

Letter handwritten and signed by R. Menachem Deutsch, Rabbi of Palanka. Palanka (Hungary), 1857. Sent to R. Shlomo Zalman Ullman Rabbi of Makova (Makó, Hungary). Request to intercede in a matter concerning giving a get (divorce bill), and to find a halachic solution to coercing a man to divorce his wife. R. Menachem Deutsch explains the importance of the matter, and writes of the distinction and honor of the agunah: "...**This woman is the daughter of the tzaddik... and this has brought shame upon the family... and if not for my sake, please respond for the sake of my grandfather R. David Deutsch...**".

R. Menachem Deutsch (1819-1904, Otzar HaRabbanim 13233), grandson and disciple of R. David Deutsch author of Ohel David, was raised by his grandfather R. David Deutsch Rabbi of Ir Chadash (Nowe Miasto), and also studied under the tutelage of his uncle R. Meir Ash Rabbi of Uzhhorod (Ungvar) and in the Pressburg Yeshiva under the Ktav Sofer. After his marriage in 1845, he served as dayan in Ir Chadash, in 1850 was appointed Rabbi of Galante and from 1856 served as Rabbi of Palanka. He published the book Ohel David written by his grandfather R. David Deutsch, to which he added his own novellae in the Avnei Zikaron and She'erit Menachem sections of the book. The recipient, R. Shlomo Zalman Ullman (1792-1863), author of the Yeri'ot Shlomo responsa and prominent Hungarian rabbi, served as rabbi of Lackenbach, and

270

later, through the efforts of the Chatam Sofer, was appointed Rabbi of Makó (Makova), a position he held for many decades.

[1] folded leaf. 21 cm. Good condition. Stains. Folding marks. On the verso is an address, postal stamps and remnants of a wax seal.

Opening price: \$500

270. מכתב בכתב ידו וחתירתו של רבי מנחם דייטש אב"ד פאלאנקא - נכד רבי דוד דייטש אב"ד עיר חדש

מכתב בכתב ידו וחתירתו של רבי מנחם דייטש אב"ד פאלאנקא. פאלאנקא (הונגריה), תרי"ח [1857].

נשלח אל רבי שלמה זלמן אולמן אב"ד מאקוי (מאקאווא Makó, הונגריה). בקשה להתערב בענין נתינת גט ולמצוא היתר הלכתי לנתינת גט ע"י כפיית הבעל לגרש. רבי מנחם דייטש מסביר את חשיבותו של הענין וכותב על חשיבותה וכבודה של האשה העגונה: "...**כי אשה הנ"ל היא בתו של הצדיק... ומסוה הבושה על ראש המשפחה... ואם לא למעני יענה למען אא"ז זצ"ל מו"ה ר' דוד דייטש...**".

הגאון רבי מנחם דייטש (תקע"ט-תרס"ד, אוצר הרבנים 13233), נכדו ותלמידו של הגאון רבי דוד דייטש בעל "אהל דוד". גדל בבית סבו רבי דוד דייטש אב"ד עיר חדש, וכן למד אצל דודו רבי מאיר א"ש אב"ד אונגוואר ובישיבת פרשבורג אצל ה"כתב סופר". לאחר נישואיו בשנת תר"ה כיהן כדיין בעיר חדש. בשנת תר"י התמנה לאב"ד גאלאנטא ומשנת תרט"ז לאב"ד פאלאנקא. הוציא לאור את ספרו של סבו רבי דוד דייטש "אהל דוד" והוסיף עליו את חידושי בקונטרסים "אבני זכרון" ו"שארית מנחם" שצורפו אל הספר.

מקבל המכתב: הגאון הנודע רבי שלמה זלמן אולמן (תקנ"ב-תרכ"ג), בעל שו"ת "יריעות שלמה", מגדולי רבני הונגריה, כיהן ברבנות לאקנבאך, ועשרות שנים כיהן ברבנות מאקאווא, בה התמנה לרבנות עפ"י השתדלות ה"חתם סופר".

[1] דף מקופל. 21 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני קיפול. מעברו השני של הדף רישומי כתובת, חותמות דואר ושרידי חותמת שערה.

פתיחה: \$500

271. Letter with Blessings and Guidance for a Groom - By the Maharitz Dushinsky

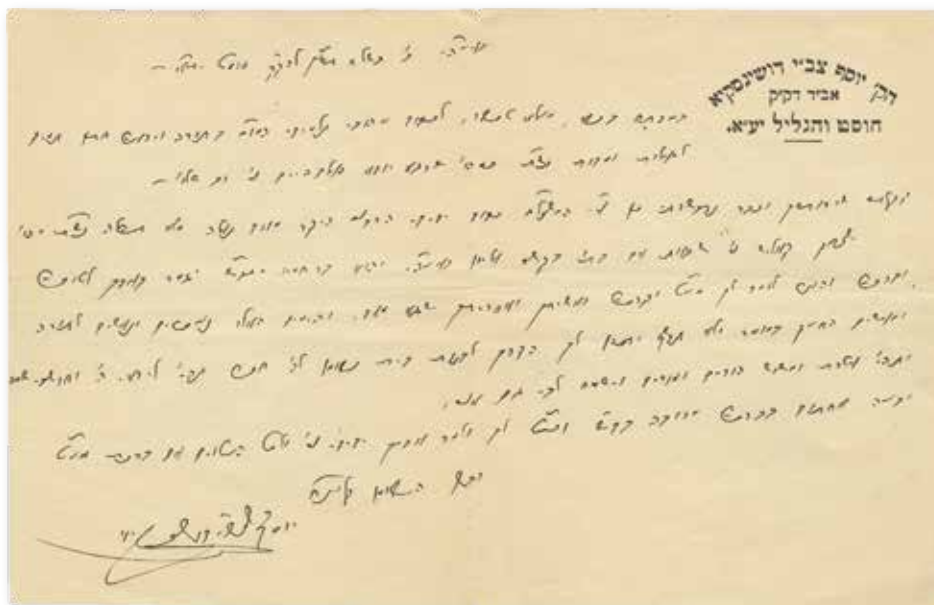
Letter handwritten and signed by R. Yosef Zvi Dushinsky. Chust, 1930.

Sent to his disciple R. Shraga Yehuda Feldheim [1901-1990, founder of the Feldheim Publishing Company], upon his engagement. The letter contains blessings and guidance for the period of his engagement: "...I wish you mazel tov and blessing... These days are dedicated to Torah and deeds. Learn mussar, do not be lax, prepare the way to build a house faithful to G-d. Be friends with G-d fearing individuals and a crown and joy to your parents and teachers, and my heart will also be joyous..."

R. Yosef Zvi (Maharitz) Dushinsky (1868-1949), a leading Hungarian Torah scholar and venerated Torah leader of his times, served in the rabbinates of Galanta and Chust, also heading two of the largest most prominent yeshivot in Hungary. In 1933, he moved to Eretz Israel to succeed Rabbi Yosef Chaim Sonnenfeld as Chief Rabbi of the Eda HaCharedit in Jerusalem and in Eretz Israel. In Jerusalem he re-established his yeshiva and routinely delivered his discourses. He led the Charedi Jewry in Eretz Israel and participated in the Agudat Yisrael delegation to the Peel Commission and to other UN committees before the establishment of the State of Israel. Died at the end of the Israeli War of Independence in 1948 and was buried in the small cemetery in the courtyard of the former Sha'arei Zedek Hospital on Yaffo St.

Official stationery, 14X22.5 cm. Good condition.

Opening price: \$400

271

מהגדולות והחשובות בארצות הונגריה. בשנת תרצ"ג עלה לארץ ישראל למלא את מקומו של רבי יוסף חיים זוננפלד, כרב ראשי ל"העדה החרדית" בירושלים ובארץ ישראל. בירושלים הקים מחדש את ישיבתו ומסר בה שיעורים תמידין כסדרן. הנהיג ברמה את היהדות החרדית בארץ ישראל, השתתף במשלחת "אגודת ישראל" לועדת פיל ולועדות אחרות של האו"ם, ערב קום המדינה. נפטר בשלהי מלחמת תש"ח וקברו נכרה בבית העלמין הקטן שבחצר בית החולים "שערי צדק" ברח' יפו. נייר מסמכים רשמי 14X22.5 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$400

271. מכתב ברכה והדרכה לחתן - מהמהרי"ץ דושינסקי

מכתב בכתב-ידו וחתמתו של הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי. חוסט, תר"צ [1930].

נשלח לתלמידו הרב שרגא יהודה פלדהיים [תרס"א-תש"ג, מייסד הוצאת הספרים "פלדהיים"] - לרגל אירוסיו - תוכן המכתב ברכות והדרכה לתקופת האירוסין: "...והנני לומר לך מזוט וברכה, ראשיתך ואחריתך ישגא מאד. והימים האלו נזכרים ונעשים לתורה ולמעשים. החזק במוסר אל תרף, ותכין לך הדרך לבנות בית נאמן לה'. חבר תהיה ליראי ה' וחושבי שמו, ותהיה עטרת ומשוש הורים ומורים, וישמח לבי גם אני..."

הגאון רבי יוסף צבי (מהרי"ץ) דושינסקי (תרכ"ח-תש"ט), מגדולי גאוני הונגריה ומגדולי התורה הנודעים בדורו. כיהן ברבנות בגאלאנטה ובחוסט, שם גם עמד בראשות ישיבות שהיו

272a

272. מכתב שו"ת מהגאון רבי אליעזר יצחק פריד, ראש ישיבת וולוז'ין, תקצ"ח / מכתב התשובה של תלמידו רבי שמואל סלנט - סלנט, תקצ"ח

שני מכתבים בדברי תורה.

- מכתב ארוך בכתב-ידו ושתי חתימותיו של הגאון רבי "אליעזר יצחק בהרב הג' מ' הלל וללה"ה" פריד, ראש ישיבת וולוז'ין. [וולוז'ין, ניסן תקצ"ח 1838].
- טיוטת מכתב (לא חתום) תשובה על מכתב רבי אליעזר יצחק, בכתב-יד תלמידו הגאון רבי שמואל סלנט. [סלנט, ניסן, תקצ"ח 1838].

המכתב נשלח אל תלמידיו בישיבת וולוז'ין, הגאון רבי שמואל סלנט ורעו רבי יוסף מיכל, שנסעו לחג הפסח לעירם סלנט, ושלחו אל רבם את השאלה בדבר קמח למצות שנטרב. בסיום דבריו כותב רא"י, כי חותנו רבי יצחק מוולוז'ין הסכים לפסק דינו: "זאת כל זה דברתי גם עם חותני הרב הג' נ"י, והסכים על ידי". בשולי המכתב דורש רבי אליעזר יצחק בשלומו של ידידו ורעו "המופלג מוהרצ"ה" הוא רבי צבי הירש אביו של רבי שמואל מסלנט.

הגאון רבי שמואל מסלנט, נשא בשנת תקצ"ז את בתו של הצדיק רבי יוסף זונדל מסלנט, מגדולי תלמידי רבי חיים מוולוז'ין. לאחר נישואיו נסע ללמוד מספר שנים בישיבת וולוז'ין, והיה חוזר לביתו בסלנט רק בחגים. שאלה זו נשלחה על ידו אל רבו הגדול, בימים שלפני חג הפסח.

הגאון רבי אליעזר יצחק פריד (תקס"ט-תרי"ג), מאצילי המשפחה המייסדת של ישיבת וולוז'ין, בן-בתו של מייסד הישיבה רבי חיים מוולוז'ין, וחתנו הגדול של דודו רבי איצ'לה מוולוז'ין (אביו הגאון רבי הלל מהורודנא, שימש כעשר שנים בתפקיד משנה לראש הישיבה בוולוז'ין, קודם שעבר לכהן ברבנות בהורודנא). עוד בחיי חותנו רבי איצ'לה מוולוז'ין, נתמנה לתפקיד משנה לראש הישיבה. לאחר פטירת חותנו נתמנה לראש הישיבה, תפקיד בו כיהן במשך תקופה קצרה, עד להסתלקותו בדמי-ימיו. לאחר פטירתו מונה לראשות הישיבה גיסו הצעיר הגאון הנצי"ב. מגיל צעיר נודע בגאונותו, "וכל גאוני זמנו נשאו ונתנו עמו בשאלות שונות, עוד בימי נעוריו". בשקדנותו המופלאה היה חוזר בכל חודש על כל הש"ס (מתוך הקדמת בנו לספר "חוט המשולש" - בו נדפסו שו"ת משלשה דורות: רבי חיים מוולוז'ין, חתנו רבי הלל פריד ונכדו רבי אליעזר יצחק). רוב חידושי תורתו לא נדפסו, כפי שמתאר בנו את אשר עבר עליו בשנותיו האחרונות: "כארבע עשרה שנה לפני מותו נחלה במחלה אנושה... ואף כי מצב בריאותו היה ברע מאד ובחלישות נוראה, בכל זאת מגודל אהבתו וחשקו אל התורה, לא מש מאחלה... ואזר חיל להטיף אמריו בהישיבה שני פעמים בשבוע. אך מגודל חלישותו, לא היה בכוחו לרשום ולכתוב הכל, והרבה מחידושי נשאר תחת ידי תלמידיו אשר יצקו מים על ידיו, וגם אלה אשר רשם לא הספיק לסדרם בסדר נכון כמצרך להדפסה, ויש אשר לא הספיק לגומרם..."

2 עמ' כתובים, 23 ס"מ. מצב טוב, כתמי חלודה וקמטים. + מכתב ר"ש סלנט. דף 12x17.5 ס"מ. מצב טוב.

תשובה זו שלפנינו, נדפסה בשינויים, בספרו שו"ת חוט המשולש, סימן נב (ווילנא, תרמ"ב 1882). שתי התשובות נדפסו בשלמות בספר "תורת רבי שמואל מסלנט", חלק א', עמ' עח-פב (ירושלים, תשנ"ח).

פתיחה: \$4500

272. Letter of Responsum by Rabbi Eliezer Yitzchak Fried, Head of the Volozhin Yeshiva, 1838 - Responsum to his Disciple R. Shmuel Salant - Salant, 1838

Two letters of Torah teachings.

- A long handwritten letter with two signatures of R. "Eliezer Yitzchak son of R. M. Hillel" Fried, head of the Volozhin Yeshiva, Nissan 1838.

- Letter draft (unsigned) in response to a letter by R. Eliezer Yitzchak, in the handwriting of his disciple R. Shmuel Salant. [Salant, Nissan, 1838].

The letter was sent to his disciples in the Volozhin Yeshiva, R. Shmuel Salant and his friend R. Yosef Michel, who traveled to their city of Salant for Pesach and sent their rabbi a query about flour for matzot which became damp. At the end of the letter, Rabbi Eliezer Yitzchak writes that his father-in-law Rabbi Yitzchak of Volozhin agreed with his ruling: "All the above I have discussed with my father-in-law and he agreed". R. Eliezer Yitzchak also asks about his friend "The illustrious Rabbi Zvi Hirsh", father of R. Shmuel of Salant.

In 1837, R. Shmuel of Salant married the daughter of R. Yosef Zundel of Salant, a prominent disciple of R. Chaim of Volozhin. After his marriage, he traveled to study in the Volozhin Yeshiva for several years and would return to his home in Salant for the festivals only. This question was sent to his great teacher on the days preceding the Pesach festival.

R. Eliezer Yitzchak Fried (1809-1853) was a scion of the founding family of the Volozhin Yeshiva. He was the maternal grandson of the founder, Rabbi Chaim of Volozhin and son-in-law of his uncle Rabbi Itzele of Volozhin [his father the Torah scholar Rabbi Hillel of Grodno served as Assistant Head of the Volozhin Yeshiva for ten years before he moved to serve in the Grodno rabbinate]. In the lifetime of his father-in-law Rabbi Itzele of Volozhin, he was appointed assistant head of the yeshiva. After his father-in-law died, he was appointed head of the yeshiva for a short tenure until his untimely death. After his death, his younger brother-in-law the Netziv succeeded him as head of the yeshiva. From a young age he was known for his Torah proficiency. "Torah scholars of his times discussed various questions with him while he was yet a youth". He diligently reviewed the entire Talmud every month (cited from his son's introduction to the book Chut HaMeshulash containing responsa spanning three generations: R. Chaim of Volozhin, his son-in-law R. Hillel Fried and his grandson R. Eliezer Yitzchak). Most of his Torah novellae were never printed as his son describes: "About fourteen years before his death, he became mortally ill... and in spite of his precarious state of health and

272b

extreme frailty, driven by his great love and thirst of Torah he devoted himself to its constant study... and gathered strength to teach in the yeshiva twice a week. But due to his extreme weakness, he had not the strength to record everything in writing and many of his novellae remained with his disciples. Even the teachings which he did write were not arranged properly for printing and some he did not have adequate time to complete...".

2 written pages, 23 cm. Good condition, foxing and creases. + A letter by R. S. Salant. [1] leaf, 12 x 17.5 cm. Good condition.

This responsum was printed with variations in his book of responsa Chut HaMeshulash, Siman 52 (Vilna, 1882). Both responsa were fully printed in the book Torat Rabbi Shmuel of Salant, Part 1, pp. 78-82 (Jerusalem, 1998).

Opening price: \$4500

273. Letter of Responsum from Rabbi Yosef of Vilkomir to Rabbi Shmuel Salant During his Journey to Eretz Israel - 1840

Letter handwritten and signed by R. "Yosef ben Yisrael Isser" Padwa. Vilkomir, (Ukmergė), 1840. With an addendum signed "Yosef".

The letter was sent to R. Shmuel Salant during his journey to Eretz Israel in 1840-1841 to serve as halachic decisor in Jerusalem. In the letter R. Yosef blesses R. Salant that he will arrive safely and merit to dwell permanently in the Holy Land. The letter is written in response to a halachic question regarding charity asked by R. Shmuel during his visit to Ukmergė, and it opens "regarding the halacha we were discussing when we parted...". The responsum is printed in the book Torat Rabbenu Shmuel Salant (Part 1, pp. 324-325). R. Yosef Padwa of Ukmergė (1802-1861) was a renowned Lithuanian Torah scholar who was known for the depth and intensity of his Torah study. He officiated as rosh yeshiva, dayan and moreh tzedek in Ukmergė. His disciples included his nephew, R. Refael Nathan Nata Rabinowitz, author of "Dikdukei Sofrim". His writings were published by his nephew as addendums to Sefer Geon Yaakov (Lviv, 1863) and Sefer Ikrei HaKorbanot" (Bratislava, 1863). Sefer Ikrei HaKorbanot was republished by the Chafetz Chaim (Vilna, 1910) with an introduction entitled "Torah Ohr".

[1] leaf, 21.5 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Tears to the margins with damage to the addendum.

Opening price: \$1000

273

274. מכתב מאת "הקדוש" רבי יעקב אב"ד בוויסק בעל "זכרון יעקב" - אל רבי יוסף זונדל מסלנט וחתנו רבי שמואל סלנט - בוויסק, תרי"ז

מכתב הלכתי ארוך (2 עמ'), מאת הגאון רבי יעקב בענדיטמן אב"ד בוויסק, שנשלח אל רבי יוסף זונדל מסלנט וחתני רבי שמואל סלנט אב"ד ירושלים ורבי שבתאי [רבי אורי שבתאי סלנט] - מדייני ירושלים. תמוז [תרי"ז] 1857.

נכתב (כנראה) בכתבת ידי סופר, אך שתי השורות האחרונות הן בכתב-ידו ובהן חתם פעמיים: "...אלה דברי ידידכם הדוש"ט באהבה גדולה ומתאבק בעפר רגליכם. נאם יעקב במו"ה יהודא זצ"ל"ה - בקשתי להתפלל בעדי יעקב בן יאכט, ואתי בנותי וחתני ונכדי, וכפלים בקשתי בזה, יעקב [ה]נ"ל".

במכתב מבקש הרב מבוויסק מאת רבני ירושלים להשיג גט מבעל שנעלם ועיגן את אשתו שתיים עשרה שנה ומתגרר בירושלים ולשולחו דרך הדואר ולמנות שליח למסירת הגט. בחלקו השני עוסק המכתב בדיני שמות בגיטין. חלק קטן ממכתב זה נדפס בעילום שם הכותב, בספר "תורת רבינו שמואל סלאנט" (ירושלים, תשנ"ח, חלק ב, עמ' קצז).

הגאון הקדוש רבי יעקב בענדיטמן (תק"ן-תרכ"א), גאון ומקובל מגדולי ליטא. התייתם מאביו בגיל רך וגדל בביתו של אבי-אביו המפורסם, רבי שמואל חסיד אב"ד ראסיין תלמיד הגר"א (אחד מ"שלושת החסידים" הידועים מהעיר ראסיין). כיהן כדיין בשאוויל ומשנת תק"ץ בערך נתמנה לרבנות העיר בוויסק (צפון-ליטא, לטביה). מחבר הספר "זכרון יעקב" (וילנה, תרל"ד). בהסכמות רבי יצחק אלחנן וגדולי דורו מתארים את רבי יעקב בתארים: "קדוש ה', הגאון הצדיק המפורסם". חתנו הגאון רבי אלכסנדר משה לפידות אב"ד ראסיין כותב עליו בהסכמה כי "ידוע צדקתו פרישותו ויגיעתו בתורה לשמדה".

2 דפים, 2 עמודים כתובים. 25 ס"מ. נייר מכתבים דק ותכלכל. מצב טוב. סימני קיפול וקמטים.

פתיחה: \$750

273. מכתב שו"ת מרבי יוסף מווילקומיר - אל רבי שמואל סלנט, בעת מסעו לארץ ישראל - סיון ת"ר

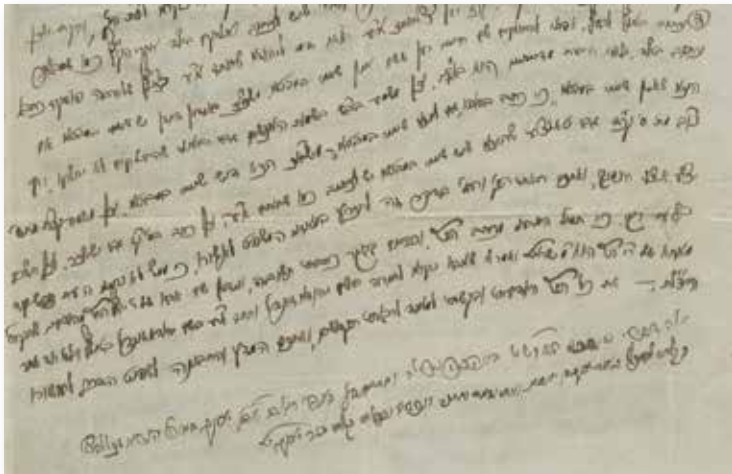
מכתב בכתב-ידו וחתמתו של הגאון רבי יוסף בלא"א מוהר"ר ישראל איסר זללה"ה פדאווא. ווילקומיר, סיון ת"ר [1840]. בשולי המכתב הוספה עם חתימה נוספת של הכותב "יוסף".

נשלח אל רבי שמואל סלנט, בעת מסעו לארץ ישראל לכהן כמורה הוראה בירושלים (רבי שמואל סלנט הגיע לירושלים באמצע שנת תר"א). במכתב מברכהו רבי יוסף: "ד' וביאמו ויטעמו בהרה אווה לשבתו". המכתב נכתב במענה לשאלה ההלכתית ששאלו רבי שמואל (בענין כספי צדקה לעניי ארץ ישראל שהופקדו בידו), בעת ביקורו בוילקומיר, והוא פותח במשפט: "מתוך ההלכה שנפרדנו...". תשובה זו נדפסה בספר "תורת רבינו שמואל סלאנט" (חלק א', עמ' שכד-שכה).

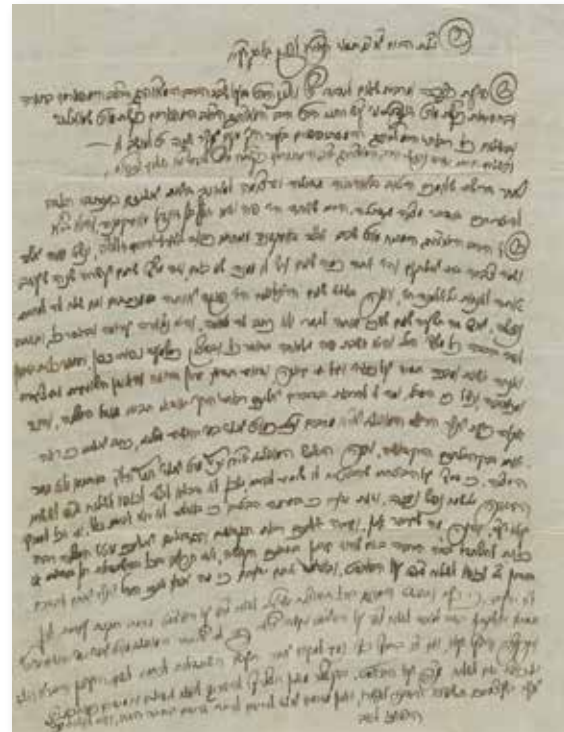
הגאון רבי יוסף פדאווא מווילקומיר (תקס"ב-תרכ"ב, 1802-1861), מגדולי הגאונים המפורסמים בליטא. איש חסיד וקדוש, שנודע בהתמדתו המופלגת בלימוד מעמיק. כיהן כראש ישיבה, דיין ומו"צ בעיר ווילקומיר. מתלמידיו המובהקים היה אחיינו (חתן אחיו) הגאון רבי רפאל נתן נטע רבינוביץ בעל "דקדוקי סופרים". כתביו נדפסו ע"י רבינו רבינוביץ שהדפיס מעט מכתביו בקונטרס שצירף בסוף ספר "גאון יעקב" על מסכת עירובין (לבוב, תרכ"ג) ובספר "עיקרי הקרבנות" שהדפיס רבינו באותה השנה (פרשבורג, תרכ"ג). ספר "עיקרי הקרבנות" חזר ונדפס במהדורה חוזרת ע"י רבינו ה"חפץ חיים" בוילנא (שנת תרע"ט), אשר צירף לו מאמר פתיחה בשם "תורה אור".

דף 21.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. קרעים בשולי הנייר, עם חסרון בשורות ההוספה.

פתיחה: \$1000

274b

274a

274. Letter by R. Ya'akov, Rabbi of Bauska, Author of Zichron Ya'akov - To Rabbi Yosef Zundel of Salant and his Son-in-Law Rabbi Shmuel Salant - Bauska, 1857

Long halachic letter (2 pages), by R. Ya'akov Benditman Rabbi of Bauska, sent to R. Yosef Zundel of Salant and his sons-in-law R. Shmuel Salant Rabbi of Jerusalem and R. Shabtai [R. Uri Shabtai Salant], Jerusalem dayan. Tamuz [1857].

(Apparently) written by a scribe, however the last two lines are in R. Benditman's own handwriting and signed twice: "...These are the words of your friend who writes with great love and clings to the dust of your feet. Ya'akov son of R. Yehuda, I have requested that you pray for me Ya'akov son of Yacht and for my daughters and sons-in-law and grandchildren... the aforementioned Ya'akov".

In his letter, the Rabbi of Bauska requests that Jerusalem rabbis attain a get from a man who disappeared and left his wife an agunah for 12 years. Her husband resided in Jerusalem and R. Benditman requests that they appoint a messenger for giving the get and sent it by post. The second part of the letter deals with the laws of names valid to be used on divorce documents (gittin). A small section of the letter was printed anonymously in the book *Torat Rabbeinu Shmuel Salant* (Jerusalem, 1998, Vol. 2, p. 197).

Rabbi Ya'akov Benditman (1790-1861), leading Lithuanian Torah scholar and kabbalist, was orphaned from his father at a young age and raised in the home of his illustrious grandfather, R. Shmuel Chassid of Raszyn disciple of the Gra (one

of the three well-known Chassidim from the city of Raszyn). He served as dayan of Šiauliai (Shavl) and from 1830 was appointed to the rabbinate of Bauska (Northern Lithuania, Latvia). Author of "Zichron Ya'akov" (Vilna 1874). Approbations of R. Yitzchak Elchanan and other leading rabbis of his time who bestow titles to the name of Rabbi Ya'akov such as: "Holy, famous Torah scholar and tzaddik". His son-in-law R. Alexander Moshe Lapidot, Rabbi of Raseiniai, writes about R. Benditman in his approbation that "his righteousness, asceticism and toil in Torah are renowned".

2 leaves, 2 written pages. 25 cm. Thin, bluish stationery. Good condition. Folding marks and creases.

Opening price: \$750

275. Letter by Rabbi Shaul Zelig HaCohen Rabbi of Denenburg (Dvinsk) and Rabbi Nachman Idel Margalioth Rabbi of Jakobstadt - To Jerusalem Rabbis Meir Auerbach and Rabbi Shmuel Salant - Dvinsk, 1874

Letter concerning delivering a get, signed by three rabbis of Denenburg and of Jakobstadt (Latvia). Signed by R. "Shaul Zelig HaCohen of Denenburg", R. "Nachman Yehuda Idel son of R. A. Lipman Margalioth of Jakobstadt", and R. "Shlomo son of R. Chaim Rabbi of Den[enburg]". Denenburg (Dvinsk), Cheshvan 1874.

Sent to Jerusalem to R. Meir Auerbach Rabbi of Jerusalem [author of Imrei Bina] and to R. Shmuel Salant. The letter deals with matters of gittin (divorce documents) and names for gittin.

The first writer and signatory: R. Aharon Shaul Zelig HaCohen Meirov Rabbi of Denenburg (1813-1879), prominent rabbi, author of the books Magen Shaul (Vilna 1879) and Teshuvot LaSho'el (Vilna 1929) stood at the helm of an important yeshiva in Minsk from age 18 until age 40. Thereafter, he served in the rabbinates of Bryansk, Pruzhany (thereby he is known as "Der Pruzhiner"), and Denenburg. His father, R. Meir Shalom HaCohen of Karelitchy (close disciple of R. Chaim of Volzhin, ascended to Jerusalem in his senior years and died there in 1839), brother of R. Yehuda Leib HaCohen Karelitz Rabbi of Mikališkis and of R. Moshe Yoel HaCohen Gurion Rabbi of Aniksoth, author of Rashe Besamim.

The second signature belongs to R. Nachman Yehuda Idel Margalioth (1833-1898, Otzar HaRabbanim 16011), son-in-law of R. Yechiel Michel Gordon of Denenburg (Dvinsk), resident of the city for almost

275

20 years and renowned as one of its foremost Torah scholars. In 1870, he was appointed Rabbi of Jakobstadt and in 1890 relocated to serve in the Mitawa (Mitau) rabbinat. Died on the 12th of Shevat 1898 (see Toldot Yeshivat HaYehudim B'Courland, p. 118, and Nachalat Avot p. 86).

[1] leaf, 26 cm. Good-fair condition. Stains and minor wear.

Opening price: \$500

275. מכתב רבי שאול זליג הכהן אב"ד דענבורג (דווינסק) ורבי נחמן אידל מרגליות אב"ד יעקבשטט - אל רבני ירושלים רבי מאיר אויערבאך ורבי שמואל סלנט - דווינסק, תרל"ה

מכתב בענייני מסירת גט - בחתימות שלשה מרבני דענבורג ויעקבשטט (לטביה): רבי "שאול זליג הכהן חופ"ק דענאבארג", רבי "נחמן יהודא אידל בהר"א ליפמן זצ"ל מרגליות החוב"ק יאקאבשטאט", ורבי "שלמה באמ"ו הרב מו"ה חיים זצ"ל מו"צ דפ"ק דענ"ב". דענבורג (דווינסק), חשוון תרל"ה [1874].

נשלח לירושלים, אל רבי מאיר אויערבאך אב"ד ירושלים [בעל "אמרי בינה"] ורבי שמואל סלנט. תוכן המכתב בענייני גיטין ושמות בניטין.

הכותב והחותם הראשון: רבי אהרן שאול זליג הכהן מאירוב אב"ד דענבורג (תקע"ג-תרל"ט), גאון מפורסם בדורו, מחבר ספרי "מגן שאול" (וילנה תרל"ט), "תשובות לשואל" (וילנה תרפ"ט). עמד בראשות ישיבה חשובה במינסק מגיל 18 עד גיל 40. לאחר מכן כיהן ברבנות בערים: בריינסק, פרוזשאני (על שמה נודע בכינויו "דער פרוזינער"), ודענבורג. אביו רבי מאיר שלום הכהן מקארעליץ (תלמיד מובהק לרבנו חיים מולאזין אשר עלה בסוף ימיו לירושלים ובה נסתלק בשנת תקצ"ט), אחיהם של רבי יהודה ליב הכהן קארעליץ אב"ד מיכילישוק ושל רבי משה יואל הכהן גוריון אב"ד אניקסוט בעל "ראשי בשמים".

החותם השני: רבי נחמן יהודה אידל מרגליות (תקצ"ג-תרנ"ח, אוצר הרבנים 16011), חתן רבי יחיאל מיכל גורדון מדענבורג (דווינסק), בה גר קרוב לעשרים שנה ונודע כאחד מגדולי חכמי העיר. בשנת תר"ל נתמנה לכהן כרב ביאקובשטט, ובשנת תר"ג עבר לכהן ברבנות מיטאווי. נפטר יב שבט תרנ"ח (ראה אודותיו בספר תולדות ישיבת היהודים בקורלנד, עמ' 118, ובספר "נחלת אבות עמ' 86).

דף 26 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ומעט פגעי בלאי.

פתיחה: \$500

276. Letter of Semicha by Rabbi Bezalel HaCohen of Vilna (Teacher of the Chafetz Chaim) - Eišiškės, 1873

Letter of rabbinical ordination (semicha), handwritten and signed by R. Bezalel HaCohen of Vilna. Eišiškės, [1873].

Letter of semicha written at R. Bezalel HaCohen's visit to the Kibbutz HaPerushim in the city of Eišiškės. R. Bezalel writes of the glory of the city of Eišiškės replete with Torah scholars and recounts the eminence of the rabbi receiving the ordination: **"Upon my passing through the Eišiškės community the glorious city... from its outset it was a haven of Torah which produced great Torah scholars who enlightened a number of holy Jewish communities..."**. He praises the "recipient of the semicha" R. Chaim Natanson from the city of Pukeliai and writes: **"We have found him among all the great Torah scholars who gather there... one of the most excellent there... R. Chaim of Pukeliai and he showed me... his Torah eminence and his admirable novellae on the Talmud and early and later poskim... He is capable of passing judgements and rulings for G-d's People... in kashrut and monetary matters, Yadin Yadin and Yoreh Yoreh according to Torah law and halachic clarity in practice..."**.

R. Bezalel HaCohen of Vilna (1820-1878), an outstanding rabbi in his times, was known from his childhood as an exceptional prodigy. At his barmitzva meal which was also his marriage feast, he made a siyum upon concluding the entire Talmud and delivered a sermon that amazed all of Vilna's venerable Torah scholars. At the age of 18, the author of Mishkenot Ya'akov sent him his book to review and at 23, he was appointed rabbi in his city, Vilna (abounded with outstanding Torah scholars), and for years he was considered the chief posek and spiritual leader of the Vilna community. Among his renowned disciples were his younger brother R. Shlomo HaCohen of Vilna, author of Cheshek Shlomo and R. Yisrael Meir HaCohen, author of the Chafetz Chaim.

276

He authored the Reshit Bikurim responsa, his glosses Mareh Cohen printed in the Vilna Talmud and in the Vilna Shulchan Aruch, the Minchat Bikurim glosses on the Tosefta, and more.

Recipient of the semicha: R. Chaim Natanson (1838-1903) served as Rabbi of his native city Pukeliai (Northern Lithuania) and from 1879 relocated to serve as Rabbi of Židikai. Authored Sifte Chen (Vilna, 1900) and Divrei Chen (Petrikov, 1904).

[1] leaf, 32 cm. Fair-good condition. Worming on text. Wear to folding marks.

Opening price: \$1200

276. מכתב סמיכה מרבי בצלאל הכהן מווילנא (רבו של ה"חפץ חיים") - אישישוק, תרל"ג

מכתב סמיכה לרבנות, בכתב-ידו וחתמתו של הגאון רבי בצלאל הכהן מווילנא. אישישוק, [תרל"ג 1873].

כתב הסמיכה נכתב בעת ביקורו ב"קיבוץ הפרושים" בעיר אישישוק. רבי בצלאל הכהן כותב בו על גדולת העיר אישישוק המלאה חכמים וסופרים, ועל מעלת הרב הנסמך להוראה: **"הן בדרך עברי הלום דרך ק"ק אישישוק יצ"ו, היא העיר המהוללה אשר כוננו בה מוסדי דור ודור, אכסניא של תורה מעולם, אשר יצאו ממנה גדולי חכמי ישראל והיו למאורות בכמה קהילות קודש מישראל..."**. בדבריו הוא משבח את "מקבל הסמיכה" רבי חיים נתנון מהעיר פיקעלין, וכותב עליו: **"הן מצאנו שמה הלום בתוך כל החברים הגדולים בתורה הנאספים שמה... אחד מהמצויינים שמה... הרב הג' המובהק החריף ובקי בכל חדרי התורה... מוהר"ר חיים נ"י מק"ק פיקעלין יצ"ו, והן הראני... את גדלו בתורה ואת דברי חידושו הנחמדים בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים... לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא... כי ידיו רב לו לדון ולהורות לעם ה' את החוקים והתורות באיסור-והיתר ודיני ממונות, וידין ידן, ויורה יורה - כדת וכתורה להלכה ברורה לדון ולמעשה..."**.

רבי בצלאל הכהן מווילנא (תקפ"ח-תרל"ח), מגדולי רבני דורו, נודע מילדותו כגאון מופלג. בסעודת הבר מצוה שהיתה גם סעודת נישואיו, עשה "סיום" על כל הש"ס ונשא דרשת ה"הדרן" שהפליאה את כל גדולי ווילנא. כשהיה בן 18 כבר שלח אליו בעל ה"משכנות יעקב" את ספרו שיעבור עליו. בגיל 23 נתמנה למו"צ בעירו ווילנא (בזמן שהיו שם גאונים אדירים ומופלגים), ובמשך עשרות שנים היה המו"ץ הראשי ומנהיגה הרוחני של קהילתו ווילנא. מתלמידיו הנודעים: אחיו הצעיר רבי שלמה הכהן מווילנא בעל "חשק שלמה", ורבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים". מכתביו נדפסו: שו"ת ראשית בכורים; הגהות "מראה כהן" שנדפסו בש"ס ווילנא ובשו"ע ווילנא, הגהות "מנחת בכורים" על התוספתא, ועוד ספרים.

מקבל הסמיכה: הגאון רבי חיים נתנון (תקצ"ח-תרס"ד 1838-1903), כיהן אח"כ כרב בעיר מולדתו פיקעלין (פיקלי Pukeliai, צפון-ליטא), משנת תרל"ט עד שעבר לכהן כרב בעיר זידיק. מחבר הספרים "שפתי חן" (ווילנא, תר"ס) ו"דברי חן" (פיעטרקוב, תרס"ד).

דף 32 ס"מ. מצב בינוני-טוב. נזקי עש על הטקסט. בלאי בקפלי הנייר.

פתיחה: \$1200

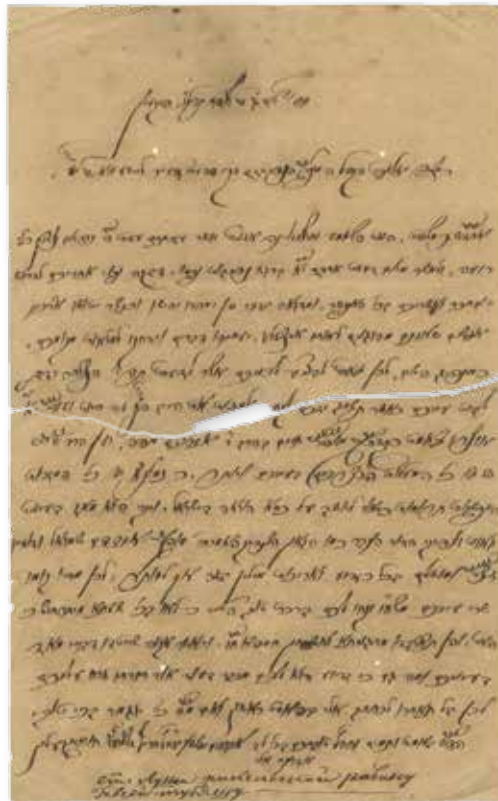
277. Letter of Recommendation by Rabbi Avraham Charif of Pukeliai - 1876

Letter handwritten and signed by R. Avraham Yehoshua Charif. Pukeliai, Adar 1876.

Sent to the heads of the Leisheva community, suggesting the appointment of R. Natanson of Pukeliai and recommending him to fill the position of rabbi of the city. R. Avraham Charif cautions the city residents not to select someone not fit to the appointment and praises R. Chaim Natanson as a suitable candidate: "...From the time I knew you as G-d fearing people... I was devoted to seeking your benefit and happiness as much as possible and from fear lest unfit people hastily fly to you like eagles to fill that position and urge you to appoint them as happens in our times. Therefore, I am suggesting that you appoint... R Chaim son of R. Avraham from here because he possesses all the positive traits your city requires and more... as fitting to fill the position of posek and he is cherished by Torah scholars such as R. Avraham Shmuel [Rabbi of Eišiškės] and others... Therefore, hurry and rise... and do not procrastinate writing to him with the first post and if G-d approves it will be culminated to the best interests... Avraham Yehoshua son of R. Z. Charif of Pukeliai".

R. Avraham Charif (1810-1877), a venerable Lithuanian Torah scholar, served for 24 years in the Pukeliai (North Lithuania) rabbinate and many leading Lithuanian rabbis were counted among his close disciples. His novellae on the Talmud were printed not long ago titled Chiddushei Rabbeinu Avraham Charif (Kiryat Sefer, 2003). His disciple R. Avraham Natanson served as posek in their city of Pukeliai. The latter's son R. Chaim Natanson and his son-in-law R. Ya'akov Vilenchik succeeded their eminent teacher R. Avraham Charif after his death in the city's rabbinate.

The letter is about R. Chaim Natanson (1838-1903) who served as Rabbi of his native city of Pukeliai (Northern Lithuania) and from 1879 relocated to serve as Rabbi of Židikai. Authored Siftei Chen

277

(Vilna, 1900) and Divrei Chen (Petrikov, 1904).

[Interestingly, the descendants of R. Avraham who printed his book Chiddushei Rabbeinu Avraham Charif in 2003, did not mention the full name of their grandfather, R. Avraham Yehoshua, in their book the way he signed this letter: "**Avraham Yehoshua son of R. Z. Charif of Pkeliai**".]

[1] leaf, 20.5 cm. Fair condition. Torn into two at the folding crease, with minor damage to text. Stains and wear.

Opening price: \$300

277. מכתב המלצה מאת רבי אברהם חריף אב"ד פיקעלין - תרל"ו

מכתב בכתב-ידו וחתמתו של הגאון רבי אברהם יהושע חריף. פיקעלין, אדר תרל"ו [1876].

נשלח אל ראשי הקהל בעיר ליישעווא, בהמלצה והצעה לקבל לתפקיד הרבנות את הגאון רבי חיים נתנון מפיקעלין. בדבריו מזוהר רבי אברהם את אנשי העיר מלמנות אנשים שאינם ראויים לאותו תפקיד, ומאידך הוא משבח את רבי חיים נתנון כמי שמתאים לתפקיד נכבד זה: "...ולאשר מיום דתתי אתכם וי"א [ראי אלוקים] ברגש נדיבות נפש, דבקה נפשו אחריכם לדרוש טובתכם ואשריכם בכל האפשר, ומדאגה מדיבר פן ימהרו יחישו וכנשר יטושו אליכם אנשים שאינם מהוגנים לאותה איצטלא, ועתירו דברים וידחקו למלאות מקומכם, כמנהג היום. לכן באתי להציע לפניכם אשר לדעתי תהיה הצלחה רבה לבני עירכם כאשר תשיג ידכם לקחת ולמנות את הרב... מו"ה חיים בהרב ר' אברהם מפה, יען הרב הנ"ל יש בו כל המעלות הנצרכים בעירכם ויותר... כראוי ליושב על כסא הוראה, ויקר הוא מאז בעיני אגוני וצדיקי הדור העבר, כמו הגאון מו"ה אברהם שמואל [אב"ד אישיווק] ודומיו זצ"ל... לכן מהרו קומו שרי עירכם, משח"ו וקחו לכם ברכת טוב ה', כי לאו בכל שעתא מיתרחשי האי, ופן תאבדו מרגניתא ואשכחן חספא ח"ו... לכן בל תאחרו לכתוב אלי בפאסט ראשון, ואם מה' כו' יוגמר בכי טוב... אברהם יהושע בהר"ץ חריף זללה"ה חו"פיקעלין".

הגאון רבי אברהם חריף (תק"ע-תרל"ו), מגדולי גאוני ליטא בדורו דור-דעה. כיהן כ-24 שנים ברבנות פיקעלין (פיקלי Pukeliai, צפון-ליטא), ורבים מרבני ליטא היו מתלמידיו המובהקים. חידושו על הש"ס נדפסו לפני כמה שנים מכת"י, בשם "חידושי רבינו אברהם חריף" (קרית ספר, תשס"ג). תלמידו הגאון רבי אברהם נתנון כיהן כמורה הוראה בעיר פיקעלין. בנו רבי חיים נתנון וחתנו רבי יעקב ווילענצ'יק כיהנו ברבנות העיר, לאחר פטירת רבם הגאון רבי אברהם חריף, כותב המכתב.

נשוא המכתב: הגאון רבי חיים נתנון (תקצ"ח-תרס"ד 1838-1903), מגדולי הלומדים ב"קבוץ הפרושים" בעיר אישיווק (באותה תקופה בה למד שם רבינו בעל ה"חפץ חיים"). כיהן אח"כ כרב בעיר מולדתו פיקעלין (פיקלי Pukeliai, צפון-ליטא), משנת תרל"ט עד שעבר לכהן כרב בעיר זידיק. מחבר הספרים "שפתי חן" (ווילנא, תרי"ס) ו"דברי חן" (פיעטרקוב, תרס"ד).

[מעניין לציין כי צאצאי רבי אברהם שהדפיסו את ספרו "חידושי רבינו אברהם חריף" בשנת תשס"ג, לא הזכירו בספר את שמו המלא של סבם - ר' אברהם יהושע - כפי שהוא חותם במכתב שלפנינו: "אברהם יהושע בהר"ץ חריף זללה"ה חו"פיקעלין".]

דף 20.5 ס"מ. מצב בינוני. קרוע לשנים באמצעו (בקיפול הדף). עם מעט חסרון. כתמים ובלאי.

פתחה: \$300

278. ארכיון מכתבים וכתבי יד - רבני ליטא ורבני פיקעלין - המאה ה-19

- אוסף גדול של מכתבים וכתבי יד, מארכיונם של רבני פיקעלין, הגאון רבי חיים נתנון והגאון רבי יעקב ווילענצ'יק בעל "דלתי תשובה". מכתבים ופסקי דין מרבני ליטא ומרבני פיקעלין. כתבי-יד של חידושי תורה. שני כתבי רבנות חתומים שקיבל רבי חיים נתנון, ועוד. ליטא, שנות התרל"ו-תרס"ב בקירוב.
- כתב רבנות, למינוי רבי חיים ב"ר אברהם נתנון לרב העיר פיקעלין (פיקלי Pukeliai, מחוץ לעליון Telšiai, צפון-ליטא), עם 89 חתימות אנשי הקהילה. פיקעלין, תרל"ט [1879].
 - כתב רבנות, למינוי רבי חיים נתנון הנ"ל לרב העיר זידיק (Zidikai), עיירה במחוז מזייק Mazeikiai, צפון-מערב ליטא, עם 68 חתימות אנשי הקהילה. זידיק, סיון תרנ"ו [1896].
 - מכתב שו"ת ארוך שנכתב אל רבי יצחק אלחנן אב"ד קובנא, וכתב גביית עדות אודות "קידושי שחוק" של בחור בליעל מפיקעלין, שקידש ב"שחוק" את בת אחד הגבירים, על מנת לסחוט כסף מאביה, עבור נתינת גט. [המכתב לא חתום. כפי הנראה נכתב בידי רבי יעקב ווילענצ'יק]. פיקעלין, ניסן תרנ"ד [1894].
 - עשרות דפים גדולים של חידושי תורה, בכתב-ידו של רבי יעקב ווילענצ'יק אב"ד פיקעלין, הכוללים: קטעים מחיבורו "דלתי תשובה" על יורה דעה, טיוטות מכתבי שו"ת (אל רבי נפתלי אדלר אב"ד לונדון, ועוד).
 - דפי חידושים ומכתבי שו"ת בכתב-ידו הנאה [והצפוף] של רבי חיים נתנון. באחד הדפים חתימת ידו "חיים בלאאמור" מוהר"ר אברהם נאטענזאהן, החופק"ק ---".
 - צרור גדול של פסקי דין ומסמכים כספיים, עם חתימות. בחלקן חתומים רבי חיים נתנון ורבי יעקב ווילענצ'יק. [פיקעלין, שנות התרל"ו-תרס"ו].
 - "שטר עיסקא" בחתימת רבי מיכל פיינשטיין [מו"צ בעיר פלונגיאן. גיסו של רבי חיים נתנון]. פיקעלין, תרל"ו [1876].
 - מכתב רבי שלמה גורדון אב"ד דרוגוניק (בעל "בנין שלמה"), אל רבי חיים נתנון גאב"ד זידיק. דרוגוניק, כסלו תרס"א [1900].
 - כתובה מודפסת עם מילוי בכתב-יד, לנישואי רבי ישראל מיכל בן רבי חיים [נתנון], שנערכו בעיר שקוד (Skuodas), עיירה במחוז קרטינגה (Kretinga, מערב-ליטא). בחתימת רב העיר רבי "יחיאל מיכל האורשא". שקוד, חשון תרס"ו [1905].
 - מכתבים שונים שנשלחו אל רבי חיים נתנון מידידים ובני משפחה. מכתבים מאחיו ר' פייוול ואחיו רבי ישראל; מכתבים מבנו "אברהם"; מכתב מגיסו "יצחק ---"; מסמכים ומכתבים שנשלחו אל בנו רבי יחיאל מיכל נתנון משקוד, ועוד.
 - הגאון רבי חיים נתנון (נפטר תרס"ד), מגדולי גאוני ליטא ומגדולי הלומדים ב"קבוץ" הידוע באיישישוק (בו למד ה"חפץ חיים" ועוד מגאוני ליטא). נולד בעיר פיקעלין לאביו רבי אברהם נתנון שניהן בעיר כמו"צ ודיין בבית דינו של רבי אברהם חריף. בשנת תרל"ג נסמך לרבנות ע"י רבי בצלאל הכהן מווילנא (ראה פריט 276), ובשנת תרל"ו השתדל עבורו רבי אברהם חריף רבה של פיקעלין עיר מולדתו, להשגת כס רבנות (ראה פריט קודם). לאחר פטירת רב העיר רבי אברהם חריף בשנת תרל"ז, מינו בני הקהילה בשנת תרל"ט את רבי חיים בן-עירם לרב הקהילה בפיקעלין. אך למרבה הצער נתקיים בו המאמר "אין נביא בעירו" ובעיר פרצו מחלוקות שונות נגדו (ראה פריטים 279, 327), עד שלאחר כמה שנים התפטר רבי חיים מן התפקיד הרשמי של הרבנות, והעבירו לגיסו הגאון רבי יעקב ווילענצ'יק בעל "דלתי

278a

תשובה" (חתנו של רבי אברהם נתנון). בשנת תרנ"ו עבר לכהן ברבנות העיר זידיק. מחבר הספרים "שפתי חן" (ווילנא, תר"ס) ו"דברי חן" (פיעטרקוב, תרס"ד). למעלה מ-100 דף. גודל ומצב משתנים, טוב עד גרוע. חלק גדול מכתבי-היד של רבי יעקב ווילנצ'יק במצב גרוע, בלאי וקרעים.

פתיחה: \$600

278. Collection of Letters and Manuscripts - Rabbis of Lithuania and Pukeliai - 19th Century

Large collection of letters and manuscripts from the archives of the rabbis of Pukeliai, R. Chaim Nathanson and R. Yaakov Villenchik, author of Daltei Teshuva. The collection includes letters and halachic decisions from the rabbis of Pukeliai and Lithuania, manuscripts of Torah novellae, two letters of appointment to rabbinical positions addressed to R. Chaim Nathanson, and more. Lithuania, ca. late 19th century.

- Letter appointing R. Chaim ben Avraham Nathanson as rabbi of Pukeliai (Telsiai district, Lithuania), with 89 signatures of community members. Pukeliai, 1879.
 - Letter appointing R. Chaim Nathanson as rabbi of Zidikai (Mazeikiiai district, Lithuania), with 68 signatures of community members. Zidikai, 1896.
 - Long letter of responsa addressed to R. Yitzchak Elchanan Spektor of Kovno, and a letter of testimony regarding a young man who "jokingly" married a young woman with the intention of blackmailing her father [the letter is unsigned, but was evidently written by R. Yaakov Villenchik]. Pukeliai, 1894.
 - Dozens of large leaves of Torah novellae handwritten by R. Yaakov Villenchik, rabbi of Pukeliai, including chapters from his Sefer Daltei Teshuva on Yoreh Deah, drafts of letters of responsa (to R. Naftali Adler, rabbi of London), and more.
 - Letters of Torah novellae and responsa in the cramped but handsome handwriting of R. Chaim Nathanson. On one page he signed his name: "Chaim ben R. Avraham Nathanson, here in---".
 - Large collection of halachic decisions and financial statements with signatures. Several are signed by R. Chaim Nathanson and R. Yaakov Villenchik. [Pukeliai, 1870-1900].
 - "Shtar Iska" (business permit) signed by R. Michel Feinstein, rabbi of Plungė, brother-in-law of R. Chaim Nathanson. Pukeliai, 1876.
 - Letter from R. Shlomo Gordon, rabbi of Druskininkai (author of Binyan Shlomo), to R. Chaim Nathanson, rabbi of Zidikai. Druskininkai, 1900.
 - Printed ketubah (marriage contract) with handwritten additions, for the marriage of R. Yisrael Michel ben R. Chaim (Nathanson), which took place in Skuodas (Kretinga district, Lithuania). The ketubah is signed by the rabbi of the city, R. "Yechiel Michel Havsha". Skuodas, 1905.
 - Various letters addressed to R. Chaim Nathanson by friends and relatives. Letters from his brothers R. Feivel and R. Yisrael, letters from his son "Avraham", from his brother-in-law "Yitzchak---"; letters and documents that were sent to his son R. Yechiel Michel Nathanson in Skuodas, and more.
- R. Chaim Nathanson (died 1904) was a Lithuanian Torah scholar, and was known as among the greatest of the "prushim" who learned in Eišiškės (Eishishok). Another scholar among the scholars in Eišiškės was the Chafetz Chaim. R. Chaim was born in Pukeliai, where his father R. Avraham served as rabbi and dayan in the beit din of R. Avraham Charif. He received rabbinical ordination (smicha) from R.

278b

Bezalel Hakohen of Vilna (see item 276) and in 1876 R. Avraham Charif attempted to obtain a rabbinical position for him (see previous item). Upon R. Avraham's passing the following year, R. Chaim was appointed rabbi of his hometown, but his career there was dogged by disagreement and divisiveness (see items 279, 327). After several years, R. Chaim left Pukeliai and transferred the rabbinate to his brother-in-law, R. Yaakov Villenchik. In 1896 R. Chaim was appointed rabbi in Zidikai. He authored the works "Siftei Chen" (Vilna, 1900), and "Divrei Chen" (Piotrkow, 1904).

Over 100 leaves. Size and condition vary; good through poor. A large portion of the manuscripts of R. Yaakov Villenchik are in poor condition; wear and tears.

Opening price: \$600

279. Letter by Rabbi Zvi Yehuda Rabinowitz Te'omim, Rabbi of Lygumai - Twin Brother of the Aderet and Father-in-Law of Rabbi Avraham Yitzchak HaCohen Kook

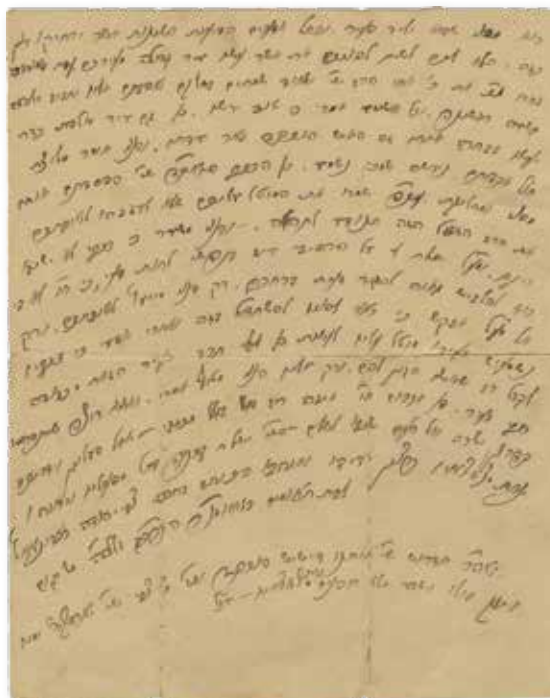
Letter handwritten and signed by R. Zvi Yehuda Rabinowitz Te'omim, Rabbi of Lygumai and Ariogala. [1882].

Long interesting letter (3 large pages) sent to R. Avraham Hades, a community leader in Pukeliai, about contention and pursuit endured by R. Chaim Natanson in their native city of Pukeliai [R. Chaim Natanson was appointed Rabbi of Pukeliai in 1879, see previous item and item 327, however due to strife which caused him anguish, he relinquished the rabbinate to his brother-in-law R. Ya'akov Vilenchik, author of Daltei Teshuva]. His full signature appears at the end of the letter: "Zvi Yehuda Rabinowitz of the Te'omim family son of the Rabbi of Lygumai". R. Zvi Yehuda Rabinowitz Te'omim, Rabbi of Lygumai and Ariogala (1845-1887), twin brother of the Aderet R. Eliyahu David Te'omim. The brothers were born in Pukeliai, sons of R. Binyamin Rabinowitz Te'omim who was their primary Torah teacher. They were already accomplished Torah scholars at a young age (at age 13-14, they composed the ingenious composition Shevet Achim printed several years ago from the manuscript). From 1873, R. Zvi Yehuda served as Rabbi of Lygumai and later in Ariogala. He died at the young age of 42 but in the short span of his lifetime he composed more than 20 books which remained in manuscript form. All who study them are astounded at the scope of his genius, amazing profundity and proficiency, phrased briefly and very clearly.

His daughter Raiza Rivka married R. Avraham Yitzchak HaCohen Kook after he was bereaved of his first wife, the daughter of the Aderet. She was the mother of R. Zvi Yehuda HaCohen Kook (1891-1982), head of the Mercaz HaRav Yeshiva.

[3] pages. 23 cm. Good-fair condition. Tears to folding marks.

Opening price: \$400

279

"מחנה יהודה", "מטה יהודה", "מי יהודה", "מסך יהודה", "משאת המלך", "עץ יהודה", "עצת יהודה", "קהל יהודה", "קול יהודה", "קסת יהודה", "ראש הרים", "שבות יהודה", ועוד). רוב חיבוריו נותרו בכתב-יד, אך כל המעיין בהם נותר נדהם מהיקף גאונותו, עמקותו ובקיאותו הנפלאים, בלשון קצרה וברורה מאד. לאחר שהתאלמן מאשתו הראשונה - בת האדרת - נשא הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק (אב"ד זיימל, יפו וארץ ישראל) את בת דודתה - ריזא רבקה, בתו של רבי צבי יהודה רבינוביץ תאומים. ריזא רבקה היא אמו של הרב צבי יהודה הכהן קוק (תרנ"א-תשמ"ב), ראש ישיבת "מרכז הרב", שנקרא על שם סבו הנזכר.

[3] עמ', 23 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קרעים בקפלי הנייר.

פתיחה: \$400

279. מכתב הגאון רבי צבי יהודה רבינוביץ תאומים אב"ד ליגום - אחיו התאום של האדרת וחוננו של הראי"ה קוק

מכתב בכתב-ידו וחתימתו של הגאון רבי צבי יהודה רבינוביץ תאומים אב"ד ליגום וראגולי. [תרמ"ב 1882].

מכתב ארוך ומעניין (3 עמ' גדולים), שנשלח אל רבי אברהם האדעס, מראשי הקהל בפיקעלין, אודות המחלוקת והרדיפות שסובל רבי חיים נתנוון בעיר-מולדתם פיקעלין [רבי חיים נתנוון נתמנה לרב בפיקעלין בשנת תרל"ט, ראה פריט קודם ופריט 327 - אך לאחר רדיפות שונות עזב את הרבנות ומסרה לגיסו הגאון רבי יעקב ווילענצ'יק]: "...שבתי מפאניוועז לביתי, בנסעי על עגלת הקיטור [רכבת] נדברנו אני בלויות אנשים נכבדים הנוסעים אשר אירחתי לי לחברה... נבהלתי בשמעי על עיר מולדתי אשר אאמו"ר הג' זצ"ל שכן בה לכבוד יותר מעשרים שנה, אשר תמיד היה חושק לשוב אליה... נגידיה וטוחריה, חכמיה ולומדיה אשר המה יקרי הערך היו"ו... אך אה! גם היא כשאר אחיותיה עבר עליה רוח העת לחלוק את העיר לחצי... מפני זה חדלו לתת מחיית הגאב"ד שיי[חיה]... והנהו הולך ונוסע בארץ להשיג פרנסתו... מה יהיה קץ הדבר? הגאב"ד שיי הרשה להם לקבל רב אחר, כי לא ישוב עוד לקרבם עוד אחרי הרחוקו מהם... הלא כל מי שתבחרו לרב מה דמות תערכו להרב הג' ר' חיים נאטענזאהן הגדול בתורה וביראה, בקי בש"ס ופוסקים ככל גדולי הרבנים, מלבד מעלותיו ומדותיו אשר כמעט אין דוגמתו בעת הזאת... איש אשר שאר רוח לו לילך נגד רוח כל איש ואיש... שמו נודע לתהילה ולתפארת ככל גדולי הרבנים... הדבר החוצץ לפי השערתו הוא מפני שהוא יליד העיר...". בסוף המכתב מופיעה חתימתו המלאה: "צבי יהודה רבינוביץ לבית תאומים בלאאמו"ר הגר"ב זללה"ה מליגום".

הגאון רבי צבי יהודה רבינוביץ תאומים אב"ד ליגום וראגולי (תר"ה-תרמ"ח), אחיו התאום של האדרת רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים. נולדו בפיקעלין לאביהם הגאון רבי בנימין רבינוביץ תאומים. מפי אביהם הגאון למדו את כל התורה, דרכיה מידותיה ודקדוקיה, עד שבילדותם כבר נעשו לתלמידי חכמים גדולים (בגיל 13-14 חיברו יחד את החיבור הגאוני "שְׁבַת אחים", שנדפס לפני כמה שנים מכתב-יד). משנת תרל"ג כיהן כראב"ד בעיר ליגום, ובהמשך עבר לכהן כאב"ד ראגולי. נפטר בגיל צעיר לפני השלימו את שנת המ"ב לימי חייו, אך בשנותיו הקצרות הספיק לחבר מעל עשרים ספרים ("אהלי יהודה", "אלופי יהודה", "ברכות מים", "דגל מחנה יהודה", "זאת ליהודה", "לב חדש",

280. Three Letters by the Aderet - Mir, 1897-1901

Three letters handwritten and signed by the Aderet, R. Eliyahu David Rabinowitz Te'omim. Mir, [1897-1901].

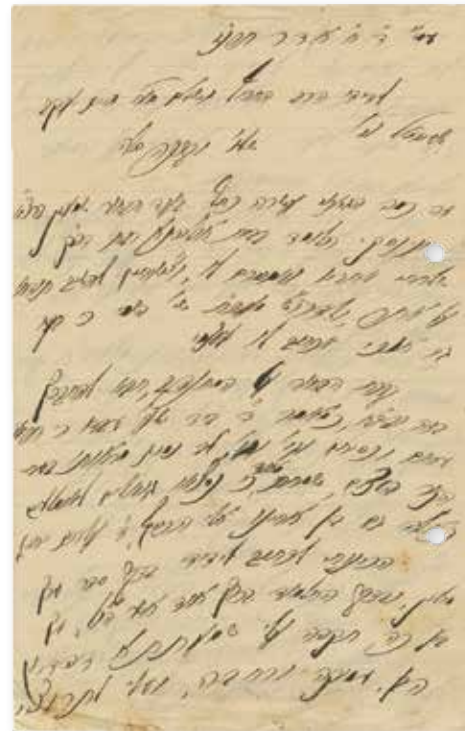
In his letter written in 1901, the Aderet writes: "I hope to leave the rabbinate here [Mir] and ascend to Jerusalem, together with my family, to perfect my soul in the remaining days of my life".

The three letters were sent to R. Chaim Ya'akov Sheftel of Kiev, a philanthropist as well as a great Torah scholar, publisher and owner of a famous printing press in Berdychiv, author of Erech Milin (Berdychiv, 1905). He published three single-volume editions of the Babylonian Talmud. In two of the letters, the Aderet responds to a request from R. Sheftel to write comments and notations in the Talmud which the latter published and to his book Erech Milin. Another letter expresses gratitude and appreciation for money donated to charity.

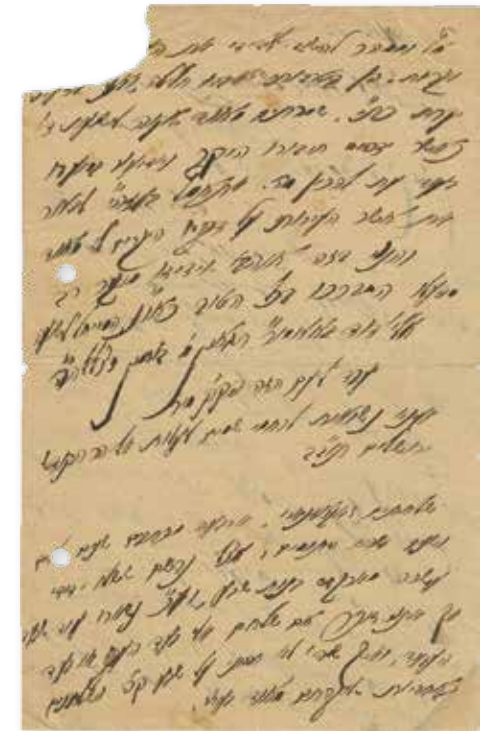
R. Eliyahu David Rabinowitz Te'omim - the Aderet (1845-1905) Rabbi of Ponevezh, Mir and Jerusalem was renowned from his childhood for his devoted diligent study of Torah. At a young age he had already developed into an exceptional Torah scholar, erudite and astute in all aspects of Torah. He wrote brilliant novellae. First he served in the Ponevezh rabbinate and after 20 years relocated to the Mir rabbinate. He was summoned by Rabbi Shmuel Salant, the aged rabbi of Jerusalem, to succeed him as leader of the Jerusalem rabbinate. In 1905, approximately two and a half years after ascending to Jerusalem, he died at the age of 60, in the lifetime of Rabbi Shmuel Salant [who died in 1909 almost 100 years old]. He left behind more than 100 manuscripts, most were never printed. His son-in-law was Rabbi Avraham Yitzchak HaCohen Kook, Chief Rabbi of Eretz Israel.

3 letters composed of 6 pages. 20 cm. Two letters in good condition. The letter from 1901 has a tear to its margins and filing holes affecting text. Stains and slight wear.

Opening price: \$800

280b

280a

וחרף, היודע את כל התורה כולה, ומחדש בה חידושים גאוניים. עודו רך בשנים כבר נתמנה לרבנות העיר פוניבז'. לאחר כעשרים שנה עבר לכהן ברבנות מיר, ומשם נקרא ע"י רבי שמואל סלנט, רבה הישיש של ירושלים, לעלות לכהן תחתיו ברבנות עיה"ק. כשנתיים וחצי לאחר שעלה לירושלים נפטר בשנת תרס"ה בגיל שישים, עוד בחיי הגר"ש סלנט [שנפטר בשנת תרס"ט קרוב לגיל מאה]. הותיר אחריו בכת"י למעלה ממאה חיבורים, שרובם לא נדפסו. חתנו היה הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק, הרב הראשי לארץ ישראל.

3 מכתבים הכוללים 6 עמודים. 20 ס"מ. שניים מהמכתבים במצב טוב. במכתב משנת תרס"א קרע בשוליים ונקבי תיוק עם פגיעה בטקסט. כתמים ומעט בלאי.

פתיחה: \$800

280. שלשה מכתבים מאת האדר"ת - מיר, תרנ"ז-תרס"א

שלשה מכתבים בכתובת ידו ובחתימתו של הגאון האדר"ת - רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים. מיר, [תרנ"ז-תרס"א 1897-1901]. במכתב משנת תרס"א כותב האדר"ת בתוך דבריו: "אקוה לעזוב את הרבנות דפ"ק [מיר] ולעלות ירושלימה ת"ו אני ובי"ב לקנות שלימות נפשי בשארית ימי חלדי".

שלשת המכתבים נשלחו לרבי חיים יעקב שעפטיל (שפטל) מקיוב, גביר נדיב ולמדן חשוב, מו"ל ובעל בית דפוס מפורסם בברדיטשוב, מחבר ספר "ערך מלין" (ברדיטשוב תרס"ה). הוציא לאור את התלמוד בבלי בכרך אחד בשלש מהדורות. שניים מהמכתבים עוסקים בבקשת רח"י שפטל מהאדר"ת שיכתוב הערות והגהות לתלמוד שבהוצאתו, וכן לספרו "ערך מלין". מכתב נוסף הוא הבעת תודה והוקרה על סכומי כסף שתרם לצדקה.

הגאון רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים - האדר"ת (תר"ה-תרס"ה) אב"ד פוניבז', מיר וירושלים. נודע מילדותו באהבת הלימוד והתמדתו, ובגיל צעיר כבר צמח לגאון מופלא, בקי

281. צרור מכתבים - מאת רבי חיים ברלין - מכתבים בדברי תורה שלא נדפסו

שמונה מכתבים בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי חיים ברלין, ושני דפים עם העתקות מספרים בכתב ידו של רבי חיים ברלין. יליסבטגרד (כיום: קרופניצקי, אוקראינה), תר"ס-תרס"ה [1905-1900].

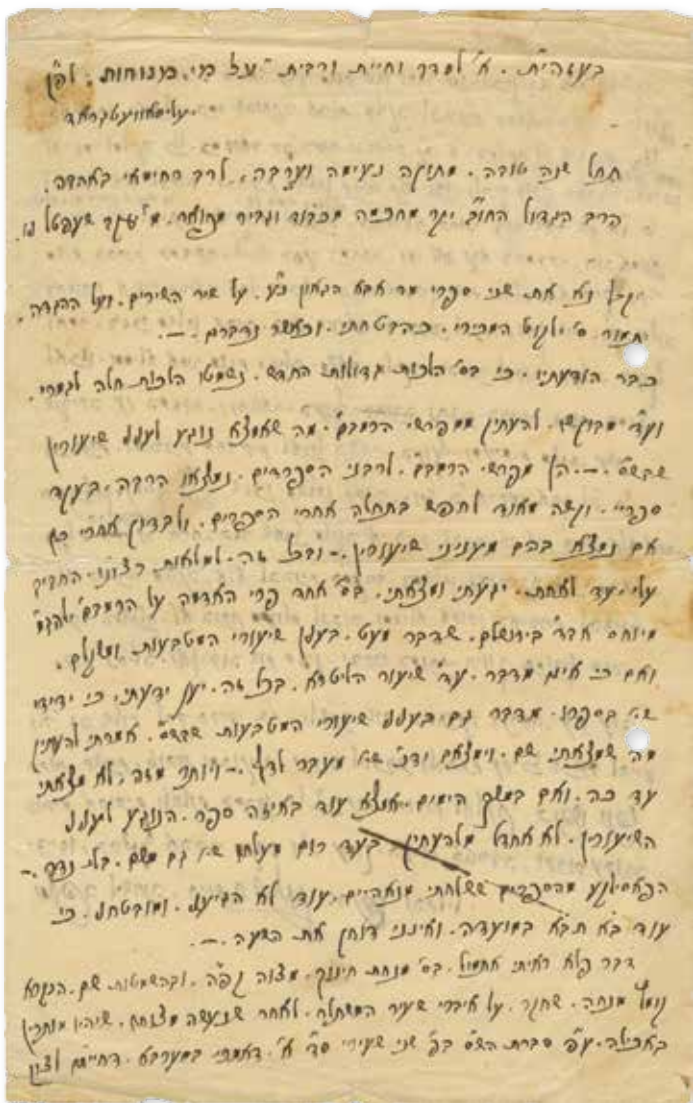
כל המכתבים נשלחו לרבי חיים יעקב שעפטיל (שפטל) מקיוב, גביר נדיב ולמדן חשוב, מו"ל ובעל בית דפוס מפורסם בברדיטשוב, מחבר ספר "ערך מלין" (ברדיטשוב תרס"ה).

רוב המכתבים קשורים לעבודתו של הר"ח שפטל בהכנת ספרו "ערך מלין", מעין אנציקלופדיה לשיעורים ומידות שזכרו בתלמוד. לצורך עבודתו נוקק רח"י שפטל לספרים רבים ונדירים, פנה לרבנים ומלומדים בעלי ספריות גדולות שישאלוהו - או יעתיקו בעבורו - מספריהם. ספרייתו העשירה של ידו הגאון רבי חיים ברלין היתה אחת הספריות בה השתמש רבות. בסוף ספרו "ערך מלין" (עמ' 140) מודה הר"ח שפטל לכל הרבנים שהשאלו לו מספריהם, ובכללם לרבי חיים ברלין שאודותיו כתב: "להרב הלז הנני חייב משנה תודה על אשר טרח להעתיק למעני איזה דברים מספרים אשר הי' קשה לפניו לשלחם לי" (שתיים מאותן העתקות נמצאות בצרור הדפים לפנינו).

במכתבו מתשרי תרס"ה כותב רבי חיים: "את אשר כתבתי לרב חביבי... כתבתי זאת בנאהיים [נאהיים, עיר מרחץ באוקראינה] במקום שמם וריק מכל שום ספר... אבל טעיתי וזכרוני כזב לי, ודמיתי שהרמב"ם מפרש... שהרמב"ם מתיר... וכבואי לביתי מצאתי שטעיתי בעיקר הדבר שהרמב"ם אינו מתיר... וא"כ נפל היסוד נפל הבנין מכל מה שכתבתי לו אז, ודברים שאמרתי לפניכם טעות היו בידי ושגיתי בזה".

הגאון המפורסם רבי חיים ברלין (תקצ"ב-תרע"ג, אוצר הרבנים 5925), מגדולי דורו ומדמויות ההודו של ליטא וירושלים. בנו הבכור של הנצי"ב מוואלוז'ין. שימש כרב הראשי בעיר מוסקבה, והשפעתו התורנית התפרסה במרחבי רוסיה. כיהן תקופה כראש ישיבה ואב"ד וואלוז'ין, וברבנות קוברין וילעסטוואגרד. עלה לירושלים בשנת תרס"ו, ועד מהרה הוכר במעמדו וסמכותו מגדולי רבני העיר. ספרייתו העשירה של רבי חיים ברלין נודעה כאחת הספריות הפרטיות החשובות בתקופתו, היא שימשה אותו בכל מקומות רבנותו והוא הביאה עמו בעלותו ארצה לירושלים. במכתבים שלפנינו הוא מספר הרבה על ספרי ספרייתו. 10 פריטים (כ-16 עמ' כתובים), הכוללים שמונה מכתבים חתומים (שניים מהם על גבי גלויה). גודל משתנה. מצב כללי טוב. מעט כתמים ובלאי. סימני קיפול. רוב המכתבים לא נדפסו.

פתיחה: \$1500

281a

281. Collection of Letters - By Rabbi Chaim Berlin - Letters with Hitherto Unprinted Torah Teachings

Eight letters handwritten and signed by R. Chaim Berlin and two leaves with copies from books in the handwriting of R. Chaim Berlin. Yelizavetgrad (today Kirovohrad, Ukraine), 1900-1905.

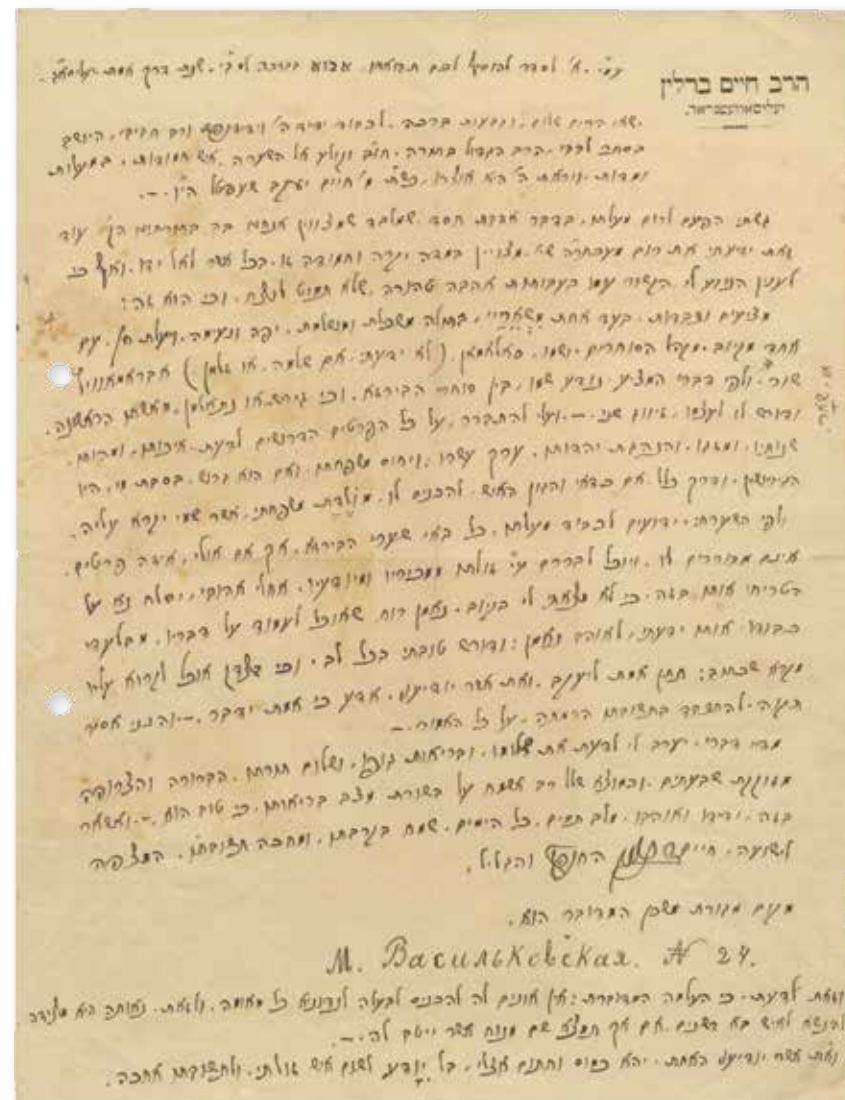
All the letters were sent to R. Chaim Ya'akov Sheftel of Kiev, a philanthropist and great Torah scholar, publisher and owner of an important printing press in Berdychiv, author of Erech Milin (Berdychiv 1905).

Most of the letters are related to the work R. C. Sheftel invested in preparing his book Erech Milin, an encyclopedic work of measures mentioned in the Talmud. To complete his work, R. Sheftel needed many rare books and applied to rabbis and scholars who owned large libraries to lend or copy books in their possession. The extensive library of his friend R. Chaim Berlin provided much of the material he sought. At the end of his book Erech Milin (p. 140), R. Sheftel thanks all the rabbis who lent him their books including R. Chaim Berlin and writes: "**To this rabbi, I owe double gratitude for the trouble he took to copy things from books which were difficult for him to send to me**" (two of those copies are included in this collection). In his letter from Tishrei 1905, R. Chaim writes: "**That which I have written to my beloved rabbi... I have written this in Nauheim [Bad Nauheim, Ukrainian spa town] in a desolate city bereft of any books... But I erred and my memory deserted me and I thought that the Rambam explained... that the Rambam permitted... However, when I arrived at home I found that I had erred in the core of the matter, that the Rambam does not permit... collapsing the foundation of all I had written and things I have said were erroneous**".

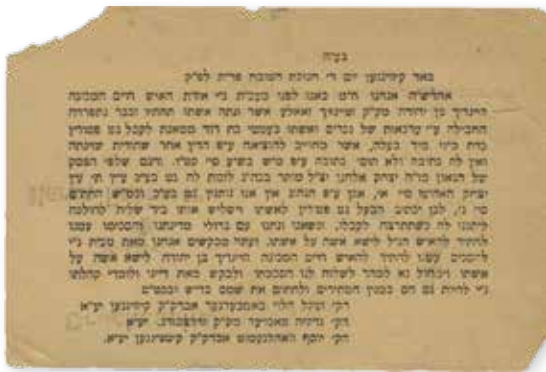
The renowned Rabbi Chaim Berlin (1832-1912, Otzar HaRabbanim 5925), was an illustrious rabbi in his times and a venerable rabbinic figure in Lithuania and later in Jerusalem. Eldest son of the Netziv of Volozhin, he served as Chief Rabbi of Moscow and his imprint was felt throughout Russia. Served for a while as head of the Volozhin Yeshiva and in its rabbinat, as well as in the Kobrin and Yelizavetgrad rabbinates. He moved to Jerusalem in 1906 and soon after was recognized as one of the leading authorities of the city. R. Berlin's extensive library was celebrated as one of the most important libraries of his days and served him in all his rabbinical positions. He brought the library with him upon his aliya to Jerusalem. In these letters, he repeatedly writes about the books in his library.

10 items (approx. 16 written pages), including 8 signed letters (two of them on postcards). Varied size. Overall good condition. Few stains and wear. Folding marks. Most of the letters have not been printed.

Opening price: \$1500

281b

283a

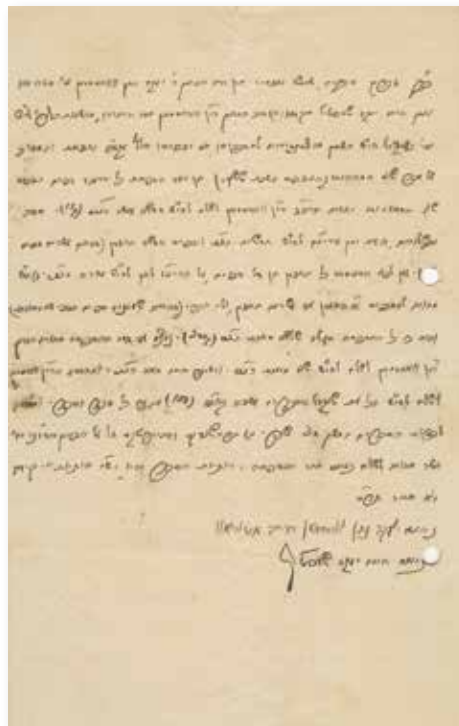
283. שתי גלויות מודפסות - "היתר מאה רבנים" - רבי יצחק זעקל במברגר אב"ד באד-קיסנינגן

שתי גלויות מודפסות בעניני "היתר מאה רבנים" - האחת מהן נדפסה ע"י רבני פרנקפורט דמיין, עם מילוי בכתב ידו והתימתו של הגאון רבי יצחק זעקל במברגר אב"ד באד-קיסנינגן (גרמניה), והשניה היא מכתב פניה מודפס, שלשל רבי זעקל להשגת הצטרפות רבנים אחרים ל"היתר מאה רבנים" במקרה אחר.

- גלויה מודפסת (שהודפסה ע"י הגרש"ז ברויאר אב"ד פרנקפורט דמיין, חתן הגרש"ר הירש) ובה נוסח הצטרפות להיתר לאיש "לישא אשה על אשתו... שזנתה וממאנת לקבל גט". חתומה בידי "הק' זעקל הלוי באמבערגער - פה ק"ק קיסנינגן יע"א". [פרנקפורט דמיין ובאד-קיסנינגן, תר"פ 1920].
- גלויה מודפסת, בקשת בית דין להתיר לאיש לישא אשה נוספת על אשתו. על הבקשה חתומים בדפוס רבי יצחק זעקל במברגר אב"ד ק"ק באד-קיסנינגן ורבנים נוספים. באד-קיסנינגן, [תרפ"ו 1920]. גלויה זו נשלחה אל רבי גרשון פון דיין בפרנקפורט דמיין. הגאון רבי יצחק זעקל הלוי במברגר (תרכ"ג-תרצ"ה), בנו של רבי שמחה במברגר בעל "זכר שמחה", ונכדו של רבי יצחק דוב הלוי במברגר הרב הנודע מווירצבורג. חתן דודו רבי משה אריה לייב במברגר אב"ד באד-קיסנינגן. שימש כאב"ד בקהילות שוורונגן, שרים ובאד-קיסנינגן.

שתי גלויות דואר, עם בולים וחוממות דואר. קרעים עם חסרון בשולי אחת מהגלויות. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$350

282

282. Letters and Documents from the Estate of the Printer Rabbi Chaim Ya'akov Sheftel of Kiev - 19th and 20th Centuries

Six documents and letters with Torah content by rabbis and scholars. Belarus, Ukraine, Galicia and Riga, 1884-1905. From the estate of the printer from Berdychiv, R. Chaim Ya'akov Sheftel of Kiev.

- Letter of Torah thoughts by R. Simcha Bik Rabbi of Mohyliv, to R. Chaim Ya'akov Sheftel. Mohyliv (Podolsk), Av 1884.
- Letter by R. Shmuel Gershuni Rabbi of Jekabpils (Jacobstadt) and Dvinsk, to the journalist Yehoshua Mezach. Denenburg [Dvinsk, ca. 1880s]. (Yehoshua Mezach added a few lines to the end of the letter recounting the death of R. Gershuni in 1888).
- Long letter (14 pages) by R. Yosef Feimer of Slutsk (the second), notations and comments on the book Yalkut HaMechiri on Tehillim published by

282. צרור מכתבי רבנים ומסמכים מעזבונו של המדפיס רבי חיים יעקב שפטל מקיוב - המאה ה-19 והמאה ה-20

ששה מכתבים תורניים ומסמכים מאת רבנים ומלומדים. בלארוס, אוקראינה, גליציה, ריגה, תרמ"ד-תרס"ה [1884-1905]. מעזבונו של המדפיס מברדיטשוב - רבי חיים יעקב שפטל (שפטל) מקיוב.

- מכתב בדברי תורה, מאת רבי שמחה ביק אב"ד מוהילוב, אל רבי חיים יעקב שפטל. מוהילוב (פודולסק), אב תרמ"ד [1884].
- מכתב מאת רבי שמואל גרשוני אב"ד יעקובשטט דווינסק, אל העיתונאי יהושע מוז. דנבורג [דווינסק, שנות התר"מ בערך]. (בסוף המכתב נוספו כמה שורות בכתב ידו של יהושע מוז המספר על פטירת הרב גרשוני בשנת תרמ"ח). • מכתב ארוך (14 עמודים) מאת רבי יוסף פיימער מסלוצק (השני), הגהות והערות על ספר "ילקוט המכירי" על תהלים שבהוצאת בובר (ברדיטשוב תר"ס). סלוצק, כסלו [תרס"ד 1903]. • מכתב תורני מאת רבי חיים גרשון וילנסקי, אל רבי חיים יעקב שפטל. שבת תרנ"א [1891]. • זכרון דברים בין המדפיס רבי חיים יעקב שפטל עם הרב יעקב נתן ווייסמאן הרב מטוראוו אודות הדפסת ספרו "מחשבות בעצה" (ברדיטשוב, תרס"ב). אייר תרס" [1900]. • מכתב מאת החוקר התורני והמור"ל רבי שלמה בובר, אל רבי חיים יעקב שפטל. נכתב מאחורי גליון מודפס של 'קול קורא' מאת ר"ש בובר, דבר הדפסת ספרי רש"י לרגל 800 שנה לפטירתו. [לבובר], כסלו תרס"ה [1904].

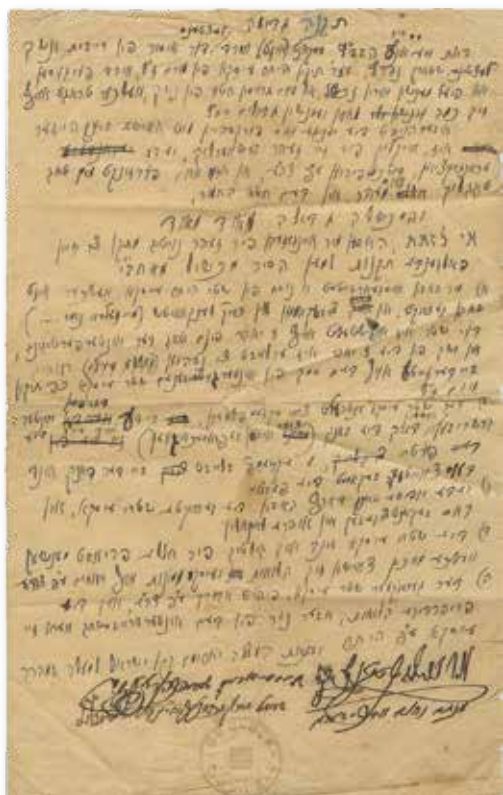
6 פריטים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$400

- Buber (Berdychiv 1900). Slutsk, Kislev [1903].
- Letter of Torah content by R. Chaim Gershon Vilensky, to R. Chaim Ya'akov Sheftel. Shevat 1891.
- Letter of agreement between the printer R. Chaim Ya'akov Sheftel and R. Ya'akov Natan Weisman, the Turov Rebbe regarding the printing of his book Machshavot B'Etza (Berdychiv, 1902). Iyar, 1900.
- Letter by the Torah researcher and publisher R. Shlomo Buber, to R. Chaim Ya'akov Sheftel. Written on the verso of a printed issue of Kol Koreh by R. S. Buber, concerning the printing of Rashi's books on the 800th anniversary of his death. [Lvov], Kislev 1904.

6 items. Size and condition vary.

Opening price: \$400

284

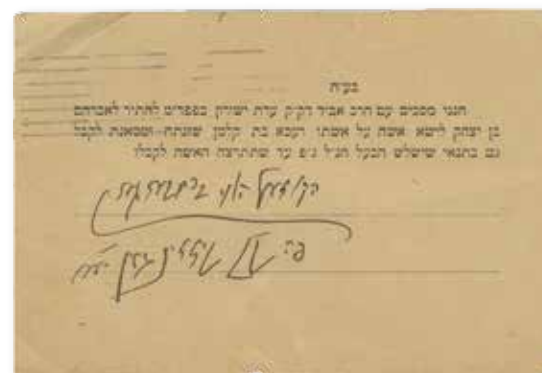
כנראה בתגובה לפנייתו כשביקש מרבני מצרים, תוניס ודמשק, לברר את משקלי המטבעות בארצם. הגאון רבי דוד לאנגראק מוועילטשקא, רב ואב"ד בקראקא. מחבר "זכרון דוד" (ברוקלין תשנ"ב). נספה בשואה. 9 פריטים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$1000

284. אוסף מכתבים ומסמכים - רבני קראקא ופולין / מכתבי רבני מצרים ודמשק שנשלחו לקראקא

אוסף מכתבים ומסמכים, הממוענים ברובם אל רבי דוד לאנגראק מקראקא בעל "זכרון דוד". האוסף כולל: • שני מכתבים מאת "הרבנות הראשית בעוב"י מצרים ואגפיה", עם חתימות הרב נסים אוהנה ורבי חיים נחום. תרצ"ו [1936]. • מכתב מאת בית הדין באלכסנדריה, בחתימה ותוספת בכתב-יד רבי דוד פראטו, רבה של אלכסנדריה. תרצ"ו [1936]. • מכתב מבית הדין בדמשק, בחתימת רבי נסים יצחק נדיבו (נדבה). למכתב מצורפים ארבעה דפי מחברת באותו כתב היד. דמשק, תרצ"ו [1937]. • מכתב מאת "הרבנות הראשית בתוניסיה", בחתימת רבי דוד כטורזא (קטורזה). [תרצ"ח] 1938. המכתב קרוע וחסר. • מכתב (על גלויה) בכתב יד וחתימת רבי מאיר קליין, דיין ומורה צדק באוהעל. טבת תרצ"ו [1935]. • דף בכתב-יד, "תקנה גדולה", תקנות ביידיש בעניין איסור ריבית והיתר עסקא, חתום בידי רבני בית הדין בקראקא וחותמת בית הדין. קראקא, [שנות ה-20/30]. • פסק דין בכתב-ידו וחותמתו של רבי משה גלרנטר, אב"ד קלוצק וד'ר'ו ונייב. ד'ר'ו ונייב (פולין), [שנות ה-40 של המאה ה-20]. יידיש. • גלויה עם מכתב מאת רבי יחזקאל שרגא מרגליות, השואל בשלום משפחתו שבקרקוב. ירושלים, [שנות ה-20/30].

המכתבים המיועדים לרבי דוד לאנגראק עוסקים כולם בענייני מדות ושיעורים של תורה. נכתבו

283b

283. Two Printed Postcards - Heter Me'ah Rabbanim - Rabbi Yitzchak Seckel Bamberger, Rabbi of Bad Kissingen

Two printed postcards concerning Heter Me'ah Rabbanim. One was printed by the rabbinate of Frankfurt, and is filled in with the signature of R. Yitzchak Seckel Bamberger Rabbi of Bad Kissingen (Germany), and the other is a printed letter by R. Seckel requesting participation of other rabbis in signing a Heter Me'ah Rabbanim, in a different case.

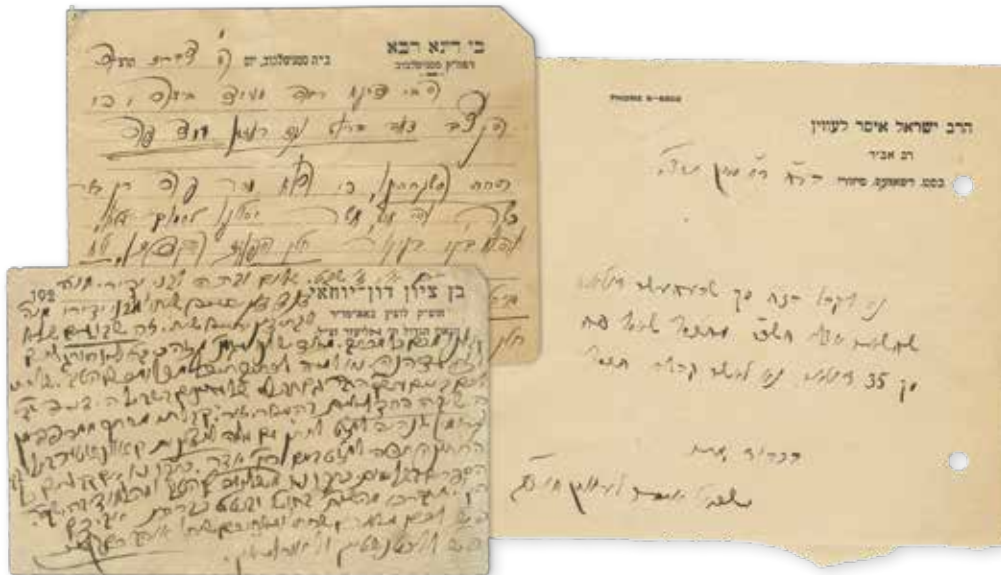
• Printed postcard (printed by R. Shlomo Zalman Breuer Rabbi of Frankfurt and son-in-law of R. Samson Raphael Hirsch), with the text for joining a heter (permission) for a man "to wed another woman in addition to his wife... who committed adultery and refuses to receive a get". Signed by "Seckel HaLevi Bamberger - here in Kissingen". [Frankfurt and Bad Kissingen, 1920].

• Printed postcard, with a request from the Beit Din for a heter (permission) for a man to marry another woman in addition to his wife. The request is signed with the printed signatures of R. Yitzchak Seckel Bamberger Rabbi of Bad Kissingen and other rabbis. Bad Kissingen, [1920]. This postcard is addressed to R. Gershon Posen, dayan in Frankfurt.

R. Yitzchak Seckel HaLevi Bamberger (1863-1934), son of R. Simcha Bamberger, author of Zecher Simcha, and grandson of R. Yitzchak Dov HaLevi Bamberger, the famous Würzburger Rav. Son-in-law of his uncle, R. Moshe Aryeh Leib Bamberger Rabbi of Bad Kissingen. Served as rabbi of the Schwersenz, Šrem and Bad Kissingen communities.

Two postcards, with postage stamps and postal stamping. Open tears to margins of one postcard. Size and condition vary.

Opening price: \$350

285

285. אוסף מכתבי רבנים - אישורים, מכתבי סמיכה והמלצות

קרובו רבי יוסף באב"ד אב"ד וינה. המלצה לעזור למוכ"ז בעניניו. פאדוואלאטשיסקא, תרצ"ו [1936]. • מכתב המלצה לחזן, מאת ד"ר לוי פריינד, רב של קהלת לבוב. לבוב, תרצ"ו [1936]. • מכתב רבי נטע שליסעל בעל "נטע שעשועים". [מונקאטש]. • מכתב רבי פנחס ליב כ"ץ, על גבי נייר מכתבים של אביו רבי אלי' כ"ץ אב"ד ראסלאוויטץ. טבת תרע"ד [1914]. • כתב סמיכה לשוחט, מאת רבי חנוך העניך שאפראן. בוקרשט, תש"ב [1942]. • שני מכתבים מאת רבי אברהם יעקב הכהן מו"צ בוילנא, המלצה לעזרה לאשה אומללה. ואישור העתקת מכתב. ווילנא, תרצ"ג [1933]. 12 מכתבים. גודל ומצב משתנים. מצב כללי, טוב עד בינוני.

פתיחה: \$300

אוסף מכתבי רבנים מגוון, הכולל: מכתבי המלצה ואישורים, מכתבי סמיכה לרבנים ולשוחטים, אישורי קבלת כספים ומכתבים משפחתיים. תרס"א-תרצ"ו בקירוב. • סמיכה לרבנות ולמורה הוראה, מאת רבי עוריאל דיין ומו"צ דקהילת טולטשין. טולטשין, תרס"ו [1907]. • מכתב רבי "בן ציון דון יוחאי" אב"ד לוצין. נכתב לבנו שבתי דון יחייא. [לוצין, תרפ"ח 1928?]. • מכתב עדות לקצב, מאת "בי דינא רבא" בחתימת האב"ד רבי משה הלוי איש הורוויץ. סטניסלב, תרצ"ה [1935]. • מכתב מאת רבי אברהם זרח הלוי רובינס (ריבאק), לארה"ב, אל כלתו שינא רחל. סמיאטיץ, קיץ תרס"א [אוגוסט 1901]. [בדצמבר 1901 (תרס"ב) הגיע הרב אברהם זרח לארה"ב, לנישואין עם כלתו]. • מכתב רבי ישראל איסר לעווין. סט. ג'והן, מיזורי, תרצ"ו [1936]. • מכתב רבי יהודה ליבוש באב"ד אב"ד פאדוואלאטשיסקא, אל

284. Collection of Letters and Documents - Rabbis of Krakow and Poland / Letters by Rabbis of Egypt and Damascus, Sent to Krakow

Collection of letters and documents, predominantly addressed to R. David Langerak of Krakow, author of Zichron David.

The collection contains: • Two letters by "The Chief Rabbinate of Egypt and its outskirts", with signatures of R. Nissim Ochana and of R. Chaim Nachum. 1936. • Letter by the Alexandria Beit Din, with the signature and handwritten addition of R. David Prato, Rabbi of Alexandria. 1936. • Letter by the Beit Din in Damascus signed by R. Nissim Yitzchak Nedava. Four notebook leaves in the same handwriting are enclosed with the letter. Damascus, 1937. • Letter by the "Chief Rabbinate in Tunis", signed by R. David Katorza. 1938. Open tear to letter. • Autograph letter (on a postcard) signed by R. Meir Klein, dayan and posek in Sátoraljaújhely (Ohel). Tevet 1935. • Handwritten leaf, "Takana Gedola", regulations in Yiddish concerning the prohibition of interest and heter iska, signed by rabbis of the Krakow Beit Din with the stamp of the Beit Din. Krakow, [1920s/1930s]. • Handwritten and signed ruling by R. Moshe Galenrenter, Rabbi of Klyetsk and Dzherzhonyuv. Dzherzhonyuv (Poland), [1940s]. Yiddish. • Postcard with a letter by R. Yechezkel Shraga Margaliot inquiring about the welfare of his family in Krakow. Jerusalem, [1920s/1930s]. The letters addressed to R. David Langerak, all deal with matters related to Torah measures. They were apparently written in response to his application to rabbis of Egypt, Tunis and Damascus to inquire about weight of coins in their respective countries. R. David Langerak of Wieliczka, Rabbi of Krakow. Author of Zichron David (Brooklyn 1992). Perished in the Holocaust.

9 items. Size and condition vary.

Opening price: \$1000

286. Letter of Ordination for a Shochet - Rabbi Refael Shapira of Volozhin, Rabbi of Babruysk - Babruysk, 1899

Letter handwritten and signed by Rabbi Refael Shapira. Babruysk, 1899.

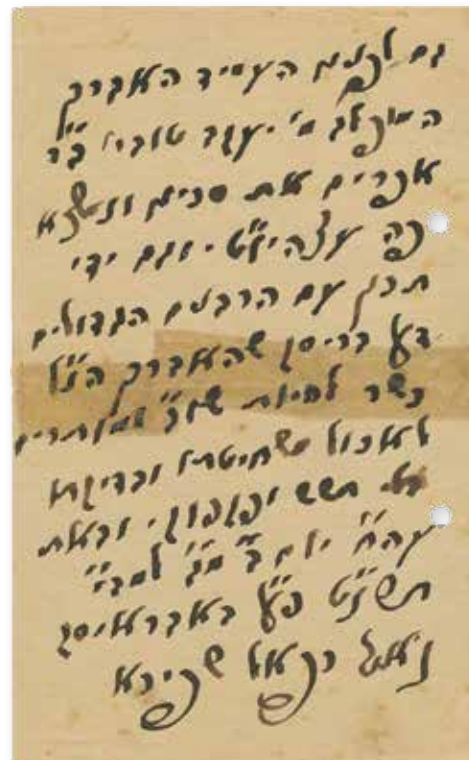
Writ of ordination for a shochet: "...Ya'akov Tuvia son of R. Efraim... together with the great rabbis of Brisk, I assert that this young man is fitting to be a shochet and bodek and it is permitted to eat from his shechita and bedika without any doubt or uncertainty".

R. Rafael Shapira, head of the Volozhin Yeshiva (1837-1921), son of R. Aryeh Leib, Rabbi of Kaunas and son-in-law of the Netziv of Volozhin (Naftali Zvi Yehuda Berlin) was renowned for his genius and diligence. From 1865-1881, he served as head of the Volozhin Yeshiva together with his father-in-law, the Netziv. He served in the rabbinates of Babruysk and other cities. In 1899, after the yeshiva was re-established, he returned to Volozhin and was appointed Rabbi and head of the yeshiva. During World War I, he fled to Minsk and taught Torah in the city for five years until his death. His son-in-law was R. Chaim HaLevi Soloveitchik, Rabbi of Brisk, author of Chiddushei Rabbeinu Chaim HaLevi.

This letter was written at the end of his tenure as Rabbi of Babruysk, before he returned to Volozhin at the end of that year. In this letter, he joins the ordination of "the great rabbis of the Brisk community" [apparently, referring to the letter of his son-in-law R. Chaim HaLevi Soloveitchik and his Beit Din, who already served as Rabbi of the city of Brisk at that time].

[1] leaf, 21 cm. 12 lines in his characteristic handwriting (using a thick quill). Good-fair condition. Repaired tear to central fold. Adhesive tape stains. File holes.

Opening price: \$1000

286

285. Collection of Rabbis' Letters - Authorizations, Ordinations and Recommendations

Varied collection of rabbis' letters, composed of letters of recommendation and authorizations, letters of ordination of rabbis and ritual slaughterers (shochatim), confirmation of receiving funds and family letters. Ca. 1901-1936.

Among the letters: • Letter of ordination to the rabbinate, by R. Ezriel, dayan and posek of the Tulchyn community. 1907. • Letter by R. Ben Zion don Yichye, Rabbi of Ludza. Written to his son Shabtai don Yichye. [1928?]. • Letter of testimony for a butcher. Signed by R. Moshe HaLevi Ish Horowitz, Rabbi of Stanislav. [1935]. • Letter by R. Avraham Zerach HaLevi Robins (Rybak), sent to the US, to his bride Sheina Rachel. Siemiatycze (Poland), August 1901 [in December 1901, R. Avraham Zerach arrived in the US for his wedding]. • Letter by R. Yisrael Isser Levine. St. Joseph, Missouri, 1936. • Ordination for a shochet. By R. Chanoch Heinrich Shafran. Bucharest, 1942. • Two letters by R. Avraham Yaakov HaCohen, posek in Vilna. [1933].

12 letters. Size and condition vary. Overall good to fair condition.

Opening price: \$300

286. כתב סמיכה לשוחט - רבי רפאל שפירא מוולוז'ין אב"ד בוברויסק - בוברויסק, תרנ"ט

למינסק, שם הרביץ תורה כחמש שנים עד פטירתו. חתנו הוא הגאון רבי חיים הלוי סלובייצ'יק, רבה של בריסק, בעל "חידושי רבינו חיים הלוי".

מכתב זה הוא משלהי תקופת כהונתו כרב ואב"ד בעיר בוברויסק, קודם שחזר לוולוז'ין בסוף אותה שנה. במכתב זה הוא מצטרף לסמיכה של "הרבנים הגדולים דקהלת בריסק" [כפי הנראה, הכוונה למכתב חתנו הגאון רבי חיים הלוי סלובייצ'יק ובית דינו, שבאותן השנים כבר כיהן כרבה של העיר בריסק].

דף, 21 ס"מ. 12 שורות בכתב ידו האופייני (כתיבה בקולמוס עבה). מצב טוב-בינוני. קרע משוקם בקפל שבמרכזו הדף. כתמים של נייר דבק. נקי תיק.

פתיחה: \$1000

מכתב בכתב ידו וחתימתו של הגאון רבי רפאל שפירא. בוברויסק, תרנ"ט [1899].

כתב סמיכה לשוחט: "גם לפנינו העמיד האברך המופלג מ' יעקב טוביה ב"ר אפרים את סכיניו ונמצא פה עצהו"ט [על צד היותר טוב] - וגם ידי תכון עם הרבנים הגדולים דק' בריסק, שהאברך הנ"ל כשר להיות שו"ב ומותרים לאכול משהיטתו ובדיקתו בלי חשש ופקפוק".

רבי רפאל שפירא ראש ישיבת וולוז'ין (תקצ"ז-תרפ"א), בנו של רבי אריה ליב אב"ד קובנא וחתנו של הנצי"ב מוולוז'ין. נודע בגאונותו ובהתמדתו. בשנים תרכ"ה-תרמ"א כיהן בראשות ישיבת וולוז'ין יחד עם חותנו הנצי"ב. כיהן ברבנות בבוברויסק ובערים נוספות. בשנת תרנ"ט, כשהוקמה הישיבה מחדש, חזר לוולוז'ין ונתמנה לאב"ד ור"מ. במלחמת העולם הראשונה גלה

287. Letter of Recommendation Handwritten and Signed by the Chafetz Chaim - Radin, 1924 - With a Blessing: "Be Blessed to G-d"

Letter handwritten and signed by R. "Yisrael Meir HaCohen", author of the Chafetz Chaim. [Radin (Radun)], Av 1924.

Recommendation for a student of the Radin Yeshiva, highly praising his Torah knowledge and his attributes, and stating that "it is a great mitzvah to welcome him wherever he goes, and those who receive him will be blessed to G-d... Yisrael Meir HaCohen".

R. Yisrael Meir HaCohen (Kagan) of Radin (1837-1933, Otzar HaRabbanim 12262), famous throughout the Jewish world by the name of his first book "Chafetz Chaim", head of the Radin Yeshiva and author of many halachic and mussar books: Mishnah Berura, Shemirat HaLashon, Ahavat Chessed and dozens more. This letter was written in his later years, at the age of 86 [the slight trembling of his hand due to his advanced age can be detected in his signature]. [1] leaf, official stationery. 14 x 21 cm. Six and a half autograph lines and signature. Good-fair condition. Wear and small tears. Stains.

Opening price: \$8000

287

287. מכתב המלצה, בכתב ידו וחתימתו של ה"חפץ חיים" - ראדין, תרפ"ד - עם ברכה: "יהיו ברוכים לך"

(תקצ"ז-תרצ"ג, אוצר הרבנים 12262), שנודע שמו בישראל, על שם ספרו הראשון "חפץ חיים", ראש ישיבת ראדין ומחבר ספרי הלכה ומוסר רבים: "משנה ברורה", "שמירת הלשון" "אהבת חסד" ועוד עשרות ספרים. לפנינו מכתב מזקנותו, בהיותו כבן 86 [נעקבות גילו ניכרים מעט ברעידות שבחתימת ידו]. [1] דף, נייר מסמכים רשמי. 14x21 ס"מ. שש וחצי שורות בכתב ידו וחתימתו. מצב טוב-בינוני. בלאי וקרעים קלים. כתמים.

פתיחה: \$8000

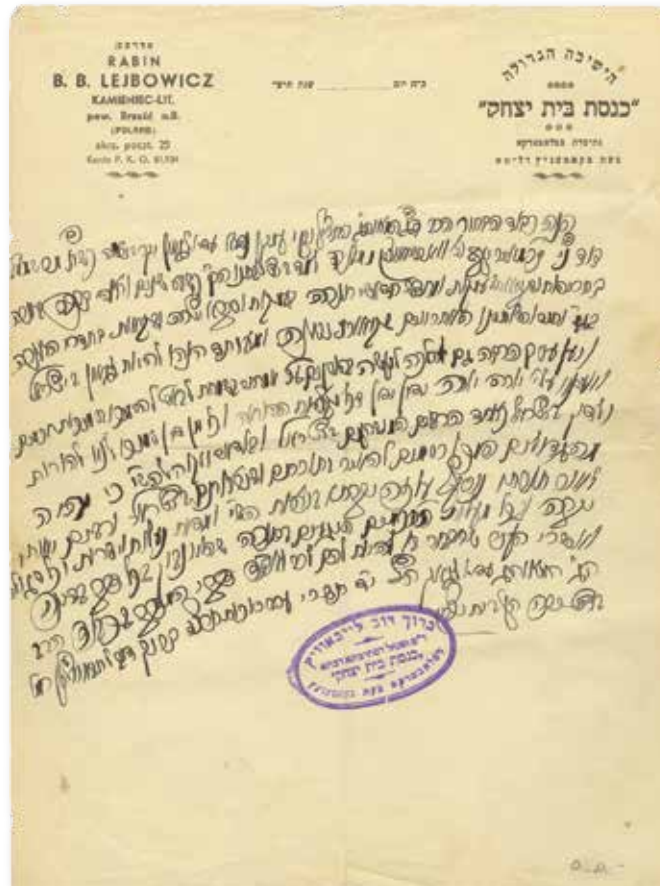
מכתב בכתב יד קדשו ובחתימתו של רבינו "ישראל מאיר הכהן" בעל ה"חפץ חיים". [ראדין], אב תרפ"ד [1924]. המלצה לתלמיד ישיבת ראדין: "הנה הבחור המוכיז שמו מר ישראל אשר הוא תלמיד ישיבתנו והוא מופלג גדול בתורה ויקר ערך מאד במעלות ובמדות, והיה כי ילך הלאה את דרכו בקודש יגיע בעז"ה למעלה גדולה ועומד להיות ברצות השם מגדולי התורה, ולכן מצוה רבה לקרבו בכל מקום בואו, ומכיריו יהיו ברוכים לך... ישראל מאיר הכהן". הגאון הצדיק רבן של ישראל, רבי ישראל מאיר הכהן מראדין

288. Letter of Ordination - Rabbi Baruch Ber Leibowitz, Head of the Kamenets Yeshiva

Letter handwritten and signed by R. Baruch Ber Leibowitz, head of the Knesset Beit Yitzchak Yeshiva, with a semicha [Yoreh Yoreh, Yadin Yadin] ordaining his disciple R. Shmuel David Varshovchik (Warszawczyk). Kamenets, 1934.

"The sharp erudite amazingly profound young prodigy... R. Shmuel David son of R. Meir Yaakov Varshovchik... studied at our yeshiva for seven years and grew in sagacious Torah study... has a future of growing to become a leading Torah figure... With a joyous heart... I ordain him with semicha... Yoreh Yoreh Yadin Yadin... because he will become one of the greatest celebrated Torah scholars whose Torah and fear of G-d will illuminate the Jewish People and many will bask in his light".

R. Baruch Dov (Ber) Leibowitz (1864-1940), author of Birkat Shmuel, was a great Torah teacher in his times. An illustrious disciple of R. Chaim of Brisk at the Volozhin Yeshiva, son-in-law of R. Avraham Yitzchak Zimmerman Rabbi of Halusk. After his father-in-law relocated to the Kremenchuk rabbinat, he succeeded him as rabbi of Halusk and established a yeshiva there. After a 13-year tenure, he was invited to serve as head of the Knesset Beit Yitzchak Yeshiva in Slobodka. During WWI, he traversed with his yeshiva to Minsk, Kremenchuk and Vilna, until he finally established the yeshiva in Kamenets. Author of Birkat Shmuel on Talmudic treatises, his Torah teachings are a bedrock of profound yeshiva Talmudic study. Recipient of the semicha: R. Shmuel David Varshovchik, a student at the Baranovich and Kamenets Yeshivas, and later a head of the Yaakov Yosef Yeshiva in the

288

US. In 1977, he remarried Rebbetzin Chana, widow of R. Noach Shimanovitz, founder and head of the Kfar Chassidim Yeshiva, and served as a head of that yeshiva until his death in 1988.

[1] leaf, official stationery. 29.5 cm. 13 autograph lines. Good condition. Folding marks. Wear and small tears to margins and folding marks.

Opening price: \$2000

288. מכתב סמיכה - הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ ראש ישיבת קמניץ

מכתב בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ ראש ישיבת "כנסת בית יצחק", סמיכת חכמים ["יורה יורה, ידין ידין"] לתלמידו רבי שמואל דוד וורשבצ'יק. קמניץ, תרצ"ד (1934).

"הנה כבוד הבחור הרב הגאון החריף ובקי עמקן נפלא עדין לגאון... כש"ת מר שמואל דוד נ"י בר מאיר יעקב ווארשאוויצ'יק... למד בשיבתנו הק' כשבע שנים וראה ברכה בתורה בחריפות... ומחדש חדשי תורה בעמקות וסברת ישראל... ומעוד הנה להיות לגאון בישראל... ע"כ אמרת בשמחת לב... להסמיכו בסמיכת חכמים... יורה יורה ידין ידין... כי יהיה מהגדולים המפורסמים להאיר בתורתם וביראתם בישראל ורבים יארתו לאורו".

הגאון הקדוש רבי ברוך דוב (בער) ליבוביץ (תרכ"ד-ת"ש), בעל 'ברכת שמואל', מגדולי מרביצי התורה בדורו. מתלמידי הגר"ח מבריסק בישיבת וואלוז'ין. חתן הגאון רבי אברהם יצחק צימרמן אב"ד הלוסק. כאשר עבר חותנו לכהן בקרמנצוג, מילא את מקומו ברבנות הלוסק והקים בה ישיבה. לאחר י"ג שנה הוזמן לכהן כראש ישיבת "כנסת בית יצחק" בסלובודקה. בתקופת מלחמת העולם הראשונה נדד עם ישיבתו למינסק, לקרמנצוג ולוילנא, עד שלבסוף הקים אותה בקמניץ. בעל 'ברכת שמואל' על סוגיות הש"ס. תורתו שבעל-פה ושבתה היא מאבני היסוד של הלימוד הישיבתי המעמיק.

מקבל הסמיכה: הגאון רבי שמואל דוד וורשבצ'יק, מתלמידי ישיבות ברנוביץ וקמניץ, ולאחר מכן מראשי ישיבת יעקב יוסף בתורה"ב. בשנת תשל"ז נשא לאישה בזיווג שני את הרבנית חנה אלמנת רבי נח שמואל וורשבצ'יק מייסד וראש ישיבת כפר חסידים, והיה מראשי הישיבה עד לפטירתו בשנת תשמ"ח.

[1] דף, נייר מסמכים רשמי. 29.5 ס"מ. 13 שורות בכתב יד קדשו. מצב טוב. סימני קיפול. בלאי וקרעים קלים בשוליים ובקפלי הנייר.

פתיחה: \$2000

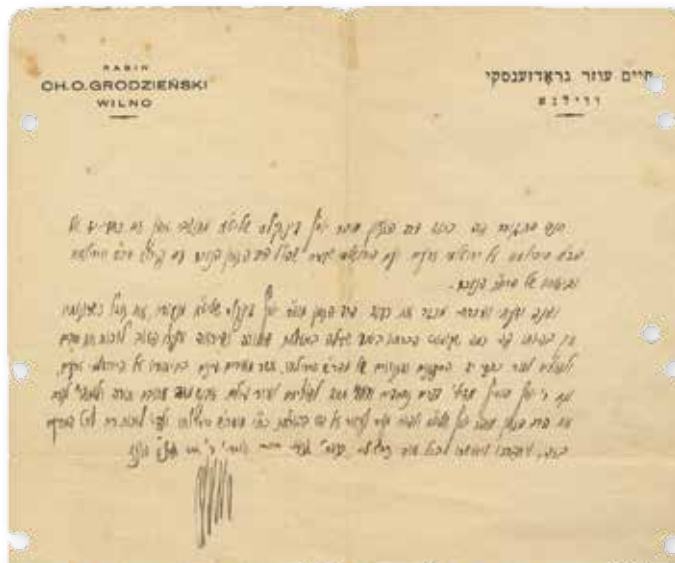
289. Letter of Recommendation by Rabbi Chaim Ozer Grodzinski

Letter signed by R. Chaim Ozer Grodzinski. Vilna, Shevat 1939.

Letter of recommendation for publishing a manuscript of the commentary of R. S. Sirilio on the Talmud Yerushalmi Seder Zera'im, by R. Yosef Dinkalis of Eretz Israel. In his letter, R. Chaim Ozer tells of his acquaintance with R. Dinkalis: "I am acquainted with R. Yosef Dinkalis from his youth and know of his great talent. On his short stay here, I discerned his Torah greatness even more". R. Chaim Ozer requests that "those who love the Torah and its learners" should help in publishing the manuscripts of R. S. Sirilio with the commentary of R. Y. Dinkalis.

Rabbi Chaim Ozer Grodzinski (1863-1940), pre-eminent Torah leader of his times, at the age of 11 he began his studies at the Volozhin Yeshiva under the tutelage of R. Chaim of Brisk and at 24 was appointed rabbi in Vilna. His involvement in public affairs began in his youth and for almost half a century, his opinion was sought as the deciding factor in all public issues which arose throughout the Jewish world. The first three parts of the *Achiezer responsa* were printed by the author himself (Vilna, 1922-1939), and Part 4 was printed from compilations (Bnei Brak, 1986).

Recipient of the recommendation: R. Yosef HaLevi Dinkalis (1894-1976), prominent Torah scholar, disciple of R. Itzele of Ponevezh, R. Baruch Ber Leibovitz and Rabbi Chaim Ozer. After his marriage, studied in the Kovne Kollel in Slobodka and

289

immigrated to Eretz Israel with the Chevron Yeshiva in 1925. In his later years, he moved to Bnei Brak and studied in the Ponevezh Yeshiva and in the Chazon Ish Kollel. Holy Torah scholar, he devoted his entire life to Torah study and published numerous books on *Sidrei Zera'im* and *Taharot*: *Seder Zera'im* on the Talmud Yerushalmi with the commentary of R. S. Sirilio and *Emunat Yosef* and *Da'at Yosef* commentaries on *Seder Taharot*, etc.

Official stationery, 18X22 cm. Scribal writing, with concluding line handwritten and signed by R. Chaim Ozer. Good-fair condition. Stains. Filing holes to margins. Partial tear to folding mark.

Opening price: \$600

289. מכתב המלצה מאת הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי

מכתב בחתימת הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי. ווילנא, שבט תרצ"ט [1939].

מכתב המלצה למפעל הוצאה מכתב יד של פירושי הר"ש סירילאו לתלמוד ירושלמי סדר זרעים, ע"י הגאון רבי יוסף דינקלס מארץ ישראל. במכתב מספר הגר"ע על הכרותו עם הרב דינקלס: "ידעתי והכרתי מכבר את כבוד הרב הגאון מוה"ר יוסף דינקלס שליט"א מנעוריו, את גודל כשרונותיו. אך בהיותו פה כמה שבעות הכרתיו ביותר שעלה במעלות התורה". רבי חיים עוזר מבקש מ"חובבי התורה ולומדיה" לעזור בהוצאת כתבי היד של מוהר"ש סירילאו, עם ביאוריו של הר"י דינקלס.

הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי (תרכ"ג-ת"ש), גדול דורו ורבן של כל בני הגולה. בגיל 11 נכנס ללמוד בישיבת וולוז'ין והיה מתלמידי הגר"ח מבריסק. בגיל 24 נתמנה לרב ומו"צ בוילנא. מגיל צעיר נשא בעול הציבור, ודעתו הכריעה במשך קרוב לחמישים שנה בכל השאלות הציבוריות שעלו על הפרק בכל תפוצות ישראל. שלשת החלקים הראשונים של ספר השר"ת שלו "אחיעזר" נדפסו ע"י המחבר עצמו (ווילנא, תרפ"ב-תרצ"ט), וחלק רביעי נדפס לראשונה מליקוטים (בני ברק, תשמ"ו).

מקבל ההמלצה: הגאון רבי יוסף הלוי דינקלס (תרנ"ד-תשל"ח), מגדולי תלמידי החכמים בדור שערב, תלמידים של הגאונים רבי איצליה מפוניבז', רבי ברוך בער ליבוביץ ורבי חיים עוזר. לאחר נישואיו למד ב"כולל קובנא" בסלבודקה, ועלה לארץ ישראל בשנת תרפ"ה יחד עם ישיבת חברון. לעת זקנתו עבר לבני-ברק וקבע תלמודו בישיבת פוניבז' ובכולל "חזון איש". גאון וקדוש, יגע בעיון רב בתורה-לשמה כל ימיו, הוציא לאור את עשרות-ספריו הנודעים על סדרי זרעים וטהרות: תלמוד ירושלמי סדר זרעים עם פירוש הר"ש סירילאו ופירוש "אמונת יוסף", "דעת יוסף" על סדר טהרות, ועוד.

נייר מסמכים רשמי 18x22 ס"מ. כתיבת יד יפה, עם שורת סיום בכתב ידו וחתמתו של רבי חיים עוזר. מצב טוב-בינוני. כתמים. נקבי תיוק בשוליים. קרע חלקי בסימן הקיפול.

פתיחה: \$600

290. מכתב רבי שמריהו יוסף קרליץ אל בנו ה"חזון איש" - קוסובה, תרע"ג

מכתב בכתב ידו של הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ אב"ד קוסובה. קוסובה (ליטא), אדר תרע"ג [1913]. נשלח לכווידאן (קונסטנטין, עיירה בצפון-מערב ליטא), אל בנו רבי אברהם ישעיה בעל ה"חזון איש" שהתגורר באותן השנים בכווידאן, עיר מגורי חותנו. הוא מבשר לו על מכתב שקיבל מבתו באדאנא החושבת לעבור לביאליסטוק, לאחר שבעלה רבי שמואל [רבי שמואל אליהו קאהן, לימים אב"ד אורצה] מצא בביאליסטוק משרה. הוא כותב כי "לא הודיעה לאיזה דבר נקרא לשם, רק שהיא כותבת שהענין הוא לפי חפצי ורוחי... יתן ד' שיהיה להצלחה ולרוחה". בסיום המכתב חתימתו האופיינית:

"שמריוסף" [חתימה בה אות יו"ד אחת משמשת יחדיו לשתיה המילים, שמרי' ויוסף].

הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ (תרי"ב-תרע"ו), בעל "בית תלמוד", כיהן כאב"ד וראש ישיבת קוסובה הסמוכה להורודנא. חתן הגאון רבי שאול קצנבלוגן אב"ד קוברין. תשעת בניו וחתניו היו אנשים גדולים בתורה וביראה, רבנים מפורסמים מגדולי דורם, מהם: רבי אברהם ישעיהו קרליץ בעל ה"חזון איש", רבי מאיר קרליץ אב"ד לכוביץ ומראשי מועצת גדולי התורה, רבי יעקב ישראל קניבסקי בעל "קהלות יעקב" (הסטיפלר), ועוד.

גלית דואר 14X9 ס"מ. מצב טוב-בינוני, קרעים משוקמים.

פתיחה: \$1000

290

290. Letter by Rabbi Shmaryahu Yosef Karelitz to his Son the Chazon Ish - Kosava, 1913

Autograph letter by R. Shmaryahu Yosef Karelitz Rabbi of Kosava. Kosava (Lithuania), Adar 1913.

Sent to Kvédarna (Konstantynowo, town in Northwest Lithuania), to his son R. Avraham Yeshaya, author of the Chazon Ish who at that time resided in Kvédarna, near his father-in-law. He informs his son of a letter received from his daughter who was considering moving to Białystok because her husband, R. Shmuel [R. Shmuel Eliyahu Kahn, later Rabbi of Orsha] received a position there. He writes: **"She did not write the matter to which he was summoned, she just writes that the matter is appropriate to my wishes and my spirit... G-d should bless them with success and plenty"**. The letter ends with his usual signature: **"Shmaryosef"** [One letter Yud representing the mutual letter Yud of both his names, Shmaryahu and Yosef].

R. Shmaryahu Yosef Karelitz (1852-1916), author of Beit Talmud, served as Rabbi and head of the Kosava Yeshiva near Grodno. Son-in-law of R. Shaul Katzenelbogen Av Beit Din of Kobryn. All his nine sons and sons-in-law were prominent G-d fearing Torah scholars and important rabbis. Among them are Avraham Yeshayahu Karelitz, author of Chazon Ish, R. Meir Karelitz Av Beit Din of Lachowicze and one of the heads of Mo'etzet Gedolei HaTorah and R. Ya'akov Yisrael Kanievsky author of Kehilot Ya'akov (the Steipler).

Postcard, 9X14 cm. Good-fair condition, repaired tears.

Opening price: \$1000

291. מכתב מהרבנית ראשא לאה קרליץ, ובנה הגאון רבי יצחק זונדל (רבי איצ'לה) קרליץ מקוסובה - קוסובה, תרפ"ו

מכתב (ביידיש) בכתב ידה וחתמתה של הרבנית "ראשה קארעליץ". קאסאווא (קוסובה), אייר תרפ"ו [1926]. בשולי המכתב נוספו שלש שורות (בעברית) בכתב ידו וחתמתו של בנה הגאון רבי יצחק זונדל [ר' איצ'לה קרליץ מרבני קוסובה]. המכתב נכתב אל ילדיה שבווילנא "טייערע קינדער לעבין" [=ילדי היקרים שיחיו]. בתוך המכתב ברכות לרגל ברית של אחד מנכדיה.

הגאון רבי יצחק זונדל (רבי איצ'לה) קרליץ (תרמ"א בערך-תש"ב), מדמויות ההוד של יהדות ליטא. מרבני קוסובה וראש הישיבה בעיר. איש קדוש ומורם מעם, אשר שמו הלך לפניו בכל רחבי ליטא בגדולתו ובצדקותו, חולים וקשי יום התדפקו על דלתו בבקשתם לברכה ולעצה. לאחר פטירת אביו, נתמנה רבי איצ'לה ע"י בני קוסובה לרב העיר, אך הוא מסר את כס הרבנות לגיסו הגאון רבי אבא סוויאטיצקי, כשהוא מסייע לו בכל עניני הרבנות, ובאופן בלתי רשמי היו כל עניני העיירה נחתכים על פיו. בני קהילת קוסובה העריצוהו ונקשרו אליו כשהם מתארים את דמותו כ"מלאך אלוקים". רבים מבני הנוער בעיירה הגיעו בהשפעתו ללמוד בישיבה, נוהים אחרי אישיותו הקורנת כפרפרים אחרי מקור האור. נספה בשואה ביום ש"ק י"א מנ"א תש"ב, בהריגת קהילת קוסובה, אנשים נשים וטף יחד עם רבם הנערץ רבי איצ'לה, אשר קידשו שם שמים בחייהם ובמותם, הי"ד. [נתקיימה בו סימטת חייו הרגילה בפיו: כי "יהודי מחוייב לעשות קידוש' לא בשבת בלבד, אלא בכל יום - קידוש השם..."].

הרבנית ראשא לאה קרליץ (תרי"ד בערך-חשון תש"א 1852-1940), בתו של הגאון רבי שאול קצנבלוגן אב"ד קוסובה וקוברין. בשנת תרל"ד נישאה לבעלה הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ (תרי"ב-תרע"ו), שבשנת תרמ"ב מונה לרבה של קוסובה (הסמוכה להורודנא), על מקום חותנו שעבר לכהן ברבנות קוברין. היתה ידועה בצדקתה ובצניעותה, ולא לחינם זכתה כי כל תשעת בניה וחתניה היו אנשים גדולים בתורה וביראה, רבנים מפורסמים מגדולי דורם, מהם: רבי אברהם ישעיהו קרליץ בעל ה"חזון איש", רבי מאיר קרליץ אב"ד לכוביץ ומראשי מועצת גדולי התורה, רבי יצחק זונדל קרליץ הי"ד ממלא מקום אביו ברבנות קוסובה, רבי משה קרליץ מווילנא בעל "אור חדש". חתניה רבי שמואל גריינמן, רבי אבא סוויאטיצקי אב"ד קוסובה וטיקטין, רבי שמואל אליהו קאהן אב"ד אורצה, רבי נחום מאיר ציבולניק-קרליץ, ורבי יעקב ישראל קניבסקי בעל "קהלות יעקב" (הסטיפלר).

פעם אחת שאל אותה ה"חפץ חיים", במה זכתה לורע צדיקים? והשיבה אולי בזכות שהתנהגתי בצניעות יתירה, ומעולם לא ראו

291. Letter by Rebbetzin Rasha Leah Karelitz and her Son Rabbi Yitzchak Zundel Karelitz, Rabbi of Kosava - Kosava, 1926

A letter (in Yiddish) handwritten and signed by Rebbetzin "Rasha Karelitz". Kosava, Iyar 1926. Three lines (in Hebrew) handwritten and signed by her son R. "Yitzchak Zundel" [R. Itzele Karelitz, rabbi in Kosava], were added at the end.

The letter was written to her children in Vilna ("My dear children") and contains blessings on the occasion of the circumcision of one of her grandchildren.

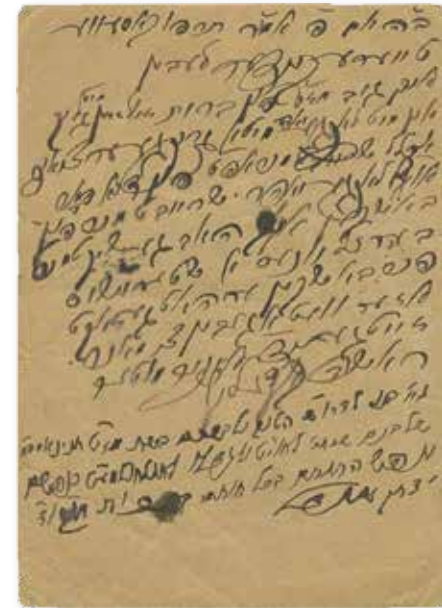
R. Yitzchak Zundel (R. Itzele) Karelitz (ca. 1881-1942), a glorious Torah figure from Lithuania, Rabbi of Kosava and head of the yeshiva in the city. A holy, lofty Torah scholar, his name was celebrated throughout Lithuania for his greatness and piety. Ill and all in need knocked on his door seeking his blessing and council. After his father's death, R. Itzele Karelitz was appointed by the Kosava community as their rabbi, but he conceded the position in favor of his brother-in-law R. Abba Swiatycki, assisting R. Abba in all rabbinical matters. Unofficially, all the town's issues were determined according to R. Itzele's opinion. The Kosava community revered him and were fiercely attached to him describing him as an "Angel of G-d". Many youths in the city studied in yeshivas due to his influence, drawn to R. Itzele's shining personality. The Kosava community, men, women and children were murdered during the Holocaust on Shabbat the 11th of Av 1942, together with their beloved and esteemed rabbi, living and dying sanctifying G-d's Name [R. Itzele was wont to say that "A Jew is obligated to make Kiddush not only on Shabbat, but every day - 'Kiddush Hashem'..."]. Rebbetzin Rasha-Leah Karelitz (ca. 1854-1940), daughter of R. Shaul Katzenelbogen, Rabbi of Kosava and Kobryn. In 1874, she married R. Shemarya

Yosef Karelitz (1852-1916), who in 1882 succeeded his father-in-law as Rabbi of Kosava (near Grodno) after the latter progressed to the Kobryn rabbinat. She was celebrated for her piety and modesty and merited seeing all her nine sons and sons-in-law become famed Torah scholars and G-d fearing individuals. Among them: R. Avraham Yeshaya Karelitz, author of the Chazon Ish; R. Meir Karelitz, Rabbi of Lachowicze and one of the heads of Mo'etzet Gedolei HaTorah; R. Abba Swiatycki, Rabbi of Kosava and Tykocin (Tiktin); and Rabbi Ya'akov Yisrael Kanievsky, author of Kehillot Ya'akov (the Steipler). Once, the Chafetz Chaim asked her how she merited such pious children to which she responded: Perhaps because I conducted myself with excessive modesty and the beams of my home never saw the hairs of my head. Reputedly, she fell ill soon after her marriage and the doctors warned her that giving birth may risk her life. Her father, R. Shaul, suggested that his son-in-law divorce her to enable him to have children but Rebbetzin Rasha-Leah heroically decided to bear children saying that G-d created her for this purpose and He will have mercy (HaChazon Ish B'Dorotav, p. 17).

During WWI her husband died and in her senior years, she made aliya to Eretz Israel and for several years lived in Bnei Brak near her son the Chazon Ish and near her daughter, the Steipler's wife, seeing firsthand the great stature of both her son and son-in-law.

Postcard, 10X14.5 cm. Good condition. Light wear.

Opening price: \$500

291

קורות ביתי את שערות ראשי. לפי המסופר חלתה מיד לאחר נישואיה, והרופאים הוזהירו כי היא עלולה להסתכן בלידת ילדים. אביה הגאון רבי שאול הציע או לחתנו בלית ברירה, שיתגרשו זה מזו בכדי שיוכל להעמיד דורות, אולם היא חשבה אחרת, התאזרה גבורת נפש והחליטה במסירות נפש "לכך נוצרתי ומשמים ירחמו" (החזון איש בדורותיו, עמ' יז). בשנות מלחמת העולם הראשונה נתאלמנה מבעלה, ובערוב ימיה עלתה לארץ ישראל, שם התגוררה שנים אחדות בבני ברק, בקירבת בנה ה"חזון איש" ובתה הצעירה אשת ה"סטייפלער", כשעיניה רואות בגדולת בנה ה"חזון איש", ומתקיים בה "אשרי יולדתו".

לגוית דואר, 14.5x10 ס"מ. מצב טוב. מעט בלאי.

פתיחה: \$500

292. מכתבי רבנים, כרטיסי ביקור ומסמכים שונים - וינה וניו יורק

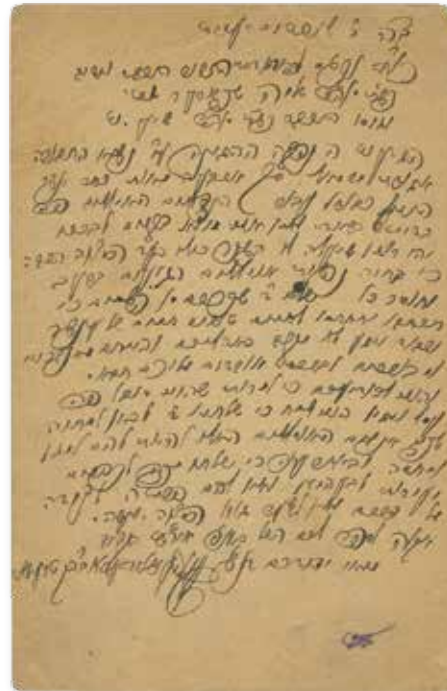
צרוור מסמכים וניירת מעובדו של הנגיד ר' שלמה שפארער מוינה וניו יורק, תר"פ-תש"י בקירוב [1920-1955].

בין הפריטים:

- מכתבי רבנים (על גבי גלויות) שנשלחו אל ר' שלמה שפארער, בהם: מכתב הגאון רבי יחיאל מיכל לייטער, אב"ד דונאיוב [תרכ"ד-תרצ"ג, מוקני רבני גליציה, בעל "דרכי שלום"]; מכתב הגאון רבי אליעזר לייטער אב"ד טרעבוואלא [תרמ"ב-תש"ד. נספה בשואה. אוצר הרבנים 2535]; מכתב רבי משה'לי פרענקל מברוקס (ניו יורק).
- כרטיסי ביקור של אישים שונים, בהם: רבי משה הלוי שטיינברג אב"ד בראדי; רבי אשר באב"ד מטארטיקו רב"ד בודאפעסט; Sol Apfel; ועוד.
- פנקס כתובות, רישומי יארצייט, שני דפים עם סימון מיקומי קבורה, מכתבים ומסמכים נוספים בכתב-יד ובדפוס.

20 פריטים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$300

292

292. Letters of Rabbis, Calling Cards and Various Documents - Vienna and New York

Collection of letters and papers from the estate of the notable R. Shlomo Shporer of Vienna and New York, ca. 1920-1955.

Among the items:

- Rabbis' letters (on postcards) send to R. Shlomo Shporer. Among them: a letter by R. Yechiel Michel Leitner, Rabbi of Dunajów [1864-1933, elder Galician Rabbi, author of Darkei Shalom]; letter by R. Eliezer Leitner Rabbi of Terebovlya [1884-1944. Perished in the Holocaust. Otzar HaRabbanim 2535]; letter by R.

Moshe'li Frankel of Bronx NY.

- Calling cards of various people, including: R. Moshe HaLevi Steinberg Rabbi of Brody; R. Asher Babad of Tartikov Rabbi of Budapest; Sol Apfel; etc.

- Address books, yartzheit lists, two leaves with marking of burial sites and other handwritten and printed documents.

20 items. Size and condition vary.

Opening price: \$300

293. מכתב על לימוד "הדף היומי" ו"המשנה היומית" - מאת הגאון מקוויגלוב רבי אריה צבי פרומר

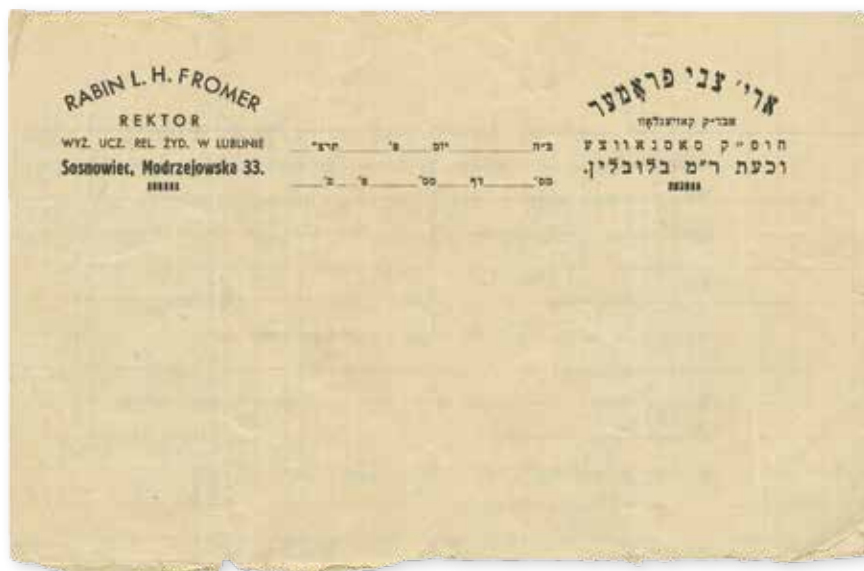
מכתב בכתב ידו וחתמתו של הגאון מקוויגלוב, רבי "אריה צבי" פרומר, ראש ישיבת "הכמי לובלין". [לובלין, תרח"צ 1938].

נשלח אל רבי דוד צבי זילברשטיין מרבני תל אביב, לקראת סיום הש"ס במחזור השני של "הדף היומי", ובו בקשה כי יעורר בנאמו ברדיו לקראת סיום הש"ס, על הוספת לימוד "משנה יומית" כפי תקנת הרבנים ב"כנסיה הגדולה" השלישית: "בהתאם עם הנאום שנשא כבודו ע"י הראדיא לטובת דף יומי ויח"ל, וכאשר כבר נהאשר ונתקבל ע"י הכנסיה [ה] הגדולה לספח את המשנה יומית עם הדף יומי, כדי שיהי [ה] סיום הש"ס שלם עם ב' הסדרים שאין עליהם גמ' [רא] זרעים וטהרות. ע"כ אבקש כי ביום כ"ח סיון הבע"ל [הבא עלינו לטובה], כאשר כבודו ינאם לטובת הדף יומי, ידבר גם אודות המשנה יומית. בסידור השלישי נסדר המשנה יומית כל הששה סדרים, ב' משניות ליום, לבד סדר טהרות שהוא חמור ביותר משנה א' ליום... הנני שולח בזה סדר משנה יומית חדש, גם מכתבי הצדיקים מפולין. והי [ה] נכון מאד לדבר עוד הפעם ע"י ראדיא כדי להפיץ גם המשנה יומית ביחד עם הדף יומי".

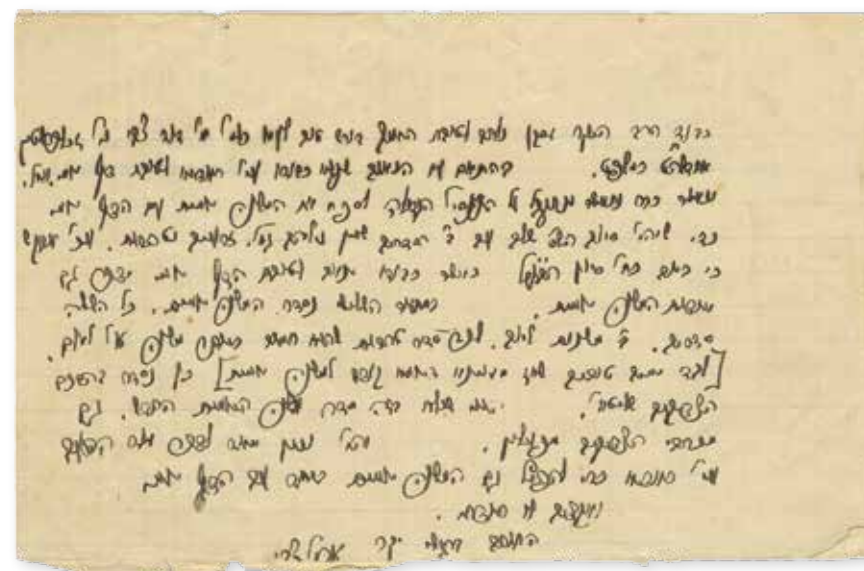
הגאון רבי אריה צבי פרומר - "הקוויגלובער" (תרמ"ד-תש"ג), מגאוני פולין הנודעים. נכד האדמו"ר רבי דובריש מאושפיצין ותלמיד מובהק של המחבר הגאון בעל ה"אבני נזר" מסוכטשוב. גדול בנגלה ובנסתר, ראש ישיבה ומפוסקי הדור. אב"ד זאווריצע, קוויגלוב וסוסנובצ'ה. ראש ישיבת סוכטשוב ומראשי ישיבת חכמי לובלין. לאחר פטירת רבי מאיר שפירא בשנת תרצ"ד (1933), נתמנה למלאות את מקומו בראשות הישיבה. פעל רבות להפצת וחיוק תקנת לימוד "הדף היומי" שייסד רבי מאיר שפירא. בעל שורת "ארץ צבי" ו"שיח השדה". נספה בשואה, הי"ד. נייר מסמכים רשמי כפול. בדף הראשון כותרת מודפסת: "ארי צבי פראַמער - אבד"ק קאזיגלאוו - חופ"ק סאסנאווצע, וכעת ר"מ לובלין". המכתב נכתב בדף השני.

14.5X23 ס"מ. מצב טוב-בינוני, קמטים. חסר חציו התחתון (הריק) של הדף, עם פגיעה קלה בחתימה.

פתיחה: \$1200

293b

293a

293. Letter Regarding the Study of Daf HaYomi and the Mishnah HaYomit - By the Gaon of Kozięglowy, Rabbi Aryeh Zvi Frumer

Letter handwritten and signed by the Gaon of Kozięglowy, R. Aryeh Zvi Frumer, head of the Chachmei Lublin Yeshiva. [Lublin, 1938].

Sent to R. David Zvi Zilberstein of Tel Aviv, towards the completion of the second cycle of studying the entire Talmud in the framework of HaDaf HaYomi. The letter contains a request that in the speech R. Zilberstein intends to broadcast on the radio, he arouse his audience to add the study of the Mishnah Yomit complying with the regulation of the rabbis at the third "Great Assembly": "...**That the Siyum of the entire Talmud should be completed together with the two Sedarim which do not have an accompanying Talmud, Zera'im and Taharot. Therefore, I request that on the upcoming 28th of**

Sivan, at the time you speak in favor of the Daf HaYomi, you also speak about the Mishnah Yomit... I hereby am sending you the new schedule for the Mishnah Yomit and also letters by Polish Torah scholars...".

Rabbi Aryeh Tzvi Frumer - "The Kozięglower" (1884-1943), famous Polish Torah scholar. Grandson of R. Dovrish of Oświęcim and prominent disciple of the author of Avnei Nezer of Sochaczew. Proficient in revealed and hidden Torah, head of yeshiva and leading posek. Rabbi of Zawidz, Kozięglowy and Sosnowiec. Head of the Sochaczew Yeshiva and one of the heads of the Chochmei Lublin Yeshiva. After the death of R. Meir Shapira in 1933, he was appointed his successor as head of the yeshiva. He

was very active in disseminating and encouraging the study of the Daf HaYomi initiated by R. Meir Shapira. Author of Eretz Zvi responsa and Si'ach HaSadeh. Perished in Holocaust.

Official double-leaf stationery. The first leaf bears a printed title: "Aryeh Zvi Frumer - Rabbi of Kozięglowy - here in Sosnowiec, and now Rosh Metivta in Lublin". The letter is written on the second leaf.

14.5X23 cm. Good-fair condition, creases. Lacking bottom part of leaf (blank), with slight damage to the signature.

Opening price: \$1200

294. Letter Signed by Rabbi Yitzchak Ze'ev HaLevi Soloveitchik of Brisk

Letter signed by the Brisker Rav, R. "Yitzchak Ze'ev HaLevi Soloveitchik". Jerusalem, 1954.

Confirmation of study for "the student at our holy yeshiva, the Brisk Yeshiva", a previous student at the Slobodka Yeshiva in Bnei Brak who left to study at the Brisk Yeshiva. The entire letter is handwritten by his eldest son R. Yosef Dov HaLevi [who founded and managed the yeshiva in Jerusalem], and is signed by his father, R. Yitzchak Ze'ev Soloveitchik. Rabbi Yitzchak Ze'ev Soloveitchik (1886-1959), son of R. Chaim HaLevi Soloveitchik of Brisk and grandson of the Beit HaLevi, from a young age was acclaimed as one of the greatest Torah scholars of the generation. In 1920 [at the age of 32], he succeeded his forefathers as rabbi of Brisk, and directed the Jewish interests of his city and of the entire region. He and some of his children survived the Holocaust and immigrated to Jerusalem, rebuilding the Brisk yeshiva. The Torah world in Eretz Israel and abroad acknowledged his authority. His novellae were published in Chiddushei Maran Ryz [R' Yitzchak Ze'ev] HaLevi on the Rambam and on the Torah, and in Chiddushei HaGryz. Until our times, his Torah teachings constitute a basis for profound Torah study in yeshivas, and for Torah outlook and leadership of Charedi Jews in our generation.

[1] leaf, official stationery of "Committee of Yeshivath Brisk Jerusalem". 16.5 x 20.5 cm. Good condition. Damages to margins.

Opening price: \$800

294

היהדות בעירו ובכל האזור. בימי השואה ניצל עם חלק מילדיו ועלה לירושלים, בה הקים מחדש את ישיבתו. סמכותו הוכרה בכל העולם התורני בארץ ובחול. ספריו: "חידושי מרן רי"ז הלוי", על הרמב"ם ועל התורה. כתבי שמועות חידושי יצאו לאור בספרי "חידושי הגרי"ז", ועד היום מהווה תורתו אבן-יסוד בלימוד המעמיק בישיבות, וביסודות ה"השקפה" וההנהגה של היהדות החרדית בדורנו.

[1] דף, נייר מסמכים רשמי של "ועד ישיבת בריסק בעיה"ק ירושלים". 16.5x20.5 ס"מ. מצב טוב. פגמים בשולי הדף.

פתיחה: \$800

294. מכתב בחתימת מרן הגרי"ז סולובייצ'יק מבריסק

מכתב בחתימת ידו של הרב מבריסק, רבינו "יצחק זאב הלוי סאלאווייצ'יק". ירושלים, תשי"ד [1954].

אישור לימודים ל"תלמיד ישיבתנו הק[דושה] ישיבת בריסק", שעבר ללמוד בה לאחר שלמד בעבר בישיבת סלבודקה בבני ברק. כל המכתב נכתב בכתב יד בנו הבכור רבי יוסף דוב הלוי [שייסד וניהל את הישיבה בירושלים], וחתום בחתימת ידו של אביו הגרי"ז.

הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק (תרמ"ז-תש"ך 1886-1959). בנו של רבינו חיים הלוי (הגר"ח) מבריסק, ונכדו של ה"בית הלוי". עוד בחיי אביו, בהיותו בגיל צעיר כבר נחשב לאחד מגדולי הדור המפורסמים. בשנת תר"פ (בהיותו כבן 32) מונה למלא מקום אבותיו ברבנות העיר בריסק, בסמכותו התורנית ניהל את עניני

295. Interesting Letter by Rabbi Yosef Dov HaLevi Soloveitchik - Inquiry Regarding Location of a Holocaust Refugee

Letter handwritten and signed by R. "Yosef Dov Ber HaLevi" Soloveitchik. [Jerusalem, ca. 1944].

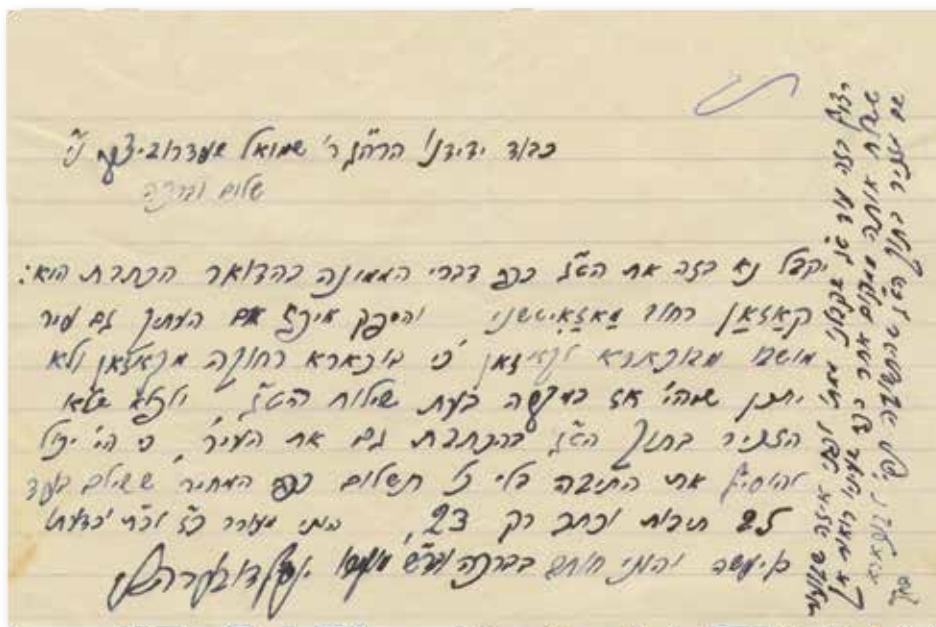
Sent to R. Shmuel Szczedrowicki, a head of Agudat Yisrael in Tel Aviv, who was active in rescuing Holocaust refugees throughout Russia. The letter contains an inquiry regarding the location of a Holocaust refugee who reached Bukhara, and apparently continued his wanderings. R. Soloveitchik investigates the matter and makes "Brisker diyukim" from the telegrams received from that Jew, to try and discover his location. An addition appears at the foot of the letter, signed: "The aforementioned".

The reason behind the attempt to locate the refugee is unclear, whether to send him rescue packages or for purposes of writing a divorce bill, etc. The "diyukim" in the letter are characteristic to his father, R. Yitzchak Ze'ev of Brisk, and the letter was probably written at his behest.

R. Yosef Dov (R. Yoshe Ber) HaLevi Soloveitchik (1916-1981), eldest son of the Brisker Rav R. Yitzchak Ze'ev, the Gryz. During the Holocaust, he immigrated with his father to Jerusalem, and assisted him in founding the Brisk Yeshiva in Jerusalem, which he later headed. He was one of the most illustrious Torah scholars of the previous generation, and many of his disciples are famous rabbis and heads of yeshivas throughout the world. The recipient, R. Shmuel Szczedrowicki (1907-1978), Rabbi of Białystok and a head of Agudat Yisrael in Tel Aviv. During the Holocaust, he was sent to the Far East on rescue missions on behalf of Agudat Yisrael and the Organization of Rabbis from Poland, to tend to the needs of refugees in the Far East, in Siberia and throughout Russia, in the capacity of representative of the Jewish Agency and the exiled Polish government.

[1] leaf. 10.5 x 16 cm. Approx. 13 autograph lines. Good condition.

Opening price: \$400

295

295. מכתב מעניין מהגרי"ד הלוי סולובייצ'יק - בירור אודות מקום המצאו של אחד מפליטי השואה

שהבירור חשוב לעניני נוסח כתיבת גט וכיו"ב. הדיוקים שבמכתב אופייניים לאביו מרן הגרי"ז מבריסק, ומסתבר שהמכתב נכתב בשליחותו.

הגאון רבי יוסף דוב (ר' יושע בער) הלוי סולובייצ'יק (תרע"ו-תשמ"א), בנו הבכור של הרב מבריסק רבי יצחק זאב - הגרי"ז. בשנות השואה עלה עם אביו לירושלים, והקים עמו את ישיבת בריסק בירושלים, שלימים עמד בראשותה. נחשב לאחד מגדולי התורה בדור האחרון, ורבים מתלמידיו ראשי ישיבות ורבנים מפורסמים ברחבי העולם.

מקבל המכתב: רבי שמואל שדרוביצקי (תרס"ז-תשל"ח), הרב מביאליסטוק ומראשי "אגודת ישראל" בתל אביב. בתקופת השואה נשלח למזרח הרחוק בשליחויות הצלה, מטעם אגודת ישראל וארגון הרבנים יוצאי פולין, לטפל בעניני הפליטים במזרח הרחוק, בסיביר וברחבי רוסיה, בתור נציג הסוכנות היהודית והממשלה הפולנית הגולה.

[1] דף. 10.5x16 ס"מ. כ-13 שורות בכתב ידו. מצב טוב.

פתיחה: \$400

מכתב בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי "יוסף דובער הלוי" סולובייצ'יק. (ירושלים, תש"ד בקירוב).

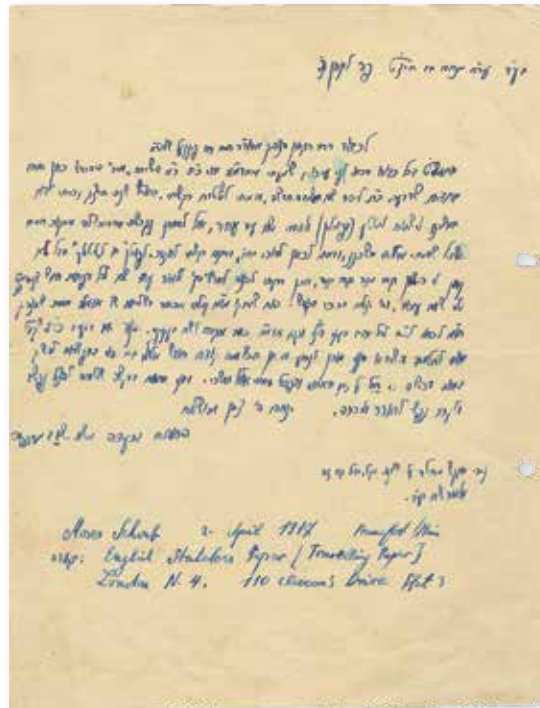
נשלח אל רבי שמואל שדרוביצקי מראשי "אגודת ישראל" בתל אביב, שעסק בפעילות הצלה לפליטי השואה ברחבי רוסיה. תוכן המכתב: בירור אודות מקום המצאו של אחד מפליטי השואה שהגיע לבוכרה וכנראה המשיך בנדודיו למקום אחר. בתוך הדברים חוקר הגרי"ד ומדייק דיוקים "בריסקאיים" במברקים שהגיעו מאותו יהודי, כדי לברר היכן הוא שוהה באמת: "...קבל נא בזה את הט"ג [טלגרמה, מברק]. כפי דברי הממונה בהדואר הכתובת הוא: קאזאן רחוב מאזאייטשני, והספק איפא אם העתיק גם עיר מושבו מבוכארא לקאזאן, כי בוכארא רחוקה מקאזאן ולא יתכן שיהיה אז במקרה בעת שילוח הט"ג. ולפלא שלא הזכיר בתוך הט"ג בהכתובת גם את העיר, כי היה יכול להוסיף את התיבה בלי כל תשלום, כפי המחיר ששילם בעד 25 תיבות וכתב רק 23. הנני מעורר כ"ז לכת" [כל זה לכבוד תורתו] וכדעתו כן יעשה...". בשולי המכתב הוספה חתומה: "הנ"ל".

לא ברור מתוך המכתב מדוע היה לו חשוב לברר את מקום הימצאו של הפליט, האם למטרת שילוח חבילות הצלה, או

296. Letter by Rabbi Moshe Schwab - Concerning Founding a Yeshiva in Eretz Israel, Shortly Before the Holocaust - London, 1939

Interesting letter, handwritten and signed by the young man "Moshe Schwab of Frankfurt" [later, mashgiach of the Gateshead Yeshiva, author of Maarchei Lev]. Sent to R. Chaim Ze'ev Finkel in Tel Aviv. London, July 1939 [several weeks before the German invasion of Poland at the outbreak of WWII]. In the letter, R. Schwab considers traveling to Eretz Israel to participate in the founding of a new yeshiva by R. Chaim Ze'ev Finkel in Tel Aviv. He describes the events and hardships caused by his expulsion to England by the government due to his German nationality, interrupting his studies at Lithuanian-Polish yeshivas. He relates that he received a letter from his teacher R. Eliezer Yehuda Finkel, the head of the Mir Yeshiva, suggesting that he travel to Tel Aviv to participate in founding the new yeshiva. R. Moshe Schwab asks if he has a reason to travel to Eretz Israel. He writes that if R. C. Z. Finkel will accept him as a student in his yeshiva, he is willing to travel immediately before the month of Elul. The letter is signed "Moshe Schwab of Frankfurt".

R. Moshe Schwab (1917-1979), mashgiach of the Gateshead Yeshiva and a leading mussar figure in England, born in Frankfurt, he travelled at the age of 16 to Lithuania [following in the footsteps of his elder brother, R. Shimon Schwab, who became a prominent rabbi in the US] to study at the Kamenets Yeshiva. He continued his studies in Baranovich and Mir, returning to the Kamenets Yeshiva in 1938. A few months later, he was compelled to flee the country due to his German nationality and he returned to his parents' home in England [they had moved to London several years previously]. There he studied at the yeshiva of R. Moshe Shneider in London [this letter indicates that he was unhappy with the atmosphere in that yeshiva and yearned to move to a yeshiva more similar to the Lithuanian-

296

style yeshivas. See Yeshurun, 21, pp. 367-369, for a letter of inspiration written to him by his teacher R. Reuven Grozovsky during those trying times - see enclosed material]. In 1942, he wed the daughter of R. David Baddiel, who was among the founders of the Gateshead community, and joined the initiators of the Kollel established by R. Dessler that year in Gateshead. In 1947, he joined the staff of the Beit Yosef Yeshiva in Gateshead, and many students matured under his tutelage. Some of his discourses were published in the Maarchei Lev series of books. [1] leaf. 27 cm. Good-fair condition. Small tears and stains.

Opening price: \$300

296. מכתב רבי משה שוואב - אודות הקמת ישיבה בארץ ישראל, ערב השואה - לונדון, תרצ"ט

מכתב מעניין בכתב ידו וחתמתו של הבחור "משה שוב מפרנקפורט" [לימים, משגיח ישיבת גייטסהד, בעל "מערכי לב"]. שנשלח לתל אביב אל רבי חיים זאב פינקל. לונדון, ערב ראש חודש אב תרצ"ט (יולי 1939 - מספר שבועות לפני הפלישה הגרמנית לפולין בפרוץ מלחמת העולם השנייה).

במכתב מתעניין רבי משה שוואב על אפשרות נסיעה לארץ ישראל כדי להשתתף בהקמת ישיבה חדשה אשר הרב חז"פ פינקל עמד להקים בעיר תל אביב. הוא גם מתאר את קורותיו ותלאותיו, כאשר גורש לאנגליה מלימודיו בישיבות בליטא-פולין ע"י הממשלה, מכיון שהוא יוצא גרמניה, וכך הוא מספר: "בחורף שנת תרצ"ג זכיתי לבוא מאשכנז לישיבות ליטטע בפולין ולמדתי שם עד עתה, אבל עתה נגרשתי מהממשלה ממקור חיים שבביל שהייתי מילידי אשכנז...". בהמשך המכתב הוא כותב שקיבל מכתב מרבי אליעזר יהודה פינקל "אדמו"ר אָבִי כ"ת", בו הציע לו רבו ראש ישיבת מיר לנסוע לתל אביב, כדי להשתתף בהקמת הישיבה החדשה. ר' משה שוואב שואל האם יש לו שבביל מה לנסוע: "...אם בדעת כ"ת לקבל אותי לתלמיד בישיבתו, הנני מוכן לנסוע מכאן תיכף ומיד קודם חודש אלול... כי חבל על זמן האבוד, ובפרט בימי אלול ותשרי... בבקשה שטווח להציל נפשי ולקרב נפש לתורה ויראה... החותם ברעדה - משה שוב מפרנקפורט".

הגאון הצדיק רבי משה שוואב (תרע"ז-תשל"ט), משגיח ישיבת גייטסהד ומגדולי המוסר באנגליה. נולד בפרנקפורט שבגרמניה ובגיל ט"ז נסע לליטא [בעקבות אחיו הגדול רבי שמעון שוואב - לימים, מגדולי רבני ארה"ב] ללמוד בישיבת קמניץ. בהמשך עבר ללמוד בישיבות ברנוביץ ומיר, ובשנת תרצ"ז שב ללמוד בישיבת קמניץ. אחר תקופה קצרה הורכב לצאת מתחומי המדינה עקב היותו נתין גרמניה, אז הפליג לאנגליה לבית הוריו [שהיגרו כמה שנים לפני כן ללונדון], ונכנס לישיבת רבי משה שניידר בלונדון [כפי העולה מהמכתב שלפנינו הוא לא היה מרוצה מהאווירה בישיבה זו, ושאל לעבור לישיבה כסגנון הישיבות בהן למד בליטא. במאסף "ישורון", כא, עמ' שסז-שסט, מובא מכתב חיוק שכתב לו מורו ורבו רבי ראובן גרוזובסקי באותה תקופה - ראה חומר מצורף]. בשנת תשי"ב נשא את בת רבי דוד בדיל ממיסדי קהילת גייטסהד, והצטרף אל גרעין המייסדים של "כולל האברכים" שיסד הרב דסלר באותה שנה בגייטסהד. בשנת תש"ז הצטרף להנהלה הרוחנית של ישיבת "בית יוסף" בגייטסהד, והעמיד הרבה תלמידים בקרן אורה של יראה ומוסר. משיחותיו יצאה לאור סדרת הספרים "מערכי לב".

[1] דף. 27 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קרעים קלים וכתמים.

פתיחה: \$300

298. מכתב מעניין בנושא "שיעורי המצוות" - מאת הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי - ה"סטייפלר"

מכתב בכתב ידו וחתמתו של הגאון הקדוש רבי יעקב ישראל קניבסקי. בני ברק, תשט"ו [1955].

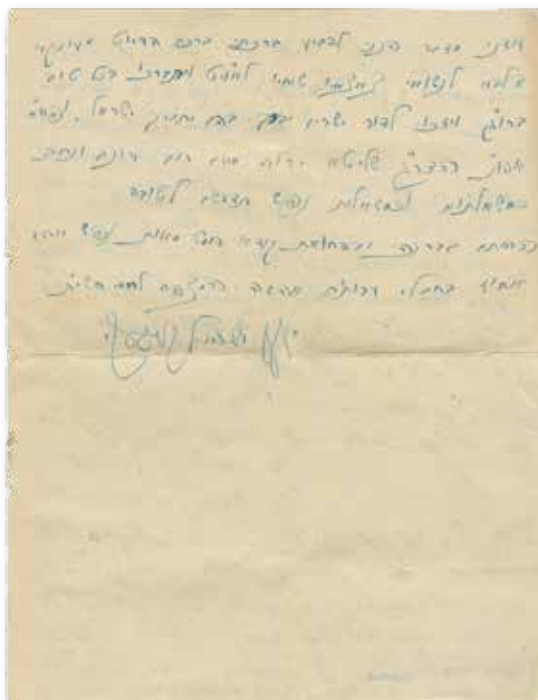
נשלח אל הגאון מדרמשטט רבי יונה מרצבך, שעסק רבות בסוגיית דיני ה"שיעורין" והתכתב בעבר עם הסטייפלר בעניין זה. בתחילת הדברים מספר הסטייפלר כי בתכניתו להוציא חיבור ערוך מחדש על עניני ה"שיעורין", והוא מבקש רשות לכלול בספרו את המכתב של הרב מרצבך ששלח לו בעניין זה בתמוח תש"ט.

בהמשך המכתב מבקש הסטייפלר לבדוק עבורו מידע על מדידות מדעיות לצורך בירור עניני השיעורין: מדידת מרחקי דרך, "מידות איטליה" בזמננו ומדידת כוכי קבורה שנתגלו בחפירות ארכיאולוגיות. הסטייפלר מספר כי ניסה לברר את הדברים במחלקה הארכיאולוגית של האוניברסיטה, אך הם נמנעו להשיב לו: "אולי ידוע לפא"מ [לפאר מעלתו] כמה בממוצע אורך הכוכין הנמצאים שמלפני אלפיים או אלף ות"ק שנים, אשר לפ"ז נוכל לעמוד על שיעור האמה, ע"פ מה שאחז"ל כוכין ד' אמות. אני נסיתי לכתוב למחלקה ארכיאולוגית של האוניברסיטה ולא קבלתי תשובה. אולי אפשר לפא"מ לברר זה אם ע"י הטלפון או במכתב, בודאי לא ימנע טוב...".

[1] דף, נייר מכתבים רשמי. 23.5 ס"מ. 24 שורות. מצב טוב. מעט כתמים וקמטים.

מכתב זה נדפס באופן מצונזר בספר "קריינא דאגרתא", ח"א מכתב שמ"ב, ובמהדורה החדשה, ח"ב מכתב ת"ד - בהשמטת הקטע על מכתבו למחלקה הארכיאולוגית באוניברסיטה. בספר עלה יונה (מהדורת ירושלים-בני ברק, תשמ"ט, עמ' קלד) נדפס המכתב בשלמותו.

פתיחה: \$1000

297

297. Letter from the Steipler to his Rabbi Avraham Yaffan - Bnei Brak, 1945

Long letter handwritten and signed by R. Yaakov Yisrael Kanievsky, the Steipler, to R. Avraham Yaffan. Bnei Brak, [1945].

Long letter (two pages), in which the Steipler responds to the request of his rabbi, R. Yaffan, Rosh Yeshiva of Novharodok, that he send his Torah novella to be published in the "Ohel Yosef" anthology compiled by R. Yaffan. The Steipler included some of his Torah novellae (which were evidently published in the "Ohel Yosef" anthology, New York, Nissan, 1945. See enclosed material), but writes that he had difficulty choosing an appropriate piece, "as each piece that I examined seemed inappropriate - one

297. מכתב מה"סטייפלר" אל מורו ורבו רבי אברהם יפה'ן - בני ברק, תש"ו

מכתב ארוך בכתב ידו וחתמתו של רבי יעקב ישראל קניבסקי - הסטייפלר, אל רבי אברהם יפה'ן. בני ברק, [תש"ו 1945]. מכתב ארוך (שני עמודים), בו מגיב הסטייפלר על בקשת מורו ורבו הגאון רבי אברהם יפה'ן - ראש ישיבת נובהרדוק - שישלח מחידושי תורתו לפרסום במאסף "אהל יוסף" שהוציא הרב יפה'ן. הסטייפלר צירף למכתב זה קונטרס עם חידושו (שנדפס כנראה במאסף 'אהל יוסף', ניו יורק, ניסן תש"ו - ראה חומר מצורף), אך כותב כי בתחילה התקשה לבחור מה לשלוח: "בבואי לבדוק מה לשלוח לא מצאתי כאשר עם לבבי, זה פשוט יותר מדאי, וזה מפולפל ביותר, זה מפוקפק וזה מפורסם, והייתי בשוא"ת [בשב ואל תעשה]...".

רבי אברהם יפה'ן (נפטר תש"ל, אוצר הרבנים 469), גאון מופלג, מגדולי מרביצי התורה בדורו, ממלא מקומו של חותנו רבי יחזקאל הורביץ "הסבא מנובהרדוק". עמד בראשות רשת ישיבות "בית יוסף-נובהרדוק" כיובל שנים.

דף, 19.5X15 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול.

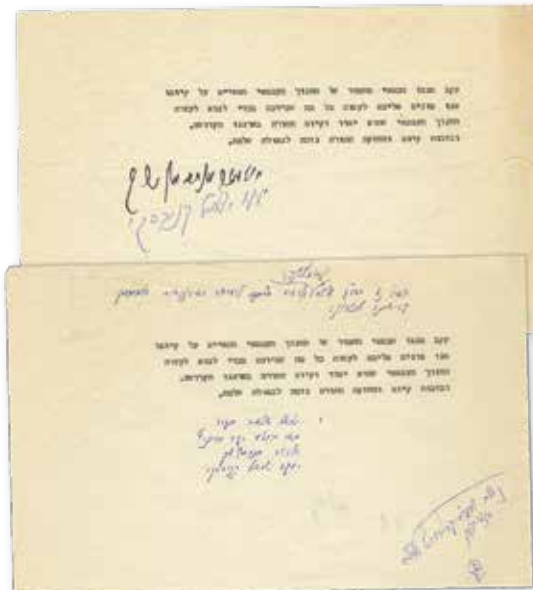
פתיחה: \$700

was too simple, one too complex, one dubious and one has already been published...".

R. Avraham Yaffan (passed away in 1970, Otzar HaRabbanim 469), succeeded his father-in-law, R. Yosef Yozel Horowitz, the Alter of Novharodok, as head of the "Beit Yosef-Novharodok" network of yeshivot, which he lead for close to fifty years. As such, he became known as one of the premier Torah scholars and disseminators of his generation.

[1] leaf, 19.5X15 cm. Good condition. Folding marks.

Opening price: \$700

299

299. מכתב בחתימת הרב שך וה"סטייפלר"

מכתב מוקלד במכונת כתיבה, בחתימת ידם של רבי "אלעזר מנחם מן שך" ורבי "יעקב ישראל קניבסקי". [שנות התש"ל]. קריאה להצלת "מצבו הכספי החמור של החינוך העצמאי... שהוא יסוד וקיום התורה בארצנו הקדושה". מצורף עותק נוסף של המכתב, עם העתק חתימות האדמו"רים רבי ישראל אלתר מגור, רבי משה יהושע הגר, הרב שך וה"סטייפלר", ורישומים נוספים בכתב-ידו וחתמתו של רבי פישל גילרנטר "פ"ג" [מעובדי "החינוך העצמאי"], הכותב שמכתב זה נשלח אל רבי חיים קרייווירט רבה של אנטורפן, והוסיף כיתוב פתיחה בראש המכתב: "ויאיל נא הדר"ג להיות לנו לפה ולהביא לועידה האירופאית קריאתנו דלהלן".

2 דף. 13.5x21.5 ס"מ. מצב טוב. קמטים וסימני קיפול.

מצורפת פיתקה קטנה עם מכתב פנימי שנשלח אל רבי פישל, מאת אחד מעובדי המשרד [כנראה, הרב שטיינהוזן].

פתיחה: \$700

298. Interesting Letter on the Subject of Measures of Mitzvot - By Rabbi Yaakov Yisrael Kanievsky - The Steipler

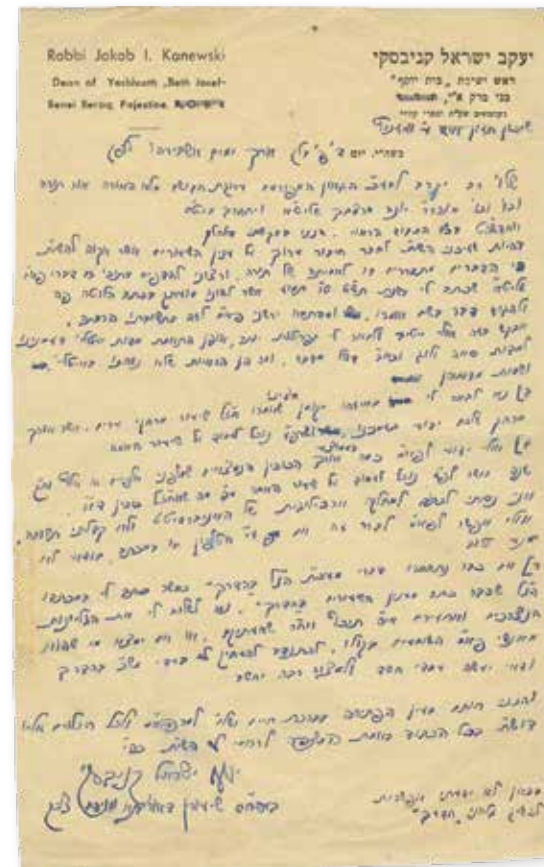
Letter handwritten and signed by R. Yaakov Yisrael Kanievsky. Bnei Brak, 1955.

Sent to the Darmstadt Gaon R. Yonah Merzbach, who conducted a comprehensive study of the laws of halachic measures and previously corresponded with the Steipler on this topic. The Steipler opens the letter with his plan to publish a newly arranged composition on this subject, and requests permission to include in his book a letter on the topic sent to him by R. Merzbach in Tammuz 1949.

The Steipler also requests the assistance of R. Merzbach in attaining data of scientific measures related to the topic of halachic measures: measures of distances, "Italian measures" in our times and measures of burial holes revealed in archeological excavations. The Steipler writes that he attempted to inquire about this subject at the archeological department of the university, however they refrained from responding: "Perhaps, you know the average length of the existing burial holes from two thousand or one thousand five hundred years ago, which would shed light on the measure of a cubit according to the words of our Sages that these burial holes were 4 cubits long. I tried writing to the archeological department of the university but received no response. Perhaps, you can inquire about this by phone or in a letter...".

[1] leaf, official stationery. 23.5 cm. 24 lines. Good condition. Few stains and creases.

This letter was printed in a censored form in the book Karyana D'Igarta, Part 1, Letter 342, and in the new edition, Part 2, Letter 404, with the omission of the section referring to the letter written to the

298

university's archeological department. In the book Ale Yonah (Jerusalem-Bnei Brak, 1989, p. 134) the entire letter is printed.

Opening price: \$1000

300. Letter of Good Wishes with Responsum by Rabbi Yosef Shalom Elyashiv - Jerusalem, 1975

Two-page letter, handwritten and signed by R. Yosef Shalom Elyashiv. Jerusalem, Kislev 1975.

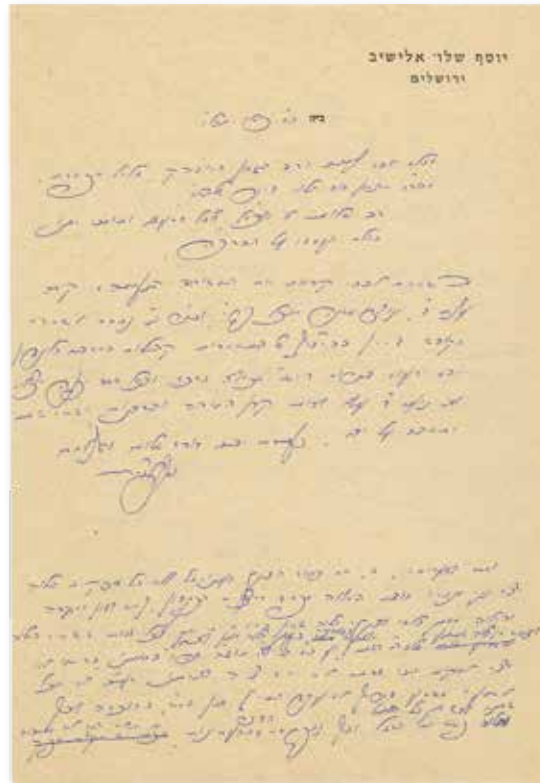
Written to his disciple R. Aharon David Dunner, upon his appointment as dayan in the Beit Din of the London Union of Orthodox Hebrew Congregations, with warm blessings: "It should be His will that the entire city should be subject to your authority as rabbi and you should be successful in all your endeavors, and G-d should help you strengthen and elevate the Torah and the rabbinate and that you should be a channel for spreading love of the Name of Heaven".

Following the letter is a draft of a halachic responsum to R. Dunner concerning the laws of a heter iska and the laws of chatzita [printed in Kovetz Teshuvot, Vol. 3, Yoreh De'ah, Siman 127].

R. Yosef Shalom Elyashiv (1910-2012), a leading posek for more than 70 years, known for his exceptional diligence and deep and thorough knowledge of all facets of Torah enabling him to rule clearly on every matter. During the last 20 years of his life, he led Torah Jewry in Israel and abroad. However, even earlier he was involved in rabbinic and halachic matters of various communities. Rabbi Elyashiv did not print his Torah novellae by himself but his disciples printed the "comments" from his lectures, expanding to hundreds of thousands of responsa compiled in four volumes of Kovetz Teshuvot.

Official stationery, 25 cm. Good condition. Folding marks.

Opening price: \$400

300

300. מכתב ברכה ומכתב שו"ת מאת הגאון רבי יוסף שלום אלישיב - ירושלים, תשל"ו

הפוסקים במשך למעלה משבעים שנה. נודע בהתמדתו המופלגת ובידיעתו העמוקה והיסודית בכל חלקי התורה, עד שיכל לפסוק בכל ענין וענין את מסקנתו הברורה. בעשרים השנים האחרונות הנהיג את עולם התורה בארץ ובחו"ל. אך מצורתו היתה פרוסה כבר קודם על כל עניני הרבנות וההלכה בקהילות השונות. הגר"ש אלישיב לא הדפיס בעצמו את חידושי תורתו, אך תלמידיו הדפיסו את ה"הערות" משיעוריו, וליקטו מאות מאלפי תשובותיו בחמשת חלקי "קובץ תשובות".

נייר מסמכים רשמי ס"מ 25 מצב טוב. סימני קיפול.

פתיחה: \$400

299. Letter Signed by Rabbi Shach and the Steipler

Typewritten letter, signed by R. "Elazar Menachem Man Shach" and by R. "Ya'akov Yisrael Kanievsky". [1970s].

Call to save the "Dire financial state of Chinuch Atzma'i... which constitutes the foundation of the existence of Torah in our Holy Land".

Enclosed is another copy of the letter, with copies of the signatures of R. Yisrael Alter of Ger, R. Moshe Yehoshua Hager, R. Shach and the Steipler, and other inscriptions handwritten and signed by R. Fishel Gelernter [an employee of the Chinuch Azma'i], who writes that this letter was sent to R. Chaim Kreiswirth Rabbi of Antwerp, who added his opening to the beginning of the letter: "Please be our mouthpiece and bring our call to the European assembly".

2 leaves. 13.5X 21.5 cm. Good condition. Creases and folding marks.

Enclosed is a small note with an internal letter sent to R. Fishel, by an office employee [apparently, R. Steinhaus].

Opening price: \$700

מכתב (2 עמ') בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי יוסף שלום אלישיב. ירושלים, כסלו תשל"ו [1975].

נכתב אל תלמידו הגאון רבי אהרן דוד דונר שליט"א, לרגל מינויו כדיין בבית הדין של התאחדות קהלות החרדים בלונדון, עם ברכות חמות "והא רעוא דתרום רישיה אכולא כרכא ובכל אשר יפנה יצליח, ויהי נועם ד' עליו לרומם קרן התורה והרבנות, ושם שמים יתאהב על ידו".

בשולי המכתב (טיוטת) תשובה הלכתית אל הרא"ד דונר, בדיני "היתר עיסקא" ודיני חציצה [נדפס בקובץ תשובות, חלק ג', יורה דעה, סימן קכ"ז].

מזן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב (תר"ע-תשע"ב), מגדולי

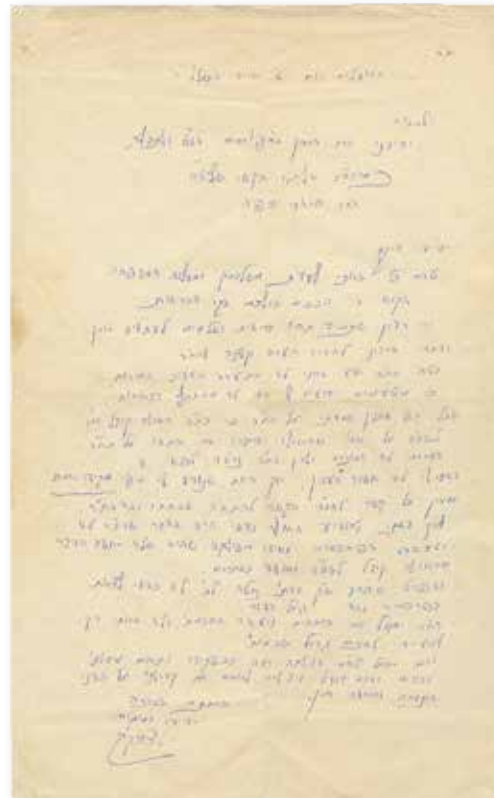
301. Interesting Letter by Rabbi Tzadka - Regarding Participation in Elections and According Proper Honor to Rabbi Shach

Letter handwritten and signed by R. Yehuda Tzadka, head of the Porat Yosef Yeshiva, sent to R. Eliyahu Bakshi Doron, Chief Rabbi of Haifa. Jerusalem, Iyar 1977.

R. Tzadka opens the letter with blessings of peace and health, and requests from R. Bakshi Doron that out of deference to the honor of R. Shach, he should rather not publicly express an opinion or intervene to support the Poalei Agudat Yisrael party against the Agudat Yisrael party [the letter was written before the elections to the ninth Knesset. R. Yehuda Tzadka himself did not vote in any elections. This was reputedly due to what he had heard from his illustrious teachers R. Ezra Attiya and R. Yaakov Mutzafi. From this letter, written with astute wisdom, his approach and opinions on this matter can be discerned].

"...You surely know that I do not involve myself in the matter of elections, because for reasons known to me I do not participate in the elections. However, in any case, I have heard as if you have, G-d forbid, believed slander spoken against Agudat Yisrael that they allegedly spoke or wrote improper things about you, and therefore you tend to Poalei Agudat Yisrael. This matter is of no importance to me, but since I have discovered from truthful people that Agudat Yisrael is not at all connected to the article written against you, I want to inform you that perhaps it is wise that you do not publicly identify with any particular party, so it should not seem that you believed slander and that you wrongly suspect the upright. Especially since the opinion of R. Shach tends to Gimmel [Agudat Yisrael], publicly opposing the leading Torah authority of the generation is not advisable..."

R. Yehuda Tzadka (1910-1991), head of the Porat Yosef Yeshiva and author of Kol Yehuda, was very unostentatious, and although he was considered the leading Sephardi Torah scholar of the previous generation, he greatly venerated the rabbis of his

301

times, even those younger than himself such as R. Ben Zion Aba Shaul and R. Ovadia Yosef. In this letter, it is apparent his concern also for the honor of the "leading Torah authority of the generation" R. Shach, head of the Ponevezh Yeshiva [who in the 1977 elections supported the Agudat Yisrael party. In the 1974 elections, when Poalei Agudat Yisrael joined Agudat Yisrael, R. Shach and R. Kanievsky instructed their followers not to vote at all in those elections. Therefore, in the 1977 elections, Agudat Yisrael and Poalei Agudat Yisrael ran as separate parties].

[1] leaf. 32 cm. More than 26 autograph lines. Good condition. Minor wear and tears.

Opening price: \$300

301. מכתב מעניין מהרב צדקה - אודות השתתפות בבחירות, והזהירות בכבודו של הרב שך

מכתב בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי יהודה צדקה ראש ישיבת "פורת יוסף", נשלח אל הרב אליהו בקשי דורון הרב הראשי לחיפה. ירושלים, אייר תשל"ז [1977].

במכתב זה הפותח בברכות לשלום ובריאות, מבקש הרב צדקה מהרב בקשי דורון, כי מפני כבודו של הרב שך, ראוי שלא לנקוט דעה ציבורית ולא להתערב לתמוך במפלגת "פועלי אגודת ישראל" נגד מפלגת "אגודת ישראל" [נכתב לקראת הבחירות לכנסת התשיעית. רבי יהודה צדקה לא היה מצביע בעצמו בבחירות, ולפי המפורסם היה זה בעקבות דברים ששמע על כך מפי רבותיו הגדולים רבי עזרא עטיה ורבי יעקב מוצפי - אך במכתב שלפנינו שנכתב בפקחות ובתבונה, ניתן ללמוד את גישתו ודעותיו בענין].

"...בטח כת"ר יודע שאני לא מתערב בעניני בחירות, כי מטעמים ידועים לי אני לא משתתף בבחירות. אבל בכל אופן שמעתי על כת"ר, כי כת"ר כאילו קיבל ח"ו לשה"ר [חס וחלילה לשון הרע] על אגו"י שכאילו דיברו או כתבו על כת"ר דברים לא הגונים, ולכן כת"ר נוטה לפא"י. בשבילי לא חשוב הענין, אך היות ונודע לי מפי מגידי אמת שאין כל קשר לאגו"י בקשר לכתבה שכתבו נגד כת"ר, לכן באתי להודיע שאולי כדאי היה הרב שכת"ר לא יודהה בפרהסיא לאיוו מפלגה שהיא, שלא יחשב הרב שכאילו קיבל לשה"ר וחושד בכשרים. ובפרט שהרב שך דעתו נוטה לג' [אות המפלגה של אגודת ישראל], לא כדאי לצאת בפרהסיא נגד גדול הדור..."

הגאון רבי יהודה צדקה (תר"ע-תשנ"ב), ראש ישיבת "פורת יוסף", בעל "קול יהודה". נהג בענווה רבה, ולמרות שנחשב לגדול רבני ספרד בדור האחרון, היה נותן כבוד מופלג לרבני דורו ואף לרעיו הצעירים ממנו, רבי בן ציון אבא שאול ורבי עובדיה יוסף. במכתב שלפנינו ניכרת גם חרדתו לכבוד "גדול הדור" הרב שך ראש ישיבת פוניבז' [שבבחירות תשל"ז חזר לתמוך במפלגת "אגודת ישראל" - היה זה לאחר שבבחירות תשל"ד הצטרפה מפלגת פא"י לאגו"י ברשימה אחת (באותיות ג-ד), ועקב כך הורו הרב שך והרב קניבסקי לשומעי לקחם שלא להצביע כלל באותן בחירות, ומשום כך בבחירות תשל"ז נפרדו דרכיהם של אגו"י ופא"י והלכו ברשימות נפרדות].

[1] דף. 32 ס"מ. למעלה מ-26 שורות בכתב ידו. מצב טוב. מעט בלאי וקרעים.

פתיחה: \$300

303

303. מכתב תנחומים מרבני "אגודת הרבנים בפולין" על פטירת הרב קוק - ורשה, תרצ"ה - עם חתימת רבי מנחם מנדל אלטר אבד"ק פאביאניץ - בנו של האדמו"ר מגור בעל ה"שפת אמת"

מכתב תנחומים מאת רבני "אגודת הרבנים בפולין", לחברי הרבנות הראשית בארץ ישראל, על פטירת רבי אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי של ירושלים וארץ ישראל. ורשה, תרצ"ה [1935]. הרבנים החתומים הם: נשיא האגודה רבי מנחם מנדל אלטר אבד"ק פאביאניץ - בנו של ה"שפת אמת" ואחיו של ה"אמרי אמת" מגור; סגני הנשיא - רבי יצחק מאיר קאנאל [מרבני ורשה] ורבי שלמה דוד כהנא [מרבני ורשה]; מזכיר האגודה - רבי ראובן יהודא נייפעלד אבד"ק נאווידיאדה והגליל; המנהל ד"ר אהרן לאנגלבען. נייר מכתבים רשמי. ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול.

פתיחה: \$500

302

302. Letter Regarding the Nomination of Rabbi Avraham Yitzchak Kook as Rabbi of Jerusalem - Signatures of the Directors of Organizations and Yeshivot - Jerusalem, 1919

Handwritten document with 15 signatures of the directors of Yeshivat Etz Chaim, the Va'ad HaKlali (General Fund) and Bikur Cholim hospital - decision regarding the allocation of a salary and apartment for R. Avraham Yitzchak Kook, upon the beginning of his term as rabbi of Jerusalem. Jerusalem, January 1919. The signatories include: R. Yechiel Michel Tukachinsky and R. Zalman Selasnik, principals of Yeshivat Etz Chaim, R. Chaim ben R. Yaakov Man and R. Gedalia Nachman Broder, directors of the Va'ad HaKlali, R. "Meir Adler" (Rosh Yeshivat Chayei Olam and director of Kollel Polin, brother-in-law of

302. כתב החלטה על מינוי הראי"ה קוק לרבה של ירושלים - חתימות ראשי המוסדות והישיבות - ירושלים, טבת תרע"ט

מסמך בכתב-יד, עם 15 חתימות ראשי ישיבת "עץ חיים" ומנהלי "הועד הכללי" ו"בית דין חולים" - החלטה על הקצבת משכורת ובית דירה להגרא"י קוק, עם בואו לכהן ברבנות ירושלים. ירושלים, טבת תרע"ט [ינואר 1919].

בין החתומים: רבי יחיאל מיכל טוקצ'ינסקי ורבי זלמן זלוניק, ראשי ישיבת "עץ חיים"; רבי חיים בהר"י מן ורבי גדליה נחמן בראדער מראשי "ועד הכללי"; רבי "מאיר אדלער" [מראשי ישיבת "חיי עולם" ומראשי "כולל פולין"]. גיסו של האדמו"ר רבי דוד צבי שלמה בידרמן מלעלו"ב ורבי נחום צבי יפה.

מסמך היסטורי מההכנות המוקדמות לקראת בואו של הראי"ה קוק לכהן ברבנות העיר ירושלים. מינוי שהגיע ביזמת ראשי מוסדות התורה והחסד המרכזיים בקהילה האשכנזית של ה"פרושים" וה"חסידים" בירושלים.

נייר מסמכים רשמי, 29.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בלאי וקרעים קלים בקפלי ושולי הדף.

פתיחה: \$300

Rebbe David Tzvi Shlomo Biderman of Lelov), and R. Nachum Tzvi Yaffe.

This is a valuable historical document describing the advance preparations for the arrival of R. Avraham Yitzchak Kook to serve as rabbi of Jerusalem. R. Kook was appointed to the position through the efforts of the directors of Jerusalem's central organizations servicing the Ashkenazi Chassidic and Perushim communities.

Official stationery, 29.5 cm. Good-fair condition. Wear and small tears to the folds and margins.

Opening price: \$300

304. Letter of Recommendation by Rabbi Avraham Duber Kahane Shapira, Author of D'var Avraham - To Rabbi Kook - Kovno, 1935

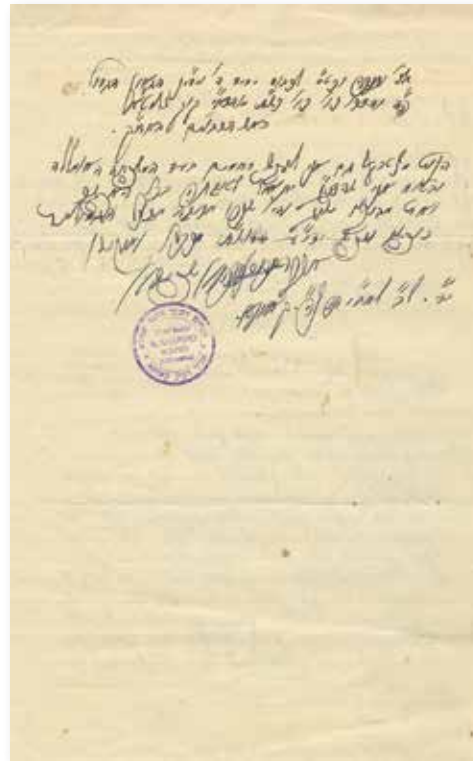
Letter of recommendation, handwritten and signed by R. Avraham Duber Kahane Shapira, author of D'var Avraham, Rabbi of Kovno, "To my esteemed friend... R. Avraham Yitzchak HaCohen Kook, Head of the Rabbis in the Holy Land". Letter of recommendation to assist a family immigrating to Eretz Israel. Kovno, 1935.

Written on the verso of a letter requesting help for a family planning to immigrate to Eretz Israel, by community activists from the city of Tauragė, Lithuania.

R. Avraham Duber Kahane Shapira (1871-1943), author of D'var Avraham, an eminent rabbi in his times, son of R. Zalman Sender Kahane Shapira and son-in-law of "The Gadol of Minsk", R. Yerucham Yehuda Leib Perlman. Studied at the Volozhin Yeshiva. His scholarly book D'var Avraham, the first part of which was first printed in 1906 earned him fame and already in his times, leading rabbis discussed its content. He was renowned as a prominent leader of Lithuanian Jewry. In 1924, he joined the famous rabbis' journey to America together with the Kli Chemda, R. Kook and R. Epstein. The outbreak of WWII caught him on a visit to Switzerland but he returned to Kovno saying that a captain does not abandon his ship during a storm. He died in the Kovno Ghetto and thousands of Jews attended his funeral.

32 cm. Good condition. Stains. Folding marks.

Opening price: \$700

304

304. מכתב המלצה מרבי אברהם דובער כהנא שפירא בעל "דבר אברהם" - אל הרב קוק - קובנה, תרצ"ה

שחלקו הראשון נדפס לראשונה בשנת תרס"ו, הוציא לו שם עולם, וכבר בדורו פלפלו בדבריו גדולי הרבנים. שמו נודע כאחד המנהיגים הגדולים של יהדות ליטא. בשנת תרפ"ד השתתף במסע הרבנים המפורסם לארה"ב, יחד עם ה"כלי חמדה", הגרא"ה קוק והגרמ"מ עפשטיין. בפרוץ מלחמת העולם השנייה שהה בשוויץ, אך הוא חזר לקובנה, באמרו כי קברניט לא נוטש את הספינה בעת סערה. נפטר בגטו קובנה, כשאלפי יהודים ליוו את מיטתו לקבורה.

32 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני קיפול.

פתיחה: \$700

303. Letter of Condolence by the Rabbis of the Association of Rabbis in Poland upon the Death of Rabbi Kook - Warsaw 1935 - With Signature of Rebbe Menachem Mendel Alter, Rabbi of Pabianice - Son of the Gerrer Rebbe, Author of Sefat Emet

Letter of condolence by the rabbis of the Association of Rabbis in Poland to the members of the Chief Rabbinate in Eretz Israel, upon the death of R. Avraham Yitzchak HaCohen Kook, Chief Rabbi of Jerusalem and of Eretz Israel. Warsaw, 1935.

Signatures of the chairman of the association R. Menachem Mendel Alter Rabbi of Pabianice, son of the Sefat Emet and brother of the Imrei Emet of Gur; deputy chairmen, R. Yitzchak Meir Kanal [rabbi in Warsaw] and R. Shlomo David Kahane [rabbi in Warsaw]; the secretary of the association, R. Reuven Yehuda Neufeld Rabbi of Nowy Dwór and its region; Director Dr. Aharon Langleben.

Official stationery. 27 cm. Good condition. Folding marks.

Opening price: \$500

מכתב המלצה בכתב-ידו ובחתימתו של הגאון רבי אברהם דובער כהנא שפירא בעל ה"דבר אברהם" אב"ד קובנה, "לכבוד ידיד ה' וידיני הגאון הגדול פ"ה [פאר הדור] והדרו" רבי אברהם יצחק הכהן קוק "ראש הרבנים באה"ק". מכתב המלצה לסיוע למשפחה העולה לארץ. קובנה, תרצ"ה [1935].

נכתב בגבו של מכתב בקשה לסיוע עבור משפחה העולה לארץ ישראל, מאת עסקנים מהעיר טבריק שבליטא.

הגאון רבי אברהם דובער כהנא שפירא (תרל"א-תש"ג), בעל ה"דבר אברהם" מגדולי הרבנים המפורסמים בדורו, מצאצאי רבי חיים מוואלוז'ין, וחתנו של "הגדול ממינסק" רבי ירוחם יהודה ליב פרלמן. תלמיד וואלוז'ין. ספרו הלמודי "דבר אברהם",

305. מכתב ברכות מהאדמו"ר רבי חנה הלברשטאם מקאלשיץ

מכתב בכתב-ידו וחתומת ידו של האדמו"ר רבי חנה הלברשטאם אב"ד קאליטשיץ. רישא, [שנות התר"פ-תר"צ בקירוב]. מכתב גדוש ברכות להצלחה ולבריאות: "...השי"ת יצליח אותו לטוב ולחיי[ן] ולשלום, ויכ[ו]הו [העתיק אהלה עם כב"ב [כל בני ביתו] שיחי[ן]ן] לארץ מולדתו בלי שום מכשול ח"ו, ותחי[ן]ן] כלכם בריאים לעבו[ן]דתו [ית[ב]רך], ובמהרה נוכח לגאולה האמתית מתוך כ"ט [כל טוב]... חנה הלברשטאם..."

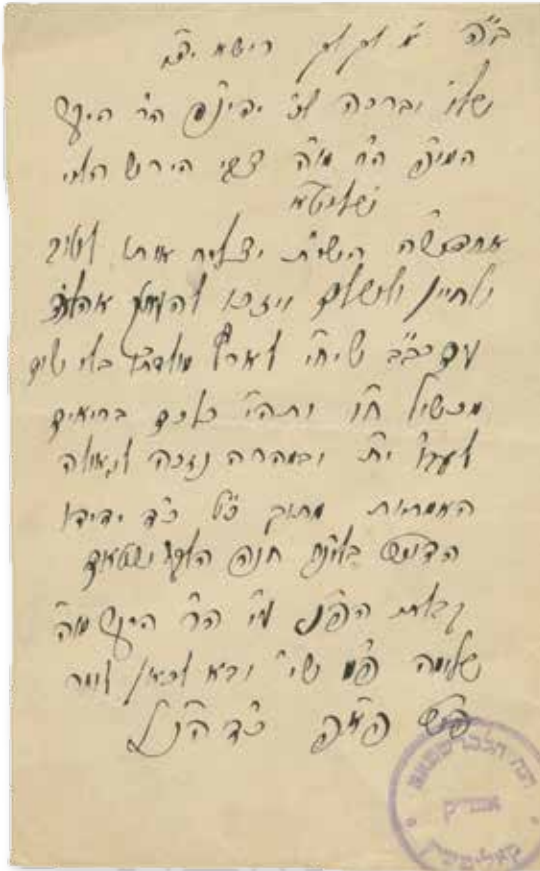
האדמו"ר הקדוש רבי חנה הלברשטאם (תרמ"ד-תש"ג, אנצ' לחסידות א', עמ' תרכה-תרכו), מגזע שושלת צאנו. משני הוריו היה צאצא האדמו"ר רבי חיים הלברשטאם בעל "דברי חיים" מצאנו: אביו, רבי מנחם מנדל הלברשטאם מפריסטיק, היה בנו של האדמו"ר רבי אריה לייב מדוקלה, בן רבי דוד מקשאנוב, בן רבי חיים מצאנו; אמו פייגה ביילה היתה בת האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם משינובה, בן רבי חיים מצאנו. לפי המסופר, רבי חנה נולד בברכת סבו האדמו"ר משינובה, שאמר כי "נתגלה לו משמים כי עתיד הוא להיות אדם גדול". המסורת החסידית מספרת כי סבו זה הוא שהכתיר אותו לאדמו"ר, כאשר ביקש ממנו להתפלל עבור רפואתו. היה ידוע בגליציה כאיש אמת ואוהב ישראל. מספרים כי בערב יום כיפורים אחד, בעיצומה של הסעודה המפסקת, צעק בהתלהבות: "עם אהבת ישראל אפשר לעלות מעלה מעלה עד אין סוף". היה נוהג לחזור על אמרת זקנו ה"דברי חיים" מצאנו: "איני מפחד משום אדם, אפילו לא ממלאך, אני מפחד רק מאנחתו של עני". ואכן, פעל רבות ונמרצות לטובת עניים ונדכאים, ובפרט לטובת עניי ארץ ישראל. בגיל צעיר התמנה לרב בקאלאשיץ (קולושץ, Kołaczyce, פולין), ועל שמה נקרא בפי הציבור. לאחר פטירת גיסו האדמו"ר רבי שמחה ישכר

בער הלברשטאם מציעשינוב, עברו אליו חסידים רבים, וביניהם רבי איצק'ל מפשווערסק, והוא החל להתפרסם כאחד מחשובי האדמו"רים. צדיקי הדור העריצוהו ושבחוהו מאד. האדמו"ר רבי יששכר דוב רוקח מבעלזא אמר עליו כי היראת שמים שלו מפורסמת בעולם, ודודו-זקנו האדמו"ר רבי יצחק ישעיה הלברשטאם (ר' שע"לה טשכוביער) אמר כי הוא רואה בו הרבה ממידותיו של אביו האדמו"ר בעל "דברי חיים" מצאנו (אנצ' לחכמי גליציה ב', עמ' 467-471).

במלחמת העולם הראשונה היגר לקאשוי (קושיצה, Košice, סלובקיה), ושם ישב שבע שנים. לאחר המלחמה חזר לפולין וקבע את חצרו בעיר ריישא (Rzeszów), שם הקים את ישיבתו "זרע קודש", והדריך בה צעירים לתורה וחסידות. בתקופת השואה ברח מריישא לפריסטיג, שם התקבצו סביבו בסתר חסידים. עם התגברות הסכנה הסתתר האדמו"ר בבונקר בשדה תפוחי אדמה מחוץ לעיר, אך נתגלה על ידי הגרמנים, נלקח לבית הסוהר ביאסלו, ונורה למוות ביום ב' דחול המועד סוכות תש"ג. שכנו לתא בבית הסוהר ביאסלו, ר' משה ראנד, מספר כי לפני שהוצא להורג אמר עמו "נשמת כל חי" והצהיר שאם יפשפש במעשיו ימצא שיש בו רק חטא אחד - שלא פעל די הצורך עבור עניי ארץ-ישראל (אנציקלופדיה שמע ישראל, כרך ב', עמ' 183). בשואה נספו גם אשתו, בניו ונכדיו, וכל משפחתו המורחבת - למעלה משבעים נפש (מנשה אונגר, אדמו"רים שנספו בשואה, עמ' 95-98).

דף, 15 ס"מ בקירוב. 14 שורות בכת"י. מצב טוב.

פתיחה: \$3000

305

306. מכתב רבי מנחם מנדל הלברשטאם אב"ד קרשאנוב - קרשאנוב, תרפ"ד

מכתב בכתב ידו וחתימתו של רבי מנחם מנדל הלברשטאם אב"ד קרשאנוב, אל רבי יצחק פרנקל חבר בד"צ "העדה החרדית" בירושלים. "קרשאנוב" (קשאנוב), תרפ"ד [1924]. מכתב בעניני כספי ירושה ואפטרופסות. בשולי המכתב: מכתב נוסף בכתב ידו וחתימתו של רבי "מרדכי אליהו גראנער" הכותב שהוא שולח דמי-דואר ("פאסט געלד") בסך 5 מיליאן מארק [היה זה המארק הגרמני, שערכו נפל לאחר מלחמת העולם הראשונה]. האדמו"ר רבי מנחם מנדל הלברשטאם (תרי"מ-נספה בשואה תש"ג), בנו וממלא מקומו של רבי נפתלי הלברשטאם אב"ד קשאנוב (תרי"ב-תרפ"ג), בנו של רבי דוד הלברשטאם אב"ד קשאנוב (תקצ"ח-תרנ"ג), בנו של ה"דברי חיים" מצאנו. עוד בחיי אביו נתמנה לרב בעירם קשאנוב, ונמצא חתום בשנת תרפ"א כ"אב"ד הצעיר". כעשרים שנה הנהיג את הקהילה בתבונה, ובפקחותו הרבה עשה שלום בין הקהילות החסידיות השונות בעיר. נרצח בשואה יחד עם בני קהילתו וחלק מבני משפחתו, הי"ד.

[2] דף מחוברים. 23 ס"מ. מצב טוב. קרעים קלים. נקבי תיוק עם פגיעות קלות בטקסט ובחתימה.

פתיחה: \$300

perished in the Holocaust 1943), son and successor of R. Naftali Halberstam Rabbi of Chrzanów (1852-1923), son of R. David Halberstam Rabbi of Chrzanów (1838-1893), son of the Divrei Chaim of Sanz. Already in his father's lifetime, R. Menachem Mendel was appointed Rabbi in Chrzanów, signing in 1921 as "Junior Rabbi". He wisely led the community for 20 years, and skillfully resolved the differences among the various Chassidic sectors in the city. He was murdered in the Holocaust together with his community and part of his family.

[2] joined leaves. 23 cm. Good condition. Minor tears. Filing holes slightly affecting text and signature.

Opening price: \$300

305. Letter with Blessings by Rebbe Chane Halberstam of Kołaczyce

Letter handwritten and signed by R. Chane Halberstam, Rabbi of Kołaczyce. Rzeszów, [ca. 1920s-1930s].

Letter full of blessings for success and health: "...G-d should shower you with success of good, life and peace and you should merit moving with all your household to your native land without any mishap, and all of you should be healthy to serve G-d and we should speedily merit the true Redemption... Chane Halberstam...".

R. Chane Halberstam (1884-1943, Encyclopedia L'Chassidut Vol. 1, pp. 625-626), both his paternal and maternal lineage descended from R. Chaim Halberstam of Sanz, the author of Divrei Chaim. His father, R. Menachem Mendel Halberstam of Frysztak was the son of R. Aryeh Leib of Dukla and grandson of R. David of Cieszanów and great-grandson of R. Chaim of Sanz. His mother, Feige Bayla was the daughter of R. Yechezkel Shraga Halberstam of Szeniawa, son of R. Chaim of Sanz. Reputedly, R. Chane was born as a result of a blessing bestowed by his grandfather the Szeniawa Rebbe who foresaw his illustrious future and said "I have had a Heavenly revelation that he will become a great man". According to Chassidic lore, this grandfather crowned R. Chane, requesting that the latter pray for his health. He was known throughout Galicia for his attribute of truth and for his tenacious love for the Jewish people. One Erev Yom Kippur, at the height of his pre-fast meal, he exclaimed: "With ahavat Yisrael [love of the Jewish people] it is possible to gain endless lofty heights". He would oft repeat the saying of his grandfather the Divrei Chaim of Sanz: "I do not fear any person, not even an angel, I only fear the sight of a poor person" and indeed, he toiled endlessly on behalf of the poor and disheartened, especially the needy populace of Eretz Israel. At a young age, he was appointed Rabbi of Kołaczyce (Poland), procuring the appellation "the Kołaczyce

Rebbe". After the death of his brother-in-law, R. Simcha Yissachar Ber Halberstam of Szeniawa, many Chassidim joined his court, among them R. Itzik'l of Przeworsk. He became famous as a foremost Chassidic rebbe. The tsaddikim of his times greatly revered and praised him. R. Yissachar Dov Rokeach of Belz said that R. Chane's fear of Heaven is worldly renowned and the latter's great-uncle R. Yitzchak Yeshaya Halberstam (R. Shi'iy'le Tshechoiver) said that he can see in R. Chane many of the attributes of his own father, the Divrei Chaim of Sanz (Encyclopedia L'Chachmei Galicia, Vol 2, pp. 467-471).

During WWI, R. Chane immigrated to Košice (Slovakia) and remained there for seven years. Upon his return to Poland after the war, he established his court in the city of Rzeszów, founding his yeshiva named Zera Kodesh, guiding many young men in the paths of Torah and Chassidism. During the Holocaust, he fled Rzeszów to Frysztak and led a clandestine group of Chassidim. The increased danger forced the Rebbe to hide in a bunker in a potato field outside of the city but he was discovered by the Nazis, deported to the Jasło prison and executed on the second day of Chol HaMo'ed Succot 1943. His prison-mate in the Jasło prison, R. Moshe Rand, relates that before his execution, R. Chane recited the Nishmat prayer with R. Moshe and declared that after examining his deeds, he found only one sin, he was not efficacious enough on behalf of the needy population of Eretz Israel (Encyclopedia Shema Yisrael, Vol. 2, p. 183). His wife, children and grandchildren and his entire extended family of more than 70 people also perished in the Holocaust (Menashe Unger, Admorim SheNispu Ba'Shoah, pp. 95-98).

[1] leaf, approx. 15 cm. 14 handwritten lines. Good condition.

Opening price: \$3000

307

307. פנקס קבלות, תרומות לנסיעת האדמו"ר רבי אליעזר מאושפיצין לארץ ישראל - עם מילוי ספחים בכתב יד, של שמות לתפילות "לטובה ולישועה"

האדמו"ר הקדוש רבי אלעזר הלוי רונפלד מאושפיצין (תרכ"א-תש"ג), חתנו הצעיר של האדמו"ר בעל "דברי חיים" מצאנו ובנו של האדמו"ר רבי יהושע מקאמינקא (בנו של האדמו"ר רבי שלום מקאמינקא). משנת תרמ"ה רב בבוכניה, בשנת תרנ"ז עלה לכהן על מקום אביו באדמו"ר בקאמינקא ובשנת תר"ס עבר לכהן כרב ואדמו"ר בעיר אושפיצין (אושוויץ). בשנת תרצ"ו עלה לארץ ישראל והקים את בית מדרשו בעיר הקודש ירושלים [בית המדרש "אושפיצין" קיים עד היום ברח' חסד לאברהם, סמוך לשכונת "מאה שערים"]. בערב מלחמת העולם השני חזר לפולין ונפטר בגטו סטנוביץ. הי"ד.

30 קבלות ללא מילוי, ולמעלה מ-60 ספחים עם מילוי בכתב-יד. כ-18x21 ס"מ. נייר איכותי. מצב טוב-בינוני, קמטים וכתמים.

פתיחה: \$500

306

306. Letter by Rabbi Menachem Mendel Halberstam Rabbi of Chrzanów - Chrzanów, 1924

Letter handwritten and signed by R. Menachem Mendel Halberstam Rabbi of Chrzanów, to R. Yitzchak Frankel member of the Badatz Eda HaCharedit in Jerusalem. Chrzanów, 1924.

Letter regarding inheritance money and guardianship. At the foot of the letter is another letter handwritten and signed by R. "Mordechai Eliyahu Groner" who writes that he is sending a money order totaling 5 million mark [German mark whose value dropped after WWI].

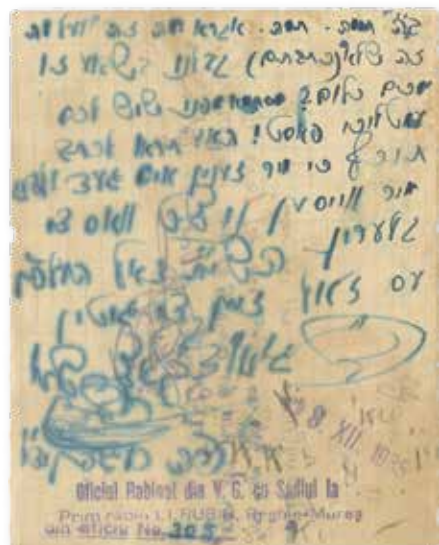
Rebbe Menachem Mendel Halberstam (1880 -

פנקס קבלות מודפס, "לתמיכה לנסיעת לארצה"ק טובב"א, עם מכתב מודפס מהאדמו"ר מאושפיצין רבי אלעזר הלוי רונפלד, בן הרב מקאמינקא וחתן ה"דברי חיים" מצאנו. [אושפיצין (אושוויץ)]. תרצ"ה בערך 1935].

במכתבו המודפס של האדמו"ר הוא כותב ומבטיח להתפלל על הנדיבים "לטובה ולישועה בכל ענינים" בעת שיתיישב בארץ ישראל: "והנה זה כמה אשר נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', כאשר היה גם רצון אבותי הקדושים... ועתה לעת זקנתי תליית [תהלה לה: יתברך] עלתה בידי והשגתי הרשיון מהממשלה, ותקותי לעלות לציון ברננה בקרוב בעזרה"ת, ע"כ בשכר זאת - אשר ידו תיכון עמי לסייעני לדבר מצוה רבה הלזו - כשאזכה לבוא אל הקודש פנימה, זכור אזכור אתכם בכל עת רצון לטובה ולישועה בכל ענינים...". בספחים של הקבלות מופיע מילוי בכתב-יד [האדמו"ר?] של שמות נדיבים, בשמם ובשם אמם, להזכירם בתפילותיו בארץ הקודש.

308b

308a

308. מכתב מהאדמו"ר רבי יעקב ישראל רובין הי"ד מסאסראגן

לגיל עשרים על ידי מהרש"ם מבערוז'אן ובעל "ערוגות הבושם". בשנת תרס"ז התמנה לרב בסוליצא. בימי מלחמת העולם הראשונה עקר לסאסראגן והוכתר שם לאדמו"ר לחסידי זידיטשוב. האדמו"ר ואשתו הרבנית אלטא נחמה מלכה וחלק מילדיהם נספו באושוויץ, בחודש סיון תש"ד. שרידי כתביו נדפסו בשם "גליוני יושר" בתוך ספר "אור ישע", ניו יורק תשל"ד. בנו רבי יוסף מאיר, המוכר במכתב, כיהן כאדמו"ר בחיי אביו במיהא-פאלווע. נפטר במחנה טרוזינשטט לאחר השחרור, בחודש סיון תש"ה.

דף 10 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים. מריחת דיו כתוצאה מרטיבות. סימן קיפול.

פתיחה: \$400

דף עם שני מכתבים בכתב ידו וחתימתו של האדמו"ר רבי יעקב ישראל וישרון רובין. סאסראגן (רומניה), תרצ"ה 1935. בצדו האחד של הדף מכתב ייפוי כח לאשתו הרבנית לערוך שידוך לבנם רבי יוסף מאיר: "הנני מוסר כח לז' הרבנית תחי' ותהי ידה כידי... לבוא בקשר החיתון לבני הבחור המופלג כמר יוסף מאיר יחי'... תרצ"ה לפ"ק... הק' יעקב ישראל וישרון". בצדו השני של הדף, מכתב נוסף בכתב-ידו, חתימתו וחותמתו, שנכתב מספר חודשים לאחר מכן, בתאריך 8 בדצמבר 1935 (כסליו תרצ"ו), ובו תמה על כך שלא קיבל עדיין מכתב (כנראה מאחד מבני משפחתו) ומבקש שימהרו לכתוב לו.

האדמו"ר רבי יעקב ישראל וישרון רובין (תרמ"ה-תש"ד, אנצ' לחסידות ב', עמ' שיב), מגוע רופשיץ. הוסמך לרבנות טרם הגיע

307. Notebook of Receipts, Donations for the Journey of Rabbi Eliezer of Oswiecim to Eretz Israel - With Stubs Completed by Hand with Names for Prayer "For Good and Deliverance"

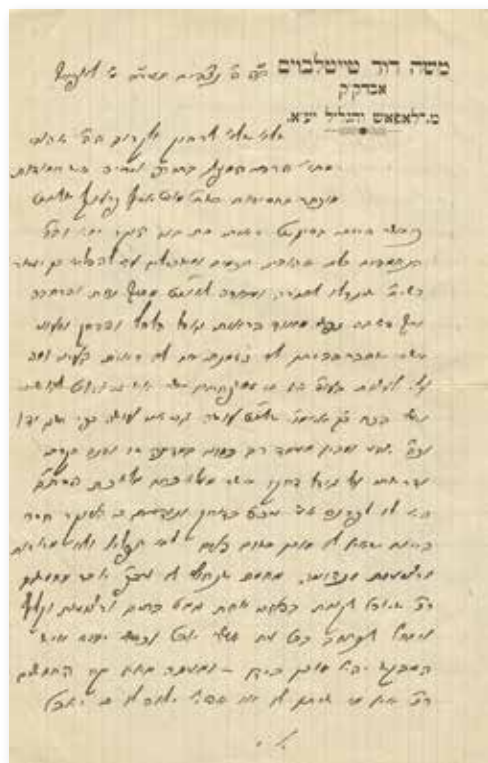
Printed notebook of receipts, "for supporting the journey to the Holy Land", with a printed letter by the Rebbe of Oswiecim R. Elazar HaLevi Rosenfeld, son of the Rabbi of Kamenka and son-in-law of the Divrei Chaim of Sanz. [Oswiecim, ca. 1935].

In his printed letter, the rebbe promises that upon settling in Eretz Israel, he will pray on behalf of the donors "for good and deliverance in all matters": "My soul is yearning for the Court of G-d, as was the desire of my holy fathers... and now in my old age, I have attained a government affidavit and hope to joyously ascend to Zion, therefore those who are able to assist me in this great mitzvah, at the time I enter the Holies, **I will surely remember you at every propitious time for good and deliverance in all matters...**". The stubs of the receipts are filled-in by hand [by the rebbe?] with names of donors and the names of their mothers, to be mentioned in the rebbe's prayers in the Holy Land.

R. Elazar HaLevi Rosenfeld of Oswiecim (1861-1943), youngest son-in-law of the author of the Divrei Chaim of Sanz and son of R. Yehoshua of Kamenka (son of R. Shalom of Kamenka). In 1885, was appointed Rabbi of Bochnia, in 1897 succeeded his father as Rebbe of Kamenka and in 1900 began his tenure as Rabbi of Oswiecim. In 1936, he immigrated to Eretz Israel and established his Beit Midrash in Jerusalem [the Oswiecim Beit Midrash still exists on Chesed L'Avraham St. near Me'ah She'arim]. On the verge of WWII, he returned to Poland and perished in the Sosnowiec Ghetto.

30 uncompleted receipts and more than 60 stubs filled-in by hand. 18X21 cm. High-quality paper. Good-fair condition. Creases and stains.

Opening price: \$500

309

309. Letter Handwritten and Signed by Rebbe Moshe David Teitelbaum - Laposch, 1912

Long (3-page) letter handwritten and signed by Rebbe Moshe David Teitelbaum Rabbi of Laposch. Laposch (Magyarlápós), 1912.

Letter concerning matters pertaining to charity, agunot and help to support a scribe. Following the signature is another passage inquiring about the location of a Jew who traveled to the US leaving his wife bereft and an agunah.

Rebbe Moshe David Teitelbaum (1856-1935), son of Rebbe Yisrael Yaakov Yukel Teitelbaum of Volové. Grandson and disciple of R. Yekutiel Yehuda Teitelbaum, author of Yitav Lev. Son-in-law of R.

308. Letter by Rebbe Ya'akov Yisrael V'Yeshurun Rubín of Reghin (Sasregón)

Leaf with two letters handwritten and signed by R. Ya'akov Yisrael V'Yeshurun Rubín. Reghin (Romania), 1935. On recto of the leaf is a letter authorizing his wife to arrange a match for their son R. Yosef Meir: "I hereby, authorize the Rebbetzin... to arrange the match of my son Yosef Meir... 1935... Ya'akov Yisrael V'Yeshurun".

On verso is another handwritten letter with his signature and stamp, written a few months later on Dec. 8, 1935 expressing his wonder that he did not yet receive a letter (apparently, from a family member) and requests that they promptly write him. R. Ya'akov Yisrael V'Yeshurun Rubín (1885-1944, Encyclopedia L'Chassidut, Vol. 2, p. 312) descendant of the Ropshitz dynasty. Ordained for the rabbinate by the Maharsham of Brzeżany and the author of Arugot HaBosem before the age of twenty. In 1907, he was appointed Rabbi in Solitsa. During WWI, he relocated to Reghin and was appointed rebbe of the Zhydachiv Chassidism. The rebbe, his wife Rebbetzin Alte Nechama Malka and a number of their children perished in Auschwitz in Sivan 1944. Surviving remnants of his writings were printed in the book Or Yesha, NY 1974, titled Gilyonei Yosher. His son R. Yosef Meir, mentioned in the letter, served as rebbe in his father's lifetime in Valea lui Mihai (Mihayfolvo). Died in Theresienstadt after the liberation in Sivan 1945.

[1] leaf, 10 cm. Fair-good condition. Stains. Ink smears caused by dampness. Folding crease.

Opening price: \$400

נייר מסמכים רשמי, דף כפול, 3 עמ' כתובים. 22 ס"מ. מצב בינוני. כתמים קלים. בלאי ופגיעות בקיפולי הדפים. פגיעה קלה באותיות שבקיפולי הדף.

310. Letter of Inspiration by the Rebbe "HaMalach", Rebbe Avraham Duber HaCohen Levine, to his Son Rabbi Refael Zalman

Long letter of inspiration and guidance in Torah study and G-d's service, handwritten and signed by R. Chaim Avraham Duber HaCohen Levine. [Without place or date].

Among his words of guidance, he writes: "My dear beloved son... I see fit to inspire you to study Mishnayot and the Tosfot Yom Tov, because the Tosfot Yom Tov is an outstanding Torah scholar who in a few brief words expressed profound ideas...". He also suggests studying Netiv HaAvodah in the book Netivot Olam of the Maharal.

R. Chaim Avraham Dov HaCohen Levine (died in New York in 1938, Encyclopedia Le'Chassidut Vol. 1 p. 566), was a disciple of the Maharash (Rebbe Shmuel Schneerson) of Lubavitch and studied under the tutelage of disciples who learned Torah directly from the father of the Maharash, the Tzemach Tzedek. R. Levine immigrated to the USA and held his court in the Nusach HaAri Synagogue in the Bronx. He served G-d adhering to the conduct of pious men who lived hundreds of years before his times. On Shabbat and Festivals, he entirely refrained from sleeping and was immersed in G-d's service the entire day. At times, he would be silent for more than 10 hours straight, standing in profound meditation (service of the soul during which all thoughts and senses are concentrated solely on G-d).

Young men surrounded him and hovered in his presence. In the US, they were referred to as the "Malachim" (angels) named after their Rebbe Avraham "HaMalach" and were distinct in their extreme piety and abstention, in their different attire and long fringes. They studied only from Slavita and Zhitomir printings of the Talmud, and had other customs that provoked American yeshiva heads. After the death of the rebbe, R. Ya'akov Schorr brother of Rabbi Gedalya Schorr of Torah V'Da'at headed the group of "Malachim". R. Levine's writings were published anonymously in the book Otzar Igrot

310

Kodesh (Jerusalem, 1952) with the author described as "Echad (one) [acronym of Avraham Chaim Dov] of the eminent people of his times... a rabbi similar to an angel of G-d".

His son Rabbi Refael Zalman HaCohen Levine, studied the entire Sefer HaTanya with his holy father when he was only eleven or twelve years old. He was the disciple of Rabbi Baruch Ber Leibowitz at the Knesset Beit Yitzchak Yeshiva in Vilna. Upon Rabbi Baruch Ber's visit to the USA, he stayed at Rabbi Refael Zalman's home in Albany for ten days and many stories are recounted about this visit [see MiPihem U'Mipi Kotvam, Vol. 2 pp. 97, 142-144].

Folded leaf, 3 pages. 27 cm. Approx. 41 handwritten lines. Good condition.

Opening price: \$1200

310. מכתב חיזוק שכתב האדמו"ר "המלאך" רבי חיים אברהם דובער הכהן לוויין, לבנו רבי רפאל זלמן

מכתב ארוך של חיזוק והדרכה בסדר הלימוד ובעבודת ה' בכתב ידו ותמימתו של האדמו"ר רבי חיים אברהם דובער הכהן לוויין. [ללא שם מקום ותאריך].

בין ההדרכות כותב לו: "אהובי חביבי בני יקירי אישון עיני... ראיתי להעריך בלימוד המשניות והתוס' יו"ט, שהתוס' יו"ט הוא חכם מופלא להעמיד עומק המושג בקוצר מילין, ולזאת ההכרח לעיין בדעה מיושבת בדבריו העמוקים". עוד כותב לו לגבי הלימוד ב"נתיב העבודה" שבספר נתיבות עולם למהר"ל. "ע"ד קושי ההבנה בנתיב העבודה שכתבת... הן בהעניינים והן בלשונו הקודש, אולם המושג שם לא נפלא ולא רחוקה ממך להשיגו, והעצה להתמיד ביותר העיון והלימוד בשם, ומן השמים ירחמו להכין לבבך להבין דברי קדשו".

האדמו"ר רבי חיים אברהם דב הכהן לוין (נפטר בניו יורק תרצ"ח, אנצ'י לחסידות א' עמ' תקס"ו), תלמיד מהר"ש מליובאוויטש ותלמיד-תלמידיו של אביו ה"צמח צדק". היגר לארה"ב והנהיג את חצרו בביהכ"ס נוסח האר"י בבראנקס. בעבודת ה' נהג כחסידים הקדמונים מלפני מאות שנה, בשבת ויו"ט מנע עצמו משינה לגמרי, והיה שקוע מעת לעת בעבודת השם. לפעמים היו רואים אותו שותק למעלה מעשר שעות, ועומד בעבודת "התבוננות" מעמיקה (עבודה נפשית בה מרכזים את כל המחשבות והחושים רק בהשם יתברך).

ריכוז סביבו תנועה של צעירים, שהיו מכונים בארה"ב "המלאכים" על שם רבם רבי אברהם "המלאך" ובלטו בקיצוניות בחסידות ובפרישות, בלבישת בגדים שונים וציציות ארוכות. למדו בגמרות רק מדפוסי סלאוויטא וזיטאמיר ועוד דברים שקוממו עליהם את ראשי הישיבות בארה"ב. יאחז פטירת האדמו"ר עמד בראש חבורת "המלאכים" רבי יעקב שור אחיו של רבי גדליה שור מ"תורה ודעת". כתביו יצאו לאור בעילום שם, בספר "אוצר אגרות קודש", ירושלים תשי"ב. והמחבר מתואר "אח"ד [=אברהם חיים דוב] מהמייחדים שבדורו ... הרב הדומה למלאך ה'".

בנו הרב החסיד רפאל זלמן הכהן לעווין, בהיותו כבן 11-12 למד עמו אביו הקדוש את כל ספר התניא. למד בבחרותו אצל הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ, בישיבת "כנסת בית יצחק" בתקופת ווילנא. בתקופת שהותו של רבו רבי ברוך בער בארה"ב, התארח אצל תלמידו זה בעיר אלבני, כעשרה ימים, וסיפורים רבים הובאו בשמו מביקור זה. [ראה בספר "מפיהם ומפי כתבם", חלק ב' עמ' צז, קמב-קמד].

דף מקופל, 3 עמודים. 27 ס"מ. כ-41 שורות בכת"ק. מצב טוב.

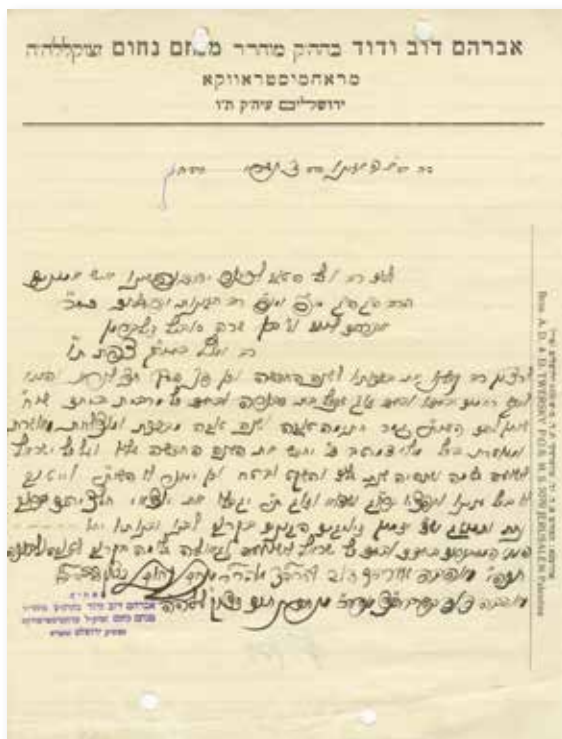
פתיחה: \$1200

311. Letter with New Year Greetings Signed by Rachmistrivka Rebbes - Rabbi Avraham Dov and Rabbi David - Jerusalem, 1937

Letter signed by two Rachmistrivka rebbes - R. Avraham Dov and R. David Twersky. Jerusalem, Tishrei 1937.

Sent to R. "Avraham Leib son of Sarah Sobil Zilberman, Rabbi and Moreh Tzedek in the city of Safed". Blessing of "Gmar chatima tova for a good blessed successful happy year, crowned with all good... G-d should help and bless all your endeavors and fulfill your wishes in spiritual and material matters... He should soon send good matches for your son and daughters. We, who pray for them and for all the Jewish people for deliverance and complete Redemption soon..."

The Rachmistrivka Rebbes had an interesting tradition of two rebbes simultaneously leading a mutual court, jointly receiving those who came for blessings and side by side reading kvitlach and leading the tisch (Chassidic gatherings). This was instituted after the death of R. Yochanan of Rachmistrivka in 1895, when his son R. Ze'ev Twersky of Rachmistrivka (died in 1937) led the followers together with his brother R. Menachem Nachum of Rachmistrivka (1840-1936). In 1926, R. Menachem Nachum immigrated to Jerusalem followed by R. Ze'ev in 1935. After R. Menachem Nachum died in 1936, both his sons, R. Avraham Dov Twersky (1865-1945) and R. David (1872-1951) were appointed rebbes for a simultaneous tenure. R. David is the father of R. Yochanan of Rachmistrivka-Jerusalem, and grandfather of R. Yisrael Mordechai, father of R. David of Rachmistrivka-Jerusalem. This letter is written on the official stationery of

311

both rebbes, "Avraham Dov and David sons of R. Menachem Nachum of Rachmistrivka", and bears the full signature of both holy brothers - a rare letter attesting to the brief joint tenure of the two holy brothers.

Official stationery, 26.5 cm. Good condition, filing holes.

Opening price: \$750

311. מכתב שנה טובה בחתימות האדמו"רים רבי אברהם דוב ורבי דוד מרחמיסטריווקא - ירושלים תרצ"ז

מכתב בחתימת יד קדשם של שני אדמו"רי רחמיסטריווקא - רבי אברהם דוב ורבי דוד טברסקי. ירושלים, תשרי תרצ"ח [1937]. נשלח אל רבי "אברהם לייב נ"י בן שרה סוביל זילברמן, רב ומו"ץ בעיה"ק צפת ת"ו". ברכות "גמר חתימה טובה לשנה טובה מבורכת ומוצלחת, מאושרת ומעוטרת בכל מילי דמיטב... וכן יעזור לו השי"ת ויטיב לו בכל עניניו וחפציו ברו"ג [ברוחניות ובגשמיות]... יזמין זיווגים הגונים בקרוב לבנו ובנותיו יחיו. הננו המעתירים בעדם ובעד כל ישראל לישועה וגאולה שלימה בקרוב לטובה ולברכה".

אצל שושלת אדמו"רי רחמיסטריווקא היתה מסורת מעניינת של ניהול חצר משותפת לשני אדמו"רים, כשהם מקבלים בצוותא קהל לברכות וקריאת "קוויטלאך", ומנהלים "שולחנות" (טיש) יחדיו. היה זה לאחר פטירת האדמו"ר רבי יוחנן מרחמיסטריווקא, שנפטר בשנת תרנ"ה, ובנו האדמו"ר רבי זאב טברסקי מרחמיסטריווקא (נפטר תרצ"ז), הנהיג את קהלתו כאדמו"ר יחד עם אחיו האדמו"ר רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא (ת"ר-תרצ"ו). בשנת תרפ"ז עלה רבי מנחם נחום לירושלים ובשנת תרצ"ה הגיע אף רבי זאב לירושלים. לאחר פטירת האדמו"ר רבי מנחם נחום בשנת תרצ"ו, מונה בניו יחדיו לאדמו"רים - האדמו"ר רבי אברהם דוב טברסקי (תרכ"ה-תש"ה) ואחיו האדמו"ר רבי דוד (תרל"ב-תשי"א). האדמו"ר רבי דוד הינו אביו של האדמו"ר רבי יוחנן מרחמיסטריווקא-ירושלים, וסבו של האדמו"ר רבי ישראל מרדכי זצ"ל אביו של האדמו"ר רבי דוד טברסקי שליט"א מרחמיסטריווקא-ירושלים.

לפנינו מכתב הכתוב על נייר מסמכים רשמי של שני האדמו"רים הנ"ל "אברהם דוב ודוד בהק מוהר"ק מנחם נחום זצוקלה"ה מראחמיסטריווקא", ובחתימת ידם המלאה של שני האחים הקדושים. מכתב נדיר מהתקופה הקצרה בה כיהנו שני האחים הקדושים יחד באדמו"רות.

נייר מסמכים רשמי, 26.5 ס"מ. מצב טוב, נקבי תיוק.

פתיחה: \$750

313. מכתב האדמו"ר רבי אליעזר האגר בעל ה"דמשק אליעזר" מוויזניץ

מכתב מאת האדמו"ר רבי אליעזר האגר בעל ה"דמשק אליעזר" מוויזניץ, בכתיבת יד סופר ובחתימת יד קדשו, אל ראשי ישיבת "פורת יוסף" ברחובות. [רחובות], תמוז תש"ד [1944].

האדמו"ר רבי אליעזר הגר בעל ה"דמשק אליעזר" מוויזניץ (תרנ"א-תש"ו, אנצ' לחסידות א' עמ' רנב-רנג). בנו של ה"אהבת ישראל" מוויזניץ וחתנו של רבי יצחק מאיר העשיל מקופיטשניץ. בשנת תרפ"ב נתמנה לאב"ד וויזניץ והקים בה את ישיבת "בית ישראל ודמשק אליעזר". לאחר פטירת אביו התמנה לאדמו"ר בוויזניץ. פעל רבות בענייני ציבור והצלת יהודים מהשואה. בשנת תש"ד עלה לארץ ישראל והתגורר בתל אביב והקים מחדש את ישיבת וויזניץ. בימי שבתו הקצרים בארץ עד לפטירתו ביקר במספר ערים ומושבות. ביקוריו הותירו רושם רב. מכתבו זה נכתב בשעת ביקורו במושבה רחובות.

27 ס"מ. מצב טוב. כתמים. סימני קיפול.

פתיחה: \$750

312

he was appointed Vizhnitz Rebbe. Very active in community matters and rescuing Jews during the Holocaust. In 1944, he immigrated to Eretz Israel, settled in Tel Aviv and re-established the Vizhnitz Yeshiva.

During the short time he lived in Eretz Israel until his untimely death, he managed to visit a number of cities and settlements in Eretz Israel. This letter was written during his visit to Rehovot.

27 cm. Good condition. Stains. Folding marks.

Opening price: \$750

312. Two Letters from Rebbe Yaakov David of Amshinov to His Chassidim in Eretz Israel - Tishrei, 1937

Two letters sent by Rebbe Yaakov David Kalisz, to Amshinov Chassidim in Tel Aviv.

1. Letter with wishes for a Gmar Chatima Tova for the New Year, signed by Rebbe "Yaakov David son of the rabbi of Amshinov". [Tishrei, 1937]. The margins contain an addition written and signed by the scribe who wrote the letter, the meshamesh bakodesh "Shalom HaCohen". The addition was written in continuation to a letter from Tamuz 1937 (see no. 2).

2. Long letter (2 pages) handwritten and signed by the meshamesh bakodesh R. "Shalom" HaCohen, and with the stamp of Rebbe "Ya'akov David Kalisz son of the Rebbe of Amshinov - rabbi of Żyrardow, Warsaw district". The letter is about funds sent from Chassidim in Eretz Israel to their Rebbe. Żyrardow, Tamuz 1937. Rebbe Yaakov David Kalisz (1906-perished in the

312. שני מכתבים מהאדמו"ר רבי יעקב דוד מאמשינוב, לחסידיו בארץ ישראל - תשרי תרצ"ח

שני מכתבים שנשלחו מהאדמו"ר רבי יעקב דוד קאליש, לקהל חסידי אמשינוב בתל-אביב.

1. מכתב ברכת גמר חתימה טובה לשנה טובה, בחתימת יד-קדשו האדמו"ר רבי יעקב דוד בהרה"ק זצללה"ה מאמשינאו". [תשרי תרצ"ח 1937]. בשולי המכתב הוספה בחתימת סופר המכתב, המשמש-בקודש "שלום הכהן", המתייחס למכתב שנשלח בתמוז תרצ"ז [ראה סעיף הבא].

2. מכתב ארוך (2 עמ') בכתב ידו וחתמתו של המשב"ק רבי "שלום" הכהן, וחותמת האדמו"ר "יעקב דוד קאליש בהרה"ק מאמשינאו - אב"ד ק"ק זירארדאווי, פלך ווארשא". אודות מטרת כספים שנשלחו מהחסידים בארץ ישראל לרבם האדמו"ר. זערדאו (זירידוב), תמוז תרצ"ז (1937).

האדמו"ר רבי יעקב דוד קאליש (תרס"ו-נספה בשואה תש"ב), בנו של האדמו"ר רבי יוסף מאמשינוב וחתן-חתנו של האדמו"ר רבי אברהם מרדכי אלטר מגור. גדול בתורה ובקי מופלג בכל חלקי שולחן ערוך. נתקבל כרב בעיר זירידוב הסמוכה לוורשא. לאחר פטירת אביו הוכתר כממלא מקומו וכל חסידי אביו קבלו את מרותו. קהילת אמשינוב דרשה שיעקור מעירו לגור באמשינוב, אולם קהילת זירידוב סירבה לוותר על רבם האהוב. לאחר דין ודברים נקבע שרבי יעקב דוד יכהן כרב בשתי הקהילות.

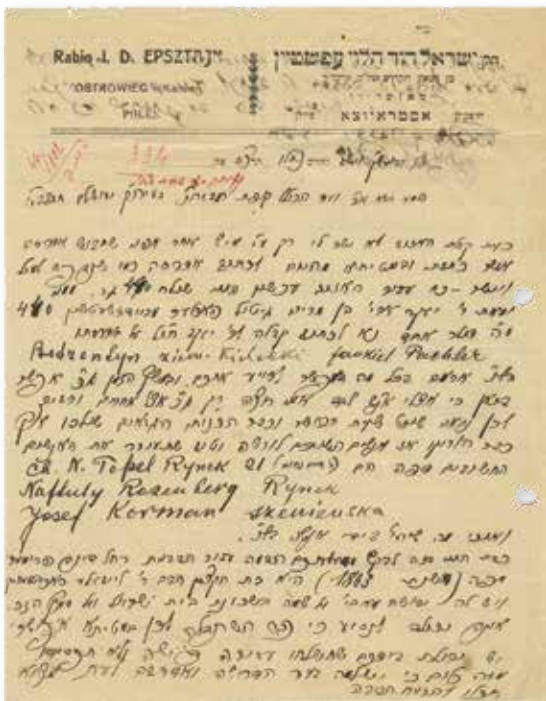
שני מכתבים, 3 דף. כ-21 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. קרעים ובלאי. הדבקות נייר ונייר-דבק חומצי עם פגיעות וכתמים בנייר.

פתיחה: \$250

Holocaust in 1942), was the son of Rebbe Yosef of Amshinov and son-in-law of the son-in-law of Rebbe Avraham Mordechai Alter of Ger. He was an illustrious Torah scholar with exceptional proficiency in all parts of the Shulchan Aruch. He officiated as rabbi of the city of Żyrardow near Warsaw, and was appointed rebbe of Amshinov after his father's passing. Although his chassidim wished him to relocate to Amshinov, the community of Żyrardow refused to relinquish their beloved rabbi. After much discussion, Rabbi Yaakov David served as rabbi of both communities.

Two letters, 3 leaves. Approximately 21 cm. Fair-poor condition. Wear and tears. Paper pastings and acidic tape with damages and stains to paper.

Opening price: \$250

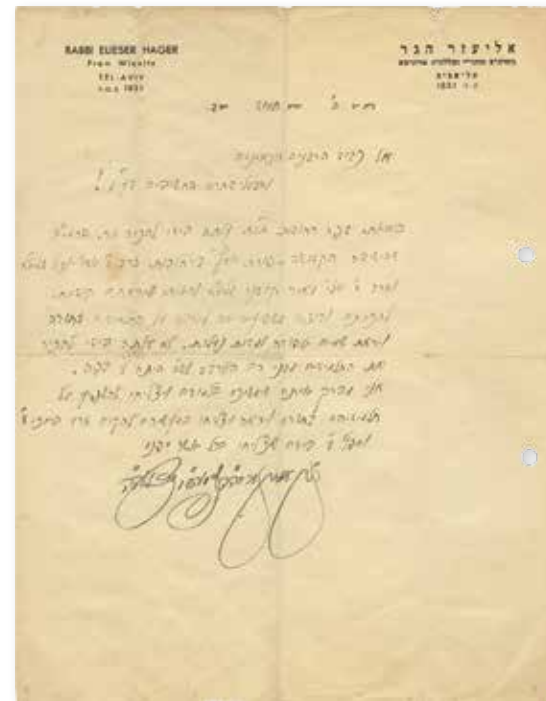
314

314. Letter from Rebbe Yisrael David Halevi Epstein of Ozerov - Ostrowiec, 1930

Letter handwritten and signed by Rebbe Yisrael David Halevi Epstein of Ożarów. Ostrowiec, 1930. The letter was sent to the "Vaad Hakollel Kupat Rabbi Meir Baal HaNes" in Eretz Israel, regarding charity and requesting assistance in obtaining an entrance certificate for Rebbetzin Rachel Dina Frumer, daughter of R. Leibel Sochaczewski (1863-1952, Jerusalem). Rebbe Yisrael David Halevi Epstein (1904-perished during the Holocaust) was the son of Rebbe Avraham Shlomo of Ożarów (1864-1917), and the younger

314. מכתב האדמו"ר רבי ישראל דוד הלוי עפשטיין מאוז'רוב - אוסטרווצה, תרצ"א

מכתב בכתב-ידו וחתמתו של רבי ישראל דוד הלוי עפשטיין מאוז'רוב. אסטרווצא (אוסטרובוצה Ostrowiec), כסלו תרצ"א [1930]. נשלח לארץ ישראל אל "ועד הכולל קופת רמבעה"נ". בעניני תרומות כספים, ובעניני סיוע לרשינות עליה לארץ עבור הרבנית רחל דינה פרומער בת ר' ליבלה סאכאטשעווסקי [נולדה 1863 ונפטרה בירושלים 1952]. האדמו"ר רבי ישראל דוד הלוי עפשטיין (תרס"ה-נספה בשואה), בן האדמו"ר רבי אברהם שלמה מאוז'רוב (תרכ"ה-תרע"ח 1864-1917), ואחיו הצעיר של האדמו"ר רבי משה יחיאל בעל ה"אש דת" (תר"נ-תשל"א). בבחירתו ערך את הקובץ התורני "שערי חכמה" (אוז'רוב, תרפ"ד). לאחר נישואיו עם בת הרב מסטאצק התגורר באוסטרובוצה, ושימש באדמו"רות בעיר. נייר מסמכים רשמי, 27.5 ס"מ, כתוב משני צידיו. מצב טוב. פגיעות בלאי קלות בראש הדף. נקבי תיוק. פתיחה: \$400

313

313. Letter by Rebbe Eliezer Hager, Author of Damesek Eliezer of Vizhnitz

Letter by R. Eliezer Hager, author of Damesek Eliezer of Vizhnitz, in scribal writing with his signature, to the heads of the Porat Yosef Yeshiva in Rehovot. [Rehovot], Tamuz 1944. R. Eliezer Hager, author of Damesek Eliezer of Vizhnitz (1891-1946, Encyclopedia L'Chassidut, Vol. 1, pp. 252-253), son of the Ahavat Yisrael of Vizhnitz and son-in-law of R. Yitzchak Meir Heshel of Kopishnitz. In 1922, was appointed Rabbi of Vizhnitz in which he established the Beit Yisrael V'Damesek Eliezer Yeshiva. After his father's death,

315. מכתב ברכות לנישואין - בכתב ידו וחתירתו של האדמו"ר רבי איציקל מפשעוורסק - ברכה לעשירות בתורה ובממון

מכתב (כ-12 שורות) בכתב ידו וחתירתו של האדמו"ר הקדוש רבי "יצחק געווירצמאן" מפשעוורסק. [אנטוורפן, שנות התשי"י]. נשלח לאחד מתלמידיו, ובו ברכות ליום חתונת "החתן היקר ידידי בן ידידי" שתערך בארה"ב: "...עתה ביום החתונה באתי מרחוק... לברכך... שהחתונה תהי'נה] בשעה טובה ומוצלחת, ויעלה הזוג יפה בכל הפירושים, ותזכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות], וגם תזכה לשתי שולחנות [ביטוי ידוע לברכת עשירות הן בתורה והן בממון - "תורה וגדולה במקום אחד"] ותצליח בכ"ע [בכל ענייניך] בכלל ישראל... בדרכי תורה וחסידות בכלל ישראל...".

הרב הקדוש רבי משה יצחק גבירצמן - הנודע בכינויו רבי איציקל מפשעוורסק (תרמ"ב-יום כיפור תשל"ז), נכד רבי אלימלך מליזנסק (דור חמישי), חסיד מובהק של האדמו"ר רבי יחזקאל משינווא ובנו ה"דברי שמה" מציעשנוב. כיהן באדמו"רות בעיר פשעוורסק. בשנות השואה גלה לסיביר. לאחר השואה נסע דרך פולין וצרפת והתיישב באנטוורפן שבבלגיה. נודע בקדושתו הנוראה. היה מיוחד בדרכי פרישות ובסיגופים (עשרות שנים לא העלה את רגליו על המיטה והיה ישן בתנוחת ישיבה). הלך בדרכי סבו הגדול בעל "נועם אלימלך", אשר שילב יחדיו את הדבקות בבורא והחסד לישראל, ובהשפעת צדקה וישועות לכלל ולפרט. אלפים היו נוהרים לחסות בצלו, לבקשת עצה ותפילה על חולים ועל כל מצוקות עמך בית ישראל (גם במכתב שלפנינו נזכרות 3 פעמים תפילותיו בעד כל עם ישראל - ברכות בתוך "כלל ישראל" ובקשת ישועה עבור "כל ישראל"). מפורסם היה גם במעשי חסד שבגופו, והיה מחלק סכומי-כסף לצדקה לעניי-ישראל מכל העולם.

[1] דף. 16 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קמטים וסימני קיפול, קרעים קלים בשולי הדף.

מצורפת מעטפת המכתב (עם כותרת מודפסת: Rabbin Isac Gevircman), עם בולים חותמות דואר משנות ה-50. מצב טוב-בינוני.

פתיחה: \$2000

315. Letter with Nuptial Good Wishes - Handwritten and Signed by Rebbe Itzikel of Pshevorsk - Blessings for Torah and Material Wealth

Letter (about 12 lines) handwritten and signed by the holy Rebbe "Yitzchak Gvirczman" of Pshevorsk (Przeworsk). [Antwerp, 1950s].

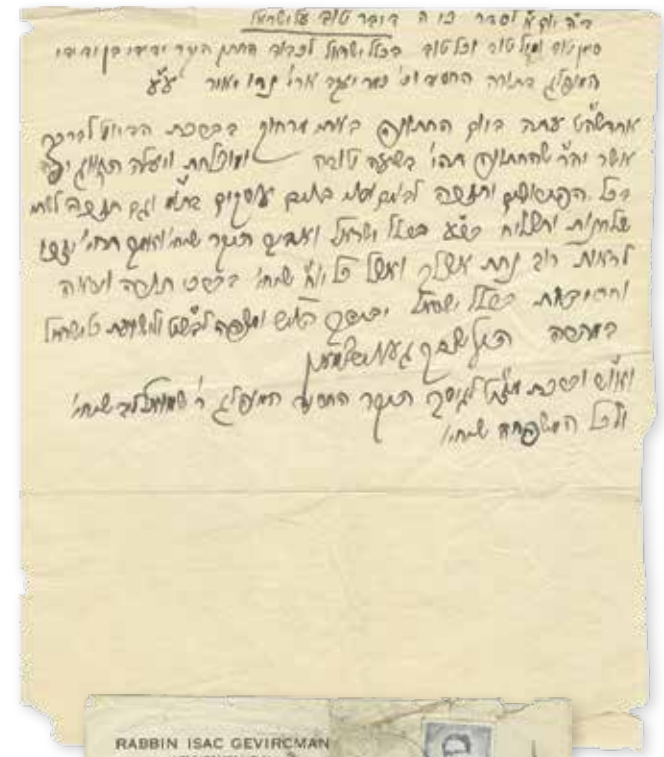
Sent to a disciple with blessings upon the marriage of "the dear bridegroom, my friend, son of my friend", which took place in the US: "...Now on the wedding day, I from afar... bless you... that the wedding should take place at an opportune and successful time... and you should merit children and grandchildren who study Torah and fulfill mitzvot, and also merit two 'tables' [both wealth and Torah], and succeed in all your endeavors... in the paths of Torah and Chassidut among all the Jewish People...".

R. Moshe Yitzchak Gvirczman, known as Rebbe Itzikel of Pshevorsk (1882-Yom Kippur 1977), was a fifth generation descendent of Rebbe Elimelech of Lizhensk. He was a close Chassid of R. Yechezkel of Sieniawa, and of his son, the Divrei Simcha of Cieszanów. Served as Rebbe of Przeworsk. Survived the Holocaust in Siberian exile, and thereafter traveled via Poland and France, and settled in Antwerp, Belgium. Known for his holiness and his exceptional abstention and self-denial (for years he never rested his feet on his bed and would sleep in a sitting position). He followed in the footsteps of his illustrious ancestor, author of the Noam Elimelech, who incorporated devotion to G-d's service with charitable deeds to his fellow Jews. Thousands flocked to his court seeking his wise counsel as well as his prayers on behalf of the ill and suffering. Famed for his chessed, he distributed large sums of money to needy Jews throughout the world.

[1] leaf. 16 cm. Good-fair condition. Creases and folding marks, minor tears to margins.

Enclosed is the letter's envelope (with printed title: Rabbin Isac Gevircman), with postage stamps and postal stamping from the 50s. Good-fair condition.

Opening price: \$2000

315a

315b

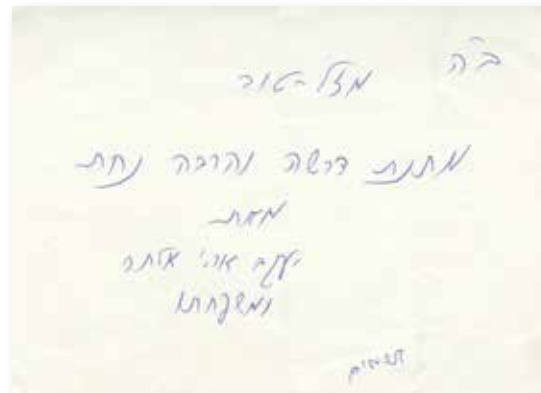

317

317. אוסף מכתבי אדמו"רים ובני ביתם - תר"ע-תשל"ז

אוסף מגוון של מכתבים מאדמו"רים, בני ביתם ומשמשיהם (משמשים בקודש). שנות התר"ע-תשל"ז בקירוב. בין המכתבים: • מכתב בכתב ידו וחתמתו של האדמו"ר רבי מרדכי שלום יוסף פרידמן מסדיגורה-פשמישל. תל אביב, אייר תשי"א [1951]. • אישור סמיכה והמלצה לתלמיד ישיבת ספינקא, בחתימת האדמו"ר רבי יעקב יוסף ווייס. ירושלים, תשכ"ד [1964]. • מכתב בחתימת האדמו"ר רבי חיים מרדכי מנדבורנה. [בני ברק, שנות התש"כ בקירוב]. • מכתב ברכות לנישואין בכתב ידו וחתמתו של האדמו"ר רבי אהרן לייפער מנדבורנה. [צפת?], תשל"ז [1977]. • הזמנה מודפסת מאת הרבנית רעכיל הלברשטאם, לנישואי בנה רבי משה, עם בת רבי אברהם מרדכי שליט"א אב"ד מאשצ'יסק [בן רבי אריה לייבוש הלוי רוזנפלד, וחתן האדמו"ר רבי יחזקאל משינווא]. תר"ע [1909]. מעבר לדרך תשובה הלכתית בכתב יד, חתומה "יצחק" [?]. • מכתב המקובל רבי ישעיה אשר זליג מרגליות, אל האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב. ירושלים, כסלו תרפ"ט [1928]. • מכתב רבי מרדכי שרגא באומינגר, חתן האדמו"ר רבי יצחק פרידמן מהוסיאטין. תל אביב, תשל"ג [1973]. • מכתב המשמש בקודש בשם האדמו"ר רבי דוד מרדכי העשיל מטשפנשט. פלוטושאן, שנות התר"צ בקירוב]. • מכתב האדמו"ר רבי מנשה הורביץ מואלין. ניו יורק, שנות התש"י בקירוב]. • ועוד מכתבים ומסמכים.

פתיחה: \$300

316

316. מכתב מהאדמו"ר מגור שליט"א

מכתב ברכה בכתב-ידו וחתמתו של האדמו"ר מגור רבי יעקב אריה אלטר. הקדשה לחתן שצורפה למתנה [של כלי לבשמים]: "ב"ה. מזל טוב. מתנת דרשה והרבה נחת. מאת, יעקב ארי' אלטר ומשפחתו". האדמו"ר רבי יעקב אריה אלטר מגור שליט"א, נולד בלודז' שבפולין בשנת תרצ"ט, לאביו רבי שמחה בונים אלטר - האדמו"ר מגור בעל "לב שמחה". בשנת ת"ש, בהיותו כבן שנה, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, עלה לארץ ישראל עם אביו וסבו [האדמו"ר בעל "אמרי אמת"]. בשנת תשנ"ו, לאחר פטירת דודו האדמו"ר בעל "פני מנחם", החל לכהן באדמו"רות, ומנהיג כבר למעלה מעשרים שנה את חסידות גור, החצר החסידי הגדולה בישראל.

פתיחה: \$500

316. Letter by the Gerrer Rebbe

Letter of good wishes, handwritten and signed by the Gerrer Rebbe Ya'akov Aryeh Alter. Dedication for a groom enclosed with a gift [a spice box]: "Mazal tov... By Ya'akov Aryeh Alter and his family". R. Ya'akov Aryeh Alter of Ger (Góra Kalwaria), was born in Lodz, Poland, in 1939. He was the son of R. Simcha Bunim Alter, author of Lev Simcha. In 1940, at the midst of WWII, when he was one year old, he moved to Eretz Israel with his father and grandfather [author of Imrei Emet]. In 1996, after his uncle author of P'nei Menachem died, he began his tenure as Rebbe and for the last twenty odd years he leads the Gerrer Chassidism, the largest Chassidic court in Israel. 10.5X15 cm. Good condition. Opening price: \$500

318

318. Large Collection of Letters

Large collection of letters (approximately 40 letters), compiled from various sources.

- Letters by various rabbis (for a list, see Hebrew description).
- Letters sent to R. Yissachar Dov Goldstein of Jerusalem.
- Interesting (unsigned) letter written to Rebbe Yoel of Satmar, regarding his book VaYoel Moshe.
- Correspondence between Romanian rabbis, ca. 1958-1960.
- Collection of invitations from the Spinka Rebbes' families, sent to their uncle the Hosakov Rebbe, with handwritten letters on the invitations.
- Many more letters.

Approx. 41 items. Size and condition vary.

Opening price: \$400

317. Collection of Letters by Rebbes and Their Family Members - 1909-1977

Varied collection of letters by rebbes, their family members and their assistants (Mashbaks). Ca. 1909-1977.

- Letter signed by Rebbe Mordechai Shalom Yosef Friedman of Sadagura-Przemysl.
- Letter of ordination and recommendation for a student of the Spinka Yeshiva, signed by Rebbe "Yaakov Yosef Weiss".
- Letter signed by Rebbe Chaim Mordechai of Nadvirna. [Bnei Brak, ca. 1960s].
- Printed invitation by Rebbetzin Rechil Halberstam, for the wedding of her son R. Moshe with the daughter of R. Avraham Mordechai Rabbi of Mostyska [son of R. Aryeh Leibush HaLevi Rosenfeld and son-in-law of Rebbe Yechezkel of Sieniawa]. 1909. On the verso is a handwritten halachic responsum, signed "Yitzchak" [?].
- More letters and documents [for further (incomplete) details, see Hebrew description].

12 paper items. Size and condition vary. Most are in good condition.

Opening price: \$300

318. אוסף מכתבים גדול

אוסף גדול של מכתבים וניירת (קרוב לארבעים מכתבים), ממקורות שונים.

- מכתבים שנשלחו אל הגאון רבי יששכר דוב גולדשטיין מירושלים (בין כותבי המכתבים: רבי אליעזר פיש מהאדאס, רבי יוחנן סופר מערלוי, רבי יעקב זלצר מיוהנסבורג, ועוד).
- מכתב מעניין (לא חתום) שנכתב אל האדמו"ר רבי יואל מסאטמר, אודות ספרו "יואל משה".
- מכתבים מרבינים שונים: רבי שבת יגל; רבי יצחק שלמה אונגר; רבי שמואל הומינר; רבי פנחס וולף מפתח תקוה; רבי שבתאי אטון; רבי שמואל דוד פרידמן אל רבי בנימין זילבר; ועוד.
- התכתבויות בין רבנים ברומניה, בשנים תשי"ח-תשי"כ בקירוב (רבי שמואל טוביאס, ועוד).
- צרור הזמנות מבית אדמו"רי ספינקא, שנשלחו אל הודם האדמו"ר מהוסאקוב, עם מכתבים בכתב-יד על גבי ההזמנות.
- ועוד מכתבים רבים.

כ-41 פריטים. גודל ומצב משתנה.

פתיחה: \$400

319

319. Collection of Checks - Signatures of Rabbis

Collection of checks from Bank Klinger in Safed that were sent to rabbis in Eretz Israel and the Diaspora, with signatures of the recipients. December, 1946.

All the checks are signed by Eliyahu Klinger, with signatures of the recipients (on the backs), including: • R. Aryeh Mordechai Rabinowitz (1885-1955), first rabbi of Bnei Brak, and dayan in Jerusalem. He was a descendant of the Rebbes of Parisov (descendants of the "Yehudi Hakadosh" of Pshischa), and author of "Keter Hayehudi", "Zechuta D'Avraham", and "Karnei Re'em". • R. Avraham Chaim Na'eh (1890-1954), rabbi of Chabad, author of "Ketzer HaShulchan", "Kuntres HaShiurim" and others. He was most renowned for his opinions regarding Halachic measurements. • R. David Mintzberg of Jerusalem (died 1974). He was a primary disciple of R. Yehuda Ashlag, and director of Mosdot Chayei Olam. • R.

319. אוסף המכאות - חתימות רבנים

אוסף המכאות בנקאיות (שיקים) של בנק קלינגר מצפת שנשלחו לרבנים בארץ ישראל ובח"ל, עם חתימות ידם של הרבנים המקבלים. דצמבר 1946 [תש"ז].

ההמחאות כולן חתומות על ידי אליהו קלינגר, ובגב ההמחאות חתימות ידם של הרבנים המקבלים. בין החותמים: • רבי אריה מרדכי רבינוביץ, (תרמ"ה-תש"ט), רבה הראשון של בני ברק, ודיין בירושלים. משושלת אדמו"רי פוריסוב (נכדי "היהודי הקדוש" מפשיסחא). מחבר ספרי "כתר היהודי" "זכותא דאברהם" ו"קרני ראם". • רבי אברהם חיים נאה (תר"ן-תשי"ד), מחשובי רבני חב"ד, מחבר סדרת ספרי "קצות השלחן" "קונטרס השיעורים" ועוד. עיקר פרסומו על שיטתו בגודל מידות השיעורים. • רבי דוד מיינצברג מירושלים (נפטר תשל"ד), מחשובי תלמידיו של בעל הסולם, ממנהלי מוסדות חיי עולם. • רבי [שלמה] זלמן ברזל מירושלים (תרנ"ו-תשנ"ו). צדיק ועובד ה' מפורסם, מוקני וחשובי חסידי קרלין. • רבי משה הגר (תרפ"ו-תשנ"ט), ראש ישיבת "יחל ישראל" של חסידי סרט וז'ניץ בחיפה. מחבר ספר "ברכת משה". בנו של האדמו"ר ה"מקור ברוך" ואחיו של האדמו"ר הקודם רבי אליעזר הגר.

בנק קלינגר נוסד בצפת בשנת תרס"ד. בתחילה נקרא בשם בנק "ברזל את ברשד". בערך בשנת תר"ע קנה אליהו קלינגר את הבנק, ומאו נקרא על שמו. ר' אליהו קלינגר היה מראשי "אגודת ישראל" בצפת. איש חסד שעזר בהלוואות ובהעברת כספים לאנשים פרטיים ולמוסדות התורה והצדקה בעיר צפת.

12 המכאות. 6.5x14 ס"מ. מצב טוב. כתמי חלודה.

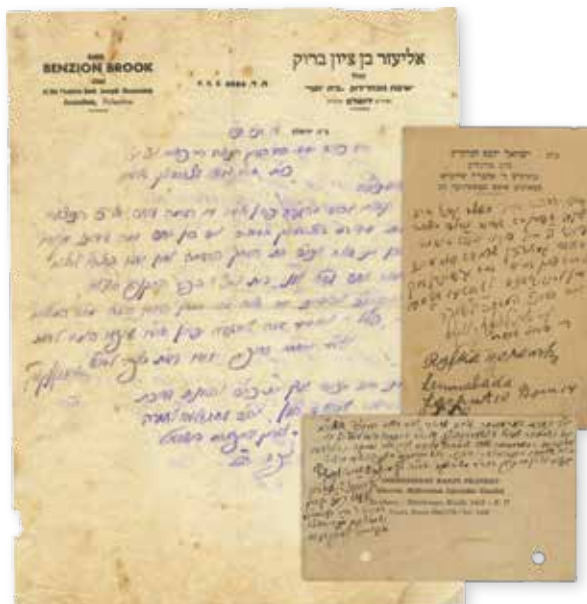
פתיחה: \$300

(Shlomo) Zalman Brizel of Jerusalem (1896-1996), a Karliner chassid known for his piety. • R. Moshe Hager (1926 - 1999), Rosh Yeshivat Yachel Yisrael of the Seret-Vizhnitz Chassidut in Haifa. He was the author of Sefer Birkat Moshe, son of the Rebbe the "Mekor Baruch", and brother of Rebbe Eliezer Hager.

Bank Klinger was established in Safed in 1904 under the name Bank Barzel et Bershad, until it was acquired by R. Eliyahu Klinger in 1910. R. Klinger was the leader of Agudat Yisrael in Safed, and was known as a philanthropist who both loaned money and supported many individuals and institutions in Safed.

12 checks. 14 x 6.5 cm. Good condition. Foxing.

Opening price: \$300

320a

Simcha Elberg (editor of HaPardes); many more rabbis from Tel Aviv and Eretz Israel, the US, Canada and Europe.

The recipient, R. Shmuel Szczedrowicki (1907-1978), son of Rebbe Meir Shalom of Białystok and son-in-law of Rebbe Pinchas Yissachar of Pińczów and Sosnowiec. Rabbi and rebbe in Białystok. Active in Agudat Yisrael in Poland, he was a trusted caller at the home of R. Chaim Ozer Grodzensky. Rabbi in Tel Aviv and chairman of Agudat Yisrael in the city. During the Holocaust, he was sent to the Far East on rescue missions on behalf of Agudat Yisrael and the Organization of Rabbis from Poland, to tend to the needs of refugees in the Far East, in Siberia and throughout Russia. He served as a representative of the Jewish Agency and the exiled Polish government. Also in his later years, he was very active in educational and chessed matters, and stood at the helm of the clandestine activities of Agudat Yisrael in assisting the Jews behind the "Iron Curtain".

65 letters. Size and condition vary.

Opening price: \$600

320. אוסף גדול של מכתבי רבנים ואדמו"רים - מארכיונו של הרב שדרוביצקי

אוסף גדול של מכתבי אדמו"רים ורבנים (למעלה מ-60 מכתבים), שנשלחו אל הרב שמואל שדרוביצקי. [ארץ ישראל וארצות העולם, שנות הת"ש-תש"כ בקירוב].

מכתבים בעניני הצלה ופליטי השואה, עזרה ליהודי רוסיה, עניני רבנות וחינוך בתל אביב, מכתבים בדברי תורה, מכתבי "שנה טובה" ומכתבים משפחתיים. כמחצית מן המכתבים נכתבו בשנות ה-40 ועוסקים בעניני "שארית הפליטה" והצלה.

מכתבים מהאדמו"רים: רבי נחמן כהנא מספינקא; רבי יחזקאל שרגא ליפשיץ-הלברשטאם מסטרופקוב (מכתב אחד ממנו נשלח ממחנה העקורים בבמברג); האחים רבי אברהם דוב ורבי דוד טברסקי מרחמסטרווקא [נייר מסמכים רשמי של האדמו"רים - עם רשימת כתובות ברוסית, של בני משפחתם הזקוקים לעזרה ולהצלה - בשנות השואה]; רבי אברהם ישכר אנגלרד מראדזין; רבי ישראל יוסף הורביץ מריגליץ; רבי אברהם אביש קנר מחיפה; רבי חנוך בורנשטיין מסוכוטשוב; ועוד.

מכתבי רבנים ראשיי ישיבות מהארץ ומחו"ל: רבי יעקב העניך סנקביץ; רבי שמואל יוסף רבינוב; רבי טוביה טביומי; רבי דוד שפרבר; רבי מאיר קרליץ; רבי שמואל יעקב גליקסברג (מכתב מבוכרה, שנת תש"ד); רבי אפרים סוקולובר; רבי ראובן כ"ץ; רבי איסר יהודה אונטרמן; רבי בן ציון חי עוזיאל; רבי בן ציון ברוק; רבי יוחנן סופר מערלוי; רבי יעקב גלינסקי; רבי שמחה עלברג (עורך "הפרדס"); ועוד רבנים רבים - מרבני תל אביב וארץ ישראל, רבני ארה"ב, קנדה ואירופה.

מקבל המכתבים: רבי שמואל שדרוביצקי (תרס"ז-תשל"ח), בנו של האדמו"ר רבי מאיר שלום מביאליסטוק וחתנו של האדמו"ר רבי פנחס ישכר מפיינטשוב וסוסנוביץ. רב ואדמו"ר בביאליסטוק. פעיל ב"אגודת ישראל" בפולין ומנאמני ביתו של הגאון רבי חיים עזר גרוזונסקי. מרבני תל אביב ויו"ר "אגודת ישראל" בתל אביב. בתקופת השואה נשלח למזרח הרחוק בשליחויות הצלה, מטעם אגודת ישראל וארגון הרבנים יוצאי פולין, לטפל בעניני הפליטים במזרח הרחוק, בסיביר וברחבי רוסיה. שימש כנציג הסוכנות היהודית והממשלה הפולנית הגולה. גם בשנים המאוחרות עסק רבות בעניני חינוך וחסד, ועמד בראש הפעילות החשאית של "אגודת ישראל" למשלוח עזרה ליהודי רוסיה שתחת "מסך הברזל".

65 מכתבים. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$600

321

321. מכתב המלצה מהאדמו"ר רבי נחום מרדכי מטשורטקוב

מכתב בכתב יד קדשו והתימתו של האדמו"ר רבי נחום מרדכי פרידמן - האדמו"ר השלישי לבית טשורטקוב. תל אביב, קיץ תרצ"ט [1939].
 המלצה להשגת משרה ופרנסה, ליהודי מוינה מחסידי טשורטקוב ("איש נאמן לבית כ"ק אדמו"ר זצ"ל"), שנאלץ לברוח מוינה מאימי השלטון הנאצי והגיע לארץ ישראל "בידיים ריקניות".
 האדמו"ר רבי נחום מרדכי (ר' נחום מאטיניו) פרידמן (תרל"ד-תש"ו), בנו וממלא מקומו של האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב. גדל עוד על ברכי סבו האדמו"ר רבי דוד משה מטשורטקוב. בפרץ מלחמת העולם הראשונה עבר לינה יחד עם אביו האדמו"ר, והיה יד ימינו בפעילות הציבורית. עם פטירת אביו בשנת תרצ"ד נתמנה לממלא מקומו כאדמו"ר לחסידי טשורטקוב, שהיו את האליטה של העולם החסידי בגליציה ובאוסטריה. נודע כ"נס"ך" אמיתי ביושר לבו ובמדותיו האציליות. מראשי "אגודת ישראל" וחבר מועצת גדולי התורה. בשנת תרצ"ט עלה לארץ ישראל והתיישב בתל אביב. החורבן הנורא בארצות אירופה שבר את לבו והוא נפל למשכב ונסתלק מתוך ייסורים קשים. תורתו נדפסה בספר "דורש טוב". בנו רבי שלמה פרידמן בעל "דברי שלמה" מילא את מקומו באדמו"רות טשורטקוב. [1] דף, נייר מסמכים רשמי (מתקופת וינה). 29 ס"מ. 17 שורות, כולן אוטוגרף בכתב ידו הנאה של האדמו"ר. מצב טוב. קרעים קלים וקמטים.

פתיחה: \$400

320b

320. Large Collection of Letters by Rabbis and Rebbes - From the Archive of Rabbi Szczedrowicki

Large collection of letters by rabbis and rebbes (more than 60 letters), sent to R. Shmuel Szczedrowicki. [Eretz Israel and other countries, ca. 1940s-1960].
 Letters related to rescue efforts and Holocaust refugees, assistance to Russian Jewry, rabbinical and educational matters in Tel Aviv, letters of Torah thoughts, New Year greetings and family letters. About half were written in the 1940s and deal with She'erit HaPleita and rescue efforts.
 Letters by rebbes: R. Nachman Kahane of Spinka; R. Yechezkel Shraga Lifshitz-Halberstam of Stropkov (one letter from him was sent from the Bamberg DP camp); the brothers R. Avraham Dov and R. David Twersky of Rotmistrivka (Rachmastrivka) [official stationery of the rebbes, with a list of addresses in Russian of family members who are in need of help and rescue, during the Holocaust years]; R. Avraham Yissachar England of Radzin; R. Yisrael Yosef Hurwicz of Ryglitz; R. Avraham Abish Kaner of Haifa; R. Chanoch Bornstein of Sochaczew; etc.
 Letters of rabbis and heads of yeshivas from Eretz Israel and abroad: R. Yaakov Heinrich Sankewitsh; R. Shmuel Yosef Rabinow; R. Tuvia Tavyomi; R. David Shparber; R. Meir Karelitz; R. Shmuel Yaakov Glicksberg (letter from Bukhara, 1944); R. Efraim Sokolover; R. Reuven Katz; R. Isser Yehuda Unterman; R. Ben Zion Chai Uziel; R. Ben Zion Brook; R. Yochanan Sofer of Erlau; R. Yaakov Galinsky; R.

322

of Rebbes, served in the Vienna rabbinate. In 1939, he fled to London and in 1941 arrived in the US. He settled in NY and established his Beit Midrash - Beit David, and was known as the Gwoździec Rebbe. Authored Duda'im shel Moshe.

3 leaves (the first is official stationery) 28 cm. 6 written pages. Good condition. Folding marks and a few creases.

Enclosed: 2 postal receipts stamped "Bolechow" dated May 1938. Apparently, this letter was also sent that year (written on the 7th of Iyar, the 22nd day of the Omer).

Opening price: \$400

322. מכתב רבי שלמה חיים פרלוב האדמו"ר מבאלחוב

מכתב ארוך (6 עמ' גדולים) בכתב ידו והתימתו של האדמו"ר מבאלחוב רבי שלמה חיים פרלוב. באלחוב, [אייר תרצ"ח], מאי 1938.

מכתב בידיש (עם משפטים שלמים בעברית), נשלח אל בתו ואל חתנו רבי דוד משה שפירא (האדמו"ר מגוואדז'ין-סדיגורא) שהתגוררו באותה תקופה באוסטריה. נושאי המכתב: דברי אבן ותנחומים על פטירת ילד, עצות והתלבטויות על נסיונות הגירה לארצה"ב, חששות מההתאקלמות בארצה"ב ומהפרידה מהקרובים שבאירופה, ומצד שני החשש מפני רדיפות הנאצים "ומי יודע מה ילד יום?". האדמו"ר מציע להם שימשיכו בנסינות לקבל אישורי מסע ואישורי כניסה לארצה"ב, ומצפה שעד שיגיעו האישורים יתבהר המצב. במכתב מוזכרים אדמו"רים רבים מבני המשפחה: אחיו האדמו"ר רבי יהודה ליב מנובומינסק, רבי נחומ'ל מנובומינסק, ועוד. האדמו"ר מתעניין גם על צעדיהם של קרובי-חתנו אדמו"רי בית רוזן שהתגוררו בווינה: האדמו"ר מטשורטקוב, דודו האדמו"ר מסדיגורא והאדמו"ר מקופיטשניץ.

הגאון הקדוש רבי שלמה חיים פרלוב (תר"ם-תשי"ג), בן האדמו"ר רבי יעקב מנובומינסק וחתן האדמו"ר רבי יהושע העשיל פאדווא אב"ד בוליחוב (גליציה). גאון מופלג ומחבר ספרים רבים בהלכה ובחסידות, בגיל 12 כבר התכתב בהלכה עם גדולי דורו. משנת תרס"ד ממלא מקום חותנו כאדמו"ר ורב בבוליחוב, בה הקים גם ישיבה חשובה. נספה בשואה, הי"ד.

חתנו האדמו"ר רבי דוד משה שפירא מגוואדז'ין-סדיגורא (תרס"ד-תשמ"ח). מגזע שושלות אדמו"רי בית רוזן-סדיגורא ואדמו"רי בית קוויניץ. כיהן ברבנות בעיר וינה. בשנת תרצ"ט נמלט עם משפחתו ללונדון ולאחר שנה וחצי הגיע לארצה"ב בשנת תש"א. התיישב בניו יורק והקים את בית מדרשו "בית דוד", ונודע בשם האדמו"ר מגוואדז'ין. מחבר הספר "דודאים של משה".

3 דף (הראשון נייר מסמכים רשמי) 28 ס"מ. 6 עמ' כתובים. מצב טוב. סימני קיפול ומעט קמטים.

מצורפות: 2 קבלות דואר עם חותמות מ"Bolechow" בחודש מאי 1938. כפי הנראה זהו גם תאריך שליחת המכתב שלפנינו, אשר נכתב בתאריך ז' באייר כ"ב לעומר.

פתיחה: \$400

321. Letter of Recommendation by Rebbe Nachum Mordechai of Chortkov

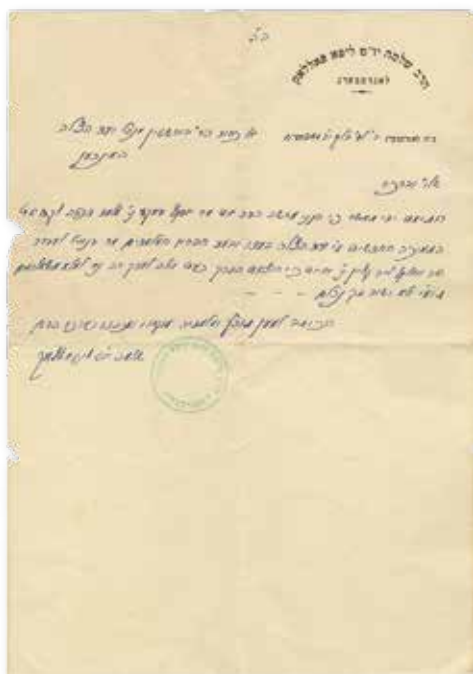
Letter handwritten and signed by R. Nachum Mordechai Friedman - the third Chortkover Rebbe. Tel Aviv, Summer 1939.

Recommendation for getting a job and livelihood, for a Viennese Chortkover Chassid who was compelled to flee Vienna in the wake of the Nazi horrors, and reached Eretz Israel "empty handed".

Rebbe Nachum Mordechai (R. Nachum Moti'nyu) Friedman (1874-1946), son and successor of Rebbe Yisrael of Chortkov, was still raised by his grandfather Rebbe David Moshe of Chortkov. At the outbreak of WWI, he moved to Vienna with his father the Rebbe, and closely assisted him in his public activities. After his father's death in 1934, he was appointed successor as rebbe of the Chortkover Chassidim, which constituted the elite of the Chassidic world in Galicia and in Austria. Known as a genuine "prince" with his upright and aristocratic qualities. One of the heads of Agudat Yisrael and member of Moetzet Gedolei HaTorah. In 1939, he immigrated to Eretz Israel and settled in Tel Aviv. The devastation of European Jewry broke his heart and he fell ill, and died in great suffering. His Torah teachings are printed in the book Doresh Tov. His son R. Shlomo Friedman, author of Divrei Shlomo, succeeded him as Chortkover Rebbe.

[1] leaf, official stationery (from the Vienna period of his life). 29 cm. 17 autograph lines in the attractive penmanship of the rebbe. Good condition. Minor tears and creases.

Opening price: \$400

323

323. She'erit Ha-Pletah - Three Items

Letter and two books - She'erit Ha-Pletah in Germany after the Holocaust:

- Letter by R. Shlomo Yom Tov Lipa Pollak - Rabbi at the Landsberg DP camp (Satmar Chassid), to R. [Aviezer] Borstein, active in Va'ad HaHatzalah. Authorization to receive a monthly stipend from the Va'ad HaHatzalah for teachers. Landsberg [Germany], Tamuz 1948.

[1] leaf, 29 cm. Good-fair condition. Minor tears. Folding marks.

- Passover Haggadah with the Derech Chaim and Nehora Shalem commentaries, by R. Ya'akov of Lissa. Munich, 1948. Gift from Va'ad HaHatzalah to She'erit Ha-Pletah. Printed by the "Committee for publishing books affiliated with Va'ad HaHatzalah, R. Naftali Boruch, R. Aviezer Borstein".

Ya'ari 2361; Otzar HaHaggadot 4092.

323. שארית הפליטה - שלשה פריטים

מכתב ושני ספרים - "שארית הפליטה" בגרמניה לאחר השואה:

- מכתב מאת הרב שלמה יום טוב ליפא פאללאק - רב במחנה העקורים לנדסברג (מרבני חסידות סאטמר), אל הרב [אביעזר] בורשטין, מרבני ועד ההצלה. אישור וייפוי כח לקבלת תמיכה חודשית עבור מלמדים מאת ועד ההצלה. לנדסברג [גרמניה], תמוז תש"ח 1948.

דף אחד. 29 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קרעים קלים. סימני קיפול.

- הגדה לפסח עם פירוש דרך חיים ונ"ש [ונהורא שלם], מאת רבי יעקב מליסא. מינכן, תש"ח 1948. מתנה מאת ועד ההצלה לשארית הפליטה. נדפס על ידי "הועד להוצאות ספרים אצל ועד ההצלה, הרב נפתלי בארוך, הרב אביעזר בורשטין".

יערי 2361; אוצר ההגדות 4092.

[21] דף. 20 ס"מ. מצב טוב. כתמים. דף אחד מנותק.

- חמשה חומשי תורה. מינכן, תש"ז 1947. מתנה מאת ועד ההצלה לשארית הפליטה, נדפס על ידי "הועד להוצאות ספרים אצל ועד ההצלה, הרב נפתלי בארוך והרב אביעזר בורשטין".

[2], ס; נה; [1], נו-צו; מה; [1], מט-צו דף. חסרים שני דפים. 17 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים. שער צבעוני.

לפני השער נדפס מכתב תודה בעברית ובאנגלית לעם האמריקאי ולנשיאו, בחתימת הרבנים אביעזר בורשטין ונפתלי בארוך (בשם "ועד ההצלה").

פתיחה: \$300

[21] leaves. 20 cm. Good condition. Stains. One detached leaf.

- Five Books of the Torah. Munich, 1947. Gift from Va'ad HaHatzalah to She'erit Ha-Pletah. Printed by the "Committee for publishing books affiliated with Va'ad HaHatzalah, R. Naftali Boruch, R. Aviezer Borstein".

[2], 60; 55; [1], 56-97; 48; [1], 49-97 leaves. Lacking two leaves. 17 cm. Fair-good condition. Stains. Colorful title page.

Printed before the title page is a thank-you letter in Hebrew and English to the American people and its president, signed by R. Aviezer Bornstein and by Naftali Boruch (on behalf of Va'ad HaHatzalah).

Opening price: \$300

322. Letter by Rabbi Shlomo Chaim Perlow, Bolekhiv Rebbe

Long letter (6 large pages), handwritten and signed by the Bolekhiv Rebbe, Shlomo Chaim Perlow. Bolekhiv, [May 1938].

Letter in Yiddish (with sentences entirely written in Hebrew), sent to his daughter and son-in-law R. David Moshe Shapira (the Rebbe of Gwoździec-Sadigura) who at that time resided in Austria. The topics discussed in the letter: mourning and consolation on the death of a child, advice and deliberations regarding attempts to immigrate to the US, fears of acclimation to life in America and of separation from relatives in Europe. Conversely, the fear of Nazi pursuit and "Who knows what tomorrow will bring?". The Rebbe suggests that they continue their efforts to obtain travel permits and affidavits for immigration to the US and he expects that until the permits arrive, the situation will be less obscure.

Many rebbes, relatives of his family are mentioned: his brother R. Yehuda Leib of Novominsk, R. Nachum'l of Novominsk, etc. The Rebbe also takes interest in the welfare of the relatives of his son-in-law, the Rebbes scions of the house of Ruzhin residing in Vienna: the Chortkov Rebbe, his uncle the Sadigura Rebbe and the Rebbe of Kopishnitz.

R. Shlomo Chaim Perlow (1880-1943), son of R. Ya'akov of Novominsk and son-in-law of R. Yehoshua Heschel-Padua Rabbi of Bolekhiv (Galicia). Exceptional Torah scholar and author of many halachic and Chassidic books. At the early age of 12, he exchanged halachic correspondence with leading Torah scholars of his times. In 1904, he succeeded his father-in-law as Rebbe and Rabbi of Bolekhiv wherein he established a prominent Yeshiva. Perished in the Holocaust.

His son-in-law R. David Moshe Shapira of Gwoździec-Sadigura (1904-1988), of the scion of the Ruzhin-Sadigura Rebbes and of the Kozhnitz lineage

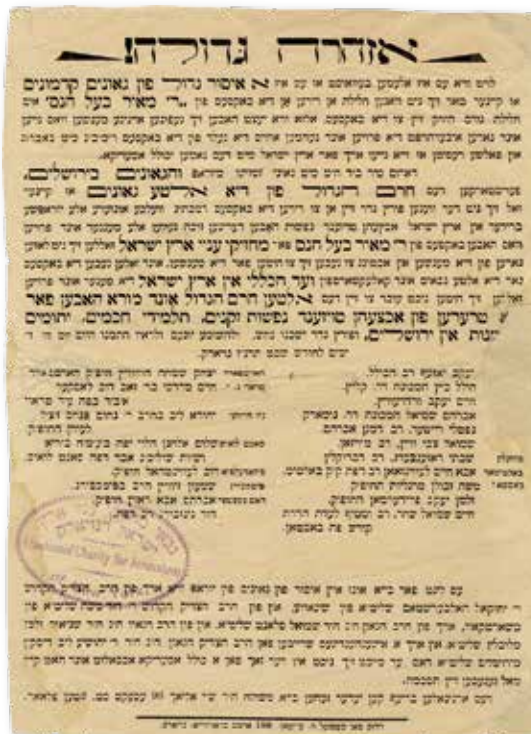
324. Azharah Gedola - Herem Related to the Polemic of Kollel America - NY, 1897

Azharah Gedolah - printed Yiddish proclamation. Prohibition to place charity boxes of Eretz-Israeli institutes, other than the Va'ad HaKlali. NY, Shevat 1897. Printed in the printing press of "Samuel H. Simon, 150 East Broadway, NY".

"Severe prohibition by early Torah scholars... a great herem by elder Torah scholars...". Printed signatures of 19 US leading rabbis. These include R. Ya'akov Yosef - "Rabbi of the Kollel"; R. Chaim Ya'akov Vidrowitz; R. Shmuel Zvi Wein, Rabbi of Wizajni; R. Moshe Zevulun Margaliof of Boston; R. Shalom Elchanan Yaffe of St. Louis; R. Dov Leventhal of Philadelphia; R. Moshe Shimon Ziwitz of Pittsburgh; etc.

This proclamation was printed at the peak of the polemic surrounding the kupot (funds for distribution) of the Va'ad HaKlali of R. Shmuel Salant which clashed with Kollel America. This controversy raged throughout America and Eretz Israel for five years.

Kollel America was established in 1896, to support needy American immigrants who settled in Eretz Israel and did not receive "Chaluka" (distribution) from the veteran kollels. The establishment of this kollel ignited many disputes in Jerusalem instigated by the old-time heads of the kollelim, who were concerned lest the new kollel overshadow the Va'ad HaKlali, whose income was primarily dependent on American donations. That year, R. Shmuel Salant published an open letter sent all over the Diaspora, in which he announced that "The obliteration of the Va'ad HaKlali is the obliteration of the entire Yishuv". He was joined by various heads of kollelim who also opposed the new kollel. Conversely, the Maharil Diskin supported the establishment of the kollel. At

324

the end of 1897, the Maharil Diskin published a letter in which he wrote, "Kollel America was established with my approbation". Only in 1901, did the Ridvaz manage to initiate an agreement recognizing the rights of Kollel America to manage separate fundraising campaigns subject to certain conditions. Printed leaf, 25.5 cm. Fair condition, repaired tears (affecting text).

Opening price: \$300

324. "אזהרה גדולה" - כתב "חרם" בפולמוס "כולל אמריקה" - ניו יורק, תרנ"ז

"אזהרה גדולה" - כרוז מודפס ביידיש. איסור על הנחת "קופות" של מוסדות אחרים מארץ ישראל, מלבד קופות "ועד הכללי". ניו יורק, שבט תרנ"ז [1897]. דפוס "פאן סעמועל ה. סיימאן, 150 איסט בראדוויי, ניוארק".

"איסור גדול פון גאונים קדמונים... חרם הגדול פון דיא אלטע גאונים...". חתומים בדפוס, 19 גדולי הרבנים בארה"ב, ביניהם: רבי יעקב יאזעף (יוסף) - "הרב הכולל"; רבי חיים יעקב ווידרעוויץ; רבי שמואל צבי וויין - הרב מוויזאן; רבי משה זבולון מרגליות מבוסטון; רבי שלום אלחנן יפה מסאנט לואיס; רבי דוב לעווינטאהל מפילדלפיה; רבי משה שמעון זיוויץ מפייטסבורג; ועוד.

כרוז זה נדפס בעיצומו של פולמוס הקופות של "ועד הכללי" של רבי שמואל סלט, עם "כולל אמריקה", פולמוס שהסעיר את אמריקה וארץ ישראל כחמש שנים.

"כולל אמריקה" נוסד בשנת תרנ"ו (1896), כדי לתמוך בעניים מבני אמריקה שבאו לארץ ישראל ולא זכו לקבל "חלוקה" מה"כוללים" הותיקים. ייסודו של ה"כולל" עורר מחלוקות רבות בעיה"ק ירושלים, מצד ראשי ה"כוללים" הותיקים, עקב החשש הרב כי יגרום לחורבנו של "ועד הכללי", אשר רוב הכנסותיו באו ממגביות באמריקה. רבי שמואל סלאנט פרסם באותה שנה "קול קורא", אשר נשלח לכל תפוצות הגולה, בו הכריז "כי חורבן הועד הכללי חורבן הישוב כולו הוא", ועמו יצאו ראשי הכוללים השונים כנגד הקמת הכולל החדש. לעומת זאת המהרי"ל דיסקין תמך בייסודו של ה"כולל". בשלהי שנת תרנ"ז פרסם המהרי"ל דיסקין את איגרתו, בה הוא כותב "בהסכמתי נעשה כולל אמעריקע". רק בשנת תרס"א הגיעו להסכם מסודר ביזמת הגאון הירדב"ז מסלוצק, ובו הכרה בזכותם של "כולל אמריקה" לנהל מגביות נפרדות, בתנאים מסוימים.

דף מודפס, 25.5 ס"מ. מצב בינוני, קרעים משוקמים (עם חסרון בוקסט).

פתיחה: \$300

325. Contract with Emissary to the United States - Signature of Rabbi Eliezer Dan Ralbag - Jerusalem, 1891

Manuscript document containing an agreement and contract between an emissary to the United States and the directors of Yeshivat Etz Chaim and Bikur Cholim Hospital. The document is signed by R. Abba Yaakov Senderovitz, R. Moshe Eliezer Dan Ralbag and R. Zalman Chaim Rivlin. Jerusalem, 1891.

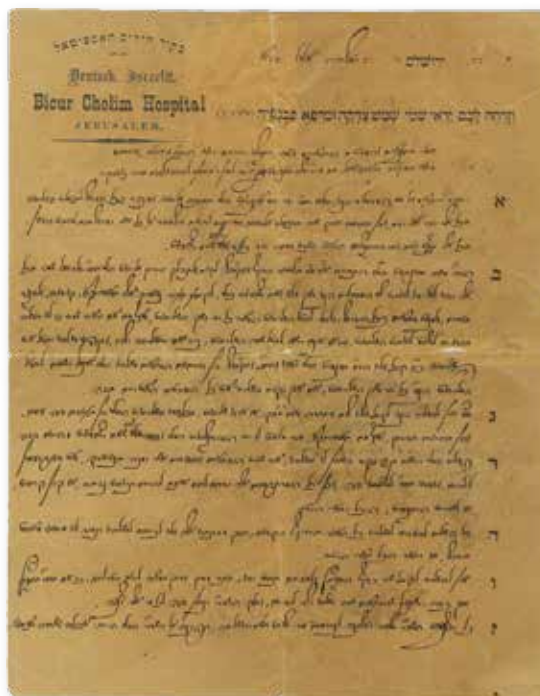
Detailed contract with R. Moshe Bendet Levin detailing his terms of service as an emissary in New York for at least three years.

The signatories are: R. Abba Yaakov Senderovitz, "formerly rabbi in Przerosl", member of the Jerusalem Beit Din and director of Yeshivat Etz Chaim and Bikur Cholim hospital (died 1905); R. Moshe Eliezer Dan Ralbag (1832-1895), nephew and disciple of Maharil Diskin, Rosh Yeshiva of Yeshivat Etz Chaim, and renowned as a scholar and holy man (see: Damesek Ekiezer, Lakewood, 2010); R. Zalman Chaim Rivlin (ca. 1835-1902), founder and director of Yeshivat Etz Chaim director of the Vaad Hakelali (General Fund) for many years.

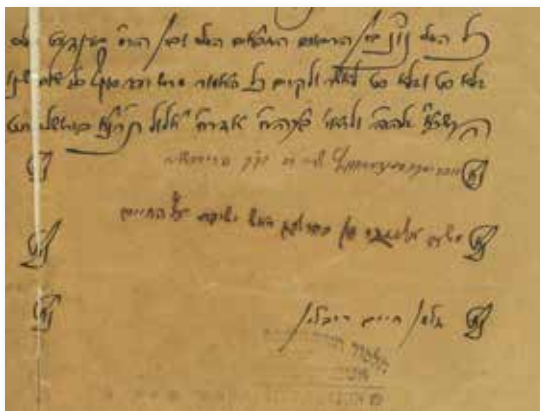
The emissary R. Moshe Bendet Levin, former estate administrator of Starina, near Gorodishche (Minsk district), moved to Jerusalem sometime after 1885. He served as emissary of Yeshivat Etz Chaim and Bikur Cholim Hospital in New York for ten years. His only son, Alter Yitzchak Levin (1883-1934), was a poet and author who published under the pen name Assaf Halevi of Jerusalem (see: Tidhar, Encyclopedia of the Founders and Builders of Israel, II, p. 920.)

[2] leaves, official stationery, 29.5 cm. Dark, thin, brittle paper. Fair condition. Damage and tears to the fold lines. Paper glued to the backs of both pages.

Opening price: \$400

325a

325b

325. הסכם עם שד"ר לארה"ב - בחתימת רבי אליעזר דן רלב"ג - ירושלים, תרנ"א

מסמך כתב-יד, הסכם וחווה עבודה עם שד"ר לארה"ב מטעם גבאי "תלמוד תורה וישיבת עץ חיים" ו"ביקור חולים האספיטאל", בחתימות: רבי אבא יעקב סנדורוביץ, רבי משה אליעזר דן רלב"ג, ורבי זלמן חיים ריבלין. ירושלים, אלול תרנ"א [1891].

הסכם מפורט עם השד"ר ר' משה בענדט לויין, על כל תנאי עבודתו כשד"ר בניו יורק ארה"ב, במשך שלש שנים לפחות.

החותרים הם: רבי אבא יעקב סנדורוביץ "שהיה רב בק"ק פריאשלע", מחברי בית הדין בירושלים וממנהלי ישיבת "עץ חיים" ו"ביקור חולים". נפטר בשנת תרס"ה; רבי משה אליעזר דן רלב"ג (תקצ"ב-תרנ"ה), בן אחרתו ותלמידו המובהק של המהרי"ל דיסקין. גאון וצדיק, ראש ישיבת "עץ חיים" (ראה אודותיו בספר "דמשק אליעזר", לייקווד, תש"ע); רבי זלמן חיים ריבלין (תקצ"ח בערך-תרס"ב), מקים ומנהל תלמוד תורה "עץ חיים", ומראשי "הועד הכללי" במשך שנים רבות.

השד"ר רבי משה בענדט לויין, מנהל אחוזת סטארניקה ליד הורודישין (פלך מינסק). עלה לירושלים אחרי שנת תרמ"ה. במשך כעשר שנים שימש כשד"ר בארה"ב של המוסדות הירושלמיים, ישיבת עץ חיים ובית החולים ביקור חולים. בנו יחידו אלתר יצחק לויין (תרמ"ג-תרצ"ד), נודע כסופר ומשורר בשם הספרותי "אסף הלוי איש ירושלים" (ראה אודותיו: תדהר, אנצ"י לחלוצי הישוב, ב, עמ' 920).

[2] דפים, נייר מסמכים רשמי, 29 ס"מ. נייר כהה, דק ויבש. מצב בינוני. פגמים ורעים בקפלי הנייר. הדבקות נייר מעברם השני של הדפים.

פתיחה: \$400

326. Polemic Letter from the Directors of "Kollel America" - Jerusalem, 1897 - Clarification of the View of Maharil Diskin as Supporter of the Kollel

Long handwritten letter signed by the seven directors of "Kollel America-Tiferet Jerusalem". Jerusalem, 1897.

The letter's signatories are: R. Shalom Yona Ellis, R. Mordechai Rosen, R. Zev Wolf Eisenstein, R. "Shimon Yaakov R---", R. Moshe Aharon Levin, R. Nachum Broshan and R. Hertz Levenstein.

The letter was sent to R. Nathan Rogin in the United States. It harshly accuses the members of the "Vaad HaKelali" of spreading falsehoods. The latter also denies the claim that the Maharil Diskin did not support the Kollel: "especially when they claim that the great R. Yehoshua Leib Diskin opposes Kollel America... the American consul visited the Maharil, who stated that he could be quoted as supporting the Kollel... additionally, the Maharil accepted a rabbinical approbation from us, which explicitly stated that 'Kollel America-Tiferet Jerusalem' accepts him as our leader, and all our guidance is from him - how can they dare to deny the blatant truth? Their actions stem only out of a desire for money...".

This letter was written during the heat of the controversy between the "Vaad HaKelali" of R. Shmuel Salant and "Kollel America", which was disputed in Eretz Israel and America for five years. "Kollel America" was established in 1896 and a means of support for Americans who immigrated to Eretz Israel and were unable to receive stipends from any of the established "kollelim" and organizations. Its establishment engendered great opposition from the directors of the more established "Kollelim" as well as the "Vaad HaKelali" whose base of support was in America. R. Shmuel Salant published a public letter

326

stating that the destruction of the "Vaad HaKelali" would be the ruin of the entire Yishuv. Maharil Diskin, on the other hand, supported the formation of the new Kollel. In the wake of false rumors regarding the Kollel, he published his famous letter stating, "Kollel America was founded with my approval". In 1901, the Ridvaz of Slutsk initiated a settlement between the two parties, enabling "Kollel America" to establish its own fundraising efforts under specific conditions.

Official stationery, 28.5 cm. Written on both sides. Good condition.

Opening price: \$300

326. מכתב פולמוסי מראשי "כולל אמריקה" - ירושלים, תרנ"ז - בירור דברים על דעתו של המהרי"ל דיסקין התומך בכולל

מכתב ארוך בכתב-יד, בחתימת שבעת ראשי "כולל אמריקה" - תפארת ירושלים. ירושלים, ז' אדר תרנ"ז [1897].

החתומים על המכתב: רבי שלום יונה עלליס, רבי מרדכי רוזין, רבי זאב וואלף אייזענשטיין, רבי "שמעון יעקב ר---", רבי משה אהרן לעווין, רבי נחום ברושאן ורבי הערץ לעוויןשטיין.

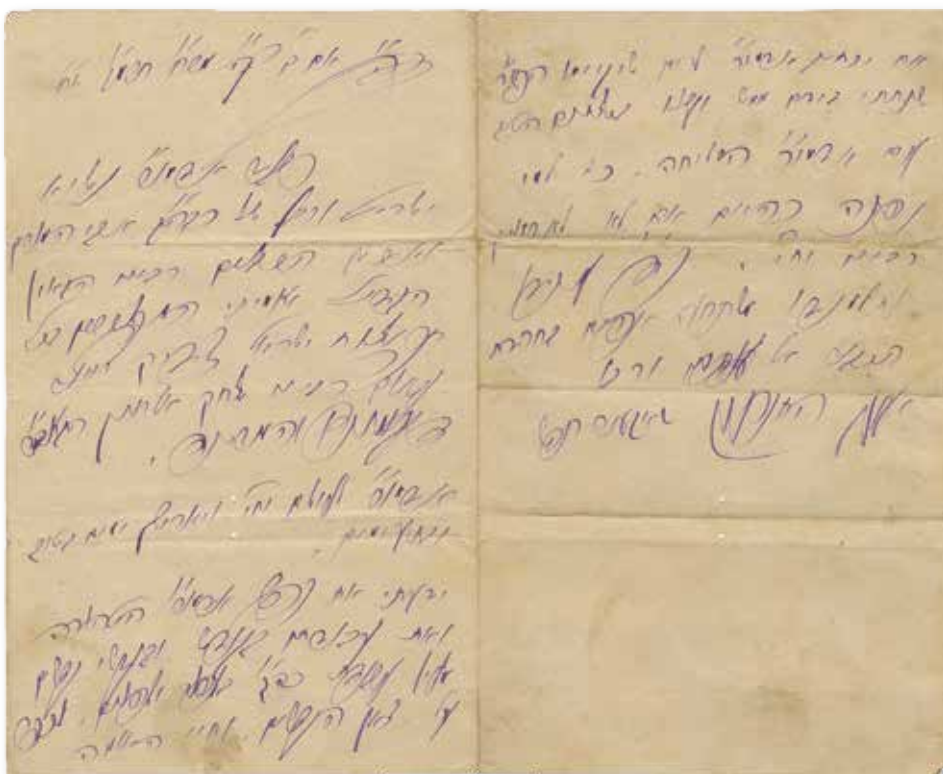
נשלח אל רבי נתן ראגין בארה"ב. במכתב הפולמוסי מעלים הכותבים טענות קשות נגד אנשי "ועד הכללי" המפציצים (לדבריהם) בדותות. בתוך הדברים הם מכחישים את הטענה שכאילו המהרי"ל דיסקין אינו מן התומכים בכולל: "ובפרט כאשר מתפארים כי רבינו הגאון הקדוש ר' יהושע ליב דיסקין שליט"א עומד מנגד, ולפעמים אומרים שאיננו מסכים לכולל אמריקה... הקאנוול של אמעריקה שהיה בכבודו ובעצמו בבית הגאון שליט"א... והשיבו כי יכול לפרסם בשמו שהוא מסכים בכל רצונו לזה... ושנית כי לוא לא חפץ בנו רבינו שליט"א לא לקח מאתנו כתב רבנות אשר הגשנו לו וקבלו בספ"י [בסבר פנים יפות], וכתוב מפורש בכתב הרבנות שעדת אמעריקה הנקראים בשם 'כולל אמעריקה תפארת ירושלים' מקבלים את רבינו... לאלוף וראש וכל מעשה הכולל נחתכים על פיו - ואיך יעזו להכחיש את האמת לעין כל רואה. אך מה לא יעשו מנהלי הועד בעד ממונך?..."

מכתב זה נכתב בעיצומו של פולמוס הקופות של "ועד הכללי" של רבי שמואל סלנט, עם "כולל אמריקה", פולמוס שהסעיר את אמריקה וארץ ישראל כחמש שנים.

"כולל אמריקה" נוסד בשנת תרנ"ו (1896), כדי לתמוך בעניים מבני אמריקה שבאו לארץ ישראל ולא זכו לקבל "חלוקה" מה"כוללים" הוותיקים. ייסודו של ה"כולל" עורר מחלוקות רבות בעיה"ק ירושלים, מצד ראשי ה"כוללים" הוותיקים, ואנשי הי"עד הכללי", אשר רוב הכנסותיו באו ממגביות באמריקה. רבי שמואל סלנט פרסם באותה שנה "קול קורא", אשר נשלח לכל תפוצות הגולה, בו הכריז "כי חורבן הועד הכללי חורבן הישוב כולו הוא", ועמו יצאו ראשי הכוללים השונים כנגד הקמת הכולל החדש. לעומת זאת המהרי"ל דיסקין תמך בייסודו של ה"כולל". בעקבות השמועות וה"ברותות" (הנוכרות במכתב שלפנינו) פרסם המהרי"ל דיסקין בשלהי שנת תרנ"ז את איגרתו הידועה, בה כתב: "בהסכמתי נעשה כולל אמעריקע". רק בשנת תרס"א הגיעו להסכם מסודר ביזמת הגאון הרידב"ז מסלוצק, ובו הכרה בזכותם של "כולל אמריקה" לנהל מגביות נפרדות, בתנאים מסוימים.

נייר מסמכים רשמי, 28.5 ס"מ, כתוב משני צידיו. מצב טוב.

פתיחה: \$300

327

327. מכתב רבי יעקב יוסף "הרב הכולל" - אל רבי יצחק אלחנן ספקטור - זאגער-חדש, תרמ"ג

מכתב ארוך (4 עמ') בכתב-ידו וחתימתו של הגאון רבי יעקב יוסף - שנשלח אל הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור. זאגער-חדש, חשון תרמ"ג [1882].

תוכן המכתב עוסק בפסק-בוררות של רבי יעקב יוסף אודות רבנות העיר פיקעלין (פיקלי Pukeliai, צפון-ליטא). עיר זו העניקה כתב רבנות לרבי חיים נתנון, אך עקב מחלוקות שפרצו בה מינו לרב את גיסו - רבי יעקב ווילנצ'יק, ולאחר שהגיע רב שלישי לעיר הפסיקו לשלם משכורות לשני הרבנים הראשונים.

ביטויי הכבוד וההערצה המופלגים בהם פונה רבי יעקב יוסף אל רבי יצחק אלחנן, מלמדים על אופן התייחסות רבני הדור אל רבי יצחק אלחנן כגדול הרבנים ומנהיג הדור: "כבוד אדמו"ר נשיא ישראל ורבן של כבה"ג [כל בני הגולה], אבי המורים ואבי הרבנים, רבינו הגאון הגדול והאמיתי, המפורסם בכל תפוצות ישראל... רבינו יצחק אלחנן הגאב"ד דקאוונא והמדינה". לאורך המכתב חוזר הכינוי "אדמו"ר" כמה פעמים, והוא מציין כי התערבותו של רבי יצחק אלחנן תציל את המצב בעיר - "ובלי תפונה יחרו מאדמו"ר העיר לקיים דבריו הקדושים, אם יכתוב אדמו"ר להם שיקיימו הפס"ד שנתתי בידם ממש וקבלו ברצונם הטובם".

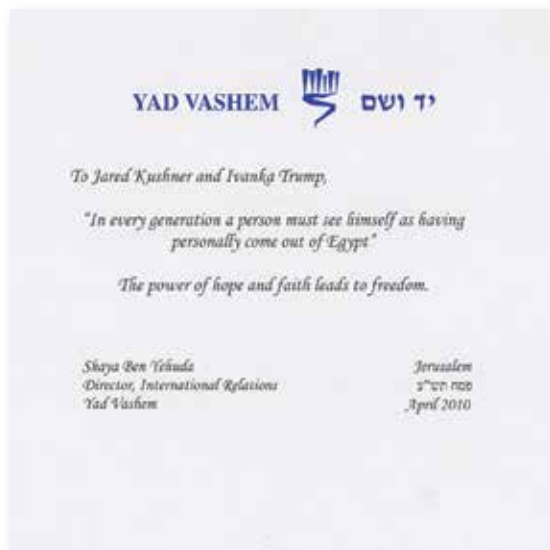
הגאון המפורסם רבי יעקב יוסף (תר"א-תרס"ב), מגדולי גאוני ליטא ובסוף ימיו "הרב הכולל" בניו יורק [הרב הראשון והאחרון שמונה לכהונת רב-ראשי לניו יורק ולמדינות ארה"ב]. מגדולי תלמידי רבי ישראל מסלנט. בשל גאונותו הרבה נודע בדורו בשם "יר" יעקלי חריף". כיהן ברבנות העיריות: ווילאן, יורבורג וזאגער-חדש. בקיץ תרמ"ג נתמנה למגיד משרים ומורה הוראה ראשי בעיר ווילנא (המכתב שלפנינו הוא מראשית שנת תרמ"ג, שלהי תקופת כהונתו ברבנות העיר זאגער-חדש). התפרסם בדרשותיו כנואם בחסד עליון, ורבים היו נוהרים לשמוע את דבריו, בהם היה שורר מתורת המוסר של רבו הגרי"ס. ספר דרשותיו "לבית יעקב" נדפס בחייו בכמה מהדורות. בשנת תרמ"ח נתקבל ל"רב הכולל" של ניו יורק, ע"י "אגודת הקהילות", שפנו לחפש אישיות מורמת מעם, במטרה לחזק ולבסס את שמירת היהדות בארה"ב. עם הגיעו לארה"ב הקים וביסס את כל עניני הדת של הקהילה היהודית: כשרות ושחיטה, בתי דין ורבנות, חינוך תורני והקמת הישיבה הראשונה בארה"ב. בסופו של דבר נפל למשכב, עקב

בבריאות, פרנסה ומציאת זיווג [האדמו"ר רבי יואל טייטלבוים מסאטמר היה מעודד אנשים ללכת להתפלל על קברו, ורגיל היה לספר על אנשים שזכו לישועה במקום קדוש זה]. מאמרים וחיבורים רבים נכתבו לתולדותיו. המפורסם שבהם הוא הספר "The Rav Ha'Kolel", שנכתב בשפה האנגלית.

[4] עמ' 21 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$1000

מאבקים קשים עם בעלי מפעלי הבשר, שלא ראו בעין יפה את פעולותיו בתחום הכשרות. נפטר בשנת תרס"ב ובמותו עשו לו כבוד גדול. הלווייתו בה השתתפו עשרות אלפי יהודים, היתה ההלוויה היהודית הגדולה ביותר שראתה ארה"ב באותה תקופה. קברו בבית החיים ב'ספייירס הילד' (סמוך לליקווד) מהווה עד היום מוקד לתפילה ולישועה, וביום השנה לפטירתו מגיעים לפקוד את קברו אלפי יהודים מכל החוגים של היהדות החרדית בארה"ב. סיפורים רבים נודעו על ישועות שנושעו המתפללים על קברו,

328

The Gurs Haggadah, Passover In Perdition .328 **- הגדה של פסח ממחנה גירס - ירושלים, 2003 -** **הקדשה לג'ארד קושנר ואיוונקה טראמפ**

The Gurs Haggadah, Passover in Perdition [הגדה של פסח ממחנה גירס], בעריכת Bella Gutterman and Naomi Morgenstern. הוצאת יד ושם, ירושלים, [תשס"ג 2003]. ספר אודות ההגדה של פסח שנכתבה במחנה גירס, בשנת 1941. מבואות והסברים, עם צילום של ההגדה המקורית. בדף המגן הקדמי מדבקה עם הקדשה מודפסת לג'ארד קושנר ואיוונקה טראמפ, מאת ארגון יד ושם. אפריל 2010, פסח תש"ע. איוונקה טראמפ היא בתו של נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ, אשת עסקים, המנהלת כיום את אימפריית הנדל"ן של אביה. בעלה, ג'ארד קושנר, משמש כיום כיועצו הבכיר של הנשיא.

104 עמ'. 28 ס"מ. מצב טוב מאד. קמטים במעטפת הכריכה.

פתיחה: \$400

327. Letter by R. Ya'akov Yosef "Rav HaKollel" - To Rabbi Yitzchak Elchanan Spector - Nowy Zagare, 1882

Long letter (4 pages), handwritten and signed by R. Ya'akov Yosef, sent to R. Yitzchak Elchanan Spector. Nowy Zagare (Zagher-Chadash), Cheshvan 1882.

The letter deals with a ruling arbitrated by R. Ya'akov Yosef regarding the rabbinate of the city of Pukeliiai (North Lithuania). This city granted a rabbinic writ to R. Chaim Natanson, however in the wake of ongoing disputes in the city, his brother-in-law R. Ya'akov Vilenchik was appointed rabbi. After a third rabbi arrived in the city, the salary paid to the first two rabbis ceased.

The lofty expressions of respect and reverence used by R. Ya'akov Yosef in his application to R. Yitzchak Elchanan indicate the extent to which leading Torah scholars of those times esteemed R. Yitzchak Elchanan revering him as the leading rabbi of that generation. The title Admor was repeated several times in the letter and R. Ya'akov Yosef notes that the involvement of R. Yitzchak Elchanan would save the situation in the city - **"And without exception they will tremble before the Admor to fulfill his holy words, if the Admor would write them to fulfill the ruling which I have given them and which they willingly received"**.

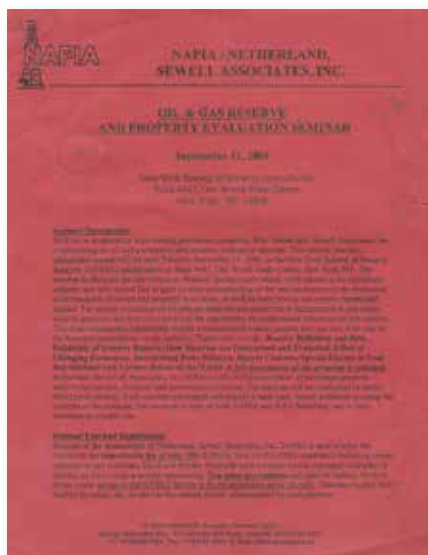
The illustrious R. Ya'akov Yosef (1841-1902), a leading Lithuanian Torah scholar who was appointed in his later years as Rav HaKolel in NY [the first and last rabbi who was appointed to serve as the Chief Rabbi of NY and of US states]. A prominent disciple of R. Yisrael of Salant, due to his exceptional Torah genius he was dubbed "R. Ya'ak'li Charif (sharp)". He served in the rabbinates of Veliuona, Jurbarkas and Nowy Zagare. In the summer of 1883, he received the appointment of orator and head posek of Vilna (this letter was written in the beginning of 1883, towards the end of his tenure in the Nowy Zagare rabbinate).

His sermons, incorporated with the mussar of his teacher R. Yisrael Salant, were widely acclaimed and many thronged to hear him speak. His books of sermons "L'Beit Ya'akov" was printed in his lifetime in several editions. In 1888, he was appointed Rav HaKolel of NY by the Agudat Kehillot who sought an illustrious personage to bolster Torah observance in the US. Upon his arrival in the US, R. Ya'akov Yosef established and strengthened all religious requirements of the Jewish community: kashrut and shechita, Batei Din and rabbinates, Torah education and founding the first yeshiva in the USA. He became ill following fierce struggles with owners of meat industries who did not look favorably upon his activities in the area of kashrut. He died in 1902 and was greatly honored at his death with tens of thousands of Jews attending his funeral, the largest Jewish funeral to take place in the USA of those times.

His gravesite in the Union Field Cemetery (near Lakewood) is still today a site for prayer and deliverance and thousands of Jews belonging to all circles of observant US Jewry visit his grave on his yartzeit. Many stories circulate of deliverance after praying at his gravesite in matters of health, livelihood and finding a spouse [R. Yoel Teitelbaum of Satmar encouraged people to pray at his gravesite and he was accustomed to recounting stories of people who merited deliverance after visiting this holy site]. Many biographic articles and compositions were written about R. Ya'akov Yosef. The best known work is the English book The Rav Ha'Kolel.

[4] pages, 21 cm. Good condition.

Opening price: \$1000

329b

329a

328. The Gurs Haggadah, Passover in Perdition - Jerusalem, 2003 - Dedication to Jared Kushner and Ivanka Trump

The Gurs Haggadah, Passover in Perdition, edited by Bella Gutterman and Naomi Morgenstern. Devora Publishing and Yad Vashem, Jerusalem, [2003].

The volume commemorates the Passover Haggadah written in the Gurs detention camp (France) in 1941. It includes an introduction and explanations, with photographs of the original Haggadah.

On the front free endpaper is a sticker with a printed dedication to Jared Kushner and Ivanka Trump from Yad Vashem. Passover (April), 2010.

Ivanka Trump is the daughter of American President Donald Trump. She is a businesswoman who currently directs her father's real estate empire. Her husband, Jared Kushner, is the senior advisor to the president.

104 pages. 28 cm. Very good condition. Creases to the dustjacket.

Opening price: \$400

329. צלחת מונטיפיורי - סיפור נס הצלה מהפיגוע במגדלי התאומים - 11 בספטמבר 2001

ביציאה וביקש ממנו להביא צלחת זו מכתובת מסוימת במנהטן, בדרכו חזרה מהכנס. בשל העיכוב שנגרם לו כתוצאה מהשיחה עם הרב, עלה על הרכבת מאוחר יותר, ועוד טרם הגיעו נפגע המגדל הצפוני והוא ניצל. הסיפור תועד בספר Even in the Darkest Moments, מאת Zeev Breier, עמ' 176-178 נראה צילום מצורף.

• מצורף דף ההזמנה לכנס שהתקיים באותו יום במרכז הסחר העולמי, ושאליו היה אמור להגיע אותו יהודי. צלחת, קוטר: 26.5 ס"מ. מצב טוב. שריטות.

פתיחה: \$500

צלחת זכוכית - משה מונטיפיורי, [אנגליה, שנות ה-80 של המאה ה-19]. צלחת זכוכית עם דיוקנו של משה מונטיפיורי והכיתוב: "Sir Moses Montefiore", לציון יום הולדתו ה-100 של מונטיפיורי. תחת דמותו מופיעות האותיות מ"ט (מזל טוב).

צלחת זו קשורה בנס הצלה שאירע עם יהודי שניצל מהפיגוע במרכז הסחר העולמי (מגדלי התאומים) בניו יורק ב-11 בספטמבר 2001.

יהודי בשם Joe Tovey, היה אמור בבוקרו של אותו יום להשתתף בכנס מקצועי שנערך במגדל הצפוני של מרכז הסחר העולמי. באותו בוקר מיהר לצאת מבית הכנסת כדי להגיע למקום בשעה 8:30 בבוקר, אלא שרב בית הכנסת עיכב אותו

330

upon returning home, he would add more bundles of tzitzit until he could almost not be seen under the mountain of cloth. He never revealed his reason for this practice and would deny all explanations others gave for this custom, but reputedly, he did so to fulfill a vow he pledged at a time of trouble, possibly out of love of this particular mitzvah or perhaps for ascetic reasons.

Tallit katan, thin wool, white with black stripes. Approx. 68X142 cm. Good condition.

Enclosed is a letter of authorization by his son R. Simcha Sheinberg who gave this tallit to his friend and he attests "that the tzitzit I gave to [---] was worn by my father R. Chaim Pinchas Sheinberg".

Opening price: \$500

330. טלית קטן של הרב שיינברג

טלית קטן מאריג צמר, עם ציציות - אותה לבש הגאון הצדיק רבי חיים פנחס שיינברג ראש ישיבת "תורה אור".

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג (תר"ע-תשע"ב), מגדולי התורה המפורסמים בדור האחרון. איש קדוש ופלאי. גאון מופלג אשר עד למעלה מגיל מאה היה לומד תורה ברוב שעות היממה, בגבורה ובהתמדה בלתי פוסקת. ראש ישיבת "תורה אור", ופוסק ידוע. בסוף ימיו נודע בכינוי "זקן ראשי הישיבות" והיה חבר במועצת גדולי התורה של דגל התורה. נולד בפולין, ובגיל רך היגר עם הוריו לארה"ב, שם התקרב לרבי יעקב יצחק הרמן ("הכל לאדון הכל" - "All For The Boss") ששכנע את הנער ללמוד בישיבות בארה"ב. מנערותו נודע בגאונותו ובגיל 16 סיים בפעם הראשונה את לימוד כל הש"ס. לאחר נישואיו לבתו של מורו ורבו הרב הרמן נסעו בני הווג לפולניה, בה למד בישיבת מיר והתקרב לגדולי התורה באירופה (רבי ירוחם ממיר, ה"חפץ חיים" ורבי ברוך בער שהעניק לו "סמיכה" לרבנות). בשנת תרצ"ה חזרו לארה"ב, בה כיהן ברבנות ובהרצאת תורה בישיבות שונות. בשנת תש"כ הקים בארה"ב את ישיבתו "תורה אור", ולאחר כשנה עלה עם תלמידיו לארץ ישראל, להקים את הישיבה בירושלים. תוך מספר שנים הפכה הישיבה למרכז תורני גדול עם למעלה מאלף תלמידים. חיבר עשרות ספרים בהלכה ובאגדה: סדרת ספריו על ספרי קצות החושן, אבני מלואים ושב שמעתא; ועוד.

צדיק נשגב שנודע גם כאיש פלא ובעל סגולות, ורבים באו להתברך מפיו לישועה. נודע בהנהגותיו בקודש. כך לדוגמה, לא היה מפסיק בדיבור בזמן לימודו, בשבת לא דיבר דברי חול, לא אכל אלא משיירי סעודת מצווה, היה עטור בתפילין במשך כל היום ומעוטף בטלית גדול מעל חליפתו. תחת חליפתו נהג ללבוש עוד עשרות ציציות. היתה זו אחת מהנהגותיו המופלאות, אשר עד היום נותרה בגדר תעלומה: לבישת בגדי טלית-קטן זה על גבי זה. גם כשהיה הולך ברחוב היה מעוטף בעשרות ציציות, וכשהיה שב לביתו היה מוסיף עוד חבילות של עשרות ציציות, עד שכמעט לא היה נראה מבעד להר הבגדים שעליו. מעולם לא גילה את סיבת לבישת הציציות הרבות, והיה מכחיש את כל הטעמים וההסברים שנתנו אחרים להנהגתו זאת - אך השמועה מספרת שהיה זה נדר שנדר בעת צרה, אולי משום סיגוף ואולי משום חביבות המצווה.

טלית קטן, בד צמר דק, לבן עם פסים שחורים. 142x68 ס"מ בקירוב. מצב טוב.

מצורף מכתב אישור מבנו יחידו רבי שמחה שיינברג שליט"א, שהעניק את הטלית לאחד מידידיו וכותב: "שהציצית שמסרתי ל[---] הן ציצית שלבש אאמו"ר מרן הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל".

פתיחה: \$500

329. Montefiore Plate - Recounting the Miracle of Being Spared the 9/11 Attacks on the Twin Towers

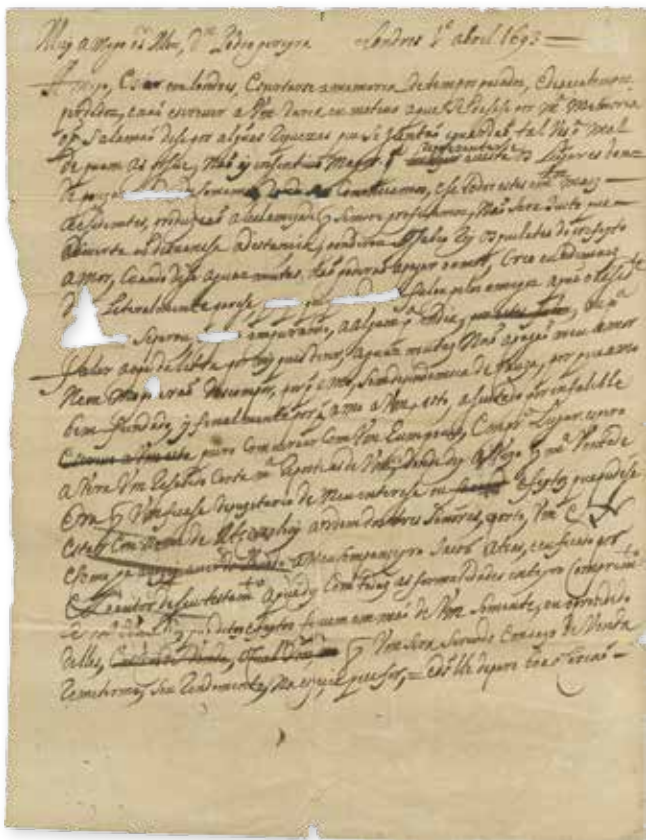
Glass plate - Moses Montefiore [England, 1880s]. Glass plate with portrait of Moses Montefiore and the caption: "Sir Moses Montefiore", commemorating his 100th birthday. Under the portrait are the Hebrew letters M.T. (Mazal tov). This plate is connected to the miracle which happened to a Jew who was saved from the 9/11 attack on the Twin Towers in New York.

A Jew named Joe Tovey was supposed to attend a professional seminar at the North Tower of the World Trade Center on the morning of Sept. 11, 2001. He rushed to leave his synagogue to reach the seminar at 8:30 am, however, the rabbi of the synagogue detained him upon his exit, requesting him to bring this plate from a certain address in Manhattan on his return from the seminar. This conversation with the rabbi delayed him and he missed his train and boarded the next one. Before he reached his destination, the North Tower had already been hit. This story is documented in the book Even in the Darkest Moments, by Zeev Breier, pp. 176-178 [see enclosed copy].

• Enclosed is the invitation to the seminar which was scheduled for that day at the World Trade Center to which Joe Tovey was invited.

Plate, diameter: 26.5 cm. Good condition. Scratches.

Opening price: \$500

331

331. Letter by a Jewish Merchant - London, 1693

Letter by a Portuguese Jew by the name of João Carção to his friend Pedro Pereyra. London, 1693. Portuguese.

Letter concerning finance and business. At the beginning of the letter, João Carção writes that he is now in London and he remembers past times. He cites morals and words of King Solomon (from Kohelet and Shir HaShirim). The letter has not been thoroughly examined.

330. מכתב מסוחר יהודי - לונדון, 1693

מכתב מאת יהודי ממוצא פורטוגזי בשם João Carção, הכותב לידידו Pedro Pereyra. לונדון, 1693. פורטוגזית.

מכתב בענייני כספים ועסקים. בראשית המכתב כותב Carção כי הוא נמצא כעת בלונדון וזוכר בימים עברו, ומביא ענייני מוסר או מליצות מדברי שלמה המלך (מקהלת ושיר השירים). המכתב לא נחקר לעומק.

מעבר לדף רישומי חשבונות.

לפנינו עדות מוקדמת על ביקור של יהודי ממוצא פורטוגזי (כנראה מהולנד) בעיר לונדון, במחצית השנייה של המאה ה-17, זמן לא רב לאחר ההיתר שניתן ליהודים לשוב ולהתיישב באנגליה.

דף, 23.5 ס"מ. מצב בינוני. סימני קיפול, קרעים ובלאי. קרעים כתוצאה מחריכת הדיו, עם פגיעה בטקסט.

פתיחה: \$1000

330. Rabbi Sheinberg's Tallit Katan

Woolen tallit katan, with fringes (tzitzit), worn by R. Chaim Pinchas Sheinberg, head of the Torah Or Yeshiva.

R. Chaim Pinchas Sheinberg (1910-2012), a leading Torah scholar of recent times, a holy amazing figure. Exceptional Torah scholar, even past the age of 100, he would spend almost all his days and nights diligently studying Torah. Head of the Torah Or Yeshiva and renowned posek. He was born in Poland and at a very young age immigrated with his parents to the US. There he became close to R. Ya'akov Yitzchak Herman ("All for the Boss") who convinced the lad to study in yeshivas in the US. He was known for his genius and completed studying the entire Talmud at age 16. After his marriage to R. Herman's daughter, the newlyweds travelled to Poland so that R. Sheinberg could study at the Mir Yeshiva and he became close to European Torah giants (such as R. Yerucham of Mir, the Chafetz Chaim and R. Baruch Ber who ordained him for the rabbinate). In 1935, they returned to the US, and R. Sheinberg filled rabbinic and teaching positions in various yeshivas. In 1960, he founded the Torah Or Yeshiva in the US and a year later relocated to Eretz Israel with his disciples, establishing the yeshiva in Jerusalem. Within a very short time, the yeshiva became a large Torah center attracting over 1000 students. He wrote dozens of halachic and aggadic books: his series on Ketzot Hachoshen, Avnei Milu'im and Shev Shemat'ta; etc.

He was known as an outstanding tsaddik with knowledge of segulot and many came to him for blessings. He adopted many holy practices. For example, he would not speak during the time he studied Torah, on Shabbat he did not speak about mundane matters, he only ate leftovers of se'udot mitzvah, he would don tefillin the entire day and wrapped a tallit on top of his suit. Under his suit-jacket, he wore dozens of tzitziot, one above another. This was one of his extraordinary practices which until today remains a mystery. Even when walking in the street, he would don dozens of tzitziot and

333. הגדה של פסח - לונדון, תקס"ה

סדר הגדה של פסח, עם דינים ומנהגים ביידיש. לונדון, [תקס"ה 1805].

ברך השער חותמת "בית המדרש דק"ק אשכנזים בלונדון".
[כב] דף. 21 ס"מ. מצב טוב. נייר עדין. כתמים. דפים כהים. קרעים
זעירים בשולי דף השער. כריכה חדשה.
אוצר ההגרות 486.

פתיחה: \$350

333. Passover Haggadah - London, 1805

Passover Haggadah, with laws and customs in Yiddish. London, [1805].

Title page bears the stamp of "Beit HaMidrash of the Ashkenazi community of London".

[22] leaves. 21 cm. Good condition. Delicate paper. Stains. Dark paper. Tiny tears to title page margins. New binding.

Otzar HaHaggadot 486.

Opening price: \$350

332

332. Teshuvat HaGeonim and Maaseh Rav - Amsterdam, 1707 - Polemics of London Rabbis, Early 18th Century

"Teshuvat HaGeonim" on Hebrew names and accent and "Maaseh Rav" - Rabbinical letters regarding a controversy in the London Jewish community. Amsterdam, [1707].

"Maaseh Rav" cites letters from the Chacham Tzvi and other rabbis regarding the ban (Cherem) of Rabbenu Tam that was placed on a member of the London community by its rabbis. The ban was activated after the abovementioned community

332. ספר תשובת הגאונים ומעשה רב - אמטרדם, תס"ז - פולמוס רבני לונדון בתחילת המאה ה-18

ספר "תשובת הגאונים", בענין מבטא וקריאת שמות הקודש, ו"מעשה רב" - מכתבי הרבנים אודות המחלוקת בקהילת לונדון. אמטרדם, [תס"ז 1707].

בקונטרס "מעשה רב" מובאים מכתבים מה"חכם צבי" ורבנים נוספים, בעניין "חרם דרבנו תם" שהטילו רבני לונדון על אחד מיהודי העיר. החרם הוטל לאחר שאותו יהודי ערער על גט שסידר אחד מרבני הקהילה, עבור סוחר שנסע להודו ומסר לאשתו גט על-תנאי, למקרה שלא יחזור ממסעו.

[1], יח דף. 20.5 ס"מ. נייר כהה ומעט יבש. מצב טוב-בינוני. כתמים. פגעי עש בשוליים הפנימיים. פגיעות בלאי בשולי הדפים. כריכה חדשה ומהודרת.

פתיחה: \$500

member questioned the conditional divorce arranged by a London rabbi for a businessman who was travelling to India, in the event of his disappearance. [1], 18 leaves. 20.5 cm. Dark, slightly brittle paper. Good-fair condition. Stains. Worming to the inner margins. Wear to the margins. New elaborate binding.

Opening price: \$500

334

334. Parchment Manuscript - Seder V'Charot Imo HaBrit - England, 1868

Manuscript, "Seder V'Charot Imo HaBrit, by Ze'ev son of R. Eliezer the Mohel". [England], 1868.

Pocket edition. Decorated title page. Scribal writing on parchment, with tagim (particularly to the letter "Yud").

Size of writing alternates with each line to differentiate between verses recited by the congregation and by the sandak and verses said by the mohel (reflects two different customs, see Minhagim D'Kehillat Kodesh Worms, Part 2, p. 66, note 29).

334. כתב-יד על קלף - סדר זכרון עמו הבריית - אנגליה, תרמ"ח

כתב-יד, "סדר זכרון עמו הבריית, ע"י הב' [חור] זאב בן מה"ר אליעזר המוהל". [אנגליה], תרמ"ח 1868.

פורמט כיס. שער מעוטר. כתב סת"ם על קלף, עם תגים (בעיקר על האות י').

גודל הכתב משתנה לטירוגין, שורה אחר שורה, לציון הפסוקים הנאמרים ע"י הקהל או הסנדק והפסוקים שנאמרים על ידי המוהל (משקף שני מנהגים שונים, ראה מנהגים דק"ק וורמיישא ח"ב עמ' סו הערה 29).

על הכריכה הודבקה "עטיפה" מנייר עיתון אנגלי (חסרה בחלקה). עם כיתוב בכתב-יד: W.L. PHILLIPS 1868 (אולי: Wolff Lazar Phillips).

[5] עמ'. 9 ס"מ. מצב טוב, כתמים. כריכה פגומה.

פתיחה: \$1000

333

Pasted on the binding are pieces from an English newspaper, and a piece of paper, with a handwritten inscription: W.L. PHILLIPS 1868 (possibly: Wolff Lazar Phillips).

[5] pages. 9 cm. Good condition, stains. Damaged binding.

Opening price: \$1000

336. "מזרח" גדול עם איורי המקומות הקדושים - וינה-בודפשט

"מזרח" צבעוני גדול, מעשה ידי שאול ב"ר פנחס הארנשטיין [הורנשטיין]. הוצאת Josef Schlesinger, וינה. דפוס Lengyel Lipot, בודפשט, [ראשית המאה ה-20, על-פי לוח "מזרח" שנדפס לראשונה בווינה בשנת תרמ"ט 1889].

ה"מזרח" שלפנינו כולל תיאורים גרפיים של מגוון אתרים, קברים וערים בארץ ישראל: בראשו ציורי קבר מלכי בית דוד המלך וקבר רבי מאיר בעל הנס; במרכזו ציור גדול של הכותל המערבי ובתי העיר ירושלים, תחתיו ציורי אתרים על חוף הים התיכון ("ים הגדול"); "זו עיר הקודש יפו", [קבר] "אלישע הנביא [על] הר הכרמל", "עיר הקודש חיפה" ו"זו עיר הקודש צידון"; בשוליים הימניים מופיעים ציורי קבר יוסף הצדיק, מערת המכפלה, קבר רחל, קבר שמאי הזקן ואתר קברי הרמב"ם והשל"ה; בשוליים השמאליים קבר רבי יוחנן הסנדלר, קבר הושע הנביא, קבר רבי שמעון בר יוחאי, קבר שמואל הנביא ואתר "חמי טבריא".

תיאורי האתרים שבירושלים מבוססים על האבטיפוס שהתווה ר' יהוסף שוורץ בשנת 1837.

רבי שאול הורנשטיין - מחבר הספר "גבעת שאול" (וינה תרנ"ג), העוסק בגיאוגרפיה והיסטוריה של ערי ארץ ישראל ואתריה הקדושים מתקופת התנ"ך ועד ימיו.

49x62.5 ס"מ. מצב בינוני. דהוי קמעה. מעט כתמים, בעיקר בשוליים. קרעים חסרים. כמה קרעים ארוכים. נייר יבש ושביח מאוד.

ספרות: ציון וירושלים ברוח ובחומר, ניצה בהרוזי (מחיאון ארץ ישראל, תל-אביב, 1993), עמ' 23.

פתיחה: \$700

335

335. Destruction of Jerusalem - Double Incunabula Leaf from the "Nuremberg Chronicle" by Hartmann Schedel, 1493

Destruccio Iherosolime / Jerusalem Zerstorung, double incunabula leaf (LXVIII) from the German edition of Hartmann Schedel's "Nuremberg Chronicle". [Nuremberg: Anton Koberger, 1493].

Hand-colored woodcut, depicting the destruction of Jerusalem and the First Temple, by Nabuzaradan, Nebuchadnezzar King of Babel's army commander, in the year 586 BCE.

According to Laor, this is only the second view of Jerusalem ever printed (Laor 1125A).

Hand-drawn additions in two places on the woodcut (small and faded).

Approx. 41.5x57.5 cm. Good-fair condition. Stains and creases (mostly minor). Small tears to margins. Two tears reinforced with adhesive tape on verso. Tears and open tears along the connection between the leaves, repaired, with replacements. Handwritten inscriptions on margins (in German, primarily on verso).

Opening price: \$300

335. חורבן ירושלים - דף אינקונבולה כפול מתוך "כרוניקת נירנברג" של הרטמן שְדֵל, 1493

Destruccio Iherosolime / Jerusalem Zerstorung, דף אינקונבולה כפול (מס' LXVIII) מתוך המהדורה הגרמנית לספרו של הרטמן שדל Schedelsche Weltchronik (כרוניקת נירנברג). [דפוס Anton Koberger, נירנברג, 1493].

חיתוך עץ צבוע ביד, המתאר את חורבן ירושלים ובית המקדש הראשון, שנחרבו בידי נבוכדנאצר שר צבאו של נבוכדנאצר מלך בבל בשנת 586 לפנה"ס.

על-פי לאור, זהו המראה השני של ירושלים שהופיע אי-פעם בדפוס (לאור 1125A).

בשני מקומות על גבי האיור מופיעות תוספות מצוירות ביד (קטנות ודהויות).

דף 41.5x57.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב-בינוני. כתמים וקמטים (ברובם קלים). קרעים קלים בשוליים. שני קרעים מחוקקים בנייר דבק בצדו האחורי. קרעים וקרעים חסרים לאורך החיבור בין שני הדפים, משוקמים, עם השלמות. רישומים בכתב-יד בשוליים (בגרמנית, בעקר בצדו האחורי).

פתיחה: \$300

337a

336

337. גליון נייר - דגלי שמחת תורה מאוירים לילדים - וילנה, 1899 / פרקי אבות

גליון דפוס עם שישה דגלים לילדים ליום שמחת תורה. דפוס רחנקרנץ ושריפטנצ'ר, וילנה, 1899. גליון מודפס משני צדיו, הדפסה ליטוגרפית על-פי חיתוכי-עץ, המציגים שישה נושאים הקשורים בחג הסוכות ובשמחת תורה: "אגיל ואשמה בשמחת תורה", "שישו ושמחו בשמחת תורה", "רץ כצבי וגבור כארי", "כל האזרח בישראל ישבו בסכת", "משה שמח בשמחת תורה" ו"אהרן שמח בשמחת תורה". הדגלים וכן פרטי המדפיס, אישור הצנזורה והשנה נדפסו פעמיים, בשני צדי הגליון. סט דגלים זה אינו מופיע בקטלוג "הדגלים של שמחת תורה, מן האמנות היהודית העממית לתרבות העברית-ישראלית" (מוזיאון ארץ ישראל, תל-אביב, 2012) ובקטלוג המוזיאון היהודי של מוסקבה (Museum of Jewish History in Russia, מוסקבה, 2015). 63x50 ס"מ, מצב כללי טוב. סימני קיפול. קרעים קלים וקמטים בשוליים. רישומים בעפרון ובדיו בשוליים. פתיחה: \$400

336. Large "Mizrah" with Illustrations of the Holy Places -Vienna-Budapest

A large, colorful, "Mizrah", created by Shaul Ben Pinchas Hornstein. Published by Josef Schlesinger, Vienna. Printed by Lengyel Lipot, Budapest, [early 20th century, after a "Mizrah" printed in Vienna in 1889]. The "Mizrah" portrays various sites, graves and towns in Eretz Israel: At the top - tombs of Davidic Kings and the tomb of Rabbi Meir Ba'al HaNess; in the center, a large image of the Western Wall and houses of Jerusalem below which appear sites on the Mediterranean seashore ("Yam HaGadol"): Jaffa, the tomb of Elisha the Prophet on Mount Carmel, Haifa and Sidon; Along the right margins appear images of the tomb of Yossef HaTzadik, Cave of the Patriarchs, Rachel's Tomb, tomb of Shamai HaZaken and the tombs of the Rambam and Hashla; along the left margins appear images of the tomb of Rabbi

Yochanan HaSandlar, tomb of Hoshe'a the Prophet, tomb of Rabbi Shimon Bar Yochai, tomb of Shmuel the Prophet and the site of "Tiberias Hot Springs". The depictions of sites in Jerusalem are based on the prototype drawn by R. Yehossef Schwartz in 1837. Rabbi Shaul Hornstein – author of "Givat Shaul" (Vienna 1883), a book about the geography and history of Eretz Israel and the holy sites from biblical times to modern times. 49X62.5 cm. Fair condition. Somewhat faded. Some stains, mostly to margins. Open tears. A few long tears. Very dry and brittle paper. See: Jerusalem – Spirit and Matter, Nitza Behrouzi (Eretz Israel Museum, Tel-Aviv, 1993), p.23. Opening price: \$700

338b

338. Two Handwritten and Hand-illustrated Signs - for the Month of Adar - New-York

Two signs illustrated by hand. [New-York, United States, early 20th century].

1. A sign illustrated by hand. In the center appears an illustration of a table set for a meal and chairs. The illustration is surrounded by the inscription "MiShenichnas Adar Marbin BeSimcha" in calligraphic script. Blue and red frames.

Approx. 33.5X41 cm, framed: 44.5X36.5 cm. Fair condition. Stains. Tears, open tears. Wavy paper. Unexamined out of frame.

2. Sign illustrated by hand on thick cardboard. An inscription in red ink with decorated letters: "MiShenichnas Adar Marbin BeSimcha". Two fish are illustrated in the center surrounded by the inscription "Mazal Adar Dagim", with a bottle and a glass by it. On the bottle appears the writing: "LeChayim Bruder LeChayim".

Approx. 44X27 cm, framed: 56X37.5 cm. Fair-poor condition. The sign is broken into two parts lengthwise, slightly affecting text and illustrations. Tears, open tears. Small hole for suspension. Stains. Dampstains. Repaired on the reverse with acid-free adhesive tape. Provenance: purchased from a synagogue in the Lower East Side, Manhattan, New-York.

Opening price: \$500

338a

338. שני שלטים כתובים ומצוירים ביד - לכבוד חודש אדר - ניו-יורק

שני שלטים מצוירים ביד. [ניו-יורק, ארצות הברית, ראשית המאה ה-20].

1. שלט משורטט ביד. כתובת היקפית אליפטית בכתב קליגרפי: "משנכנס אדר מרבין בשמחה". במרכז משורטטים שולחן שעליו כלי סעודה ולצדו כסאות. מסגרות בצבעי כחול ואדום.

33.5X41 ס"מ בקירוב, נתון במסגרת 44.5X36.5 ס"מ. מצב בינוני. כתמים. קרעים, קרעים חסרים. נייר גלי. לא נבדק מחוץ למסגרת.

2. שלט מצויר ביד על קרטון עבה. כתובת בדיו אדומה, באותיות מעוטרות: "משנכנס אדר מרבין בשמחה". במרכז מצוירים שני דגים, וסביבם המילים "מזל אדר דגים", ובקבוק משקה ולצדו כוס. על הבקבוק מופיעה הכתובת "לחיים ברודער לחיים".

44X27 ס"מ בקירוב, נתון במסגרת 56X37.5 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. השלט שבור לשניים לאורכו, עם פגיעה קלה בטקסט ובאיורים. קרעים, קרעים חסרים. נקב לתלייה. כתמים. נוקי רטיבות. עקבות תיקון מאחור. מחוץ מאחור בנייר דבק לא-חומצי.

מקור: נרכשו מבית כנסת ב-Lower East Side, מנהטן, ניו-יורק.

פתיחה: \$500

337b

337. Sheet of Paper - Illustrated Simchat Torah Flags for Children - Vilnius, 1899 / Pirkei Avot

Printer's sheet with six Simchat Torah flags for children. Vilnius: Rosenkranz & Schriftsetzer, 1899.

Printed on both sides in lithographic printing, after woodcuts, depicting six subjects related to the holiday of Succot and Simchat Torah: "Agil ve Esmach beSimachat Torah", "Sisu veSimchu beSimchat Torah", "Ratz KaZvi veGibor keAri", "Kol HaEzrach beIsrael yeshvu baSuccot", "Moshe Same'ach beSimchat Torah" and "Aharon Same'ach beSimchat Torah". The flags, printer's details, censor's authorization and the year - were all printed twice, on both sides of the sheet.

This set of flags does not appear in the catalogue "The Flags of Simchat Torah, from Popular Jewish Art to Hebrew-Israeli Culture" (Eretz Israel Museum, Tel-Aviv, 2012), nor in the catalogue of the Museum of Jewish History in Russia, Moscow, 2015.

63X50 cm. Overall good condition. Folding marks. Slight tears and creases at margins. Pencil and ink inscriptions on margins.

Opening price: \$400

339. כתובה על קלף - מסגרת-תחרית מפוארת - האג, הולנד, תק"ב

כתובה לנישואי החתן יצחק בן המנוח משה ישראל סואסו עם הכלה רחל בת המנוח יצחק טיישיירה די אנדראדי. "האגה הבירה", האג, הולנד, ז' ניסן תק"ב [1742].

כתובה ספרדית-הולנדית על גבי קלף, מעוטרת בתחרית-נחושת איכותי: בשוליים הימניים והשמאליים מופיעים שני זרי פרחים ענקיים העולים מתוך אגרטלים, מקושטים בציפורים ובבעלי חיים שונים, ומעליהם - חתן וכלה בלבוש תקופתי (מימין) ואם עם שני ילדיה (משמאל; אלגוריה לחסד - Caritas). נוסח הכתובה מופיע בין שני עמודים מעוגלים המקושטים בענפים ונושאים על כותרותיהם קשת. משני עברי הקשת מופיעים שני כרובים האוחזים בידיהם יריעת בד עליה מופיעה הכתובה "בסימן טוב". בחלקה התחתון קרטוש רוקוקאי גדול אשר שימש לכתיבת ה"תנאים". בשוליים התחתונים מופיעות שתי כתובות באותיות לטיניות: משמאל "27 Adar Seni A° 5453 Yom Sabat Kodes" ומימין "H. Y. Aboab", המתייחסות לתאריך פטירתו (כ"ז אדר ב' תנ"ג) של רבה של קהילת אמסטרדם, החכם יצחק דה פונשיקא אבוהב.

עיתורי המסגרת, העשויים תחרית-נחושת, נעשו בהשראת עיטורים שיצר האמן וחרט הנחושת שלום מרדכי איטליה (איטליאה) לשתי כתובות הולנדיות מהשנים 1648 ו-1654. שלום איטליה, שהגיע להולנד ממנטובה, נודע גם כיוצרן של שתי מגילות אסתר וכן כיוצר דיוקנאותיהם של יעקב יהודה ליאון ושל מנשה בן ישראל.

בתחתית מופיעות חתימות החתן ואהרן לה-קוסטה אבנדנה (La Costa Abendana) באותיות לטיניות, וחתימת דניאל הכהן רודריגו באותיות עבריות. אותן החתימות מופיעות גם בסוף ה"תנאים" הכתובים בקרטוש התחתון.

באוסף מוזיאון ארץ ישראל בתל-אביב שמורה כתובה משנת תק"י (1750) המתעדת את נישואי אברהם בן יצחק ישראל סואסו (קרוב משפחתו של החתן הנ"ל) עם הכלה אסתר בת יצחק טיישיירה די אנדראדי (כנראה, אחות הכלה הנ"ל).

41.5x34 ס"מ. מצב טוב. כתמים וקרעים קלים בשוליים.

ספרות:

1. Ketubbah: Jewish marriage contracts of the Hebrew Union College, Skirball.
2. Museum and Klau Library, Shalom Sabar (ניו-יורק, 1990), עמ' 265-270.
3. יצורתו [!] של שלום בכמ"ר מרדכי איטליאה, מאת מרדכי נרקיס, בתוך: תרביץ, כרך כה, חוברת ד, תמוז תש"ז, עמ' 441-451; כרך כו, חוברת א, תשרי תשי"ז, עמ' 101-87.
3. הכתובה בעיטורים, דוד דוידוביץ. הוצאת א. לוי-אפשטיין, תל-אביב, 1979, עמ' 21-24.

פתיחה: \$2500

340. כתובה על קלף - מסגרת מעוטרת - אמשטרדם, תר"ט

כתובה לנישואי החתן אברהם טיישיירה [טישיירה] די אנדראדי "בן הגביר הנעלה דוד טיישיירה די אנדראדי נ"ע אשר היה אחד מזקני קהלתנו הקדושה" עם הכלה רחל בינידיטי "בת הגביר אברהם בינידיטי נ"ע (הנקרא בלשון הקדש ברוך)". אמשטרדם, אדר תר"ט [1849].

כתובה ספרדית-הולנדית על גבי קלף, מעוטרת במסגרת מודפסת (שם המדפיס - רפאל די מצא - מופיע בתחתית: "te bekomen by de Wed. Raphel de Maza", המבוססת על עיטורי התחריט שנעשו בכתובות הולנדיות מהמאות ה-17 וה-18 (ראה פריט קודם), אלא שכתובה זו נדפסה בפורמט קטן יותר, ובאיכות נמוכה יותר (יש לשער כי לוחות הנחושת המקוריים לא היו בנמצא, וטכניקת ההדפסה ששימשה ליצירת מסגרת הכתובה לא הצליחה לשחזר את דקויות התחריט).

בתחתית נוסח הכתובה ובסוף ה"תנאים" מופיעות חתימות החתן (איטלקית) והעדים יעקב בכ"ר אליעזר פיראריס ודוד בכ"ר יעקב לופיס קרדו (עברית).

37X30 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים וקמטים. כתמים עם פגיעות בטקסט בתיבת "ברביעי", בנוסח הכתובה ובתנאים.

פתיחה: \$500

item). However, this ketubah was printed in a smaller, lower-quality format (apparently, the original copper plates could not be found and the printing technique used for producing the border could not reproduce the delicate lines of the engraving).

The signatures of the groom (in Italian) and the witnesses, Ya'akov son of R. Eliezer Ferraris and David son of R. Ya'akov Lopes Cardozo (in Hebrew) appear at the bottom of the ketubah.

30X37 cm. Fair-good condition. Stains and creases. Stains affecting text of the word "BaRevi'i", the text of the ketubah and the text of the tena'im.

Opening price: \$500

339. Parchment Ketubah - Framed with Elaborate Engraving - Hague, Holland, 1742

Ketubah recording the marriage of the groom Yitzchak son of the late Moshe Yisrael Suasso with the bride Rachel daughter of the late Yitzchak Teixeira de Andrade. Hague, Holland, the 7th of Nissan 1742.

Spanish-Dutch parchment ketubah, adorned with a high-quality copper engraving: on the right and left margins are two vases with large bouquets, on which various birds and animals are perched. On top are images of a bride and groom in contemporary attire (on the right) and a mother with her two children (on the left; allegory to Caritas [chessed]). The text of the ketubah is written between two rounded pillars entwined with branches, topped by an arch. On the arch are two Cherubs holding a drapery bearing the inscription "B'Siman Tov". At the bottom of the engraving is a large Rococo cartouche for writing the tena'im. Two inscriptions in Latin letters appear in the bottom margins - on the left: "27 Adar Seni A° 5453 Yom Sabat Kodes" and on the right: "H. Y. Aboab" referring to the date of the death (the 27th of Adar Bet 1693) of Chacham Isaac Aboab da Fonseca, Rabbi of the Amsterdam community.

The copper-engraving was inspired by the design of two Dutch ketubot created in 1648 and in 1654 by the artist and engraver Shalom Mordechai Italia. Shalom Italia, who arrived in Holland from Mantua, was also known for two Megillot

Esther which he produced and for the portraits of Ya'akov Yehuda Leon and of Menasseh ben Israel.

The bottom of the ketubah bears the signatures of the groom and Aharon La Costa Abendana in Latin letters and of Daniel HaCohen Rodriguez in Hebrew letters. The same signatures also appear at the end of the tena'im written on the bottom cartouche.

In the collection of ketubot of the Israel Museum in Tel Aviv is a ketubah from 1750, recording the marriage of Avraham son of Yitzchak Yisrael Suasso (relative of the aforementioned groom) with the bride Esther daughter of Yitzchak Teixeira de Andrade (apparently, sister of the aforementioned bride).

34X41.5 cm. Good condition. Stains and small tears to margins.

Literature:

1. Ketubah: Jewish marriage contracts of the Hebrew Union College Skirball Museum and Klau Library, Shalom Sabar (NY, 1990), pp. 265-270.
2. The Oeuvre of the Jewish Engraver Salom Italia, by Mordechai Narkis, in: Tarbiz, Vol. 25, Issue 4, Tamuz 1957, pp. 441-451; Vol. 26, Issue 1, Tishrei 1957, pp. 87-101.
3. HaKetubah B'Iturim, David Davidowitz. Published by A. Levine-Epstein, Tel Aviv, 1979, pp. 21-24.

Opening price: \$2500

341

341. Parchment Ketubah - Ornate Frame - Amsterdam, 1860

Ketubah recording the marriage of the groom Gavriel Chaim Henriques de Castro "son of the notable Moshe Henriques de Castro who was one of the elders of our holy community" with the bride Sarah Orobio de Castro "daughter of one of the elders of our holy community the highly-respected notable Shlomo Chaim Orobio de Castro". Amsterdam, Iyar 1860.

Dutch-Sephardi parchment ketuba, bordered by an ornate printed frame (name of the printer - "te bekommen by de Wed. Raphel de Maza" appears on the bottom), similar to engravings adorning Dutch ketubot from the 17th and 18th centuries (see previous

341. כתובה על קלף - מסגרת מעוטרת - אמשטרדם, תר"כ

כתובה לנישואי החתן גבריאל חיים אינריקיץ די קאסטרו "בן הגביר משה אינריקיץ די קאסטרו נ"ע אשר היה אחד מוקני קהלתנו הקדושה" עם הכלה שרה אורוביוו [אורוביון] די קאסטרו "בת אחד מוקני קהלתנו הקדושה הגביר הנעלה שלמה חיים אורוביוו די קאסטרו יצ"ו". אמשטרדם, אייר תר"כ [1860].

כתובה ספרדית-הולנדית על גבי קלף, מעוטרת במסגרת מודפסת (שם המדפיס - רפאל די מצא - מופיע בתחתית: "te bekommen by de Wed. Raphel de Maza") המבוססת על עיטורי התחריט שנעשו בכתובות הולנדיות מהמאות ה-17 וה-18 (ראה פריטים קודמים), אלא שכתובה זו נדפסה בפורמט קטן יותר, ובאיכות נמוכה יותר (יש לשער כי לוחות הנחושת המקוריים לא היו בנמצא, וטכניקת ההדפסה ששימשה ליצירת מסגרת הכתובה לא הצליחה לשחזר את דקויות התחריט).

בתחתית נוסח הכתובה ובסוף ה"תנאים" מופיעות חתימות החתן (איטלקית) והעדים דוד בכ"ר יעקב לופיס קרדו ויהודה בן אפרים קאסותו (עברית).

35x28 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$500

340

340. Parchment Ketubah - Ornate Frame - Amsterdam, 1849

Ketubah recording the marriage of the groom Avraham Teixeira de Andrade "son of the lofty notable David Teixeira de Andrade who was one of the elders of our holy community" with the bride Rachel Benedetti "daughter of the notable Avraham Benedetti (in the Holy Tongue called Baruch)". Amsterdam, Adar 1849.

Dutch-Sephardi parchment ketubah, bordered by an ornate printed frame (name of the printer - "te bekommen by de Wed. Raphel de Maza" appears on the bottom), similar to engravings adorning Dutch ketubot from the 17th and 18th centuries (see previous

343

343. Parchment Ketubah - Livorno, 1838

Ketubah recording the marriage of the groom Ya'akov Chai son of the notable Menachem Azarya Padua with the bride Rosa daughter of Shlomo Kameo. Livorno, Tishrei 1838.

Parchment ketubah. A rectangular ornamental border composed of verses of blessings.

Signatures of witnesses in Italian appear after the text of the ketubah, followed by the Hebrew version of the tena'im, their Italian translations and other signatures.

30.5X43.5 cm. Fair-good condition. Stains, creases. Minor damages to writing.

Opening price: \$400

342. Parchment Ketubah - Turin, 1776 - Signatures of City Rabbis

Ketubah recording the marriage of the groom Yosef son of Shmuel Maluano with the bride Bat Sheva daughter of David Foa. Turin (Torino), Italy, Shevat 1776.

Parchment ketubah. Written in large square letters. Following the text of the ketubah, on the right, are the signatures of the witnesses – two Rabbis from Turin: "Ya'akov Sagri son of Yehoshua ebn Zion" [R. Ya'akov Sagri – Rabbi of Turin, died ca. 1800] and "Yeshaya Chizkiya Shlomo Michael son of Shimon Yonah" [Rabbi in Turin]; the groom's signature appears on the left.

28X38 cm. Fair condition. Folding marks, stains and creases affecting text. Small tears to margins. Rolled.

Opening price: \$500

342

342. כתובה על קלף - טורינו, תקל"ז - בחתימת רבני העיר

כתובה לנישואי החתן יוסף בן שמואל מאלואנו עם הכלה בת שבע בת דוד פואה. טורינו, איטליה, שבט תקל"ז [1776].

כתובה על גבי קלף, באותיות מרובעות גדולות. לאחר נוסח הכתובה, מימין, מופיעות חתימות העדים - שנים מרבני טורינו: "יעקב סגרי בכמהר"ר יהושע ן' ציון" [רבי יעקב סגרי - רבה של טורינו, נפטר תק"ס בערך], ו"שעיה חוקיה שלמה מיכאל בן שמעון יונה" [רבי שלמה מיכאל יונה, מרבני טורינו]; וחתימת החתן (משמאל).

28X38 ס"מ. מצב בינוני. סימני קיפול, כתמים וקמטים, עם פגיעות בטקסט. קרעים קלים בשוליים. מגולגלת.

פתיחה: \$500

343. כתובה על קלף - ליורנו, תקצ"ט

כתובה לנישואי החתן יעקב חי בן הגביר מנחם עוריה פארווה עם הכלה רחא בת שלמה קאמיאו. ליורנו, תשרי תקצ"ט [1838]. כתובה על גבי קלף ומעוטרת במסגרת מלבנית המורכבת מפסוקי-ברכה.

אחרי נוסח הכתובה מופיעות חתימות עדים באיטלקית; אחרי-כך מופיעים התנאים, בעברית, ואחריהם תרגומם לאיטלקית וחתימות נוספות.

30.5X43.5 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים, קמטים. פגיעות קלות בכתוב.

פתיחה: \$400

345

345. Parchment Ketubah - Milano, 1892

Ketubah recording the marriage of the groom Avraham Alberto son of Moshe Marquez with the bride Yochanit Ziva daughter of Ya'akov Cammeo. Milano, Italy, Sivan 1892.

The upper margins of the parchment are trimmed to a slightly pointed arch. The text of the ketubah is written in delicate square letters. The names of the groom and the bride are decorated with red tagim (decorative "crowns").

26.5X38 cm. Good condition. Folding marks. Few stains and damages to parchment. Rolled.

Opening price: \$400

344

344. כתובה על קלף - ליוורנו, תרי"ג - נכתבה ע"י רבי אברהם ברוך פיפירנו

כתובה לנישואי החתן אלישע בן "האוקאטו" רפאל נסים עם הכלה שמחה בת דוד יוסף הלוי ואלניסין. ליוורנו, איטליה, חשוון תרי"ג [1852].

כתובה על גבי קלף ומעוטרת במסגרת מלבנית המורכבת מפסוקי-ברכה.

סופר הכתובה הוא רבי אברהם ברוך פיפירנו, המשלב את שמו בתוך נוסח הכתובה: "איך החתן... בפני זעירא דמן חבריא אברהם ברוך פיפירנו ס"ט סופר מתא הממונה בק"ק לסדר ולכתוב כל השטרות הנעשים כפי דיני ישראל [בפנינו עדים ח"מ [חתומים מטה] אמר לה...".

לאחר נוסח הכתובה נכתבו התנאים, ואחריהם מופיעות חתימות העדים (באיטלקית).

רבי אברהם ברוך פיפירנו, מחכמי ליוורנו, מחבר ספר "קול עוגב" (ליוורנו תר"ו), ועוד. סופר הקהל של ליוורנו (ראה אודותיו בחומר המצורף).

43X29 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. מעט כתמים ומריחות דיו.

פתיחה: \$800

344. Parchment Ketubah - Livorno, 1852 - Written by Rabbi Avraham Baruch Piperno

Ketubah recording the marriage of the groom Elisha son of the "Avocato" Refael Nissim with the bride Simcha daughter of David Yosef HaLevi Valensin. Livorno, Italy, Cheshvan 1852.

Parchment ketubah. A rectangular ornamental border composed of verses of blessings.

The scribe of the ketubah is R. Avraham Baruch Piperno, who incorporates his name into the text of the ketubah.

The text of the tena'im is below the text of the ketubah and under both are the signatures of the witnesses (in Italian).

R. Avraham Baruch Piperno, a Livorno sage, author of Kol Ugav (Livorno, 1846), etc. Scribe of the Livorno community (see enclosed material).

29X43 cm. Good condition. Folding marks. Few stains and ink smears.

Opening price: \$800

345. כתובה על קלף - מילאנו, תרנ"ב

כתובה לנישואי החתן אברהם אלברטו בן משה מארקץ עם הכלה יוחנית זיבא בת יעקב קאמיו. מילאנו, איטליה, סיוון תרנ"ב [1892].

השוליים העליונים של הקלף גזורים בצורת קשת מחודדת קמעה. נוסח הכתובה נכתב באותיות מרובעות עדינות. שמות החתן והכלה מעוטרים בתגים אדומים.

38X26.5 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. מעט כתמים ופגמים בקלף. מגולגלת.

פתיחה: \$400

346. Parchment Ketubah - Florence, 1924 - Signature of Rabbi Shmuel Zvi Margaliot, Rabbi of Florence

Ketubah recording the marriage of the groom Yehuda Ascoli with the bride Martha HaLevi. Florence, Kislev 1924.

Parchment ketubah. The upper margins of the parchment are cut in the shape of an arch. Verses with blessings compose the border of the ketubah. Signatures of the witnesses appear after the text of the ketubah – signature of R. Shmuel Zvi Margaliot, Rabbi of Florence and "Mordechai ---" (on the right, in Hebrew) and the signature of the groom (on the left, in Italian).

Rabbi Shmuel Zvi Margaliot (Otzar HaRabanim 19628, 1848-1922) was born in Galicia, studied in Buchach with R. Shmuel Yissachar Stark, received ordination from the Jewish Theological Seminary in Breslau and earned a Ph.D. in philosophy and Semitic languages from the Leipzig and Breslau universities in Germany. From 1887-1890 he served as rabbi of the Hesse Nassau community in Hamburg, Germany. In 1890, he relocated to Florence and served as rabbi until his death. In 1899 he moved the theological seminary (Collegio Rabbinico Italiano), founded in Padua by Samuel David Luzzato, from Rome to Florence.

46X61 cm. Fair-good condition. Stains and rubbed parchment, with slight damage to text. Rolled.

Opening price: \$400

346

347. שטר תוספת כתובה - אלכסנדריה, תרי"ז - חתימת רבי נתן עמרם

שטר תוספת כתובה בכתב יד, עם עיטורים צבעוניים (איורי פרחים מסביב לטקסט), לוגו יהודי ממרוקו, שבשנת תקפ"ט (1829) נישאו במראכש (מרוקו), ובשנת תרי"ז (1857) באו לפני בית הדין באלכסנדריה (מצרים) להעתיק את הכתובה מחדש ולהוסיף סכום כסף לדמי הכתובה. בחתימות שלשת הדיינים: רבי נתן עמרם, רבי שלמה שבתאי ורבי ישראל אנהורי, ובחתימת הבעל: "יוסף יאושוע חיים שושנה ס"ט". נא-אמון (אלכסנדריה, מצרים), סיון תרי"ז (1857).

נוסח ייחודי הפותח בנוסח מעשה בית דין ("במותב תלתא כחדא...") כשאחריו מופיעה העתקת נוסח הכתובה המקורי, ולאחר מכן נוסח תוספת הכתובה: "במותב תלתא כחדא... הנפק שטר כתובה די קדמנא, וז'ל ברבעי בשבת... החתן... ר' חיים יצ'ו, בר כה"ר החכם הנבון ר' יצחק יצ'ו, בר כה"ר החכם השלם ר' שמואל יצ'ו, בר כה"ר החכם השלם והכולל החסיד העניו ר' שלמה שושנה תמ"ך [תהא מנחתו כבוד]" - עם הכלה יוכבד בת רבי משה בן רבי מסעוד הלוי.

הגאון המפורסם רבי נתן עמרם (תקנ"א-תרל"א), מחבר הספרים "קנין הגוף" ו"נועם המידות". נולד בדמשק לאביו רבי חיים עמרם בעל "מטעם המלך". בשנת תקס"ה עלה עם אביו לצפת והחל משנת תקפ"ו החל לסבב בשליחות מצוה כשד"ר כוללות טבריה וחברון, תחילה בנא-אמון (אלכסנדריה) שבמצרים ולאחר מכן גם בקהילות תורכיה ויוון. בשנות שליחותו הדפיס כמה מספריו וספרי אביו. לבסוף חזר למצרים וכיהן בה בדיינות. לאחר פטירת רבי ישראל משה חזן בשנת תרכ"ג נתמנה במקומו לאב"ד וראש הרבנים בנא-אמון.

[1] דף. 35 ס"מ. מצב טוב. כתמים. קרעים קלים בקפלי הנייר.

פתיחה: \$300

346. כתובה על קלף - פירנצה, תרפ"ה - חתימת אב"ד פירנצה רבי שמואל צבי מרגליות

כתובה לנישואי החתן יהודא אסקולי עם הכלה מרתא הלוי. פירנצה, כסלו תרפ"ה [1924]. כתובה על גבי קלף. השוליים העליונים של הקלף גזורים בצורת קשת; המסגרת מורכבת מפסוקי-ברכה. אחרי נוסח הכתובה מופיעות חתימות העדים, אב"ד פירנצה רבי שמואל צבי מרגליות, ו"מרדכי ---" (מימין, בעברית), וחתימת החתן (משמאל, באיטלקית).

הרב שמואל צבי מרגליות (אוצר הרבנים 19628, תר"ט-תרצ"ב) - יליד גליציה, למד בבוצ'אץ. אצל הרב שמואל ישכר שטרק, קיבל תואר רב מבית המדרש לרבנים בברסלאו ותואר של ד"ר לפילוסופיה ושפות שמייות מהאוניברסיטאות לייפציג (Leipzig) וברסלאו בגרמניה. בשנים 1887-1890 כיהן כרב קהילת "הסה נסאו" (Hesse Nassau) בהמבורג שבגרמניה. בשנת 1890 עבר לפירנצה, שם כיהן כרב עד יום מותו. בשנת 1899 הוא העביר לפירנצה את בית המדרש לרבנים Collegio Rabbinico Italiano) שהיה ברומא, לאחר שהועבר לשם מפדובה, שם הוקם על ידי שמואל דוד לוצאטו.

61X46 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים ושפופים בקלף, עם פגיונות קלות בטקסט. מגולגלת.

פתיחה: \$400

348

348. כתובה גדולה ומעוטרת - אדריאנופולי (אדירנה), טורקיה, תרפ"ט

כתובה לנישואי החתן דוד בן יוסף בן משה עם הכלה ביליית בת יוסף בן דוד. אדריאנופולי (אדירנה), טורקיה, תשרי תרפ"ט [1928].

כתובה בפורמט גדול, מקושטת בעיטורים ארכיטקטוניים בסגנון אמנותי שרווח בעיצוב כתובות באימפריה העות'מאנית החל מסוף המאה ה-18, במהלך המאה ה-19 ועד העשורים הראשונים של המאה ה-20: בראשה שלוש כיפות, ניצבות זו על גבי זו, מוקפות מסגרת אדומה ומעוטרות בענפים עם פרחים. נוסח הכתובה וה"תנאים" מופיעים בתוך שני שערים מקושטים (בכתיבה טורקית-בלקנית רהוטה): בשער הימני נכתב נוסח הכתובה, עם חתימות שני עדים וחתימת החתן, ובשער השמאלי נכתב נוסח ה"תנאים", עם חתימות נוספות של השלושה.

81X56 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים רבים. סימני קיפול וקמטים. קרעים קלים בקווי הקיפול, עם פגיעות קלות בטקסט.

פתיחה: \$400

348. Large Ornate Ketubah - Adrianople (Edirne), Turkey, 1928

Ketubah recording the marriage of the groom David son of Yosef son of Moshe with the bride Bayla daughter of Yosef son of David. Adrianople (Edirne), Turkey, Tishrei 1928.

Large-format ketubah, adorned with artistic architectural decorations, common in the design of ketubot in the Ottoman Empire at the turn of the 19th century until the first decades of the 20th century. At the top are three domes, one above another, framed with a red border with floral decorations. The text of the ketubah and the tena'im appears within two arches (in Balkan-Turkish cursive script): In the right arch is the text of the ketubah with the signatures of the two witnesses and the groom and in the left arch is the text of the tena'im with more signatures of the same three individuals.

56X81 cm. Fair-good condition. Many stains. Folding marks and creases. Small tears to folding marks, slightly affecting text.

Opening price: \$400

347. Tosefet Ketubah - Alexandria, 1857 - Signature of Rabbi Natan Amram

Handwritten tosefet ketubah, with colored ornamentation (text framed with floral illustrations), of a Moroccan Jewish couple, who wed in Marrakesh (Morocco) in 1829, and in 1857 approached the Beit Din in Alexandria (Egypt) requesting to rewrite their ketubah and to add a sum of money to the total written in the original ketubah. Signed by three dayanim: R. Natan Amram, R. Shlomo Shabtai and R. Yisrael Anhari. Also signed by the husband, "Yosef Ye'oshua Chaim Shoshana". Alexandria (Egypt), Sivan 1857.

347

Unique text, opening like a Maase Beit Din deed, followed by a copy of the original ketubah, after which appears the tosefet ketubah. The name of the bride is Yocheved daughter of R. Moshe son of R. Masoud HaLevi.

The celebrated R. Natan Amram (1791-1871), author of Kinyan Peirot, Kinyan HaGuf and Noam HaMidot, was born in Damascus to R. Chaim Amram, author of Mitaam HaMelech. In 1805, he immigrated with his father to Safed, and from 1826 travelled as an emissary of the Tiberias and Hebron kollels, first to Alexandria, Egypt, and later to the communities of Turkey and Greece. During these years of travel, he printed some of his and his father's books. Eventually, he returned to Egypt and served there as dayan. After the death of Rabbi Yisrael Moshe Chazan in 1863, he was appointed his successor as Av Beit Din and Chief Rabbi of Alexandria. [1] leaf. 35 cm. Good condition. Stains. Minor tears to folding marks.

Opening price: \$300

350a

349. Parchment Amulet - Yichudim and Prayers for Comprehending and Remembering Mishnayot

Parchment leaf with scribal writing – amulet with Kabbalistic yichudim and hashba'ot of Angels for comprehension and retention of study of the Mishnah. [Ashkenazi scribal script, Ari scribal writing – Hungary?, early 20th century]. "It should be G-d's will... that He send me the Angel... which shall explain this Mishnah which I am studying... that I should never forget that which I study today..."

14X16.5 cm. Good condition. Stains and glue residue on margins [apparently, in the past this amulet was glued into a book].

Opening price: \$500

349

349. קמיע קלף - יחודים ותפילות לזכרון והבנת הלימוד

דף קלף בכתב סת"ם - קמיע עם יחודים קבליים והשבעות מלאכים להבנה וזכרון לימוד המשנה. [כתב סת"ם אשכנזי, כתב האר"י-הונגריה?; ראשית המאה ה-20 בקירוב]. "יר"מ יאו"א [יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוקי אבותינו] ש... שר החכמה, שר השכל ושר הבונה, שתשלח לי המלאך... שיבאר לי משנה זו שאני לומד ומענין בה... יר"מ יאו"א, שכל מה שאני לומד היום לא אשכח לעולם..."

16.5X14 ס"מ. מצב טוב. כתמים ושאריות דבק בשולי הדף [כנראה, היה מודבק בעבר בתוך ספר כרוך].

פתיחה: \$500

350. שלושה קמיעות קלף מעוטרים - איטליה, המאה ה-19

שלושה קמיעות קלף מעוטרים, שנועדו לשמירה בתוך נרתיק ולנשיאתם על הגוף. [איטליה, המאה ה-19].
1. קמיע גדול, לשמירה על "פאציניצא דמתקריא לאורא בת ליגריצא, מכל צרה ומכל חולי ופחד ומכל מיני כישופים וממיתה משונה ומעין הרע ומיצר הרע...". במרכזו מנורת "למנצח". מסגרת מלבנית המורכבת מפסוקים ומראשי תיבות.
2. 24X16 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול רבים. קמטים. כתמים ופגיעות קלות בטקסט. שני כתמים כהים בצדו האחורי.
2. קמיע לשמירה על הילוד, עם שמות מלאכים, אדם, חוה ולילית,

איורים של המלאכים סנוי, סנסנוי וסמנגלף, מגן-דרוד, ועוד.
10.5X6 ס"מ. מצב בינוני-טוב. סימני קיפול וקמטים רבים. פגיעות קלות בטקסט.
3. קמיע לשמירה. בחלקו התחתון מגן דוד וסביבו שמות מלאכים.
14X7 ס"מ. מצב בינוני. סימני קיפול, קמטים ובלאי. כתמים, עם פגיעה בטקסט.
פתיחה: \$500

351

351. Collection of Parchment Amulets - Italy, 19th Century

Ten parchment amulets for protection. [Italy, 19th century].

1-7. Seven rectangular amulets, on all appears the Priestly Benediction followed by "אנקתם פסתם" "פספסים דיונסים".

Approx. 9X7 cm. Stained. Tears at margins and pinholes at corners (possibly as a result of hanging the amulets).

8. Rectangular amulet for protection from "evil, demons... evil eye... and any affliction", with many acronyms, names of angels and letter combinations.

9X8.5 cm. Fair-poor condition. Many folding marks affecting text. Small tears and stains.

9. Rectangular amulet for protection of "...ben Rosa", "from any sickness... and any ailment" and other matters, with angels' names, acronyms, verses and various letter combinations.

11X9.5 cm. Good condition. Folding marks and creases.

10. A long and narrow amulet, for protection of child from evil eye, for health and success.

15.5X5 cm. Good condition. Folding marks, some tears and wear, slightly affecting text.

Opening price: \$400

351. אוסף קמיעות קלף - איטליה, המאה ה-19

עשרה קמיעות קלף לשמירה. [איטליה, המאה ה-19].

1-7. שבעה קמיעות מלבניים, על כולם מופיע נוסח ברכת כהנים ואחריו "אנקתם פסתם פספסים דיונסים".

8. קמיע מלבני לשמירה "מהמוזיקין ושדין ורוחות רעות ושעות רעות ועין הרע... ומכל מקרים ונגעים רעים", עם ראשי תיבות רבים, שמות מלאכים וצירופי אותיות.

9X8.5 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. סימני קיפול רבים, עם פגיעות בטקסט. קרעים קלים וכתמים.

9. קמיע מלבני לשמירה על "דריוש המכונה דרייו בן רוא", "מכל חולי ומחלה... ומכל מיני שחמת וקדחת..." ולעניינים נוספים, עם שמות מלאכים, ראשי תיבות פסוקים וצירופי אותיות שונים.

11X9.5 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול וקמטים.

10. קמיע צר ומוארך, לשמירה על ילד, מעין הרע, לבריאות ולהצלחה.

15.5X5 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול, קרעים קלים ובלאי, עם פגיעות קלות בטקסט.

פתיחה: \$400

350c

350b

350. Three Adorned Parchment Amulets - Italy, 19th Century

Three adorned parchment amulets, designed to keep in a case for the possessor to carry with him. [Italy, 19th century].

1. Large amulet, protection for "The patient called Laura daughter of Ligrizta from all trouble and illness and fear and from all kinds of sorcery and from an unnatural death and from an Evil Eye and from the evil inclination...". A LaMenatze'ach menorah appears in the center. Rectangular border composed of verses and initials.

16X24 cm. Good condition. Many folding marks. Creases. Stains and minor damage to text. Two dark stains on verso.

2. Amulet for protection of a newborn, with names of Angels, Adam, Chava and Lilith, illustrations of the Angels Sanoi, Sansanoi, and Semangalof, a Star of David, etc.

6X10.5 cm. Fair-good condition. Folding marks and many creases. Slight damages to text.

3. Amulet for protection. A Star of David surrounded by Names of Angels appear at the bottom.

7X14 cm. Fair condition. Folding marks, creases and wear. Stains affecting text.

Opening price: \$500

353a

353. שלושה קמעות כסף לזרוע - פרס

1-2. שני קמעות כסף בצורת אבום בעל שלושה חלקים. פרס או הסביבה, [המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20].

כסף חקוק ומולחם. פתילי בד בגוני ירוק ואדום.

שני קמעות בצורת אבום בעל שלושה חלקים, חלקו האמצעי רבוע והחלקים הקיצוניים בצורת קשתות גליות שבראשן קולב. סביב כל חלק מסגרת מחוט כסף מפותל. על הקמעות חקוקים ראשי התיבות של תפילת "אנא בכח" ושמות מלאכים. במרכז כל קמע חקוק פרח וסביבו שם בעלת הקמע - גוהר בת מיכל (וזה בשני הקמעות).

16x6 ס"מ, אורך הפתילים 23 ס"מ בממוצע. מצב טוב. כתמים, בלאי.

3. קמע כסף מוזהב בצורת אבום בעל שלוש חוליות. פרס או הסביבה, [המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20].

כסף מוזהב, חקוק ומולחם.

קמע בצורת אבום בעל שלושה חלקים, חלקו האמצעי רבוע והחלקים הקיצוניים בצורת קשתות גליות שבראשן קולב. סביב כל חלק מסגרת מחוט כסף מפותל. על הקמע חקוקים ראשי התיבות של תפילת "אנא בכח" ושמות מלאכים. במרכז הקמע חקוק פרח וסביבו שם בעלת הקמע - חנה בת שרה.

15.5x5 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$500

352b

352a

352. Three Silver Amulets - Persia

Three silver amulets. Persia, Kurdistan or the vicinity, [early 20th century].

1. A square amulet with a triangle above it, connected with a hinge.

Silver, soldered and engraved, filigree.

9.5X5.5 cm. Good condition. Stains. Suspension loop.

2. Amulet shaped as a stylized leaf.

Soldered and engraved silver.

Engraved on the amulet: abbreviations of Psalms 121 - "Shir LaMa'a lot" and at its end - "Leah Bat Miriam".

10X7.5 cm. Good condition. Some defects and bends. Lacking a piece of silver thread. Two suspension loops.

3. Amulet shaped as a wavy arch.

Engraved silver.

Engraved on the amulet is the legend "Shiviti" and Psalms 67 shaped as a Menorah. An image of a scorpion, image of a lock and several letters are engraved on the back of the amulet.

6.5X4 cm. Good condition. Scratches. Suspension loop.

Opening price: \$400

352. שלושה קמעות כסף - פרס

שלושה קמעות כסף. פרס, כורדיסטאן או הסביבה, [ראשית המאה ה-20].

1. קמע עשוי ריבוע ומעליו משולש, מחוברים ביניהם בציר. כסף מולחם וחקוק, פיליגרין.

9.5x5.5 ס"מ. מצב טוב. כתמים. בראשו קולב לתליה.

2. קמע בצורת עלה מסוגנן.

כסף מולחם וחקוק.

על הקמע חקוקים ראשי תיבות מזמור תהלים קכ"א - "שיר למעלות", ובסופו - "לאה בת מרים".

10x7.5 ס"מ. מצב טוב. פגמים וכיפופים קלים. פיסת חוט-כסף חסרה. בראשו זוג קולבים.

3. קמע בצורת קשת גלית.

כסף חקוק.

על הקמע חקוקים הכתובת "שויתי" ומזמור ס"ז בצורת מנורה.

בגבו חקוקות צורת עקרב, צורה דמוית מנעול וכמה אותיות.

6.5x4 ס"מ. מצב טוב. שריטות. בראשו קולב לתליה.

פתיחה: \$400

354a

354. Three Silver Amulets - Names of 72 and 42 Letters

Three silver amulets. Iran or the vicinity, [19th or early 20th century].

1. Rectangular amulet.

Soldered and engraved silver.

A rectangular amulet with trimmed corners and suspension loops. A name of 72 letters is engraved on one side and a Star of David, angels' names and other names are engraved on the other side.

4.5X4.5 cm. Good condition. Some defects.

2. Rectangular amulet.

Soldered and engraved silver.

A rectangular amulet with two suspension loops on top. A name of 72 letters is engraved on one side and on the other side - holy names. An ornamented frame surrounds the amulet.

4.5X4.5 cm. Good condition. Some stains.

3. Stylized amulet.

A rectangular amulet with four clover-leaf shaped protrusions and two suspension loops on the back. A name of 42 letters is engraved all around and some more names are engraved in the center.

6X5 cm. Good condition. Bends.

Opening price: \$300

354. שלושה קמעות כסף - שמות של ע"ב ומ"ב אותיות

שלושה קמעות כסף. איראן או סביבותיה, [המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20].

1. קמע מלבני.

כסף מולחם וחקוק.

קמע מלבני בעל פינות קטומות וקולבים לתליה. על צדו האחד חקוק שם של ע"ב אותיות ועל צדו השני חקוקים מגן דוד, שמות מלאכים ושמות נוספים.

4.5X4.5 ס"מ. מצב טוב. פגמים קלים.

2. קמע מלבני.

כסף מולחם וחקוק.

קמע מלבני בעל שתי לולאות לתליה בראשו. על צדו האחד חקוק שם של ע"ב אותיות ועל צדו השני חקוקים שמות קדושים. סביב הקמע מסגרת מעוטרת.

4.5X4.5 ס"מ. מצב טוב. מעט כתמים.

3. קמע מסוגנן.

מלבן שבמרכזו צלעותיו ארבע בליטות תלתניות ובגבו שני קולבים. בהיקפו חקוק שם של מ"ב אותיות ובמרכזו שמות נוספים.

6X5 ס"מ. מצב טוב. כיפופים.

פתיחה: \$300

354b

353b

353. Three Silver Arm Amulets - Persia

1-2. Two silver amulets in form of a buckle of three hinged parts. Persia or the vicinity, [19th or early 20th century].

Soldered and engraved silver. Red and green fabric strings.

Two amulets in form of a buckle of three parts. The central part is square while the side parts are shaped as wavy arches with a loop on top. A border of silver twists surrounds each of the parts. Engraved on the amulets are the abbreviation of "Ana BeKo'ach" prayer and names of angels. A flower is engraved at the center of each amulet, surrounded by the name of the amulet's owner - Gohar Bat Michal (identical on both amulets).

16X6 cm, average length of bands: 23 cm. Good condition. Stains, wear.

3. Gilt silver amulet in form of a buckle of three hinged parts. The central part and the side parts are shaped as wavy arches with loops on top. A border of silver twists surrounds each of the parts. Engraved on the amulet are the abbreviation of "Ana BeKo'ach" prayer and names of angels. A flower is engraved at the center of the amulet surrounded by the name of the amulet's owner - Hannah Bat Sarah.

15.5X5 cm. Good condition.

Opening price: \$500

355b

355a

355. Zedaka Box - Germany, 18th Century

Zedaka box. Germany, 18th century.

Iron, tin, brass.

A Zedaka Box with a handle and a lid, designed as a jug. The body of the box is made of iron with a decorated plaque supported by two lions on both sides. In the center of the plaque appears the inscription "Zedaka Bikur Holim" (?). On one side of the lid are traces of a hinge and on the other side is a clasp for locking the box. In the center of the lid is a slit for inserting coins.

Height: 19 cm. Diameter: 13.5 cm. Fair-poor condition. Body of box is rusted. Lid is detached (lacking hinge). Part of handle is lacking. Blurred inscription. Breaks and bends.

Opening price: \$1000

355. קופת צדקה - גרמניה, המאה ה-18

קופת צדקה. גרמניה, המאה ה-18.

פח (ברזל); בדיל; פליז.

קופת צדקה בעלת ידית ומכסה, מעוצבת כקנקן. גוף הקופה עשוי ברזל, ועליו קבועה לוחית מעוטרת ששני אריות תומכים בה משני צדדיה. במרכז הלוחית מופיעה הכתובת "צדקה בקור חולים" (?). בצדו האחד של המכסה עקבות ציר, ובצדו השני סגר לנעילת הקופה. במרכז המכסה חריץ מוקף סורג להטלת מטבעות.

גובה: 19 ס"מ. קוטר: 13.5 ס"מ. מצב בינוני-גרוע. גוף הקופה חלוד. המכסה מנותק (ציר חסר). חלק מזהידית חסר. הכתובת מטושטשת. שברים וכיפופים.

פתיחה: \$1000

356. זוג רימונים לספר תורה - וינה, 1873

זוג רימונים לספר תורה. וינה, אוסטרו-הונגריה, הקדשה משנת תרל"ג [1873]. כסף (חתום, חותמת מטושטשת) רקוע, מנוטר, מוטבע וחקוק. דגם אוסטרו-הונגרי טיפוסי. שתי שורות פעמונים סביב כל רימון. בראש כל רימון כתר ועליו עיטור בצורת ניצן. על בסיס הרימונים כתובות הקדשה בשם אגודת-סעד יהודית: "נדבו זאת כ"ה נפתלי הכהן נ"י ע"ז מרת שרה חיי' תי' בת כה' מאיר צבי נ"י בשנת תרל"ג לפק" / "דעם איזר' קעלנער קראנקען אונד לייכען פּעראיין [אגודה יהודית לסיוע לחולים...]".

גובה: 35.5 ס"מ בקירוב. קוטר בסיס: 11 ס"מ בקירוב. מצב בינוני-טוב. שברים ותיקוני הלחמה ישנים, עם פגיעה בחותמות הכסף. מעט כיפופים.

פתיחה: \$2500

356. Pair of Torah Finials - Vienna, 1873

Pair of Torah Finials. Vienna, Austro-Hungary, dedication from 1873. Silver (marked, blurred hallmark), repoussé, sawn, embossed and engraved. A typical Austro-Hungarian design. Two rows of bells surrounding each finial. Each finial is surmounted with a crown decorated with a flower bud. Dedication on the base on behalf of a Jewish aid society: "**Donated by R. Naftali HaCohen with his wife Sara Chaya daughter of R. Meir Zvi...**" / "**dem Isr' Kelner Krankn und laykhn feryen [Jewish society for assisting the sick...]**".

Height: approx. 35.5 cm. Diameter of base: approx. 11 cm. Fair-good condition. Breaks and old soldering repairs, damaging the silver hallmarks. Some bends.

Opening price: \$2500

356a

356c

356b

358

358. טס לספר תורה - גליציה, המאה ה-19

טס לספר תורה. [גליציה, 1842].

כסף רקוע, גזור וחקוק. פיליג'רן.

טס מלבני ומקושט, עשוי שתי שכבות: לוח אחורי מוזהב ועליו סורג פיליג'רן. במרכז הטס מובלט מדליון בצורת לוחות הברית שעליו חקוקות המילים הפותחות של עשרת הדברות. בבסיס הלוחות חקוק הפסוק "תורת יי תמימה משיבת נפש" בו מסומנות האותיות המתאימות לפרט השנה תר"ב (1842). שלושה מדליונים קטנים, עגולים, ועליהם חץ, קשת ושרביט מוצלבים משובצים בפיליג'רן. שרשרת לתליה.

16x13.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים. כיפופים. סורג הפיליג'רן מהדוק אל הגב בסיכות, חלקן חסרות. שברים בפנינות. תיקוני הלחמה קלים. אחת מלולאות השרשרת (מאחור) חסרה.

ספרות: Treasures of the Torah, from the Collection of the Historical Treasures, Museum of the Ukraine, 2000, פריט מס' 35.

פתיחה: \$1000

357

357. Pair of Torah Finials - Austro-Hungary

Pair of Torah finials. Austro-Hungary, [late 19th or early 20th century].

Silver (marked with region's mark and maker's mark: SH), embossed and engraved.

Typical Austro-Hungarian design. Two rows of bells surrounding each pomegranate-shaped finial.

Height: 34 cm. Diameter of base: approx. 10.5 cm. Good condition. Bends. One detached bell. Suspension loop of one bell is broken.

Opening price: \$800

357. זוג רימונים לספר תורה - אוסטרו-הונגריה

זוג רימונים לספר תורה. אוסטרו-הונגריה, [סוף המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20].

כסף (חתום בחותמת אזור וחותמת יצרן SH) מוטבע וחקוק. דגם אוסטרו-הונגרי טיפוסי. שתי שורות פעמונים סביב כל רימון.

גובה: 34 ס"מ. קוטר בסיס: 10.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב. כיפופים. אחד ממתלי הפעמונים מנותק. בפעמון אחד לולאת התליה שבורה.

פתיחה: \$800

359

359. טס לספר תורה - גרמניה

טס לספר תורה. [גרמניה, המחצית השנייה של המאה ה-19]. כסף (חתום "13") יצוק וגזור, רקוע, מוטבע וחקוק. מסגרת עלי אקנתוס. משני הצדדים ניצבים עמודים. בחלקו התחתון קבוע חלון להצגת שמות המועדים או הפרשות, מעליו קבועים שני לוחות הברית ועליהם עשרת הדברות ושני כתרים (מובלטים). משני צדי הלוחות קבועים שני אריות הרלדיים עטורי כתרים, התומכים בכתר תורה. הרקע כולו חקוק בדרגם מעוינים. בתחתית הטס תלויים שלושה מדליונים בצורת מגינית. על הראשון הכתובת "מאת אנשי קהלנו", על השני הכתובת "בכסה ליום חגנו תרל"ג לפ"ק" ועל השלישי "לכבוד תורת אל-הינו". בצדו האחורי של הטס קבועה שרשרת. גובה הטס כולל המדליונים: 35 ס"מ. מצב טוב. מעט כתמים. מעט כיפופים.

ראה טסים דומים אצל: Crowning Glory, Silver Torah Ornaments of the Jewish Museum, New York, by Rafi Grafman (ניו-יורק, 1996), פריטים מס' 79, 83.

פתיחה: \$800

359. Torah Shield - Germany

Torah Shield. [Germany, second half of 19th century]. Silver (marked "13"), cast and cut, repoussé, embossed and engraved.

A frame of acanthus leaves, with pillars on both sides. On the lower part is an opening for presenting the names of the holidays, topped with the Tablets of the Law with the Ten Commandments and two crowns (protruding). On both sides of the Tablets of the Law appear two heraldic lions with crowns, supporting a Torah Crown. The entire surface is engraved with a pattern of rhombuses.

Three pendants are suspended from the lower part of the shield. Engraved on the first pendant - "Me'et Anshei Kehalenu", on the second - "BeKeseh LeYom Chagenu 1872" and on the third - "Lechvod Torat Eloheanu". A chain is fixed to the back of the shield.

Height of shield including pendants: 35 cm. Good condition. Some stains. Some bends.

See similar shields: "Crowning Glory, Silver Torah Ornaments of the Jewish Museum, New York, by Rafi Grafman, (New-York, 1996), items nos. 79, 83.

Opening price: \$800

358. Torah Shield - Galicia, 19th Century

Torah Shield. [Galicia, 1842].

Silver, repoussé, cut and engraved. Filigree.

A rectangular and arched shield made of two layers: gilt back-plate with latticed filigree on top. In the center of the shield is a medallion shaped as the Tablets of the Law with engraved initial words of the Ten Commandments. At the base of the tablets appears an engraved verse: "Torat Hashem Temima Meshivat Nefesh" with emphasis on the letters that compose the year תר"ב (1842). Three small medallions, round, with an arrow, an arch and a scepter set with filigree. Suspension chain.

16X13.5 cm. Good-fair condition. Stains. Bends. The latticed filigree is attached to the back plate with pins, some lacking. Breaks at corners. Slight soldering repairs. One of the chain's links (on the back) is lacking.

Literature: Treasures of the Torah, from the Collection of the Historical Treasures, Museum of the Ukraine, 2000, item no. 35.

Opening price: \$1000

361a

361. סכין מילה עם ידית פיליג'רן וקופסה בצורת דג - ברנו, מורביה, ראשית המאה ה-19.

סכין מילה בקופסה מקורית. [ברנו, מורביה, ראשית המאה ה-19, 1810 בקירוב].
 כסף פיליג'רן; פלדה; קופסת עץ; ריפוד קטיפה.
 סכין מילה בעלת ידית כסף עשויה סבכת פיליג'רן וגרנולציה. בראש הידית גולה ובה משובצת אבן-חן אדומה. בתוך הידית מגולגל עלה זהב. הסכין נתונה בנרתיק עץ מקורי, מגולף בצורת דג בעל עיניים, סנפירים וקשקשים, מרופד בקטיפה.
 סכין: 19 ס"מ. מצב בינוני. הלהב, הידית וראש הידית מנותקים זה מזה. הידית שבורה מעט וחלקים ממנה חסרים בנקודת החיבור ללהב. האבן המשובצת בראש הידית שבורה. שברים, כתמים וכיפופים. נרתיק: 23 ס"מ. מצב טוב. בלוי ושחוק מעט. לולאה לתליה בקצהו.
 ראה פריט דומה בקטלוג "אוסף פויכטונגר, מסורת ואמנות יהודית" מאת ישעיהו שחר (מוזיאון ישראל, ירושלים, תשל"א), פריט מס' 20.
 פתיחה: \$500

361b

360a

360. כתר כסף קטן לספר תורה - מרכז אירופה

כתר לספר תורה. [מרכז אירופה, המאה ה-19].
 כסף (חתום; חותמת לא מזוהה, חותמת יצרן מטושטשת: "STS"?), גזר, רקוע, חקוק, מוטבע ומולחם.
 כתר עגול, קטן, מעוטרים בדגמים צמחיים. בראשו גולה גדולה, עליה מופיעה כתובת הקדשה (מאוחרת?): "כתר תורה דורון מר' משה הלן".
 גובה: 18 ס"מ. קוטר בסיס: 14 ס"מ בקירוב. מצב בינוני. כיפופים. שברים. תיקוני הלחמה.
 פתיחה: \$400

360. Small Silver Torah Crown - Central Europe

Torah crown. [Central Europe, 19th century].
 Silver (marked; unidentified mark, blurred manufacturer's mark: "STS"?), cut, repoussé, engraved, embossed and soldered.
 A round, small, crown, decorated with vegetal patterns. A large ball on top inscribed with a dedication (late?): "Keter Torah Doron M-R' Moshe Halen".
 Height: 18 cm. Diameter of base: approx. 14 cm. Fair condition. Bends. Breaks. Soldering repairs.
 Opening price: \$400

360c

360b

362

362. Circumcision Set - Morocco

A set of utensils for circumcision (Brit Milah), in an original case. [Morocco, early 20th century].

Silver; steel; bone; paper-covered wooden case; velvet lining.

Circumcision (Brit Milah) set, including: knife with one-sided blade, screwed to a bone handle (made by Taylor's Eye Witness); two small bone utensils with a silver covered top engraved with floral patterns; three shields, one marked; six round cotton bandages, pierced in the center, for re-use. The utensils are inserted in a shining paper-covered wooden case lined with red velvet.

According to the owner, the utensils belonged to Rabbi Yosef Chaim, eldest son of Rabbi Mordechai Benjo of Tangier.

Knife: 16 cm; shields: 6.5X4 cm to 7X4.5 cm; height of bone utensils: 5 cm, diameter: 3.5 cm; case: 13.5X10.5X6.5 cm. Fair condition. The case is partly dismantled. Velvet is unraveled and faded. Handle of knife is cracked and the blade is rusted. Silver covers are detached from tops.

Opening price: \$600

361c

361. Circumcision Knife with a Filigree Handle and a Case shaped as a Fish - Brno, Moravia, Early 19th Century

A circumcision knife in the original case. [Brno, Moravia, early 19th century, ca. 1810].

Filigree silver; steel; wooden case; velvet lining.

A circumcision knife with a handle made of silver filigree and granulation. At the tip of the handle is a ball set with a red gemstone. A gold leaf is rolled inside the handle. The knife is inserted in the original wooden case, carved as a fish with eyes, fins and scales and lined with velvet.

Knife: 19 cm. Fair condition. The blade, handle and tip of handle are detached from each other. The handle is slightly broken and lacking parts where the handle is attached to the blade. The stone set at the tip of the handle is broken. Breaks, stains and bends. Case: 23 cm. Good condition. Slightly worn and rubbed. Suspension loop at the edge.

See similar item in: Jewish Tradition in Art, The Feuchtwanger Collection of Judaica (The Israel Museum, Jerusalem, 1970), item no. 20.

Opening price: \$500

361d

362. סט כלי מילה - מרוקו

סט כלי מילה בקופסה מקורית. [מרוקו, ראשית המאה ה-20]. כסף; פלדה; עצם; קופסת עץ מחופה נייר; בטנת קטיפה.

ערכת כלי מילה, הכוללת: סכין בעלת להב חד-צדדי, מתברג על ידיית עצם (תוצרת Taylor's Eye Witness); שני כלי עצם קטנים בעלי מכסה מחופה כסף, חקוק בדגם צמחי; שלושה מגנים, בהם אחד חתום; שש תחבושות כותנה עגולות, מנוקבות במרכזן, המיועדות לשימוש חוזר. הכלים נתונים בחיבת עץ מצופה בחיפוי ניר מבריק, מרופדת קטיפה ארגמנית.

לפי עדות הבעלים, כלי המילה היו שייכים לרב יוסף חיים בנו בכורו של הרב מרדכי בן ג'ו מטאנג'יר. סכין: 16 ס"מ; מגנים: 6.5X4 ס"מ עד 7X4.5 ס"מ; גובה כלי עצם: 5 ס"מ, קוטר: 3.5 ס"מ; תיבה: 13.5X10.5X6.5 ס"מ. מצב בינוני. התיבה מפורקת חלקית. הקטיפה דהויה ונפרמת. ידיית הסכין מבוקעת והלהב חלוד. חיפויי הכסף מנותקים מהמכסים.

פתיחה: \$600

364

364. הדס לבשמים בצורת אתרוג - מזרח אירופה, המאה ה-19

הדס לבשמים. [מזרח אירופה, המחצית השנייה של המאה ה-19].

כסף יצוק, רקוע, חקוק ומולחם. מכל המעוצב כאתרוג, ועל גביו רקועים עלים, פרחים וניצני הדרים. בראש המכל מכסה ולו ידית דמוית פיטם. המכסה רתוק בשרשרת לגוף המכל. המכל נישא על שלוש רגלים מתעגלות, החבוקות בחישוק קטן ונחות על חישוק נוסף, גדול יותר.

גובה: 15.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב. מעט כתמים וכיפופים.

פתיחה: \$1000

364. Spice Container Shaped as an Etrog - Eastern Europe, 19th Century

Spice container. [Eastern Europe, second half of 19th century].

Silver, cast, repoussé, engraved and soldered.

A container designed as an Etrog (Citron), with engraved leaves, flowers and citrus buds. On top of the container is a lid with a handle shaped as a blossom-end. The lid is chained to the container. The container stands on three rounded legs, encircled with a small ring and resting on another ring, larger.

Height: approx. 15.5 cm. Good condition. Some stains and bends.

Opening price: \$1000

363

363. הדס לבשמים - פולין, המאה ה-19 - עיטורי פיליג'רן

הדס לבשמים. [פולין, המאה-19]. כסף יצוק, חקוק ומולחם. פיליג'רן.

מכל סגלגל, חצוי באמצעו, חלקו העליון מנוקב. שני חלקי המכל מחוברים זה לזה בציר. נישא על שלוש רגליים מתעגלות, חקוקות בדגם מעוינים, הנחות על חישוק כסף שטוח ומשונן בהיקפו. בין הרגליים נתון סל. המכל מונח בין עלי כותרת מעוטרים בעבודת פיליג'רן, ועל ראשו זוג עלים וענפים משתרגים וביניהם עיטור דמוי ניצן.

גובה: 16.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב. כתמים. מעט כיפופים. שברים. עיטורי הפיליג'רן חסרים ופגומים.

פתיחה: \$800

363. Spice Container - Poland, 19th Century - Filigree Ornamentations

Spice container. [Poland, 19th century].

Silver, cast, engraved and soldered. Filigree.

Oval container, split in the center, with a pierced upper part. The two parts of the container are connected with a hinge. Positioned on three rounded legs, engraved with a pattern of rhombuses, resting on a flat and dented silver ring. A basket is placed between the legs. The container is set between petals with filigree ornamentations, and on its top are two leaves and branches with an ornament shaped as a bud.

Height: approx. 16.5 cm. Good condition. Stains. Some bends. Breaks. Filigree ornamentations are lacking and defected.

Opening price: \$800

365b

365a

365. Hanukkah Lamp Designed as a Synagogue Façade

Hanukkah Lamp. [Poland, 19th/20th century?].

Cast brass.

Back-plate is designed as a façade with openings; an arched door topped with a small window; windows, pillars holding a balcony. Above the balcony are arched windows and above them a tiled sloped roof with two chimneys, and two birds holding a vase.

Side plates are designed as lions with oil fonts on their tails. The lamp is positioned on four legs designed as scrolled winding branches with balls on the bottom. In front of the oil fonts and on the base of the side plates and the back-plate appears a bar. The front bar is attached to the lamp with bolts shaped as birds.

Height: 27.5 cm, width: approx. 23.5 cm. Good condition. Front bar is upside down.

Opening price: \$500

365. מנורת חנוכה מעוצבת כחזית בית-כנסת

מנורת חנוכה. [פולין, המאה ה-19/20?].

פליז יצוק.

דופן אחורית בצורת חזית בנין ובה מפתחים; דלת מקושתת ומעליה אשנב; חלונות; עמודים נושאי גזחטה. מעל הגזחטה שורת חלונות מקושתים ועליהם גג רעפים משופע בעל שתי ארובות, ועליו ניצבות שתי ציפורים התומכות באגרטה.

דפנות צד מעוצבות כאריות זקופים נושאים על קצה זנבם בתי-נר. המנורה ניצבת על ארבע רגלים העשויות כשריגים מתפתלים ובתחתיתן כדורים. לפני שורת הבזיכים ובבסיס דפנות הצד והדופן האחורית סורג מעשה סבכה. הסורג הקדמי מהודק למנורה בעזרת ברגים בצורת ציפורים.

גובה: 27.5 ס"מ, רוחב: 23.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב. הסורג הקדמי הפוך.

פתיחה: \$500

366

366. Hanukkah Lamp - Silver Filigree - Baal Shem Tov Type

Hanukkah Lamp. [Origin unknown, second half of 20th century].

Silver, filigree; granulation.

Back-plate made of filigree on gilt silver background; a two-door Torah Ark in the center with two windows on the sides. On top of the back plate - a hanging crown ornamented with filigree and granulation work. Filigree side plates. At the point of connection between the side plates and the back plate are filigree leaves with removable oil fonts shaped as jugs hanging on each of the leaves. Removable base with jug-shaped oil fonts. Front filigree bar. The lamp is positioned on five, fine, silver legs, bent.

Height: approx. 29 cm, width: approx. 30.5 cm. Good condition. Stains.

Opening price: \$1000

366. מנורת חנוכה - כסף פיליגרין - בסגנון הבעש"ט

מנורת חנוכה. [מוצא לא ידוע, המחצית השנייה של המאה ה-20]. כסף, פיליגרין; גרנולציה.

דופן גב מעשה פיליגרין על רקע כסף מוזהב, במרכזה ארון קודש כפול דלתות ומצדיו זוג חלונות. בראש דופן הגב תלוי כתר מעוטר בפיליגרין ובגרנולציה. דפנות צד מעשה פיליגרין. בנקודת החיבור של דפנות הצד לדופן האחורית עלי פיליגרין שעל כל אחד מהם תלוי בזיך נשלף דמוי כד. בסיס נשלף ועליו בזיכים דמויי כדים. סורג קדמי מעשה פיליגרין. המנורה ניצבת על חמש רגלי כסף דקות, מכופפות.

גובה: 29 ס"מ, רוחב: 30.5 ס"מ בקירוב. מצב טוב. כתמים.

פתיחה: \$1000

367b

אורך: 125 ס"מ. רוחב מירבי: 60 ס"מ. מצב כללי טוב. מספר חלקים מכופפים, או עם שברים קלים. אחד הפרחים הגדולים (ראה לעיל, מס' 3) שונה במעט מן הפרחים האחרים. בתי הנר הקטנים (מס' 2) חתומים בגושפנקאות השונות מיתר הגושפנקאות. ייתכן כי עיטורים השתלשלו מהטבעות שבקצותיהם התחתונים של בתי הנר.

ספרות:

1. אורות בהרי האטלס, מנורות חנוכה מאוסף ז' שולמן במוזיאון ישראל, חיה בנוז'מין. ירושלים (2002), עמ' 25-29.
2. אוסף שטיגליץ, יצירות מופת באמנות יהודית, חיה בנוז'מין. מוזיאון ישראל, ירושלים, (1987), עמ' 228.

פתיחה: \$8000

367. נברשת זכרון מפוארת, עשויה כסף, לבית כנסת - מרוקו, 1933

נברשת זכרון מפוארת לבית כנסת. מרוקו, תשרי תרצ"ד 5694 [1933]. כסף (חתום), יצוק, מכופף, מנוטר ומוטבע.

מיועדת להדלקת נר זכרון בתוך כוס-הדלקה ולהדלקת נורות חשמל. עשויה שישה חלקים:

1. בסיס המורכב מח"י רצועות כסף מכופפות המסודרות בצורת גביע, חבוקות בחישוק.
 2. עיטור בצורת מגן דוד, מעוטר במלאכת ניסור עדינה בדגמים צמחיים וגיאומטריים. בכל אחד מששת חודיו ממוקם עיטור (נשלף) בצורת פרח, שבחלקו העליון בית-נר. שש שרשראות מחברות עיטור זה לחישוק המרכזי.
 3. חישוק מרכזי, בו נוסרה כתובת הקדשה שלשונה "למנוחת ה' ר' יעקב עאטייא נלב"ע ביום א' לחודש תשרי תרצ"ד לפ"ק". אל החישוק מורגים שישה עיטורים המעוצבים כפרחים גדולים, שלוחים לצדדים ומכופפים מטה (בפנים כל אחד מהפרחים ממוקם בית-נורה). שש שרשראות ארוכות מחברות את החישוק המרכזי לעיטור העליון.
 4. עיטור עליון וגדול, מעוצב ככתר בעל שש זרועות, ומעוטר במלאכת ניסור בדגמים צמחיים.
 5. כדור גדול, שבמרכזו רצועה רוחבית עם ריבועים מובלטים.
 6. מתלה המעוצב ככתר מחורר בצורת פרח, הנפתח כלפי מעלה. הנברשת המפוארת שלפנינו מגלמת את השפעות האמנות היהודית האירופאית, ובייחוד זו ההולנדית, על יהודי ערי החוף של מרוקו, הבאה לידי ביטוי בעיקר בחפצי הקודש של יהודי קזבלנקה, מוגדור, טנג'יר, תיטואן, סאפי וערים נוספות שלחוף הים התיכון והים האטלנטי. רבים מתושבי ערים אלה היו יהודים אשר היגרו מאירופה, או בחרו להתגורר במרוקו מטעמי פרנסה ומסחר, והמשיכו לטפח קשרים חברתיים וכלכליים עם עמיתיהם וקרוביהם באירופה.
- באופן מיוחד בולטים במנורה זו עיטורי הפרחים הגדולים (ראה לעיל, מס' 3) שנועדו להאיר באמצעות נורות-להט, המזכירים פרחים המופיעים במנורות-שבת תלויות מגרמניה; הכתר המנוטר (ראה לעיל, מס' 4), המזכיר אף הוא כתרים גדולים המעטרים מנורות-שבת גרמניות והולנדיות; הכדור המפריד בין העיטור העליון ובין הכתר המנוטר (ראה לעיל, מס' 5) המזכיר את צווארי המנורות הפולניות, ההולנדיות והגרמניות, המתרחבים וצרים לסירוגין; ועל כולם - עיצוב העיטור העליון (ראה לעיל, מס' 6), המושפע השפעה ישירה מעיצוב מנורות-השבת ההולנדיות.

367a

367. Exquisite Memorial Silver Chandelier for Synagogue - Morocco, 1933

Exquisite memorial chandelier for a synagogue. Morocco, Tishrei 1933.

Silver (marked), cast, bent, sawn and embossed.

Intended for lighting memorial candles set inside lighting glasses, and for lighting electric light bulbs. Made of six parts:

1. Base made of 18 silver strips, bent and arranged in a goblet shape, wrapped inside a ring.
2. Star-of-David ornament, decorated with delicate saw work in vegetal and geometric motifs. Each of the six points of the star features a decoration (removable) in the shape of a flower, surmounted by a candle holder. Six chains attach this decoration to the central ring.
3. Central ring inscribed with a sawn dedication reading (in Hebrew), "For the eternal rest of Rabbi Yaakov A'tiya, who died on 1 Tishrei 5694 [1933]". Six decorations in the shape of large flowers are screwed on to the ring. The flower decorations face sideways and downwards (inside each flower is a bulb holder). Six long chains attach the central ring to the top decoration.
4. Large upper decoration shaped as a six-armed crown and decorated with saw work in vegetal motifs.
5. Large ball, in the center of which is a horizontal strip with embossed squares.
6. Hanger shaped as a pierced crown in the shape of a flower, opening upwards.

This magnificent chandelier exemplifies the influence of European, particularly Dutch Jewish art on the Jews of Morocco's coastal cities, expressed mostly in the ritual objects of the Jews of Casablanca, Mogador, Tangier, Tetouan, Safi and other cities on the coast of the Mediterranean Sea and the Atlantic Ocean. Many of the residents of these cities were Jews who had emigrated from Europe, or chose to live in Morocco for financial and commercial reasons, while maintaining their social and financial ties with their European colleagues and relatives.

Of particular interest in this chandelier are the large floral decorations (see above, no. 3), intended for holding incandescent light bulbs, reminiscent of the flowers appearing in hanging Sabbath lamps from Germany; the sawn crown (see above, no. 4), also reminiscent of large crowns decorating German and Dutch Sabbath lamps; the ball separating the upper decoration from the sawn crown (see above, no. 5), reminiscent of Polish, Dutch and German lamp necks which grow alternately wider and narrower; and above all - the design of the uppermost decoration (see above, no. 6), which shows the direct influence of the design of Dutch Sabbath lamps.

367c

Length: 125 cm. Maximal width: 60 cm. Good overall condition. Some of the parts are bent or have light breaks. One of the large flowers (see above, no. 3) is slightly different from the others. The small candle holders (no. 2) are marked with hallmarks different from the other marks. Decorations may have formerly been suspended from the rings at the bottom ends of the candle holders.

Literature:

1. North African Lights: Hanukkah Lamps from the Zeyde Schulmann Collection, The Israel Museum, Jerusalem, Chaya Benjamin. Jerusalem (2002), pp. 25-29.
2. The Stieglitz Collection: Masterpieces of Jewish Art, Chaya Benjamin. The Israel Museum, Jerusalem, (1987), p. 228.

Opening price: \$8000

367d

369

369. אבזם כסף מפואר מעוטר במגני דוד - האימפריה העות'מאנית

אבזם כסף גדול. [האימפריה העות'מאנית, המאה ה-19].
כסף מוזהב חלקית, יצוק, רקוע וחקוק; פיליג'רן וגרנולציה; אמייל ואבני חן.
אבזם כסף גדול, כפי הנראה טקסי, עשוי שלושה חלקים. האבזם מעוטר בעיטורי פיליג'רן וגרנולציה עשירים בדוגמת פרחים ועלים, וסביב כל חלק מסגרת קלועה. במרכז כל חלק משובץ מגן דוד עשוי רצועות כסף, עיטורי גרנולציה ומילוי אמייל בצבע טורקוז, ובמרכזו נתון פרח עשוי כסף ואמייל ירוק שבו משובצת אבן חן אדומה.
34X16 ס"מ בקירוב. מצב טוב. כתמים. כיפופים. שברים. תיקון הלחמה גדול מאחור (שני חלקים מן האבזם מולחמים זה לזה).
פתיחה: \$1500

369. Exquisite Silver Buckle with Star of David Ornamentations - Ottoman Empire

A large silver buckle. [Ottoman Empire, 19th century].
Parcel-gilt silver, cast, repoussé and engraved; filigree and granulation; enamel and gemstones.
A large silver buckle, possibly ceremonial, made of three parts. Ornamented with rich floral and foliate motifs, in filigree and granulation; each part is surrounded by a braided frame. At the center of each part is a Star of David made of silver strips, granulation and turquoise enamel. In the center of the Stars of David are flowers made of silver and green enamel, with red gemstones set in the center.
Approx. 34X16 cm. Good condition. Stains. Bends. Breaks. Large soldering repair on the back (two parts of the buckle are soldered together).

Opening price: \$1500

368

368. מנורת בית-כנסת גדולה - מזרח אירופה

מנורת בית-כנסת גדולה. [מזרח אירופה, המחצית הראשונה של המאה ה-19].
פליז יצוק.
בעלת שמונה זרועות המערצבות כשריגים מאונקלים, שבקצה כל אחת צלוחית שטוחה ובית-נר. בחלקה העליון שמונה זרועות קטנות יותר, שריגיות ומאונקלות אף הן, ובקצותיהן פרחים גביעיים בעלי שישה עלי כותרת. בקצה העליון עיטור דמוי כתר ומתלה תלתני. כל הזרועות נשלפות ומסומנות באותיות ובנקודות.
אורך: 65 ס"מ, רוחב: 80 ס"מ בקירוב. מצב כללי טוב. מספר פיסות שבורות וחסרות.
פתיחה: \$400

368. Large Synagogue Lamp - Eastern Europe

Large lamp for a synagogue. [Eastern Europe, first half of 19th century].
Cast brass.
Lamp with eight arms designed as twisted branches, each ending in a flat saucer with an oil font. At the top are eight smaller arms, also twisted and hooked, ending in goblet-shaped six-petal flowers. At the top of the lamp are a crown-shaped decoration and a cloverleaf-shaped suspension loop. All of the arms are removable and marked with letters and dots.
Length: 65 cm, width: approx. 80 cm. Good overall condition. Some broken and lacking pieces.

Opening price: \$400

370. עיטור כסף ייחודי וגדול - כתובת "שמע ישראל"

עיטור כסף גדול מעוצב כבית מזוזה. [מוצא לא ידוע, המחצית הראשונה של המאה ה-20?].

כסף (חתום בחותמות אנגליות, 1884) גזור, מולחם וחקוק. אבני חן. לוחיות כסף מוזהבות. תיבה מלבנית נפתחת. על המכסה קבועות אבני חן בצבעי תכלת ואדום. על דפנות התיבה ועל המכסה מופיעות לוחיות מוזהבות גזורות בצורות שונות - מגן דוד שעליו חקוקה המילה "ציון", לוחות הברית (שלוש לוחיות) ומלבן שעליו השם "שד-י". בתחתית התיבה פיסת כסף בולטת ובה חור לקביעה על הקיר.

בראש התיבה קבוע על ציר עיטור גדול מעוצב כסרט קשור, עשוי רצועות כסף גזורות ומכופפות. בנקודת הקשירה של הסרט (הקבועה על ציר) קבועה כיפה בצורת עלה גלי כפול קצוות. על הכיפה לוחית מוזהבת בצורת לוחות הברית עם האותיות א' עד י', וסביבה משובצות אבני חן אדומות. הסרט מעוטר בלוחיות זהב הנושאות כל אחת מילה מתוך קריאת שמע (שש לוחיות בסך הכל - "שמע ישראל ה' אל-הינו ה' אחד") ובאבני חן אדומות ותכולות. בראש הסרט קבועה שרשרת לתליה. יתכן שהפריט נוצר בשימוש משני מכלי כסף אנגליים מהמאה ה-19.

תיבה: 12x3x3.5 ס"מ. אורך כולל (ללא שרשרת): 25 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים. כיפופים. שברים. בלאי. אבנים חסרות. תיקונים.

פתיחה: \$800

370b

370a

370. Large and Unique Silver Ornament - "Shema Israel"

A large silver ornament designed as a Mezuzah case. [Unknown origin, first half of 20th century?].

Silver (marked with English stamps, 1884), cut, soldered and engraved. Gemstones. Gilt silver plaques.

A rectangular case that can be opened. Light blue and red gemstones are set on the lid. On the side panels and on the lid appear gilt plaques cut in different shapes - a Star of David engraved with the word "Zion", Tablets of the Law (three plaques) and a rectangle inscribed "Shada-I". On the base of the case appears a protruding silver piece with a hole for fixing the ornament on a wall.

Fixed on a hinge to the top of the case is a large ornamentation designed as a tied ribbon, made of cut and bent silver bands. At the point where the ribbon is bound (fixed on a hinge) appears a dome shaped as a double-edged wavy leaf. A gilt plaque shaped as the Tablets of the Law with the letters Aleph to Yod appears on the dome, surrounded by red gemstones. The ribbon is decorated with gold plaques, each one engraved with one word from "Shema" prayer (six plaques - "Shema Israel Hashem Elohenu Hashem Echad") and set with red and blue gemstones. A suspension chain is fixed to the ribbon. This item was possibly made using two 19th century English silver items.

Case: 12X3X3.5 cm. Total length (without chain): 25 cm. Good overall condition. Stains, Bends. Breaks. Wear. Lacking gemstones. Repairs.

Opening price: \$800

371. Torah Mantle - Germany-Czechoslovakia, 18th Century

Magnificent Torah mantle. [Germany or Czechoslovakia, late 17th / early 18th century].

Silver and fabric thread embroidery on cardboard linings; velvet; fabric ribbons; sequins.

Exquisite mantle, adorned with rich embroidery of good quality on both sides. Silver and colorful thread embroidery on dark red velvet and on heavy cardboard linings: a large embossed Torah crown on top of the mantle, beneath it a silver thread embroidered inscription reading "Keter Torah". On the left and right are a pair of columns intertwined with grapevine branches with leaves and fruit. The columns are surmounted by two vases with rich vegetation. A "carpet" in the center of the mantle is adorned with dense and rich silver thread embroidery in vegetal and symmetric geometrical patterns; the flowers' leaves are adorned with blue velvet. On the lower part is an embroidered pattern of leaves and branches with pomegranates at their ends. The reverse of the mantle is also adorned with rich embroidery, in vegetal patterns with pomegranate-like fruit.

90X46 cm. Fair condition. Velvet is worn, torn and lacking in some places. Numerous spots of embroidery are unraveled. Tears to margins and to seams connecting the front and back sheets.

Opening price: \$1000

371. מעיל לספר תורה - גרמניה-צ'כיה, המאה ה-18

מעיל מפואר לספר תורה. [גרמניה או צ'כיה, סוף המאה ה-17 / ראשית המאה ה-18].

רקמת חוטי כסף וברד על בטנות קרטון; קטיפה; סרטי בד; זהרונים.

מעיל מפואר, מעוט ברקמה עשירה ואיכותית, בשני צדדיו.

רקמת חוטי כסף וחוט צבעוניים על בד קטיפה בצבע אדום כהה ועל בטנות-קרטון עבות: בראש המעיל כתר תורה גדול ומובלט, אשר תחתיו רקום בחוטי כסף הכיתוב "כתר תורה". משמאל ומימין ניצבים זוג עמודים עליהם מלופפות זמורות עם עלים ופירות. בראשי העמודים זוג אגרטלים מהם עולה צמחה עשירה. במרכז המעיל "שטיח" המקושט ברקמה צפופה ועשירה של חוטי כסף, בדגמים צמחיים וגיאומטריים סימטריים; עלי הפרחים מקושטים בבד קטיפה כחול.

בתחתית רקמת עלים וענפים שבקצותיהם רימונים. צדו האחורי של המעיל מעוט אף הוא ברקמה עשירה, של דגמים צמחיים עם פירות דמויי רימונים.

46x90 ס"מ. מצב בינוני. בד הקטיפה בלוי, קרוע וחסר במספר מקומות. פרימות רבות בעיטורים הרקומים. קרעים בשוליים ובחיבורי היריעות הקדמית והאחורית.

פתחה: \$1000

373b

373a

373. מפיות רקומות לנרות שבת

צמד מפיות רקומות לנרות שבת. [אירופה, ראשית המאה ה-20].
בד רקום.

צמד מפיות בעלות צורה סגלגלה, המשמשות כמצע לפמוטות. על האחת רקום הכיתוב "אור זרע לצדיק" ועל השניה "ולישרי לב שמחה". במרכז כל מפית רקומים קווים דמויי קרני-שמש, עם עיגול חלק שנועד למיקום הפמוטות.
25X28 ס"מ בקירוב. מצב טוב. מעט כתמים.

פתיחה: \$300

373. Embroidered Doilies for Shabbat Candles

Pair of embroidered doilies for Shabbat candles. [Europe, early 20th century].

Embroidered fabric.

Pair of oval doilies made for placing under candlesticks. One is embroidered with the inscription "Or Zaru'a LaTsaddik" and the other with "U'LeYishrei Lev Simcha". Embroidered in the center of each doily are lines reminiscent of sunrays with an empty circle designed for placing under the candlesticks.

25X28 cm. Good condition. Few stains.

Opening price: \$300

372

372. טלית משי רקומה - איטליה

טלית רקומה. [איטליה, סוף המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20].
משי; רקמה.

טלית משי מוארכת בגוון שנהב, מפוספסת בכחול ובלבן, בקצותיה גדילים וציציות משי. בארבע פינות הטלית רקמה גדולה של זרי פרחים (פרחי ציפורן וורדים) ועלים קשורים בסרט. במרכז השוליים העליונים רקומות האותיות "אל".
210X110 ס"מ. מצב בינוני. קרעים, קרעים חסרים. פגמים, פרימות. כתמים.

פתיחה: \$1000

372. Embroidered Silk Talith - Italy

Embroidered Talith (praying shawl). [Italy, late 19th or early 20th century].

Silk; embroidery.

An oblong ivory silk Talith, striped in blue and white, with silk fringes and Tzitzioth. A large embroidery of bouquets of flowers and leaves (carnations and roses) appear on the four corners of the Talith. The Hebrew letters Alef and Lamed are embroidered in the center of the top margin.
210X110 cm. Fair condition. Tears, open tears. Defects, unraveling. Stains.

Opening price: \$1000

375

375. כיסוי רקום למצות - ארצות הברית, תרס"ב

כיסוי רקום למצות. [ארצות הברית?], תרס"ב 1902. בד כותנה; רקמת חוטי כותנה על רשת.

כיסוי רקום למצות, בעל שלושה כיסים. חזית בגוון ורוד כהה שעליה תפורה רשת מרווחת. על הרשת רקומה הכתובת: "ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ, ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציונו על אכילת מצה, תרס"ב 1902". מעל הכתובת רקומים שני כתרי תורה. לפריט דומה שמקורו בארה"ב, ראה: Fabric of Jewish Life, Textiles from the Jewish Museum, Collection. The Jewish Museum, New York, 1977. פריט מס' 180.

41X41 ס"מ. מצב בינוני-טוב. כתמים. מעט פרימות.

פתיחה: \$400

375. Embroidered Matzah Cover - United States, 1902

Embroidered Matzah cover. [United States?], 1902.

Cotton; embroidery with cotton threads on net.

Embroidered Matzah cover, with three pockets. Front in a dark pink shade with a spacious net sewn to it. A Hebrew blessing for Passover is embroidered on the net (dated: 1902). Surmounting the blessings are two embroidered Torah crowns.

For a similar item from the USA, see: Fabric of Jewish Life, Textiles from the Jewish Museum Collection. The Jewish Museum New York, 1977. Item no. 180.

41X41 cm. Fair-good condition. Stains. Some unraveling.

Opening price: \$400

374

374. קערת פסח עם איורים צבעוניים

קערת פסח. [איירופה, ראשית המאה ה-20].

חמר מודפס, צבוע ומוגג; חתום מאחור בחותמת היצרן.

על הצלחת מופיעים חמישה איורים צבעוניים המתארים סצנות הקשורות בחג הפסח, ומעל כולם מופיעה דמותו של משה אוזח בלוחות הברית.

קוטר: 29.5 ס"מ. מצב טוב. שני נקבים לתליה בעדה האחורי. פגמים קלים, פגיעות קלות בזיגוג, בשוליים ובעדה האחורי.

פתיחה: \$500

374. Passover Seder Plate with Colorful Illustrations

Passover Seder plate. [Europe, early 20th century].

Clay, printed, colored and glazed; marked on the back with manufacturer's stamp.

Five illustrations in color appear on the plate, depicting scenes related to the holiday of Pesach, surmounted by an illustration of Moses holding the Tablets of the Law.

Diameter: 29.5 cm. Good condition. Two holes for suspension on the reverse. Slight defects, slight defects to glazing at margins and on the back.

Opening price: \$500

377a

377. שני תצלומים מוקדמים מהעיירה אומן ו"הקיבוץ הקדוש" על ציונו של רבי נחמן מברסלב - אומן, ראשית המאה ה-20

שני תצלומים מקוריים ומוקדמים, בהם נראים העיירה אומן, ציונו של רבי נחמן מברסלב, וקבוצת חסידי ברסלב ("הקיבוץ הקדוש") המתפללים על הציון. אומן, [ראשית המאה ה-20].

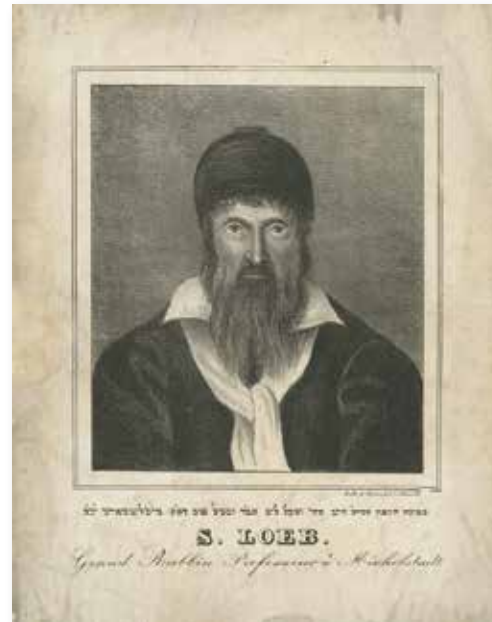
1. תצלום גדול, ובו מראה כללי של העיירה אומן עם ציונו של רבי נחמן וקבוצת חסידים מתפללים בסמוך לו. על הצילום סומנו בכתב-יד מספרים ובתחתיתו כתובת עם מקראה: "תמונת העיר אומן מעל יד בית עלמין הישן בימי הסליחות. 1) בית הכנסת הישן. 2) הקלוז של חסידי ברסלב. 3) קבר הר"ן".

18X23 ס"מ, מודבק על כרטיס קרטון שבגבו חותמת דיו (ברוסית) של חנות בבעלות יהודית באומן (מ. ג. ברדיצ'בסקי, מ. י. Бердичевский).

2. תצלום, מבנה הציון על קברו של רבי נחמן מברסלב באומן. כיתוב בתחתית התמונה: "קבר הרב רבי נחמן מברסלב באומן". 10.5X14.5 ס"מ, מודבק על כרטיס קרטון של הצלם ס. רבינוביץ (С. Рабинович) באומן.

שני תצלומים מקוריים. מצב טוב-בינוני. פגעי עש. פגמים קלים בכרטיסי הקרטון.

פתיחה: \$1000

376

376. Lithograph - Portrait of Rebbe Sekl Loeb Wormser - The "Ba'al Shem of Michelstadt"

Lithograph - portrait of Rebbe Sekl Loeb Wormser, the "Ba'al Shem of Michelstadt". [France or Germany, 19th century].

A portrait depicting the "Ba'al Shem of Michelstadt" in his youth.

Rabbi Sekl Loeb Wormser (1768-1847), descendant of the Luria Ashkenazi family, relative of the Maharshal and the Arizal. Reputedly, he was born following a revelation of Eliyahu to his father. At a young age, he was celebrated as a prodigy receiving his Torah education from his father. In Michelstadt, he opened and headed a yeshiva. Leading rabbis in his days sent him requests for prayer including the Chatam

376. ליטוגרפיה - דיוקן הצדיק רבי זעקיל ליב וורמסר "הבעל שם ממיכלשטאט"

ליטוגרפיה - דיוקן הצדיק רבי זקיל ליב וורמסר "הבעל שם ממיכלשטאט". [צרפת או גרמניה, המאה ה-19]. דיוקן נאה, המתאר את פניו של "הבעל שם ממיכלשטאט" בצעירותו.

הצדיק רבי זעקיל ליב ווארמסער (תקכ"ח-תר"ח), בן למשפחת לוריא אשכנזי, שאר בשרם של המהרש"ל והארז"ל. מסופר שנולד בעקבות גילוי אליהו שהיה לאביו. בתור ילד קטן התפרסם כעילוי, למד תורה אצל אביו ובעירו. במיכלשטאט ייסד ישיבה שבה כיהן כראש ישיבה. הופנו אליו בקשות רבות לתפילה מאת גדולי הדור באותה התקופה, מהם החתם סופר והחידושי הרי"ם. בראש השנה של שנת ה'תר"ח הכין את תלמידיו לפטירתו, ונפטר למחרת בצום גדליה. בשנת 1940 הרסו הנאצים את מצבת קברו, ובשנת 1947 הקים נינו פרץ דרייפוס את המצבה מחדש. עם כיתוב: "תמונת הגאון הגדול הרב מה"י זעקל ליב אב"ד ובעל שם דק"ק מיכלשטאט יע"א", וכיתוב נוסף בצרפתית: "S. Loeb - Grand Rabbin Professeur a Michelstadt".

דף, 28X22.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כתמים ובלאי. קרעים קלים וקרע בשוליים עם פגיעה קלה במסגרת, משוקמים באופן מקצועי.

פתיחה: \$1000

Sofer and Chidushei HaRim. On Rosh Hashanah of 1847, he prepared his disciples for his death and died the following day, on the Fast of Gedalya. In 1940, the Nazis destroyed his tombstone and in 1947 his great-grandson, Peretz Dreyfus, had it reconstructed. Caption on the portrait: "Portrait of the great Torah scholar Rabbi Sekl Loeb Rabbi and Ba'al Shem of Michelstadt", and another French inscription: "S. Loeb - Grand Rabbin Professeur a Michelstadt.

Leaf, 22.5X28 cm. Good-fair condition. Stains and wear. Minor tears and another tear in the margin with slight damage to the frame, professionally repaired.

Opening price: \$1000

378

378. תמונת מחזור - הישיבה הקדושה דמיר תקע"ז-תרצ"ב

"הישיבה הקדושה דמיר תקע"ז-תרצ"ב" - תמונה קבוצתית של ישיבת מיר - רבני הישיבה, האברכים והבחורים, עם תמונת בנין הישיבה. מיר, [תרצ"ב 1932]. צולם ע"י: Fot. B. Goldin. Mir. במרכז העליון של התמונה מופיעים דיוקנאות ראשי הישיבה: "מרן הגאון ר' אברהם צבי קמאי שליט"א אב"ד ור"מ", "מרן הרב ר' ירוחם הלוי ליוואוויץ שליט"א", "מרן הגאון ר' אליעזר יהודה פינקל שליט"א ר"מ ומנהל".

23X29 ס"מ בקירוב, נתונה במסגרת עץ 40X47 ס"מ. מצב בינוני. לא נבדקה מחוץ למסגרת.

פתיחה: \$300

378. Group Photo - Holy Mir Yeshiva 1817-1932

"Holy Mir Yeshiva 1817-1932" - Group photo of the Mir Yeshiva - rabbis, avrechim (young married men) and students, with a photo of the yeshiva building. Mir, [1932]. Photographed by "Fot. B. Goldin. Mir".

At the top of the photograph are portraits of the yeshiva heads: "R. Avraham Zvi Kamai Av Beit Din and Rosh Metivta", "R. Yerucham HaLevi Leibowitz", "R. Eliezer Yehuda Finkel Rosh Metivta and dean".

23X29 cm. Framed in wooden frame 40X47 cm. Fair condition. Not examined out of frame.

Opening price: \$300

377b

377. Two Early Photographs of Uman and the "Holy Kibbutz" by the Gravesite of Rabbi Nachman of Breslov - Uman, Early 20th Century

Two original early photographs of the town of Uman, the gravesite of R. Nachman of Breslov and a group of Breslov Chassidim (the "holy kibbutz") praying at the tomb. Uman, [early 20th century].

1. Large photograph depicting the town of Uman, the gravesite of R. Nachman and a group of Chassidim praying at the tomb. The photo is marked with handwritten numbers and a caption appears at the bottom: "Photograph of the city of Uman above the old cemetery during the days of Selichot. 1) Old synagogue. 2) The Kloiz of Breslov Chassidim. 3) Tomb of R. Nachman".

18X23 cm. pasted on a cardboard card. On the verso of the cardboard is an ink stamp (in Russian) of a Jewish-owned shop in Uman (м. г. Бердичевский [M. G. Berdichevsky]).

2. Photograph, the structure of the tombstone on the grave of R. Nachman of Breslov in Uman. Caption at bottom: "Tomb of the Rabbi R. Nachman of Breslov in Uman".

10.5X14.5 cm. pasted on a cardboard card of the photographer C. Rabinowitz (C. Рабинович) in Uman.

Two original photographs. Good-fair condition. Worming. Minor damages to cardboard.

Opening price: \$1000

380a

380. חמשה ציורים של העיירה מיר, מעשה ידי ברט להמן - תלמיד ישיבת מיר לפני מלחמת העולם השנייה

חמישה ציורים של העיירה מיר, מעשה ידי ברט להמן (Bert Lehmann), אקריליק על בד מוצמד למוזניט. חתומים ("B. Lehmann").

- בית בעיירה, שהיה שייך למשפחת לשינסקי ובו התגורר להמן.
- בגג הבית גג-נפתח לסוכה (מתואר בגבו באנגלית: "סוכת-גג בבית שבו סעדתי במיר").
- בית על רקע כללי של העיירה בחורף (הציור מתואר בגבו, באנגלית: "הבית בו התגוררתי, מיר 1937-38").
- מבט על טירת מיר.
- רחוב בעיירה (בו נראה גבו של מבנה ה"חדר").
- שואב-מים יהודי.

הצייר ברט להמן (תרע"ו-תשע"ה), אחיו של ד"ר מנשה רפאל [מנפרד] להמן, יליד שוודיה, למד בישיבת מיר בשנים תרצ"ז-תרצ"ח. בהיותו בישיבה התיידד עם הבחור שלמה וולבה (תרע"ד-תשס"ה), לימים המשגיח הרוחני הנודע בעל "עלי שור". בעקבות ידידות זו, הזמין אביו של ברט להמן - ר' חיים מנחם להמן, את הרב וולבה לבוא לשוודיה ללמד את בני המשפחה תורה. כך ניצל הרב וולבה מהשואה. הרב וולבה היה חור ומספר את סיפור הצלתו בהשגחה פרטית בזכות משפחת להמן, ולימים אף הקים "בית המוסר" על שם האב ר' חיים מנחם להמן [הרב וולבה נשאר בשוודיה למשך שמונה שנים, בהן מסר שיעורי תורה לנוער ולמבוגרים, ורכזו העבירו פטרוני ישיבת מיר מארה"ב כסף לקיום הישיבה בשנחאי. בתום המלחמה אף הקים שם בית ספר חרדי לבנות פליטות. ראה חומר מצורף].

חמישה ציורים, 29.5x22 ס"מ עד 61x45 ס"מ. ארבעה מהם ממוסגרים. מצב כללי טוב. פגמים קלים.

פתיחה: \$1500

379b

379. Photographs - Vizhnitz Yeshiva, Rebbes of Vizhnitz and Family Photographs - Vizhnitz and Romania - 1900-1930

Collection of photographs - rabbinic and family pictures. Vyzhnytsia, Bacău and Kolomyia (Romania), ca. 1900s-1930s.

- Four postcards with pictures of the city of Vizhnitz and collective photographs of the students of Yeshivat Beit Yisrael Ve'Damesek Eliezer. 1934.
- Portrait photographs mounted on original cardboard.
- Pages from a photo album (black), with mounted photographs. Photographs of the "Ahavat Yisrael" of Vizhnitz as well as other Rebbes and rabbis, (the "Imrei Chaim", R. Dermer of Bacău, R. Moinster and others).
- Various passport photographs and other family photographs.

35 items, most of them are original photographs. Size varies (postcard size: 14 x 9 cm, to passport picture size: 3 x 4.5 cm). Most photographs are in good condition.

Opening price: \$500

379a

379. תמונות ותצלומים - ישיבת וויזניץ, אדמו"רי וויזניץ ותצלומים משפחתיים - וויזניץ ורומניה - שנות התר"ס-תר"צ

צרו תצלומים - תמונות רבנים ואדמו"רים, ותצלומים משפחתיים. וויזניץ, באקו וקולומיאה (רומניה), שנות התר"ס-תר"צ בקירוב.

- ארבע גלויות עם תמונות של העיר וויזניץ ותמונות קבוצתיות של תלמידי ישיבת "בית ישראל ודמשק אליעזר" משנת תרצ"ד.
- תצלומי פורטרט מודבקים על לוחות קרטון מקוריים.
- דפי בריסטול שחור (מתוך אלבום) עליהם מודבקים תצלומים בגדלים שונים. תצלומים של האדמו"ר בעל "אהבת ישראל" מוויזניץ, ואדמו"רים ורבנים אחרים (ה"אמרי חיים", הרב דרמר מבאקו, הרב מוינשטר, ועוד). תצלומי פספורט ותצלומים משפחתיים שונים.

35 פריטים. רובם תצלומים מקוריים. גודל משתנה (בין גודל גלויה 9x14 ס"מ, עד גודל תמונות פספורט 4.5x3 ס"מ). רוב התמונות במצב טוב.

פתיחה: \$500

381

381. שושנה דמארי - "בחדר" - ציור שמן

"בחדר" (חדר תימני), ציור שמן על בד, מעשה ידי שושנה דמארי. חתום "שושנה דמארי" ומתוארך, 1979.

הזמרת שושנה דמארי (1923-2006), ילידת העיר בשאר במחוז דמאר שבתימן, "מלכת הזמר העברי" וכלת פרס ישראל לשנת תשמ"ח (1988), עסקה גם בציור ובפיסול ואף הציגה תערוכות מצוירות ביפו בשנות ה-70 ובגלריה "דבל" בירושלים (בתערוכת-יחיד ובתערוכה קבוצתית) בראשית שנות ה-80. 45X60 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$400

381. Shoshana Damari - Yemenite Cheder - Oil Painting

Yemenite cheder, painting by Shoshana Damari. Oil on canvas. Signed "Shoshana Damari" and dated 1979.

The singer Shoshana Damari (1923-2006) was born in the Dhamar region of Yemen. "Queen of Hebrew Music", in 1988 she received the Israel Prize, the highest cultural honor awarded by the State of Israel. She also enjoyed painting and sculpture and exhibited her works in Jaffa during the 1970s and at the Debel Gallery in Jerusalem in the early 1980s (solo-exhibitions as well as group exhibitions). 45X60 cm. Good condition.

Opening price: \$400

380. Five Paintings of Mir, Created by Bert Lehmann - Disciple of the Mir Yeshiva Before WWII

Five paintings of the town of Mir, created by Bert Lehmann. Acrylic on canvas, mounted on Masonite. Signed ("B. Lehmann").

- A house in the town, residence of the Leshinsky family in which Lehmann lived during his time in the Mir Yeshiva. The house had a removable roof for Sukkot (described on verso in English: "Sukkah roof at the house where I ate in Mir").
- House situated on the general landscape of the town of Mir. in the winter (described on verso in English: "The House I lived in Mir 1937-8").
- View of the Mir castle.
- A road in the town (the back of the structure of the cheder is visible).
- A Jewish water-carrier.

The artist Bert Lehmann (1916-2015), brother of Dr. Menashe Refael [Manfred] Lehmann), born in Sweden, studied at the Mir Yeshiva from 1937-1938. During that time, he became friendly with Shlomo Wolbe (1914-2005), later celebrated as a famous mashgiach, author of Alei Shur. Due to this friendship, Bert's father, R. Chaim Menachem Lehmann, invited R. Wolbe to come to Sweden to teach Torah studies to members of his family, which ultimately saved R. Wolbe from the horrors of the Holocaust. R. Wolbe would often recount the story of the hashgacha pratit of his salvation in the merit of the Lehmann family and established the Beit HaMussar in memory of R. Chaim Menachem Lehmann [R. Wolbe remained in Sweden for eight years during which he delivered Torah discourses to youth and adults, and after the war founded a Charedi school for girl survivors. He was the channel for transferring funds from donors to the Mir Yeshiva for support of the Yeshiva in Shanghai. See enclosed material].

Five paintings, 22X29.5 cm to 45X61 cm. Four are framed. Overall good condition. Slight damages.

Opening price: \$1500

380b

380c

382b

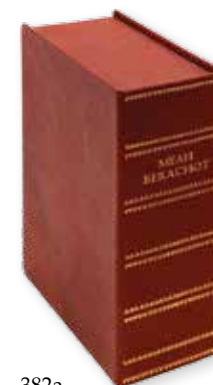
382c

382. מאה ברכות - פקסימיליה מיניאטורית מפוארת על קלף

מאה ברכות. פקסימיליה מיניאטורית מפוארת בהוצאת Facsimile Editions. כולל כרך ביאורים באנגלית. לונדון, 1994. עותק 180/550. פקסימיליה של כתב יד "מאה ברכות", כתב יד מאויר ממרכז אירופה, מן המאה ה-18. מודפסת על קלף וכרוכה בכריכת עור, מעוטרת בזהב, עם אבומי כסף. פקסימיליה: 35 דף, 4.5x4.5 ס"מ בקירוב. כרך ביאורים (כרוך בכריכת עור): 109 עמ'. שני הכרכים נתונים בקופסת עור מקורית. מצב טוב מאוד. פתיחה: \$400

382. Me'ah Berachot - Exquisite Miniature Parchment Facsimile

Me'ah Berachot. Exquisite miniature facsimile published by Facsimile Editions. With a commentary volume in English. London, 1994. Copy 180/550. Facsimile of the manuscript Me'ah Berachot, illuminated 18th century manuscript from Central Europe. Printed on parchment with leather binding, gilt ornamentation and silver clasps. Facsimile: 35 leaves, 4.5X4.5 cm. Commentary volume (with leather binding): 109 pages. Both volume are placed in an original leather box. Very good condition. Opening price: \$400

382a

384

384. פקסימיליה מפוארת של מגילת אסתר מתחילת המאה ה-18

מגילת אסתר מאוירת מתחילת המאה ה-18. פקסימיליה מפוארת על קלף בהוצאת Facsimile Editions. לונדון, 2007. עותק 54/295.

פקסימיליה מפוארת על קלף של מגילת אסתר מאוירת מאזור גרמניה מתחילת המאה ה-18. סביב הטקסט הזעיר קישוטים ואיורים צבעוניים עדינים של סצנות שונות מתוך המגילה. הפקסימיליה גלולה בתוך נרתיק כסף מפואר (חתום) שנעשה בסגנון שהשתמשו בו בתי מלאכה בוינה לאורך המאה ה-19. מקור הפקסימיליה עצמה והנרתיק באוסף גרוס שבישראל. הפקסימיליה נתונה בתוך מארז חיצוני מיוחד. מצורפים עלון הסבר וספר המבואות באנגלית, ונרתיק בד תואם.

פקסימיליה: 10.5 ס"מ. נרתיק כסף: 26 ס"מ. מארז חיצוני: 32.5 ס"מ. מצב טוב.

פתיחה: \$1000

384. Elaborate Facsimile of an Esther Scroll - Early 18th Century

Illuminated Esther scroll, early 18th century. Elaborate facsimile on parchment published by Facsimile Editions. London, 2007. Copy 54/295.

Elaborate facsimile on parchment of an illuminated Esther scroll from the German region, early 18th century. Surrounding the tiny text are delicate colorful adornments and vignettes from the story of the Book of Esther. The facsimile is rolled inside an elegant silver case (marked) in a style typical of 19th century Viennese craft. The original scroll is in the Gross collection in Israel.

The facsimile is housed in a special casing. Enclosed is an English brochure and introduction, and a matching fabric case.

Facsimile: 10.5 cm. Silver case: 26 cm. Outer casing: 32.5 cm. Good condition.

Opening price: \$1000

383

383. תהלים - כתב-יד פארמה - פקסימיליה מפוארת

ספר תהלים, כתב יד פארמה. פקסימיליה מפוארת בהוצאת Facsimile Editions. כולל כרך ביאורים באנגלית. לונדון, 1996. עותק 360/550.

פקסימיליה מדויקת של כתב יד מאויר מן המאה ה-13. מודפסת על נייר דמוי קלף, עם חיתוך דפים מוחהב. כריכת קלף עם שדרה מעור, בסגנון עתיק.

פקסימיליה: [226] דף, כרך ביאורים: 275 עמ', 13.5 ס"מ. שני הכרכים נתונים בקופסת קרטון מקורית. מצב טוב מאוד.

פתיחה: \$400

383. The Parma Psalter - Exquisite Facsimile

The Parma Psalter. An exquisite facsimile published by Facsimile Editions. With a commentary volume in English. London, 1996. Copy 360/550.

An exact reproduction of an illuminated 13th century manuscript. Printed on parchment-like paper with gilt edges. Ancient style parchment binding with leather spine.

Facsimile: [226] leaves, commentary volume: 275 pp, 13.5 cm. Both volumes are housed in an original cardboard slipcase. Very good condition.

Opening price: \$400

תנאי מכירה

Terms of Sale

1. "Kedem" Public Auction House ("Kedem") acts as agent for sellers of items to be offered for sale to the public ("the Sellers").
 2. "Kedem" will produce a catalogue for every sale ("The Catalogue"), which will include a list of items available at the sale, their serial numbers and opening prices. For the avoidance of doubt, information provided in the Catalogue, including opening prices, descriptions of items and any other information concerning the items, are solely for the purpose of information for potential buyers and are in no way to be construed as stand and/or obligation on behalf of "Kedem" and/or its employees and/or representatives. Kedem reserve all rights to the pictures that appear in the catalog.
 3. "Kedem" will appoint a person as manager of the sale ("the Auctioneer") who will be responsible on its behalf for the execution and management of the auction.
 4. The Auctioneer reserves the right to prevent participation in the auction of any person. The auctioneer reserves the right to determine the winner of each lot, to cancel the sale of any item (even after it's sold) or to re-enter it for sale, at his own discretion and at any stage whatsoever. The auctioneer also has the right to withdraw or add items to the sale and to add or withdraw from the Catalogue any information about an item to be offered in the auction on the basis of information received by "Kedem" after publication of the Catalogue.
 5. In order to participate in the auction, a potential purchaser must obtain a numbered paddle before the auction which will enable him to bid at the auction.
 6. The auction will be conducted using US Dollars as currency.
 7. On the fall of the hammer and the acknowledgment of the numbered paddle of the offeror by the Auctioneer, the offeror's offer will be binding and will be considered to be accepted and title to the item will pass to the offeror whose offer was accepted ("the Purchaser"), subject to the fulfillment by the Purchaser of all payment obligations to "Kedem" as set out hereunder.
 8. The amount mentioned in an offer at a sale by a Purchaser which is accepted) the Hammer Price (shall be paid to "Kedem" by the Purchaser, together with a commission (the Commission)) and Israeli VAT on commission only. **The commission per lot will be 23% of the hammer price up to and including \$180,000, 18% of the portion of the hammer price above \$180,000 up to and including \$1,000,000, and 12% of the portion of the hammer price above \$1,000,000.** Payment to "Kedem" shall be effected immediately upon the conclusion of the auction but, at any event, not later than seven days after the date of the auction.
 9. The sign ➔ by the opening price indicates an item that arrived from outside Israel and is subjected to the Israeli tax laws, meaning a **17% value added tax on the purchase price and the buyer's commission.** This tax will not be collected from foreign residents paying in foreign currency and exporting the item(s) via a shipper recognized by Kedem.
 10. **Payment can be made in cash (New Israeli Shekels or US Dollars), check (NIS or US Dollars), credit card (up to \$25,000) or via bank wire transfer.**
 11. **It is the responsibility of the buyer to collect the purchased items directly from the offices of "Kedem," or have them collected by a delivery service or courier on his behalf. In certain cases in which a buyer so requests, "Kedem" can, at its sole discretion and without taking or accepting any responsibility for damages or loss, pack and ship the items to the buyer, provided the buyer pays in advance for the full cost of shipping and handling. The cost of shipping and handling varies according to type, size and weight of the package, the shipping method and the shipping destination. For further information about shipping methods and charges, please contact "Kedem".**
 12. An item which is priced in US dollars will be calculated in New Israel Shekels in accordance with the representative rate of exchanges published by Israel Bank on the date of the auction.
 13. A Purchaser is liable to pay interest on any delay in payment, at the rate of 2% per month of the amount payable, with adjustments to index-link all outstanding amounts payable to the Dollar Exchange Rate.
 14. The purchaser, whether for himself or for another, is obliged to pay for the items and take them. The auctioneer has the right to take any means he thinks appropriate to ensure the purchaser keeps his obligation, among these to cancel a sale, sell the item to another, charge the purchaser with any expenses caused to the auctioneer including interest and index linkage, sue for compensation, delay the release of the item and add all expenses to the sum due.
 15. "Kedem" is responsible for the information given regarding the items' nature, originality and condition. However all information given by "Kedem", in its capacity as agent for the consignor, and based on accumulated information and the experience of its experts. It is entirely the responsibility of the prospective purchaser to check and inspect the items to determine condition, quality, authenticity, size, authorship during the allocated time prior to the auction. The purchaser may submit in writing, any doubts regarding the authenticity and condition of the item within 30 days of the sale. If it is proven to "Kedem" that there has clearly been an error in the information which was given relating to any item, "Kedem" shall refund any sums paid by the purchaser and the item shall be returned to the possession of "Kedem". Subject to this obligation, the purchaser shall have no claims and/or further demands with respect to that item.
 16. A purchaser is obliged to collect the purchased item and to fulfill his obligations to pay for the item no later than seven days from the date of the sale of the item. For the avoidance of doubt, the right to possession of the item will pass only once the purchaser has fully filled his payment obligations as set out in these conditions.
 17. "Kedem" will represent, free of charge, potential purchasers who do not wish or who are unable to attend the auction. These potential purchasers are requested to complete the Rights to Bid form in the catalogue or website, no later than one day prior to auction. "Kedem" will not be liable, under no circumstances, for any error, emissions in connection therewith. Absentee bidding forms will be received no later than 3 hours before the auction.
 18. Any potential purchaser who wishes to participate in the auction via telephone shall make the necessary arrangements within a reasonable time before commencement of the auction and no later than 3 hours before the auction.
 19. The courts of Jerusalem, Israel, shall have the sole jurisdiction in any dispute between "Kedem" and the purchaser or any potential purchaser, based on the details of this agreement and/or related to the sale and/or to the transfer of any item.
 20. In any case of doubt the Hebrew version of this Terms Of Sale will be the binding document.
1. "קדם" - בית מכירות פומביות ("להלן "קדם") פועלת כשלוחה מטעם מוכרי הפריטים המוצעים למכירה פומבית.
2. "קדם" תפיק קטלוג לכל מכירה (להלן: "הקטלוג") ובו יפורט, בין היתר, הנתונים המופיעים בקטלוג נעדרו ולשם לצרכי מידע, מספריהם ומחירי הפתיחה שלהם. למען הסר ספק, הנתונים המופיעים בקטלוג נעדרו ולשם לצרכי מידע, לבל לקנות ואין בהם כל אחריות לגבי תאור, יחוס, בעלים קודמים. מקור או לא של המכירה הוא אחר. הזכויות על התמונות המופיעות בקטלוג שמורות ל"קדם".
3. מוכרים אשר מופיעים ברשימת הפריטים, הינם מחירי מינימום מהווים הערכה.
4. "קדם" מנחה אדם להפקיד מנהל מכירה, שיהיה אחראי מטעמה, בין היתר, לעריכת המכירה הפומבית וניהולה.
5. מנהל המכירה שומר לעצמו את הזכות למנוע השתתפות במכירה מאנשים שאינו מעוניין בהשתתפותם.
6. מנהל המכירה הסמכות הבלעדית לקבוע מי וזה במכירה, לבטל מכירה של פריט כלשהו (גם אחרי מכירתו), או להעמידו מחדש למכירה ואת עפ"י שיקול דעתו הבלעדי. כן רשאי מנהל המכירה להוסיף או להוציא פריט מהמכירה, או לשנות נתונים לגבי פריט המוצע למכירה שנתקבלו לאחר הדפסת הקטלוג.
7. השתתפות במכירה מותנית בקבלת שלטת ממוספת. הקונה בכוח יציטיד לפני המכירה, בשלטת ממוספת כאמור, אשר תשמשו לצורך הצבעה במכירה.
8. "מחיר פטיש" לעניין המכירה הפומבית משמע הסכום הנקוב בהצעת קונה בכוח שהצעת נתקבלה עפ"י תנאים אלה. מיד לאחר הקצת ה"פטיש" הכרזת מספרו הסידורי של הקונה בכוח ע"י מנהל המכירה, תחשב הצעת הקונה בכוח כנתקבלה והפריט שהוצג למכירה יחפוף לקניינו של אותו קונה מציע ההצעה (להלן: "הקונה הזוכה"), בכפוף לכביצוע מלאו התחייבויותיו לתשלום עפ"י הסכם זה. הקונה בכוח שהצעת נתקבלה ישלם ל"קדם", בתוספת למחיר הפטיש, עמלה (בתוספת מע"מ) בשיעור 23% עבור \$180,000 \$180,000, 18% עבור הסכום שבין \$180,000 ל-\$1,000,000, 12% עבור הסכום שאושר שבכ"ל פריט, 18% עבור הסכום שבין \$1,000,000 ל-\$1,000,000, 12% עבור הסכום שנעבר ל-\$1,000,000. התשלום המלא יעשה מיד בסיום המכירה.
9. הסימן ➔ בפריט מצוין שזוהו פריט שיובא על ידי קדם מחוץ לישראל, ולכן הוא כפוף לחוקי המס הישראליים וחיוב בתשלום מע"מ על מלוא מחיר הפטיש ועמלת הקונה. עם זאת, אורח זר שיקנה את הפריט ויבקש לייצאו מלישראל באמצעות חברת השילוח העוברת עם קדם יהיה פטור מזה.
10. ניתן לשלם במוזמן (שקלים או דולרים), המחאה (שקלים או דולרים), כרטיס אשראי (עד \$25,000) או העברה בנקאית.
11. באחריות הקונה לראו להוצאת הפריטים שרכש, ישירות ממשרדי "קדם", או באמצעות שליח או חברת משלוחים מטעמו. במקרה שהרוכש יבקש, "קדם" תוכל, ללא אחריות מצידה, לארו ולשלוח את הפריטים בתשלום מלא על חשבון הקונה. לתעריפי אריזה ומשלוח יש לפנות למשרדי "קדם". המחיר מותנה בסוג האריזה, חברת המשלוח ואורך הטיע.
12. תשלום בשקלים עבור פריט שמחירו נקוב בדולרים ארה"ב, יחושב לפי שער החליפין (שער יציג) של דולר ארה"ב המפורסם ע"י בנק ישראל ביום המכירה.
13. כל פיגור בתשלום, יגורח חיוב בריבית פיגורים על הסכום החייב בשיעור של 2% לחדרש בתוספת הפרשי הצמדה לשער הדולר ארה"ב.
14. הרוכש פריט כל שהוא, בין אם לעצמו ובין אם עבור אדם אחר, מתחייב לשלם עבור הפריטים ולקחתם. בידי מנהל המכירה הסמכות לנקוט בכל האמצעים שייראו לו על מנת שהרוכש יעמוד בהתחייבותו ובין השאר גם לבטל מכירה, למכור הפריט לאחר, לחייב את הרוכש בהוצאות שנגרמו למנהל המכירה כולל ריבית והצמדה, להגיש תביעת פיצויים, לעכב שחרור הפריט ולהוסיף לסכום המגיע את ההוצאות שנגרמו.
15. "קדם" אחראית כלפי הקונה בכוח ליתן מידע באשר למהות הפריט, מקוריותו ומצבו. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, מובהר בואת כי מידע הנמסר ע"י "קדם" ניתן במעמדה כשלוחה מטעם המוכר ומבוסס על מידע מצטבר וניסיון מומחים מטעמה. על כל קונה בכוח לבדוק במהלך הצגת הפריטים לקהל במתעדים שלפני המכירה, את מצבו, גודלו, מקורו, שיבו וערכו של הפריט. מבלי לגרוע מהאמור, לקונה הזוכה נתונה הזכות להשיג בכתב בפני "קדם" בכל הנוגע למקורותיו ומצבו ואת לא יאוחר מ-30 יום ממועד המכירה. היה יוכח ל"קדם" שאכן נפלה טעות במידע שנמסר לגבי הפריט, תשיב "קדם" לקונה הזוכה את הסכום ששולם כנגד ההזרחה הפריט לחזקתה. ביצעה "קדם" הלכה כאמור, לא יהיו לקונה כל תביעות ו/או דרישות נוספות כלפיה.
16. הקונה מתחייב לקבל לחזקת את הפריט שרכש ולהשלים את התחייבויותיו לתשלום לא יאוחר משבוע ממועד המכירה. למען הסר ספק, מסירת החזקה בפריט תעשה רק לאחר שהשלים הקונה את מלוא התחייבויותיו לתשלום.
17. "קדם" תייצג ללא תשלום לקוחות אשר נבצר מהם או אינם מעוניינים להשתתף במכירה. לקוחות אלו יתבקשו למלא עד יום המכירה את "טופס הצעת מחיר" המופיע בקטלוג המכירה או באתר האינטרנט של "קדם". למען הסר ספק, כל מעשה ו/או מחולל בקשר לייצוג כאמור, אין בהם כדי להטיל על "קדם" ו/או על הפועלים מנחה חבות מכל סוג. "טופס הצעת מחיר" יתקבל עד שלוש שעות לפני שעת המכירה.
18. לקוחות המעוניינים להשתתף במהלך המכירה באמצעות הטלפון, מתבקשים לפנות מראש ובחוקים לצורך תיאום ולא יאוחר משלוש שעות לפני שעת המכירה.
19. לבתי המשפט המוסמכים בעיר ירושלים מוקנית סמכות השיפוט היחידה והבלעדית בכל כססוך הנוגע לעניינים הנובעים ו/או הקשורים לרכישת ו/או למסירת הפריט בין "קדם" לבין הקונה.
20. בכל מקרה של חילוקי דעות, הנוסח העברי הוא הקובע.

